SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje, Telefon 2687.

Za nawóžki, kiž maja so had do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za malu rjadu 30 stot. pj. Wobdźelenje so stajace nawóžki a inbele so wyše wobličuja. Za reklamowy u w rjadu płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. w u

Čisło (Nr.) 79 — Budyšin — pondźelu, 2. haprieje 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Rozpuščenje němskeho sejma.

Němski sejm je so žołtoru k poslednjemu poseđenju zhromadźił, kotrež je jenož krótki czaš trało. Poseđenja bě žylnje wobhađzena. Wichitzy ministrowje, statni sekretarjo a fastupjerjo krajow běchu pschitomni. Jenož malo zapósłanzow powrachowaschе, mješ nimi tamni **kommunistoja, pschečiwo kotrymž je prozeł pola němskostatneho žuda wjeđe.** Tuczi je, đokelž je je někto jich njesramliwosć rónczjela, hižo nježđe wukhow psched policijin pytali. Statne wěrjazniwo je hižo pschečiwo nim jimenili wukas wudaku, wujsła pak žebi, so policija njebuđe pschehorliwje za nimi schđiła.

Sodźinu psched zapoczatkom poslednjeho poseđenja němskeho sejma bě je němskostatna rada hischcze wo poslednich wobsamknjenjach němskeho sejma wuprajła. Wona bě **wichitkim pschemėnjenjam pschihłosowała,** kotrež je němski sejm na finanznym rosličenju wobsamknył, **też twarej panzerowaneho lichžaka.** Němskostatna rada je jenoż němske knježerstwo namolwiła, so njeby j twarom lichžaka przez 1. septembra započało. Dokelž bě němske knježerstwo němskostatnemu ministrej prajiło dało, so je j tutym pschečzom němskostatneje rady pschesjene, njeterjebaschе je hižo z tym dale zaběrać.

Němski kanzler je j krótkimi słowami w knježerstwowym mjenje sejmej sa spěchne dowuradźenje nusowego programna djakowasche. Na poslěd wukas němskeho prezidenta zjitasche, z kotrymž je němski sejm rospuschći. Sčasom smě on čitanje rospuschczejzeho wukasa poschuchajcz.

Wjednik němskeje ludoweje strony, zapósłanz **dr. Scholz,** presidentej němskeho sejma **Löbje** za jeho pschecželene a k wolli wyrazuje, ale też kritke a razne zastawanje jeho zastupowa dźał praji. Skónczne słowo mjeješe president němskeho sejma, Löbe, kotrež zapósłanzow namolwi, so buchu **pschichodne** wólbne wojowanje tak wjedli, so buchu žebi na pschichodne waschnje napschecžo stupali.

Rěcz presidenta němskeho sejma je je słowom na němski lud a němski republiku słónczi, kotrejž wschė frakcije, też němskonacionalni, pschihłosowachu. Němscy ludowcy běchu hižo pjeđy sejmowemu wopuschczili, jenož pschitomni komunistoja wolachu: pruczł schtoż zapósłanzy smrjeło pschi-zachu.

Amnestijowy zakoń so začisnył.

W němskim sejmje su **amnestijowy zakoń** z 226 pschečziwo 14 słosam zaczisnyli. Dźewjecz zapósłanzow je pschi swobłosowanju njewobdźelił. **Finanzne rosličenje** na 1928 je so z 200 pschečziwo 170 słosam socialdemokratow, demokratow, hospodarskeje strony, kommunistow a nazionalnych socialistow pschijał. Ssobustawny ludowcje prawnoje strony so wothłosowanja wostajichu. Też **pschihtawt k zakonjej wo dobakowym dawku je pschija.**

Pschečziwo wotmyslenemu powyschenju železnischi tarifow je je so němski sejm jenohłósnje wuprajił.

Stajn wo wurunanju němsko-ruskeje zwady.

„Tägliche Rundschau", kotrejž jwnikowemu ministrej dr. Stresemannej blizko stej, z Moskwy powě, so prezident Ruskeje **Stalin** měni, so zajesce němskich inżenierow we Donezkim kraju ninja žaneje politiskeje wažnoscze wjazy. Wóny budze nóżno, mjes Ruskej a Němskej wurunanje nahmakacz. Rusko-němski pomėr njeje je w niczim pschemėnił. To je wobezje sbromadne wustupowanje ruskeho zastupjerja Litwinowa a němskeho zastupjerja hrabje Bernstorffa w Genfu dopokasało.

Woprawdźite pričiny zajeća specialistow we wokrjesu šachtow w Doneckim kraju.

Woprawdźite pschičiny we wokrjesu Schachtow w Donezkim kraju, hdjež su inżenierow a technikow dla naczinjenja schkody w bolschewikiskej industriji a dla kontrarewolucionarneje agitazije sajeli, maja je w rosmjeriatosczi a njedokonjosczi tamnischich dźełaczerjow z hospodarsko-politiskim wjednistwom a bolschewikiskimi wyschnosczenji pytacz. Wunoschk pschepytanja specialnych kommisijow pod Bubnowom a Schwarzom, kaž też pod Tomskim a Mołokowom dopokasuje, je je dźełaczerje wschelakenmu nowotarstwu, z kotrymž dyrbjesche je dźeło pospschicz, pschecziwjeja. Wjedniczy dźełaczerskich swjazkow njejsu na wobezejowanje a finanzjenja njespokojnosze dźełaczerjow dźiwali, wobezje su specialistoju z wedenym pohubjenschenjom dźełaczerskich a existenznych wuměnjenjow strajki a njespokojnosć dźełaczerjow z bolschewikiskimi wyschnosczenji zawinowali. Tohodla su wyschnosze někotre dźełaczerske organizazije rospuschczike a 12 hacz 15 nawjedowazych kommunistow z jich zastupnistwa wotkadźe, mjes nimi wjednika wokrjesneho komiteja, redaktora dźełaczerskich nowin, wjednika agitazijskeho wotdźelenja, wjednika wokrjesneho dźełaczerskeho swjazka atd. Sdobom je je wobjamkło, liczbu nawjedowazych ludźi z druhich stronow do Schachtow zawołacz, jich na czoło tamnischich dźełaczerskich organizazijow stajicz a pschi wschich zentralnych organizazijach nowowólbny pschedhładźiwow a komitejow pschewjesczej.

Poždyanje wischorunskeho zentralneho wukonjazeho komiteja, kotrež je je 30. měrza w Kremlowym hrodze w Moskwje zapoczało, budze je podła pschisłuchacza finanzneho rosličenja za 1927/28 pschede wschém z praschenjom **organizazije wjesnych radow,** wokrjesnych a podkrjesnych radow zaběracz, kotrejž pschisłuschnosczo, samostatnosczo a samolwitosczi dyrbi je rosschérjeż. Wo tym rosdźełeje hubjene naihonjenja, kotrež su poslednje měżazy z wotedawanjom zita, wjeznym kamuzym dawidowanjom a je sapiśanjom na ratarskim pozczonku czjuli. Wotmyslenj pschednioschi a debatta wo reformu ratarskeje wěry hłownych zitnych krajtnach je je na bliżiche pożydanje wotstorezilo.

Podźelny strajk knihiciśćerskich pomocnikow.

W **Drježdźanach, Pirnje** a w někotrych městach rańscheje Sakskeje je je knihiciśćerjerjo njedźiwaju na to, so je němske dźełowe ministerstwo rozsirjeło wuraz jako wjasay wuprajił, strajk wobsamknyli. Mjaschinjizy stajerjo, czišćerjerjo pschi rotazijskich maschinach a sterostypowerjo su dźełu stejli, tak so je w tychle czišćerjerjach njebodźi dale dźełacz. Wschė wjetsche Drježdźanske nowiny su žołtu pschestale wutkadźeje. Na to su firmy, kotrychž pomocnizy su po porucznjin knihiciśćerskerje organizazije dźełu zwolnili, dla pschičinowu solidarity dźełu zastajili. Drježdźany su wot žołtoty popołdnju bjez nowin.

Też **w Eisenachu, Schczeczinje a Lübecku** je je strajk knihiczišćerskich pomocznikow wobsamknył. W tychle městach nowiny wjazy njewuchadźeja. S **Königsbergu,** hdjež je tohorunja strajkuje, schtyri měschczańske nowiny nuzne nowiny wudawaju.

Widowa kriża w poruhrskim hórnistwje.

Schtyri hórniske swjazki su nětczischi nuzowny porjad we poruhrskim hórnistwje wupowědźiłe. Wupowědźenske pismo hischcze zadanje nuzy njewopschija.

Seydoux přeciwo Němskej.

Pod napisžmom „Dwoje stejischcho Němcze w Swjazku Ludowy" Seydoux w „Petit Parisien" wo stejischczu rěczi, kotrež stej němski zastupjej se Simjon w hjeschtraschnostnym wubjerku a hrabja Bernstorff we wotbronjenskej kommisiji zastupowałoj. W hjeschtraschnostnym wubjerku je je němski zastupjer, žo pschečziwo rossčerjenju paktow po pschikładze Locarna wobaraja, tola so aktiwnje pschi komitejowych dźełach wobdźelił. Nawopak je žo hrabja Bernstorff w pschihotowajej wotbronjenskej kommisiji zadźerjał. Němska dyrbjesche wěsto swoje zahadne stejischczo zakitacz. Němski zastupjer je pak ruskemu zastupjerjej Litwinowej nuki zapodał a wobaj staj wot spoczatka hacz do konza wuradźenjow hromadźe schłej.

Po Locarnitim duchu, z kotrymž je se Simjon napjelnjeny byl, je Rappolski duch widżeź byl, kotryž je hrabja Bernstorff zastupował.

Swjazk Ludowy je nusowany, žo hladacz, hacz je žo Němska wo swojich poczahach k bolschewikiskemu knježerstwu wuprajiła. Kaž dołho jedyn zastupjer Němskeje we Genfu rěcz hrabje Bernstorffa rěczi, dyrbi Francozowska wschė zakitadła, do kotrychž wobsadzenje Porheinskeje žlužicha, we ruzy wobthowacz.

Wojowanje pschečziwo pohubjenschenju socialneho zawěsczenja w Czěskosłowakiskej.

Dźełaczerske strony swoje pschečziwjenje pschečziwo pohubjenschenju socialneho zawěsczenja njepuschczeja. Po srażenych dźełaczerskich czrjódow na staromócziskim torhoschczu a w Hybernskej dróży žu je nowe demonstracije we Prahu njesamjerjuje, ale je je wšo na industrialne Brno (Brünn) wupschestrělo.

Rosshorjenje dźełaczerjow pschečziwo pschemėnjenju socialneho zawěsczenja je czěskosłowakiku a němsku fschesczijansku ludowu stronu zatrachiło. Tele strony su je rosdźełe, žadanja dźełaczerjow z dźela dopjelnicz.

Kommunistiska herjekańca we Waršawje.

W pjatkownym poseđenju pólskeho sejma je k dźiwim herjekańskim kommunistiskim wustupam dojschło. Ke debacze wo nakhwilnym hospodarskim běchu so někotri kommunistiscy zapósłanzy samolwili, kotriž pak k słowu njepschichđechu, dokelž jejm j wulkej wjetschinu wobsamknu, debatu skónczicz. W tym wokomiku kommunistiscy zapósłanzy se ławow stanywschi počzachu j wultowymi wótkami praskacz. K tomu j automobilowej trubu trubjachu a na pschejezdach hwizdachu.

Hdyž jejmowy marschall wojpjer hrożesche, so herjekarjow j poseđerje wotwjesej da, so zyłkom hischcze powjetschi. Sšejmowy marschall da tohodla jejmowych straznikow zawołacz, kotriž dyrbjachu nawjedowarjow harewarjow, zapósłanzow Ssdachkeho, wortstroniez. Ssdachzi so je wschěmi mozami wobarasche, słónczinje **pak jeho pjeczo straźnizy j poseđerje wunjeczechu.**

Na to druzy kommunistoju hischcze jathadźachu a socialistiskemu jejmowemu marschallej njeherne twjdnu nadawachu. Pódła kommunistow žedźeju socialistiscy zapósłanzy mějachu to sa wuzadanje, dachu je do kommunistow a po krótkim wurěczowanju dźiwje puki nastachu. Skoro wschitkich kommunistiskich zapósłanzow pschi tym hrožnje pschebichu.

Hdyž bě na to jejmowy marschall hischcze dwoju druhich zapósłanzow j poseđerja wunjamknył, je słónczinje mér wobnowił, a parlament nakhwilne hospodarskiwo potwjerdźił. Wschė jejmowe strony jejmowemu marschallej Daszynskiemu, kotryż praji, so parlamentarizm dostojnosć je zajmyni wuzadanjeni njeda pschikrócżejeż, zahorjene pocżeszowanje wopokasachu.

Rothermerowe rozrěčenje z Mussolinom.

Po rosrěczenju, kotrež je Mussolini z lordom Rothermerom měł, zu rumunske nowiny słowje wotczahđerzenje, hacz dotal napschecžo Italskej natczene, spuschczile. Knježerstwowa „Independence Roumaine" na to pokaluje, je Mussolinowe sadźerzenje žebi zamołwi napschecžiwo rěczi. Hdyž je wo měrowym rěczenju mjes Italskej a jeje susodami jedna, je salostitske knježerstwo pschi najznadnischim podóstkenju hotowe, je z njeczim sakitacz, w padze měrowego rěczenja mjes Madźarskej a jejnymi suśedami pak z lohkej wutrobu we nowych mjeschach madźarskeje rěcy Mussolinowe słowa a powěsczе wo nowym politiskim postupanju Italskeje na Balkanje njewjedrowin athmosferu pschihotuje. Politiski horizont je je w nowischim czasu wobczahnył. Nowiny „Lupta" praji, Mussolini žebi myślił, je je do Malcze ententy a Francozowskeje jenoż je słowami daiwa, wopraudźe pak europeiski měr kaju. Wójna je słowami je je stajnje psched wójnu i brónjeni mjelda. Tak hnsto, każ Mussolini wo praschenjach zwonkowneje politiki rěczi, je też wójniske bronjenje powjetschi. W Bukarešcu je nichtó wo wopraudźitych zamérach Italskeje njemyli.

Mussolinowy wupad přeciwo damžej.

Ministerski pschedsyda Mussolini je je rosdźełił, zyrkwi nabožeńske wozjewjenjenje nłodźiny wsacz a j tym po někotrym banjowny mliw na lud podrjeż. Ministerska rada je jatkownym nacżiń pschijała, z kotrymž je je poruczi, so 30 dnowe wschė njezasłużitske nłodźinske swjazki rospuschczicz.

*

Sakanja wschěch njezasłużitskich nłodźinskich swjazkow je jenicżeje pschečziwo karolskim organizazijam a indirektnje pschečziwo damžej měri. Plus XI. je w jjowsej poseđenej rěczi psched wobjerkom Romiskeje diježeju wótro prózowanja fazistowa sadźdźił, kotryż chże so zyłeho wozjewjenjenja smozowacz a zyrkej j njeho wujamknycz. Bamžowy protest pschečziwo wotwujźenjam fazistowa zuże njewozjewjene pschijidże. Wón je najprjódy njeznjedźiske w italiskich nowinach wozjewjeczej. Bamž bě w jjowsej rěczi prajił:

Wěmy, je nij mało fschesczijanskich starschich, kotriž maj fschesczijanskeho wozczehnjenja snaza, kotrehož nadawk ma jenicżjy zyrkej, je jendżenych i tym a žebi thutne starosze

rźiní, dokelž hu dyrbjeli njepschestawaze posppty, abo lépje prajene, hižo wudżełane plany widżeć, kotrež ho na smjerowanje zyłeho woczehnjenja młodžiny měrja, niż jenoż ſ cżełnego, ale też ſ moralitskeho a duchownego stejišcża. Na druhej stronje widża wobczežnosće, jadżenki, zjawne a skowane hrożenja, kotrež ho měrnemu rozwiću katolskeho dżła do puca stajeja, kotrež ho pak mi njepotrjebnje pak bjskepam saleži.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndżela, 2. jutrownika.

Thodozije — Franca z Paula.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

† 1867 Křesćijan Bjedrich Stempel, 80lětny posledni serbski farař we Lubnjowje, hdyž je na Michała 1863 swój polstalětny zastojnski jubilej na woprawdźe wuskotne wašnje pod powšitkownem wobdźělenjom cyłeje swojeje wulkeje wosady swječił. Běše so jako farski syn we Wulkim Parcowje pola Wojeree narodźił, w Lipsku 1809 hromadże z Lubjenskim a Klinom studował. Po dokonjenju studijow skutkowaše najprjedy jako farař w Malinje w Delnich Łužicach a pozdźišo jako wyšši farař w Lubnjowje. Jeho serbska biblija, kotruž wón wšěndże trjebaše, khowa so w Lubnjowskem muzeju. — Tutón wulcy dostojny a klasiscy zdźěłany knjez běše drje do Mateja Kosyka najwuznamniši delnjołužiski basnik. We rjanej a čistej serbšćinje je přetołił Faedrusowe basnje, idylle Theokrita a je wulku samostatnu baseń spěsnił: „Te tři rychłe trubały“, we třoch třělbach. Druhe je we rukopisach zawostajił, kiž pak so so bohužel zhubile. — To běše zemjansey zmyslený knjez a tohodła wuža so też z tajkej swěru k swojemu narodej, zo jemu w basnjach swoje začuća wupraješe. — Łakome to mječini. —

† 1880 Franc Kleiber, wučeř w Rózeńće a serbski komponista.

† 1867 farař em. Křesćijan Bjedrich Stempel.

Pěs spielka jano z clowjecnej' roli
We zachopjeńku su schóżeli,
Chto njeby znał te naše pěs zynki?
A gaby njecliten naštapany
Był z mudrosću. wón pěto jo dejał
Wót A E L O U zachopiś.
Bjedrich Stempel
(Z 3. wotdźěla basnje „Tży trubały“).

Přisłowo: Hnady bladać, rěka husto nuzu tradać.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor we 7 hodź. barometer 730, hygrometer +3, temperatura wo dnjo +18. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 735, hygrometer +10, temperatura we nozy +9. — Wuhlady na mało pschemjenjace wjedro. — Po wczerawschej rjanej nalětnjej njedźeli běšche so nam pisches nóz kurjawa nawalika, kotraž hrożeše so do dejcheża pschewobroćiżcź. Tola wokoło pschipołdnja nalětnje błónczko nad njej dobu. Nasche wjedro wostanje pak dalewon wohrożene a njestajne. Julije wutoru pschedaja błónczko 5,33 hodź. a khowa so 6,35 hodź. Mjezačk pschedaja julije popoldnju 4,42 hodź. a khowa so rano 5,30 hodź.

— **Pschemenjenje na kriminalnej polizji.** Pod 1. haprleju t. l. staj pschesadzenaj: kriminalny khowny strażnischtr Vetter ſ Kamjenskeje kriminalneje polizije k Budyšskemu kriminalnemu wotdźělenju a kriminalny kommišar Laternich ſ kriminalneje polizije we Wulkim Hajnje k Jitawskemu kriminalnemu wotdźělenju a bu ja wyschischeho kriminalneho kommišara pomjenowany.

— **Sa schulske a ludowe knihownje.** Na pohnuwanje Budyskeho hamtskeho heimanstwa jeńdżechu so pjatk we starej tachantskej schuli na 40 nowjednikow schulskich a ludowych knihownjow, njetrjecha wójerych. Też wschelake serbske schule je wschěch tżoch hamtskich heimanstwow běchu jastupjene. Samóer tutoje schadżowanki bě, pisches pschednoschki a rosmisowu wobkrućenje, na kaike weischnje może so nasche wjesne schulske a ludowe knihownje wschi wobmjesowanych srědkach idźerżeć a powjetschić, so bychu hischcze bóle hacż dotal cżitarskemu żadanju na wuhach słužile. Knjes hamtski heiman dr. Jungmann — też knjes wokrejsny heiman Rychtař a k. wschitcki schulski rada Bach běchu pschitomnaj a jimaschtaj so wojsjet słowa — powiła pschitomnych a wupraji swoje wjeselje nad jasimom, kiž su schromadzeni, kotryž běchu we wolnej liežbje pschikhwatali, ſ tym pokazali. Na to rěczesche snaty bibliothekar mjeżesańskeje knihownje, sdźiwny rada Marx ſ Budyschina wo smyslje a nadawkach ludowych knihownjow a pokasa we pschednoschku, kiž dobru hodźinu trajesche, kajke duchowne hubjcżństwo po prawym na polu tutcho cżitanja wobstejí. W dalschim rěczesche hischcze wo mantwarjenju ludowych knihownjow a waschnju wupożeżowanja. Po tom dowjedże sajimawe do ludoweje knihownje a rożloži jim nadrobnischo tuto dźełko. Pschi rosmolwje pokaja mjes druhimi wyschischi wuczeř Sstodeńk na to, jo su nasche wjesne knihownje na pěrwim mjetnje schulske. Ludowych je jara malo. W nich maja pódła němskich też serbske knihi swoje městno namakacź. Pisches dźěcži cżitaja husto dojeć też starschi sobu. Tak njewobjetschi so jenoż bżnjosć w cżitanju, ale dźěcże a dorostżeni hischcze mnohe pschi tym nauknu, chtož schula a żiwjenje jim njepostżitnje. Po pschipołdnischej pschestawy rěczesche knjes Marx hischcze wo cżitarjach, katalogu (spisk knihi) a pěstowanju knihow. Knjes wokrejsny heiman w rosmolwje wosseiwi, so ministerstwo za ludowe wukubłanje mnohe srědki za knihownje wuczińnje a lětżo sajm wischelake schule rjane dary w hotowych knihach dóstanu. Prošny pak ho, so bychu schulske gmejny też nischto za powjetschenje a wudobytnjenje knihownjow cżinile. Pod tutym wumělnjenjom so w pschichodze poddźerży dawoja. Njech jeno so pschi tym na wudebrjenje wjesnych bibliothekow ſ serbskimi knihami njezabudże. Mózno, jo so mischczańscki knihownik jako samostatny zastojnik postaji.

— **Skužbny jubilej.** Wczera njedźelu schromadźichu so sobudźěłacżerjo knjesa radzineho wyschischeho pósłeżeho mischtra Maxa Neumanna i pschileżnosću jeho 25lětneho skužbneho jubileja k małej zwjatoczesći, kotraž wo ludowczi, pschecżelstwje a rjanym kollegialnym smyslenju swědczeše. We bohatej liežbje běchu so ho budżěłacżerjo wokoło zwjedżeńży wupyschenecho dźěkańskeho městna knjesa jubilara schromadźili, so bychu jemu po wschelakich narecżach, w kotrychž buchu jeho zasłużby w zastojnstwje, jeho stajna pschecżelnosć, pomogna smyslenosć a jeho hewasche dobre ramownosće tkartatera pschihódne wuzběhnjene, ſ pschepodacżom twórkow a darow najwutrobnischo zbożo pscheli. Jeho skužbna wyschnosć, Budyska mjeżesańska rada, pocżesći knjesa jubilara se zbożopschejazym listom. Njech je knjesej wyschschemu pósłeżesnemu mischtrej Neumannej, tiž je so ſ najdalschimi kruhami mésta je zwojej dolholetnej dźěkawosću we wschelakich zkužbach, wozebje też jako nětdyschi sbérař schulskeho pjenjesa, sejnał, spajcżene, so by we zwojim zastojnstwje hischcze wjele lět pschi najlépschej strowosći skutkował.

— **Dwě zranjeni na drohi.** Essobotu w nozy wokoło ½2 hodź. hrasy tudomny friserski pomocnik je zwojim motorskim kokom, na kotrymž mjeżesche hischcze pschewodnika ředżo, na schdżinskeżu Wettinskeje a Paulskeje drohi do wosabowego automobila. Motorski kolešaz so na hlowje cżeżko skrani a ředżi pola lewoje nohi tuhu zlama. Jeho towaršch tohorunja ſ kola slecża, kola bjes cżełneje schkody woteidże. Sranjeneho, tiž žiwnje kwalwjesche, dowjese sanitetna kolona Cżerwjeneho křiża bórzy na to do mischczańskeje khorownje. Wina na njeshoju je po wuprajenju świedkow ſ hlownego dźěła motorowy kolešaz njedźelu popoldnja wokoło 9 hodź. motorowy kolešaz a wobtkodny auto na schižinskiżu Zurjoweje a Paulskeje dróhi do so srajskoj. We tutym padże staj so wobej jědźadże trochu wobschkadżiłej. Wobjoby pak njejsu do schkody pschischłe. Tu pak je wjednik automobila njesboże sawinowal, dokelž je schižinsku drohu pschepschepschnje pschejeł.

— **Zniwjenja żyta.** 24lětny dźelacżer ſ Sorjenja Schlesiskeje, kiž po gwěcże wokolocżahasche, je sebi kabotu wjecżor na Taschbarku, dokelž mjesesche zniwjenje żyta, ſ britwecu 3 zentimetry hłubołu ranu do lewej dłónje rěznył. Jeho dowjescehu hnydom na mésto so snjesłożenych pola dźěłacżerskeje samaritskeje kolony a jeho tam swobalachu. Poždżischo dowjescehu jeho do mischczańskeje khorownje.

— **Personalne pschemenjenje pschi Budyskim jastwje.** Sarjadnistwowny sekretaraj Rudolf Brauer a Willy Heilmann buschtaj 21. měrca 1928 sa wyschischeju sarjadnistwowju sekretarow pomjenowanaj.

— **Wulki zpsrkwinski konzert w Pětrowiskej zpsrkwi we Budyschinje.** S pschilekżnosću swojeho 40lětneho wobstaczja posłuża zpsrkwinski khór zwj. Pětra Cżischi pjatk Jutnowy pósł wot Bacha, kotryž ho ſ prenjemu rasej we Budyschinje pschedwjedże. Khór je na 130 spěwarjow, orcheiter na 38 muži posżylnjeny. Schtyrjo wusnamni solistowje skutkuja dołuz.

— **Dźełanski cżas sa Delnjo-schlesyskich pjekarjow.** Knjeżeżstwowy president w Lěhnicy je placżiwosć postajenja knjeżeżstwoweho presidentskiwa se 6. junija 1925, kotreż nastupa pschepokojenje nóżneho měra sa pschemyslowske pjekarnje a konditornje na cżas wot 9 hodź. wjecżor hacż do 5 hodź. rano, hacż na dalsche podlěcżki ſ wumělnjenjom, so może so placżiwosć kóżdy cżas zaso zběhnyć.

— **Wczerawschu hermanskiu njedźelu** běšche so wjele wopytowarjow do města zeschło. Wjedro běšche wschak też woprawdźe wabjace. Stónczko so rjenje zynkowasche a ſcżełesche cżopte pruhi na semju. Tak běšche tej bjes dźiwa, jo so se wschěch kónczin ludżo na Budyski hermank nastajichu. Njedźiwajuz bohateho wopyta pak pschedwamarjo swjetscha sforżachu, so tak prawje njekupza. W tłamach su pak drje wobthodniżay dobry wobrot mělí. Ssylnje wopytowaju běšche tżelnik se swojimi twarużelomi, cżumpjelemi a druhimi sawjeżelenjemi. Se dźeńnischnej pónđżelu so ketuschi jutrowny hermank skónczi.

— **Saksta krajna lotterija.** Pschi schtwórtkowanym cżehnjenju 5. rjadownje 192. Saksteje krajneje lotterije padże dobywcże wo 5000 hr. na cżišku 582, 147 014; dobywcże wo 3000 hr. na cżišku 1025, 9248, 34 346; dobywcże wo 2000 hr. na cżišća 14 982, 37 848, 67 933, 87 049, 95 296, 126 450, 131 981; dobywcże wo 1000 hr. na cżišća 18 276, 30 846, 33 432, 34 459, 43 819, 60 033, 60 624, 65 990, 67 702, 73 721, 85 814, 87 111, 89 707, 107 984, 109 450, 124 672, 145 903.

— **Saksta krajna lotterija.** Pschi pjatkowanym połednim cżehnjenju 5. rjadownje 192. Saksteje krajneje lotterije padże dobywcże wo 10 000 hr. a premija wo 200 000 hr. na cżišku 66 985; dobywcże wo 5000 hr. na cżišku 4881; dobywcże wo 3000 hr. na cżišća 2046, 72 829, 118 156; dobywcże wo 2 000 hr. na cżišća 4497, 9809, 29580, 40 179, 68 664, 79 673, 83 584, 133 538, 143 026; dobywcże wo 1000 hr. na cżišća 15 417, 54 733, 57 646, 63 052, 92 125, 109 008, 119 886, 122 485, 135 074.

S **Njeswacżidła.** Sławny pucj ſ Njeswacżidskeho dwórnischcża do Holeschowa je dla naspopowanja na Njeswacżidskich honach wot 2. hacż do 20. haprleje t. l.

Herčine potajnstwo.

Roman.

40] (Pokracżowanje.)

Herta satscherota a hladasche swojomu wujowej krucże do wocżoju, hdyž rjekny: „Ja je njetkowam. . . . . Tu je maisch!“

S tym rosbiny sawšchi a pokaja jemu sjaze dżeżo. Felišs wotwobroczi se wotmachom hłowu a stonasche: „Doch! To je wjazy hacż dorcż sa muje!“

Potom khodżesche ſ krucże sakužnjenymaj hubomaj po sjitwi wokoło. Herta njeschuschcżi ani na wokomik žanduej wocżuy wot njeho.

„Ja, jo symi łżała!“ žalwała rospyrjena młoda holcżka. Herta najprjedy sjunjerz wobkedżny, potom žahła cżekowjeń jeje cżoło sala; wcha jeje hordosći ho w njej spjecżowajcho.

„Njeje žnadź tole twoje dżecżo?“

„To sy ty wěrił, ... a ty sebi žwažiich, ui tole do wocżow prajesch!“

„Ja njesjym jenicżki, tiž je to wěrik. . . . . Knjeżnje Psche, moja macż a zyła wjeż dawaju cżi to za wina.“

„A ty sy to też wěrił? žalwała zyle poražena.

„Ach! Kak rad bych to njewěrił! Swotkel je tuto dżecżo? Wupraj ho! Mam prawo, wěrnoseże ho dowdżeżeć. . . . . Ja žebi to wot tebje žadam.“

„Stżito? Ty sebi žadżesch! . . . .“ Wona ho hórko sajmja; potom rjekny, ho ſ wurjadnym napinanjom wobkiežiży. . . . . „Ja njimam cżi njcżo wjazy prajeć.“

„Stżito, ty ho sapowjeżich, wobtrózbam napschecżo jumpjeż, tiž je wschěch stron pschecżiwo tebi wupraseja?“

„Ja je jasnżwam.“

„Nje ſwojich pschimnjunych . . . . ale mje! . . . . Sazpěwajch ty też nad?“

„Mam cżi jenicżku wotmuchom dacż.“ snajpschecżiwi je hordosżen a dostojnosżen, „a to je tu, jo njesjym macż tobje dżeżeja.“

„Ale ty tola wěsch, swotkel wona pokhadża, swotkel pschichadża? Ty dyrbisch tola njewinowatosżej dopokazacż móż?“

Se schischschemnaj nad hrudżu rukomaj, ſ kneże kżiżschażunnaj hubomaj tu krucże psched nim stojesche. Jeje wocżi ho sybolschżtej, jeje krjapzy tschpotaschtej a jatschagowanje jeje drasny pschecżadżi, kak jara rosbarjena wona bé a kak cżežży cżerpjesche. . . . . Bolosżej tiž žaczu, bé njewuprajne wulka: wona bésche ſ njeschudżajomnymi jaczużenjemi, ſ namélschenjom hańby, srudoby a rosbrjewanja napjelnjena. Jej bésche, jako by ho jej njewuhojomuje wutroba roskaczała, jako by ho ſ jeje nohomaj bjesdno wotewrilo a jeje luboścż pożrjela. . . . . Nadoło pojdżechu spowjeż wocżi a pokhmurjene jeje spohladnjenje ječka ho ſ Felišsowymaj wocżomaj, tiž bżichżej ſ njedowżeru na nju skożenej; tu stupi jej ſ nowa krej do hłowy a ſ nowym wubuchom hnydżej dawam cżi swoje słowo? . . . Ty ho žadżesch, wujowjo!“

„Ja ho žarocżam, Herta, wotmołwi mi!“

Roshnéwana jadumnuli ſ nohu wo jemju: „Dżi! Wupschej mje! . . . Ja nimam cżi njcżo wjazy prajeć!“

„Herta,“ pocża wón znowa, „pschemnyschi běch pschedy hacż prózh tutych dnjow pschekrocżu, hischcze zas jeschkowi swojeho spjerawobja, njesrosumliwebo mjelczenja . . . Pozdżejdu kapku krwé swojeje wutroby bych dał za wěstoscż, la dopakas, tiž by mi jimózniż, jle kleżi junicżcż. . . . Ale jo bych to samohł, dyrbju dopokazy mécż, dopokazy! . . . . Njejapschi jesżeli, jo dyrbi swoje sapewedżenje moje dwélowanja, méża pschezo hlubschu do mojeje wutroby zarjeż? . . Wobschischu cże nutrnje, wotmołwi mi, jo mohł cże sakitowacż!“

„Klóżde słowo, tiž ty rěkżisch, je ſ nowym schdwdżenjom,“ wona snajpschecżiwi, „mój ho njerozumimoj a njemóżemoj ho frosenicż. . . . . Bożenje!“

„Ty sy to tak dyzila!“ rjekny Felišs hlubołu ranjeny; „tuż budż tomu tak! Derje! . . . . Budż bożenje na wożenc!“

Wón cżerjesche won a wona sdyschesche, kak jeho krocżele ho wotsalnje bórzy zyle dowmitkinja. Potom hakle wubuchny Herezina bolosżej, hacż detal ſ jeje hordosżju potłóżowana, skónczenje ſ wulkim gwałtom. Padże na ſwojej kolenj, spinanje, tiž bé jej hrudż sjasła, popschcżesż; sylny, tiž hrożachu jn jadnjeż, ho wutroschi a salachu jeje łżu. Wona žebi prcżi, so je wschitko skónczene. W jenotnowatych, cżmnych dnjach jeje młodosże bé Felišsowa luboścż ſ jenicżkim bleżkom mórych njebjeż, jenicżka słónczna pruha była, a nétko tchu so mrożeże hischcze cżmnischże, a dyrżesche nakopite a ton luścżejcż njebjeż módrinu bé so na njebjeż pominyl. Lodżyły, zmjerzny wétr bé nad jeje sponami jboża jadył; pschichod žlojesche nétko psched njej kamana, jamna, bjesspokojna puścżina a jej bu ilé wokolo wutroby. Bolosżne dopominjesche tolio, schtoż bé so stało, jako jeje cżeło, la jadżeli. Wschu wokomik, w kotrychż sebi porokowaschc, so ji pschecżahla a pschehorda bya; potom by najradżcho sa Felišsom běżała, by ſwojej ruzu do jeho wołżła, ſwoju słowu ſ jeho ramjenjomaj pschitiskła a jemu mile a pokornje wjcho wotrowedżała . . . Potom pak nawrócżi ho nedobo do jeje pomjatka wobschórżowaszch wunas wujowjowcho wobliczja a jeje hordosżej wotmcżi słowa.

„Ja sym cżinila, schtoż sym cżinicż dyrżała“, rjekny hanna sebi, „mójezschesch-li mi won jenoż jenicżki wokomik njedowérjeż, to njeje sebi mje żenje jcże wažił. Budżeschesch-li jeho luboścż tak wulka bya, każ je moja, by won potom samohł jenoż tomu wěricż, schtoż ho jesdawa? Wón budżeschc dyrbjał zlejcje wschitko wotzprowacż a mje sakitowacż. To dyrbi bya cżinila ja, hdy budżeżun ho na njeho pschiwiżesch . . . Zoły swét budżeschc mohł jeho wobskorżowacż — ja bych dyla jeho sakitowała . . . Wón pak, wón ani mojim wobkrucżenjom wěrił njeje. Wón bóle wérjesche pschikłożenjam mojich njepschecżelow hacż mojim najsterschischim swjedżenjam . . . Nć, wón mje njekutnje, tón mje żenje lubował njeje!“

(Pokracżowanje jeżehnje.)

pawrjeny. Jejdny wobkhad pokasuje žo na wjeżny pucź w Njeżwaczidle.

Se **Jarkow.** Swój 30lětny dźěkowy jubilej žwjesćiše njedźelu 1. haprleje pohonc Gustav Anders, kiž cuton dołhi cźaš na tudomnym knjezim dworje dźěła. Zasmuny jubilej žwjesćiše też jeho mandźelska, kotraž tunje tak dołho na tudomnym knjezim dworje dźěła.

Se **Ssulichez** pola Kulowa. Njesłoże, tiž mjezsebe zmiertne sćežki, sta žo pola wobžedźerja młyna Brěsćana. Dwělětna dźowcźička hrajkaśe žebi žama wo młynje. Jako holcźka spyta pśichi stólu stanyć, powali wona horuz j horzym kofejom, tiž žo na wobhe dźěcźe wuleje. Dźěcźo žo tak cźežko wopari, so hižom najsajtra wumrě.

S **Brězny** pola Kamjenza. W tajnym pożedźenju pśisłušnej schtwórtk wuljwolichu gmejnšaŕ šaŕtupjerjo knjeza kubleŕja Pawoła Młynka ŕ 5 hłosami pśeciwo 4 hłosam za měšćanoštu.

S **Wojerez.** Tudomny wyšichši žandarm Weiß, kiž wot lěta 1914 tudy słužiwaše, je do Shorjelja pśeložźeny.

S **Klětneho.** Schtwórtk rano w 3 hodź. wopali žo w našej wśu 2 brózeń a nowonatwarjena kónja zahrodnika Arnoschta Róle. Sosedźa pśiše žu žo wschitke rólne graty, wóz, maschiny, motor a młóćawa ŕ cźišćernjom. Wobžedźeŕ porjerpi wulku schkodu. Kak je woheń nastał, njeje hischcze znate, myśla žebi pak, so je ju jo słošnika ruka zakoźiła.

* S **Rósbórka.** W tydźenju wot 22. hacź do 28. měrza 1928 je žo po rosprawje Rósbórtkeho dźěkowego hamta licźba dźěkonjemjerjow wot 1144 na 894, licźba pśihśijewjenych próśdnych měśtnow wot 11 na 96 zwinźika. Licźba dostawarjow podwjerch sniži žo wot 818 na 678. Bjesdźěłoscź je wotebrała, dokelž milisce wjedro wonkowne dźěła (w twarśiwje atd.) smóžni. Mała schkleńzutocźerńja w Bělej Wodźe, wo kotrejž wo pśichodnjej rosprawje pišachmy, jo dźěłacź pschesłanje, je ŕ dźěłom žažo sapoczała. Schkleńzowa industrija pyta dale dźěłacźerjow. Sa pśihśitajenzow žo wobstejnoscźe pschezo hischcze słepschiche njesżu.

Z Łužicy

* Se **Žitawy.** Sbrjedu rano sahe žo w Hórnizy sažo palesćhe. 30 metrow dołhe domśe ŕ hródźemi kubleŕja Rengera běšche žo ŕ hischcze njesnateje pśichcźiny sapaliło. Pśichkmatane wohnjowe wobory wuthowachu domśe, ale hródže žo wotpalichu.

S **Rychwałda.** Njedźiwajcy deschcźowatcho wjedra běšche tudomny naléćni hermank derje wopytany. Dwaj pschedawarkomaj deschcźowaschе žo tak do wobthoda, so dyrbjeschtej pschetacź wikowacź.

* S **Rychbacha.** Póndźelu popołdnju wokoło 3 hodź. sapali žo tu pschi żelesninźu žucha trawa. S lokomotiwy běšche schkrickźa wuleczała a ju sapaliła. Hnydom lokoma żeleśniśkich dźěłacźerjow haschcź khwataśche, njedźiwajcy toho pak woheń nětdźe 500 metrow daloko nażwy wotpali.

* Se **Shorjelja.** Měšćańska rada pschedpołoži měšćańskim sastupjerjam pschedłohu, w kotrejž žebi dalšne 73 300 hrimwow za pschetwarjenje dźiwadła žada. Sa natwarjenje magazinoweho pschitwarka ŕ garderobu šhodowymi wěcemi a pschetwarjenje sadnjeho jewiśćha běšche trěbne 436 268,99 hr. Město pak je dotal 397 000 hr. pschijšwoliło. Schtwórty dźeł pschetwarjenja, pschitwark połocźneho jewiśćha, žu pak na poźdźiši cźaš wotstorcźili.

Posedźenje spomožerskeho a młodźinskeho wubjerka, wokrjesneho wobstaŕanskeho zwjazka za Budyske wsy.

Póndźelu, 26. měrza wotmě žo posedźenje spomožerskeho a młodźinskeho wubjerka wokrjesneho wobstaŕanskeho zwjazka za Budyšk wěy.

Spóznawšchi, so je nusne, so žo w połnóžnych tónźinach wokrjeża hospoda za młodźinu pschipraŕi, so by žo młodźina ŕ tamnišchej hatnej a holanškej krajinu sesnała, pschepoda šhromadźizna dalšne dźěła młodźinskeho hamtej.

Sso pschijamtujo k rosprawje wo kursu Drjezdźanskeje hygieniśkeje akademije ŕ wojowanju pśeciwo śpłažnym khorošcźam, kiž žo spoczatk měrza w Budyschinje wotměwaśche, rosprawješche knjeni hamtmanka Schoenfelderowa wo pschedwjedźenjach powuczeńšcźo filma „Wopaczna haniba“, kiž žo w Sakonju nad Sprewju a we Wjalowicy pschi najwjetšchim wopycźe pschedtajeśche. W dźěłchej debacźe wo nusnoścźi sexualno-pädagogiśkeho dźěła žo dojednachu, so maju w pożledńim łcźe ludoweje schule wucźerjo a schulšcy lěkarjo sexualne powuczenje žo sepjerajo na roswuczowanje we pschirodowědźe podawacź. W pożledńim łcźe pokraczowańšcźe schule pak je nusne, lěkarśke powuczenje wo strachach njepschistojneho žiwjenja, wobezpe pak śpłažnych khorošcźow.

Rosprawa wo dźěławoscźi hojeńśkeje gymnastiki posłaka, kak lěkarjo, schula a starschi tutu nowu pschipraŕu ŕ wušpěchom podpjeraju.

Po wobjamknjenju wobstaranja kožow **za ćwójbu,** **kiž** žu bohate na dźěcźoch, dóstanje ŕ pśinjemu rasej 60 ćwójbnow żeleńe abo drjewjane łoże ŕ matrazu w tśoch dźělach, pschikrywanjom a nawobleczenjom. Dołhedy pożcźonkow, kotrež maju ćwójbn w zyle šnadnych podźělach wotpłacźowacź, wužśija žo sajo ke kupjenju dalšnich łožow.

Po jednanju wo mnohich jenotliwych padach ŕ wobstaranju tuberkulosnych a śednych a wo dźěle młodźinskeho hamta stónczi tnjes hamtski šejtman dr. Jungmann jako pschedsydnja posedźenje 1/6 hodźin.

Hospodarski rozhlad.

Póndźelu 2. haprleje 1928.

Barlinska burša běšche na kónzu tydźenja měrnišcha. Wobrat běšche pak hischcze bjezy.

Produktowe wiki běchu žyboru trochu hłabsche. Se kupuja pośledńe hischcze njenje khłowoweho žita, dokelž pak wjele kupjow nieběšche, płacźiny trochu popušcźichu. Swobodna płaczeńca zeutnar

w Barlinje

pschenicy 12,35—12,50 hr., rožki 12,95 hr.
hacź 13,05 hr., jecźmjenja najwušego hr. 11,60—14 hr., wowsa 11,75—12,10 hr.

W termińowym wikowanju

sa měrc: pschenicy 13,40 hr., rožki pak 13,80 hr., wowsa 12,65 hr.
sa meju: pschenicy 13,65 hr., rožki 14,05 hrimnow,
sa julij: pschenicy 14,10 hr., rožki pak 13,17½ hr., wowsa 13,25 hr.,
sa september: rožki 12,20—12,23½ hr.

Pschistajacź rynjaja

Kowarśkeho Göpfert w Budyschinje na Nowosadzkej dr. cźišło 9.

Pschenca w Budyschinje, Hornjecźeńska haša 34 dełka. — Karschcheho w Budyschinje na Fichtowej dr. cźišło 6. — Vetters w Dažinji.

Rumjeńskeho mačobnika, Gustav Khěžik we Wulkej Dubrawje.

Kurjerjow. Fr. Brünninger w Kamjenzu.

Hołza za dom a mały khlěw. schcekawy Hádicke w Niekhwacźidle. — Hołza do rataśtwa w Nowej Wěsy 17 pola Swěti. — Hołza za dom, mandźelska Körnerowa we Budyschinje na Mětšigowej drohi 38. — Hołza za dom mandźelstwa bankowskeho direktora Schmidta w Budyschinje na Khyžorskej drohi 2.— Hołza za dom, dr. Solthaus we Wjeleńcach. — Hołza, kotraž może wusuchnuć, nic wušoćhu hacź 22 lět, mandźelska direktora Otto w Thumbergu. — Hołza za dom, mandźelska Hilde Cyrowa w Kamjenzu, Mjerstowe namjeśto 10. — Hołza ł 15. haprleji, Schönfeldez fahrradnistwo we Hrodku, Bugstr. 15.

Na pschedań:

Krawa tiž smije za 2 międzele cźelc, w Hlinje cźo. 14.
„ blišco cźelcźa, Weniger w Hajnźanch.
„ sulina, wyšokoproduktowa w Trubjezach cźo. 21.
Zalohża, 1½-lětnja w Kelcźicy cźo. 28.
Zalohża, blišco cźelcźa w Nowej Wěsy cźo. 56 p. Kulki.
Kóń, śednjoletny, dobry cźahaŕ w Budyschinje na Hrodowskej haši 7.
Kanjez, 6-lětnja bruna kobla a śednjoletny wołach, we Rjenskich Posźiłach 16.
Kóń, fuchs, w Cźornjowje cźo 30 p. Wujšda.
Krowa, młoda šuproschina, w Kamjenej cźo. 15 p. Radworja.
Brohata, knježi dwór w Panjcach.
Lišjata, Jurenz w Hodźiju.
Sowno, Pöhnert w Małym Wjelkowje.
Wóz ł mašinowej brózeń, 4 kórcami pola, šuki a lišu, Arnoschi Bähr w Cźornych Nošlicach cźo. 5.

Ssudnizy na pschešadźowanje
watoru 3. haprleje 1928

w Kamjenzu w kasarnach w konicy: maschinišcich tišlarow dop. w 10 hodź.: 63 porcie špódnich kholowow, kredenza, 2 elektr. wiśarni šwězy, auto, muńaze kola, žimaza maschina, dwanaće cźornych zonjazych nohajzow, 2 dwanaćoj barbowych zonjazych nohajzow, talerje wuš a 2 bjeleje, 2 wošiž. wobrazaj, drastny kanor, dwaj šchkleńcźanej kanoraj, łofowe blida, kuchińske blido a 2 pósłrowanej stołaj, korbyšći łož, wulkej wobrazaj, łofowy šahbrěžt, 5 wichelakich wobrazow, 14 knihow, šejnušchikiat,

Njebjeleźijanych (kupzy šejdu žo we Herbšcej grudźeju) dop. w 10 hodź. kneżowy rjad,

cźwjerdu 4. haprleje 1928

Budyschinje w šindnišcej pschešadźowarni dopołdnja w 10 hodź.: 2 wobrešaj (krajiny), 6 šchkliśirow a dźěła žiźanopłorowych nohajzow, dźěła bumzlow a šupinow ŕ wielkludowych łofanow, dźěła łonow a dźěła clondawych, šatinowych a druhich łohrinkow, 3 drastowe khanory, 2 nowej šchijanej maschinje, 2 połstrowej stołaj, vitrina, Fedlaška schijaca maschina a dźěłowy kanor, marmorowe blido ze schpihelom, 2 emajlowanej kupańśkej wani, Exło-kupańśke khachle, Vailland ludowe kuwańśke khachle, 100 kg. mankowych rolow, kulojta pila, motorśke kolo KSB ŕ karbidowej šwězu, 1,5 PS, AEG-motor za wjerzejty prud, 5 šadnich, 5 próšnich motorśkich kołow, 172 nowych šilow, pjenježny kanor, šerdrowańśke blido, šokowy schpihel, nowe jšone kolo bjes wobruczow, dźělza cźorneje šaschiwańśkeje wolmy, wotkšina garderoba, akowy kanor, stóleźł ŕa pišańśke blido, 5 pišańśkich blidow, 2 pišańśkej maśchinje, schkleńcźany wukładny kašchcź, 2 khańśkej šoje, 6500 kg. żelesnych kukojtych žerdkow, špiśchny nakładny automobil Nag 10/28 PS, knihowy kanor, komoda, hojtiwańśka šlinta, dźěła khójnowych a wólschowych desšow, klamańśke blida, dezimalna waga, gramofon, šodowy kanor, 13 měchow magnešita, 3 kładźy, 2 šoje, kłubowy joja, šporitki wobłek, 8 metrow marenga, 3 metry běźnych tkanin, 2 motorśkej kole (wuž ŕ wotžiwjenju), žonjaze jšone kolo, 22 knuschwinow.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.: Wobkhod je hischcze mało wuwiti. Tendenza stajna. — Dop. 1/12 hodź.: Wobkhod je pschezo hischcze jara wobmjeśowany. Tendenza stajna.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a woljowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	31. 3.	30. 3.		31. 3.	30. 3.
Pšenca	247-250	247-250	buny	23-24,00	23-24,00
rožka	259-261	259-261	woka	24-26,00	24-25,00
nal. jecźmjeń	232-280	230-280	módre łupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jecźmjeń wows	235-243	235-243	žołte łupiny	15-16,00	15-16,0
kukurica	227-239	227-229	zeradella	—	—
pšenjeńa muka	32-35,00	32-35,00	rapa. wosuśk	19,70	19,70
ržana muka	34-36,75	34-36,75	wusuśk	24,20	24,20
pš. wotruby	17,00	17,00	poen. melasa	—	—
ržane „	17,00	17,00	bźrnj. kruški	26-26,6	26-26,60
lane symjo	—	—	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
raps	—	—	ržana sloma	0,95-1,25	0,95-1,25
hróch	35-37,00	35-37,00	pšeńc. „	0,85-1,05	0,85-1,05
pjeluški	24-25,00	24-25,00	wowsna „	0,75-0,95	0,75-0,95
			jeńa „	0,75-0,95	0,75-0,95

Płaćizny rěznebo skotu na Barlinskich skótnych wikach.

31. měrca 1928. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach.

Skóne družiny a woznamjonjenje.

Woły: 776.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	60—61
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	53—57
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	46—50
Mjenje picowane wšěch starobow	37—44

Byki 632.

Połnomjasne, wurośćene, najwjetšeje rězneje hódnosće	52—54
Połnomjasne, młódše	49—51
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	46—48
Špatne	42—45

Jałojcy a krowy: 1074.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	44—46
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	32—41
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	25—28
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	19—21
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 4340.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	73—80
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	56—78
Špatne (4.)	40—50

Wowcy: 5562.

Młódše a starše wukormjene (1 družina)	60—65
Starše wukormjene (2.)	55—62
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	48—54

Swinje: 19226.

Połnomjasne, wosebitych rasow a ćich křižanjow, hač do 1½ lět stare	50—53
Wukormjene	51—53
Mjasne	49—52
Špatne	46—49
Raney a kundrosy	44—49

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Mišna.** (Mordaćiwo.) Na Pěskowskich honach namakachu pśiheđ nětkotrymi njedźelemi cźišo nowonarodźeno dźěcźatko. Nětkole žu 25lětnu dźěłacźerku ŕ Wlawna sjeli, kotraž běšche dźěcźo pola swojeju starscheju porodźiła. Nan dźěcźatka je jo potom dźeń pośdźišo mórił a na tamnem měśtnje łabjebak. Też hołženeju starscheju žu žobu sjeli, dokelž jeju winowaŕaj.

* S **Drježdźan.** (Wulki woheń.) Sniźdźeny tydźeń wuddyri w knihjezidźeńskej firmy Römmler a Jonaš na Blasewitzkej drohi, kotraž Güntzowym wotkazanju pśiśłuschna, na łubi wulki woheń. Wobnjowa wobora měśeśche pschi žylnym wichorje zarachcźne dźěła, pśedź hacź měśeśche woheń sadušyć. Nano 1/29 hodź. běšche ŕ kupjom nad wobnjom. Pschicźina wohnja je njeznata. Wobškodź może pak njedźiwajcy teho dale dźěłacź.

* S **Drježdźan.** (Sajatk.) 53lětneho schkleńcźidźełacźerja Jana Brauna, kiž je žriedu rano w dowje pschi Kricźinej zyrkwi 14 spytał žwoju lubu, dźěłacźerku Gläzerez pschi žwadźe ŕ hamorom zarasćesć, žu hischcze šamkny dźeń na dróży špśnali a sajeli. Wón powědaše, so je jebo žarliwosć ŕ njesnatej połojeda, a njeje měł wothonad, Gläzerez morićź. Wón je ju dyžli jenoż depominérku Braunna pschepodachu šlatenmu rěcźišćiwu.

* S **Hartiawy** pola Kamjenzy. Wulke rosharjenje je tu šhubźiłu, so je žo 18lětnja holza, kotraž šaiźdenu njedźelu ze swojej šotru hoścźenu w Kamjenzy wopyta, šhubiła. Njesnaty wobwcźi žo na nju a pscheproša ju, so by ŕ nim kofejowinju wopytała. Holza dźěcźe ŕ nim dołu, wostaji šwoju šotru a je žo wot tołe cźaša šhubiła. Wšcho pytanje za šhubjenej njeměješche dotal wuspěcha.

* S **Lipśka.** (Dźěcźo žo špalicźo.) Wutoru hrajkaśe žebi w njewobtśedźowanej khwilźy w jenym domje Pśinceje dróhi w Neudnitzy 3lětny hólcźej ŕ tyku šapałkow. Jako jemu šapałku šapali, šhrabmy plomjeńo zuku tykfu. Hólcźe je žo tak cźežko wopaliło, so je **bóžiŋ** w khorowni wumrěł.

* Se **Sślaknuowa** w połnóžnych Cźechach. (Sśmjertne njeśboże.) Tudomny murjeŕ Kindermann padźe ŕ rólcźetow nowotwaraca jeneje fabriki a bo tak cźežko ŕranjeny, so bóžiŋ po šujeżbożeńju wumrě.

* S **Jabłonza** w Cźeśkošlowakiśkej. (Pjany pohonc a špśichnik.) Pschi dwórnikcźeju w Nowej Wěsy šu žo rosbórjazy podawk. 53lětny pohonc Josef Dlask ŕ Lhotu dyžcźe njedźiwajcy na šawrjeny pschichod pyches żelesniśke kolije jajcźa a žo ŕ pschekhedźenym śrażnikom šwadźi. We dźaka na šhromadźizych a pschejeśeje jim, je wuchu . . . . . kóżdym wokomiku měśeśche špśichnik pschijcź. Dlask pak žo njeda wotdźerźeć a dyžcźe pyches kolije jajcźa. Pschi tym šmuk žo wós do pschérowa. Sšrubje pjany pohonc hijeśe do konjow a tutaj pschijźeźehlaj hacź na kolije, jako runje śpěšnik pschichwa. Sšrużnik możeśe cźahy za-

dżerżeć. Haczjunicz ju nimoduży ludźo a policijo wo šapichach a šakhadźaceho pohonca prózowachu, šaitdże tola pot hodźiny, prjedy haćž możeše špeźnik dale ječ. Pohonca dyrbjachu wuwjasać, jo bychu jeho wotwjeźeć mohli.

Přilopk.

* **Jendźelska lětarka poleći pšches zylu Afriku.** Se Londena ju powě, jo je ju wutoru najšpišcha jendźelska lětarka ſ Kaira do Chartuma puśešćiła. Chartum je jeje prěnja ſtajiła na puću do Kapſtadta w Połodnišcej Afriki. Pšches Sudanſku krajinu, kotraž je ſtraſchna, poleći jendźelſki offiźěr ſ njej ſobu.

* **Klobuki ſe ſchikleńy.** Jendźelſka industrija, kotraž ju ſ módami ſadžera je ſebi wotmyſlíła, ſo zyle nowoczaſny klobuk na wiki pſchinjeſe. Kaž jendźelſke nowiny pišaja, jedna ſo tu wo klobuki, kiž ſ dźela ſe ſchikleńy wobſteja, kotraž ultravioletne ſtónčne pruhi pſchepuſchcheja.

* **Pšches 1100 lět ſtara wěža ju ſaſzypła.** W Tourku w Franzowſkej je ju pónděłu wěža ſaſzypła, kotruž ju we lěcze 890 natwarili. Kaž ju powěda, thowa ju we wěſtrow Hildegardy, jeneje ſe ſonow Karle Wulkeho. Wěža pſchi ſaſzypnjenju dwě ſtuźobnej twarjeni cźežko wobſchkodźi. Cźłowjeckoho njeźju do ſchkody pſchiſchli, dokelž ju wyſchoſnoſce wſchitke trěbne naprawy wunjeſene, pſchetož wěža bźo dlěſchi cźaſ hrožeſche ju ſaſzypnyć.

* **Lindbergh chce do narańſcheje Aſije a do Europy lećeć.** Sćawny amerikanſki lětar Lindbergh je ſebi ſwójbu, ſ Ameriki pſches Cźichi ozean do narańſcheje Aſije a wot tam dale do Europy lećeć a pſchi tym, kaž je to hižom pſchi ſwojim lećeju do ſzjedźinoze Ameriki cźinił, pófelnišwo pſcheczełſtwa ſ Ameriki na jenotliwe narody pſchinjeſe.

* **Cźežke njeſbože na nowotwarje we Warſchawje.** Na dróſy, kotraž ma žiwy wobſtaw, je ju nowotwar ſaſzypnył, kiž běſche hižom haćž do 4. pokhedła natwarjeny. S wulkim wujeſkotom ju twar nimale haćž dele hromadu ſypnu. Dokelž běſche runje dźełowa pſchejtawka, njeběchu na ſbože wſchitcy dźełacźerjo na nowotwarje. Njedźiwajcy toho ſu hižom wóſmi morwych wukhowali. Mnoho wožobow je ſranjenych. Twarſkeho miſchtra a architekta, kiž twar nawjedowaſche, ſu ſajeli.

* **Wojowanje ſ banditami w Mexiku.** Pſchi wojowanju w krajinje pola Villa Pando, hdźež ſa ſtotom pytaju, ju 20 banditow morili. Banditoſo běchu wotbźelenje policiſtow nadpadnyli, kotrež tak dołho ſ nimi wojowaſche, donž jemu wojazy na pomoz njeſpěchiſchu. Schźeźa wojakow bu ſranjenych.

* **Wjelcźa cźwila w Italiji.** W jenym dźelu umbrijſkich Apeninnow wjelki ſakhadźeja. Sa nětkotre dny ju tute ſchtóbnika 30 koni a 300 wowzow roſtorhale. Wjelcźi honitwerjo ſu nětkotre wjelki ſaſtrělili.

Smćm-li sej tebje wuščipnyć?

Zane wulke wuložowanje wo mjinowjeſi pſchichodźiwſkeho ſchkita! Jenož to jene budź poſtajene: Schtóž lubuje žiwoſnje žiwoſeje domizny ſe wſchém, ſchtož tu laſy a léta, roſcze a kčežwa, tonu njebudże ſakajnija dźiwjenja w najſchérſchim ſtlowa ſmyſłu ſ pohorſchkom. Na ſakładze wukaja wo roſtlinſtim ſchtiſcze miniſterſtwa ſtutſkowneho ſ 9. měrza 1925 je ſakajane, jemu ſ tykhe ſapiſanych roſtlinow „**wotſtronjeć abo wobſchkodźeć, wožebje wurywać, wotſchěpnyć, abo wotrěſnyć.**“ Schkit placźi ſa zyle léto. Dale je ſakſtane **poſtajenje** na pſchedań, pſchedawanje, kajkeſkuli wotedawanje — potajkim też darjenje a nakupjenje — ſchkitanych roſtlinow, tak dałeko haćž je njejedna wo pſlahowanſi ſahrodniſtwa. Schtóž ſchkitane roſtliny, kiž ſu w ſahrodźe pſlahowane, na pſchedań ma abo pſchedawa, dyrbi piſmy wupokaz měſtneje wyſchnoſcze wo jich dobźerju měcź. Tuton wukaz, kiž broſy ſ khłoſtanjom tym, kotrěž pſchecźiwo tomu jednaja, je był k lěpſchemu ſakhowanju nětkotrych žadnych roſtlinſkich druźinow wudaty; źiłi potajkim pſchiwobſtrělenu ſchkitej. S miniſterſkim wukajom ſu ſchkitane: měrzowe ſwódźki (*Lavatera trimestris*) wuſchne jahnuſko (*Delphinium triloba*), bintbawka (Anemone pulſatilla), wjeſcze drjewo (Daphne meſereum), pětrikrućze (Primula officinalis), hórſka abo ſnjéhowa wrjoſowina (Erica carnea), pſchi (Dezchídes, wſche), módra (luczna) lilija (Iris ſibirica), kuloſnicźa (Trollius europaeus), ſlěbornik (Lunaria rediviva) pjerkaty nalik (Dianthus zeſius) ſkotohłojčka abo turkowſka lilija (Lilium martagon), hatna lilija (Nymphaea alba) arnikowe ſelo (Arnica montana), wſchě druźiny ſotcźowego ſela abo hórſkeho korjenja (Gentiana), hlowkata (módra) ſerwa (Phyteuma orbiculare), wowcze bahno abo porſchcź (Ledum palustre, kaž mizli (wowzki). Mły budźemy ita jednotliwe ſchkitanzy hiſchcze w měſnzach jich ſkjenja kedźbliwyh cźiniéź. Njedźiwajcy wſcheho rozſahnjonjeho dźela bywa pſchezo hiſchcze ſchkodźerjow roſtlinſtich ſahroſczow naſcheje domizny. Je runjewon ſahaſbjowaze, ſo wopraſchujeſi pſchecźeſelo pſchirody też pſchezo hiſchcze dyrbja horſtwje na to myſlíć, jo bychu taſtich njedocźinkow njeſchkodnych ſchcźinili. Jenož, hdyž zyle wobydlerſtwo ſchkit pſchirody ſa ſwoju winowatoſcź pſchijimna, budźemy móz dyhotne kwěcźinſke pokłady domiſny wutkowacź a rozmnožić.

Měrzowe ſwónczki.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowna powěſcź wo wjedrje ſa julſiſchu wutoru:** Khłódno a deſchcźowate. W Jendźelſkej ſuchno a cźopłiſcho.

Džełacźerjo w Hamburgſkim pſchiſtawje ju džełu ſapowědźili. Měſto 8 hr. 20 pj. wichedneje ſtudy 9 hriwnow, a wotpowědaze powyſchenje akkordſkeje ſtudy ſadaju.

*

Ruſki ſwonkowny ludowy kommiſar Cźicźerin je ju pjecza dla ſajeza ſpezialiſtow w Donezkim kraju ſe Stalinom roskorił a je pſchipowědźił, jo ſwoje ſaſtojniſtwo ſłožì.

*

Schéſcźadwanzecźilětny prynz Jurij Lotkowiz je ju we Nizzy pſched lokomotiwu pſchijědźazeho cźaha cźiſnył a je ju pſchi tym roſmjatł. W jeho drašcze puczeſwanſki paſ a 5000 frankow pjenjes namakachu. Prynz je pſched dlěſchim cźaſom na cźuwy ſkhorił a je ju w nětkotrych ſanatorijach bjeſ wuſpěcha lečował.

*

Italſka je ju ſobotu rano 1/2 hodźin ſnowa je ſemjeſrjenjom podeſchła. Na twarjenjach, kotrež ju je pſched nětkotrymi dnjemi ſe ſemjeſrjenjom wobſchkodźite, je ju ſchkoda powjetſchiła. Wona je na 5 milij. lirow wobliczа. S Toſkany a Kalabrijſkeje ju je powodźenja a ſeſuwanja ſemje powědźile.

* *

Sobotu rano ju w Małej Aſiſſej dźewjeczej ſtyſnych podſemſkich ſtorkow ſacźuli. Najſtyſnjiſchi bě prěni ſtork, kotryž dwě ſekundźe trajeſche. Sſrjedźiſchcźo ſemjeſrjenja, kotrehoż wuběžki běchu hacź do Stambula ſtabje ſacźucź, bě w Sſmyrnje a wotolnoſcźi najſtyſnjiſcho ſacźucź. W Sſmyrnje je dwadźeſci twarjenjow, mjes nimi cźaſnikowa wěža, ſaſzypnyli. Wjele thěžow je ju ſaſzypło. Liczba worowow je dotalnym ſwjeſcźenju 25 morwych a 60 ſranjenych, mjes nimi 15 cźežkoſranjenych, wucźinja. W Torbalu, 50 kilometrow dale Sſmyrny, je ju 200 domow ſaſzypło.

*

Preſidentſtwowy kandidat Willis w Ohio w Sjednoczenych ſtatach połnócznje Ameriki je ſ Božej ruczku ju ſajawſchi wumrjeł, hdyž we wólbnej ſhromadźiznje pſchecźiwnu napſchecźiwnemu kandidatej Hooverej rěcźeſche.

*

Sekretar pollada (finanzny miniſter) Sjednoczenych ſtatow połnócznje Ameriki, Mellon, je rjekł, ſo maju Sjednoczene ſtaty pſches połozju wſcheho ſſota na ſwjeſe. W měrzu ju do Sjednoczenych ſtatow 90 milijonow dollarow ſłota pósłali.

*

S wichorom je ju w ſtacźe Georgiji w połnócznej Ameriky wjaſy dwjeli 20 domow ſpowalało. 5 wožobow je žiwjenje ſhubiło.

Towaršwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“ zeńđe so **jutře** wutoru wječor 1/2 9 h. w *Serbskej kofejowni nic* w „Katolſkej towaſſowni“. Městopředsyda.

Drježdźany. Serbske tow. „Čornoboh“ a wosebje wšitke Drježdźansey Serbjo zeńđu so sobotu, 7. 4. wječor w 8 hodź. k swojemu měšačnemu posedźenju pola knjeza Zmija na Christianskej dróży 22. Njeđźelu, 15. 4. wotměje so naš serbski swójbny wječor pola našeho sobustawa knjeza Półtera w Nowym měšće na Torgauskej dróży 31. Započatk we 6 h. Wšitke sobustawy towaſtwa a jich přiwuzni, wosebje Serbjo, kiž naše serbske zeńđenja njeznaja, so wutrobnje přeprošuja, a móža našemu towaſtwu přistupić. Bohaty wopyt při tutych zeńđenjach wočakuje Předsydstwo.

Nastupajo Prażsku jězbu. Mnozy hišće sebi pjenjezy wuměnili a też swój přinošk zapłaćili njejsu. To může so na Serbskej Bancy abo pola zarjadnika stać. Do soboty dyrbi wšo zarjadowany być. Zarjadnik nima telko khwile, zo mohł so potom na jězbje z tutej należnosću zaběrać. Žónske maja po możnosći w narodnej drasče přińć, muſzcy w čmowej, spěwarjo po możnosći w čornej swjedźeńskej drasče. Na trěbne wěcy (trjenje, mydło, šćětku atd.) nic zabyć. Auto wot Khrósćic přez Worklecy, Pančicy do Budyšina je docyła wobsadźene. Dźiwórtkownemu čisła S. N. pohladać, hač tam wosebite informacije njesteja. Zarjadnik.

Jězba do Prahi. Štóž ma wosobinski pas, njech jón sobu přinjese. Nic na wuměnjenje pjenjez zabyć. Sobotu wjacy přiležnosće njebudże. Njech tu za tydźeń kóždy w prawym času je.

Zarjadnik.

Lichań. Serb. Tow. „Zernička“ změje přichodnu srjedu wječor we 8 hodź. pola Rudolfec ważnu zhromadźiznu. Wutrobnje so prosy, zo bychu tola wšitcy přišli, dokelž mamy wšelake wěcy zrjadować a wuradować. Předsydstwo.

Jutrowna skhadźowanka. Dźiwadłowa pruha budźe zeleny štwórtk (4. 3.) pop. 1/3 hodź. w Serbskim domje.

Łaz. — Jutrowna skhadźowanka budże tu 9. 4. pop. 1/4 hodź. zhromadźizna wot 7 hodź. a po programje reje! Započatk „Serbskeho wječorka“ w 8 hodź! — Sokoljo w swjedźeńskej drasče (ev. w čefwjenych košlach) kiž chcedźa, při hry „Zbudźenje“ jako statiśća sobu skutkować, změja darmotny zastup!

„Zwjazk Łuž. — Serbskeho Studentstwa“.

Porśicy. „Jednota Sokoł“ ma srjedu zwučowanje. Po jutrach budże so dwójcy zwučować, a to wutoru a pjatk. — Přińdźće wšitcy dla noweho zwučowanja. Načolnik.

Ralbicy „Jedn. Sokol“ ma wutoru wječor we 8 hodź. zwučowanje. Wšitcy dyrbja zo. wobdźělić dla stajenja skupinow. Načolnik.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je, kóždu **póndźelu** nawječor wot 6—9 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje“ (w małej stwi).

Zwjazk Łuž. — Serbskeho Studentstwa. Skhadźowanka budże 9. 4. we Łazu pola Wojerec! Zhromadźizna pop. 1/4 hodź.; (přednošk z debatu: „Ćišćanja knjeza a my!) w 6 hodź. swjatočnosć při rowje Handrija Zejlerja; w 8 hodź. „Serbski wječork“. Při wulěće do Pólskeje w lěću budże so w prěnim rjadźe na tych dźiwać, kiž su swoju winowatosć napřeco zwjazkej dopjelnili!

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerˇ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Barth w Běłeńcu. — Za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje. —

Hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

budże **srjedu po jutrach — 11. hapryle 1928** pop. w 2 hodź. w žurli „Serbsk. Domu“ w Budyšinje

Dujowy porjad: 1. Rozprawy. 2. Nekrologi. 3. Wólby. 4. Swjedźeński přednošk k 200. lětnemu jubilejej dospołneje serbskeje biblije. „Serbow prócowanja wo serbsku bibliju“ knjez farař Křižan-Klukšanski. 5. Namjety.

Wječor 1/8 hodź. **zhromadna zabawa w hosćenču „K woprawnemu“**, znapřeča Měšćanskeho dźiwadła **Předsydstwo.**

Najhubjenše drohi na Balkanje, přepřekowanje Taurusa (1432 m) — Amanusa — Antilibanona a Libanona (1627 m), 5 dnjow trajaca jězba přez pusćinu Sinaj **z 14 ctr. ćeže.**

Wšo to dokonješe serijowy 500 ccm D-kolo.

Generalny zastupjer: **Carl Gast w Budyšinje**

Ložowe damasty

bělosmuhate nawobleczenja, ložowe plachty, najl. wupjerki pisane ložowe nawobleczenja kupujeće jara tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach čo. 11 znapřeča hosć. „Zlotu hwězdy“

H. Zejlerjowe spisy

4 zwjazki

su zaso krasnje a pyšnje zwjazane, zwjazk po 2.50 hr., na składźe we

Serb. knihaſni w Budyšinje

Kedźbu! Kedźbu!

mulki wubjerk

žonjacych a dźěwčecych falkow, košle, ložowe plachty, wupjerki, platowe a balnjane twory

jara tunjo předawa

Martha Briesovsky

w Budyšinje Fiedlerstrasse 4

— Žane klamy —

Načinjenja symjenjow

Uspulum, Tillantin, Karbolineum za sadowe stomy, kaj je wšě srědki přećiwo myšam, wulkim myšam, rozličnam (Blutlaus) atd.

Hamiski dowěrnik statnoho šćitanja rostlinow.

Arno Rauchfuss

wikowarnja rostlinow

na Žitnych wikach 9

Pytam k 15. hapreju přistaru, pilnu a sprawnu

holcu do domu

kotraž może też druhdy we wokhodźe pomhać. Najradźo Serbowku, kotraž wo wačzenju něšto rozumi. Posk. pod „E“ na wudaw. „Serb. Nowin“.

Symjenjne běrny

a tajke k picowanju

předawa

Ryćerkubło w Minakale.

2 małaj

konjej

staj na předań

w Komorowje čo. 34

pola Rakec

Wysokosućelna **kruwa**

na předań

w Dobrošicach u pola Njeswačidła

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósća a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde so. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2837.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeje. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. ⁊ ⁊

Čisło (Nr.) 80 — Budyšin — wutoru, 3. haprleje 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Kommunistojo so w sakskim sejmje na Budysku policiju wobčežuja.

Budyska policajska wyšichosć je přeco někotrymi dnjemi přichwjedźenje kommunistiskeje tendenzneje hry „Mandat“ zakazała. Hdyž kommunistojo pšeciwo zakazu protestowachu, je jich ze swojim rjadom sakazała. Kommunistiska frakcija je tohodla w Jezinje hižo pšichpowědźenje napraschenje zapodała, w kotrejž knježerstwo wo rosćahnjenje prošu, schto dyrbi pomyšli cinić, so by taksim pšeseahanje policije zadźěwało.

41 milijonow wuzwolerjow za němski sejm.

Wyšnjosće je w tu chwilu je sestajenjom wujwoleršich liscinow saběraju. Tež němskostatna statistika wyšnjosć a statistiske kranje wyšichosće mušne pšichoty cinja. Ličba k wólbje wopravnjenych może pak je jenoź po dnjach wobličic. Za dezembarsku wólbu 1924 bě 38375000 wuzwolerjow zapisanych, za pšichodnu wólbu do němskeho Jezima je ličba wuzwolerjow na 41 milijonow po dnjach wobličenje.

Stresemann je je w Bayerskej jako wólbny kandidat postajiej dał.

Zwonkowny minister dr. Stresemann je bayerskemu ministerskemu presidentej dr. Heldtej dźěłił, so kandidatura za němski Jezim w Bayerskej pšichwatena. Jeho kandidatura je na zuku Bayerska, k ranju wot Rheina je wupscheczeraza, placži.

Kommunistiski měšćanski radźićel duchowpastyrstwo w khorowni zakaznje.

Barkinjzy katolikojo su njedźelu w Buschez zyrkwu demonstrazinje wotmělí. Wona bě pšeciwo kommunistiskemu měšćanskemu radźićelej Schminezy wotmérjena, kotryž je w Neukölnskich khorownjach duchownjatwo zakazał. Wyšichi president je mjes tym zakazniu měšćanskeho radźićela jako njedowolenu wuprajił a wróćił. Zyrkuj bě dawno pšeco wotewrjenjom pšichejelnjenu a je tohodla policajzy zawrje. Sbohom je tohorunja pod hołym njebjom w Swježelenskej zahrodze žiwje wopytana shromadźizna wotmě, hdźež je sthodźenkow Nowehe musela rěcze pšechedźeżechu. Pšichźiwschizy katolskich mlodźinskich towarstwow plakaty i napisami njeżechu jako: **„Nechcemy bjes sakramentow wumrjeć“**; **„1918 pšeciwo Adolfej Hofmannej, 1928 pšeciwo Richardej Schmitnezy!“** atd. Rěcznizy na to pokazowachu, so je z wukazom wyšichskeho presidenta njeswědźa zbokojicz, ale je dyrbja **rukowanje měcz, so je w pšichodze tajke njeschło wjazy njestanje.** Może protestowanske wołanje je sbudźi hdyž je wojsewi, so je Barkinski magistrat rjeli, so njemože taksim njepscheczelskim nadpadam pšeciwo zyrkwi wobaracz.

Se Swježelenskeje zahrody a z Buschez zyrkwje je potom wobdźělnizy k demonstrazinemu czahej k zwjatoBedwigskej zyrkwi sestupachu, hdźež biskop dr. Deitmer k demonstrantam rěcesche.

Kommunistiscy zapósłancy su pjecza do wukraja ćeknyli.

Barkinska kriminalna policija wot hoboty sa kommunistiskimi zapósłancami Stöckerom, Koenenom, Hernlu, Beckertom, Remelu a Pjeiferom źiwdźi, kotrejž dyrbja je po **zakazu wyšichskeho němskostatneho rěcznika sajcz a je do Lipska dowjezcz.** Zapósłanzy, kotrejž je z rospuschczenjom němskeho Jezima dyrbjachu njeswobodnje, su dla **wjelezyčerskeje wobstorzeni** a dyrbja je 9. meje pšeco němskostatnym žudom samolwicz. Dokelž wyšichski němskostatny rěcznik mjenu, so dotalni kommunistiscy zapósłancy dobrowólnje je pschipósłanym skazanju w postajenej terminji k žudnistwu jednanju njepschinđu, je wón kriminalnu policiju namolwił, so by jich wona hnydom po złoczenjenju němskeho Jezima zajała. To su wobstorzeni kommunistojo derje wědzeli. Poslednje pohedźenje němskeho Jezima njedźelskowjcki, su je z próska mjeli. Policija je jich pódarmo w jich wobydlenjach pytała. Najzerje je su je do wukraja wulkowali. Może je, so je zalitarjom 9. meje pšeco němskostatnym žudom wopowědźenje pschepodaczy dadźa, w kotrymž praja, so politiskich pschicinow dla k žudnistwu jednanju njepschindu. Wobstorzeni su je so pschichodnu wólbu jako wólbni kandidatojo do kommunistiskeje kliczimy pschijeli.

Rozbuchnjenje we Wilhelmshavenje.

We Wilhelmshavenje je je sobotu wulke rosbuchnjenje w schachtu kanalisazije stało. Hdyž běchtaj dwaj dźěłaczerjej do schachta saleźłoj, je na dobo może nitroczele kura walachu a hnydom na to je žylny wubuch sta. Kaž je je swješčicho, bě je do schachta benzol wulak, kotryž bě je zapalił. Jenoź je spěchnym sapschimanjom tódzerne wójnskeho łódźstwa bjesche może, so je wjetschemu njesbožu sadźewa. Nětkuje 50 000 litrow woheń hoschazeje pěny je žylnym cźiščezom do kanalisazije puschczichu a tak jamódnu ja krótki czaš woheń, kotryž bě je na nětkuje dwaj kilometraj wupschestrěł, potłóczicz. Kanalisaj dźěłaczerjej staj pschi katastrofje nahim žiwjerej namakałoj.

Skrnčenje republiki w Pruskej.

K skruczenju republikanskeje statneje formy w Pruskej su je knježerstwowi presidentoju w Gnadwinnenje, Polsdamje, Mindenje, Lüneburgu, Aurichu a Erfurtu na wotpoczink pschesadźili a je jich města se sastojnikami wobhadźe, kotrěž je jako pjerwni žiwjerowizy republikanskeje wustawy wobhladuja.

Polsko-litewske jednanje wo dorozumjenje w Königsbergu.

Kaž je z Kaunasa źdźeluje, je knježerstwowe nowiny „Ljatuvos Aides“ z polsko-litewskim jednanjom w Königsbergu sadźerżu a pschejwědźenje wuprajcja, so je jednanje z nałhwilnym dorozumjenjom statow skónczi, kotrež we pschichodze możnosć wobronjeneho konflikta wusamknje.

Polske a litewske wotpósłanjstwo w Königsbergu sjer pjatk wujsche pohedźenje mjeli. Sosobu dopołdnja stej je mjes pósłanjstwomaj nocze wo dźělanskich samerach konferenzu sameniej. Pomyšla sebi, shromadnu dźělenku wudacz, kotraž budże podrobnje zyły program pschichodneho jednanja wobšahowacz.

Litewske pósłanjstwo spisz wo žadanjach na wotschkodźenje za wobhadźenje Wilenskeho kraja, pod generalom Żaligowskim poda. Polske wotpósłanjstwo je dwaj projektaj dojednanja wo żelesnischim, pósłskim a telegrafnym zyku pschedpołożiło.

*

Po powěsczach i wěry hódneho zórła njeje je hischcze polskemu wotpósłanjstwu litewski projekt wo bjespschestrachnosczi pschepodał. Wopomnjenjeńši spisz wo litewskich žadanjach je jara krótki. Litwa žebi 10 milijonow dollarow zada. Napischeżiwo tomu su je z polskeje strony žadanja pschipowědźile, kotrež Polska i teho worjowodnje, je Litwa w lěcze 1920 sa czaš polsko-ruskeje wójny njeje pjecza neutralnosć zakhowała. Polske žadanje je nastupanju pschewjesenja tworow i Polskeje pscheš Litwu k morju njezbu je pjecza hischcze litewskemu pósłanjstwu je dwaj projektaj dojednanja wo żelesnischim, pósłskim a telegrafnym zyku pschepodałe. Polski pósłanz w Barlinje, Olszowski, je je do Barlina wrócił.

Pówdźelu wjecor je je polsko-litewska konferenza po schtyrjoch dnjowanym jednanju je spokojazym wuspěchom skónczila. Tši kommisije su je postajile, kotrež maju nanjezty na konferenzy cźinjene, wobdźěłacz. Pjerwja kommisija pod wjednistwom Polaka Schumlakowskeho a litewskeho ministra Zaunjusa budża je i hospodarskimi a wobhrodnopolitiskimi praschenjemi, druha kommisija pod wjednistwom polskeho ministerialneho direktora Kolowka a literskeho ministerialneho direktora Balutila i praschenjom tjesstrachnosczje a treża kommisija pod wjednistwom litewskeho pósłanza w Barlinje Sidzikauskasa a polskeho hrabje Tarnowskeho i praschenjemi nésznoho wobhbada zabjerace.

Pschedbyhajo tychle tśjoch kommisijow do 30. haprleje w Barlinje šenđu, je bydla wo swojich nadawkach je rospschestrěli. Pjerwja kommisija budże w Kownje, druha we Warschawje a treża najzerje w Barlinje abo w Königsbergu dźěłacz.

Wjesnik polskeho wotpósłanjstwa, jwonkowny minister Salesti, je wjednikej litewskeho wotpósłanjstwa Woldemarajej polsko-litewski patt njenadwadujucy poficiał. Polsko dcha i tym Litwje dopokazacz, je nima żanych njepschecźelskich wotpohladow pscheczwo Litwje a je polska republika politiske njewotwisnjosći a krajnu njezranliwosći litewskeje republiki pschipósnawa a njestrani. Litewske knježerstwo je tyle hjes pschicinowy boji, so je je wojeske organisowje litewskich politiskich cźeknjenzow w Polskej na nawal do Litwy hotuja. Tale bojosć je je na wopaczne a njewěrne powěsče sakazuje. So by je litewske knježerstwo pschešmědźiło, so je je żanych njepschecźelskich wotnutřkjenjow w Polskej pschecźiwo Litwje njehaji, je litewske knježerstwo namolwja, so by sastupjerja do Polskeje pósłało, kotryż by nadrobne a wěrhódne powěsče wo měrnjwych a pschecźelnych wotpohladach Polskeje k Litwje zběral.

Zwjazk krala Amana Ullaha z Jendźelskej.

Kral Aman Ullah je schyrokrót i Londona psches Park na puczowanje do Konstantinopla najtaji. S derje wobhonitych krukow je słyschecz, so je je wobsedźene politiske dorozumjenje mjes Jendźelskej a Afghanistanom za framujum nacziku Amana Ullaha dozpiło. S wopschedka běchu je jendźelske nanjezty wo wobšamknjenju kreżenja zběrno khłódno pschijałe.

Po jendźelsko-afghanskim sveczenju budża jendźelscy offizerjo afghanske wójsko wuwuczicz a twar puczow, żelesnizow a letanischczow wobsedz. Afghanske wójsko ma je z tśikami wobronicz, je kotrymiż je jendźelske wójsko w Indiji wobreczenje. So by je industrielne wotewrjenje Afghanistana połóżiło, afghanske knježerstwo prawo dostanje, wjetsche pożczonki w Londonje pschijecz, je kotrejž zadanjenje a wotpłaczenje budże jendźelske knježerstwo rukowacz.

Wótra wotmołwa Egiptowskeje Jendźelskej.

Poměry mjes Jendźelskej a Egiptowskej su je sajo jara i netu pschiwótśile, kotrež je egiptowske knježerstwo jako wotmołwu na jendźelsku notu po wolpetalanju sveczenja mjes swobodnaj statonaj wotpósłało. W nocze je egiptowske knježerstwo japoweduje, prawo pschirjonacz, kotrež bebi Jendźelska w Egiptowskej cźini a wotpokazuje jendźelski nahlad, je by Jendźelska je jadnatanje jajunow a bjesstrachnosczje wutrajanow w Egiptowskej samolwita była. Egiptowske knježerstwo praji, je njemože cźerpjeć, je by je Jendźelska pod tymle płaschczikom do sunstkownych należnoscżow Egiptowskeje měschała. Egiptowska nota jada:

1. Dojpołnu njewotwisnjosć Egiptowskeje.
2. prawo, Suezski kanal z egiptowskimi wojakami a bjes tóźdeje podpjery jendźelskeho wójska a wójnskeho łódźstwa jakitacz, kjaka je by Egiptowska zaruna tute podpjeru zadała,
3. je by je Egiptowska jako swjatokaržki a i Jendźelskej ruteprawnu stat wobhladała.

Egiptowska nota je hakle sobotu do Londona dojschła, tuž njewědża, kajke krocżele budże jendźelske knježerstwo nětko cźiniez. Dokelž njeje żanych wuhladow, je by nětcżjske nazionalistiske knježerstwo dobrowólnje dale jendźelske nadknježerstwo w Egiptowskej pschipósnało, dyrbi je wocżakacz, je jej Jendźelska i wojeskej mocu a nazhlnosću swoje żadanja namuhuje. Egiptowski lud je pschestrašany, je mohł i mjeczom w ruzy zwjezt hamostatnosć a njewotwisnosć jakitacz. Do pródka je widzeć, je budże je dyrbjeć jendźelskej namocy podczinjowacz.

Zasudzenje kommunistiskich wjednikow w Francowskej.

Psched Parizjim zhołowatym žudom je někotrych kommunistiskich wjednikow žudźi, kotrejž běchu dla někotrych nastawkow, w nowinach „Humanite“ wojsewjenych, wobstorzeni, je su wojakow k njezhłuschnosczi w złuźje a k mordarstwu schczuwali. Wobstorzeni njejsu k žudnemu pschijschli. S nich buchu jadnoženi sapósłanz Marty na 4 leta jastwa a 300 frankami pjenjezneho zhłostanja, sapósłanz Dudos na 3 leta jastwa a 1000 frankami pjenjezneho zhłostanja, sapósłanz Clamamus na 2 lecze jastwa a 2000 frankami pjenjezneho zhłostanja, Michelet na 2 lecze jastwa a 2000 frankami pjenjezneho zhłostanja a George Joseph na 2 lecze jastwa a 2000 frankami pjenjezneho zhłostanja.

W Donezkim kraju je wschо hromadze 60 wozobow jasało.

Kaž je z Moskwy powe, je je w Donezkim kraju hromadze i rjonu Mungami nětkuje 60 wozobow jasało. Njeda pak je wěry hódne, je je wschе tele wozoby wobtkorza. Wo jasanju Němcach je praji, je je cźeło pocżezeni.

Kuski ludowy kommijar za jwonkowne należnoscże Cźicźerin na to dźela, je bychu je jasezi Němcy puschczili,

dokelž so Danielec̆eje nałe̊nitosc̆e dla njemc̆ne rusko-němske pschec̆elstwo na hrac̆ki stajic̆.

Krwawny podawk w Bukarestskim towarstwje.

W justizijnym ministerstwje w Bukarestu je so krwawna tragedija dohrała. Mloda lekarka knjeżna dr. Theodorina Danielesc̆u do wyschscheho sajtojnika tehole ministerstwa, dr. Jurja Gloża, schtyri krótc̆ z rewolwra tc̆eli a jeho c̆eło rani. Knjeżna dr. Danielesc̆u peaji, so je ju Gloż jawjedł a potom w nuzy wopuschc̆ił. Sadwjelowawschi je wona so rozstrożdżiła, so na jawjednika wjerc̆ic̆.

Njekhmanosć bolšewikskich zastojnikow.

Wyschschi żud w Taschkentu w Turkestawskej je bohuzdy projeł dla rosbrojenja pjatnych pjenjez pschec̆iwo pschistajenjam hrjebžnoasijskeho wustawa za powodźenske twary. Kaj wobkorżba praji, su wobkorżeni dołhi c̆as trajuce na njewuschnych projektach dźełali, wjele dalokich fluzownych pucowanjow c̆inili, wulku nuzu pschetrjebali, a tak su so někotre miliony za njewuzitne dźeła swudawale. 23 wobkorżenych su k jastwu mjes schesc̆ lět a někotrymi mezami zasudźili.

Polske rjady za Japancow.

Pólski wojerski attaschej a diplomatiski zastupjer Pólskeje w Tokiu staj 50 wyschschich offizirow japanskeho wójska a wójnskeho ładstwa za zasłużby w rusko-japanskej wójnje (!) a w swětowej wójnje z pólskimi rjadami wuznamjenowałoj. Japanske nowiny z nadpadnymi nastawkami wo tuzy pischu. Kaž je znate, je so Japanska jako namjesny stat bolschewikskeje Ruskeje w ranju hižo pschedy za Pólsku zajimanje njetajenscheho wojerskeho wajschuja pokazowała. Zeremonije w Tokiu wobswędża, so japansko-pólske pschec̆elstwo, kotrež je pschec̆iwo Ruskej stożene, dale wobstejt.

Postupanje chineskeho połodnischo wójska.

Marschall Czangtsolin je, dokelž połodnische wójsko pod Czjangkaischekom k połnocy pojmupuje, poruc̆il, so dyrbja so wschě wójska pschec̆iwo Czjangkaischej połkać. Połnocy dyrbjesche so w Pekingu wuwjazmy stajw pschipowedżic̆. Wojazy połodnischeho wójska su hižo Żołtu rjeku pschekrocžili a so hońja, Pekingsko-Hankawsku żelesnizu wobsadźic̆.

Ze Serbow.

Pajownica.

Wutora, 3. jutrownika.

Kresc̆ana — Richarda.

Ze zbérki „Serbow 365 a 1"

1779 přińdże Miklawš Fulk za vikara do Budyšina, hdyž je hač do 11. meje 1829 ze žohnowanjom **skutkował** jako *kaplan*, potom jako farař při serbskej **cyrkwi** a skónčnje jako kantor, scholastik a wot Lěta 1819 sem jako senior Budyšskeho kapitla. — Běše so 1754 w Khrósćicach narodźił, hdyž drje jeho statok **hišće** dźensa Fulkec rěka. — Po nim wobsedźi **ta**chantski archiv wulki zbórki *předowanjow*, a to 65 **swjedźe**iskich, 58 nedźelskich a 11 pohrjebnych ze **l**ět 1782—1895, kiž je w serbskej katolskej cyrkwi w Budyšinje poměł. — Běše potajkim swědomliwy *předař* swojeho ludu, kiž so derje přihotowaše na swój swjaty nadawk. — Sto nam wobsahi a raz tutych předowanjow nadrobnje wopisuje? Wosebje zajimawe su wšěse tež pohrjebne. Dawno je hort tuteho serbskeho předarja wotmjelknył, ale jeho njeno steji přeco hišće w čosći. — Při jeho 50lětnem měšniskem jubileju poswjećichu jemu jeho duchowni bratrja wobsěrny łaćanski spěw, w kotremž so jeho ródna wjes Khrósćicy rjenje wopisuje. — Wšěse ju z nim jeho nutrnje zwjeselichu — staršeho Khrósćičana. —

1918 ma Arnošt Bart na hłownem posedźenju Maćicy Serbskeje *plomjenity* přednošk wo zdźerženju serbskeje pódy.

1772 spali so na Łahowskej hórcy Hans Wjenk. Při tym ma farař Jurij Mjeń z Njeswačidła wóhniwu rěč: „Palaty šćěpowe."

1773 † slawny Budyšski farař Hadam Šěrach, kotrehož knihi wo pócłarstwje su so do ruskeje a francowskeje rěče přełožiłe.

1200 swjeći so kěžorka Kunigunda w Romje, wulka přećelnica pohanskich Serbow. Na jejnem rowje w Barlinje zjewjachu so dźiwy.

Hišće tu smy!

Zeskhadźało hišće njeje
Z njebja hwězda Serbowstwa:
Wjesołmy so wšitcy jeje,
Dokelž swětło jasne ma!

Zapadnuła hišće njeje
Serbska naša Łužica
Ze skaliny wysokeje
Do hłubiny zachoda.

Zahrjebany hišće njeje
Położny naš serbski lud,
Zabyć rěče maćerneje,
To był za njón c̆eški sud!

Narod naš a rěč tež naša
Wostać dyrbi do kónca.
Słónco na njebju njech haša,
Lubosć k Serbstwu njehaša.

Miklawš Domaška.

Přistowo: Štóž chce nješto dostać, dyrbi nješto wustać.

*

— **Wo wjedrje.** Wc̆era wjec̆or w 7 hodź. barometer 735, hygrometer 0, temperatura wo dnjo +12. — Dźenja rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer —2, temperatura w nozy +8. — Wuhlady na pschemjenjaje wjedro. — Schklenza pomalku na rjane stupa. Wyschina nad rańschej Europu je so snowa jesnyliła. Nowa wyschina z Agoriitich kupow je so hacž do Jendželskeje wupschestrjeła. Tola pokasuje na rjane wjedro. Nižina pola kupy Island so najšćerje w połnocy nimo c̆ahnywschi k ranju wotkaži. To by na wocžopjenje pokasowało. Nad naschimi stronami jetkuja so symne wětry z rańschich a połnocnych stron a sawinuja samróc̆enje a maczatu kurjawu. Jutrje žrjedu žłónc̆ko 5,31 hodź. štwadża a so 6,37 hodź. thowa. Mješacz khwadża popołdnju 5,51 hodź. a so rano 5,44 hodź. thowa.

*

Martrowy tydżeń.

Martrowy tydżeń, přichode wschěm C̆ěchi pjatk a jutrowna sobota, je jako c̆ěchi c̆as do ludowych nałoženych hłuboko zakorjenjeny. W naschim khwatanym, njeměrnym c̆asu jón jako wosebje derjec̆injaju sac̆uwawy a mnoho dobreho c̆eże hižom sama z jeho napominanja k c̆ichemu wobmyślenju. Tutón „sawjezny c̆as" je zakonjaty z postajenjom finstskowneho ministerstwa z 26. 2. 1926 jwjesc̆eny C̆ěchi pjatk a jutrownu sobotu njesmědża so na sjawnych městnach, w priwatnych domach a w městnoscžach towarstwow žane reje wotmětwać, tohorunja žu na sjawnych městnach jakalane hudźbne posticzenja a druhe harowate swjedzenja pschedstajenja maju być po thutnosći duja złożene. Khuna hudźba so žmě posticzeć. Ale žměchi, trykli, wjeselohry a druhe žortne węzy so njesmědża pschedwjedować.

— **Jutrowna skhadźowanka!** Serbske jutry sa bliża a z nim tradicionele zjězdy serbskeje intelligency a serbskeje studowaceje młodźiny — dźeń „Maćicy Serbskeje" a „Skhadźowanka". Serbska inteligenca so skhadźuje srjedu po jutrach k zhromadźiznje „M. S." ale bohuželi zanjecha zjězdy studentstwa. Nuzne pak je nanajwuzši kontakt mjez intelligencu a studentstwom. Serbske studentstwo hižo dawno wuraznje na to je pokazało, hač runjeż z dosć snadnym wuspěchom. — Na jutrownej skhadźowanc̆y we Łazu zaběra so serbske studentstwo znowa zo prašenjom: „Staršiknježa a my". Budże wo tom přednošk (wot hł. staršeho) z debatu. Studentstwo zo tutym serbsku inteligencu k tomu přeprosy a so nadźija, zo budże tam dosć „starych knjezow" přitomnych, zo bychmy móhli skónčnje wuspěšnje wurazdźować wo prašenju zbliženja studentow a inteligency!

— **Wyšoki wopyt w schulach w pruskich Serbach.** Sdrjedu pschijědżechu do Khoćebuza z pruskeho kulturneho ministerstwa ministerialny direktor Kaelsner a wyschi knježeršiwowy radźićel Kahlbach a dale z wyschnosće z Frankfurta nad Wódru knježeršiwowy direktor Gerick a wyschi knježeršiwowy radźićel Dretschen. Pódpołdnja wopytachu schule w Madlowje pola Khoćebuza a we Wjerbnje w Błótach. Schto tu tam widzeli a słyschali, njewěmy. Jeno to wyskom knjesam njezdu jenoż Potemkiwe wjes pokazowali. Wjacho rozkwjec̆owanje w schulach w pruskich Serbach c̆erpi hischc̆e pod jeschkami nałoženje germanizacije do wójnskeho c̆asa. Jako njedawno wešte wosebje po pruskich Serbach pucowachu a so z nesumnymi ludźimi wo pomerach w tutych schulach rozmawjachu, nasshonichu drobnosc̆e, kotrež wešc̆e taja psched wyšokimi zastojnikami knježnistwa pruskeho knježerstwa. Te smješe wšitko dobru wolu, njedostatki wotstronić. We wschelakich pruskich schulach w Serbach so starschi k tomu dźiwaja, so wuc̆eri dźěsc̆i njepschebiže, hdyž mjes sobu serbsku rec̆a. Do wójny bě tole wot knježerstwa pschikazany nałoženje. Se stałetnym dołhim polóc̆owanjom je zacžuce ludu hižo tak wutrupjene, so ma pschec̆iwo njemu nałożeny tschud za zyle prawny. W zarjadowanym stołece šěrokich po zytym swěcze c̆ěrne njewolnistwo. Też lehdom mějachu tschud napscheco njewolnistwej sa prawy. Pruski schulski system, so by ludu hinaschcze hacž němske rec̆e, w duchownym njewólnistwje sdźerżał, nałożowaše tschud a wbohi z nim do duchownego njewolnistwa storc̆eny lud ma jón hischc̆e sa prawo — też dźensnischi dżeń. Hdy sakrocži swobodne swědowanje, so by tajkele duchowne njewolnistwo pomhało roslamać?

— **Biskop dr. Schreiber** je so wc̆era se **swoeho wu**c̆ojowanja do Ameriki do Budyschina wróc̆ił. Wjec̆or ¼10 hodź. pschijědże je spěchnikom. Sastupjerjo ordinariata a měsnych towarstwow jeho na dwórnischcu powitachu. — Dźenja wjec̆or we 8 hodź. wotmježe so na dworje tachanistwa zjawny powitaniski wjec̆or, na kotrymž smješe měšc̆ańscki rada Bruger rec̆ a Cecilijne towarstwo spěwa. Towarstwa, kotrež so na posajenych městnach zhromadźuja, pschic̆ahnu 2/8 hodź. do tachantskeho dwora. Powitanska zwjatoczonosć je zjawna.

— **Budyske jejakulenja ma so filmować.** Budyske wobkhadne towarschiwo je kaž je znate, lětsa we wjetschim rozmjerje sa wopytanje starého, sa zylu Sakstu swojoraznjeho jutrownego waschnja jejakulenja na Srjedźischtu pschiwabjowało. Na psches 70 nowin Saksce, Schlesiskeje a Braniborskeje je pschiwabjerske nastawki rospósłało, kotrež su, kaž bu jwšerjene, wjele nowin hižom wozišchschałe. Dale je wotmuschlene, so ma so jejakulenje zame, kiž kóžodótnje tuhanju z blisa a dalska wopytuja, fotografowacz a we wumětskich rysowanskach zalkowacz. K temu pschińdże, so budże jejakulenje tónkrócz filmowane. Barliniski wobrazowy rozprawjer nowinow Pathe News w Newyorku pschińdże do Budy-

Herčine potajnstwo.

Roman.

41] (Pokrac̆owanje.)

Snowa lijachu so jerške žily po jeje lizomaj a wona podwoli so žałostnemu sadwélowanju. Hakle se schkrec̆enjom c̆ichoscha, kiž ja pic̆om žadasche, bu ł kolotnoho samuschenja wuschzerjena. Dobehny k njemu, wsa jeho do swojich rukow a poeza jeho je žyslanni powkoschować.

„Wowche male dźeczatko!" dźesche k njemu, „ty sy njewinowata pschic̆ina wschich mojich c̆erpjenjow, ale ja njeżym tohodla šc̆e na tebje . . . Sstubjenje, kiž žym twojemu dźěsc̆i a twojej macżeri dała, je ł jenic̆kim zwjatkom, kotryż mje hischcze ł žiwjenjom wjaża . . . Ně, ja tebje njewowuschcżu . . . Ty dóš ły jenic̆ke połojenje, kiž je mi zwostało, a dyrbiłch mi wjcho druhe narunacż!"

Feliks bě so mjes tym pod wobsteinoscżenej domoj wróc̆ił, kiž wobzarowanje sbudźuja; hnew a zadowólowanje jenak nóżnje w nim howrjesdżej. Hdyż pisches próh swoje dźěłarnje stupi, dohlada so na halóżki wótrolista, ł fotrymiż běsche jónu połpórzinowej zdłhe w wózku Herc̆i k c̆ejsc̆i napjelnił. Sastobjeny wintorhuy hałby se žudobjom a rozkrepta je ł nohomaj; potom wjerhmy bisadło do žrjedź rażenja, na kotremž runje dźěłasche.

„Žane dźěło wjazy!" won zastona, „žadyn žón, žam nadźijn, niczo, zyła niczo wjazy!"

Napołnad dźěłarnje, w kotrež jeho kóżdy pschednjet na to dopominasche, c̆ehnjał dhuhe sapomnic̆, bě jemu njejstjeny a won c̆ekny do lěsa.

Won c̆erjesche tam kaž dźiwi a pyta, na niczo wjazy njemyślic̆, ale ł najnjesłyscha swoje mysle ł rozhorjenjom a hibanjom spěchnedo bc̆ežaja wetłichaje a zamuc̆eje. Pisches najhinjic̆ichn rokoržinu žebi puesze rubasche; huche haży praskotachu pod jeho nohomaj, won rostorha pleżijnu powjisnow, kiž pleżechu pu ł jeneho schtoma k druhemu, won prażny do zdonkow brjesow, w kurjanje dremazych, a wobedrě žebi ruzy wot kerc̆ižnow wótrolista. Niczo njesłuschaše spěschnosć jeho kroc̆ejowy smjerneć, najradscho njeby wón jenje wjazy posłałał. Hórsti lěs stupi tu na městno drjewiny; wulke buki koldoloka tworjachu dołhe, schěre, njelc̆ezace stokowe hłóbby a halby, ł kotrychž bě žewjerny wětr lisc̆o idrěł, spletowachu so, wyhoži wosluk tworjo, krucże jena do druheje. Feliks dobywasche so pschez hluzje do inteje c̆ernoty a nadźijsche so, so jenje tónza njebudże. Hórsti lěs pokaželowasche zyle tanny bjestrosc̆hny ras, taj sawdaju dejschezowe duny w symje lěżan: se swjadohum lisc̆om pokryta jenja, wejschki schtomow do kurjawy sawalene, žane swjesło trawy, žadyn ptac̆k . . . Dale, pschez dale c̆erjesche Feliks, to pódla hłubokich puc̆ow so sunjaja, to pschez lěżne rec̆i, wot dejschc̆ika nacżrte, skakajo . . . niczo njesłyschesche jeho běh, wón njemóżesche so ani nabožec̆ do wotprózdnjenja.

„Dale! Pschez jenoż dale!" žebi prajesche.

„Dale! Pschez jenoż dale!" žebi prajesche. Stónc̆nje dobeża tola na tremu lěża a wuhlada psched sobu nahu, žamotnu runinu na wyschinje załosnje strnchkeho wopohlada. Nadobo rozsunjachu so halosy kekkow, a Feliks wuhlada, kak ł jeho pschibližujcym wuscherjenza žorna do wjesa Herc̆i napjelnił. Jako by so jemu hlowa zawjerc̆ała, zarejc̆ał ł dźiwnym wopschec̆erjanjom: „Hallo! Hallo! Też ja dha hońtwjeł byeł!"

A ław wobkludnjeny da so do pschec̆ežanja dźiwinu.

„Dojeż žym ło nałenił, a nadźijsm nałrěbał, dosc̆ drjewa skałał!" wc̆ežesche dale, na pok wopojeny ł kokwótnym běżenjom a wot c̆ežłowcha, žiwobudneho powětra. „Chżu c̆inic̆ łaż Gaspard: ja pokażu žwětez, so žym tež schkleżerstwdżer a jemjan, so hu tež na tšeleneje wustroju a schkleżerju wutpiju . . . Hallo, hallo! Mój budź łéż, moje žiwjenje budź wjeżoże žiwjenje žiwobudneho houtnyjerja!"

„Baho, mjschtrje Felikżał" jawoła nadobo žurowy hłóż. „schto dha je wam do mesżow jażełe? Hischcze nječhto kreżeli, a wy bydżeże pschez hłowu do mojich wuhelżow sleczał!"

Jako by nadobo ł c̆ežłeho žna wotucził, wosta Feliks tżyki, wjeżelohry a druhe žortne węzy so njesmědża pschedwjedować.

— **Jutrowna skhadźowanka!** Serbske jutry sa bliża a z nim tradicionele zjězdy serbskeje intelligency a serbskeje studowaceje młodźiny — dźeń „Maćicy Serbskeje" a „Skhadźowanka". Serbska inteligenca so skhadźuje srjedu po jutrach k zhromadźiznje „M. S." ale bohuželi zanjecha zjězdy studentstwa. Nuzne pak je nanajwuzši kontakt mjez intelligencu a studentstwom. Serbske studentstwo hižo dawno wuraznje na to je pokazało, hač runjeż z dosć snadnym wuspěchom. — Na jutrownej skhadźowanc̆y we Łazu zaběra so serbske studentstwo znowa zo prašenjom: „Staršiknježa a my". Budże wo tom přednošk (wot hł. staršeho) z debatu. Studentstwo zo tutym serbsku inteligencu k tomu přeprosy a so nadźija, zo budże tam dosć „starych knjezow" přitomnych, zo bychmy móhli skónčnje wuspěšnje wurazdźować wo prašenju zbliženja studentow a inteligency!

— **Wyšoki wopyt w schulach w pruskich Serbach.** Sdrjedu pschijědżechu do Khoćebuza z pruskeho kulturneho ministerstwa ministerialny direktor Kaelsner a wyschi knježeršiwowy radźićel Kahlbach a dale z wyschnosće z Frankfurta nad Wódru knježeršiwowy direktor Gerick a wyschi knježeršiwowy radźićel Dretschen. Pódpołdnja wopytachu schule w Madlowje pola Khoćebuza a we Wjerbnje w Błótach. Schto tu tam widzeli a słyschali, njewěmy. Jeno to wyskom knjesam njezdu jenoż Potemkiwe wjes pokazowali. Wjacho rozkwjec̆owanje w schulach w pruskich Serbach c̆erpi hischc̆e pod jeschkami nałoženje germanizacije do wójnskeho c̆asa. Jako njedawno wešte wosebje po pruskich Serbach pucowachu a so z nesumnymi ludźimi wo pomerach w tutych schulach rozmawjachu, nasshonichu drobnosc̆e, kotrež wešc̆e taja psched wyšokimi zastojnikami knježnistwa pruskeho knježerstwa. Te smješe wšitko dobru wolu, njedostatki wotstronić. We wschelakich pruskich schulach w Serbach so starschi k tomu dźiwaja, so wuc̆eri dźěsc̆i njepschebiže, hdyž mjes sobu serbsku rec̆a. Do wójny bě tole wot knježerstwa pschikazany nałoženje. Se stałetnym dołhim polóc̆owanjom je zacžuce ludu hižo tak wutrupjene, so ma pschec̆iwo njemu nałożeny tschud za zyle prawny. W zarjadowanym stołece šěrokich po zytym swěcze c̆ěrne njewolnistwo. Też lehdom mějachu tschud napscheco njewolnistwej sa prawy. Pruski schulski system, so by ludu hinaschcze hacž němske rec̆e, w duchownym njewólnistwje sdźerżał, nałożowaše tschud a wbohi z nim do duchownego njewolnistwa storc̆eny lud ma jón hischc̆e sa prawo — też dźensnischi dżeń. Hdy sakrocži swobodne swědowanje, so by tajkele duchowne njewolnistwo pomhało roslamać?

— **Biskop dr. Schreiber** je so wc̆era se **swoeho wu**c̆ojowanja do Ameriki do Budyschina wróc̆ił. Wjec̆or ¼10 hodź. pschijědże je spěchnikom. Sastupjerjo ordinariata a měsnych towarstwow jeho na dwórnischcu powitachu. — Dźenja wjec̆or we 8 hodź. wotmježe so na dworje tachanistwa zjawny powitaniski wjec̆or, na kotrymž smješe měšc̆ańscki rada Bruger rec̆ a Cecilijne towarstwo spěwa. Towarstwa, kotrež so na posajenych městnach zhromadźuja, pschic̆ahnu 2/8 hodź. do tachantskeho dwora. Powitanska zwjatoczonosć je zjawna.

— **Budyske jejakulenja ma so filmować.** Budyske wobkhadne towarschiwo je kaž je znate, lětsa we wjetschim rozmjerje sa wopytanje starého, sa zylu Sakstu swojoraznjeho jutrownego waschnja jejakulenja na Srjedźischtu pschiwabjowało. Na psches 70 nowin Saksce, Schlesiskeje a Braniborskeje je pschiwabjerske nastawki rospósłało, kotrež su, kaž bu jwšerjene, wjele nowin hižom wozišchschałe. Dale je wotmuschlene, so ma so jejakulenje zame, kiž kóžodótnje tuhanju z blisa a dalska wopytuja, fotografowacz a we wumětskich rysowanskach zalkowacz. K temu pschińdże, so budże jejakulenje tónkrócz filmowane. Barliniski wobrazowy rozprawjer nowinow Pathe News w Newyorku pschińdże do Budy-

(Pokrac̆owanje jeschmje.)

schina, so by tu tnemakografiske wobrazy za swoju wo- rasowu jerjitu „Němske lutrowne waschnja“ wjerzjak. Najlepsze budże też mózno, hnydom prénje Budyske lu- trowne jéchanje filmowacz.

— **Porjedenje. Rozk ma cżerwjene horleschko.** Tale kajeń, 27. 3. w Sserbsk. Nowinach wocżišcżana, ma wo- porjne podpismo. Njeskluscha tam „Eserbska macz ſ wo- serbu“, ale **Radyserb**, tiż je bażeń jsażnik. M. Nowka.

— **Semrét je** po dléschim cżerpjenju saudżeny pjatk knjes pivatus Moriz Wasserman. Wón ſtejeſche w 75. lécże swojeho żiwjenja. W mésżcze a na wżach bé- sche wón wjednażom znaty jako mésżeſel drastkowého wob- choda na Bohatej haży.

S **Husti.** Ssrjedu krótko psched żwjatokom padny na tudomnym knjeżim dworze 78létny murjeř Winkler, tiż żénu bélesche, ſ rócżkow na ſkhód dele a wosta tam ſe lamanej hwiżdżelu leżo. Starzej bésche żo we hłowje rawjerczało a tak żo njebésche ideżerczej mohł. Hnydom rawolany lékař dr. Peschek da ſnjeſboženeho do Budy- ſkeje méschczanskeje thorownje powjeſeſ.

S **Kotez.** Pod bohatym wobdżélenjom pschiwuſnych konfirmandow a wożadny wobnowichu tu saudżenu nje- dżelu paczeſtke dżéczi swój ſchczażiſti ſlub. Knjes farař Hanja je ſwjatoczżne konfirmérowaſche. — Jutrowne ſchulſke próżdniny żu żo żobotu sapoczałe a traja hacż do 14. hapreleje. Schula sapoczżnje żo saſo 16. hapreleje.

S **Kamjenza.** Mi duchownym ſacżémnjenju je pón- dżelu rano tudomny wobdżeržeř palenzoweje palerńje Arnoſcht Stoller ſmjerczł pytak a namakak. Cżežke ſchłopadaſte wobſtejnoſcże djenżniſchcżeho cżaża a wjetſche pschećichwjenja jeneho pschiſtajenża żu po idaczu du- ſchinu krutiſcż kutoho pschżeo pilneho muża ſlemike a ſ wobżaſujomnej krocżeli dowjedże.

S **Kamjenza.** S 1. hapreleje poda żo tudomny pożled- ny (24.)ſerbſki duchowny knjes farař Jenež na derje ża- ſłużeny wotpocżink. Pśches 41 lét je w naſchej wożadże s mallim żehnowanjom ſtukkował. Pschi konfirmazijiſchi nemſchach ſaudżenu njedżelu żo knjes farař ſe ſwojej wożaſ- nje rożehnowa.

S **Wojerez.** Cżežke njeſbożе ſ automobilom ſta żo wczera pondżelu popołdnju krótko bo 2 hodż. na Hród- kowſkej droży. Hłubokotwarſki pschedewſaczel Kirchberg Rólanow jédżeſche ſe ſwojim automobilom do Hródka, każ jady mośta w nahłym ſawinjenju pola ſadniſcheho hola wobruczż puknu. S tuteje pschicżiny ſłubi Kirch- berg knjeſtwo nad autom, kiż bo ſchłoma ſajédże a żo ſkle rosbi. Kirchberga cżeżkoſranjeneho do tudomneje wokrjeſnje thorownje dowjeſechu, hdżeż wón bórzy wumrě.

S **Dubeho.** Ziwnoſcżeř Nowak je ſwoje nébżże 60 ſtarowu wopſchijaże wobdżeżiſtwo knjeſej Merſioſſemu we Wolejchnizy pschedał. Knjes Nowak ratarſtwo na ſtarſke jako farjadnik dale powjedże.

S **Debiſchka.** Ssobotu dopołdnja ¾11 hodż. ſta żo w Rudoljcy ſkale w Debiſchku ſmjertne njeſbożе. Pola ſtejeſcheho kamjenża, kiż 30 metrow wuſſoko na cżahadże ſe ſtejeſche, rostorhny żo rjeczas a kamjeń padny dele a ſe truchi rosleca. Najwjetſchi kruch trjeſchi dżéłacże- ja Arnoſchta Welerja ſ Dżéżow, tiż nébżże 8 metrow wot méſtna ſdaleny ſtejeſche, na kotrejż kamjeń padże.

Kamjeń rosbi wbohemnu nohu na nékotrych méſtnach a ſol hlowy. Sa ſchtwórcż hodżiny ſranjeny wumrě, wě- cżnje ſo jemu njebéſche wjacy wrócżiło. Wón bésche nimale 45 lét ſtary a ſawoſtaji żonu a dżéżco.

S **Waches.** Njedżelu Bokmonczłu bėchu w naſchej ſmrtwi pacżeſtke dżéżi kanfirmérowane. Na němſkich ſamiſchach bé 14 paczeſtich dżéżi, 5 hólzow a 9 holzow, na ſerbſkich ſemſchach 12 paczeſtich dżéżi a to 4 hólzy a 8 holżow. To je jara ſrudżaze, żo je létża w naſchej wożadże wjacy němſkich konfirmandow hacż ſerbſkich. Druhe léta bésche nawopak. Naſcha wożada je hiſchcże ſwjała ſerbſka i wumſacżom Hamora a nékotrych woby- dlerjow na Cżélnjańſkej ſabrjy.

S **Waches.** K 1. hapreleje je naſch kantor, knjes Alfred Baik, kotryż je 43 lét dołho w naſchej wży ſkut- kował, ſwoje ſaſtojnſtwo ſkożił, a na derje ſaſtużenu odpocżżnk ſchoł, dokelż je ſwoju ſaſtojniſku ſtarobu dopołk. To je dołhi cżaſ. 43 lét w jenej wży jako wu- cżeř a kantor ſtuttkowacż. Tuż też bésche wón żale ſ na- cżeju wży ſwjaſany a je jemu cżežko, ſo dyrbi ju nétko wopuſcżeżicż. Wón je żo w naſchej ſerbſkej Lużizy na- dżéjił a wotroſtł, tuż je też derje ſerbſkecżinu wobknje- żił. Jeho rodna wjeſ je Las, hdżeż je jeho nan ſ bli- dżiſkim miſchtrom był. Hdyż bé na wucżerja wuwuknył, pschejdżi żo w lécże 1883 do Nowcho Města pola Spreżiy we Wojerowſkim wokrjeżu jako wucżeř. Jow jenoż dwé lécże dołho wotta a w lécże 1885 pschińdże do Wachos ſa kantora a je tu hacż do dżeſeſtnjcheho dnja ſtuttkował. To je cżeſeſ ſa njcho a też ſa gmejnu, kotraż jeho wotthad wobżaruje. Ssobotu 31. mérza bésche po- ſlédni raz ſchulu dżerżał a je żo ſwjatoczżnje roſżohnował ſe ſchulſkimi dżéżimi w pschitomnoſcżi ſchulſkich ſa- murjerjow a jeneho ſaſtupjerja ſchulſkeje wyſchnoſcże. Njedżelu Palmarum żo w żyrkwi ſwjatoczżnje je wożaſ- du roſżohnowa. Knjes farař Bahr, kotryż runje tule njedżelu konfirmérowanje dżéżi wukonja, też na wot- thadżazeho kantora ſ wożebitymi ſłowami na wożadu poréża. Wón wuſłużeny jeho ſtuttkowoſcż w naſchej wży a jeho ſaſtużby. Pokaja na to, ſo je ſerbſke dżéżi w ſerbſkecżinje roſwuczował, ſchtoż żo méſo po jeho wotthadże wjacy njeſtanje! Hdyż bé kemſchenje ſkon- cżene, knjes kantor Bruk je ſwojej knjenju mandżel- ſkej łożdenu kemſcherjej ruku da. Wojeřſke towařſtwo, kotrehoż pschedżyda wón wjele lét dołho bésche, jemu ſtoty cżażnik a někotre wobrazy ſ naſchej wżu dari. Wón żo nétko do Sborſelża pscheńdże. Na jeho méſto je nałoża wupomozny kantor pſchiſchoł, doniż ſow żadyn ſtajerdże pschiſtajeny njebudże. Tutón je w Tſchisch- dorfje pola Löwenberga w Delnjej Schleſyſkej dołał hyl a reka Jan Hermann. Tudomny druhi wucżeř, knjes Wſch njeje hiſchcże kantorſke pruhowanje wotpołożił, tuż tuto méſtno njeſaſtupuje.

S **Rěczicy.** Ssrjedu dopołdnja wołoła 11 hodż. ſnje- wożi na Muſakowſkej droży njedaloko Rěczicy, drjewowy żoby jeneho automobila ſ Bėkeje Wody, kiż nimo pschjſ- ni wſachu ſnjeſboženeho żobu do Rěczicy k lékarjej, kiż ſpó- bała a da jeho do khorownje dowjeſeſ.

S **Mużakowa.** Knjes hrabja Arnim je żo wot ſwoje- jeho njeſboża tak dałoko wuhojił, ſo mószeſche ſażo k prě- njemu raſej won jéżeſ. 31. mérza je żo wón do Němſkeje wrócził. Wón pschebywa we Wiesbadenje, hdżeż je hiſchcże w lékarſkim wothładanju.

S **Rósbórka.** Wokrjeżny inſpektor Matto je 1. hapreleje ſa wokrjeżneho inſpektora do Torgawy pſche- żadżeny. — Zandarmſki miſchtr Licża je żo 31. mérza na wotpocżżnk podał.

S **Hróbka.** Njedżelu tydżenja ſtaj w Lutoborſtich pod- kopkach hórnikaj do ſmjertneho njeſboża pschińcżkoj. Wo- naj mjeſchtaj pod ſemju nuſne dżéło wukonjeżej. Pschi tym je żo jemja żadżita a jeju ſamjatka. Jeneho żu hu- dom wuhrjebali. Druhi pak bésche tak hłuboko zaſpunjeny, żo żu jeho hakle pjatk pschipołdnju po najwobżeżniſchim próżowanju wuhrjebacż mógli. Wón je hnydom po ſnje- ſboženju wumrěł.

Z Łużicy

* S **Korſzynja.** Njedżelu na ranje je tudomny direk- tor Daniel Kemmler wumrěł. Ssobotu wjeczor pschebywa- wſche wón hiſchcże w Budyſchinje na pschednoſcżku je Lettow-Vorbeca. Jako bésche żo domojwrócził, pschihoto- wache żebi na Płunowym dwarjaku rjéchto cżoſke k pieżu. Pschi tom je drje żebi wuſmyk a ſmjerczł ſ płunowym ſaſe- dożejenjom namakak. Direktor Kemmler, kiż w 57. lécże żiwjenża ſtejeſche, bésche hacż do loniſcheho léta w tudomnej Pełzez ſabrjy pschiſtajeny. Wón jatwoſtajł żonu a cżł dżéżi.

* S **Dolhaczij ſa Lubijom.** Pola tudomneho żiwno- ſcżerja Kohla je żo brożeń wotpalika. Kak je wohenł naſtał, njeje znate.

* S **Hainewałdy** pola Zitawy. Saudżeny tydżeń bėchtaj pohonczaj Leutersdorfſkeho Mechnerez woſa ja dołhe drjewo w korczmje pobnjoj. Jako chżyſchtaj dale jéżeſ, ſpyta żo pohonczł Wagner na dołhe drjewo żnyncż, wón pak méſeſche njeſbożo a padny na druhej ſtronje na hłowu dele, ſo żebi nop puknu. Snjeſboženeho dowjeſe- chu do Zitawſkeje thorownje, hdżeż je wón hižom ſa krótki cżaſ wėdomja wjacy njenabżwichi wumrěł.

* S **Hirſchfeldy.** Dróżne ſuczoje ſta żo pola kubleża Reinhalda Dueżżera w Seitendorfje pola Hirſchfeldy. Dam- tele dny wodowy młyn wuprowadżeja. Mjes tym ſ mu- rjeř ſnědaſche, bżeſche Dueżżer pohladacż, kak daloko dże- łom je. S někajkże pſchiżżiwy porża żo nadobo młynſke kolo wjerżeżej a wobżeżeſt pschidże ſ błowu mjes kolesowe paży. Jako żo murjeř ſa nékotre mjeneſchiny wot ſnědanża wjerżi, namaka Dueżżera mortwego w młynſkim graże wiżażeż. Kak je żo njeſboże ſtało, njemożachu wa- żażnicż. Snjeſboženy bėſche 47 lét ſtary.

Ze Sakskeje a dalſich krajow.

* S **Oſchatza.** (Nakładny auto pschejédże dżéżco.) Se kamjenjemi nakładżeny automobil pschejédże 5létnjcho ſynka wobkhodneho wjednika Pawola Lantżicha. Dżéżco na druhi wjeczor na ſwoje kranjenje wumrě.

* S **Rochlizh.** (Ssmjertne njeſboże.) Tu powėżi ża automobil jeneho lékarja, pschi cżimż bu lékarjowy 14 létny ſynk ſ auta wſerchnjeny a ſebi noge puknu. Wobe dżéżo hnydom wumrě.

* S **Lipzka.** (Lubodżinſka ſtruchlohra.) 55létny fabrikant mėjeſche lubodżinſki wobkhad ſ wudowu jeneho inże- nėra. Wudowa dyżeſche pak wobkhad ſpuſcheżeż. Tohodla fabrikant w jeje bydlenju nėkotre raſy ſ revolwrom do nje ſtrėli. Jena kulka ſajédże żonje do ſkribjeta, pschereża płuza a wudowu żo prėdku ſażo ſ cżéka. Druhi wutżel ſtreli żonu na nohy. Na to ſtėli ſebi fabrikant kulku do ſpanża a żo morwy ſwjeże. Żona leży bżes nadżeje w thorowni.

* S **Kohlfurta.** (Ssmjertne njeſboże.) Schtwórtk po- popołdnju pschejédże na tudomnym dwórniſchcżu ranżérowa- za mjeſchina pśches 30 lét ſtareho żeleznjſkeho ſamkarja Willija Scholtu, kiż kolije pschekrocżi, a jeho hnydom mork. Schołta ſamoſtaji żonu a ſchtyri njeſamżarane dżéżi.

Cżežke zemjerżenje w Małej Asiskej.

Nėhdże 40 morjenow, 60 cżeżkoſranjenych a wjele lohło- ſranjenych.

Każ żmy hižom we wcżerawiſchim cżiſłe ſtrótka wo- ſjewili, żu w nawjecżornym dżéle Małeje Aſiſkeje żoboſtu na zanje żylne ſemjerżenje mėli. Najcżeżſcho po- trjechene żu Ssmyrna, Mughla, Denisli, Aidin. Pod- ſeniſke ſtorki ſu żamo hacż w Konſtantinopoli ſacżuli. Ssrjedżiſtwo ſemjerżenja leży pola Torbalija njeda- loko Ssmyrny. Dopołdnja wokoło 10 hodż. podżeniſke ſtorki pomału pschestachu. Jenoż w Torbaliju ſemja hiſchcże dale rjeſche, tam bėchu hacż do ſameho wjeczora żłabe podżeniſke ſtorki cżucż. Bliſko Ssmyrny je żo we jenej wży połoja twarjenjow ſażppła. W Ssmyrnje bu 16 wożobow morjenuh a 50 franjenych, mjes nimi 10 cżeżko.

Po dalſchej powėżcż ſ Konſtantinopla ſu w Ssmyr- nje w běhu 12 hodżin wjacy hacż 20 podżeniſkich ſtorkow ſacżuli. Zyła krajina, pśches kotruż Aidinſka żeleznja wjedże, je cżeżko potrjechena. Po połżednim liczenju je pschi ſemjerżenju 40 wożobow ſmjerczł namakalo a 60 je żo cżeżko franiło. W Ssmyrnje je żo na 40 twarże- njow ſażppło a wjacy hacż 400 wobſchkodżiło. W Tor- baliju a Tepekoniju je ſdoma jene twarjenje ſtejo wo- ſtało.

Pożlednja powėżcż ſ Angory ſdżeli, ſo je w Ssmyr- nje 29 bydleriſkich twarjenow a 10 ſkładownjow dośpek- nje ſapuſcżenych, wobſchkodżene je 193 bydleriſkich twa- rjenjow, 86 ſkładownjow, 6 moſchejow, 4 ſchule, 5 fa- brikow, jena cżiſchcżerjenja, 2 kinowaj, jena thorownja a jena cżażnikowa wėża. W Torbaliſtim wotkrjeju, kiż je najcżeżſcho potrjecheny, żo pjeczż wżow wjacy za wobdy- dlenje njeſhodži. Schtyri dalſche wży żu tohorunja najcżeżſcho wobſchkodżene. Ssobotu wjeczor a njedżelu rano żu w Torbaliju noge ſemjerżenje ſacżuli. Ludże pak do ſchkody njepiſchiżdżechu a też hewak ſchkoda nje- naſta. Wobydlerſo pſchebywachu w nozy pod hołym njebjom. Preſident turkowſkeje republiki je ſa Ssmyr- naſki okjaet 100 000 turkowſkich puntow wuſtajił, ſo by chu ſo potrjechene żwójby ſ najnuſniſchej potrjebu pod- pjerake.

Přilopk.

* **Ssamomordarſtwo pod pschedeſchtnikom.** Jedyn ſ najwjetſchich dżiwnuchow, kiż bėſche pschi Riwiere, we kraju najſpodżiwniſchich waſchnicżkarjow, żiwy, je wėſcże ruſki lékař dr. Michał Liebermann był. W po- ſlednim cżaſu je żebi pod ſpodżiwnymi wobſtejnoſcżemi żiwjenje wſak. Tutón Ruża bydleſche w żiwojim automobilu. Wodnjo wużiwaſche ſwój automobil pschi wopytowanju żiwoſich thorych. W nozy ſpaſche w nim, hdyż bėſche ſ nim nėhdże na kromu pucża ſajéł a żo do njeho ſamknył. W żiwojim aucże warſeſche żebi też jédże a wobjedowaſche w nim. Mėſeſche w nim małe thachlicżki, kotreż pschecżo żobu wokoło wożeſche. Nje- dawno tano namakachu tónle auto njedaloko jeneho wulkeho hotela w Nizzy ſtejo a doktorowe cżėło bėſche pódla ſa ſchkom wobwjeſnjene. Wón bėſche ſwoje ſamo- mordarſtwo derje pſchihotował a policiji napiſał, ſo żebi żam żiwjenje wożniſe. Dokelż pak żo tutej nozy runje ſylnje deſchcżowaſche, bėſche doktor ſwój pſche- deſchcżnik wocżinił, ſo by żo hiſchcże w pożledních wokomikach ſwojeho żiwjenja psched mokrym wjedrom ſchkit- tał. Motewerjeny pschedeſchtnik wiżaiſche ſa ſamżnu ha- koju, ſa kotruż bėſche żo dr. Liebermann wobwėżnył.

* **Henry Ford puczuje do Europy.** Saudżenu ſobotu je żo amerikſki kraj automobilowy Henry Ford ſe ſwojej mandżelſkej na parnik „Majeſtik“ podał, ſo by ſ ſwojemu wjeſelu do Europy puczował. Fordez mandżelſkaj chżetaj Jendżelſki, Schotiſki a Jrſku wopytacż. W mejı chżetaj żo ſaſo do Ameriki wróczicż.

* **Pjecż dżéżi ſlonzowała.** W Chambery w Franzow- ſkej ſajache wudowu wojaka, kiż je we wójnje żiwjenje ſ- bił, kotraż je w pożledních 8 létach je ſchéſcż dżéżi nje- mandżelſkich dżéżi pjecż wotſtronika. Wona khowache cżła ſa ſwoju, kotryż żu nétko namakali.

* **Wohenbluwaza hora Krakatau ſażo dżéła.** Po po- wėżeſi ſ Batawje ſtrašchna wohenbluwaza hora Krakatau na kupje Jawje żylnje puchа. Mimo wubuchow ſ bory a njemėrneho hłoſanża morja żu tam 37 podżeniſkich ſtorkow ſacżuli.

* **Kelko kwėtkowych drużin mamy w Europe?** Fran- zowſki kwėtkowy cżaſopiſk „Flora“ rėżi wo wjacy hacż 4200 drużinach. Wėſchitke tute drużiny mamy w Europe. Kelko drużinow kwėtkow je na zyłym ſwėże, njeje hiſchcże ſwėżcene. Mjes europiſkimi je 420 drużin, kotreż wonjeja. Po barbje je 1194 kwėtkowych drużin bėłych, 951 żołtych, 823 cżerwjenych, 595 modrych a 330 wiſchelaſkeje barby.

* **Hinchcliffowa wudowa w nuſy.** W Jendżelſkej bėchu dotal mėniłi, ſo je wudowa ſłuſbjeneho lékarja pśches ozean Hinchcliffa ſamożita dóſeż, ſo mohła wot mjeſneho ſawo- ſtajeniſtwa żiwa bycż. Hinchcliffe paſ pschjed ſwojim lėtom pśches ozean njeje ſwoje ſawoſtajeniſtwo rjadował a jeho wudowa je ſe ſwojimaj dżéżomaj w najwjetſchim hubjeń- ſtwje żiwa.

Sto dyrbi kóżdy wobſedżeř zahrody wėdżeć.

Sa tyżaży ſadowych ſchtomow bėdnu, dokelż nimaja dóſeż żywoły. Jim dyrbi żo woda a hnój wotpjetnje ba- haże dawacż.

Sa dyrbi żo ſtara prochnatwa ſkora ſadowych ſchtomow wotſchkrabacż a ſpalicż. S tym ſnicżimy khorowti mno- hich ſchkōdnikow a ſchkōdnitu ſtanc.

Sa ſymike drużiny kruſchkowe na ſymnu ſemju ſadżer- njeſmėmy.

So maju że małeny a cżernjowe jahody po ſadżenju hacż na nėhdże 30 ſcnt. pschińeſacż.

Inżenjer.

Praktiſke pokiwy.

Kożane wėży, cżiſłe, ſakowu kożu, możeſche derje ſ ſwinjażym ſalmaſzom wobnowicż. Dobry wolij njeżmė- cże bracż, dokelż ſcikmuje a potom dżerli ſatyka.

Sweżżate blaki ſ mużaneje drażiy wotſtronicże, hdyż ne- nje wėżne rubiſchcże wożaſcże, je ſpżichuje ſ ſpżez błoki pschejédżeże a rubiſchcże pżez wosmjeże, pżedy hacż wuſtłanje. Pak ſo ſ tym pari. Potom jón tak dołho ſ wjeſkej ſchcżołu cżeżacże, dokiż ſo wjacy njekuri.

Błaki na nażajach cżrożkach możeſche ſ zitronowej wo- du a hólu łożzy wotſtronicż.

Sterżak pschcżżiwo ſlowuwołenju. Wſchitke pżiju ſele na jajnk a najwjeże ſo ſnadź po 10 njeſchinach kuſ wody. Po cżaſu ſo bolenje ſłubi.

To bė pomoc w nuzy . . .

Filmowa dżiwadłoſtajerſka Mągda Sonja je ſnata jako pschjeżo Kabuczżanja duſchne. Jenoż wo dnja pschjeżdże je ſwo- jim ſcżeżczyſtiwderſkim autom wo wulkej pschihrożnej dróży wjele ſnatych knjeżow nėmſkeho morja. Nadobo pschibėże k njej roſhorjeny knjeſ.

„Wodajeże, proſżm waſ, nimacże ſnadź trochu cżeż- wjenego wina. Tamle pródku ſu runje żołnu bjes wo- domja ſ wody wucżahnyli!“

Spėſchnje podawa Mągda Sonja ſemu pickniſkorh Zuły małkje bėli ſchklenżu ſtareho Chateau Lafitte a wu- pije ju hnydom. „Djakuju,“ cżeknje wón ſpokojnje jdy dżijo, „żo bėſche wonaż w nuſy! Wėſchcżeli wy, ja ſo pſch- tajkim wėżżim hnydom ſmjerczł roſhorjam . . .“

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powěsć wo wjedrje za julijsku jězdu: Druhdy je trochu wutajkanje, cyklistiscko. W Jendželskej njewobstajne a dešćejowate.

W Burgu pola Magdeburga je je w nozy k póndjelu fuknelnja firmy Steinle a Wille wotpalila. Nastata schoda je na 209 000 hriwnow wobliecja.

Se swojej žonu je swadžiwšchi je ju w nozy k póndjelu jednu samkar w Spandawje z balkona zwjeseho wobydlenja na dróhu dele cišnył. S balkona najprjedy žonina drasta a potom koschla na dróhu slecza, a nětkotre wokomiki podšišcho žona zyle naha dele z balkona padze. Polizijojo, kotraž je hnydom do wobydlenja dobuchu, mandželskeho zajachu. Tón twjerdźa, so njeje žonine padnjenje zawinował.

Bolharski princ Kyrill, kotryž je zdobom zakitso-Koburgsko-Gothaiski princ, pšeco konkursom šteji. Wulke herbstwo w Čechoslowakiskej wocakuja, dokelž je wjele smětnkow podpisał. Te njemože zaplacjeć, dokelž je cešći hud Koburgske lubia w Čechach niz jemu, ale jeho wujej, Koburgskemu princej Josiasej, pšidpraji.

Když we Salamanci prozejšijon nimo zyrkwje žydowskeho Židora cehnjesche, cešći je wotmachom je jwonjazy słon i wóze na cžrjódku młodych holzow padze, je kotryž je tři morichu a nětkotre je franichu.

W Fiumu w Schwajzarskej dyrbjesche orientiski expreßny cah sastacj, dokelž bě je jedyn wos 1. a 2. rjadowuje zapalił. Puczowarjo we wotdželenju 1. rjadowuje mózachu je lědma wulkowacj, jowje wězy plomjenjam pschewestajiwschi. Puczowarjam we wotdželenju 2. rjadowuje je poradži je wschemi ruczunymi wězami plomjenjam wuczekuje.

Wóz je je hacj do żelesnych dźelow wupalił. Wobeh je cej na žuzodny jedzny a brémjenjowy wós rossčerł, kola mětna wobnjowa wobora samo, jón podmyrł.

Se jajatych elsaskich autonomistow je 22 pšeco pschisežnu hud w Kolmarje, kotryž jowoje pohedženje 30. hapr-leje sapecjuje, stoji. Pschecžiwo djerjecej jajatym autonomistam je wobstorzba njesapoda.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadžija" zeńdže so dźensa wutoru wječor 1/2 9 h. w Serbskej kofejowni, nic w „Katolskej towaršowni". Městopředsyda.

Budyšin. „Jednota Sokol" wuhotuje njedźelu 6. meje wulki mejski swjedźeń z rjanym programom. Prosy należnje bratrowske jednoty a susodne towarstwa, zo bychu na to dźiwale.

Bukecy. „Radosć." Pražscy spěwarjo maju štwórtk wječor we 8 hodź. pruhu. — Přich. spěwanje za wšitkich je swjedu po jutrach. Dirigent.

Drježdźany. Serbske tow. „Čornobóh" a wosebje wšitcy Drježdźansey Serbjo zeńdu so sobotu, 7. 4., wječor w 8 hodź. k swojemu měsačnemu posedźenju pola knjeza Zmija na Christianskej drózy 22. Njedźelu, 15. 4., wotměje so naš serbski swójbny wječor pola našeho sobustawa knjeza Póltera w Nowym měsće na Torgauskej drózy 31. Započatk we 6 h. Wšitke sobustawy towarstwa a jich přiwuzni, wosebje Serbjo, kiž naše serbske zeńdźenja njeznaja, so wutrobje přeprošuja, a móža našemu towarstwu přistupić. Bohaty wopyt při tutych zeńdźenjach wočakuje Předsydstwo.

Nastupajo Pražsku jězbu. Mnozy hišće sebi pjenjezy wuměnili a też swój přinošk zaplaćili njejsu. To móže so na Serbskej Banecy abo pola zarjadnika stać. Do soboty dyrbi wšo zarjadowany być. Zarjadnik nima telko khwile, zo mohł so potom na jězbje z tutej należnosću zaběrać. Žónske maja po možnosći w narodnej drasće přińć, mužscy w čmowej, spěwarjo po možnosći w čornej swjedźeńskej drasće. Na trěbne wěcy (trjenje, mydło, šćěrka atd.) nic zabyć. Auto wot Khrošćie přez Worklecy, Pančicy do Budyšina je docyła wobsadźene. Do štwórtkowneho čisla S. N. pohladać, hač tam wosebite informacije njesteja. Zarjadnik.

Lichań. Serb. Tow. „Zernička" změje přichodnu srjedu wječor we 8 hodź. pola Rudolfec ważnu zhromadźiznu. Wutrobnje so prosy, zo bychu tola wšitcy přišli, dokelž mamy wšelake wěcy zrjadować a wuradźować. Předsydstwo.

Lichań. „Zernička" spěwa srjedu wječor we 8 h. pola Rudolfec. Předsydstwo.

Jutrowna skhadźowanka. Dźiwadłowa pruha budźe zeleny štwórtk (4. 3.) pop. 1/2 3 hodź. w Serbskim domje.

Łaz. — Jutrowna skhadźowanka budźe tu 9. 4. pop. 1/4 4 hodź. zhromadźizna wot 7 hodź. a po programje reje! Započatk „Serbskeho wječorka" w 8 hodź! — Sokoljo w swjedźeńskej drasće (ev. w čefwjenych košlach) kiž chcedźa, při hry „Zbudźenje" jako statiša sobu skutkować, změja darmotny zastup!

„Zwjazk Łuž. — Serbskeho Studentstwa".

Zwjazk Łuž. — Serbskeho Studentstwa. Skhadźowanka budźe 9. 4. we Łazu pola Wojerec! Zhromadźizna pop. 1/4 hodź.; (přednošk z debatu: „Stari knježa a my!) w 6 hodź. swjatočnosć při rowje Handrija Zejlerja; w 8 hodź. „Serbski wječork". Při wulkoe do Pólskeje w lěću budże so w prěnim rjedze na tych dźiwać, kiž su swoju winowatosć napřeco zwjazkej dopjelnili!

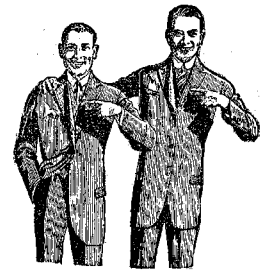
Hłowny redaktor a zamolwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bróžnicy. — Za nawěšći: G. Janak w Budyšinje. —

Pyšna a solidna

drasta za mužow

Při Mjasow. jětkach 5

Gabardinowy woblek	69.50	59.50	49.50	39.50
Woblek z čes. tkan., módny	79.50	69.50	.	59.50
Sportski woblek z 2 kholow	69.50	59.50	.	49.50
Gabardinowy ulstyr	. .	69.50	59.50	49.50	39.50
Covercoatowy paletot	.	69.50	59.50	55.—	49.50
Lěčne jupy	. . . . .	12.75	8.50	7.50	6.75
Njepřemok. kabaty	. . .	16.50	15.50	12.50	9.50
Kholowy, dźeržl. tkan.	.	10.60	9.50	8.50	6.50	3.95
Lacy	. . . . .	6.50	5.50	4.50	3.50
Wobleki za hólcow	. . .	14.50	12.50	10.50	8.50
Kielske mantle	. . . . .	12.50	10.50	9.50	7.50

Drastowy dom w Budyšinje

při Mjasowych jětkach 5

Nawěšći w jutrownym čisle maja wosebity wuspěch, dokelž tuto čisło přez cyłe swjate dny wuleži!

Wšě potrjeby k wutykanju (Polstermaterial) poručuje najtuńšo

Walter Voigt, wikowarnja żeleznych tworow Heringstr. 3.

Tunje tofle

dźěćace —.90, mužace 1.20, **95 pj.**

žonjace

Heinrich Mohr

w Budyšinje na Žitnowikach

Symjenitne běrny

Módre Odenwaldiske Kaiserkrone
Njewuběrane běrny
Běrnicu
Lěčnu pšenicu
Lěčnu rožku
poručuje

Paweł Bennewitz

w Budyšinje

Skład: Baldeweg & Sachse na Drjewowych wikach

Visitne khartki

zhotuje spěšnje a tunjo

Smolerjec knihićišćerńja

w Budyšinje.

Podpisane banki z tutym wozjewja, zo maju swoje wobkhody

jutrownu sobotu

7. haprleje 1928 cyły dźeń

dospołnje zamknjene

W Budyšinje, 3. haprleje 1928.

Allgem. Deutsche Credit-Anstalt, filialka Budyšin
Němska Raiffeisenska Banka akc. tow., wotnožka w Budyšinje
Drježdźanska wikowanska Banka (Handelsbank), akc. tow., wotnožka w Budyšinje
G. E. Heydemann w Budyšinje
Sakska Ratarska Banka, akc. tow. w Budyšinje
Commerz- und Privatbank, akc. tow. w Budyšinje
Drježdźanska Banka, filialka w Budyšinje
Přemysłowa Banka (Gewerbebank) zap. dr. z wobm. ruk. w Budyšinje
Krajnostawska Banka w Budyšinje
Städte- u. Staatsbank d. Oberlausitz Kommanditgesellschaft auf Aktien w Budyšinje
Serbska Ludowa Banka, akc. tow., w Budyšinje

Budyska zjawna dźěłowa zaradźernja

wotdźělenje za powołanske wuradźowanje a zaradźenje wučbow

prosy starših k powołanju khmanych hólcow, kiž hišće žanoho městna nimaju, zo bychu sobu wučbne městna wobkedźbowali:

zahrodnikow	formarjow
kamjenjećosarjow	klampnarjow
porclinowych sukarjow	blidarjow
točerjow krist. šklenicy	młynkow
kowarjow	pjekarjow
twarskich zamkarjow	rěznikow
mašinskich zamkarjow	kožucharjow
nastrojskich zamkarjow	

na Hrodowskej hasy 10 Tel. 2861 a 2366

Masiw. khěža

z bróžnju, hródźu a wulkej sadowej zahrodu, kiž so derje za rjemjeslnika abo zastojnika na wotpočinku hodźi, je hnydom na předań. Najeńske polo móže so přewzać. Bliže we **Wornowje čo. 29** pola Pomorc

Sadowe štomiki wšech druzin

sprawna, derjevosćaca twora najbóle dźakownych druzinow. Wulki wubjerk — tunje płaćizny. Jara wjele **wišnjowych štomikow** wosebje tunjo. **Kosmački a janske jahody, štomiki a keřćki. Rožowe štomiki a nizke šćěpjene, pychowe keřćki atd.** poručuje

Štomownja E. Pelz w Budyšinje

Weiße Bleiche — Telefon 2648

Derje zdźeržane šewske mašiny

ze přisłušeństwom su tunjo na předań. Naprašowanja a wobhladowanja we wud.

„Serbskich Nowin"

Naturska hojeńka H. Freund

Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty

na Jägerskej drózy 5

3 mjeńšiny wot dwórnišća

Rěčne hodźiny: tón tydźeń srjedu a štwórtk.

W Ralbicach pola **Grofic** budźa so **srjedu pop. w 2 hodź.**

3 rjane swinje a kolbasa

rozpuntować.

Mjaso 80 pj.! Dobra kolbasa 1.- hr.!

Pytamy pilneho a spušćomneho

džěłaćerja

w starobje 18—24 lět. Wutoru 10. haprleje może do džěła stupić. **Klóštr. piwarnja Marijneje Hwězdy**

Příloha k číslu 80

SERBSKE NOWINY

Wuloru, 3. hapricje 1928

Kajke wjedro přinjese nam hapricja.

Astrometeorologa Josef Schaffler w Oberwölzu we Wjerchi, kotrehoj wěsćenja wjedra žu so w farbženym Kalendaru zašło na pěsćehowanje waschnje dopjelnile, wotsle- dowaše a hižo we wěsćenje za měsac hapricju. Wón po- wopomjedny na njepřichódnje wjedro w měrzu, kotre- je woprawdźe tak njeluba było, kaž je wón to doprědka wuprajił.

Wěsćenja nižina, kotraž dyrbjesche 8 měrza je so přichiłahnyć, e dypkotnje k nam přichiłahnyła. Wón dyrbi dże nětko rad čitali, so by so za hapricju rsa- wuměrne wjedro wěsćiło. To pak tutón wjedrowuskut- nim k woli wěsćejšej njemóže, dokelž tež za hapricju dobre wo prajić njeje. Loni mějachmy w hapricji ze stajne a rjane wjedro. Lětuscha hapricja budże pak pohladna, khódna a mazjata. Hnydom wokoło 3. abo 4. hapricje přichidźi wětry, dešcowe, drje tež hišcheze zinšh. Te wjedro směmy zyły měsac. Jenož hdyž a hdyž na nalěwki dźe, wjed njewjeselacych dnjow wotwobrońmy. Od 18. hapril. wostanje přichódno. Potom so zchodźi wjedro wokoło 26. a 27. hapricje skónči. Potom přichidźe z dołhowjeczornymi wětrami. Poslednje dny mě- sa budža sebu rjenische.

Do lětuscheho jutrowneho czasa padnu runje njepo- hodźe do zemineje atmosfery. Přichiłaha swjatnje ze- mjetrasenja. A to je pokiw na njerjane jutrowne wjedro. Ta měsaca mója wotke dny njeschkitanym padownym ze- mjam přichi kčenju feschkodźicz.

Wopyt miedwjedźa.

Sibirišti dyrdonadej.

Z Jana, najbóle žiewjernischeje sastawki transj-Sibiri- skeje jeleznizy, jechamoj dołhi Jmquill a ja, po Kana horje. Bě hižo w pychodnalečzu a hišcheze zakušna symna. Se sho- jom bě, so kuježeche po nozach nimale czischina.

Na jchestom dnju po naju sapuczowanju — mój běch- mi wjerch 180 wjerst daloko wojechakoj a běchmoj runje z něschto hodźin přichi jenej do loda wurubanej wsy lojitoj — přichidźechmoj do jeneje se z někotre chěžkow wobstejazych wjeskow a nai- lewak flegmatiškich wjeznjanow jara ros- miedwjedź bě žo do hrodže dobył a kusa pora- warnuł. „Mischka“ bě je symnjeho spara wotu- a jeje njekrasny hłod. Schto měsjeche žo ſ wbohim

Hola nadźita, so hurio sourje lehwo Mischki snaja, nje- Nawakchmoj pak, jechajo wokoło wzy. cześ miedź- da, tiž běsche pjeza schwarny khadła. Tuž podachmoj a pucz.

Z dwoju dujow wječe žo wjazy žneh schol. Stólzo ze njewobkrěwajcy na jaznem njebju. Sa schwórcz- ny dospěchny wjochmu, po kotrejž cżerjesche wělik žneh- ch kaž drobny zokor w błyskotatych mróczelach. Tu ż schc- cżer zyle, dokelž bě dawno zawěta.

Jmquill, kewat tajši cżichomyslny, merdaczy sajzokro- Schto cżinicz? Skónczuje wobsamknuchmoj, ſ prawa a ſ lewa dżerjenaj we wótrem muhelu do přichedź namaj leża- ze taigi wojedźacz a tam podu pichpytowacz. Kaž běch- mi wjedźmoj, tak cżinjachmoj. Leby běch wjes bobrikej chłóm- ze zakwerconcze drjewa a jedne sajčchi, runje běch na ſ Jmquillej jechacz a w schitanem wot wětška nuts- rjenem lěhu so cżeru po rosthladowacz, hdyž sajtkychach, kat moj towarisch radostne hałkoh! sawoła. Sa khwilku běch jeho njebo a widźach jeho nad nischtre Mischkowymi sčero- mi stojaru nakhilenehu, kiž runu žmuhu do lěża a do bor wjedźachu; bě to schwarna cżer, kiž njemóžachmoj hižo pjazo thulicz, jeli naju njebjo ſ nowymi žneh̄owymi mje- cżelemi njesahpa. Sapocza žo njeszczerpliwe roshorjaze hłodjescżebowanje. Naschej pekaj konikaj pytajchtaj sej žmejskich žnoh̄ pucz. Hdyž a hdyž, hdyž we podeżi, sysnesha ſ jasnich sahodźinowm wobstojazo, pichehusty, slescżechmoj a rubachmoj žebi pucz. Mój přcheběrachmoj wschak ſo do przedka, hyrnjeż bě ſ sa naju njeszczerpnoj přchepomałku; naju nakładny kóń szczerpnje szczehowache.

Hodźina za hodźinu so minu. Cżer wjedżesche přched namaj w nimale runem žmeru, njes schtonowymi horka- mi, wo horje napokoku horje a bżesche na druhej stronje kopiny do doliny dele. Wo njedźiwedźu njebě niczo widżeczi. Sómerki padachu. Běchmoj žo nadżatoj, so na tutom dnju hischcze Michała Iwanowicza wuschenitmoj. Nó niczo jano to, czim wěsczicho dostanemoj jeho jutrje přched buschi- wnjun. Tola tak dołho hacz bě cżěrz widżeczi, chżnihmoj szcze- howacz.

Hdyž pak běchmoj do doliny přchiszchloj, přches kotruż so bu- pjelnje samjerstjena rěka czehnjesche, njeszkónczuje žo wo- łoko wiju, bě žo tak kaczmilo, so ſo bojachmoj, so ſhubimoj cżer zyle. Nimo toho posticżowasche dolina wot wětška sahtana, wubjerne městno k leżenju. Tohodla szcżehowali ſ koni, přchiwjasachmoj jeju, a bórzy palesche so wohesticżk, kiż bě žo lohko sadżełacz dał ze drjewa sibirišteje brězy a wěsko wjesele prakkotasche. Sa pol hodźiny stojeshe tu hižo nasje stan, kotdokla wyżoko ſ wohrěwazym žneh̄om tuisto schcżiny.

Hodźina-žnadź bě žo pominyła, hdyž poczachu nasche konje njemérne bycz. Přchiwnuczenaj, takrjez še strażowazy- naj wuschomaj spacz, wuskoczichmoj. Dyrbjale njedźiwaj- žo wohnja wjelki tu blisko bycz?

W tutom wokomiku sażtychach zyle blisko pola nje přchi stanu někajte drapanje. Wostaj žo žneh̄ hrabalche. Stanowa sczena, žylnje wupinjena, sahibowache žo nutz. Schto też to bě? Dyrbjachmoj tżelecz? Schtó we, kajke nje- wjemowate stworjenczko praležа pospytowache žo po stawe kabjel! A wutżel mohł naju njedźiwdźeja rosmjerjasacz, so by je ći dożyła blischeze w bliskoszczi, wotczamał na żenje sażo- widżenje.

„Ach schto! To wschak žo hižo pokaża, schtó žo tak pósdże nuiš dobywa. Dyrdy ſ pżażeżu wo stanowu sczemu. Na to da žo wótre, sażłożene bórczenje žłyszczecz. Wustrószany skoczich na wołi. Njedźiwdźej.

Dyrbju žo twojnacz, so pżchi tak njenadżitym setkanku na wołonnik hłowu sjurich. Każ ſ błyskom pżchczeże mi pżches mołhy: Wżcho thulcżene! ! Pżches stan na dobre sbo- ju sleżecz, to by tola kolmrótnoscz była, ale też tak możesche njedźiwdźej kżdy wokomik ſ jenicżkim możnjutenjom stan potorhnjuczz a naju rostorhacz, pżedy hacz hychmoj na tże- lenje pomyślikoł.

Tu hu wot wonka żwrótko. Jmquill bżsche pżedkonny dżeż stana wusłuchnyć, k wohnju złocził a dwe dołhej, pałazej žo schczepje sbrabnył. „Póju,“ wón wołasche: „Tżelecz!“ To da mi sażo jażne mużże. S jenym skokom běch że stana wot a hižo dżerżach tżelnu ſ dwożim wutżełom pżchihoto- wanu.

Měrko widżach njedźiwdźeja wokoło stana pżchikhadżecz. Nażsche żonje běhu žo dawno wottorhle a cżerżachu wotżał do cżemnoty. S wulkim wotmachom wrjeżmy Jmquill zwjerżesche palazu schczepju na pżchecżo a trjechi jemu do sta- ny. S wulpżchcżhou! Pżchetoż njedźiwdźej sbchnu žo że sażło- kom na sadnjej nohy a dżesche żakostnje wujo na naj. Hižo běch žo sankerił a tżelich do strony, hdżej wdżach jeho wu- trobu.

Njedźiwdźej ledy sadżerkny. Jmquill sbchny brżesowu schczepju jako pkomjenjezu. Měrko, we wokomiku strachu, běch sbchnuny. Wsche roshorjenje bě žo pominyło. Nżdże sżchni frocżele bě njedźiwdźej hischcze sdaleny, tu wuprażny dritha kulka do tlamy.

„Łužica“

za mały rózk přinjese nészto cyle wosebiteho, njenujcy „pżaznu hru“, kotruż su holcy w Błótowach pżedstajale. — Hra je spisana wot nětżiseho knjeza měscżanosty Bórkowow Hajndricha Nowego. — Najnależnišo tute cżisło wsitkim naszim swérnym Serbam po- ručimy, płaći jenoż 25 pj. Stóż pak chce haydom časopis za cyło lěto zapłaćić, może to z 3.— hr.

Swěrcżiso wosta khwilku znérom stojo, potom cżampasche do pżedka. Běch dha mżnył? Cżehodła so njewalt? S klukotatym wyrkanjom pżchihodżesche blże. Mżeby cżaka tżelbu sjowa nabicż. Jmquillowa tżelba leżesche w sta- nje. Kożmaty, żuchi, hubrżjy wulki pżchiblżiwasche żo nżedwjedź. Małej, sażlobjenej wócżzy so sybolesżchej mut- nocżerżwjenej w żywéże pkomjenizy, nóż bé wyżko sczahnył, dejnju hubu wróczoshypał, żałostne subisżczeża żywobodnje pokażuja.

Tu stojesche Jmquill nadobo pżchi unu, wrjeżmy druhu palazu schczepju na błowu hobra, hrabny nje żaruku, żarejt nżchto, żdżóż sa njemżożach sapżchżecz, a torhasche nje żobu na cżekanje. Bżsche li to Jmquillowy hłoż, tiž bé nje je- mżeho ſprostnjenja wuschcrił, abo żeho njepażse bokostne pżchinnjenje za ruku, to ja njewém, na kżdy pad ja bżach nadobo, cżerżach, jako by tyżaz njedźiwdźejow żo za unu hnało, dóniż nje Jmquill do boka storczi a ſ jenomu schto- mej nuczesche. Ja żo wobkładnych a ſpodżiwany wuhła- dach, so bechmoj lżdy dwanacże metrow daloko dobżażoj.

Mjedźiwdźej dżesche, pżchczo hischcze żrunany, na naj. Jmquill bé żwój dołhi hoitżwjerżki nóż wuczahnył, mechа- wiżżu cżinjach tżj ja tak. Potażkim derże: bój ſ nożom. Wżchato możesche to wurżadnje żo żonu derże radżicz. Tu, żeby pżecż frocżel pżched namaj, pżażta njedźiwdźej jako by pżchemyślował, cżesże cżellżko sakhablowa żo nżchto ras tu a tam, potom żo swérżo swali.

Mój cżakachmoj hischcze nżchto wokomikow, njes tym żo nażn. bżżwja radosć pżchewża. „Mischka“ żo wżazy me- hżbuny.

Dżeńża pak je ni po nżkotrychżkuli dożiwjenjach pżchczo hischcze żhodnicżżom, żo żo njedźiwdźej njeże do żenobo ſ na- jchich kom dał a jeho rostorhał, njestarabychi żo wo naju. Pżchiidże-li to wot toho, żo żo wohnja bojesche abo njebé konjow wucżul? Abo żhiba żo bé, a to żda żo to wżesczicze bycż, czesżiwe mjażo pół żornika żaczuł, tiż bżżche wot na- żcheje wożerawicheje dobytwy wyżche wostało a w stanje le- żesche? Schtó by to chżył ſ wżstożju rożgudźicż.

Wo Drježdżanskim Cwingeru.

Hižo pżched tżiomi lětami żo wołanje krajneho towar- stwa Sakskeho schkita domżny po zyłem nżmżkim nowinar- stwie łżżu słyszcżecz da: „Wulkowajcze Drježdżanski Zwin- ger“, to bżżche pżofuje na Zwinger w Drježdżanach hladacz. Zyłe postawy a bżże postawow bżchu żpadałe, bżehu żo na kruchi rossbile a wjele schkody nacżinile. Mużeje w Zwin- geru bżchu żo żawżecz mżże, dokelž je wopytacz bé ja ſ je- wżenje żtrażhne. Druhe wosdobżenja leżachu po kruchach w njedżanych tżżchnych żłobach abo buchu kruże żwja- żcene, jo bychu byłe pżched dalżchej schkodu żawobarane. Njeżpróżnjene dżżło je w bżhu tżżch lét wjele pżchemżnżło. Najbohaczżche a najwobrożenjżche dżżłe żu wulkowane. Nżebże pokoja żwara je dżeńża ża potomżtwo żawżżcżena. S tutym techniżkim wuporżedżenjom pak je żo tež nadobo żumnożże wobnowjenje żtało. Wjele wotnow pżenżotnje je wżchżch żtron wot żywétła rożżwżtlenych pavillonow bż- chu żamrowali, żo bychu żcżżnowe pżchżżtżenje ża mużeże wutworili. Pżchżtwarżi rżdkeje wobżonożże żawodżżewachu żchowane kżażnoże. Pżchpżavny ſ wobżwżtlenju bychu w dobże techniżi njedżżwajo na twar pżchcżżnjene. S bo- nozu budżżdak nam żakhowanych żtarżch tycżżnow je żo żtawe żadro ſpodżżwneho twarjenja żajo wulnżżcżżto. My żtave żadro dżeńża wénny, żo żo pola Zwingera njedżeńa wo „franżóżkeżważe rokokowe paranże,“ ale wo nażwużnamne- żche dżżło nżmżkeho **barokowego twarnżżtwa**, kotreż żakho- wacż je ſ wżnowatożcżu nżmżkeho naroda. So żo to wote wżchżch worżchtow nażcheho łuda pżchipóżnawa, pokażuja rjane wużpżchi Zwingerżkeje lotterije. Cżehnjene 5. Zwingerżkeje lotterije budże 5. a 7. hapricje 1928. Njedż kżdży żobu pomha pżchi żakhowanju tohole narodneho wu- mjelżkeho pomnika!

Cyrkwinske powěšće.

S Budyšina.

Seleny żchtwórtk je w Marijnej a Marcżinej cyrkwi ſpowědź a żwjate wołkażanje ża „unżirmérowanych, jich pżchżwżnżych a druhich wożednych, popołdnju ½6 hodź. żuperintendent na wotp. Ramnin. wjeczor we 8 hodź. farař Groże.

Swjaty Cżżi pjatk, 6. hapricje 1928. W Ježerowżej cyrkwi rano ¼7 hodź. na farař Berg ſpowědź a żwj. wołkażanje; ⅛8 hodź. żuperintendent Gróhlich ka- dowanje; dop. ½10 hodź. na farař Groże w dradżonej ſpowědź a żwjate wołkażanje ża cżeżkożżyżchażych; ½12 hodź. farař Siegemund liturgiżke kemżchenje ża dżżcżi; pop. ½5 hodź. pżchedwjedże żo Janowy póżt wok. Jana B. Bacha, żyrkwinżki chór żwj. Pżtra.

W Marijnej a Marcżinej cyrkwi na pop. ½3 hodź. farař Schneider liturgiżke kemżchenje ſ wepomnjeczu Jeżużoweje żmjerć neje hodżiny.

Sbórka za wżrowanżke bibżże, wożebże za żyriżku żpż- rotowanju w Jerużalemje.

S Barta.

Cżżchi pjatk rano we 8 hodź. nżmżka ſpowědź a dop. w 9 hodź. nżmżka Boża żłużba.

S Budeżiez.

Seleny żchtwórtk rano we 8 hodź. nżmżka żwjata ſpowědź, farař Bójż. Dop. ½10 hodź. żerbżka żwjata ſpowědź.

Cżżchi pjatk rano w 7 hodź. nżmżka żwjata ſpowědź, farař Bójż. Dop. we 8 hodź. żmże wyżchżch farař **Do**- mażchka nżmżże a ½10 hodź. żerbżże pżedowanje. **Pop.** w 2 hodź. żerbżżi liturgiżki nżichpor. **Pop. wot 3—4** hodź. ſwonjenje że wżchżmi ſwonami.

S Bukez.

Seleny żchtwórtk rano w 7 hodź. żerbżka ſpowědź a dop. ½9 hodź. żerbżka Boża żłużba.

Cżżchi pjatk rano ¼7 hodź. nżmżka ſpowědź, dop. ½9 hodź. nżmżka a w 10 hodź. żerbżka Boża żłużba.

S Budyżchinka.

Seleny żchtwórtk wjeczor we 8 hodź. nżmżka ſpowědź farař Handrik-Porżchifki.

Cżżchi pjatk hodże pop. w 2 hodź. żerbżka Boża żłu- żba. Sbórka za Syrifki wużtawa ża żpyroty w Jerużalemje. Po Bożej żłużbże żerbżka ſpowědź, farař Handrik-Por- żchifki.

S Hodżija.

Seleny żchtwórtk dop. ½9 hodź. żmże farař Voigt żerbżku ſpowědź ſ wobdżżlenjom konfirmérowanych dżże- cżi, ½10 hodź. farař Wjeżar żerbżke kemżchenje.

Cżżchi pjatk rano żmże farař Wjeżar ⅛8 hodź. nżmżku ſpowědź ſ wobdżżlenjom konfirmérowanych dżżecżi, farař Voigt dop. ½9 hodź. nżmżke a w 10 hodź. żerbżke kemżchenje.

S Hucżinu.

Seleny żchtwórtk rano we 8 hodź. żerbżka ſpowědź.

Cżżchi pjatk rano ⅛8 hodź. nżmżka ſpowědź, dop. we 9 hodź. nżmżka a ½11 hodź. żerbżka Boża żłużba.

S Hrodżiżchcża.

Seleny żchtwórtk dop. w 9 hodź. nżmżka ſpowědź a żwj. wołkażanje, wożebże ża Pakmarum konfirmérowanych a jich żtarżchich, w 10 hodź. nżmżka Bża żłużba.

Cżżchi pjatk rano ⅛8 hodź. żerbżka ſpowědź a żwjate Boże wołkażanje, wożebże ża Pakmarum konfirmérowanych a jich żtarżchich, dop. w 9 hodź. żerbżka a ½11 hodź. nżmżka Boża żłużba.

S Khwaczicz.

Seleny żchtwórtk rano we 8 hodź. nżmżka ſpowědź.

Cżżchi pjatk rano ⅛8 hodź. żerbżka ſpowědź (żdobom ża nowokonfirmérowanych), dop. ½9 hodź. żerbżke a we 10 hodź. nżmżke kemżchenje, pop. w 5 hodź. nżmżka ſpo- wědź ſ dobom ża nowokonfirmérowanych.

Semrżli: Emil Kurij Max Wittermann, żiwno- żeżer w Kżchiwej Borżchezi, 49 l. 2 m. 19 dn. żtary (je żam ruku na żo żłożił). — Korka August Mikanja, for- manż we Wulkej Dubranje, 54 l. 11 m. 23 dn. żtary (żemrżł we Wulkej Żdwidnizy 28. měrza a żo tu po- khowa).

S Klukżcha.

Seleny żchtwórtk dop. we 8 hodź. żerbżka ſpowědź ſ Bożim wołkażanjom, wożebże ża mlodokonfirmérowa- nych a jich pżchżwżnżych. Pop. w 3 hodź. żerbżka Boża żłużba że ſpowědżu w Komorowżej żchuli.

Cżżchi pjatk rano we 8 hodź. nżmżka ſpowědź ſ Bożim wołkażanjom, wożebże ża nłodokonfirmérowanych a jich pżchżwżnżych, dop. w 9 hodź. nżmżke a ½11 hodź. żerb- żke kemżchenje. Pop. w 3 hodź. nżmżka ſpowědź ſ Bożim wołkażanjom. Dop. a pop. żbórka ża Syrifku żyrotowniu w Jerużalemje.

S Kotez.

Cžichi pjatk je rano ½8 hodź. němska spowědź a swj. wotkasanje sa konfirmowanych, jich pichiwuninych, a zwu wosadu, dop. ½9 hodź. němske prědowanje (wosadny farat), w 10 hodź. wosadny kantor serbske prědowanje cžita.

S Lupoje.

Seleny schtwórtk wjecžor ½8 hodź. němska spowědź.

Cžichi pjatk rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boža słužba, kotrejž so němska spowědź pichijamknje. Sbérka sa dom syrotkow w Syrijskej.

S Malešecach.

Cžichi pjatk ve hodź. serbska spowědź, dop. we 9 hodź. serbske Pop. w 2 hodź. němska spowědź, w 3 hodź. komschenje.

Semrźli: Jan Bohumér Schtara, žiwnoscžeŕ we Malešecach, 68 l. 9 m. 3 dn.

S Minakale.

Seleny schtwórtk rano we 8 hodź. serbska spowědź a **Seleny schtwórtk** rano we 8 hodź. serbska spowědź a dop. w 9 hodź. serbska Boža słužba.

Cžichi pjatk dop. ½9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boža słužba, knjes fmd. theol. Röhler. Sbérka sa dom syrotkow w Syrijskej. Pop. w 4 hodź. němska spowědź.

S Njeswaczidła.

Seleny schtwórtk rano we 8 hodź. serbska a w 9 hodź. němska spowědź.

Cžichi pjatk rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boža słužba. pop. w 2 hodź. němska spowědź. — Sbérka sa Syrijsku syrotownju.

S Nožaczu.

Cžichi pjatk rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boža słužba. *Popokdnju w 5 hodź. serbska zmjertna nutrnosć.*

S Rakez.

Seleny schtwórtk je dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska spowědź.

Cžichi pjatk je rano ½8 hodź. serbska spowědź a swj. wotkasanje, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske komschenje, pop. w 2 hodź. je němska spowědź, ke kotrejž so pištanje na wězi pichijamknje.

S Porschizu.

Seleny schtwórtk dop. w 9 hodź. němska spowědź, hdyž sa nowokonfirmowanych.

Cžichi pjatk rano w 7 hodź. serbska spowědź, hdyž sa nowokonfirmowanych, ½8 hodź. serbska a dop. w 10 hodź. němska Boža słužba.

S Wóžlinka.

Seleny schtwórtk rano we 8 hodź. němska a dop we 10 hodź. serbska Boža słužba. Pop. w 5 hodź. serbska spowědź.

Cžichi pjatk rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske komschenje se swjatym wotkasanjom. Sbérka. Pop. w 5 hodź. němska spowědź.

S Wósporka.

Seleny schtwórtk wjecžor w 7 hodź. je spowědź a swj. wotkasanje sa konfirmowanych, jich pichiwuninych a sulu wosadu, wosadny farat.

Cžichi pjatk je dop. w 10 hodź. prědowanje (motto: „Hlej, to je Boże jehnjo!“ mužkany chór wot Webera), na to spowědź a swj. wotkasanje. Pop. w 3 hodź. swjerzi so zmjertna hodźina Jesum Chrysta, (wosadny farat).

Hospodarski rozhlad.

Wutorn, 3. haprleje 1928:

Barlinska burza wjecžera je žiwym wzitowanjom do nowcho tudźenja sastupi. Kurjy efektow poskupowachu. **Mjenje** žiwjenja bě na wikach z dołžnymi a rentowymi lisćinami.

Na produktowych wikach bě wosžebje rožka žadna, tola ju pomje sobuczi druższtwo niewschednowachu. **We 10 pj.** drožschi bě nalětni jeczmjeń a wowsa z nowa wo 5 pj. Wjecžera płacžesche zentnar

w Barlinje

pschenicy 12,35—12,50 hr., rožki 12,95 hr. hacž 13,05 hr., jeczmjenja nalětnjeho 11,70 hacž 14 hr., wowsa 11,80—12,20 hriwnow,

w Drježdžanach (pjatk)

pschenicy 12,65—12,90 hr. (12,65—12,90 hriwnow),
rožki 13,45—13,70 hr. (13,45—13,70 hr.),
jeczmjenja nalětnjeho 14,75—15,50 hriwnow, (14,75—15,50 hr.),
jeczmjenja nahmischeho 11,25—13,50 hriwnow (11,25—13,50 hr.),
worcha 12,65—12,90 hr. (12,65—12,90 hriwnow),

W terminowym wobchodowanju

za meju: pschenicy 13,60 hr., rožki 14,10 hriwnow)
za julij: pschenicy 14,10—14,12½ hr., a rožki 13,18¾ hr., wowsa 13,27½ hr. hacž 13,22½ hr.,
za september: rožki 12,22½—12,20 hr.,

Pschihódnjež pytaja:

Holzu do domu, Mehlingowa w Nowej Wěsy pola Milowa.
„ **Kuhlina w Hródku,** Pforchenstraße 7.
„ **Reisowa w Kamjenzu,** Rauscha haza 151.
„ **Jenczowa w Lubiju,** Hartmannowa haza 91.
„ **Nanowa w Budyschinje,** Wilhelmowa haza 9.
„ **Hopina w Mokrowje pola Hródka.**
Wučžobnika rězniskeho, Rutich w Hródku a **Khěžnik** we Wulkej Dubrawje.
„ **pjekarskeho,** Kruža w Błaczecach.
Dźowku a žiwinjazeho, mlokarnja w Radworju.
Dźowku, Urban w Krjebi.
Hospodarsku pomocznizu, Marhaczinu dwór w Lubiju, Ring.
Rohenza, Paulik we Wojerezach, Haag 7.
Murjerjow, Scherbaum we Wojerezach.

Na pschedań:

Wowcz žiwjentny a žiwjentne lěwy, Kubasch we Wyschkej pola Kubschiza.
Běrny žiwjentne — Preußen — Heina w Schekezach.
Kruwa wyškołowjeknena, Horni dwór w Pschischezach.
Kokoschaze grotowe sabicže w Budyschinje, Nowosalzka dróha 42.
Jeja k nasadźowanju hušaze, Woschnik w Drětwje.
„ **kurjaze,** Rhodelandske, Lehmann w Hródku, Sahrodniska haza 16.
„ **hušaze** 10 w Sajdowje cžo. 7.
Kolo mužaze, Hölting w Wulej Wodze, Forstweg 4.
Meble do zahrodki w Wulej Wodze, Korlowa haza 21 na **na Lwo.**
Wós dźěcžazy w Kamjenzu, Dwórnischcžowy dom II na prawo.
„ **w Lubiju,** Dwórnischcžowa haza III.
„ **schaty a drastu we Wojerezach,** Brětnjanski pucz cžo. 11 b delka.
Drjewo truschminowe, Kozor w Hornem Wjelmu.
Kóń lohki w Biskopizach, Nowo-Mischezańska dróha 4.
„ **bylny** krmjołčiny w Dalicach 46.

Kupicj pyta

Patu, Kahrowe w Budyschinje.

Ssudnizy na pschedźadźowanje

hrjedon 4. sebrcje 1928:

w Kschidole w Frejcze hospodzenzu pop. w 2 hodź. pišanje blido,
we Wulkim Cžiflu dop. w 9 hodź. w Nikolajez hospodzenzu schijaza maschina a hornjowinska tšelba,
we Wojerezach dop. w 11 hodź. w hospodzenzu „K slotemu lowej: meble, cžahnik, hołlowy kamor, regulatorej, pišańskej strojcj, kamańska wokładnja, wobucže, ruczny wós, barbicže, barby, kamańske polzy z kaschcžikami, kamańske blido, 3 tolesa, radiowa pschiprawa, cžahnik na pišańske blido.

Skarowe cenjeże.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. ¾11 hodź.: **Wobchod je jara žiwahy pschi njepschemenjenych płacžiznach.**

Dop. ¾12 hodź.: **Wukrajne płacžizny su dale snižene, hewak su wšě jara mérne, ale stajne.**

Płacžizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płacžizny po złotej hriwnje.					
	2. 4.	31. 3.		2. 4	31. 3.
Pšenica	247-250	247-250	buny	23-24,00	23-24,00
rožka	259-261	259-261	woka	24-26,00	24-27,00
nal. jeczmjeń	234-280	230-280	*módre lupiny*	*14-14,75*	*14-14,75*
naz. jeczmjeń	—	—	žołte lupiny	15-16,00	15-16,00
wows	236-244	235-243	zeradella	—	—
kukurica	238-240	237-239	raps. wosušk	19,70	19,70
pšeńć muka	32-35,00	32-35,00	lany wosušk	24,20	24,20
rżana muka	34-36,75	34-36,75	poen. melasa	—	—
pó wotruby	17,00	17,00	běrnj. kruški	26-26,60	26-26,60
rżane	17,00	17,00	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lane symjo	—	—	rżana słoma	0,95-1,25	0,95-1,25
rapc	—	—	pšeń. „	0,85-1,05	0,85-1,05
hróch	35-37,00	35-37,00	wowsna „	0,75-0,95	0,75-0,95
pjeluški	24-25,00	24-25,00	jeczn „	0,75-0,95	0,75-0,95

Płacžizny ręcznoho skotu na Drježdžanskich skótnych wikach.

2. haprleje.

133 **woł,** 221 byk., 255 kruw. a jałoc., 2029 ćelat., 766 wowc., 4019 swini.

Płacžizny za

woły: 1. 52—56, 2. 43—48, 3. 34—41, 4. 30—33;
byki: 1. 52—56, 2. 47—51, 3. 44—46;
kruwy: 1. 47—50, 2. 40—44, 3. 30—35, 4. 24—27;
jałojcy: 1. 53—57, 2. 45—50;
wowcy: 1. 65—68, 2. 56—62, 3. 42—52;
ćelata: 1. 82—88, 2. 73—78, 3. 64—70;
swinje: (přez 300 pt.) 53—54, 2. (240—300) 54—55, 3. (200—240) 54—55, 4. (160—200) 52—53. Rancy 46—49.

Drježdźanska burza (2. 4.)

Pšenica	253-258	běrnjace kruški	28,00-28,50
rožka	269-274	pšeńć. wotruby	16,30-16,70
nalětni jeczmjeń	295-310	rżane wotruby	16,50-18,00
nazymsk. jeczmjeń	225-270	pšeńčna muka	44,50-46,00
wows	253-258	rżana muka	41,50-43,00
čefwjeny dźećel	185-200	woka	28,00-29,00
raps	340-350	pjeluški	29,50-30,00
kukurica (Mais)	240-242	hróch	31,00-37,00
suche truhančki	15-15,80	ookrowe truh.	21,00-22,00

Protyka za dawkowe termije

w měsazu haprleje 1928.

Sapłaćicj me žo we finanzu hamt:

2. **haprleje: Daś reuslowje banki** nowej druhiny, l. dodź.
5. **haprleje: Dawkowy wotcjah wot dźełazećelstwa** mjeńšy **ansby, kotrejž su žo wot 16. hacž do. 31. měrza 192** wupłaćile.
10. **haprleje: Burjowy wobrolny dawk.**
10. **haprleje: Dopśdne płacženje na dokhodny dawk** za wšitkich płacženjow dokhodnoho dawka — z wo cjom ratalstwa a hajnišmje — za 1. prottyc schtwórćeło 1928 we wobsahosći schtwórćeśmy dawk weho delha, kiž je w dawkowym nomolwjenju za pr jenje lěto 1926 postajeny.
15. **haprleje: Dopśdne płacženje wobreinecho dawka** za 1. protyzne schtwórćeło 1928.
10. **haprleje: Towaršichnostny dawk,** kaž pšichi dokhodnym dawku.
26. **haprleje: Dawkowy wotcjah wot dźełazećelstwa** mjeńšy **ansby,** kiž su žo wot 1. hacž do 15. haprleje 1928 wu płaćile.

Listowanje.

F. L. Dokelž sće Wy a też Wašej pschedchodnik pšed pschezy w riedje dźeržałoj, bu drje z jeho rjećenje, to pšed Wam žinjcha. W tym padźe postaja jakoń (Preuß. wschi-likowny krajny reglement I § 153), jo wudźerjenje mjeńšeho płota tomu pschisłuji, kotremuž płotka a žiwjenje spowšiwo dopokałacj może. Njedźiwajcy toho žeje te nu winowaty dla dotalneho waschnja. Schtož nětko fanj a pježely nastupa, dha macje po § 906 němšich zak. knih prawo žej žadacj, so žo njedostatki wotstronja, je-li žo te tro napadne. Je-li pak dale zaneje schkody njeznatosć, dyrbicže žej to hubicj dacj. Je-li chcesće skorjicj, we ju skorźba na wostronjenje tutych njedostatkow porjadowaci

K. B. Pod zwumjenjenjom, so sće 1500 hr. dołu Wo schoho mandźelskiwa z nětkschim muzom dźědźila (herbertowe dha Wam pschisłuja a możeśe z nimi cžinicj, schtož chcesće. Tuž możeśe žej wot nicho nahodnoscženje tutych 1500 žadacj, hamo tohodla skórźbu zapołožicj. Je-li je trěbne. Wy wyšokosće dyrbi žo dojednacj. Wo Waschim dopišu wy dy nahódnoscženje 25 proz. ale 100 proz. wuczinjło, poteli pim polne 1500 hr. Je-li njeběchu pjenjezy na lejowowe scji sapisane, dha też lejowowosć sa nje njerukuje. Jeli žo njemóžeśe w dobrym wujednacj, dha skorjicje. Wjed śe pak žej jenoho prawišnika, dokelž žo położeniu wěsze z tudoho prawa skorjicj njemóžeśe.

A. Sch. Sestawne listy (Pfandbriefe) słuscheja k samostajstwu a pschipadnu njedźelomnje wschém dźědźenjam (herbam). Też maja k tomu wschitki swoju dowolnosć dacj, też jakoński sastupjeŕ njedoroscženeho.

Směški.

** **Pola lěkarja.** „A kak steji z jědźu?“ „Ja je swjerzo pschiježmudźena.“

* **Wopaki frosumił.** Knjeni k zahrodnikeninu powo nikej: „Shotnjcže žo dźensa prawje rjany, Josefje, po poldnju budu naš tši młode žónske wopytacj. Pomozće „Snadna knjeni — sym hižo kłuženy.“

** **W jisiikalnej hodźinje.** Wuczeŕ sabéra žo w jisiikal hodźinje z prawidłami i cžopłoty. Cžze žiwojim schulerjom šadu rožasnjicj: „Cžopłota rozcžesnjene wšy, symo pat je cžasna hromadźe.“ Na konju žada pschi wuczeŕ wšelcžo pschikładu, kotrejž tutu šadu bliže rozasnja. Mały Karl pschekło špěschnje je swojim „rothom powětr a połoło je jako prěni: „Nó, Korla, kajki pschikład žu namakał?“ „Knješ wuczeŕ! W lěcže žu dny dlěcže haž w lynje!“

** **Tomu hižo tak je.** (Žadyn žort.) Ke Kralikej pschi dże stary pschećeŕ storžo, so je jemu cžaš pschedołgi a hro ri na wostudże žiwjenje. „To mójn Cži dobrai radu dać praji Kralik, podpjšch jomu jemu tšiměžacznu smjenu. budźejch žo dźiwacj, kak khětrje žo cžaš minje.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Na namjet gmejnskeho radowa w Khemberku a Khro jtawje žo wołkhod je gamołhodow wjedeje dnjuzny z jtawnym puću j Khemberka do Delnjeje Khróšlowy po § 23, wotstr. 1. žnda j postajenja we wobłhodje je Khemberkami w sestajenju postajenja se 26. julija 1926 j tutym jakaja.

W Budyšinje, 28. měrza 1928.

Hamtske hejmanstwo.

Do wikowanskeho registra je žo dźensa sapisało:

1. Na łopjeno 522 nastupajo firmu **Alwin Beckel** w **Budyschinje:** Alwin Beckel je wuzupił. Paula Helena jwnd. Beckłowa bywscha jwnd. Lindnerowa rodź. Mitschke w Budyschinje je do towarstwa jastupiła. Wone pak nje žiněž towarstwo jastupowacj.

2. Na łopjeno 917 nastupajo **Treuhandsle a rewisijone akajowe towarstwo w Budyšinje:** S hamtskeje strowe Firma je jaschła.

3. Na łopjeno 971 nastupajo firmu **Mathias Eder** w **nažl., wahowa fabrika w Cjornych Nožizach.** Jan Jenj je wustupił. Wahowy fabrikant Mathias Eder w Budy schinje je mějicjel. Nowy mějicjel njerukuje za wowzne tutšeje wobłhoda dotalneho mějicjela. Firma wjenuje ze nětko: Mathias Eder, wahowa fabrika.

W Budyschinje 30. měrza 1928.

Hamtske judnistwo.

Gmejnska rada w Pschiwjeżicach je prošiwu sapisała jo měła fo schcežko, kotrejž pschez dwór kežowoscže wjeże lišći. cžo. 22 w Pschiwjeżicach wjedźe, jahanacj.

Pschecžiwjenja pschecžowu sapisecži schcežki maju p w běhu tioch njedźel na hamtske hejmanstwo japodacj.

W Budyschinje, 31. měrza 1928.

Hamtske heitmanstwo.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźiwi Smolerjec knihidźićerńe, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2337.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdełanje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličuja. Za reklamowy u w rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u w

Čisło (Nr.) 67 | Budyšin — srjedu, 4. haprleje 1928 — Bautzen | Lětnik 37

Njedźelski měr a zamkanje klamow.

Tśeśe podśelne dobrosćaśe fozialno-politiśeho wubjerka němśkeje hospodarśeje rady sa dźěłoschadźowacy zakoń wotdźelenje wo **njedźelskim měrje a zamkanju klamow** wopśihwa Wonjo knjezeńtwowemu naćinjenju je wono někotre pśeměnjenja pśihwalo, na pśikład sa dźěłarnje, w kotrychž ma wo dnjo a w nogy dźěła, tšoj wotstorśenje njedowolenja, je ga njedźelu dowolono, wotpoćowaśaśi cźaš hač do sćeśe hodźin pśedy abo pósśišo pśeźenjkuju. Wjedźiwši pśiwatnych automobilow ga runja wobkhadnemu pśemenjśu stajeja, pśedawanišćowa we wobkhadnym pśemenjśu, we hośćenzach a kwaśnicach, kaž w dźiwadłach a druhich zjawnych pśedstajeńnjach dyrbja ga postajenjam, sa drobne wukonje płaćazym, podstajiś. S njedźelskeho méra maju ga wumjeś, powschitkownje wužśine dźěła, kotrež ga z pśihźinowym powschitkownego spomoženja njehodźa wotstorśiś.

Sa **friseurske pśemenjkło** dyrbi ga sa města i mjenje dźeli 5000 wobydlerjow wumjeśe hač do schtyrjoch dopołdnišćich hodźin njedźelu, sa města z wjazy dźeli 5000 wobydlerjow jenož sa prenje dwa ráčnjych cźasow hač do schtyrjoch dopołdnišćich hodźin dowoliś. Pśichodowanje cźerstwego mloka w zjawnych pśichodowańnjach dyrbi jenož w dwěmaj hodźinomaj dowolene byś. Sa pśichodowanišćowa na **želesniśich dwórnišćejach** smitska zawrjeza gmeźa ga pśichodowańśe cźaśy njedźelu a gwjate dny jenož ga pućowańśu potrjebu dowoliś. Njepotrjebna pućowańska potrjeba wobźahuje jenož jźe, napitki, gad, tobakowe twory, schokoladu, nowiny, knihi a toilettowe wěcy w malych dźełach. W pśekarnjach a konditornjach je njedźelu a gwjate dny, kaž hač dotal kóžde pśichmyślowe dźěło sakazane.

Njedźelu njeźmědźa mlodostni nje 18 lět dźěłaś. Mésto postajeneho wotpoćowańskeho cźasa rano wot 6 hač 6 **hodźin wječor** pśichi njedźelskim dźěle je ga po nanjecze dźěłodawarjow dwanaćehodźinski wotpoćowański cźaš bjes bliźšeho postajenja cźasa pśidjak. Pobłužowański cźaš, wuchźedne dny po skónćenju pśichodowańskeho cźasa dowolony, je ga sa pśichtomnych kupzow wot 20 na 30 mjeńšinow podleźśi.

Ćemne wobkhody w centralnym zarjadnistwje němskeje železnicy.

W centralnym zarjadnistwje němskeje železnizy sa tym źěłaja, hač wyšnjich sastojnizy njejźu swoje sastojnstwo k tomu wužiłi, to bychu źebi pódła swojeje słužbnoje mjezy pódłanske dochody zaradźili. Pśichi tym je ga wukopało, so je direktor němskeje železnizy **Neumann** i zentralneho zaradnistwa němskeje železnizy wot wšelakich firmow, z kotrymiž bě wobkhody wobjamknył, wulki dobyty dostawał. Neumann je tśom firmam wobdźelanje starego materiala w hódnośći 400000 hrivnow z tak pśichódnymi mumenjenjami pśihewostajił, so ju wone létnje wjazy dyšći milijon hrivnow sabłužiłe. Sa to je pjeza Neumann jako wotmuźanje hrodej podobnu bilu w Neubabelsbergu po jara pśichódnych mumenjenjach dostał.

Dale je ga wuźźedźiło, so je sastojnik němskeje železnizy Müller w Göttingenach polépśenje śehwa lokomotivnych tarzelišćowych zerdźow wunamakał, kotrež je jara hmane było. Wón je ga na jenu banku wobrazył, to by jomu wotwaja lizencu gnojeho wunamakanja źebi pódłanske dochody wobstarał. Banka Müllerowe wunamakanje jenej Karlsruhejskej maśinskej fabrizy dale du. Müller mésśeśe bórzły wustupowanje i banku, dokelž jemu jeje Barlinśki sastupjer dźeł junmow, kotrež jemu pśichtušćachu, njewupłaći.

Barlinski šniški konflikt.

W pruśim kultuźowym ministerstwje je ga wutwory pod schćehódstwom ministerialneho direktora Kaestnera rozćerjenje wo Barlinskim schulśkim frajźu wotmełło, k kotremuž béchu ga pódła fobustawow provinzialneho schulskeho kollegia a měśćerjanskeje schulskeje deputazije teź sastupjerjo evangelskeho starschiśeho zwjazka a žydowdneje schule pśechełośli. Se źiweho rozwrajenja bě spóznaś, to bě Wulkoberlinska schulska deputazija k wobsamknjenju, schćeš nowych hromadźenišćich schulow pśihwaliła, jenož i tym dośchła, so bychu ga dotalne postajenja ministerstwa źyle wótkał wukśiłe. Ministerstwowy sastupjer, ministerialny direktor Kaestner, źiłbi, so budźe prawne położenje na najdrobniśicho pruhowaś, a ga so minister njebudźe komtśi, nowopśihwalenje hromadźenjśich schulow sakasaś, jeli so prawnych pśichodźiwmenjenjow sa nich njeje.

Rozdźělenje 30 milijonow hriwnow za ratarstwo.

Němski sejźiwjeński minister je 28stawenu wubjerku naćiśił prawidłow pśichdpołožił, po kotrychž ma ga 30 milijonow hriwnow sa ratarstwo rozdźělić. Pśichevjaće rukowanja se strony němśkeho stata dyrbi sa pożeńki k organizaciji pśichbnawanja skota, śpěchowanju pśihwarjenja k spjenjeńju rěźneho skota, spomóžeńju direktneho pśechodawarja rěźneho skota a nejaśa mjes pśahowarjeni a pśechtjebarjemi, położeńju tukrajnych wikow i dobyćom wukrajnych wotbywanišćowo sa korune gwinje a sa gwinjaze mjaźo a razionalisowanju pśahowanja gwini śłužiś. K pśihewjedźenju tyhle pśihpravow ga towarśtwo i wodmjesowanym rukowanjom wutwori, pśichi kotrymž dyrbja ga naćelne sastupjerśtwa ratarśtwa, zentralne mésnja druźśtwow sa spjenjeńjenje skota, pśahowarjo gwini, rěźnizy, industrija mjaźowych tworow a organizacije pśichetrjebarjow wobdźeliś. Kommunizar němśkeho stata dyrbi sa nimi sći stat do tehole towarśtwa sastupiś. Tole towarśtwo njeźmě fabriki mjaźowych tworow a leźowniśeje nakupowaś.

Strajk Barlinskich transportskich dźěłaćerjow.

Wot wutory w Barlinje dźěłaćerjo mobloweho transporta strajkuja. Němśka železniza je naprawy cźinika, to by ga haćenje, je strajkoni nastawaze, smjeńśiło. Tworły ga nakhwilnje dale pśichijimaju. Teź śpedźiterowje Wilmersdorfsko-Friedenauskeho tworowego dwórnišćeja ju wutoru rano strajkowaś pocźeli. Dale dźěłaćerjo towarśtwa ga wożenje paketow w zjednośći 800 muži strajkuja, dale personal někotrych mjeńśich dźěłarnjow.

Połacy w němskej Hornjej Schlesyjskej Swjatł Ludow na pomoz wołaju.

Swjatł Połakow w němskej Hornjej Schlesyjskej je Syrjaskej Ludowu telegram pósłał, w kotrymž ga praji, so ju wobroniśene němśke bandy za poslednich dźesaś dnjow pjeć kulturnych a nabožnych zbromadźiznow połśkeje mjeńśiny w němskej Hornjej Schlesyjskej trošće. Pśichi tym je ga liczba zonow a dźeći franśa. Telegram proźy, to by ga połśka mjeńśina hnydom schkitała.

Dźěłaćerske demonstracije w Československej.

W Brnje a w Morawskej Wostrawje ju ga pónjdźelu wulke demonstrazije dźěłaćerjow pśicerćenju socialneho zawěśenja wotmełe. Sastupjerjo dźěłaćerjow pśicerźiwo nětśišnej knjezerśtwowej wjerśnjnje protestowachu, kotrež njedźiwajuc na protesty dźěłaćerśkich zapósłanzow w parlamenze socialne zawěśeńśe dźěłaćerjow, na schkodu dźěłazeho ludu pśicherćeńźa. Pśichi demonstrazijach ga njeje mér kałsł, dokelž ga policija i boka dźerźeśe.

Kommunistoju w Francowskej so rozdwojili.

Kommunistiśe strenne wjednistwo w Franzowskej je pśiched dśešnym cźasom nětkotrych kommunistiśkich sapósłanzow se strony wujsnutko. Tohodla ju ga wujsnjenjenj kommunistojo pod wjednistwom spśisaćela Boriša Ssuwarina sjednoźili a „śrowm kommunistiśkich protestowarjow“ sakoźili a gamźnjnych kandidatow teź ga wólby do deputérśkeje komory postajili, to bychu dźěłaćerjow wo źiwojim konfliku i offizialnym kommunijnom rosjaśnili a pśechode wośeńu dorajnje na wobsud swojich towarśchow Trozkeho, Radeka a druhich dopomnili, kotrychž je bolśchewikiśke kujeršstwo do Sibirskeje wuhnało.

Kommunistiśka agitazija w franzowśkim wójnskim łódźiwje.

Wo kommunistiśkej agitaziji na śchipjaku „Mulhouse“ je pśiśichaś, ko ju wśicho hromadźe źydowe matrosow sajeli. Policiji je ko njes tym poradźiś, spśizarjow kommunistiśkich agitazijich spisow wuzwěźźiś a sajeś. Pola sajatych matrosow ju kcadnjene bronje namakali.

Sajeći matrósojo bchu w nowinach nawěśchtk wośjewili, i kotrymž śnajonstwo i mlodymi holzami pytaju. Mésto listow lubośeje paket antimilitaristiśkich agitazijich pišmow dostachu, kotrež bě wésty Croquet w mjenje kommunistiśkeho nanorjakśkeho sjednoćenstwa wotpósłał. We świšu i tejśe pożbłki ga źiwe dopiśowanje mjes Croquetom a matrosami roswi, kotrež potom i pożrědnistwom mlodeje kitajeny dalśne agitazijśe pśizno dostachu a ga pśeźowachu, kommunistiśke „panći“ w franzowśkim wójnskim łódźiwje wutworiś. Hdyž pśichodźijaśi wo tejśe agitazijach honichu, ga pśichepytanje sawjedźe. Croquet a schefsko matrosojo kchijaka Mulhouse ga sajachu a ga w blišśich cźaśe pśched śud staja.

Egiptowsko-jendźelska napjatosć.

K egiptowśkim żadanjam sa njewotwisnjenjom „Manchester Guardian“ pśichipomni: Dospolna njewotwisnjenje by Egiptowśki jenož hrožiło druhich muzow śćinila. Njech ga na Mussoliny pomyśli. Żada źebi po tośtim woprawdźe rojumny egiptowśki patriot, to by Jendźelska swoju ruku zyłe wot Egiptowśkeje wotzahła? Kelko by ga 20 lět i egiptowśkeje njewotwisnjenje wyśe wośtała? Srośnimeś pak je, ga źebi Cźiptśenjo żadaju, so by ga jendźelśke wójsko i Egiptowśkeje wróćo wsało. Dyrbi ga pśichtomnjeś, so stajna pśichtomnjejśi jendźelśkeho wójska w Egiptowśkej a gano we hlownym mésće narodnim dosćejnjeś kraja śchimdźi. Tale zawadna wěź dyrbi ga w jajinje rojumnego a pśicherćeńskeho wurunanja wotsewnjeś. Sa bjesstraśnjnosć Suezśkeho kanala wšchak najśćepje jendźelśke wójnśke łódźiwo rukuje.

250 000 hórnikow bjes dźěła w Jendźelskej.

Žiju wšelakich kamjenjow i Londona, Cardiffa a Newcastla ju napeńśene k podpśerańu mjeńśerjapych hórnikow a jich rodźinow we wokrjesach, j bjesdźěłośeju wośebje cźeśko pśeśiwne rudźeli. Nětkle 250 000 hórnikow nima wu... śtabowu, so by źiwowa w hórnistwje dźěło namakali. Nětkle 500 pinnow (10 000 hriwnow) je kcal śwerku wotzeli.

Připowědźenje nowych zemjerćenjow.

Italiski wuczeńz w praśchenjach zemjerćenja Rafael Bendandi, kotrehoż pśichipowědźenja njedawnych zemjerćenjow je wulke dźiwanje źbudźiło — pśichipowědźił je teź pożłednje zemjerćenje w Małej Aziji — najbliśśe dny nowe zemjerćenje pśichipowěda. Bendandi praji, so nowe jara śylne zemjerćenje we wšelakich krajnach nastanje. Nowe zemjerćenje ga w nozy ze śrjedy na śchtwórtk sapoćnje; wono budźe ga wośebje w połodnišćej Europje a we *rossijskej Jendźelskej kwjerownosći*. Po *krótśej pśichestawy* 9. a 10. haprieje k nowym zyłnym śatśichetrjenjam dóńdże, tśi kótaś ga wośebje krótkowjeśerne dźěle Merika a kraje połodniśiśeje Ameriki pod horami Andow podeńdu.

Amnestija za madźarskich falšowarjow frankow a śćeskoslowakskich krónow.

Winikoju skandalosneho falśchowanja bankowkow we Budapeszu ju ga wśichitzy wobhnadźili, mjes nimi prynz Windiśchgrajz a policajśi minister Nadosźy. S wumjaćenom Nadośsa bćehu hižo wśichitzki druhich i satwy puśchćili. Teź wotrjeknjene cźeśne prawa ju ga jim wróćśile. Se falśchowanjom wukrajnych bankowkow dyrbjeśe ga wójnśi sond nahromadźiś, kotryž by ga sa pśichićednu wójnu Madźarskeje pśiśeśiwo Cźeśkosłowakiśkej, Rumunskej a Južnosłowjańskej wuźił. Pódła teho dyrbjachu ga falśchowańkami statne finanzy Cźeśkosłowakśkeje a Franzowśkeje pohubjeńśićej.

Nowe kommunistiśke śpśichśahanstwo w Kantonje.

Wyśnoscej w Kantonje (w Chinje) je źłeb sa nowym kommunistiśkim śpśichśahanstwom namakała a 15 nadbjerarjow sajała. Kommunistiśzy farmarjo a ratarjo béchu źebi wotmyślili, i tśjoch stron derje pśichihotowany nadźeh na Kanton śćinjeś. Kaž je źłyćeś, je teź dźeł Kantonskeho wójska do śpśichśahanstwa sapleśeny. Po wotkrycźu tehole śpśichśahanstwa ga wójnśe prawo śaśe i wulke wórośeńu nałożnje.

Bjesdźěłosć w Ameriźy.

Kaž „Chicago Tribune“ pśiśe, je bjesdźěłosć w Sjednoćenych śtatach wobrožace rosměry nabyła. Swjatł amerikanskich dźěłaćerjow liśbu dźěłonjemjerjow na 7 mi-

ńjonow wobliczа. Druhe wobliczenja ho mjes 4 a 6 miljonami hibaju. Amerikanska djelkowa wjehnoćej pak chce jenoż liczbje 2 miljonaj dźelonjemjerjow płaczeć dacź.

Wjehiczahowanišći zakoń za Sjednoczenne staty połnoćneje Ameriki.

President Coolidge je w nowym kongresu pschijatu resolusiju podpisał, z kotrejż ho postaji, ho maja nětčišche liczby pschiczahowanjow z wukraja do Sjednoczenych statow wo jene lěto dale, po tajkim hacź do 1. julija 1927, 164 płaczeć.

Po postajenjach zakonja z lěta 1924 dorbjachu nowe pschiczahowanjske postajenja, z kotrymiż ho wobzbje liczba pschiczahowanjow z Němskeje wo połozju znjeschi, 1. julija 1927 do mozy stupiješ.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjeda, 4. jutrownika.

Ambrozija — Izidora.

Ze zbórki „Serbow 365 a 1".

1743 wuzwoli so Jan Wóski za tachanta a pomóčnoweho wótcheła po lěče za biskopa. Bu to prěni Budyšćanski tachant, kiž tuta dostojnosć docpi. Narodźi so 26. julija 1692 w Khrósćecach na serbskem burskem kuble. Jako biskop pozbóžnu so do zemjanstwa z mjenom z Baerenstamm. Zemrě 3. decembra 1771 jako wutki dobroćel serbskeho ludu. — Jan Wóski wostanje w serbskem ludu njezapomnity. — Na njeho dopomnjaja krasne twarjenja Budyšskeho tachantstwa z wulkimi wrotami, cyrkwje we Khrósćecach, Šěrachowje a Wotrowje, kiž je twarił a woswjećił. Wetrowski wosada je zeyla hakle założił, ju wot prewnikowje Khrósćećanskeje dźěli. Sam je wulke wobjory za twar cyrkwje přinjesł. Je serbske pismowstwo nałoženje podpjeral, sam scénja, bibliske stawizny, katechisowy wudawajo. — Pod jeho mudrym wodźenjom rozkćěwaše duchowne žiwjenje w katolskich Serbach. Měrćin Golian, Michał Walda, Prokop Hanička, Měrćin Nuk, Měrćin Balcar běchu jeho pomocnicy. — Rjane siedachu žita na jeho biskopskem polu.

† 1842 wučeř Hatas w Klukšu, nan Benjamina Hatasa, serbskeho basnika.

1743 wuzwoli so Jan Wóski za Budyšinskeho tachanta.

Husaca kwětka.

Hladajće, ludźo, na zeleny brjóžk,
Što so tam pěli a čerwjeni tak.
Lědma sněh roztał je
A wono kóc.

Jene rad při druhim namaka so
Čiše a zmérnje we ponižnosći,
Na słónčku woživi
Po słónčku spi.

Zelenu kóžku kaž trawička ma,
Běłu na hłowčku, kaž běše tón sněh.
Banćik nan čerwjeny
Wokoł błóžki.

Na hłowčky sźoroki žołty ma płósk,
Stworaku barbu, tak snadny hač je,
Kwětušk tón nałětni
Či pekaže.

H. Zejleŕ.

Přisłowo: Kury słyša najradšo kapona spěwać.

*

— **We mjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 741, hygrometer 0, thermometer jo buje +8. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer 0, thermometer w nozy +6. Wuchłady na njestajne wjedro. — Po prawom je schkleuza dale na rjane postupiła. Wjepo prawom je schkleuza dale na rjane postupiła. Wjepo prawom je schkleuza dale na rjane postupiła. Wjepo

je na němskej tśechikryjerskej schuli w Glatkchawje w Sakskej swoje srakotne a nichtrike pruhowanje „jara derje“ wobstał. Nimo teho dosta žo jemu sa wožebitu pilnosć a cyrkwinsku wustajnjenje.

S **Beleje Wody.** Tudomny žandarmski mišchtr Dreier bu 1. hapreje 1928 sa wyšchcheho žandarmskeho mišchtra do Reichenbacha w Schlesiskej pšcheładjeny.

Z Łužicy

* S **Kobliz** pola Kamenza. Njezboże, tiž mnoho lohko k hórschim scśežkam dawjesć, sta žo hrjedu powołdnju pola tudomneje Kalauchez firmy. Schofór Ota Berndt wotstaješe w tankowej pinju benzin, pšchi cźimž jeho žylne benzinowe pśuny połpuschchichu. Kollega, kiž bo pinzy pschindże, chcyše jemu pomhaś. Sćdma běśche pak bo pinzy pschindże, posta teš jemu hubjenje bjez. Wón wokasche po pomozy a tśiśi dźěłaćerjo, kotśiž w blišchosći dźěłachu, jeho wokanje wustyschachu a wobdmaj pomoz pschinjeśechu.

* S **Wulkich Nedarjez.** Cźežke njeshoże ſ automobilom sta žo njedźeju popołdnju wokoło 4 hodź. na krasch-nym rózku Poleschnitzkeje a Bitkopskeje dróhi. Automobil wospjetnjeschtarja Zeibera ſ Pelcnitza, kiž wot horjeka pschi-cźeše, sajedže tam do motorowego kolesarja Wahla ſe Wulkich Nedarjez, kiž jemu tam napschećowo pschijśeše. Wahl ſ cźežkimi wobschkodźenjemi leżo wośka, wobaj rucy bźišćej žo jemu slemiki, jenu nohu dyrbjachu do ſchowu położyć. Mokny człowjek, kiž na sozinskim ſedle motorskeho kola hodźeše, wotendźe je ſtrózelemi.

* S **Delnich Kundraźij.** Niedźelu popołdnju tudomny wiłowaś Korla Fabrig radiowu antenu twarješe. Jako dźiwske je na ſtuſadobnym twarjenju pschitwjerdźiel, sadaty 7 merrow wyšoko ſ rěbla dele. Cźežkorannjenego dowjeschu jeho k farjerjej.

* S **Königshaina** pola Zhorjelca. Psched nekotrymi dnjami bźeše so najstarschi syn kubleraja Oswalda Ri-chtze zhubił. Pondźelu rano hn jeźo na symnowej kubi swojeho nana wobwuśnjeucho nanakali. Jara wobmjerjeny a mórny nihdy człowjek je hebi wšeze w cźežki wuśtach žiwjenje wjał.

Wusudźenja.

ſ Dla ſnicjenja Ebertowcho dnba w Schillerowych wu-hotowanschczech w Budyschinje w nozy na 29. septembra 1927 jednaśe bźeše ras Budyšći krajny ſud. Mjdowy tśibiwjednik Willy Hendrik a pschekupz Waltar Wjaza ſe Budyschina, ſ kotrejž bźeše pršišchi 21. nowembra 1927 psched famišnim ſudom w Budyschinje 250 hrywnow pjenjezneho khłostanja abo 25 dnjow jastwa a Wjazka 150 hrywnow pjenjezneho khłostanja abo 15 dnjow jastwa dołaš, měješchaj žo hišćeze jomu famotwicz, dokelž bźeše tome rěcnistwo pschećešiwo wuzyndej powołanje zapodate. Pschiłaušći fud pak nadješe prenje khłostanje ſa dospahaze.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

W Michałskej cyrkwi.

Seleny ſchtwórtk dop. w 9 hodź. Boże wotkasanje nimſke, w 10 hodź. nimſke, farar Tischer.

Cźichi pjatk rano ⅛8 hodź. Boże wotkasanje nimſke, farar Tischer; dop. w 9 hodź. nimſka a ¾11 hodź. serbska Boża słužba, farar Kapler. Skerka za khudych. — Pop. ¼4 hodź. Boże wotkasanje serbske a w 5 hodź. nimſke, farar Tischer.

S Budestez.

Seleny schtwórtk smjeje wyschchi farar Domaschka dopołdnja w 9 hodź. serbsku ſwjatu spowjedź, farar Bójz wjeczor w 6 hodź. nimſku ſwjatu spowjedź.

Cźichi pjatk rano w 7 hodź. smjeje farar Bójz nimsku ſwjatu spowjedź, wyschchi farar Domaschka dop. we 8 hodź. nimſke a 9½10 hodź. serbske predowanje.

Cźichi pjatk popołdnju w 2 hodź. serbska, liturgiska nutrnjosć, farar Bójz.

Popołdnju wot 3—4 hodź. ſwonjenje ſwonow.

31. měrza 1929) budże žo ſa wotkasanje leżownosnego

Wo zemjerźenju w Małej Asiskej.

Po powěsći ſ Angory žu we Ssmyrnajskim wilajecze ſtaſchańe a wukoru rano ſažo žylne podjeńske ſtorki sa-cźuli, kotrejž pak běchu jenož krótke. Ani w Torbaliju ani w Ssmyrnje njeńju dalschi wohybleržo do ſchkody pschińchli. Po hamtiskej rosprawje je ſemjerźenje do-zpěła 18 wjzow potrjechiło. S 2000 twarjenjow bu 1700 ſapuſczenych, w Torbaliju ſamym 1543.

Zajimawe wšelčizny.

Rosdźel w cźaſu mjes Barlinom a Newyorkom wu-cźinja 6 hodźin.

Jena bambušowa drużina na kupje Ceylon roſcze wob 24 hodźin 57 zentimetrow.

W Güterslohu we Westfalskej wobſedźi kóždy 30. wo-bydlef elektriſku pleńcu maſchinu.

„Miele“-elektro-pleńcowa maſchina pschetrjeba ſa jedyn pleńcźiſki dźeń jenož ſa 20 pf. elektriſkeho pruda.

Stawna nakhilna wěża w Pisy nawišuje horjekach 4,3 metry.

W lěcze 1785 pschelecźa ſtawny franzowſki balloniownik Blanchard k prenjemu raźej kanal mjes Jendźelskej a Franzowskej.

Barlin ſamón ma dwójcy telko telefoniſtich pschińkam-njenjow kaž zyła Italska.

Waſchuje, ſo žo pschi ſtrowjenju klobuk ſejmuje, nasta hatle we 17. lětſtotku.

Wutroba biwa 100 000 razow wob dźeń.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schtrowa powěsć wo wjedrje ſa jutrſnich ſchtwórtk:** Mrózejele žo pschecźahuja, cźopliſcha, trochu ſcherjaſe. We Jendźelskej ſo tu a tam podeſchcźuje a trochu khłodniſche.

Wutoru je w Saskej dźeł metallowych dźełaćerjow a to w Drjezdźanach, Budyschinje, Kamjenicy, Plawnie a Zwikowje dźeło ſtorjiło. Pschi ſtrajku ſu wobźe 20 000 dźełaćerjow wobdźeli. W Drjezdźanach 5500 dźełaćerjow pola firmow Seidela-Naumanna, Meurera, Clemensa Müllera, Kocha a Sierzela a Bjedrichsko-Auguſtiſkeje hěty ſtrajkuje.

*

Direktora pschi němskej żelesnizy, Naumanna, žu ſe ſłužby woitkadźili a pschecźiwo njemu diſziplinarne psche-pytanje ſawjedli.

*

W Sjednoczenych wotrzlowaćnjach Dortmundskeje unije je žo dla njedoſtatka ſtajankow ſe ſtrony centralneho żelesniſkeho ſarjadniſtwa 1800 muži, mjes nimi 95 ſaſtojnikow, i dźeła puſchcźiło. Podła teho je žo dźelanſki cźaſ pschikrótcźił.

*

Vatikanowa pożejonka wo połdra miliona dollarow we Newyorku je žo ſa nekotre hodźiny połna podpiſała. Wu-noſcźk pożejonki je ſa twar nowego kollegia propagandy ſide na horje Janiculo w Romje nałoži.

*

We Benedigu je nawalna mórſka žołma wulku ſchkodu nacźiniła. Markowe torhoſchcźo a hlubje leżaze městowe dźele žo zyle powodźichu. Nydaſći cźłowk je wo ſlaku wrjeſnuł a žo powrócźi. Schećej muži wobſadki žo zepł. Teš ſ wokolnoſcźe Benedigu žu žo powodźenja powźe. Nehdże 800 ſwójzbow je ſ wulkej wodu bydło ſhubiło.

*

Krisa w jendźelſkim wuhlowym hórnistwje pschibera. Dokelž je wuhlo njemóże wotbyć, je wyschnoſcź wojſtwila, ſo žo dźelo w dalſchich ſchtyrjecźich wuhlowych ſchachtach ſaſtaji.

*

W Madridże automobil ſ dróhi na thodnik ſjedże, ros-rasł wukładne wokna a ſchtyri dźeći ſajedże. Podła teho je nekotre dźeći cźeſko ſranchu.

*

W Karachi w jendźelſkej Judiſkej woheń wudyri, kotrež je ſchtwórć mile daloko roſcheri. Hacź dotal je žo 35 000 walow bawlnyk ſpalilo. Woheń, kotrež je pschez dale roſcherja, je žiżo ſa 600 000 punow (12 miljonow) hrywnow) ſchkodu nacźini.

Hamiske wozjewjenje z Budyšina.

Schuliske pschijimanje.

Dźeći, kotrejž ſu wot jutrow 1928 winowate, do ſchule khodźeć:

w Peſtalozziſkej ſchuli: Pondźelu 16. hapreje w 9 hodź. ſa hólcow, w 11 hodź. ja holcy w holcźajej turnowarni;

w Lutherowej ſchuli: Pondźelu 16. hapreje w 10 hodź. w ſali;

w Leſſingowej ſchuli: Pondźelu 16. hapreje w 10 hodź. w turnowarni.

w Fichtowej ſchuli: Pondźelu 16. hapreje w 10 hodź.;

w Tachantſkej ſchuli: Pondźelu 16. hapreje w 10 hodź. w ſali.

W Budyschinje, 2. hapreje 1928.

Wjeſchcźanſka raba, ſchulſki ham.

Towarſtwowski powěſtnik.

Bukecy. „Radosć.“ Prażscy ſpěwarjo maju **ſtwórtk** wjecźor we 8 hodź. pruhu. — Pšich. ſpěwanje za wſitkich je ſrjedu po jutrach. Dirigent.

Drježdźany. Serbske tow. „Čornobóh“ a wosebje **wſitcy** Drježdźanscy Serbjo zeńdu ſo sobotu, 7. 4., **wjecźor** w 8 hodź. k ſwojemu mšańenemu posedźenju pola knjeza Zmija na Christianskej drózy 22. Njedźelu, 15. 4., wotměje so naš serbski ſwójbny wjecźor pola našeho sobuſtawa knjeza Pʼoltera w Nowym měſće na Torgauskej drózy 31. Započatk we 6 h. Wſitke sobuſtawy towarſtwa a jich pšiwuzni, wosabje Serbjo, kiž naše serbske zeńdźenja njeznaja, ſo wutrobje preproſchuja, a móża naſemu towarſtwu pšistupić. Bohaty wopyt pši tutych zeńdźenjach wočakuje Předsydstwo.

Jutrowna ſkhadźowanka. Dźiwadłowa pruha budże zeleny ſtwórtk (4. 3.) pop. ½3 hodź. w Serbskim domje.

Pražska jězba! Dokelž z Khróšće wosebity wulki awtobus pojědże (rano w 5), dha maju wohdźělniey nawječorneje Łužicy hišće pšileżnosć ſobujěć. Tak městna dosahaju. Nješto do ¼6 wotjědże z Kukowa pola Natuša. Po potrěbnoſći zaſtawa w Swinarni, Zejicach, Lejnje a Libonju. — Kotśiž z Radworja pšijědu, njech ſpěšnje ſej na dwórniſću po khartku pšidu. Maju jenož 13 njeſinow časa. Zarjadnik.

Naraška towarſtwowa ſkupina „Hrodźišćo“. We ſwojim času postajeny wubjerk za wumět do Błótow na ſrjedu 11. hapreje t. l. z dynkom wjecźor we 8 hodź., potajkim ſrjedu po jutrach, w Symankec hoſćeńcu w Njechorjuju posedźenje k doſkónčenemu wuradźowanju a k postajenju wósteje njedźele za barjeka ſpomnjazeny wuběrk. Přinđźe wšitcy z wě-ſtoſću. — Wšitcy ſpěwarjo a ſpěwarki towarſtwa „Zarja“ njech też cyle wósće přinđu, kaž też druhe sobuſtawy ſu wutrobnje witani.

Předsyda ſkupiny „Hrodźišćo“.

Wědomostne wotrjady Maćicy Serbskeje.

Swoje prěnje létuſe posedźenje zmeja **ſrjedu po ju-tach 11. hapreje** dopołdnja delkach w „Serbskim Domje“ w Budyšinje:

1) ½10—½11 hodźin **Narodopiſny-wumjelſki wotrjad.** Přednoſkaj a wuradźowanja.

2) ½11—½12 hodźin: **Prawizniſki-rěčeński wotrjad.** Přednoſk předsydy a wuradźowanja.

3) ½12—½1 hodźin: **Rěčespytny wotrjad.** Přednoſk měſtopředsydy a wuradźowanja.

Sobuſtawy Maćicy Serbskeje a luboh hoſći na tute posedźenja wutrobnje přeproſuja a rjanu ſyłu wopyt-towarjow wočakuja

Předsyda wotrjadow
Dr. Herman, Dr. Muka, Wjerab.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolej w Budyšinje. — Za bohatu dźeł a feuilleton: A. Dučmar w Budyšinje. — Za hospodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brěžnyc — Za nawěſki: G. Janak w Budyšinje. —

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 4. hapreje 1928:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1755	100 pólsk. złotych	46,75
1 angelski punt	20,386	100 českosl. krónow	12,375
100 swajc. frankow	80,465	100 franc. frankow	16,435

Barlinska burſa pokračowaſche wjeſera we ſwojej bowrjej kwotaciji. Kurſy efektow dale poſtupowachu. Też na wiłach ſ dołjenymi a rowtowymi liſcźinami tutych kurſy poſtupowachu.

Produktowe wiki też wjeſera wjeſe nowcho njepſchi-mjeńcźiu. Wone běchu mérne. Pšeńcźicy je dołcź na wikach a rožca je drje dale žadna ſtoła pożadanje ja njej je ſnadne. Nałtuj jeźenjeń bě pornjo pondźelu 10 pf., a wowſ 5 pf. dróžſchi. Wjeſera płaćeſche zentnar

w Barlinje

pšeńcźicy 12,35—12,50 hr., rožki 12,45 hr. hacź 13,05 hr., nałtujeſo je ſjmjenja 11,70 hacź 14 hr., wowſa 11,85—12,25 hr.,

W termijnowym wikowanju

ja mrju: pšeńcźicy 13,63½—13,68¾ hr., rožki 14,10 hr., wotoſa 13,10 hacź 13,15 hriwnow,

ja julij: pšeńcźicy 14,18¾—14,20 hr. a rožki 13,25 hr., wowſa 13,35 hr.

ja september: rožki 12,22½ hriwnow.

Na pschedań:

Cźeſcźa we Wyšokej 17 pola Wóſhórka.
Cźeſcźa we Wjeſkowach 17, ſtara zyhelica.
Broſana w Cźaſcźach 11.
Bog dźěcźacy, Wehła w Budyschinje, Stare kasarny II. „ w Budyschinje, Zyrkwinſke namješto 51.
„ w Budyschinje, Hrodowſka haja 13, jadni dom.
Sćmo 15 zentnarjow w ſtłakićkach 28.
Sćmo a ſłoma w Chjanach pola Hróbka, Dolha haja Cźiſło 10.
Bohaj 4-połowiſki a łohki dwajopſchećnjy w Hróbku, na Drjezdźanſkej dróhy 4.

Pschihotajcź pytaju:

Popowcźa, Lehmann w Lubiju, Friedhofſtr. 26.
Stolarjow, ſtara pola Darinſkeje hory pola Tuczíz.
Kowarja ſtalaricźeho, Pšich w Ssmolicy 17.
Rěmiſtcźeho, Zitler w Pistopizach na Wulkej Horjeczejſkej cźaſy.

Holzu do domu, Fichtowa w Pistopizach, Stare torhoſchcźo cźiſło 31. 4
Stwinſku, hród we Łasu.
Holzu do domu do Hrósła, Bjedrichowa haja 4.
„ Barlinſka dróha 5g w Hródku.

Ssudniſzy na pschešadźowanje.

ſchtwórtk 5. hapreje 1928

w Lubiju dop. w 10 hodź. meble, klomaſſej kamorat, ruchny kosr, cźaſnik, pſkaſſi ſtrój, khachle, powrjazy a zokrowe twory, koguał,

w **Kamjenicy** w kafarnach komorna dom maſchinſkich hłeb-bow dop. w 10 hodź.: 8 dźěcźacych wobłekow, 9 ſo-njacych łabotow, 4 łabzy do wótra, klomaſſa po-kładnja, 1800 zigarow, kanor, ſofa, błida, kołesa, dźěcźace kolo a ſonjace kolo, płowy wotoćowak a wobros, 9 porow hłow, 12 trjenjow, 10 rubow a puzaki, wołmu, jehły, rukaja a podobne drobne twory,

w **Zemicźach** w hoſćencu w Henećkej pjiwowom rózku pschipołdnju w 1 hodź. wuźahowace błido a 3 pleź-ene ſłoty.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźeńa dop. ¾11 hodź.:
Zitne płacźiny žu ſawoa ſtrużene.
Dop. ¾12 hodź.: Płacźiny ſa pschenicu a rožku ſkerje wyſche, ale wiki ſu mérne.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

	Płaćizny po złotej hriwnje.				
	3. 4.	31. 3.		3. 4.	31. 3.
Pšeńca	247-250	247-250	buny	23-24,00	23-24,00
rožka	259-261	259-261	woka	24-26,00	24-27,50
nal. jačmjeń	234-280	230-283	módre łupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jačmjeń	—	—	žołte łupiny	15-16,00	15-16,00
wowſ	237-245	235-243	zeradełka	—	—
kukurica	238-240	237-239	raps. wosuſk	19,70	19,70
pšeńc mołka	32-35,00	32-35,00	lany wosuſk	24,20	24,20
rżana mołka	34-36,75	34-36,75	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	17,00	17,00	bírnj. kruſki	26-26,00	26-26,00
rżane „	17,00	17,00	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lane ſymjo	—	—	rżana ſłoma	0,90-1,20	0,95-1,25
raps „	—	—	pšeńc. „	0,85-1,05	0,85-1,05
hrócch	35-37,00	35-37,00	wowſna „	0,75-0,95	0,75-0,95
njetuſki	24-25,50	24-25,00	jeźna „	0,75-0,95	0,75-0,95

Tworjakupowacc towarstwo w Budyšinje

zap. dr. z wobmj. ruk.

Poskićamy k jutram

cyle wosebje z našeje samsneje dźěłarnje čěstowych tworow w Riesa-Grödba

makaroni, wuwažene a w pakćikach
ćenke nudle
jejkowe a fasson nudle
sesmodźěłane nudle, wuwaž. a w pakć.

Wšelake kołbasy a druhe wěcy k wječeri

*

Wosebitosć: mjasowy a jerjowy salat

*

Běłe a čerwjene wina ze samsn. tłočerńje

Skazanki pječwow wuprosymy sebi najpozdźišo hač do srjedy

Prosymy tych sobustawow, kotrymž je financielnje możno, dla postupowanja briketowych płaćiznow sebi hišće nětko brikety kupić, zo bychu swoje skazanki hnydom w našich klamach wotedali. — Wosebje pak na to pokazamy, zo su tute brikety nizkeje płaćizny dla jenož za hotowe pjenjezy k dostaću

Jěchanje křižerjow w klóstrje Marijinej Hwězdźe a wokolinje.

Jutrownu njedźelu, 8. haprlete 1928

Na awtowej čarje z Budyšinje do klóstra Marijnej Hwězdźe jězdźa ačěhowace wosebite wozy:

wot Budyskeho dwórnišća 6.30
10.25
11.45
13.00

Wozy zastawaja při kóždym normalnym zastaniću. Je-li trjeba, budźa dalše wozy jězdźić, tak zo móže kóždy sobujěć. Po skónčenju jěchanja je składnosć za wróćojězbu a to při potrjebje hač do wječora.

K swjedźeńsk. pječwam!

Cokor, punt jenož	30 pj.
„Kaiser Auszug" w měškach, punt	29 pj.
Margarina, punt 100, 80, 75, 60,	55 pj.
Kokosowy tuk w taflach, punt	65 pj.
Sultaniny, punt 120, 95, 75,	65 pj.
Kokos. worjechi, punt jenož	70 pj.
Najl. mandle, 1/4 punta 60,	55 pj.

K swjedźenju!

Naš wurjadnje dobry

paleny kofej

1/4 punta 1.20 1.10 1.00 90 80 70 **60 pj.**

kuskaty cokor 36pj

jenož wot štwórtka hač do soboty

Južne, běle a čerwjene wina

wosebje tunjo

Jutrowne wěcy

w hobrskim wubjerku!

Zajacy 90, 65, 45, 25,	10 pj.
Wulke jeja 25, 20, 15, 10,	5 pj.
Sokol. jeja 135, 65, 30, 20,	10 pj.
Dragee jeja, pjelnjene, 1/2 punta	32 pj.
Jutr. mlok. šokolada, 3 tafle, kóžda 100 g	100 pj.
Jutrowna mlok. šokolada, 200 g tafla	68 pj.

Jutrowne dutki

Naše wukładne wokna pokazuja a praja Wam wšo!

Thams & Garfs

w Budyšinje a w Kamjencu

Libjata

su na před. w Baćonju 7

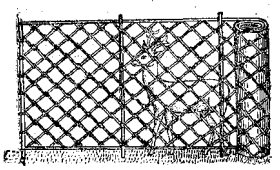
K nalětnim
wusywam poručuju:
čerwjeny dźećel
dźěrzki, polnjorski, češki
šwedski dźećel
běły dźećel
trawowe symje, seradellu
hróch, woki, pjeluški,
symjeńtny wows
symjeńtny ječmjeń
Paul Schulze nasl.
Telefon 2146—48.

Barchent, płat za košle, rólocuchi, wolmu k štrykowanju we wulkim wubjerku.
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću čo. 9

Wysokosućelna
kruwa
je na předań w Jatrobiu čo. 15

Princeske suknje
košle, žonjace kholowy, jaki, košlowy płat, kopřiwinu, běłe a pisane łožowe šaty, čopte šlafcki jara tunjo
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11
znapřeča hosćenca „Hwězdy"

Wšě šulske knihi
dostanjeće
w Serbskej kniharni w Budyšinje

Cinkowane groćane pletwa
Skitanske pletwa
Kalaty grót
wšěch družin pola

Gebhardt & Co.
w Budyšinje na Karlowej hasy 5
při Tworowym dwórnišću
Dźěłarnja groćanych tworow a pletwow!

Miele

die erfolgreichste Zentrifuge

eine bessere gibt es nicht!

Ehe Sie eine Milchzentrifuge kaufen, lassen Sie sich beim nächsten Händler die neuesten Modelle zeigen und die günstigen Preise nennen. Sie können wohl mehr Geld für eine Zentrifuge ausgeben, aber nie eine bessere kaufen.

Mielewerke A.G.
Größte Zentrifugen-Fabrik Deutschlands
Gütersloh/Westfalen
Über 2000 Beamte und Arbeiter
Zu haben in den einschlägigen Geschäften.

Jurij Hänsel w Budyšinje

na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736
Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska
w Budyšinskim hamtskim hejtmanstwje
Skład ratarsk. mašinow a gratu wšěch družin

Štrykow. wobleki

za žony a dźěći

Makowe košle a kholowy, wšel. kajkosć. Nohajcy, židźane, florowe, žida z mako, nowočasne barby, po kóždej płaćiznje. Rukajcy za mužow a žony za překhodny čas. Sportske nohajcy, šulerske nohajcy, čorne a pisane.

woblećki za małe dźěći

Wulki wubjerk
Bleylowych wobleków
„ šwicarjow, sportskich jakow
„ jakow za mužow a žony

Nowočasne židźane šawle, šeniljowe rubišća a šawle, čorne a pisane.

Rud. Osswald

jenož na Serbskej hasy čo. 9
Prošu njezmylće firmu!

Drastu

za žony, mužow a dźěći

kupujeće
přeco
wužitknje a derje we
60 lět wobstejacym

drastowym domje

Karl König

prjedy Otto Preuß
na Žitnej hasy 4 w Budyšinje na Žitnej hasy 4
Teleton 3480

Přeco najnowše a w hobrskim wuběrku namakaće **wobleki** za mužow a pacholow, **mantle za žony, kostumy, wobleki za dźěći**, jednore a najlěpše.
Njepřemokawe kabaty, kosmičkate a gumijowe mantle w najl. kajkosćach.
Płaćizny přeco najtuńšo.

W naležcu

dyrbiće Wašu krej čisćić, zo byšće před khorosćemi skitani byli. Wupruhowane lěkowanje k čisćenju krwě doepjeće z

Leidlerowym krejćisć. čajom
Leidlerowymi krejćisć. plack.

Schloss Apotheke Bautzen.

Dołhe a krótke škórnje

ručne dźěło, ma jenož na składze
wobućowy dom Mark w Kukowje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 xl. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 xl. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 xl. pj. Wudawa a ćišći Smolerjec knihćišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobšěrnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. ɔ ɔ

Čisło (Nr.) 82 — Budyšin — Stwórtk, 5. haprieje 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Dla Ćicheho pjatka wuńdźe bliže čisło „Serbskich Nowin“ sobotu připołdnju.

Presidenc němskeho sejma Loebe wo přichodze parlamentarisma a wo přichodnych wólbach do němskeho sejma.

Dotalny president němskeho žejma Loebe w tu khwilu **w Prahy** pśichowywa, hóžej so pśichi **wuradženjach interparlamentarišteje unije** wobdźela. S redaktorom „Prager Presse“ so rozrěčuju je Loebe wo nadawkach interparlamentariśteje unije, kótruž ma sa ważne wudopołnjenje Swjatšk Ludowy, rěkał. Wón **ma ju sa „parlament reprezentantow“**. Loebe je pśicpśiwdźeczeny pśichiwjowarjow parlamentarisma, w kótrymž jenički móžnu knjeježstwowu formu nětčišćeho cźasa widźi. Parlamenteje powójnskeho cźasa ju hobrźe nowe nadawki nakładli, wo kótrychž jebi pśedawśe parlamenty njejsu hyšcź dale. S nimo měrjy mógnym wótmachom ju so hospodarśe a jogalne praśenja do pśedka sejźiśćale. Loebe njetwěri, so by so w Němskej diktatura, wjelo jene hač ź prawizu abo ź lěwizy, dołho dźeržała. Diktatura je jenož **wóžna** w stanach, kótrychž wobźěłstwo ź wulkeho dźěła njemóže pśitaćź a cźitaćź. We Němskej je parlamentarizmus twjerdźe sakótwjony. Kak pśichodne **wólby** wupadnu, njechodźi so wjelo ź wěstosću do pśedka rjaz. Tola jene je wěste: **wone w Němskej zaćiśeju wjetšinu ja měr pśichinjeju.** W Jwisu i pśichilnosći k lěwizy, kótraž **móže** so nětkole wjelkuźe w Europe pśimaćź, daje teź němśe wólby khětre pśicpśiwjenje k lěwizy pśichinjeju. Loebe ja źiwoju stronu, sozialdemokratiju, na dobrykt 15 hač 20 mandatow ličźi. Němsćonazionalni źnadź Jylnje pśichěhraju, haćerjenje w pośledninu wokomiku pytaju, njejpokojnych katarjow sa źiwoje samyślnych mobilitowaćź. Ale teź mjes němśimi katarjeni, pśichež wšchěm w Bayerskej, je demokratiśa nuzy, mjhł sozialnego pokroka, wutśišała. Němśonazionalni tohodla njeźiwaju swojeje agitazije něhdźe 20 mandatow śiłbja a tohodla je **110** na 90 mandatow wjeśo póndu. Teź w druhich stronach so pśichilnosć k lěwizy pokaże. Wot němśonazionalnych so wurjolerjo k němśej ludowej stronje wobroća, i teje sajo k demokratam a i demokratow k sozialdemokratam. Teź centrumska strona źnadź lohke pożkadenje počerpi, dokeź dźěłaćerjo njedźiwajo wurmnanja nałeźnosće i dr. Wirthom njejsu pśichez se stronimym wjednistwom sjena byli.

Sepśichimajmy wjelo hromadźe: Njewidźu nihdźe diktaturu pośurpowaćź, ale parlamentarizmus do pśedka kwačeć, kótruž počina swoje powójnske wobźěłnośće wótwinowaćź a so w smyśle lěpšeho wukhmanjenja k dźěłu rozwiećź. Parlamentarizmus sam na sebi cźiła forma ludowego sanjaperśerstwa wostanje a tohodla najwušśišći pućź k měrjej a pokrokej pokaże. Konferenca interparlamentariśteje unije, kótraž budźe so w dnjach 23. hač 28. awgusta w Barlinje sthadźowaćź, kaž so nadźijeju, nowe dopukazmo sa to poda.

Pozrisace wusudy za twarskich dźěłaćerjow.

W twarstwje njeje so jśoro nihdźe nowy tarif dojednał. Rozrisaze wušudy, kótreż su tarifne wyšchnośće wupraśile, su sa lěźny cźas powyšenja pśihinjeśke, kótreż so mjes 7 a 4 pjenjezkami we wjerśchu hibaju, a sa jśmišći cźas jśwérścha dalśe powyšenje wo dwaj pjenjezkaj. Hač dotal su tarifne wyšchnośće wušudy wuprajśe sa Barlin, Porheinsku a Westfalsku, Mecklenburgsku, Pomorsku, Sleziji a Lahnjski kraj a sa Dortmundźi, Bremenji, Magdeburgi, bayerski a sakśi wokrjeź.

Rozrisaze wušud, kótryž je kraina tarifna wyšchnośeć **sa sałśe twarśe pśichemyśło** wuprajśa ja lěźny cźas powyšenje usdy we wjerśchu we wšchěch kłazach wo 4 pjenjezki na hodźinu pśichinjeśe. Tónle wušud je mjes dźěłaćerjemi wulki pohorśch sbudźił, dokeź so ź nim wothódnaćeśenje usdy w poślednich měsnazach njesarnina. Twarśy dźěłaćerjo tohodla wušud wotpokazuju.

Kśeblenśzy twarzy dźěłaćerjo ju wušud hižo wotpokasali.

Strajk Barlinskich spedizišćich dźěłaćerjow so skónćił.

Barlinšzy spedizěry dźěłaćerjo su runje tak, kaž jich dźěłodawarjo, rozrisaze wušud wurmnaczeje komory pśihsjeli, po kótrymž so tydźenška mjda wot 1. haprieje wo 3 hriwny a wot 1. julija wo dalšchu hrivnu powjetšchi. Strajk je so wutoru skónćił.

Barlinšti konditorišći strajk.

W Barlinje so w konditorišćach pśichemyśle pomnožuju dźěłaćerjemi wo mjdu wadźa. Tohodla je móžno, so budźa pomnožnizy jutry strajkowaćź. Rozrisaze wušud wurmnanšteho wubjerka ju wotpokasali.

Němcy w Rostowskim jastwje.

Pólšanjstwowy sekretar Schliey, kótrehož je němšti pólanz w Moskwje do Rostowa pólał, je sledowaju rosprawu do Barlina telegrafował:

Sejm 3. haprieje w jastwje, do **kótrehož** su **Otto, Meier a Badstreber** sawrjeni, **w pśichitomnosći** tśich sajuśnikow je **sajatym rozrěčenje mél,** kótreż bě na dźeśaś njeśiśichnem wobmjeśowanu. Jeźi, kotśi so jenotliwi pśichedźejśchu, prajichu, so su wot 15. měrza we jenotliwych komorach jamjećeni, a so wot tehu cźasa **nimaju pśichiśiny so wobźěźowaćź.** Cźiśtośći, składnośeć k nyńcu toiletne wobśtejnośće a jědź su spokojoze. Maier na swoje samjećenje pśiched 15. měrzom skorźeśe. Hač do tehu cźasa je we wuśkej komoraj ź 15 muźenni hromadźe był. Teź Badstieber praii, so je jeho samjećenie hač do 15. měrza jara cźežne było, tola su so, hdyž bě komunizija pśihiśchła, położenja, wobsebje samjećenje w jenotliwych komorach, poruczśe. Otto pak praji, so su teź ź wopredka, hdyž je ź Nuźami hromadźe samjećeny był, ź nim kśe wobkhadźeli.

Ottowa a Badstieberowa strowośeć je dobra. Maier praji, so je žobotu po źiwojim pśichełyčenju na cźuwy jthoril, tak so lěwa ruku njeńoże wjacy hibaćź. Cźuje so muczny a zyły dźeń leži. Maier, kótryž je 52 lět stary, praji, so njeje pśiedy ženje thory był. Wópłanjstwowy sekretar dr. Schliep je pola pśichepytowańskeho śudnika žadał, so by lětaŕ Maiera hnydom pśichepytał, a so bychu jeho do thorownje pśichewjedli. Dr. Schliepej su słubili, so Maiera hišćeze tón samy dźeń lékarjej pśichepytaju. Maier je swojej žonu listnje, kótreż je w Ruezenkowje, a je teź wot njeje list dostał. Wón němśke pólanstwo proša, so by ju we jeho žonu postarało. Badstieber a Otto njejstaj hač dotal dowolnośeć dostałoj, je źiwojimi pśichiwjuwanymi listowaćź, wuźiłoj. Otto proša, so by ju jeho pśichiwuśnym jdźeliło, so je strowy. Badstieber proša, jdźeliś, so je we tu thwilu derje sastarany. Maier je pjenjezjom podpjeru je stromy pólanstwa dostał, njes tym su staj Otto a Badstieber na dołhaze wašchnje ź pjenjezjami sastaranaj. Taj dwaj staj knihe ź cźitanju žadałoj. Wšchitśy jeźi žadaju, so by ju sa-nich němśki sakład stałał.

Sastejśiły najwyšchego śuda su dr. Schliepej na jeho praśenje wotmołwili, so ju wo terminji a městnje wuhudźenju hišćeze nježe njeje postajiło.

Ruske „wotkryće“ w Parizu.

„Intransigeant“ je dołhu rosprawu w Pariźu wukhadźejuch ruskich nowin wojśewił, w kótrejź ju praji, so su Donezke dźěłarnje, pśichi kótrychž běchu jaźeći němśky inżenierjo pśichistajeni, jako wójnski arsenal sa nemškostatnu woboru słužiłe. W lěcze 1924 je so mjes němśkej wojeńskej kommisiju a bolśchewikiśtim knjeježstwom śrěźenje jhromadnych sajimow wo wuwinjowanju Donezkich dźěłarnjow wobsjamkło. We nimi je so źiłdowaze postajiło:

Sydonitalwaja němśka kommisija hromadźe ź jenakžnymi ruśkej kommisiju wodźenje dźěłarnjow pśichemyśłowanje. Němcam je techniśke a industrialne, Nuźam finanzne a jogalne wodźenje napołoži. Němśka słubi, so Donezke dźěłarnje do samoźenje **kartuśchoweje fabriki** pśicheźewari, najnuśnišśe maśchiny poda a techniśkow jaradźi. Sa to Němcka położyn wšchech nadźěłanych karuśchow ź garantowanu pśichetrjebanju dostanje. Nuźoja lubja, so dźěłaćerjow a źyrśiny jaradźa a so jmajmjeńścha sa njemylene dźěło němśkeho dźěła rukuja.

Na podložu tehole śrěźenja su Němcy 12 000 němśich dźěłaćerjow a techników ź jich źwójbami do Ruskeje pśichiwjedli a blisko Donezkich dźěłarnjow w nowej dźěłaćerskej koloniji samješkili. Hižo 2 měsnazoj po wotewrjenju dźěła je so w Donezkich dźěłarnjach dźěłało: W ruśkim wotdźělenju 3850 dźěłaćerjow a 4900 dźěłaćerkow, póła teho 2400 wuczobnikow, w němśkim wotdźělenju 1250 dźěłaćerjow, 12 500 dźěłaćerkow a 3800 wuczobnikow. Němcy su ga śiwoje wotdźělenje žónśkim dźěłarśkim mozam pśichewahu dali, dokeź tuńšcho dźěłaju. Produkcija w němśkim wotdźělenju je hnydom wo 27,5 prozenta wjetšcha była, dyžli w ruśkim wotdźělenju, mjes tym so je mjda wo 15 prozentow mjńšcha była dyžli w ruśtim.

Bórzy po tym su w Donezkich dźěłarnjach motory ja lětadła wuśeć počeli. Na kóždy pad je so Němcam paradźiła, dźěło w Donezkich dźěłarnjach wobmnowiś. Produkcija léta 1927 je pśichedwójniła produkcija wo 25 prozentow pśicheźahła. Sdobom je tale śhromadnosć sajimow, kótraž drje njeje pola Ruźow njejmnjejšej wjeśeśeńej słužiła, Němcam dowolila, němśkotatnu wobora ź wobedźenjom jmjaśtarśkeje wojeńskeje kontrolle ź najlěpšej a najtańšej muniziju sastaraś.

Salesli spokojom ź Königsbergskej konferencu.

Pólśki śwonkowny minister Salesli je pólśtim nowinarjam, w Königsbergu pśichebywažym, po słónčenju pólśko-litewśkich wuradźenjow rjekł, so je ź konferencynym **wuslědkom** dopołnje spokojom, dokeź je so poradźiło, nałeźnośće, mjes wobźmaj krajomaj njerozsudźene, wulki krocźel dale bonjeśeć. Litewśki ministerski president Woldemaras je śwonkownemu ministrej Salesleemu prajił, so **je** jeho tohornuja konferencyny wunoški spokojił.

Hobrźa demonstrazija pśicheźiwo knjeježstwownym stronam w Cźěskosłowakiśej.

Prajśe stromy lěwizy su ź hromadnej demonstrazija na Hawlicźkowym naměśću, hdyž bě so něhdźe 50 000 ludźi sejšło, pśicheźiwo śhórchenju sakuja sozialistiśkeho zadźeśenja protesterowałe. S wóśom tribunow sozialdemokratoju, kommunistoju a narodni sozialistoju ź ludźi rěcźachu, kótryż wótśe rěcźanikam pśichiłoženje. Wśicha policija a žandarmerija w Prahy a wokolnośći bě so alarmowała. Wjazkławśe namésto a někotre dróhi běchu wotdźělenja žandarmow ź nałuhnjenym bajonetom sawrjele. Porjad a měr njejśtaj so nihdźe kajłoj.

Sajo diplomatiśi wobthad mjes Južnoslowjanśkej a Albanśej.

Nesowopomjenowanym južnoslowjanśki pólanz ja Albanju Mištajlowiś je pśeźidentej Achmedej Zogej w Tiranje śiwoje pśiwótśenje pśina pśicheposał. S tym ju je normalne diplomatiśke pozjahi mjes Južnoslowjanśkej a Albańśej wobnowiłe, kótreż běchu so ź wotwołanjom pśedawśeho južnoslowjanśkeho pólanza po jajeźu južnoslowjanśkeho kolnaca pśicheterbłe.

Powěść wo attentace na Trockeho

„New-York Herald“ pišo, so je wuterm bjesgrotny telegram do Parija doschot, kótryž praji, so je Armenjiti, kótryž je Stalinowy pśichiwiśowaŕ, we wuhnanśtwje pśicheźiwo Trockemu attentat stućił. Trockeho pu do rjapa tśelili; wón pjeca mrěje. Knjeježśiwo je ju pśosnje, powěźeje wo tym polźórźej.

Stabilisacija pożconka w Francowskej.

Wot nětkotreho cźasa ju so powěźeje wo wulkej franzowskej finansownej pożeżonju rozsćerjeje. Franzowska **fiatna** banka **pśicheněnjenje papjerjanego franka do stoteho franka pśichitonje.** So bu so sakońśa stabilizacija pśicheměła, je nusne, so ju statej pśichitolene pśichedběrki, w formje **pokładowych** wobźwědźenjow, wotstrońja. Pożćonka dyrbi ź dźěła ź tonu postajena być, mjeź ź stabilizacijeji wurmnaczi. Wo wunuźenjach, ź kótrymiž so pożćonka wupokoji, njeje hišćeze bliže znate. Myśla źebi, so pożćonka 10 abo 12 miljardow frankow wuźini.

Film miś Cavellez w Londonje so dowolił.

W pjatnaczehodźinstim pośedźenju, kótreż hač do hjedy rane traješe, je Londonska nimoźemjeńcanska rada wobsamkła, dowolnośeć za pśichewjedźenje miś Cavellez filma dać. Wudospołnjaju namjet, kótryž je pśicherźiwo sadżer-

Jenju filmowoje pruhowarnje wupraji, ßo se 56 pśeśeśiwo 52 błosam wotpokasa, mjeś tym so ßo druhi namjet, kotryż ßo pśeśeśiwo wotmyßlenemu wujśmórnjenju wotprawjośćiwo wustupa wobwrośa, se 60 pśeśeśiwo 37 błokam ßarźßiny. Po tymle rośßudjenju ßmé ßo film we wśěch Londonskich kinematografach pśedwiźeś.

Wahabitojo pśeśiwo krakej postupuja.

Kaj „Times“ ß Basry powdźa, ßylne wahabitske wójsko Ibn Saud-ßkeho a Mutarfeho ßpłaha pod shromadnym rośkazowańwom ßchejcha Jusa Someida a Fejßola Ed Dowiśa k njeßy irakßkeho kraja cźehnje. Male wodbźělenje Wahabitow je pjeca hižo wotorn njeßu pśekrocźiło. Na to ßu ßo jendźelśke wojeśke létadła a panzerowane wozy dla wobwenjenja wotpóśłale. Njepodwirźeńdźene powśudne praja, ße ßtaj ßo hißcheze dwaj druhaj ßpłahaj pśichi wucźehnjenju wobdźěliłoj. Wahabitske wójßko je pjeca 5000 muži ßylne. Neutralny wobkedźbowaŕ, kotryż wobßtajnośće znaje, wahabitßku wojeśku móc na 40 000 muži wobßicźa. Kral Jon Saud njeje hacź dotal hißcheze rjekł, hacź je ßwójinowy, ßo ß jendźelßkim ßaßupjerjom wo nanjeßnych praśchenjach arabßkeho kraja a Sajordanßkeje rośrěźeja.

Beduinojo dwoju misionarow skóncowali.

Kaj ßo ß arabßkeho źórka powe, ße **Beduinojo dwoju kśeśeśijańßkeju misijonarow skóncowali.** Tejle mordarßkuje ß rośharjenjom ßwißujetej, kotrejž je kśeśeśijańßka misijonßka konferenca mjes Arabßkimi ßoudźiła, mjes kotrymiž ßo je załaßkośću mźnjenje rośßěrja, jo ße konferenca na to hotuje, **konzentrikße postupanje kśeśeśijańßkich zarjadnjow pśeśeśiwo ßilnej wobßankowej.** Mjes kśeśeśijanami ße dla pśichibźerajoce rośharjenośće mjes Arabßkimi boja, ße teź we Palestinje k nazhlutośćenjam pśeśeśiwo kśeśeśijanam dóńdźe. Tohodla je ßtyßcheź, ße ße wo bießtwórnośćej konferencu boja. We Jerußalemße pak wyßchnośćej dopußcźuje ßamóźe, kóždej nazhlutośćej jadźiwaś.

Wojowanje mexikanßkeho knježeŕßtwa pśeśeśiwo katolßkej cyrkwi.

W mjeśe Mexiku ße tajni polizißtojo 68 katolßkich, mjes nimi ßjoch mężßkich, dla zakazanego wukonjenja Bożeje ßłužby w pśedwjeźerjeśe mjeńa Mexika ßajeli. Powdźa ße, ße ße mjeś ßajatymi nźełoßi wyßchnośći ßaßtojnizy ß ministerßtwa ßnutkownych naleźnoßćow a ß rataŕßkeho ministerßtwa. Tale wóz je we politißich kruhach wulke dźiwanje ßpódźiło, dokeľ ßebi myßla, ße je mjes ßaßtojnikami hißcheze wjele knježeŕßkowebnych pśeśeśiwnikow.

Ze Serbow.

Dajownica.

Stwórtk, 5. jutrownika.

Zeleny Stwórtk.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

1847 † Jan Juŕßik we Malej Zuborńiczy, bźeź pola pśećelow bydleße, bźyź bęße prjedy korćmaŕ a bur we Lemißowje byŕ. Dokeľž žanych pśiwuznych njemějeße, wutkaza Hućinßkeje cyrkwi 300 tolaŕ, z tym wußtajenjom, zo ma ße daŕ wót 200 tolaŕ ke lépßenu Hućinßkeje cyrkwje nałožiś, daŕ pak wót 100 tolaŕ Hućinßkemu duchownemu za wopomnjenje na jeho ßmjertnem dnju po pśedwanju płaćiś. Niźo teho je teź jednu ze swojich łukow Lemißowßkej wosadźe wotkazaŕ z tym wuměnjenjom, zo dyrbja ße pjenjezy, kiž ße z wotnajeneje łuki dostanu, we kóždem lěće mjez kludych rozdźěliś. — Tak je wón swoju lubość k Bożemu domoj a swoju pśećelnu myßl pśeśiwo kluźym wópokazaŕ a wobßwědóśiŕ a sobi dźakomne wopomnjenje pola pśichodnych na dołhe časy zwěßćiŕ. — Pjenjezy su drje so teź pśez inflaciju wotnihódnośiłe, ale Juŕßikowu łuku wjes Lemißow wěśće hißcze wobßedźi a ma pśez nju rjany wužitk. —

* 1846 Matej Handrik, faraŕ w Slepom we Jamnom, kotremuž ßćelemy najnutrniße zbožopśeća.

* 1835 basnik Wićazoßław Halek, kotrehož lubozne „Wjećorne pěßnje“ je nam Adolf Černý pśełožiŕ.

† 1847 Jan Juŕßik.

Pětr Mlóńk k zelenemu ßtwórtkej.

Ty ßtejiš nětk na rozpuću,
Dwaj puśej maš nětk pśed sobu,
Tón jedyn k njebju wjedźe će,
Tón druhi pak do biele dźe.

Tuž, luba duńa, wuzwol sej
Tón puć, kiž wjedźe k Jezußej,
Tó je tón wuzki, śeśwjeny,
Kiž je tak mało teptany.

A tola pśiźidźeš ty po nim
Tam horje k wrotam njebjeßkim
Tam, bdźož ta wěčna zbóžnoßć je
Za toh', kiž ßwěrny wostanje.

Pśißłowo: Najeßć kmótru, bdyž zabywa zeleneho ßtwórtka.

*

Pjatk, 6. jutrownika.

Ćichi pjatk.

† 1892 Michał Rjelka, kněžkaŕ w Koßlowje, cyle jednory muž. We nim jedna rjane powědańćko „Rjelka“, wot Adolfa Černeho. — Michał Rjelka je na swójim městnjebyłym cyły muž, porjadny, zlutniwy, dźeławy, pobożny. Wjacy žadyn człowjek doepśe njemóże. Powołanja su wśelake a wobstejnośće su pak bohate pak klude; ale zo swój nadawk ßwěru dopjelniś, po tym ma so twoja hódność posudźiś. We swojich swobodnych khwilach cźitaße Rjelka serbßke knihi, kotrychž mějeße rjany zbórka a z luboßcu so podnurjeße do ßtawiznow swojeho luda. Sto je Černemu pśi wopyće powědał: „Hlejće, luby knježe, mi so zda, zo Serbja abo kaž w khěłach pisaju Słowjenjo su sceła dobry narod. Pśipada mi, jako bych pola nich někajku pśednoßć pśed druhimi narodami widźał, nješto dobreho, čehož pola druhich narodow njeje, a ßtož njemóžu derje wujasniś. Ja to jenož derje čuju. Su jako dobri człowjekojo mjez druhimi ludźimi, kiž majo pśeco nadawk, dobre rozßěrjowaś. Tak so mi zda, zo Słowjenjo hißcze njezahinu, a zo maja hißcze za nadawk, dobru misiju mjez druhimi ßłowjekami wukonjeś.“ — SStóž z tajkim rozhladowanjom wo swóźe sudźi, to je — filosofa.

1849 założi so pola Handrija Ponicha w Rachlowje evang. serbßke towaŕßtwo, z 1. pśedsydu je Jan Swora, z 2. Handrij Ponich zo zapisowarjom Jan Prusk z Brěźowa a Jan Libjeński z Rachlowa.

1870 wulki woheń w Parcowje, z kotrymž so 14 ßtatokow zniči.

† 885 Methodej, japoßtoł ßłowjanßkich krajow we Wjelehradźe.

† 1490 wuheńßki kral Maćij kiž ma hißće dźensa swój pomnik w hrodowßkej wěži w Budyßinje.

Japoßtołomaj Methodějej a Cyrillej.

Bratraj dwaj mjez Słowjanami
Mjeno ßławne nosytaj
Dźełałoj teź mjez Serbami
Swěru k ćeßći Bożej staj.
SStóž tuž dźakny njespomina
Hißće dźensa na njeju?
Dawno jeju kryje hlina,
Nam pak ßtaj w pomjatku.

Mějtaj dźak, zo ruki waju
Bratraj, wot nas śeśenaj,
Powyßenaj w Božim raju!
Spěwał sym spěw pśed wama:
Noha moja mi so klakny,
Patriarchaj bratrowßkaj,
Wot zemje hłós ßłyßtaj dźakny,
K ćeßći wěčnej ßtajenaj.

Michał Domaška.

Pśißłowo: SStóž poßledni je měcha, je pśeni z měcha.

*

— **We wjedrje.** Wećera wjeczor w 7 hodź. barometer 725, hygrometer —1, thermometer we dnju +14. Dźeńßa rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer —3, thermometer we nozy +8. Wuhladny na njewobstajne jutrowne wjedro. — Wećera wjeczor da ße do bjeśeśowanja a je ße rjenje naßłoh. SSyßnißchi wjet wrośeße bórzy rośchna a pucźe a drohi ßnowa wußuße. We połnozy niźina nimo cźehnje. Wona pak ße, tak wjedrańke mźnja, roścźahuje. Najźerje pśißinjeju nam wećery bóle hayrcźekeju rana a trochu izmnißche wjedro. Jutrje Cźißchi pjatk ßkhadźa płónźko 5,26 hodź. a khowa ße 6,40 hodź. Mjeßaćk ßkhadźa wjeczor 8,08 hodź. a khowa ße rano 6,13 hodź.

*

Ćichi pjatk.

SStojśo a hida cźłowjeßtwa dozpě wyßchinu, jako pśichi naßcheho Sbóźnika na ßćhiś. Sbóźo wuśpiwajo bęße krozćiś po kraju, njedźak, jěry njedźak bu jemu ß mnohim. Kißchi na Golgacze je žud nad cźłowjeßtwom, wone dyrbi wuśnaś: Naße hrěchi, kotrychž je telko, ße jich njedołićźimy, kotrychž hromada bęße ßajnośćej dnja do cźmowe nozy pśichetwórśa, wone ßu jeho ßmjerć ßawinowałe a hißchcze dźeńßa ßu tymjeśćazo ßahubu, nóz pśichibowa cźłowjeßtwa, naß cźwiłuja a niźa.

Cźißchi pjatk jima hóźdcźo, kotrehož wutroba, duńa, njeje ßtwjerdła taś kamjeń. Bóh Knjes pohladuje teź dźeńßa hißchcze hłuboko do naßcheho wutrobna, ßlědźo je dobrym pocźinkom, — a ße by jón namakaŕ. Sbóźnik cźißchi a dobrowólna ßmjerć jima naß, da nam hłubokeje ßpóśnjace luboßcje Wśehomóźnemu k nam ßeńßkim putnikam, tłudnym hrěßchnikam. Bójśa lubość wißho pśeweśnje, dowjedźe k wumoženju hrěßchneho ßwěta!

Bjesdno luboßcje je Johnowanje Cźißchego pjatka; wona wutrohy pśeweśnje a pśichinjeße pokoj, hdyž je ßjednośena ße ßiwej wěru cźłowjeßtwa. Niźo hóśche njemóže na cźłowjeßtwu wotpoćahowaś hacź wjeśnewenata krej, kotraž bu za wodaćze hrěßchow pśichelata. Wopomńmy ß cźicha waźnośćo Cźißchego pjatka, cźehmy ße na wutrobno a prajmy: Knjeże Bożo, wodaj nam a wßěm hrěßchnikam.

Wyßoko ßaha kißchij na Golgacze k njebju, pod nim wulka ßyła ludu. Cźina wupśeßtrě ße nad měßtnom a Sbóźnik ßchepny: Je dokonjane!

Kißchij budź nam cźłowjekam jnamjo w cźerpjenjach. Pod nim pak wuroßćej nowe źiwjenje a źiwa wěra do Wśehomóźneho a Sbóźnika. Jeho luboßćej naß wukupi ß mozy djaßa, budźmy ja to djakowni hacź do ßkónźenja cźaßow. Niź nóz budź nad nami, ale jaßny dźeń we hnadźe Wśehomóźneho, wopußćejmy tymjeśćho jaßnu by a wobdźěłajmy rolu praweje kśeśeśijańßkeje luboßcje! Potom ßmy prawje ßwjeźili Cźißchi pjatk a ßmémy ße radowaś nad jutrownym ranju, kotrejž ßerja naß hižo ß waha ßcha!

*

— **Póßowa ßłužba Cźißchi pjatk a jutry.** Poßłužowanje wokna na póßcze ße wutwórjene kaž njedźelu. Cźißchi pjatk ße poßyłki na wßy njewumoźnjuja. Jutrownicźna wumoźnjuja ße w měßcze jenoź liśty, na wjaźki liśty a bakety. Druhi ßwjaty dźeń jutrow ße poßyłki dopołdnja njewumoźnjuja. Kwaśne poßyłki a telegramy pak ße wumoźnjuja.

Herćine potajnßtwo.

Roman.

43] (Pokraćowanje.)

Teź ßwójbna Maurýśi tole najpjet ßtukowanje teź ßaćuwańcźowaćhu ju mjenje wótśje a poßłuchachu na jich załaćenja mjenje ßcźerpnje. Wudowa bę prénja, tiž to pytny a hnydom wośtaji ße ßwójich ßkładnych napadowanjow na ßwaju cźełku. Jelíko paŕ cźinjeße ße cźim njeßłaźomńißchi, bóźeľ ßbrbißcheje ßrěbi rjeź, ße bóße pśeśeśiwo Herće, kotruž pśeśeśo hißcheße ße ßaborjenjom lubowaße, pśeńenahły byŕ. Naźpriedy bęße ßpytaŕ ßo łaćwéź, wo cźim cźerjo bo rośpiśćenjom, tiž bźehu jeho bratrej Gaßpardej taŕ lube, tola pśeśeśo ße bęße ßpóśnaŕ, ße ja tajke źiwjenje ßworjeny njeje, a bę ße jaßo do ßiwjeje na kŕótśi cźaß ßanjerodźeneje dźiśaŕnje wrośći. K njejenu njemějeße pramy łóśeŕ a lubośćej ani njemějeße bośći měŕa ße jaßo do dźeła daŕ, ani mozu, Łachaładu wopśicźeśiŕ; paßeße ßenjeho a njedźełaße nicźo, cźeßke myßle na njeho thodźachu a wón bunßaße njemérnje wot bojośće a ßaroźeje cźiwiłowany, to tu, to tam wokoło kaž hłuda duńcźka w cźißchu.

Nźißto dnjow bo pjatnaće meje bośta wón kaž teź kujeni ß Maurýśi ließ wot notara, w kotrenž jemu tón dźeń, kotry dźeń a hodźinu ma ße wotkaźanje wotewrjeć a pśeheprośby wobdźělenych, pśichi tutom ßwjatośnem ßkutku pśichitomny być. Hdyž bęße kujeni ß Maurýśi tutón ließ cźitała, wotpaźaŕ ßwoje nawoźi a pohladny ß praśchowym wóźkom na Gaßparda, kiž, nośy wo pjećakowe rożenje ßprěć, tu hędźeße a kurjeße.

„Wotewrjenje wotkaźanja budźe pjatnaće meje we dwanaćich pśichipołdnju. . . . . Shromadźićej ma ße we abtowni. . . .“

„Ja tam ßtopy wjaźy njeßłaju, ßawoła do dweju mrócźelow tura ßawaleny, tiž bęße warpachnyŕ, „a ße je-li wy mudre, to budźeße teź tak cźiniś.“

„Ja ßym ßamßneho méńenja kaž Gaßpard“, wupraji ße Honorina. „Je-li we wotkaźanju na naß pomyßlił, to dadźa nam pewéźej we tom, ßmy-li paŕ ß wotkaźanje wußamknjeni, to njetrjebamy ßnapnjećiśa tole wulkotne waßchnje wuśnaś ani niź dołujećźiwa kujeńu Herću.“

„Dozyka,“ boda Regina k tutom ßłowam ßo ßaćeźiwńißchi, „njemóžemy po tom, ßchtoź je naßcha wujowka ßawinyła, tola ßamych pocźahowm wjaźy ß njej méć.“

„Sawěśće“, pocźa wudowa jako ß bluboka a bolośćiwje dyhnjo, „bych, méła-li jenoź ßwójim ßećinjacym pozitivnej bolćiu ße ßećaŕ, tola tu ma teź dośtojnoßć ßwójby ßobu pśećeź . . . Dla cźeśće njena a pocźećowanja, tiž ßym wopomnjeću ßwojeho wobcźeho bratra winuśa, bo ßłuśiła, ße ßym pśichi tutej ßwjatoćnoćći pśibitomna. . . . Jenoź ja pórdu tam jenicźny ßana.“

Gaßpard nicźo pśećeźiwe tomu njepraśejeße, ale wobliczo, tajśeź Honorina a Regina ßćahowanjachtej, jdaśe ße pokaźaś, ße bóźe ße kajeśćeni, ße ßtej ße tak nahle a ßchwatnje wuprajiśej.

Na pśihodowźerjom pjatnaće meje mjeńeśćejße Gaßpard zyły luby wjećor; wón mějeśće napohlad jako by hłuboko do myßloh pomurjeny byŕ a wjećerjeśće ßwoje wuśty taŕ wutrajnje, jo mohł cźłowjeŕ wéćeć, to droze ß nich tu myßleśtu wunjećerjeć, kotreź jeho dracźowaśće, kaž ße jda. Naßajtra rano po ßnědani wośtawi wótśje, je pójdźe do leśa, a wotećeśće, ßahwißdawśći na pśe, ß domu. Knjeni ß Maurýśi ße tohomuja wotśaŕi, to by ße trochu ßjwjatoćńißcho hacź hewak ßdraśćiła, a wobe ßotśje wośtaśćitej ßamej. Honorina hładaśće ß wotkom won za Gaßpardom.

„SSwi!“ rjeńy ß Reginje, „najch kujes bratr je paŕ ße dźeńßa prawje wupiśał, jo by w leśu brodźił! . . . Wón je ße ßwójej nowy pjeśćećanej hebuk ßtajił a jeho jehłórnje ße tola taŕ dźiwuje wuźmélene!

Woprawdźe jdu je, ße je naijaŕśiśi ß Maurýśi dźeńßa wjele wobhładuliwißho ße wuhotowaŕ a wjele wjaźy próźy na ßwoje jwentowne źiwjenje nałožiŕ kaž hewak. Jeho bontiwjeśćiśa ßukaja bęße rjenje twećeńana, jeho wuźy a broda ßhładkowane. Taŕ rjeźe hacź bę pod holym njebom, cźinjeße wnłke kolo po polu a dźeße, wośtajiwßchi ließ ta thribjetom, zyle ß cźicha duzy po pjeśu de abtowinje.

„Hnydom budźe w jednaćich“, won ßchepta ße, ßwe bladnywßchi na ßwój cźaßnik, „pśeheś ßwu; „wona je nźeko hižo po ßnědani, a potom ßwoźiłowa hißcheze bohdźina cźaßu ta mójenu ße pełnje rośnowośćeŕ.“

Pśez njeśćeźinow poßédßicho ßajwoni pśichi Herćinych dźerjach a pśeßchehe Pitoiś, je by hełko horje domjeła. Młoda helza je runje ß tym ßabćeńaße, pśeßłyßmaŕ ßłowa do porjadka ßwójeju, w kotreźi mjeńeśće ße wośtajiwa wotewrjeć, a dołeź bębu njeße ßłowy w abtowni trochu wólśne, bębe runje ßatejta, łdyž Pitoiś ßołupi, ße by Gaßparda pśichipowédźił. Wona ße ß łohka poßtrósi, ßaćeźe wjeni a poßtrowi jeho ßmanje.

„Knjina“, wón pocźa, łdyž ße ßwój pieńeśćowny klobuk na pjećaŕ pełożił a Pharorej pokiwnyk, ße ma ße ß nohomaj lehnuś, „ty majeń bjes dwóla mój wopyt ß pśeśeśijami, ale ja dźiwóh khwilu pśeded druhimi tu pobjeć, ße mohł mow komik ß tobu ßławnje a ßpravnje popowédaś.“

„Ja ßym ßwólniwa na tebje pośłuchaś,“ ßnahpiśeźi wi Herta, poßtrejśo jemu ßtółz.

Gaßpard ße pobjudże a jakaśchelowa, wjerećeße ßwoje wuśty a ßapeźa potom po turych pśichitowanjach ß wuśtkej liwym wuraźom we wubliźe: „Knjinka, cźinch ße pśeheś wśehom wo wodaćze hrěßchej, dla nóterych pśeśeśijowych wótrych ßłowow, tiž ju ße mi wuhnuńe. . . . Ja ßnadź ßym druhdy trochu . . . hrubo a nahły, to rad pśichipowém, ale hewak paŕ běch tola ßtajnje dobry khadła, a bynjej bóch teź trochu ßapśeśiwy cźłowjek byŕ, to mam tola wutrobne ßa prawem błaku.“

Berta jemu pśichipośłuchaśće a ß nepokojiwym łowraźom wopaźakowaśće tónj jeho rećenja. Napśeśećeźo tutomu mjeńeźanemu, wopaźakowanemu ßadźerjenju podwoji ße wujśoźiliwośćej dźiwjeho hónźwerja.

(Pokraćowanje ßćehuje.)

— **Swobodne mjazowe jetki (Freibank) w Budyšchinje.** Sobotu 7. hapreje dop. wot 7 hač do 9 hodź. wotedawa so hyre howjase mjaso, punt po 40 pf., hyre žwinjace mjaso, punt po 50 pf. a hyre celace mjaso, punt po 50 pf.

— **Wopačne 10hriwnowske pjenjezy.** Na nětkostatnej hawzy w Barlinje 10hriwnowske pjenjezy sadźerżachu, kiž w Wótšławju wokhadźachu. Wopačne pjenjezy pósłachu na kriminalnu policiju we Wrótšławju. Tuta wuwješći, ju wopačne pjenjezy we Lodzu w Pólšcej dźěłane a z hrodami do Němskeje wožene. Dźěłarjo wopačnych pjenjezow bjechu we Lodzu w pschepytowanišcej jatbje hodźa. Kaž powe, su wopačni pjenjezerjo też wopačne mošazne marje do wobkhoda pschinjesli.

Z **Bělšecz.** Sjawny puć z Khójnicy do Hajnic je 7½ hač do 10. t. m. na Bělšeczanskich honach zatwrjeny. Jeseny wokhad pokazuje so na Bělšeczu, Wětnicy, Wjelcy.

Z **Borschcze.** Njedźelu Palmarum wobnowi w naszej farskej cyrkwi wupyšchenym Božim domje 27 paceterych swój fichcyšchi ľud. Z Borschczanskeje schule ... z Mikowskeje 3 a z Dubjanskeje tehorunja ... schulskim dnju jatrobi do Borschczanskeje ... 7 hólzow a 8 hołzow. Knjez schulski lěkar ... Kriesbe wschitke nowe dźesi pschepyta.

... Za zaničenej sobotu skónči so šulske ... šuli. 61 dźěći, 31 hólcow a 30 holcow ... Póndźelu započa so nowe šulske lěto. ... je přizjewjenych 107.

... Po dołhim prócowanju, kiž běše ľusto ... něttko skónčnje na ležownosći wobkhowanje pincy, Popele, při wustawje swj. ... wodu za nowe šulske twarjenje ... studnje hač do šule su započeli

... ječnik Fr., kiž běše pola tudomneje ... jeny, je w pożledních dnjach wjele ... podpjernu pomocnikow je wón za nje... tworow pschejěwał. We wokolnych ... w Kulowje, je policija jame jitřadły ... wuhladła. Fr., kiž w pschepytowanišcach ... wschitko, kisiž su wot njeho kupowali ... wschitkowali, maju ľudnišce tkłostanje ...

Z Łaza. ... ery přikhadźeja! W Prazy je spěwarja ... awski a spěwarjo tam počahnu. Sin... dźa też ... a rad bychu sobu čahnyli ko... tam sobu spěwali w rjanej Prazy. ... by Serbam wuhotował skhadźowanku? Serbja ... ery bjez skhadźowanki to je hórje ... sydrowy tykanc bjez rózynkow! To njeńdźe! A ... studenca (či najlěpši znajmjeńša) su so zdali ... ych hodźin we słowjanskej Prazy, woni wo... dom a přiňdu jatrownu pondźelu do Łaza, ... bychu tu wotměli swoju skhadźowanku. Hižo ... wo na to wjesela, přetož su přeswědčeni, zo we ... a wokolnosći hišće nadeńdu tón staroprawny, ... kaž bě jón woslawił wulki pěsnjeř Handrij Zejler a zo tam nawukaju te spěwawe Łazowske ... kaž je je wospěwała Hańža Budarjowa. ... wěsće so kać, njehnadźeja, zo su do Łaza přikwalili! Njewěrna, Jubi Łazowsey Serbja a Serowki!

Z **Klěnicy.** Póndźelu wječor 3/4 7 hodź. padże mjes Wjerkowskim a Klěnjanskim dwórnischczom 11 létnje dźěćo z pschejěżdżaceho wušobowego cžaka. Dźěćo padże mjes kolije a bźłe hnydom mjerze. Puczowazy zjećenčny nuzowe swiadło, bo cžah hnydom sasta. Morwe dźěćo wsachu jaho do Wojerez. Dźěćowej tkarjchej běchtej w žamžnym wotdźělu, z kotrehož dźěćo z cžaka padny. Sa kaječe pschičinźeny je so ... hłoje. ... sko, njeje hišće wěste. Sa pschičinu hišće ...

Z **Khrósnika.** Najcza schulu wukhodźi lětsa 26 dźěći, nowych dźěći zajimi do schule 23. Sawdźeni njedźelu ... je wojsko wotpadu 40 dźěći konfirmérowanych.

Z **Dźěwina.** Fonowa skromadneho houtwinskeho wobrjada Dźěwinskeje gmejny na so njedźelu 22. hapreje t. l. pschedanju w 3 hodź. na 6 lět zjawnje na pschedażowanje pschihotowanej.

Z **Bělcje Wody.** Wutorn popołdnju sta so tu njesboże, ... je sboże njemjerskeje hórskeje fešhyoti. Nalat Mlickich ... rosbuwnu zapschahnom njedaleko Pertaw... dźěłowske wobowezje jamy a by so bjes ... jelepli, ... li jenu dźěłacjer, kiž w blišokej dźě... wothwatał. Jenu so pomodli, rotarja ... S pomocu nekotrych wobtrjownych wo... wobdźelichu so tež wóz. Nadźijomnje ... njeje sschkodźała. S pschičinu njeboża je pjecz, ... je tón a jene wěcže hlepy a na ... wjerzyć.

Z **Wětrowjerowa** w Delnjej Łužicy. S njekedźbliwosći šoferja sta so na tudomnym Sedźanskim namješcu cžežke njesboże. Jako je wobjedźerske šichcze budy se swojim ... autom wuwjezł, sajedże do cyrkwiskich dźesi. 13létnja ... Hańża L., kotraž je wot swojeho naroda na praweju ... wothwonjena, njemóžesche je wuze dołho wuhowaci. ... su powali a cžežko jranu.

Wotewrjenje autowoje posty

mjes Budyšchinom—Worzynom—Wósporkom.

Sobotu 7. hapreje 1928 wotewri so autowa pósta mjes Budyšchinom a Wósporkom na Worzym. Wósaj wotjědźetaj z Budyšchina (dworniščcza) dźěławe dny 5,50 a 12,32 hodź., njedźelu a žwjate dny 6,40 a 12,32 hodź.; ze Wósporka (wot radnicy) dźěławe dny 7,00 a 18,45 hodź., njedźelu a žwjate dny 7,50 a 18,45 hodź. Sastanišcza ... su w wuznamjerjenych jedenych planach dopokazane.

Z Łužicy

* S **Hornjeje Wjasoicy.** Sajdźenu njedźelu mějesche tudomne wobydlerstwo rozdźěl, hač mataj so Delnja a Hornja Wjasoica do jenoje gmejny sjednoćeja abo hač ma tójda samostatna wostarć. Pschi njedźelskim wothłosowanju wotedawa so 241 hłosow za sjednoćenje a 27 hłosow pschećiwo sjednoćenju. Wólby měšćanoscy, kiž su njedawno wotmrěle, z tutym žwoja płacziwosć zhubja.

* S **Wjednarjez.** Njedźelu rano je so na Zitawskowy Drježdźanskej statnej dróhy cžežke njesboże stako. Tudomny elektromonter Kurt Majsa, kiž běsche motorske kolo do Habrachcžicy dowjezł, wróćeše so z druhim motorskim kolom a měješe na jozinskim žedle wuczehnjeneho Hensela žedźo. Niedałoko Grumbiez rěšaka w Sakonju (Sohland) sajedźechtaj do schtona a dyrichtaj žo z wotmachom wo jenju. Bórzy po sniesbożenju namakachu jeju bjes wědomja leżo a dowjesenu jeho do Khemberkrjeje zhorownje. Majsa je žebi pjecza dwójzy nop puknył. Hensel je tehorunja cžežko ranjeny. Majju, kiž rad jpeščnje jeździesche, je hišom cžasnischcžo k pomalschenju jězdźenju napominali.

* S **Wulkich Nědarjez.** Sajdźenu njedźelu roscheri so po naschim měšcze štruchka powěsć, so staj žebi mkodaj cžłowjekaj na žamžnym dnju krótko za sobu žiwjenje wsałoj. Jedyn je 19, druhi 25 lět starý. Schto je mładeju cžłowjekow do žmjerce sahnało, njeje znate.

* S **Kinsbórka.** Njedźelu popołdnju so dźěkacžet Jmišch, kiž w jenym domje na Kamjenskej dróhy bydli, na jthodźe pschehlada, dele padny a tam njemózny ležo wosta. Sawołany lěkar spósna, so běsche žebi Jmišch wobej nosy šlemił.

Ze Sakskeje a dalších krajow.

* S **Drježdźan.** (Njezbožo z lětadłom.) Sobotu popołdnju dóńdże k njezbožu z lětadłom na Hellern. Wětr sćěžeše lětadło. Drježdźanskeho sportiwskeho lětarja se žnadnje wyskosće dele, so jo wono mjes lětanischczowymi twarjenjemi a želesnizu w schtomach saschmata a so rozbi, so dyrbjachu jo po kruchach zwotnoscz. Wobožie, kotrejž w lětadle žedźechtej, stej na zboże njesranjenej wostałej.

* S **Drježdźan.** (Srudny kónz zalubowaneho para) Niedźelu rano wokoło 5 hodź. na znukstownym Nowoměschczanskim pschećelnischczu zalubowanaju zastrělenaju namakachu. Bjes dwěla jedna žo tu wo dwójne zamomordarstwo. Mjenje morjwaju a tež pschičinu zamomordarstwa njejsu hischcze znate.

* S **Drježdźan.** (Spytane mordarstwo.) Njedźelu popołdnju mjes 3 a 4 hodź. zhyta blidar Arthur Frey, kiž je 25. nowembera 1902 w Lugawje pola Kamjenicy narodźił, 70létnju wudowu Selmu Martinowu w Delnich Sedlžach na Schulskej dróhy 12 morićz. Wón cžinjny starej žonje, kotraž žebi na nicžo ze njemyslesche, jako běsche z njej zam w bydlenju, wot zady twjelku wokoło schije a zhyta ju zadasći. Nadpadnjena pak so z nozu wobaraschce a wo pomoz wołasche, na cžoch ju nadpadnik na połoj wostaji. S hrożenjom je twjdowu nusował, so je jenu hwoje nałutowane 40 hriwnow pschewostajiwa. Nadpadnik je na to z pjenjesami cžeknył.

* S **Zwikawy.** (Dźěłacy pschestali.) Jene z najzmužnischich industrielnych pschedewjazkow w Zwikawje, Zwikawska fabrika želbzadłow akt. tow. (prjedy Schumann) dyrbi dźěłacy pschestacz. Tak hrubi Zwikawa wobkhad, w kotrymž sa cžas jeno cžežka hač do 1000 dźěłacžerjow a pschistajenych saběžužu namaka. W pożledním cžasu dźěłasche tam jenoj hischcze 400 wožabow, kotrejž nětko też swój dźěł zhubja.

* S **Barlina.** (Niekutt buchałhoreje.) Se bludnoscju sajata dźěšche w narańschim dźělu Barlina 23létna holza z hamorom na zwoju 47létnju macz a zbi ju tak strašchnje, so dyrbjachu ju do zhorownje dowjesć, hdźež bjes nadźije khora leži. Policija dźowku jaja.

Wuzbudzenja.

* S **Barlina.** (Dźěchitrjerjez sniesboživ.) Na twarjenju na Holzmarktskej dróhy 5 sta so žoboru pschipołdnju pschi tjěchtkowym dźěłacy cžežke njesboże. Na tjěsche dźěłacho tiju tjěchtkowarjo, kotrejž so njebožcu pschi dźěle pschihladali. Jako so jena łata wobrazy, zhubichtaj dwaj tjěchtkowarjej runowahu a padnyschtaj dele. Jedyn padny do dwora a běsche, jako jemu na ponez pschichwatachu, hižom morwy. Druhi wosta na zboże sa kurjeńz wiśnjo, kiž z jenoho wokna tjeschcze posthoda wontsesche. Jeho njesranjenoho wukhowachu.

* S **Wina.** (Semjerjenje we Winskim nowym měšcze). Póndźelu pschipołdnju w 12 hodź. we Winskim nowym měšcze khětro zynje semjerjenje zaczuchu, kotrejž so z połodnja k połnocy cžehnjesche. Nětkore podsenjske storki trajachu 2 hodźinje. Semjerjenje mózny hrimot pschewodźesche. So hyshu cžłowjekoju do njesboża pschischli, njeje dotal nicžo znate. Też schkody po zdaczu njeje nastało.

Nješto wo hapreji.

S najschich cžitarjow bye njebudże žaneho, kotrehož njebychu hižo jimu „do hapreje!“ pópkali, t. r., kiž njeby pobył z woporom hapreje hdźe žorta. Někoho do hapreje pópłacz rěka: jeho na někajte loscžinje wupiwowacz, na nóh powodźicz abo jankowacz; za nóh powodźenemu zwiłowacz so potom se zlowni: Cz, w hapreji pobył, w hapreji pobył! Tutón žort nałożuja hišće dźensa w Němskej, Italskej, Francowskej a Zjednoćenišej. Tu jedna pak so w najwjazdy podach wo pusterne žerty pschi cžinu na tajke waschnje jankowany troschcžk hłupe njeswocžo cžini. Siawiny pak też wo tajkich hapreji schich žortach powedaju, kiž běchu njeznje pusterne. Wjerch mějesche nětdy žwórikeho blasna, kiž jemu dołhu khwilu z pryjatelemi žortami sahna a kotrehož tohodła pschewyschu nětru lubowasche. Jeho dyrjesche nětko jónu tak prawje do hapreji pósłacz. Jako běsche prěnjeje hapreje, hładasche wjerch z połymuwerjenym wobliczom, jaka blasna k tebi, mějesche z nim thutim rosmołwu a widźowanje cžežkeje wutrobu pałudźi jeho k kmjerzi, dokelž běchu blašnej wodźenje na pschihadnjatjaje pschećelnje wjerchez dopołajali. Wuzbud mějesche so hynidom je jeho cžłowk hłowu hicheđ wjerchom wukonjeć. Na wjerchowy pokiwy pschistupi kat, a žkaparjo pschinjeschu kałowy pjenk a žekeru; blašnej pschiwjazachu ruzy na khribjet, wóczy so jemu zawjazachu, a jemu poruczichu žo połkakuwcz a hłowu na pjenk położicz. Na to zawoła wjerch: „Kato, dejsełe twoju winowatosć!“ Wjerch pak bě žo z katom dorěczał, bo tu jenički wo hapreji žort jedna a jenu pernuzi, jemu blašna jenoj z dobrej kołbaju na jadnu schiju dyrcz. Tole też wuwedże. Schtó wopituje pak strózele, haj zatrach wjercha a wschich pschitomnych, jako blašn po dojatem dyrjenju wjaz njestaw; zane wołanje, zane tichańenje njesahnoh jemu žiwjenje wróćeše. Wjerchej ronjachu žo žylty, cžinjesche žebi najcežšcže poroli a wobjarowasche fruidnodát žwojeho žwérneho blašna, kiž je žo nětko cžinił z woporom wopačneho hapreji kego žorta. Nadobo pak zaczoczi blašn zyle strowy a wjeselty, wuzbuzeny na wjercha zajsk a sawka: „Hapreje, hapreje!“

Wulki wubĕrk a tunje płaćizny

Mužace wobleki, wobleki za pacholow, hólcow a dźĕći, tkaninowe kholowy, dźĕlanske kholowy, Breeches-kholowy, tolste Manchestrske kholowy, lacy, kholowy za pacholow a hólcow, Köperowe jaki, dobre njepřemokawe kabaty, kosmičkate mantle, gumijowe mantle, Swedske mantle atd.

Woldemar Menger w Budyšinje, na Serb. hrjebjach 6

Hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

budźe **srjedu po jutrach — 11. hapryle 1928**
pop. w 2 hodź. w žurli „Serbsk. Domu" w Budyšinje

Dnjowy porjad: 1. Rozprawy. 2. Nekrologi. 3. Wólby. 4. Swjedźeński přednošk k 200. lětnemu jubilejej dospołneje serbskeje biblije. „Serbow prócowanja wo serbsku bibliju" knjez farař Křižan - Klukšanski. 5. Namjety.

Wječor 1/4 8 hodź. **zhromadna zabawa w hosćencu „K woprawnemu"**, znapřeča Měsćanskeho dźiwadła

Předsydstwo.

K wusywanju

poskićamy najtuńšo wšitke symjenja na pola a do zahrodkow, kaž tež wšelake družiny dźećela, trawy a runklicow, tež cyblowe sadźenki, wšitko dobra, derje skhadźaca kajkosć.

Hermann Lolck w Budyšinje
na Mjasowych wikach 20 Telefon 2098

Žony! ┼ Žony!

Wupłókowace aparaty irigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjeluškowe khołowčki podłožki, štatličky za prĕdki, štatličky za paženi. też wulki wubjerk wšelakich

gumijowych tworow.

Wobroćće so dowĕrliwje na

K. Wagnerowa
w Budyšinje
před Šulerskimi wrotami čo. 9

Tunje
tofle
dźĕćace —,90,
mužace 1,20,
95
žonjace pj.

Heinrich Mohr
w Budyšinje na Žitn. wikach

Doprĕdkawozjewjenje!
Hosćenc w Pančicach
2. dźeń jutrow wječor w 7 hodź.
K * O * N * C * E * R * T!
po tym BAL

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serb. knihaŕni" w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Njekupujće
gramofon
prjedy hač so njejsće přeswĕdčili wo rjanosći zynkow a wo khmanosći mojich gramofonow a platow. Mam jenož najlĕpše znamki stajnje na składze. Wobhlad. njebnući Was kupić.

A. Lolk wikowarńja mašinow a ježdu. kolow
w Hermanncach pola Łaza

Walter Rinnelt

na Kamjenn. hasy 17 **w Budyšinje** při hotelu „Krony"
wosobny frizĕr za knjezow, knježny a knjenje

zhotowja wše wlosowe dźĕła, kaž wotrihanje po našinju bubiskim a pažskim (Bubi u. Pagenköpfe). Najwjetši skład wšĕch toiletowych tworow. / Připrawjenje towarstwowych a dźiwadłowych, njewjesćinskich kaž tež kwasnych frizurow. / Najspěšniše a porjadne poslužanje. —

Wosebity dom cigarow a cigaretow

Nawĕštki w jutrownym čisle maja wosebity wuspĕch, dokelž tuto čisło přez cyłe swjate dny wuleži!

Najkrasniši dar

za wše přiležnosće su nowe pyšne zwjazki

H. Zejlerjowych spisow

Serbska knihaŕnja w Budyšinje / Serbski dom

Wikowarńja z jězdnymi kołami Fuhrmann

w Budyšinje na Hornčerskej hasy 10

jězdne kola
šijac. mašiny
žim. mašiny
gramofony
a platami

Wĕcy wustojna wuporjedźerńja

Hotel „Bĕły Kóń"

mĕjićel: Curt Lange
telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźerńja w Budyšinje

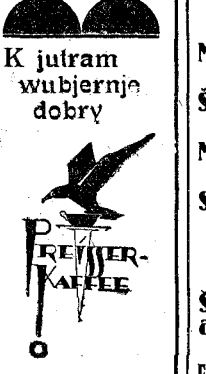
Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšerniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumĕlski koncert

Njedźelu wot 1/2 12 hodźin dopołdnja
snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a Sf. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

Preißer:
na Žitnych wik. 24

Nohajcy

žida, flor ze židu a make w nowočasnych barbach a po wšĕch płaćiznach

Mužace nohajcy

w nowočasnych barbach a we wulk. wubĕrku wot 95pj.

Słupiry

za žony a dźĕći bałmjane, florowe a židźane

Make-

košle a kholowy, košle za zasadkom, wšel. kajkosće

Strykow. wobleki

sportske lacy, pullowry za žony, mužow a dźĕći, jaki z wobsadkom za žony

jenož kajkostne twory. Najnowše barby a mustry. Tunje płaćizny

Šeniljow. rubiška a šawle

tunje a dobre kaž přeco *we wšĕch barbach*

Ernst Jordanec wud.

w Budyšinje
na Heringskej dróży 5
na znutřk. Lawskej hasy 8

Pisane

łožowe nawobličenja a łožowe płachty, wupjerki, najl. twory, wulki wubjerk, jara tunjo

H. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znapřeča hosć. „Stern"

Grońane pletwa

4 rožk. a 6 rožk.

kalacy grót
wobhrodźeński grót
Wše naprawy za zahrodku

poručuje najtuńšo

Walter Voigt
wikowarnja železnych tworow
na Heringskej dróży 3
Telefon 2320

Holca

kiž tež něsto wo ratarstwje rozumi, so pyta
Neugasse 2.

Kože wšĕch družin

kupuja po najw. płaćiznach a

črjewa

předawataj

Kießling & Erdenberger
na Zwonku. Lawsk hasy 54 III.

Sobotu w „Pol měsacu".

Serbske křćeńske lisćiki

Serbska knihaŕnja
w Serbskim Domje w Budyšinje

Handrij Štrympa

w Budyšinje
na Różowej hasy 15
poruča
meble
a pólstrowane twory
Sym Serb!

Najlĕpše
tučne nowjazce
ćelace a swinjace
mjaso
lój, sušeny potč a kołbasu za tunju dnjowu płaćiznu
wšědnje **čopte kołbaski** a **kołbukowu kołbasu**
poručuje
R. Pĕčka na Žitnej hasy.

Jara ważne za woteběrarjow „Serbskich Nowin"

(Ta widźiłaŕ).

Haprlej 1928

50 pj.

(Podpismo woteběrarja „Serbskich Nowin".)

Tutón wotrězk płaći za nawĕštki w měsacu hapreju 1928

(Ta widźiłaŕ).

Ze bychmy wšĕm našim čłonam čłonkam čitarjam składnosć dali, zo móhli wšo, štož maju na předań, abo jeli chcedźa sebi něšto kupić, abo maja někajku druhu naležnosć,

z nawĕštkom
w „Serb. Nowinach"

wozjewić, smy jako něšto cyle nowe, wotrězki zawjedli. Kóždy čitař „Serbskich Nowin", kotryž při skazanju abo připósłanju nawĕštka wotrězk předpołoži, dostanje nawĕšk: wo 50 pj. tuńšo hač hewak płaći. Wotrězk smĕ so jenož **w postajenem měsacu** wužić. Skazar nawĕštka ma swoje połne mjeno a wjes podpisać. Nowy wotrězk so kóždy měsac wožišći

Nakład. „Serb. Nowin".

Dla wupowĕdźenja mojich klamow na Bohatej hasy 16

předawam wše zymske a štrykowane wĕcy z 10% iskim zniženjom

Walter Noebel
w Budyšinje :: na Bohatej hasy 14

Příloha k čislu 82

SERBSKE NOWINY

Stwórtk, 5. haprleje 1928

Separacija ratarskich leżownosćow.

Hamtša nowina ratarskeje komory ja Sakska „Sakski ratarski cłažopiš“ wospjewi w swojim 12. cźišle f 18. měrza 1928 wurjadnje zajimawy a rospomnjenja hódny nastawk knjeza knjeź. radźićela Rößlera wo złożenju lublowa a hromadże położenju leżownosćow, kiž dyrbjał pśechodnyschom też luźišchi ratarjow pohnuś, ja bu se wschěmi srědkami pśiches hromadże kładjenje leżownosćow wo bóle hospodarske położenje lublow próznja.

Knjes knjeź. radźićel Rößler pisśe:

Po sahadach ratarskeje wuźby wo dźěle je lubło potom najdospolnjischo złożene, hdyž ma formu quadrata, w kotrejž pśiedsćišćach pu burske hródze, brózanje atd. natwarjene. Jaŕce pu pśichi tutej formje najtrjóšische, rólne wobgrźeli basamu jenaku sćerołu a runowarnu dołhosć, potajkim ja wobdźěłanje najpśikładniše geometriske położenje. S tym zalutuja pu zdobom ludźo a stót. K tomu pśichiźe, że denjo nimoseźiwaju dźěło njemyla, wjelo k wobdźěłanju khmana pśa pu swużitkuje a wobdźěłanje role njeje wetwitne wel zusjeje.

Wobkładujesch źebi wjeśne lubła w naschej domisnji: w tutom nasnjatnju, dha budźe pu nimale stajnje znaschećiwej wěź, że pu take rospominanja nimale gama theorija, pśichetoź bdźe pu pu rospominane wobmołstne zagady wopraudźe pśchewjedźe. To dyrbimy sa naschu sakšu domišnu dobuźeł f wjetšchego dźěła pchidaś, pśichetoź tak mnohe hona leja rostorhane do małkich a wulkich polow a lubu f pśichiwymi mjesami, wobdate f pólnymi pućemi, po kotrychž druhi pśija, tak so ratarske dźěło dołoke puće a njetrjebarnych prózu źaba. Hišo tohodla dyrbi pu na to pokasaś, hdyž je nuża na ratarskich dźěłaćerjach tola tak wulka.

Pohladaśi pak do wukraja, wołžeje bo kolonialnych krajow, dha namakaśch, że pu tam horkach nalpomnjene zagady wopraudźe pśchewjedźe. S wołžeje potwjerdźazym pśikładom je wjeśerna Kanada f jeje wobšćerknymi wurjownami a łśěžnami. So by kraj je swojej płódnej zemju ratarskim zagadźerjam wotewrjeć mohł, rośmĕri bo tuton w zaśdźenym stołeću do wjeśnych wobrodow a jenotlitych formow, f kotrychž ma kóžda górma quadrate. To pósnaknu sa tak pśichódne, to tamni ratarjo wo pinak załoźene sahamy ani wjazy njerozdźachu, tak dołho hacź bĕchu prénśiche dostaćeź. Ssamo knjeźerstwo storcźi, jako chajśche we wobmjeźatych łśtach sašchelo łśtotka nowe jaradowanje pśchewjesećej, na tajku napśechećiwnosć, so dyrbješche bo wšćech dalšnich pśichibotow wdaś. Tute pśichódne rostołenje rosdźělenja honow famórskich ratarskich krajow drje je f błownej pśichiźeniu, so pu tamne ratarske wuzbudy tuńśche a tak f konkurenzu sa naśche domjace ratarstwo.

Nascha stara Europa f jeje f wjetšchego dźěła wjaz hacź tyšaz łśt starym, sa nětcźišche dźěłaśśe wobstejnosće pušto bośći njerozdźělonym rosdźělenjom honow nima lohko tele łśpśimy młodych krajow wonrunaś, dokeź tajka pśchetwora nacźini dźěło a wudawki. Tola teź tohodla, dokeź może bo wjetšchina f naschich ratarjow jenoź cźežkeje wutrudy wot stawišnišyz podatych sarjadowanjow a sajšchićezkow dźěłaźeź. Tola hišo pśched łśtitokami žu žo w Europe, teź w Němšej, wo sjenoćenje rostorhanych sahonow a leżownosćow pódjowali. Na źiwołowne wošchnje je žo to hišo pśched nimale dwĕmaj łśtitokomaj w krajinach f połnocy pśchewjedźo. W Schwedšej na pśchikład žu to hišo w leće 1750 sakošyz sjadowali, a wuźiwětnjeć ma žo, so je to f naśhenjenja a f wobsedźowanych łśpichinow sarjadowanje sahonow pśchego rasnišcho a w pśchego wjetšich rośmĕrach pśchewjedźo, njeźijwajo na stawišnišyz padate wobśtejnosće. Hdyž žo pśichi pśchetwarjenju tej pśchego jako dośćinźna górma quadrat f lubłom wo śrjedża njedozpĕ, dha je žo tola kóždemu wukśedźerjej f tśeho jenička kruće wobmjerowana leżownosć pśichipokasała, na kotrejž žo hušto śtat, hródze atd. f nowa natwarichu, po tym hacź bĕchu žo na druhim měśnje potorhale. W Danškej bĕchu hižo léta 1837 99 proz. f tajšich sahonow hromadże położili, hdyž bĕsche to nušne, dopokas sa to, że je danške ratarśtwo nutśnosć pśchimĕrnjcho rosdźělenja leżownosćow sa wunoschne hospodarśtwo f cźełom spośnała.

Teź w Němšej žu je sahe połépśenja w rosdźělenju pódy pśchewjedźe, hdyž teź jenoź tam a sem. Najnaćkotrychž je, kaž w Schwedšej f wjetšchego dźěła twarjenja sabulwotthorhachu, kiž bu je jenaćinowym burom pśchipokazała. Wulke wudawki tehdy j wetthorhanjom a sajonatwarjenjom njenaśtachu, dokeź bĕchu twarjenja wšchitke je drjewna.

W Sakšej je hromadże położenje rosbrojenych wušitkich leżownosćow wot léta 1834 sakošyz śrjadowane. Wšo je žo wot wetthorhanja twarjenjow wothladowało, pśchetoź to njeby hospodarśyz myślene było a dokeź pola, śtśi atd. teź powšchitkownje tak wotlećane njejšu. Idealne złożenje po quadracźe, w kotrejž śrjedźišnje twarjenja śtoja, beše bo njeśe bespršla, kaž drje wšźdźe po Němšej, tola žu hospodarśke wušchetki hromadże położenja f dobrjenom khmanje pódy pśches wetthronjenje nuwych njehospodarśkich mjesow a njewužitych rólow je śkrótśenjom połnych pućow, pśchitwarjenjom pśchihódnišchich pućow a hrjebjow a śchtož hewak f tym śmišuje, tak wulke, że bchu debytki tajšich łubłowo wo 20 proz. wyšche.

Snamjenite dźěła Lipśczanskeho, Oschatskeho, Grimmskeho, Wulkohainskeho, Mišnjanskeho, Bornskeho, Dźelnišchego a Rochlitskeho hamtskeho heitmanstwa, pośledniši jako herafy kraj, we śhromadnej pśchestrěni f runje 200 000 hektarow, žu žebi hižo lĕpśichny hromadże położenja swężeźe. Hdyž teź nimoże njeje, to je leżownosće w naranśchim Vogtlandźe, śrjedźnych a hornich Rudnych horach, w Sakšej Schwicy a połopśeśej Luźicy hromadże kładu, hdyž pola a łuki hyndom sa śtatokom leja, dha bo separazija tola nušna bya we wulkich dźělach Sakšeje, kaž w nawjeźornej Vogtlandšej, połnôcnej Luźicy, w naranśchim dźělu Wulkohainšcho hamtšcho heitmanstwa a we wokolnje Borny, Grimmy a Dźeźdźan. Teź tu dyrbjeli žo hišcheże wšchitcy ratarjo źadanju pśchisamknuś, so je hromadże położenje leżownosćow pśenje wumĕnjenje sa wunoschnosć w ratarśtwje. Wušpjeh postupuje léto wot léta a pśchewjedźenje njeje jenoź se sawěśćenjom sa leżiwjenje ludu ale teź w sajimje sadanjenja ratarśkeho dźěła a dźiwaja na tuthwilne cźežke położenje w ratarśtwje runjeźe.

Wšchitcy dyrbimy wĕźo, so je sakoń dźěła khětro śestarił — sakoń wo sepśeraźiji leżownosćow je f léto 1861 — do kotrehoż maju žo hromadże kładjenja pśchewjeść. Tutemu njedośtatkej pak ma nowy sakoń wotpomhaś, kotrehoż nacźišć tukhwilu prawniśtkem wotrjadej w śejuje pśchedeźi. Tak móžemy wocźakowaś, so sakoń w tutom nasnjatnju njebudźe wjazy f pśichiźimu na wopraunjenje śnapśechećiwjenja.

Biskop dr. Schreiber so wrócił.

S wobdźeleneje strony bo nam pisśe:

Pśched runje 6 měśacami wotpuśćowa wjeledostojny knjes biskop dr. Christian Schreiber do Sjednoćenych śtatow połnôcneje Ameriki, tehdy, jako žolmy njepokoja pśches žerbśti lud śchumjachu, wužórło bo f praśchenja postajenja nĕmšeho farara pśich zyrkwi „Našeje lubeje knjenje“. Pućowaśche do wukraja, so by darły hromadźił sa łkube Mišnjanśke biskopstwo. Wulkotne holdowanja bo jemu we wukraju dośtachu a najwyšśchi sastojniśyz zyrkwinśkeje a źwětneje wyšchnosće jeho witachu. Pućowanje bě jara wobśěžne, tola f Božej pomocu wrócił bo po wulpěśchnym pućowanju do Budyšchina.

Sswjatočne witanje na dwórnišću.

Se pśěchnikom 21,18 nawrócił bo knjes biskop pónźelu do Budyšchina a bu tu na dwórnišću (kaž teź we Drježdźanach) wutrobnje witany. Najwyšśchi sastojnjerjo duchownje wyšchnosće wocźakowachu jeho pśchi cźahu a źwětneje wyšchnosće jeho do wjeśchownišśeje śale, hdyž hižo wulka była sastupjerjow na njeho cźakaśche. Pśichitomni bĕchu wšchitcy duchowni, mjes nimi wjedniś duchownšeho semjstwo. Młodosć so mytuje abo khłosta w starobje. Młodosć trjeba śkit, radu a też pomoc. Němski ratarśki dorost je słubił, młodym ratarjam możnosć k zasydlenju dać. Njeje pak słubjenja mohł dźeržeć. Serbśki zwjazk chce po swojich mocach rady kóždemu, kotryž chce so samostatny sćinić, k pomocy być. Rěcnik wuźĕbny wosebje, zo zwjazk krute na zakońkim podłožku śteji. Potom rozjasni nam jara zajimawe nowe postajenja za podawanje „wosebiteho“ młoka, kotreż mĕło so lĕpje płaćić. Na kóncu prędnoška młodym ratarjam radźeše, so zjednoćić dokeź sej hubjene časy žadaja krutu prezjenosć. Knjez Kral-Pśkoćanski, pśedsyda nĕmskeho ratarśkeho dorosta mjez Serbami, so pśećiwo pśizamknjenju k serbskemu zwjazkej wupraji. Na to nasta khětro wótra debata. Wšelacy wuprajachu swoje nahlady. Knjez Kral mĕješe teź zaso junu za nuzne, prajić, zo serbśka inteligenca serbski lud wopnišći, ratarjo pak jemu swĕrni wostanu. Pśitomny knjez wučeł Jakubaš móžeše jemu dopokazać, zo maja nimale wšitcy serbscy katolscy wučerjo serbśke swójby a zo horliwje za zdźerżenje serbskeho naroda dźěłaja, mjez tym zo knjez Kral je pśedsyda jeneho nĕmskeho towarstwa, kotreż so wšśćo wo to pśećowaś njebudźe, serbsku mysl nĕkak hajić. Słowa su dym, kiž so zhubi, skutki chcemy widźeć. Doskónźne słowo měješe knjez pśedsyda Lipić. Kóždy njech dźerži swoje; tuž może Serb jenoź podpjeraś serbsku wěc. — Njech ma zhromadźizna dobry wuspjech we tom, zo so wšitcy młodźi serbscy ratarjo namakaja do serbskeho zwjazka. To daj Bóh!

Porjadna zhromadźizna Khróśćanskeho Ratarskeho Dorosta w Njebjelčicach.

Khróśćanski „Ratarski Dorost“ bĕše sobtu 31. III. do Njebjelčic pśišoł, zo by tu swoju porjadnu zhromadźiznu wotmeł. Cźójka swĕrnych sobustawow bě so zešła. Mjez nimi widźachmy wšelakich hosći, hospodarjow a młodych ratarjow, kotříž bĕchu, wosebje pśeprošeni, składnosć wužili, pśednoškej knjeza Ryćerkubleŕskeho najeńka Rjenća-Worklećanskeho a sćěhowacym wuradźowanjam pśiposłuchać. „Dorost“ bě na požadanje hišće zwonka njeho stejecych młodych ratarjow sej jnnu tola trošku wotležane Njebjelčicy za městno skhadźowanja wuzwolił, zo bychu so możnosće rozmysliłe, kak móhli so wšitcy serbscy młodźi ratarjo do jencho cyłka zjednoćić a tak so nic jenoź jako dobri ratarjo, ale teź jako swĕrni Serbjo pśed zjawnosću wopokazać.

Pśedsyda, knjez Lipić z Wudworja, wotewri wokoło 21 hodź. skhadźowanku, powita wutrobnje wšĕch pśitomnych a zamołwi nĕkotrych skhorjenych wosobje teź zapisowarja. Dale praješe, zo wotućaca Boża stwórba nĕtkle w naléću dawa nadźiju ratarjej na khmanši pśichod a zbudźuje teź žadosć za lĕpši pśichod serbskeho luda. Njech su nam Němcy dobri susodza a my jim pśikhileni, my pak wostanjemy, łtož smy rodźeni. Wonokazajmy so našich wótcow hódni: dobri staśenjo njech smy, pilni, njesprócźeni ratarjo a krući, swĕrni Serbja. Pśedsyda zwjazka, k. Guda, cźele wjele zboża k wuradźowanjam. Njech kóždy wot wótcow namrĕte kubła haji. Njech młody ratař so bróceuje, zo by zdźerżał swoju pódu. Serb k Serbej.

Pśedsyda zdźěli, zo budźe w meji wulĕt do Kralove Hradca, kiž ma dwaj dnjej trać a budźa wudawki na 25 hr. za kóždeho wobdźělnika. W Pólskej pśebywacy kolegojo so domoj wróća, zo bychu tu nałožowali, łtož su tam nawukli. Wupraja pólskemu narodej dźak za njesebičnu śćedriwu hospodliwosć a ratźa kóždemu, kotryž ma woteńdźenja, so tam wudospolnić. Je tam dobry porjad, kruta disciplina a wěwytwostajne wukubłanje.

Knjez ryćerkubleŕski najeńk Rjenć jimaše so słowa k swojemu prędnoškej, kotryž nam dosć zajimawe a powućaceho poskića. Zamĕr „Dorosta“ je duchownje kulturne wukubłanje jako ratař. Kaž nĕhdy, tak teź dźensa su časy strašne za nas Serbow. Kaž we zašłych časach statoki prawje blizko so jeđyn k druhemu přitwari, zo by susod w nuzy hnydom k rucy był, tak teź dźensa trjebamy dobrych susodow, kotříž nam pomhaja. Hospodarske zwiski z cuzymi narodami njejsu k našej škodźe. W towarstwje ma towařśej pomhać. Tu so młodźi zažiwja do zjawneho źiwjenja. Tu chcemy so kulturelnje a moralisey skrućić k žohnowanju za naš narod. Njezabudźće pŕi wobkhadźe z hołcami był w kóždym padźe jim śkit a waźe sej swoju a jich česć. Kaž so młode łśta přeźiwja, tak pozdźišše łśta žohnowanje přiniesu abo hubjeństwo. Młodosć so mytuje abo khłosta w starobje. Młodosć trjeba śkit, radu a też pomoc. Němski ratařśki dorost je słubił, młodym ratarjam możnosć k zasydlenju dać. Njeje pak słubjenja mohł dźeržeć. Serbśki zwjazk chce po swojich mocach rady kóždemu, kotryž chce so samostatny sćinić, k pomocy być. Rěcnik wuźĕbny wosebje, zo zwjazk krute na zakońkim podłožku śteji. Potom rozjasni nam jara zajimawe nowe postajenja za podawanje „wosebiteho“ młoka, kotreż mĕło so lĕpje płaćić. Na kóncu prędnoška młodym ratarjam radźeše, so zjednoćić dokeź sej hubjene časy žadaja krutu prezjenosć. Knjez Kral-Pśkoćanski, pśedsyda nĕmskeho ratařśkeho dorosta mjez Serbami, so pśećiwo pŕizamknjenju k serbskemu zwjazkej wupraji. Na to nasta khětro wótra debata. Wšelacy wuprajachu swoje nahlady. Knjez Kral mĕješe teź zaso junu za nuzne, prajić, zo serbśka inteligenca serbski lud wopnišći, ratarjo pak jemu swĕrni wostanu. Pŕitomny knjez wučeł Jakubaš móžeše jemu dopokazać, zo maja nimale wšitcy serbscy katolscy wučerjo serbśke swójby a zo horliwje za zdźerżenje serbskeho naroda dźěłaja, mjez tym zo knjez Kral je pŕedsyda jeneho nĕmskeho towařstwa, kotreż so wšśćo wo to pŕećowaś njebudźe, serbsku mysl nĕkak hajić. Słowa su dym, kiž so zhubi, skutki chcemy widźeć. Doskónźne słowo měješe knjez pŕedsyda Lipić. Kóždy njech dźerži swoje; tuž może Serb jenoź podpjeraś serbsku wěc. — Njech ma zhromadźizna dobry wuspjech we tom, zo so wšitcy młodźi serbscy ratarjo namakaja do serbskeho zwjazka. To daj Bóh!

ožalne słowa a ruku. Na to pojohnowa wjelka zhromadźenych. Khór zanješe spěw „Hižo wječorne zwony klinča". Kaž pominanje klinčeše do pódnjeho wječora. Knjes měšnik, rada dr. Bruger wunješe je wšěmi pśichitomnymi ześwu na kuseła biskopa. Se thutymi a wjeselnymi słowami je wón podjakowa.

Móžnje saklincza spěw zhromadnje se stotnych ertow „Tebje my Boha khwalimy", wuronjo dośtonjne parle zbožownje thwile, khwalbu wšchehomóžnemo Boha!

ř.

Zbožo w njezbožu.

Podał: Bjedrich Helaß.

Krula syma habaśche psches kraj. Haßy a bróhi bźchu ś hlubokim śnehom pśikhrycte, a wonka mjerśinjeśche kaž hižo dolgo mjesto njebeśche. Schtóž won njetrjebaśche, wosta w cjopłej śtwe sa kachlemi. Hižo nazymu bźchu to hwězdach dźiwne śnanjo nadeźchli. Psches njebeśke polo bé komet ś dołhej śwěcźatej wopuśchu cźahnył, schtóž nicko dobreho njewěschcźejeśche. A njeboże pśichúdźe teź bórzy: Postawa Sźwjateje Marje padny ś wołtarja do zuzkuje a wześi go do tyśaz kruchow.

Hdyž stary śwónik ras rano zyrkwińte durje wotamknu, leśeśche Sźwjata Marja w kruchach na śemi. Do jeneho rózka bé go śtota króna kuliwa a Jezuš dźećatku, na klinje Bożeje Maćerze hedźajomu bźchu go wobej ruzy wotlamałej. Zyle nastrózany wuhlada stary śwónik tutu wobradu a dołho trajeśche, doniž sajo k źebi pśichidźe. Potom pak béžeśche w śkoku k fararjej, so by pśichśchoł njeśłoże wobhladacź. Ludźo widźachu wobeju na puću do zuzkuje. Teź farař bé zyle bźdły a nastrózany. Bórzy zhromadźi go mnohó měšćerjanow psched durjemi. Jedyn śastupi, druhi sa nim. Śmydom bé zyrkej ś cźerjdom cźłowjekowo najpelnjeńa a wichitzy hladachu wustrózani na rozbitu posławu Nazźeneje Lubeje Knjenje.

Lětśtotki dołho śtejeśche postawa Bożeje Maćerze hižo na wołtarju. Jich narodo bźchu tam hižo wótkowe śwěcźki, kotrejwuli a maćerze go ś njej modliły, haj woni ześmi bźchu jako dźeći pśched njej kleczeli a go bźiwali nad śłoźanje draśtu, ś kotrejž bé Njebeśtka Krakowna śdrawśćena. Cźehodła bé naścha Luba Knjeni ś wołtarja padnyła a go rosbika? Bé wona śa na nich? Bé to śnamjo, so je śwojej ruku mésła wjazaŋ śchiłacź nodcze, so wjazaŋ jich modlitwy pśched Bożim tronom śaśupowacź nodcze? Polni myślow a bźed'i śtojachu tu muźojo a sadny nich płakachu cźicho źuśe. Mudrośej fararja pokaśa pak go teź tu. Bórzy rozjaŋ ni źebi njeśłoże. Potom śaklźy na kłetku a prajeśche mécźanam, so naścha Luba Knjeni njeje njeźmilna na mésto ale so źebi nowu rjeńchu posławu pscheje. W njebeśach łuźdi w krósnośći a śwětłej śwětlinje a tuta rośrajena posława w truchach nětkole na śemi leźeźa bé śtara a prochnitza, wet cźerjowu pscheźrana a poślocźenje bé go teź śtoro śłubiło. Boża maćerź pscheje źebi nowy wobras. Wobras w najwóśćich rjaneśći, łaińu mózą cźłowjekojo bokonjeźi.

To śrośtuni wośada! Śłuboko śrudźeni wodychowachu. Wśichitzy rjemjeśtnicy w mésta ścźibachu so ś rospowédaŋu, kak móhł go naśchej Lubej Knjeni rjeńchi nowy wobras naśtajeć. Wón durbjeśche śkutk bycź, śi ześwojeho runjeźa pyta. Tak dyrbjachu krawcy draśtu śchcź, śchewcy cźerje dźełacź a śłotnicy rjanu krónu ś cźiśtego śłota śhotowicź. Najrjeńśche dźeła dyrbjachu go potom k dobźenju postawy mi weliźi, kotruž najnowśtojnjiśchi wśchaź dźełaśche.

Kóždy kratzy nadźiśćeśche go nétko, so budźe naścha Luba Knjeni jeho draśtu nośyeź, kaž bo kóždemu śchewzej dźiśeśche, so budźa jeho cźerje jeje nohy dobrić. Teź śłótnicy prózowachu go źiśiteni nad śwoje dźeło, so bychu prawje rjane śłotu króne dokonjeli, dokeź dyrbjeśche posłśicho śwjatu hłowu dobrić. Kóždy dyźiśe połasacź, so je najwułkojniśche w śwojim rjemjeśle. Tak dźełaśche go pilnje wot rana hacź do wjećora a wonka śypaśche go śnéh ś njeba na śemju a na śtéći a śmjerśł ryźowaśche kraśne łodowe rózićki na wokna.

Najpśnjścho dźełaśche go w jenym domje na śelenej haźy. Kenże psches kopyto śtóńeni śchijachu tam śijo pomozniki cźerje. Tam a śem wobhlada źebi majśtr Jakub dźeło, kak śpśeźewaśe. Wón bé wośebźichi śchewnińki mijśtrowo a w cźińnu łonjeśche wo tym, so by jedyn ź jeho pomoznikow k cźeśći pśichśchoł, so je cźerje naścheje Lubeje Knjeni śhotowił. Pośtśehowaze łaźnaśe by ja njeho bylo, by we zyrkwi źeśło na naśchu Lubu Knjenju hladał a wjedźał, so ju je cźerje ź jeho dźełarnje. To bé traŋna myślićka, so budźa cźerje tam lětśtotki na ześmnym mésće wośiaci tak rjane a nowe kaž na prénim dnju a mójeśche go śmérom ześbu do rowa wjaci.

Mijśtr Jakub bé wźdu derje pśchemyślił a ześwojim pomozniśanc ź rozumjenju go wuprajił? Su mohł tón, kotryž by cźerje za Madonu dźełał nadźiju na jeho naśtedniśtwo a ś tym na ruku jeho dźiwoli mécź. Lubinka bé mała a rjaneje posławy ś cźornymi hłoźami a brunymi wocźemi. Najradźicho hladaźe wona na najmódźichcźo pomozniła, kotrehož Pétra njenowachu.

Dźeń wote dnja dźełaśche go pilnje w tutej dźełarni. Bórzy wja źebi pak kóždy śwoje dźeło ześbu domoj a źeźeśche tam pśichi nim hacź do śriedź nozu. To bé teź lépje dokeź tak śadny njewidźeśche kak dźeło doprédka dźełaśche. Wśichitzy hjo pomozniśi bźchu wuśtojni śchewzojo — ale śtary Jurij bé tola najwuśtojniśchi. Wón bé w śwérce połnył a we wśchelakich méśtach mnoho rjaŋch a drohotnych cźerjow widźał. Na jetwom dnju wśa ras Pétra ześbu a pokaśa jemu śwoje dźeło. Pétr wśa śtoro hotowe śtupnje do ruki a wobhladaźo nitku po nitzu, dyrbjeśche śpśinacź, so bźchu kraźne cźerje ś najcźeńścheje a najmjeńścheje koźe, wobhadźene ś piśanymi kamuśchkami. To bźchu cźerje, kajźekkuli by źebi kralowna pśichała. Njerady cźerje ś ruki połoji a pśichi tom praji: „Ty budźeśch wésće!"

„To źebi ja teź myślu," nygaśche Jurij zyle wjeśołoźy. „Ja wśchak śym tej najźarśchi."

„Cźeśćeśch-li go ty ś Lubinku woženicź?" woprajśa go Pétr.

„Haj, tak śym źebi myślił, wotmolwi śtary Jurij", „Njewóśch ty, so śy hižo śeśtarjeny?" prajeśche go Pétr dale a wśchi tom bo zyle śaćeźiwjeni.

„Dźeźo tola wjazy njeźywm," wotmolwi Jurij śamjerśany. „Ale je lépje śtary a mudry, hdyž-li młody a hłupy a hołzy by ś tym teź k naśśpśchenmu bylo. Ty drje źebi myśleśche, so ju dośtanjeśch? Ja tola dźensa widźach, kak go na tebje śmjéśkotaśche, hdyž bo dźełarnje śaśupi."

Pétr cźehnjeśche domoj. We śwojej śtwi wucźeźe śwoje cźerje a wobhladowaśche je. Teź to bźchu rjane cźerje, śnano cźerje za dźowku mésćerjanośky abo śnm mésćerjana, ale za źanu kralowku. Cźeźko śdyhnjo tykny je śaśo bo kśchinje. Se jeho śłożom drje tu nicźo njebudźe.

Tak pśchiźidźe wjećor śelenego śchiwórka. Pétr bé śnam wó śtwi. Pótkuž bé hižo wotbika. Wón hišćeźe lehnjeź njebé a śpśinu hladaźe bo śwézu — bé zyle trudny. — Nadobo klepaśche go bo durjow. To dźiwaśche Pétra a wón wotamknu. Starź je śmókujenej draśtu śtojeśche wonka a na thritzjeźe wiśaśche jemu rośtorhany nakhribjetnik. Wón njebé wulki a njeźwocźo bé jemu ś hlubokim faldami pścheryte a ś wulkej brodu wobrośćene.

„Schto maśch na wotrazje," woprajśa go Pétr.

„Prośchu wo nózźeh ja tule núź", wotmolwi starź.

„Stuj mutś, rjeku Pétr a pśchi tym wotewri durjach zyle. „Wulkeho ruma nimam, ale w nozu njetrjebach wokoło budźicź. Stuj mutś bo cźoptoty, budu cźi jeźicź pśchihotowacź a potom dostanjeśch ložo."

Starź śastupi ś łohkim łohchnjenjom. Sowój nakhribjetnik położi bo khuta a mokru draśtu powéźnu ke kachlam. Pétr pśchinjeśe nésćto k źeźi a proścheśche śwojeho hóśća, so by go na łajwku hydnył.

„Pśchi tajkim hubjenym wjedźe je wonka na puću jara śyma," prajeśche.

„Haj, to je jara śrudny wośud," napścheźiwi starź, „ale bi śwoje wot śymy śprośtrjene poriły tłóźo. „Bohu dźak nanaka pak go tam a śem dobry cźłowjek, kotryž śtaremu Jśaakej na jemu nóź mér dawa. W jenej nozy bé teź, hdyž go Wón narodźi.

„Jéź nétkole", prajeśche Pétr, „potom pódźemoj do łoża."

„Cźemoj hišćeźe kuśt śedźo wośtaci," rjekny Jśaak.

„Za śynt tak dołho wonka wokoło śludźił a njemóźach se nitkim porécźeć. Ty by śchewś; widźu na twojimaj rukomaj Bóch to teź ras."

Śmérom a pomałku wjerćejeśche potom, njes śym so Pétr pśchihladowaśche. Hdyž bé dowjeźćał, połehny go na jad.

„Haj, je to rjane rjemjeśło," prajeśche. Hižo mnoho lét je śaśchło, je mójach śchewiśt nóź w ruzy. Tola pak bopomnju go hišćeźe, kak rjenje a cźeśtwje koźa wonjeśche. Bé to w Jerusalemje."

„Tam śy bobył," praścheśche go Pétr.

„Tam bydlach," wotmolwi Jśaak. „Dołhi cźaź pak je hižo śaśchło, to tam bywach. Tehdom bźch hišćeźe młody a w śwéźe bźćhe lépśchi cźaź, dyž-li dźensa. Kóždy dźeń dźełach a śchijach. Bohaćśi ś mésta pśchikhadźachu ke mni a dyrbjach jim cźerje pśchimérjeć, mózach bo tola na muze śpośchcźeć. Woni bźchu śara wobuźki, cźi Romjenjo, ale ja mózach jich śpotolcź. — Mi pak go śda, so by ty teź wuśtojny śchewź?"

Pétr tichańeśche śtarośćiwje ś hlowu. Hdyž bźchu go mi jenoź wéśće cźerje poradźiłe, bydy byť śbożowny. Ja śym cźerje hižo śapoczał, ale śbożo njeje so mnu."

S tutymi słowami itaśi śwoje cźerje na blido. Starý śchewiśt wobhlada źebi je derje. Potom maśkaśche je śe śwojej kośćaŋej ruku. Śe śtoro kaž by go womkodźił a teź faldy, we wobliczu wurunachu go.

„To je rjane dźeło," dźeśche potom. Ezechiel njeby je lépje dokonjał a bé tola wuśtojny śchewź. Wydźeśche mi we Jerusalemje śnapśchecźa. Wjećor po śwjatoku hedźaźmoj psched durjemi a recźaŋmoj zhromadźe. Nétkole je hižo dawno njebohi. Mój bźchmoj dobrej śtużodaj."

„Wone pak bobre dośćeź njeźu," dźeśche Pétr."

Jśaak woprajśa go, śa koho źu.

„Śa Maćerź Bożu", wotmolwi Pétr. Pśchi tutych śłowach śeźmy ho śtarźej na łajwju. Jeho wobliczo śeśtarj śaźo a bu śaźo śakdate. Hdyž bé wścho śhonił, śtanu a dźe śche do khuta po śwój nałkribjetnik.

„Pśchinjeź koźu a wścho śchtóž maśch," prajeśche. Na blido położi kopyto a śtary nóź. Budu cźi pomhaćź.

Hdyž bé Pétr źadane wéźy pśchinjeśł, śapoźa Jśaak ś dźełom. S nożom pśchirébowaśche koźu a pśchi tym pomodaśche.

„Haj, haj, wona bé teź pódła," prajeśche. „Wona śadny wojakow. Nihdy nanihdy njenyńłach, so budu śa nju hišćeźe cźrije jśchicź dyrbjeźi. Runje na tamnym dnju śchijach śandale, śa jara wośobneho tnjeśa. Wonka njebé źana cźopło, ale ja dźełach pśched durjemi. Na tamnej śtronje mésćeśche Cźechjel mnoho dźéła. Se śamźnym nożom kotryž tu mam, tam dźełach. Hładaj kak derje móże ruka jón pśchimnyćź! Tutón nóź dośtach wot śtareho mśchtra, kotrehoj pśjedowniśzy bźchu cźrije ża kraśa Davida śchłi. — — Haj, haj!" — —

(Wotkrazowanje śeźahuje.)

Cyrkwinske powěśće.

S Budyśchina.

W Michałśkej cyrkwi.

Jutrownicźku rano ½8 hodź. Bože wotkazanje herbśke, farař Tiścher; dop. ½9 hodź. herbśka a w 10 hodź. nimśka Boża śłužba, farař Kapler. Sbérka za biblijske towaśtwo.

Druhi śwjaty dźeń jutrow rano ½8 hodź. Bože wotkazanje nimśke, farař Kapler, dop. ½9 hodź. nimśka a w 10 hodź. herbśka Boża śłužba, farař Tiścher. — Sbérka za wérowanśke biblije.

S Barta

Jutrownicźku rano we 8 hodź. herbśke a ½10 hodź. nimśke kemśchenje.

Druhi śwjaty dźeń rano we 8 hodź. herbśka Boża śłužba. Sbérka za hłowne biblijske towaśtwo w Drjedźanach.

Tśeźi dźeń jutrow pop w 3 hodź. pożohnjenje towaśtwa żonow

S Lubeśtwu.

Jutrownicźku rano w 7 hodź. śmje farař Domaśchka herbśku śwjatu śpowźź, farař Bójź rano we 8 hodź. herbśke a dop. ½10 hodź. nimśke predowanje. Khór śpéwa: „Wrota prawdopśe wotewicze" — Klein a spol. „Dźeń Boži śym ma dobrje" — Gast.

Na wobémaj jutrownymaj śwjedźenjomaj śérka za śakśke hłowne biblijske towaśtwo.

Druhi śwjaty dźeń rano w 7 hodź. nimśka śwjata śpowźź, farař Bójź, rano we 8 hodź. śmje wyśchi farař Domaśchka nimśke a dop. ½10 hodź. herbśke predowanje.

S Budyśchinka.

Druhi śwjedźeń jutrow budźe rano we 8 hodź. herbśka a dop. ½10 hodź. nimśka Boża śłužba (knjes farař Rada ź Budyśchina). Sbérka za śakśke hłowne biblijske towaśtwo.

S Buksy.

Jutrownicźku rano we 8 hodź. herbśka a dop. ½10 hodź. nimśka Boża śłužba (knjes farař Rada ź Budyśchina). Sbérka za śakśke hłowne biblijske towaśtwo.

Sokołstwo, sport a hry.

W Kólnje 150 000 kwartérow zwésćenych.

Nimo śulow a druhich méstnoscow za zhromadne prenocowanja, w kotrychž ma 85 000 wosobow méstna k wotpocźnjenju, je Kólnske wbydleŕstwo teź hižo 28 000 kwartérow pola méśćanow pśizjewiło. Teź turnańske towaśtwa we wokolinje Kólna so wo kwartéry pola wobydlerjow prócuja. Hač do 20. mérca bźchu we wokolinje hižo 34 000 kwartérow nahromadźili. Hłowny wubjerk so hišće postara, zo móże so hišće za dalśe tysacy wobdźélnikow na 14. nimśkim turnańskim swjedźenju zapśijeź.

15. nimśki turnański swjedźeń w Stuttgarće?

Zastupjeŕstwo méśta Stuttgarta pśeprośuje pod 23. mércom nimśke turnaŕstwo, zo by swój 15. nimśki turnański swjedźeń 1933 w Stuttgarće wotmélo. Z wopśedka bése hižo nimśki turnański swjedźeń léta 1913 za Stuttgart postajeny ,dyrbjeśe pak wójny dla wupadnyć. Stuttgart ma potajkim wśśe prawo na turnański swjedźeń. Zjéźd nimśkich turnarjow w léśe 1929 w Stuttgarće ma wo 15. nimśkim turnańskim swjedźenju wobzamknyć, hdźo ma so wotmélo. Za tutón swjedźeń ślej so teź Drjedźany a Wrótsław zamołwiłoj.

Lohka athletika.

Z Los Angeles do Newyorka. Na bźeźenju z Los Angeles do Newyorka wobdźéli so jonoź 96 wosobow. Woni su nétko tśeźinu cyleho puća pśebźeźeli.

K Olympiskim hram w Amsterdamju.

Chilejscy teź přijedu. Po nowišich powěšćach so chilejscy kopańcuhrajerjo nětko teź cyle wěsće na olympiskich hrach w Amsterdamje wobdźěla. Tampjerje přizwolěło. Hrajerjo, kotřiž do Amsterdama přijědu, zańdu so jutry k dwěmaj zwučowanskimaj dnjomaj w Santiagu.

Pasowe wołożenja za wobdźělnikow na olympiskich hrach.

Hollandski justicny minister wozjewja, zo móža aktivni wobdźělnicy a officielni wotpósłancy jenotliwych krajow za olympiske hry w Amsterdamje wołożeja hač do oktobra pod łóžśimi pasowymi wobstejnosćemi do Hollandskeje zapućować. Na mjezy njeje visum wjacy trjeba, dosaha wupokazanske khartka, kotruž hollandski olympiski wubjerk wudawa a na kotrejž je wobraz wobdźělnika a podpismo hollandskeho póslanca.

Lloyd Hahn a Ray Conger do Amsterdama.

Lloyd Hahn a Ray Conger, kotrajž nad dr. Peltzrom w Chicagu a Newyorku dobuśtaj, płaćitaj za wésteju zastupjerjow Ameriki w olympiskim trajnym bźhu přez 800 a 1500 metrow.

Boksowanje.

Tunney přećiwo Heeneyej? Ameriska wyšnosć za boksowanski sport je na Gene Tunneya tłóčiła, doniž so njeje skónčnje rozsudźił, zo přećiwo swojemu wuždarjerej śpośatk julija w Newyorku wustupi a swój titul jako śwětowy mištr zakita. Tunney je sebi Awstralčana Toma Heeney-a wuzwolił. Tom Heeney je hakle před někotrymi dnjemi do Jendźelskeje dojěł.

Lětarstwo.

Nowy śwětowy rekord w trajnym lećenju.

Amerikanskaj lětarjej hejtman Haldemann a Stinson, staj nad Jacksonvillom na połkupje Floridźe němski śwětowy rekord w trajnym lećenju přetrjechiłoj. Wonaj wostaštaj 53 hodźin 35 mjeńšinow w powětře. — Rekord w trajnym lětanju wot 5. aug. 1927 lětarjej Edzard a Risticz dźerśeštaj, kotrajž tehdy mjez Dessawu a Lipskom 52 hodźin 22 mjeńšinow w powětře wostaštaj.

Druhi swjatny dżeń rano 1/47 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. 1/2 10 hodź. němska Boża słužba. Sobuskrutkowanje posawno. Khóra. Pop. w 3 hodź. ſerbſkeſiſka Boża słužba.

Na wobmaj swj. dnjomaj sóbrka sa jakſe hłowne biblisle towarſtwo.

Dżeń swjatny dżeń rano we 8 hodź. serbska Boża słužba. Pop. w 3 hodź. hłowna ſhromadżizna żónſkeho towarſtwa pola Rabowjkez.

Zemrěła: Hana Selina rodź. Gruhlez, mandź. Pawola Hermanna Młónka, dżlačerja w Czorn... 29 lit stara.

S Hodżija.

Jutrowničku smje farat Wjesat rano 1/8 hodź. ſerbſku ſpowědź, farat Voigt dop. 1/2 9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemſchenje. Tichlóżiny dżeczaju khór ſpěwa: „Budź khwalba Bohu wjerſchnemu!“ (W. Lucke). Pop. 1/2 12 hodź. je Boża słužba sa dżeci.

Druhi swjatny dżeń smje farat Voigt rano 1/8 hodź. němſku ſpowědź, farat Wjesat 1/2 9 hodź. dop. němske a w 10 hodź. serbſke kemſchenje. Kyrtko. mſchany khór ſpěwa: „Wożiſnke wrota praiwdoſcze!“ — Klein. — Na wobmaj swjatymaj dnjomaj sóbrka sa jakſe hł. biblisle towarſtwo.

Wutoru pop. w 3 hodź. je ſhromadżizna żónſkeho towarſtwa w Mróſes hoſczenju.

S Srodżiſchcża.

Jutrowničku rano we 8 hodź. serbska a dop. 1/2 10 hodź. němſka Boża słužba. Sóbrka. Pop. w 3 hodź. je ſwjatowſki konzert.

Druhi swjatny dżeń rano we 8 hodź. serbſka Boża słužba je ſapokajanjom serbſkich saſnowiwolenych zyrk. pyſódſteſerjow, dop. 1/2 10 hodź. němſka Boża słužba je ſapokajanjom němſkich saſnowiwolenych abo saſnopowokanych zyrkwinych pyſódſteſerjow. Sóbrka sa jakſe hłowne biblisle towarſtwo. Dop. 1/2 11 hodź. dżeczikemſchenje.

Wutoru 10. hapreleje wjeczor we 8 hodź. bibliska hodina w Drożdżiju (ſjednoczeńſtwowy wothladak Kſchiżan z Wiſoke Hory).

Pokhowany: Pawoł Waklaf Gabel, mandźelſke khěžo dżlačerja Gustafa Pawoła Gabela w Nakojdach, 38 dnjow ſtare.

S Huczinu.

Jutrowničku rano we 8 hodź. serbſka a dop. 1/2 10 hodź. němſka Boża słužba. Khór ſpěwa: Khryſt je horje ſtanył. Sóbrka sa biblifju.

Druhi swjatny dżeń rano we 8 hodź. serbſka a dop. 1/2 10 hodź. němſka Boża słužba, w 11 hodź. kemſchenje sa dżeci.

S Khwaczicz.

Jutrowničku rano 1/8 hodź. serbſka ſpowědź, dop. 1/2 9 hodź. serbſke a w 10 hodź. němſke kemſchenje, 1/11 hodź. dżeczikemſchenje. Posawiſki khór.

Druhi swjatny dżeń dop. 1/2 9 hodź. serbſke a w 10 hodź. němſke kemſchenje. Sóbrka sa jakſe hłowne biblſle towarſtwo.

Semrěła: 29. měrza Marka rodź. Heinrichez, Hermana Pawoła Pötzliga, dżlačerja we Wulkej Dubrawje **nandźelſta**, 39 l. 3 m. 16 dn. ſtara.

S Kluſchcha.

Jutrowničku rano we 8 hodź. serbſka a dop. 1/2 10 hodź. němſka ſwjedźenſka Boża słužba.

Druhi swjatny dżeń rano we 8 hodź. serbſka a dop. 1/2 10 hodź. němſka ſwjedźenſka Boża słužba.

Na wobmaj swjatymaj dnjomaj sóbrka sa hłowne jakſe biblſke towarſtwo.

S Kotez.

Jutrowničku je dop. w 10 hodź. němſke předowanje, na to kemſchenje sa dżeci.

Druhi swjatny dżeń rano we 8 hodź. němſka ſpowědź, a ſwjate wotkſakanje, dop. 1/2 9 hodź. němſke předowanje. Sóbrka.

S Lupoje.

Na wobmaj swjatymaj dnjomaj jutrow rano we 8 hodź. serbſka a dop. 1/2 10 hodź. němſka Boża słužba. Sóbrka sa jakſe hłowne biblſke towarſtwo. — Přeni dżeń jutrow předuje knjez ſnd. theol. Rößler.

S Maleschcz.

Jutrowničku rano we 8 hodź. serbſke a dop. 1/2 10 hodź. němſke kemſchenje. Sóbrka sa jakſe hłowne biblſke towarſtwo. Dop. w 11 hodź. dżeczkemſchenje.

Druhi swjatny dżeń rano we 8 hodź. serbſke a dop. 1/2 10 hodź. němſke kemſchenje.

S Minakala.

Jutrowničku rano 1/8 hodź. serbſka ſpowědź, dop. 1/2 9 hodź. serbſka Boża słužba (Kſtuſchſpěwanje ſa njeboh knjesa fararja Sykoru), w 10 hodź. němſka Boża słužba. Sóbrka.

Druhi swjatny dżeń dop. w 9 hodź. němſka Boża słužba (Kſtuſchſpěwanje ſa njeboh knjesa fararja Sykoru). Předowanje smje knjez farar Sykora ſ Wehrsdorfa.

Na wobmaj swjatymaj dnjomaj sóbrka sa hłowne jakſe biblſke towarſtwo.

S Njeżwaczidła.

Jutrowničku rano we 8 hodź. serbſka a dop. 1/2 10 hodź. němſka Boża słužba.

Druhi swjatny dżeń rano w 7 hodź. serbſka ſpowědź, we 8 hodź. serbſka a dop. 1/2 10 hodź. němſka Boża słužba.

Na wobmaj swj. dnjomaj sóbrka sa jakſe hłowne biblſke towarſtwo.

Dżeſi swjatny dżeń wjeczor w 7 hodź. ſo towarſtwo młodych holzow na jarje ſeidże (horni a delni wotrjad): ſpowědanje konfirmowanych.

S Nożaczicz.

Jutrowničku dop. 1/2 9 hodź. němſka a w 10 hodź. serbſka Boża słužba.

Druhi swjatny dżeń dop. 1/2 9 hodź. serbſka a w 10 hodź. němſka Boża słužba, po tutej němſka ſpowědź. Na wobmaj swjatymaj dnjomaj sóbrka sa hłowne jakſe biblſke towarſtwo.

Piatk 13. hapreleje wjeczor 1/8 hodź. towarſtwo ſonow.

Khżczena: Johanna, dź. dżlačerja a khżerja Ernſta Schlemmera w Krapowach.

S Porſchitz.

Jutrowničku rano we 8 hodź. serbſka a dop. 1/2 10 hodź. němſka Boża słužba. Pop. w 2 hodź. ſpowědź a 1/2 9 hodź. ſa młódſche a 1/2 11 hodź. ſa ſtarſche dżeczi, w Boſchczach pop. 1/2 2 ſa młódſche a 1/2 3 hodź. ſa ſtarſche dżeczi.

Druhi swjatny dżeń rano we 8 hodź. němſka a dop. 1/2 10 hodź. serbſka Boża słužba. Pop. w 2 hodź. wobſadne towarſtwo młodych holzow pola wołſadneje potyrje.

Na wobmaj swjatymaj dnjomaj sóbrka sa hłowne jakſe biblſke towarſtwo.

S Nakez.

Jutrowničku je rano we 8 hodź. serbſka ſpowědź a ſwj. wotkſakanje, dop. w 9 hodź. serbſke a 1/11 hodź. němſke kemſchenje.

Druhi swjatny dżeń jutrow je dop. w 9 hodź. serbſke a 1/11 hodź. němſke kemſchenje.

Tżeczi swjatny dżeń je dop. 1/2 10 hodź. serbſke a 1/11 hodź. němſke kemſchenje ſa dżeczi. pop. w 2 hodź. je serbſki nſchpor.

S Nachwałda.

Na wobmaj swjatymaj dnjomaj je w 9 hodź. němſke a 1/11 hodź. ſerbſke kemſchenje.

S Wöżlinka.

Jutrowničku rano w 7 hodź. němſka ſpowědź, we 8 hodź. němſke a dop. 1/2 10 hodź. serbſke kemſchenje. Sóbrka. Pop. 1/4 hodź. Boża słužba w Lěſſej.

Druhi swjatny dżeń rano w 7 hodź. serbſka ſpowědź, we 8 hodź. serbſke a dop. 1/2 10 hodź. němſka kemſchenje. Sóbrka.

S Wöſporta.

Jutrowničku je rano 1/8 hodź. ſpowědź a ſwj. wotkſanje, dop. 1/2 9 hodź. předowanje („Khryſtuſ je horjeſtanył“, mſchany khór wot Steina).

Druhi swjatny dżeń je w 10 hodź. předowanje, dop. 1/2 12 hodź. kemſchenje ſa dżeczi; pop. w 2 hodź. ſchchenje.

Na wobmaj swjatymaj dnjomaj sóbrka sa hłowne jakſe biblſke towarſtwo.

Wusudźenja.

§ Pſched ſhromadnym ſawniſkim ſudom w Budyſchinje **mjeſcha** ſo pónđelu 35lětny klampnaſki mišćhr a inſtalloter Wilhelm Arthur Domſchka ſ Budyſchina ſamolwiš. Wón **bješe** wobſtarjenu, ſo je hmjerzł pſches 40 lět ſtareje holzy Marty Kalichez ſ Budyſchina ſawinował, kotraž je 17. dezembra 1927 w domje na Taſchborſu 11 na ſajedźenje ſ wuhlowym dymom wumrěła. Domſchku winowachu, ſo pſchi pſchiprawjenju kupanje woczehnjenje njeje pſchihódnje wunjedł a je tak njeſbože ſawinował. Ssud ſaſudźi jeho k ſaſnu na tydżeń; tuto khłoſtanje pſchewobroczi ſo do 70 prinowon pjenježneho khłoſtanja. Wobſtorżeneho ſakitowaſchi wječnik dr. Schuſter ſ Budyſchina.

Přilopk.

* **Cżeżke khłoſtanje ſa ſapaſerja.** Pſchiſażny ſud we Lubniży ſaſudźi rataſſkeho dżlačerja Müllera k ſcheſcżi lětam khłoſtarnje a wotrjekny jemu cżeſtne prawa na 10 lět, dokelż je pólnu bróżeń w Grúdżiżburgu a jene domke ſapaſił. Müller je hižom huſto ſ khłoſtarnju khłoſtany.

* **Khżěżu ſwojeho bratra ſapaſił.** Jedyn dżlačeſt w ſrjedźnich lětach **bješe** po wotpokuczenym ſaſnowitym khłoſtanju ſola ſwojeho bratra, kiž w małej khżěży bydleſche, twikhow namakał. Dokelż pak ſo pſchijaty bratr wo dżeło njeſtaraſche, **bóżeše** mjes bratrowmaj ſkónczenje k ſwadże. Na wumjetowanje bratra ſo pſchijaty tak roſnhěwa, ſo jemu w nogy khżěżu ſapaſi. Schkoda **bješe** jara wulka, dokelż njemóżachu niczo wuthkować a khżěża njeběſche ſawěſczena. Saſtupjer wobſtorżbnje wyſchnoſcje w Tilſitu **bješe** 3 lět ta khłoſtarnje namjetował. Ssud pak dżeſche dale a ſaſudźi ſapaſerja da wotmyſlneho ſapaſerſtwa k 6 lětam khłoſtarnje.

* **Schtyri wożoby w ſłomowej ſajnje ſo ſpalike.** We Małeſchczach pola Prahi wotpali ſo wulka ſłomowa ſajma, kotraž na polu ſteješche. Se ſo **palazeje** ſajmy kulichtaj ſo dwaj dundakaj dele, kotrejuż **bješe** wobeni pſchekwapik. Jako jimaj prénju pomoz pſchiniješeſchu, prajeſchtaj wonaj, ſo ſu nimo njeju **bjischeże** dwaj mużej, jena żona a dżeczo na ſajmje ſpali. Po wuprajenju tuteju dweju je na 40 dundakow w ſajmje pſchenożowało, kotrejż pak žiu prjedy woteſchli. Po dokonjanym haſchenſkim dżele namakachu ſmuhlene cżełko żónſkeje. Woſtamnych tſjoch wożobow njeſłyſ żaneho ſlěda.

* **S łubożcze k ſwójbje ſ hłodom wumrěł.** W Newyorku je njedawno Gricha ſ mjenom Genaros Kruwas pjched durjemi jeneho domu pſchi proſchenju ſo morwy ſwjeſł. Pſchepytowazu lékaŕ ſpóſna, ſo je muż ſ hłodom wumrěł. Jako jeho draſtu pſchepytowachu, wupokaſa ſo, ſo je morwy 1628 drachmow a też dollarje pſchi ſebi nożył. Tute pjenjeſy njeſe dżiwk **na żadyn pad pſchetrjebacż**, dokelż **bješe** je ſa ſwoju mandźelſtu poſtalił, kotraż je w Grichiſkej żiwa a kotrejż wón we wěſtych cżaſach jenakt pjenjes pósła. Gricha **bješe** nětdy ſ mjerjonu talerjow w jenej Newyorkſkej jědżerni. Tola hižom někotre njedżele **bješe** bjes dżela. Wón je potaj-kim wopraudże ſa ſwoju ſwójbu ſ hłodom wumrěł.

* **Franzowſke lékadło ſo ſpalike.** Franzowſki lékaŕſki major Dagnaux dyrbjeſche pſchi ſwojim kżeż ſ Pariża do Istres nuſnje pſchiſtajicż. Jako lékadło na ſemju pſchileczża, ſo wone ſapali a ſpali. Major Dognaux a jeho pſchewodnik ſo cżełko wopaliſchtaj. Major **bješe** ſebi wotmyſlił, ſo ſ Istreża Ssrzedżoſeminke morjo pſchełeżał.

* **Sswoju żonu ſaraiył.** Wutoru tydżenja je we Buchbergu w Hornjej Bayerſkej nětżuſchi dróhowy wothladak ſwoju żonu ſe ſekeru ſaraſył a jeje cżełko w kólni ſłhował. Pónđelu dopokonja pak ſu cżełko namakali. Mordaŕ ſo ſwojeho njeſłutka hnydom wuſna, wudawaſche pak ſo je w nuſowym wobaranju jednak. Mandźelſki **bješe**hał hižom żyſe lěto w njepokoju żiwaj.

* **Cżeżke njeſbože ſ automobilom pola Lyona.** Bliſko Lyona je pónđelu automobil, w kotrymż ſtjo młodźi jendźelſcy ſtudenca hđebachu, pſchi pſchejeżdżenju druheho automobila ſo wobrazył a do ſchtoma ſajeł. Wóſs ſo powróczi a wſchitkich ſtudentow pod ſobu pohrjeba. Jedyn ſtudent woſta morwy leżo. Druhi, Wiſcunt Trematon, winowaz jendźelſkeje kraloweje, bu cżełko kranjeny. Tżeczi ſ wobodrěnjami woteńdże.

Listowanje.

A. L. 1. Pſchebywanje (hydlenje) njemandźelſkeho dżeſa poſtaja ſaſtupnik (Vormund). Maczeri njepſchiſłeſi ſtarſchiſke prawo na njemandźelſkim dżeſu. 2. Saſtupnik może ſo pſchecżiwo ſwojej woli po § 1886 a ſcżehowace wotpuſczeńcż, potajim ſ winowu, po kotrychż by dalewjedżenje tuteho hanta ſ wódżonnej ſchłodu ſa dżeżo było. Njemandźelſka macż nima żaneho prawa, woſtupjenje, ſaſtupnika bez żadacz. Je-li to ſaſtaracżerſke ſudniſtwo (Vormundſchaftsgericht) wotpokaſa, dha nimacże ſo dale hórſcheż. Tola móżeče tam proſbnjeż, roſeſtajo na drobnje wſche wobſtejnoſcże, ſo by někto Waſch muż měſtno nětżiſcheho ſaſtupnika pſchiwſchał. Pſchi tym pak dyrbiče dopokaſacż, ſo by-ch tak ſajimy dżeſca ſo lépje ſpędowałe hacż ko to někto ſtawa. Dokażaja wina je, je-li by moralne wocżehnjenje pola nětżiſcheho ſaſtupnika wohrożene było. Maceje to ſe dopokaſmami wobkrucżeż. Saſtaraſche ſudniſtwo budże wżdy pruhowacż a potom Wam wſcże ſpokojazu wotnuſowa da.

P. S. Je-li chcżeſe ſ Waſchim napraſchowanjom wdacż, hacż ſeje jako podpodružnik (Untermieter) winowaty, ſo domjazeho porjada dżerżeż, dha móżemy Wam na to jenoż ſ jenym kruhym „ja“ wotmołwicż. Schto to do winowatoſczow na ſebi ma abo ſchto maceje pſchi tym wukonjeż, to ſo Waſcheho wotnaſeria wopraſchejeże. Budże Wam wſcże żadanu wotnuſowu dacż.

M. F. Na podożku ſawżeſcżenja ſewrěteho njemóże macż żaneje podpjery ſ inwalidneho ſawżeſcżenje doſtacż. Je traſchy ſemrěteho wożenjemy był a dżeſi ſawoſtajił, da ma wudowa pſchi naſtaczi inwalidnoſci prawo na wudowiſku a dżeſi nije 15 lět na żywotnu rentu.

Swójbne powěſće.

Semrěli: Emma Kubſchez w Budyſchinje 16 lět. — Marja ſwud. Hepperowa rodź. Eiuertez w Budyſchinje, 70 lět. — Jan Korla Miſkawſki, wuměnſaŕ w Kichidole, 73 lět. — Hedwiga Laiſa Bernhardtowa rodź. Müllerez w Lubiju. — Katarina Kożijowa rodź. Schenſotez we Wělej Wodże, 46 lět. — Arnoſcht Sugmann rentudoſtawak w Wělej Wodże, 77 lět. — Hana ſwud. Löfflerowa rodź. Adlungez w Hródku, 80 lět. — Hedwiga Geiſwara rodź. Grohmannez we Rołſtſej Hěcże, 56 lět. — Adolf Kunz, hoſpodaŕ we Budyſchinje, 53 lět. — Daniel Kemmler, fabrikant we Korſymju. — Arnoſcht Louis Stolla, wobſedżeŕ paleńje w Kamjenzu, 47 lět. — Hana Auguſta rodź. Mejo we rodź. Gaczez w Lubiju. — Berta Schmidtez w Budyſchinje. — Helena Boglowa w Budyſchinje. — Waltaf Fliegner w Lubiju, 18 lět. — Julija Pattbergez w Spalach, 71 lět.

Hamtſke wozjewjenje z Budyſina.

Poſedżenje wobſtaraniſkeho wubjerka je ſrjedu 11. hapreleje 1928, popołdnju 1/3 hodź. w poſedżenſkej ſali na hamtſkim hejtmanſtwje w Budyſchinje.

Wobrjeżny wobſtaraniſki ſwjaſk ſa Budyſke wjeſy.

W měſchczańſkej hłownej kenzliji (na radnicy) po 1 ſthodże) ſu wupołożene cżaſy 7 hacż 13 prinjeſo dżła a 7 hacż 12 druheho dżła nimoſtatneho ſakoñſkeho łopjena, każ też cżaſe 7 a 8 ſaſtkeho ſakoñſkeho łopjena we běhu bliżſcheje 2 njedżelow k nutſkopſtadnjenju ſa kóżdeho.

W Budyſchinje, 2. hapreleje 1928.

Měſchczańſka rada.

Do regiſtra kubłowego prawa je ſo dżenja ſapiſało, ſo po mandźelſkim ſrjeżenju ſe 17. dezembra 1927 pſchiſtupiła Wjedrich Jurij Reinhołd Lehmann w Budyſchinje nima prawa, ſarjadowacz a wužiwacz ſamoſtatne ſwojeje mandźelſkeje Hany Lindy Miny dżěleneje Bołzoweje rodź. Beſſereza.

W Budyſchinje, 2. hapreleje 1928.

Hamtſke ſudniſtwo w Budyſchinje.

Leżowoſtny dawk.

Sa liczeńſke lěto 1928 (wot 1. hapreleje 1928 hacż do 31. měrza 1929) budża ſo ſa poſtajenje leżowoſtneho dawka jenotne hódnoſcże wužiwacz, kotrež ſo po wukatakſtim dnju 1. januara 1928 wulicża. Dokelż budża tute hódnoſcże hakle po někotrych měſacach ſwižnje, maju ſo ſa liczeńſke lěto 1928 hacż k doſtożnemu poſtajenju jenoż napłacżenja na leżowoſtny dawk wozjewjeż. Jich wyſokoſcż wuczinja ſa termin, kotraż ma ſo 15. hapreleje 1928 ſapłacżicż ſchtwórcżnim leżowoſtneho dawka na liczeńſke lěto 1927 poſtajeneho (ſchcżinuj wotrěſt C nanowowjenja na leżowoſtny dawk ſa liczeńſke lěto 1927). Napłacżicż ma ſo dawk hacż do 16. hapreleje na pſchiſłuſnym wjeſnym dawkowniju.

Pſłomne namołwjenja ſo njepſchipaſczelu.

Schtóż hakle po 16. hapreleje 1928 dawk napłacży, ma nimo dawka hiſcheże kondżeńſku dań, kotraż činje 10 proz. wuczinja, ſapłacżicż.

W Budyſchinje, 30. měrza 1928.

Hamtſke heſtmanſtwo jako wyſchnoſcż ſa leżowoſtny dawk.

Towarstwowski powěstnik.

Bukecy. „Sokol“ tón tydźeń njezwučuje. Nad.

Drježdźany. Serbske tow. „Čornoboh“ a wosebje wšitcy Drježdźanscy Serbjo zeńdu so sobotu, 7. 4., wječor w 8 hodź. k swojemu měsačnemu posedźenju pola knjeza Zmija na Christianskej drózy 22. Njedźelu, 15. 4., wotměje so naš serbski swójbny wječor pola našeho sobustawa knjeza Pöltera w Nowym měsće na Torganskej drózy 31. Započatk we 6 h. Wšitke sobustawy towarstwa a jich přiwuzni, wosebje Serbjo, kiž naše serbske zeńdźenja njeznaja, so wutrobje přeprošuja, a móža našemu towarstwu přistupić. Bohaty wopyt při tutych zeńdźenjach wočakuje Předsydstwo.

Łaz. — Jutrowna skhadźowanka budźe tu 9. 4. pop. 1/4 4 hodź. zhromadźizna wot 7 hodź. a po programje reje! Započatk „Serbskeho wječorka“ w 8 hodź! — Sokoljo w swjedźeńskej drasće (ev. w čerwjenych košlach) kiž chcedźa, při hry „Zbudźenje“ jako statiša sobu skutkować, změja darmotny zastup!

„Zwjazk Łuž. — Serbskeho Studentstwa“.

Naraňša towarstwowa skupina „Hrodźišćo“. We swojim času postajeny wubjerk za wulět do Błótow ma srjedu 11. hapreje t. l. z dypkom wječor we 8 hodź., potajkim srjedu po jutrach, w Symankec hosćencu w Njechornju posedźenje k doskónčenemu wuradźowanju a k postajenju wšeteje njedźele za horjeka spomnjeny wulět. Přińdźe wšitcy z wěstošću. — Wšitcy spěwarjo a spěwarki towarstwa „Zerja“ njech tež cyle wěsće přińdu, kaž tež druhe sobustawy su wutrobnje witani.

Prażska Jězba. Wotjědźemy potajkim sobotu 7. IV. z Budyšina rano 7,14 hodź. Kóždy pak ma hižo 3/4 7 hodź. na dwórnišću być dla wudawanja kartkow, legitimacijow, programow a jědźnych lisćikow. Dalši dóstanu je w Habrachćicach. Stóž ma snadź pjelnjene pjero (Füllfederhalter), njech je sobu přinjese dla podpisanja legitimacijow. Dla zwěsćenja přinoškow na kóždy swoju kwitowanku předpołožić, wote mnje abo wot banki. Jězba wot Budyšina hač do Habrachćic płaći 1 hriwnu. Ze Habrachćic wotjědźemy 9,55 hodź. Při nuznych padach je za kóždeho wobdźělnika: **Kanceław festivalova Praha II** (Prag) Hopfenstokova 15 I. Ta wšo dalše wobstara. Nic njetrjebawše wěcy sej sobu brać. Zónske jědu po możnosći w narodnej, mužscy w čmowej drasće, spěwarjo w swjedźeńskej. — Stóž ma někajki přikryw, njech jón sobu wozmje.

Zarjadnik.

Zwjazk Łuž - serbskeho Studentstwa. — Skhadźowanka budźe 9. 4. we Łazu pola Wojerec! Zhromadźizna pop. 1/4 hodź.; (přednošk z debatu: „Stari knježa a my!) w 6 hodź. swjatočnosć při rowje Handrija Zejleria; w 8 hodź. „Serbski wječork“. Při wulěće do Pólskeje w lěću budźe so w přenim rjedźe na tych dźiwać, kiž su swoju winowatosć napřećo zwjazkej dopjelnili!

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje. —

Hospodarski rozhlad.

Schiwórk, 5. hapreje 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1775	100 pólsk. złotych .	46,825
jendźelski punt . .	20,397	100 čěskosł. krónow .	12,388
100 šwajc. frankow	80,605	100 franc. frankow .	16,45

Barlinska bursa wječera po šlabym spočatku znowa wožiwi. Kursy efektow so dale skručowachu. Mjenje šlwe běchu wifi i dołhimi a rentowymi liščinami a zawostachu pschi dotalnych kursach.

Produktowe wifi pschinjeseechu wječera nowe powyschenje žitnych płaćiznow. We wukraju bě žito w płaćišnje postupiło a na tukrajnych wikach bě žadne a je bóle kupowachu. Pschejsu pschedawadźu wječera w Barlinje po zentnarju wo 10 pj., rožki też wo 10 pj. a wowsu wo 25 pj. drožscho. Wječera płaćejsche zentnar

w Barlinje

pschenicu 12,45—12,60 hr., rožki 13 hač 13,10 hr., jačmjenja nal. pjenjeho 11,70 hač 14 hr., wowsu 12—12,35 hriwnow.

W termijowym wikowanju

sa wjeu: pschenicu 13,72½—13,76½ hr., a rožki 14,17½ hr., wowsu 13,25 hač 13,30 hriwnow,

sa julij: pschenicu 14,27½—14,31¼ hr., a rožki 13,32½ hr., wowsu 13,50 hr.,

sa september: pschenicu 13,25 hač 13,30 hr. rožki 12,27½—12,22¼ hr.

(Marktbalen)

Sarźana pjerina: Kury stare 1,30—1,60 hr., młode 1,40—1,80 hr., młode huby 2,20—2,50 hr., kački 1,40 hač 1,70 hr., hołbje 0,50—1,20 hr. — Čežiwjeny kał 35—40 pj., bóły 15 pj., truschwy 50 pj., jabłuka 15 hač 60 pj., běrny zentnar 4,50—5,50 hr., žołtej kejšk 20—40 pj., kišały kał 15 pj., mjed 1,50—4 hr. — Butra 2—2,40 hr., twaroh 32—35 pj., muka 27—34 pj. a jejo 12—13 pj.

Swinjaze wifi wječera žrjedu w Barlinje.

Na nje běchu pschijmali 675 běchakow a 36 prošatow. Te płaćachu

běhali:

wulke	60 hr.
hrěnje	0 hr.
małe	24—37 hr.

prošata:

wulke	16—24 hr.
hrěnje	10—16 hr.

Wifi běchu měrne.

Pschistojnišćej pytaja:

Holzu do domu, Dr. Albertowa w Hajnizach.
„ Poikowa w Lubiju, Hornjerśka hora 3.
„ Schützowa w Niskej na Hornjerśkej dróhy.
„ Zimmermanka w Čornem Khołmzu.

Pschedawatku, Grundmanka we Wojerezach, Sły-Komorowska dróha 16.

Kuchinku, Ehlerjowa we Wojerezach, Hrodowska haša čisło 4.

Pohonerja, Pawlik we Wojerezach, Haag 7.
„ Zimmermanka w Čornem Khołmzu.

Na pschedań:

Kunklisa, Čžmera, kubeŕ na Židowje.

Sklowježiłi w Hródku, Židowska haša 12

Sklona w Hodźiju čžo. 82.

Sšyno, 20 zentnarjow, Dóła w Starem Lubiju.

Krutwa wyšokoćuczelna w Jatšokju 15.
„ dobra dójła w Symiku 40 pola Hródka.

Kałozja wyšokoćuczelna, Błaža w Bórkhamorach.

Libjata 18 w Njeśwaczidle čžo. 54.

Wołaj žitnaj do čžahanja w Bluniu 88.

Łožo dźěćaze w Lubiju, Hačenjowa haša 101.

Wuhotowanje kuchiny a lěhatnje, hoscenz pschi dwórnischczu we Wóšbórku.

Kolo motorske 4 PS, w Hródku, Luišyna haša 7.

Wós dźěćazy w Budyschinje 111 na lěwo.
„ w Budyschinje, Hrodowska haša 13.
„ w Budyschinje, Bohata haša 41 na lěwo.
„ w Budyschinje, Mišnjska haša 27 delka.
„ w Kamjenzu, Schröla haša 3 a Pfortenstr. čisło 4a.
„ sportowy w Budyschinje, Mättigowa haša 32a na lěwo.
„ desfowany a bróny, Kulej we Sstomienju.

Kupicj pyta

Palu, kolazu, Barth w Semilnej čžo. 76.

Sstudnišćy na pschekładowanje.

na Horach pola Wejerez sobotu 7. 4. rano we 8 hodź. čornej schazy.

Škrowe deneže.

Produktowe wifi w Barlinje dnesa dop. 3/11 hodź.: Wifi za měrne pschi wječerawšich płaćiznach.

Dop. 3/12 hodź.: Pschenica kaj wječera, rožka skerje tuńscha.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje

	4. 4.	3. 4.		4. 4	3. 4.
Pšenica	249-252	247-250	buny	23-24,00	23-24,00
rožka	260-262	259-261	woka	24-26,00	24-26,00
nal. jačmjeń	234-280	234-283	módre lupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jačmjeń	—	—	žołte lupiny	15-15,20	15-15,10
wowsa	240-247	237-245	zeradella	—	—
kukurica	238-240	238-240	raps. wosmk	19,70	19,70
pšeńc muka	32-36,00	32-35,00	lany wosmk	24,30	24,20
rżana muka	35-37,00	34-35,75	poen melasa	—	—
pš. wotruby	17,00	17,00	běrnj. kruški	26-26,6	26-26,60
rżane „	17,00	17,00	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lane symjo	—	—	rżana sloma	0,90-1,20	0,90-1,20
raps	—	—	pšeńc. „	0,85-1,05	0,85-1,05
hróch	35-37,00	35-37,00	wowsna „	0,75-0,95	0,75-0,95
pjeluski	24-25,0	24-25,51	ječna „	0,75-0,95	0,75-0,95

Płaćizny ręznco skotu na Barlinskich skótnych wikach.

21. měrca 1928. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 120.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	60—62
Młode mjasne, njewukormjene, stare wukormjene	54—58
Mjenje wukormjene młode, derje picowane stare	47—50
Mjenje picowane wšěch starobow	38—45

Byki 323.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rězneje hódnosće	53—55
Połnomjasne, młódše	50—52
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	46—49
Špatne	42—45

Jałojcy a kruwy: 515.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	45—47
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 2 lět	33—42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	25—28
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	25—29
Mjenje a špatnje picowane	—

Čelata: 4600.

Najlěpše wukormjene (2. družina)	75—82
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	60—78
Špatne (4)	42—55

Wowcy: 2215.

Młódše a starše wukormjene (1. družina)	63—65
Starše wukormjene (2.)	55—62
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	48—54

Swinje: 3051.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiženjow, hač do 1½ lět stare	50
Wukormjene	50—51
Mjasne	48—51
Špatne	46—49
Raucy a kundrcay	43—44

Tworykupowace towarstwo w Budyšinje
zap. dr. z wobmj. ruk.

Fabrikske rumnosće

w našej nowo kupjenej leżownosći w Budyšinje na Nowosalcskej drózy 19

so k 20. hapreji znowa přenajeja.

Poskić. pisomnje hač do 15. hapr. na nasp. družstwo

Poskićam:

čelace mjaso .	punt 1.20—1.30 hr.
swinjace mjaso .	punt 85—1.10 hr.
zajerzle mjaso . . .	punt 0.80 hr.
howjaze mjaso . .	punt 80—1.10 hr.
mjasowu juchu	10 pj.
hejdušnu a jatrowu kołbasu .	10 pj.
čopte kołbaski	10—20 pj.
wšelaku kołbasu . .	0.80—1.60 hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rězniski mištr, na Šuleŕskej hasy čo. 1 (Schülerstr 1)

Jěchanje křižerow w klóstrje Marijinej Hwězdźe a wokolinje.

Jutrowu njedźelu, 8. hapreje 1928

Na awtowej čarje z Budyšina do klóstra Marijinej Hwězdźe jězdźa wšěchowsce wosebite wozy:

wot Budyskeho dwórnišća 6.30
10.25
11.45
13.30

Wozy zastawaja při kóždym normalnym zastanišću. Jedyn wjeźbu, budźa dalše wozy jěchać, tak zo móže kóždy sobujěć. Po skónčenju wěchanja je składnosć za wróćojězbu a to při potrjebje hač do wječora.

Jězbna płaćizna z Budyšina do klóstra a zaso wróćo 2.50 hr.

Bórnicu / powjazy za snopy

Paul Schulze nasl. w Budyšinje
Telefon 2146—2148

Dźěćace wozyčki

w najnowšich formach a barbach

Pawoł Böger
w Budyšinje
na Šulskej hasy 5

Wšém Serbam a přećelam „Serbskeho Sokolstwa“ porućamy

„Sokolske Listy“

Redaktor: wučeŕ Michał Nawka

płaća lětnje jenoż 2.50
4. lětnik započina se z wulkim rózkom 1928

Skazanki přijimuje

Serbska kniharnja w Budyšinje

Jara rjane

nalětnje nowosće

nakupowanske toše
wopytowanske toše
pasy za žony

porućuje w znatym wulkim wuběrku

ALBERT
w Budyšinje na Lawskich hrjeb. 10

K nalětnim wusywam

porućam nanajtuńšo:
kalowe symjo (za běły a čerwjeny)
runklicowe symjo (za žołty a čerwjeny *Eckendorfsku*)
kaž wšě druziny kwětkoweho symjenja
Drježdźanske cyblowe nadźanki a
čerwjene dźećelowe symjo
wšě druhe symjenja za polo a do zahrodkow

Jan Bjedrich w Kolwazu

Sym Serb! — Sym kóždu sobotu w Budyšinje na Mjasow. wikach

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóždo so. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěl Smolerjec knihičišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2587.

Za nawěški, kiž maja so had do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy z u rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. z u

Čisło (Nr.) 83 | Budyšin — sobotu, 7. hapriele 1928 — Bautzen | Lětnik 87

Dla Jutrowneho swjedźenja wuńdźe bliže čisło „Serbskich Nowin“ wutoru připołdnju.

P. Wićaz:

Jutrownička.

Jutrownička zwony ludej zwonja.
Słónco strowi miłe serbske hona
Nježnje znowa zemju hrěje —
Luboznje so směje.

Zeleń nalětnja a nowa pycha
Zemju debi. Zemja znowa dycha,
Wšo sej fifoli a hudźi,
Słónco radosć zbudźi.

Serbja Boha khwala z křižerjemi,
Z Božim horjestaćom — z khorhojemi
Do wsow dalšich wotjěchaju
A sej zaspěwaju:

„Khryst je stanył překrasnjeny z rowa.
Wotewril je njebjo swětej znowa.
Khwalmy Boha! Haleluja!
Khwalmy! Haleluja!“

Konje hordźe kroča — hrjehotaju,
Na radosći našej podźěl maju.
Z gratom złotym dźensa dźi
Křižeŕ konja sebi.

Hriwy kudźerjawě třepotaju
Graty, banty — kak so błyskotaju.
O wy serbske jutry rjane,
Budźće powitane!

To mi Serbow jutry starodawne —
Wašnja nadobne a swětosławne.

Božo, zdźerž nam tute herbstwo,
Z nim też drohe Serbstwo!

Jutry — swjedźeń horjestaća.

Khrystus, kotryž wot Cźichcho pjatka, hdźež smy khwalili we wumóženskim stutku našeho Sbóžnika, bjes kotrehož na swěcże žaneje khěrjescźanskeje zmyknje bě njeby. Jeje pak też potom hišće bě njeby, by-li so pschebywanje a skutkowanje našeho Sbóžnika na semi z jeho zmjerću skónčiło, kotruž je wón Cźichi pjatk na khěrju poczerpił. Wěstoscź, so je wón nad zmjerću dobył, njebyły my měli, by-li wón w rowje wostał. Jako khěrjescźenjo pak wěmy, so row a zmjerć njemějescźitej mozy nad nim, wón jej pschewinu a stany na jutrownym ranju z dobyczerskej khažnoscźu wot morwych. Nowe khlónja sebi khadźa khudźenemu swětej z pśenim jutrownym ranjom. Swět měsesche toho, kiž je zmjerć móz wzał.

Khěrjescźanska zyrkej je tule radostnu jutrownu powěscź pśche wichitke cźasy z wulkej wjeselosću a zahorjenoscźu swětej pschipowědała. Na jutrowny dźiw horjestaća zwojeho Knjeza załožuje so zyrkej jenoź, dokelž je runje tutón wulki Knjezowy skutk z najzgnilniśimi dopokasom, so běsche wón wot Boha pózłany Mesias. Dokelž je wón horjestanył, móza nětko khěrjescźanska zyrkej a wschitke je cźitawy wjesce wěricź, so tóždy, kiž tutón swět wopuscźi, hdyž je jeho běh źiwjenja dokonjany, też junu wot mornych stanje. Sa tóžderho wěrjazeho khěrjescźana je to wobšožaza wěra, kruta nadźija. A to je pschicźina, so je runje jutrowny róčny cźas zwjedźeń wulkeje radosće, wésteje, žiwjenje nadźije.

Jutry zwjecźimy w cźasu, hdyž stwórba wonkach je zwojeho dotkeho zymskeho spara wotucźa, hdyž miłe zuje nalětnje wětry duchaja, a wumakjuja je semje, kiž běsche w symje twjerdźe samjersnjena, młodnu trawicźku, pśenje nalětnje kwětki, kotrež so pokornje za kerćźami khowaja. Wschudźom hiba so nowe žiwjenje. Schtomy a kerći dostawaju pupki, i cźopłych krajow wrócźeja so lube ptacźki a sanoschuja sebi zwoje pśenje nalětnje spěwcźi. Boża stwórba wokoło nasz zwjecźi też zwoje horjestacźe.

Nowy naležni duch sapschimnje móznje wschitke stworjenja, wožebje króny stworjenja, cźłowjeka. Wón, kiž je z rosumom wobdarjeny, sacźuwa we zwojej wutrobje a też w stawach zwojeho cźěła, kak so w pschirodźe wschitko wobnowja a z wjeselom źiwladuje do pschichoda, dokelž nětko pschikhadźa radosćiny, khažny cźas.

Schto pak jutrowny zwjedźeń nětko nam cźłowjekam nowcho cźasa, nacźeje rossaśmjenje a techniske woby, vschiwoła? Schto ma horjestacźe Khrystusowe z tamnym pśenim jutrownym zwjedźenjom hišće za naš placźaze? Schto preduje wobstacźe khěrjescźanskeje zyrkwje, kotraž so na Khrystusowe horjestacźe załožuje a je wichory wschitkich cźasow hacź do dźensnischeho dnja pschetrała? A pschiroda wokoło nasz, kotraž so z tóždym létom nowu draśtu wobleka, nima nam wona niczo praticź? We zwoim wschědnym źiwjenju smy husto pschejara do zwojeho dźěła, do zwojich staroscźow, do zwojich žadosćow sanórjeni, so njenamakamy a žebi njewobsmjemy cźasa za wyschiche praschenja, za zwoje ideale. Jutrowny zwjedźeń ma nam też za nasche wschědne źiwjenje, za nasche powołanje tu na semi, za našu narodnoscź wjele praticź. Won njepokazuje naš jenoź na tamne horjestacźe a ponowjenje w duchu a myśli.

Nam wschitkim jako cźłowjekam, kiž mamy se zwojimi a druhimi hromadźe źiwi być a wobthadźeć, pschisłupi jutrowny zwjedźeń a napomina naš, so bychmy horjestawali, so bychmy so z tóždym dnjom próspwali, w swěrnej lubosći a pschesjenosći se zwojimi zwójbnymi wobthadźeć. Swójba je wožebje dobre póla za wschitke druhe khěrjescźanske poczinki: ponižnoscź, cźitoscź, wěrnoscź, luboscź, poćuchownoscź. Chcemy-li to wschitko śwěru wobkedźbowacź, smějemy takrjez ruzy polne dźěła. Ale mnoho je khažne, kiž tutomu swěrnemu dźěłu a prózowanju ticha, mjenujcy cźim bóle so w tutych dobrych poczinkach zwucźowacź, cźim bóle nam wone bywaju a cźim wjesela je duschina radosć nad wuspěchami, kotruž mózemy z pruhami jutrowneho złónja pschirunacź.

Dźenšnišći dźeń pak cźłowjek i wjetscha jenoź je zwojej zwójbu njewobthadźa a z njej njedźěła, ale ma zwoje powołanje wukonjecź mjes ludźimi, kotśiž su jemu mjenje abo bóle zuiv. Tu poćiscźeja so najrjeńše pschileżnoscźe, hdyž mózemy kedźbowacź na žadanje jutrowneho zwjedźenja: Stawaj horje! Swěra w dźěle a zwedomicźiwoscź staj błyschcźatej dejmantaj, kotrejž matej dźensa hišće wyšoku płacźiznu, dokelž śtej bohužel hišće tśěro žadnej. Kaž so w pschirodźe wschitke rostliny kóžde léto z nowa wuwiwaja, tak mamy też my zwoje dźěło wukonjecź a derje dokonjecź, so by pschecźo z cźełcźu wohstało. Njecpróstnje mamy stacź za dobrym zwědomjom pschecźiwo kóždemu.

K tomu pschihódźe hišće něchto tśeće a ma za naš Serbow wosebitu wažnoscź. Wam wschitkim je znate, kak cźežko mamy so my Serbja bědźicź, so bychmy tu wostali jako lud, kak wutrajnje mamy wojowacź, so bychmy wobstali pschecźiwo žołmam, kotrejž naš pózrjecź hrożą. Tele žołmy su wschelakore, su pak wschitke jenoź straśne. Jena z nich mjenuje so wotpad wot Boha. Tuta žołma, kotraž je so wožebje w pózłednim cźasu jara sćelniła, howri też pschecźiwo naschemu serbskemu ludźi. Dokhoź Serb wostanje zwojemu Bohu zwěrny, dotkoź je wón też zwojemu ludej zwěrny. Tak kucźe pak, hacź zwojemu Bohu khribjeć wobroczi a wjda so to khěrjescźanskich poczinkow a nałožkow, je so też z jeho narodnym smužkenjom kórin stako. Cźim wiacy pschikituwa sebi duch moderneje smužkenjoscźe do naschich serbskich zwójbow dobrota a nabožinu z wutrobow torha, cźim hubjeńscho z nimi śteji. Shrabajmy so, zwjemy trucźe, stawajmy jako mužoje, so by naš tuta straschna žołma skónčnje njepožrała! S njekhěrjescźanskim smužkenjom rosce pak też materialismus, to réka cźłowjek hlada jenoź za wyschej sašłužbu, myśli na pschihotowanje zwojeho samoženja, dokelž niczo wyschischeho njesnaje, hdyž je Boha je tróna zwojeje wutroby storcźił. Tajki cźłowjek njeje khmany so shrěcź za ideale, kaž je narodnoscź je. So je žołma materialismus też hižo w Serbach wjele škodoby naczinika, dopokazuje najbóle struchła wěrnoscź, so je serbšći lud thwalbu zhubił, so je khěrjescźanšći a pobožny lud. Njech nam tu jutrowny zwjedźeń podarmo njepschiwoła: Stawajcze horje! Tśeći nasch njepokoj je, so žebi wschelazy z naš myśla, so je jenoź to dobre a něschto hódne, schtož wot wonkach k nam pschinidźe. W jich wocźamaj nima to wjazy žaneje hódnoscźe, schtož bychmy wozam drohe a lube. Wschelake rjane serbšte nałožki su so zhubiłe, kiž běchu z wurazom serbskoscźe. To płaczi też wo naschej macźerinej rěcźi. Njesapomnimy tola na wuczbu jutrowneho zwjedźenja. Njewostańmy jako Serbja stejo pschi narodnym cźichim pjatku, ale pschewinimy zmjercź, kotraž hrozy jedym staw luda po druhim moricź. Budźmy z dobyczerjom nade wschitkimi cźłowjemi mocami, so by nam sakkhadźała jutrowne rano, so bychmy junu doczakali serbšte jutry!

Wšitcy saksku metallowi dźěłaćerjo so z dźěła wuzamknuli.

Sakscy metallowi industrialni su schtwórtk wjeczor we pokedźenju w Kamjenicy wobjamknuli, wschitkich sakskich metallowych dźěłaćerjow z dźěła wujamknuć. W Sakskej je nětkle 330 000 dźěłaćerjow w metallowej industriji z wujamknjenjom potrjechi. Wujamknjenje je schtwórtk 12. hapriele je słónčenjom dźěła zapocźnje.

31. měrca bě mantlowy tarif, kotryž nsbu dźěłaćerjow w sakskej metallowej industriji rjaduje, wotběhł. Swjatki su z cźasom wo wobnowjenju tarifow jednale, njejsu pak k dojednanju dóšće. So njeby bjestarjelowy cźas nastał, je sakdźeny tydźeń sakski krajny wurunad z rosrjadźenym wujakom nowy tarif postajił. Dźělodawarjo su jón pschipósłali, dźěłaćerjo pak wotpokasali, dokelž mějachu połojetschenje nsby njedospołnjace. Su hrjedu 4. hapriele bě němske dźělowe ministerstwo dujelo rozrjadźeny wuhrud za wjasacy wumrajeć. Dźeń psched spocźatkom tehole jednanja po pschikasni swjatka němskich metallowych dźěłaćerjow 20 000 metallowych dźěłaćerjow w dźěłarnjach wschelakich městow dźěło stoż. Sćrjedu je w Kamjenicy ramej 9000 a schtwórtk hižo 14 000 dźěłaćerjow strajkowało. Jako naprawu pschecźiwo strojeńej su dźěłodawarjo wobjamknuli, wschitkich metallowych dźěłaćerjow z dźěła wujamknuć.

Litwinow a Krestinski pola Stresemanna.

Němski zwonkowny minister dr. Stresemann je schtwórtk rušeho nameščeneho zwonkowneho komminara Litwinowa a rušeho pósłanza w Berlinje Krestinskeho pschijate a dźěsche

rozrecenje i nimaj met, zychi kotrymż je ho tez direktor rańschego wotdźelenja w němišim zwonkownym ministerstwje, dr. j Dirksen, wobdźelił. Pódla druhich prańschownjow je ho wosebje wo šiejišchego němšteho kněžerstwa w Donezkej należnosći jednało.

Přeciwo powyšenju železniskich tarifow.

Němšteho zwonkownego wjednjenja je pišmo pola němšteho wobšhadneho ministerstwa japodat, w kotrymż žiwje pschecziwo wotmyšlenemu powyschenju železnišćich tarifow protestuje. Pišmo je wschej rozsudženschu we sajinje wschego ludowcho hospodarstwa žada, so by je wotmyšlene powyschenje tarifow wotpokazał.

Dizziplinarny prozeß pschecziwo Jagowej.

Prjedawdžischcho knježerstwowcho prezidenta j Jagowa su w lecze 1929 j jeho zastopnistwa wobšadźili a jemu penziju zapowdali, dokelž je ho pjecza pschi Kappowym puczu wobdźelił. Jagow je na to wo penziju skerźił. Tole dny je němšteknježny sud w Lipšku wuznadźił, so na pruski stat Jagowej penzijna placizej, dokelž jeho njejsu dla wobdźelenja pschi Kappowym neju zastudźili. Pruske knježerstwo je tohodla wšelko pschecziwo Jagej dizziplinarne pschepytanje zamjedło.

Strażowarja zawjery dla pschecjeżenja i dżelom wuwinowali.

Dla cježkeho njeschoa na železnizy pola Muldenšteina, pschi kotrymż loni 2. decembra Barlinski špěchny cjah do cjahu cježitych automobilow je morišchtaj a lokomotiwar a tepjer hyšchnoho cjaha so cježko zranischtaj, — strażowar zawjery Jahn pšched žudom šteješe. Wobšorkerny móžeše dopokazać, so je je w šlužbje pschejara wobešeženy hyl. Wón mješche nic jenoż železnišći pschekhód strażować, ale też wudawanje jednych zharkow a telegrafowy apparat se 4 powołanymi wobšludźi, a zkónčnje hischcze železnišći pschekhód zjednać. Po kotrymż wschednje 50 cjahow ježdješe. Dale je wuczi, so zwonitko zyle slabje zwonjesche a so je so hakle njedawno j nowym druhim zwonka železnišćeje zhěži wudspelnilo. Džiwaja na tele wobstejnosce šudniży wobšlorženeho wuhonwobrachu.

Ludowe pozdanje w Mecklenburgskej.

Po wyschcherjenym šdželenju je ho štóržtu proz, kotrehož je mecklenburgsko-schwerinšti landbund pschecziwo [illegible] ludowe pozdanje, dla, hischcze [illegible] ludowe pozdanje, dla, **hischcze** [illegible] ludowe pozdanje, dla, **hischcze** [illegible] ludowe pozdanje, dla, **hischcze**

rjeni do Moskwy pschelwjesł. Dokelž ßu jeho do jenoho jastwa w Leningradze dowjesłi, je ßo danske ßwonkowne ministerstwo na tamnischeho danskeho generalneho konsula wobraczilo, ßo by ßebi wez wosjahnicz dał. Hacz do pjatka hischcze danske knjezerstwo Janeje wotmołwy dostało njeje.

Ruske posyłki złota.

5 milijonow dollarow złota, kotrez bê ruska statna banka podarmo ßpytała, w Ameriźy jako kreditny podłoh załožeć, je ßo j Newyorka do Rêwjeje wuwjesła. Na kajtu adresu wone du, ßo j rußeje ßtrony njepraji. Każ je znate, bê Franzowßka pschecziwo pschijeczu złota protestowała, dokelž bê Franzowßka banka žadanje na ßwój złoty połład pola zawjeze rußeje banki, kotrez ßu bolschewikojo w lêcze 1917 jebrali, pschipowêdźiła.

Politiske ßestajenje Czerwjenjeho wójßka.

Każ ßo j Moßkwy powê, je hłowny roßkazowar rußeho wójßka Woroßchilow na ßjêdze ßekretarow kommunistiskich wójßkowich pankow dołhu roßprawu wo politißkim ßostajenju dêle w Czerwjenym wójßku podał. Mjes druhim na to pokazuje, ßo ma Czerwjene wójßko telko kommunistow w ßwojich radach, każ žana druha organisazija we Rußkej. Gdyž ma wójßko tej hischcze nêtkole dowêrjenja njehódne elementy, je tola jich ličba tak ßnadna, ßo zyßkej njemóže feschkódźeć.

Perßiskeho ministra ßjawnych dźełow ßkonzowali.

Ministra ja ßjawne dźêła Amira Tahmaßpa, ßu na dahladowaciskim puczowanju pßches Luristan bliźko Khoromabada ßkonzowali. Minißter bê ßo tam ße ßpłahom Lurow dwadźił. Gdyž bê powêźej wo nadpadze doßchła, je parlament ßwoje wurađowanja wotßtorził. Schaß je do Khoromabada wotpucźował.

Naład na domorôdnu policiju w hollandßkej Guineji.

S Ternata w Nowej Guineji ßo powê: W połnôcnym dźelu hollandßkeje Guineje je tamniße wobydlerßtwo pjecź domorôdnych policistow, gdyž bêchu jako patrouilla wuczahnyli, nadpadło a ßkonzowało.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu 7. jutrownika.

Celestina — Hermana.

† 18;2 Eduard Wjelan, farař w Slepom, njebojazny wojowař za prawa serbskeho ludu na wßitkich môžnych synodach a konferencach, husto wobskorżony a preßêhany, je ßtał we wichowach każ ßtary dub. Wßitcy jeho tola česchachu, Nêmcy hißće bóle hač Serbja. Na zemjanskich hrodach jeho rad widźachu. Rêčeše runje tak derje pólscy każ serbscy a je rjanu pólsku knihu do serbßčiny přełožił. A při tym bêše wón basnik. Hdyž po dalokich holanskich puczach z wozom jêdżeše, ßłyßachu jeho khójny w serbßkej, łaćanßkej, też južnoßłowjańßkej rêči ßpêwać. — **Jeho** najwjetße basniße dźêło je přełožk psalmow ze **he**brejßkeje rêče. Bêše dobry znajeř orientalßkich rêčow a dołho je ßo prašał, hač njehy radßo ßo wo profesuru na univerßite wobhonjał. Jeho lubosć k serbßkemu ludej polnu jeho, farßke měßtno ßwojeho nana přijeć. Wjele je pißał do serbßkich časopißow, też ßamoßtatne pêßnje, wjele je přełožił z južnoßłowjańßkeho. Też wumêłße dary mêješe tutón wjelestronßki knjez. Je komponowař a molowař. Hans Depla a Mots Tunka ßtaj wot njeho wunamakanej a rysowanej ßtworjeni. Eduard Wjelan ßłuša do wulkich wótcow naßeho ludu!

* 1869 Jan Just w Nowej Jaseńcy, bywßi farař wo Ralbiecach.

† 1883 Franc Xaver Krawc-Schneider, duchowny rada w Kulowje, ßtudowaße ze J. A. Smolerjom we **Wrótßławje**, ßpiß **rêčnica** a ßtawiznu Kulowa.

† 1909 Handrij Dučman, naß njezapomnity wótčina, na kotrehož **ßmy 2. III.** ßpominali.

1847 dozałoži ßo na tłêłerni w Budyßinje Maćica Serbßka.

† 1892 J. A. Wjelan

Jutrowna ßobota.

Žarnj, dußa, Jezußa,
Kiž za tebje k ßmjerći dźêše,
Dokelž tebje hrêßnika
Zaßo k hnadźe přinjeße chcyše,
Tajku lubosć k tebi ma:
Dußa, žarnj Jezußa.

Žarnj, dußa, Jezußa,
Kotryž wumrê křižowany
Jeno jeńčey tehodła,
Zo by nam přez ßwoje rany
Zaßo dobył njebjeßa:
Dußa, žarnj, Jezußa.

Žarnj, dußa, Jezußa,
Kiž na křižu wobłêdnjeny
SSwojeh' ducha horje da;
Jeho ßkutk je dopjelnjeny,
Jeho martra ßwój kóne ma:
Dußa, žarnj Jezußa.

Pêtr Młónk.

Přißłowo: Hapradeja njeje hißće moja.

*

Njedźelu, 8. jutrownika.

Jutrownicka. 1. dźeń jutrow.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1".

1843 nastupi Michał Bunk zastojnißtwo direktora tachantßkeje ßule w Budyßinje. Bêše ßo narodźił 21. meje 1804 w Zywicach a we Prazy ßtudował. Wot lêta 1830 sem ßkutkowaße w Budyßinje jako kaplan. Wo załoženje Maćicy Serbßkeje ma wulke zaßługy. Bu ßobu wuzwoleny do wubjerka. W lêće 1855 powyßi ßo za kanonika, zemrê 8. měrca 1865. Tachantßku ßulu je runje 17 lêt dołho wodźił. — Njeßkomdźi ženje žaneje ßkładnoßce nêßto wužitneho podpjerać. Za ßwój serbßki lud je mjez druhim pißał dwê dobrej knižey „Knjez Mudry" (1849) a „Wosobny dar za křeßćijanow" (1856). Do prênjeje katolßkeje čitanki je podał krótke powêdańčko wo nowem prawopißu: „Stóž ßo Bohu dowêri, kruty dom ßej natwari". — Też Budyßku Bjeßadu je ßobu załožił a je rady w njej w ßerbßkej zabawje přebywał. — K załoženßkemu ßwjedźenjej lêta 1856 je ßam pêßnil wjeßely blidowy ßpêw. Wßitcy mějachu jeho radźi a wobžarowachu nutrnje jeho ßmjerć. Dołho ßu jeho mjez ßwojimi parowali. 1863 ßwjedźeńßka hośćina k česći naßeho wótčinca Jana Arnośta SSmolerja, jako bêše wulcy česćace powołanje na profeßuru do Warßawy z lubośću ke ßwojemu kłudemu narodej wotpokazał. Při hośćinje wobdźělitaj ßo ßławny rußki basnik Alexej Tolßtoj a wjerch Gagarin.

† 1905 bißkop SStroßßmayer w Djakowje, česny ßobußtaw Maćicy Serbßkeje, wulki ßpêchowař ßłowjańßkeje kultury.

† 1865 Michał Buk.

Serbow jutrowne alleluja.

Alleluja, Wón je ßtanył z rowa.
K ßwêtłu zbêhł ßo, we ćmje ßtož ßo khowa!

Wot Wotrowa do Kulowa dele,
Wot Radworja do Njebjelčic ßćeło
Křiže! Alleluja po kraju.
Wothłós pola, puće wołaju,
Wothłós wutroby wße wyßkaju..

Jêchaju na konjach pyßnych,
Na ßabrakach módrych, čerwjenych.
Konje kudźerjawe třaßu hriwy
W ßtupje porno ßebi dwaj a dwaj;
Hißće ßtary ßerbßki duch je žiwy.

Serbßki dźens ßo čuje serbßki kraj,
Serbßki w pyße bohabojoße,
Serbßki w błyßku česnej hordoße.
Serbßki w česći ßtarej dawnoße.
Křiže! njeße wóteow raz a česć,
Kóń wê, što ma dźens a koho njeść.

Čißinßki.

*

Póndźela, 9. jutrownika.

Jutrowna póndźela — 2. dźeń jutrow.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1".

† 1874 Jurij Cyž, jeđoż 26lêtny kandidata hoho-słowßtwa, rođźeny w Nowoßlicach jako ßyn ßerbßkeho kubleŕa Pêtra Cyža, kiž je hromađże z Bohuwêrom Jakubom ßerbßki lud na ßakßkem ßejoju zaßtupował. Wopytowaße najprjedy Kaњanßkich ßulu a potom tachantßku w Budyßinje. Tu ßo rozßudźi k ßtudijam haćrunjeź to nanej lubo njebêše, kiž by jeho rady doma na kuble zakhował, dokelž bêše ßam wßelepił. Ale ßkónčnje đo toho zwoli, zo njeby ßwojemu ßynej duchowne rozwiće překazył a mêješe bórzy wulke wjeßele na pilnoßći a na postupowanju ßwojeho ßyna. Tutón ßtudowaße w Prazy a we Münßtern. Přihotowaße ßo na doktorat. — SSta ßo z wêdomym Serbom, kiž ßwój lud ßprawnje lubowaße. Pospytowaße ßo we literarnych dźêłach; započa grekßkeho basnika Anakreonta přełožić. Tehdy ßchori na ßuchośinu. Dyrbješe ßo do Božeje wole podać. Zemrê w ßtarßiskem domje. M. Hórnik, kiž je nadolmeho młođźenca lubował, pokojeße wołenjenche ßtareho nana při rowje ßyna ze ßłowami z Mudroße SSalomonowoje: „Jeho duša ßo Bohu ßpodoba, tehodła khwata wón z nim z teło zleho žiwjenja". – Mudr. 4, 14.

† 1748 Khrystof Bjedrich Faber, farař w Khukßu, wudawař nabožnych knihow a hromadźeř. Jeho ßerbßka knihowna khowa ßo na Budyßkej radnej knihowni.

† 1798 Samuel Bohuwêr Ronich, farař w Małeßecach, wučeny knjez, kiž je wjele nêmßcy a ßerbßcy pißał. Mjez druhim wuda lêkařßke rozwučenja. Je jako „ßtudenta" we Bêłohorje (Wittenberku) ßerbßke towařßtwo załožił.

† 1874 Jurij Cyž.

Hdže ßu mi banty čerwjene
Na ßwjedźeń wjeßoły,
Što módrych, bêłych přinjeße
Na ßwjedźeń jutrowny?

Hdže ßy, mój pyßny koniko,
A što ßo zraduješ?
Każ ßłónêko ßkoči ßkhadźejo,
Ty ze mnu zejhrawaš.

Hdže ßu mi rjane khorhowje
Na ßwjedźeń dobyća,
A bubony a pißêle
Do ßwjatoh' kêrluša?

H. Zejleŕ.

Přißłowo: Jutrowneho deščika burjo ßo wjesela.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. thermometer wo dnjo +14. Dźeńßa rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer —4, thermometer w nozy +4. — SSnih na nižina, hač dotal pola kupy Jßland leżaza, ßo we połnozy nimo hiła. Jeje wubêßći ßu nam njewobßtajne a ßcherjate njebo pßchinjeße. Schtwórtk ßo popoldnju cźehnjeße nimale ßylne hrimanje pßches naßu krajinu k połnozy Budyßchina. Też wczera je ßo naßdała hrimaka. Wno zy bê ßchleitza, hač dotal na njewobßtajne wjedro pokaßowaja, na rjane lêća. Po njewjedrje ßmêjemy trochu ßnjune wjedro, hačrunjež ßo nadźijamy, ßo je wjedro nêtko ßtajit, hyrnjež ßwój trochu hapriejßi ras wobtkhowa.

Naßch wjedrawußtojny ma ßa pßchichodny tydźeń jeźehowaze wjedro ßa móžne:
Njedźelu ßo mrócźele pßcheczahdźa a ßyma.
Póndźelu a wutoru rjenje, ale khłódno.
SSrjedu wêtrate a khłódno.
Schtwórtk wêtrojte a ßnih.
Pjatk wêtrojte, kritißi dźeń.
SSobotu wêtrojte a rjenje.

Jutje, prêni dźeń jutrow, ßłónčko 5.22 hodźin ßchadźa a ßo 6,45 hodźin khowa. Mêßacźk khadźa wjeczor 10,26 hodźin a ßo rano 6,46 hodźin khowa. Druhi dźeń jutrow pßchińdźe mêßacźk ß łataŕnja wokoło połnoca do Lońa. Hłownemu ßtarßiskemu ßerbßkeho ßtudentßtwa, kujeßej Nowakej, je na ruku ßłubił, ße kóždemu wopytarjeß khadźowanki hač domoj pojźeći, a to zyle darmo.

— **SSpêchujeze Budyßke jejßkaklenje!** Budyßke wobkhadne towařßtwo nam pßíche: Budyßke jejßkaklenje jutrownicźu na Hrodźißchu je, kaž je znate ß nałoţom, kaž ßo zyle njemuczeny woł ßpłaha k ßpłahej naměwa. Budyßke jejßkaklenje je ßtudowym waßchinom we połnem ßmyßle ßłowa, kiž korjeni we wêdomoju luda a ßo tógodobnje ßnowa haji a pêßnje. Młodźina a dorośćeni ßhromadźaja ßo jutrownicźu na Hrodźißchu, pßchedwałowajo jejow twarja ßebi tam ßwoje ßtany. Kóżdy cźe ßo na rjanem wobraßu naßeho ßwêdźenja we Budyßchinje ßwjeßeźicź, chże dopomnjeźa ßwojeho dźećaßtwa wobnowiźej, ale chże ßo też pßchi wjeßelu wobdźêlicź je ßkutkom. W tutom naßtupanju bê wożbeje ßwjeßełaze, ßo hižo w dowójrßtnim cźaßu a potom po pßcheßtorhnjenju wójßkich lêt tole waßchinje ßnowa wożiwi: lubowarjo domiznu a dźeći ß mnohimi darami tomu pßchinjeßchowachu. Kajka bê to radośćź, hdyž hnydom zyle korby polne ßłódkich jabłuczkow, jabłukow, popranzow atd. po nawißu ßo dele wußwjahnu. Tajzy pßcheczeßo ßtareho ludoweho waßchina ßu ßawêße też dźenßa hißće ße a też lêtßa ßwoju podpjeru wopokaźu. Pßcheßonnje ße, ße hdyž najcźerße worchty ßo ßkutkownje wobdźêlike a wulka ßyła wopytowarjow ßwoje dary ßobu pßchinjeßła. Wo to ße zyle Budyßke wobhdźeŕßtwo ß tutym proßy, ße by ßo Budyßke jejßaklenje prawje derje poradźiło, ße by tutón ßtary krajny domiznißki nałoţk prawje dałoko ßmaty ßêźnik a wjele wopytowarjow do Budyßchina pßchiwabił.

— **SSćebi žiwjenje wjacy ßpytała.** 20lêtnja holza ß Lubija ßypny ßebi hórčicźny ßnêźnatan (Bitterkleeßalz) we jenej tudomnej korcźnje do ßchalti łoţeja, ße by ßebi na tole waßchinje žiwjenje wjacy ßpytała. Jedyn tudomny wobdźeŕ žiwjenja ßtyri hórßy po tym na dróßy leżo namaka a ßantitetna kolona, kotruż bêße policija ßawołała, dowjeze holza ß chorobnym autom do mêßchańßkeje chorownje. SSe naprašchenjom pola Lubijßkeje policije ße ßo ßwoni, ße je holza pßched wjeczerom ßtarßchiłki dom wopußchcźiła. Wona njeje w žiwjertnym ßtrachu.

— **Wêß dźeńßnißcheje jutrowneje ßoboty** mójachu hohaty wopyt ßapjećź. SSdźiwjaze wiłi bêchu derje **woh**ßadźene, proßata ße pßchi ßrêdnich placźißchach **derje pßche**dawachu. Butry ni pßchewjele njebêßche, dokelž ratarjo intenßiwnjeźi ßami wjele ß **introwneje njedźele** trjebachu. Wona placźeßchejße 1,10—1,25 hr., jeja 11 pj. a tuarow 25 pj. Libjata, kotrychž njebêßche telko kaž tydźenja, placźachu ßwjeßcha 2 –2,50 hr., punt tôßcza ßwjeßcha 90 pj. Bohate na ßwêtłach a ßkjenych ßahrodnißkich wupßadach ße nêtko ßaße ßeleninowe wiłi. Punt čerwjeneho kała placźeße 35 pj., běłeho 18 pj., zyßke 25 pj., morchwje 20 pj., jellerija 40 pj., róża hyđrojeho kała 50—1,30 pj., hłojeßka ßokotwje 35 pj., punt jêđźeze łobody (Spinat) 50 pj., kopa ßokotwjowych ßadźenkow 1,20 hr., punt jabłukow 15—50 pj., běrnow 6 pj., zentnar 7,50—5,50 hr., litr łanjeho wolija 1,60 hr.

(Dalße je Sserbow w pßchihłoßi.)

Najnowiße z cyłeho świata.

— **Schkrowa powêźej wo wjedrje ßa jutßißchu njedźelu:** Mrócźele ßo pßcheczahnja, hewak rjenje a ßuchо, tola trochu khłódno. W Jendźelßkej militßchy, ale trochu ßcherjate wjedro.

W Nachenje je ßo wjetßcha Plunowa (gaßowa) rola we Luczjnej dróży ße ßapadnjenjom ßemje ßłamała. Plun ßo pßches pjatu do khêże cźißło 5 dołu. We wobhdźenju pßchi ßemi je ßo zyła ßwójba, nan, macź a dwê dźowcy ß plunom morila. Wohnjowa woboza je druhich wobhdźerjow ß pomozu dweju mechanißkeju rêblow ß domu wukhowała. SSe wukhowanych ßu ßo ßchtyri wożkawa cźeßło ß plunom ßajedoßcźiłe. Hdyž motorowa ßyłkawa pßchijêđże, ßo ßemja pod njej ßaßunu a wußtupowazy plun ßo ßapali.

*

Pola Brna na Morawje ßo automobil, w kotrymž 18 ludźi ßedźeße, dla ßłamanja wodźidła pßcheczißnu. Wßchitcy ludźo w nim ßo cźeßko ßranichu.

*

W Karlßkrouje, hłownym ßaßtajnißchu ßchwedßkeho wójnßkeho łodźiwa, je ßo w nozy k ßchtwórtkej bombowy attentat pßchecziwo wobhdźenju fregatowoho kapitana Wachtmeißtera ßtačił. Bomba ßo pßcheczißnu wokna cźißły, pßchi kotrymž fregatowy kapitan ßa dźełaßtim blidom ßedźeße. Na ßboże pak bomba wokno njetrjechi, ale na verandźinu ißchu padże, hdyž rosbuchny. Nêhdże 30 wokonowych ßchlenjow je ßo rosraßkło. Ludźo njeßu do ßchkody pßchißchli. SSa winiami ninaju žaneho ßleda. We łódźerinjach wójnßkeho łodźißtwa ßo nêtkole dla ßtdoweje ßwady ßtrajkuje.

*

Marßchall Piłßudßki je ßo roßkudźił, hromadźe ß lêwizu Jezjma Jużeźerßkeje wjeßej. Schtwórtk je wón poldra hodźiny ße Jezjmowym marßchallom Daßzyńßkim jednał. Piłßudßki je Daßzyńßkemu rjekł, ße ßo pßchi wuradźenju hoßpodarßtwowcho nuzborka wo wuzerßtich wundawkach wobdźêli.

*

W nozy k 4. haprieji ßu w SSomßrynje a Torbali ßnowa ßchêrej podźemßkich ßtorcźo, kotrež pak bêchu łokle, ßaczuli. SSe ßemjerjenjom pßchedawßchego dnjowa ßu ße w 17 wßach 515 khêżow, 7 moßchejow a 4 ßchule wupußcźiłe.

Zadanjamy nalutowańske pjenjezy

z 5–8½ procentami

po wučinjenju

Šckowe konto z 4 % bjez dalšich wudawkow
Dawamy kredity, wobstaramy hypotheki a hódnosine papjery kaž wšě druhe bankowske dźěła

Přijimamy a wupłaćujemy też pola filialkow we Wojerecach a w Khoćebuzu a agenturow w Kulowje, Wjerbnje, Łazu, Rakecach, Nowem Měsće, Wulkich Ždžarach, Khróšćicach, Barće, Delnim Wujezdźe

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Gardiny
tkaniny za gardiny
etamines
vitraže / polstores
we wulkim wubjerku
Otto König w Budyšinje
při Mjasowych jětkach 3.
Telefon čo. 3162.

Vogtlandske wumělske **garding**
kupujeće stajnje tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Zitnych wikach 11, znapřeča hosć. „Zł. Hwězda". Ręču serbski

---

Kedźbu! Kedźbu!

wulki wubjerk

žonjacych a dźěwjacych falkow,
košle, ložowe plachty,
wupjerki, platowe a
balmjane twory
jara tunjo předawa
Martha Briesovsky
w Budyšinje Fiedlerstrasse 4
— Žane klamy —

Dźěłowa zaradźerńja w Budyšinje

posrědkuje njestronscy a darmo

dźěłanske mocy

kóždeho powołanja, a

pyta:

friseury, frisesy,
elektromonteurow za zwonk. a znutřkowne dźěła,
mašinskich bijerjow za plestr, młodeho zamkarja za twarjenje wahow, murjerjow, holcow do domu, kiž móža warić a maja dobre wuswědč.
piančicow do trajneje služby
domjacych holcow z wuswědčenjom, też tajke, kiž dyrbja sobu posłužować
dźěłaćeńske swójby
rólnych pohončow, nježenj. młodych pacholow za dźěło w hródźach a na polach
jutrownych hólcow a holcow
služownych holcow do hródźe a na polo
dejerjow

za hosćency
do ratarstwa

poručuje:

knihiwjednikow
kontoristow
stenotypistow
předawarjow
ekspedientow
zastojn. do biirowa
mužow
žony a
holcy
ze wšěch
powołanjow

mašinskich inženěrow a technikarjow
kamjenjećišćerjow
litografow
pismikistajerjow, knihiwjazarj.
zamkarjow a kowarjow ze wšěch powołanjow.
klampnarjow za twary a instalaciju
sedłarjow, wutykowarjow
tapečěrjow, wojnarjow
blidarjow za wšě dźěła
wyšš. pinčnikow, pinčnikow
wupom. pinčnikow a pinčnicow

Poručuje:

kucharjow, domownikow
jstwinskich holcow
holcow do bufeta
pjekarjow, konditarjow
mlynkow, rěznikow
šewcow, krawcow
murjerjow, čěslow
molerjow, łakěrarjow
twarskich pomocnikow,
poselnikow
šofěrow, mjez nimi wuč. zamk
dźěłaćerjow, njewuč. ze wšěch powołanjow,
šwalče, šwalče za šaty,
plotowařki, pychařki
štrykowařki
dźěłaćeńki
posłužowařki
jutrowne holcy za domske dźěło

Na Hrodowskej hasy 10 — — Telefon 2861 a 2868.

Do Budyšina přišedši zetkajemy so stajnje
w Lehmanec kofejowni
na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118
jj konditorske twory / najlěpše napoje
kofejowe pječwa / jědźny lód
štomowe tykancy / šokoladu
Wosebitosć: Torty
z kóždym lubym napismom k wšěm składnosćam so hodźacy dar
Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja
We přećelnych **rumnosćach kofejownje** wšědnje popołdnju a wječor **koncert**

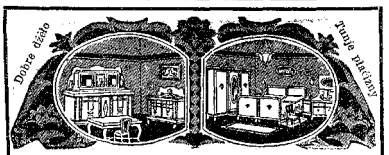
Hosćenc w Pěskecach

Druhi dźeń jutrow:
Nalětni swjedźeń
Popołdnju: **kehelekulenje wo myto z rejami.**
Wječor: dźiwadło **„Wopor cuzbliskeho wójska"**
po tym bal.
Přećelnje přeprošuje
kolojězdne tow. „Wanderlust" za Róžant a wokolinu

Hosćenc w Pančicach
Druhi dźeń jutrow, wječor w 7 hodź.
koncert
wuwjedź. wot sobustawow Kamjenčanskeje měšćanskeje kapały
Dirigent knjez kapałski mištr Höhne
Po tym bal jenož za wopytowarj. koncerta. — Składnosć za wróćowjezbu

---

Zwjazk Łuž.-Serbskeho Studentstwa
wuhotuje **jutrownu póndźelu** (9. IV.)
Serbski wječork we Łazu
Hraje so „Zbudźenje"
(symboliski wobraz w jenym jednanju).
„Při njebjeskich wrótkach"
(zdramatizowana baseń J. Cišinskeho).
Swjedźeńska rěč k. fararja Rioty
Nimo toho deklamacije a žortne wustupy!
Po programje **REJE!**
Započatk programa we 8 hodź. Reje hižo wot 7 hodź.

W. Despang w Budyšinje
Žane klamy! Na Mužakowskej dróze 4
Bohaty skład meblow a wutykanych meblow
Samsna wutykarnja. Telefon 3405. Přijomne płaćeńske wumělenja

---

August Herzog
naturski hojer
w Čornowje
Wujezdźanske dwórniśco.
Znutřkowne a zwonkowne khorosće,
lěkowanje ranow,
wuwinjenje škody.
Ręčne hodźiny:
wšědnje wot 8—10 hodź.
njedźelu a swjate dny
wot 9—12 hodź.
Ręču serbski!

Na bursku ležownosć pyta so
1500 hr.
na dobru hypotheku.
Poskićenja pod „É 5" na wud. „Serb. Nowin"

Młode libjata
su na předań w Radworju 52

Dla spušć. ratarstwa přeńawam
3 rjane krowy k plahowanju
Herm. Nowak w Dubom

Wozjewjenje

Njewěrnosće, kotrež sym přećiwo knjezomaj
kublerjej **Oskarej Nućanej** a **Pětrej Rabowskemu**
rozšěrił, wozmu z tutym wróco a prošu, zo njebychu so njewěrnosće dale rozšěrile.
August Mitaš.

Načinjenja symjenjow

Uspulun, Tillantin, Karbolineum za sadowe štomy, kaž też wšě srědki přećiwo myšam, wulkim myšam, rozšěłnicam (Blutlaus) atd.
Hamtski dowěrnik statneho skitanja rostlinow.
Arno Rauchfuss
wikowafnja rostlinow
na Zitnych wikach 9

Dobreho pohončа

pyta **Delan w Baćonju**
Blizko Budyšina pyta so hnydom
hólc
do ratarstwa. Zhonić we S. N.

Čerstwejeja

kóždu dźělbu, kupuje
Lehmannec konditorńja a kofejownja

Sadowe a slowkowe **štomiki**
su na předań
w Krakecach číslo 30

Symjeńtne běrny a plahow. kundroz
je na předań
w Sešowje číslo 15

Symjeńtne běrny
Orig. 11. wotsywk na předań
w Sčkowje čo. 30 d

Nowy hospodarski **wóz**
(45 ctr.) ma na předań
Herm. Šmid w Rašowje

Wysokosnóšelna kruwa
je na předań w Radworju 79 b

Mužace a žonjace šaty, přešiwaki za loža, dźěći a klanki
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću čo. 9.

Polstrowane meble
nakładne matrace
klubowe meble
kožane meble
kotrež sam zhotowjam, poruča
Otto König w Budyšinje
před Mjasowymi jětkami 3. Tel. 3162

WŠĚ ČIŠĆEŔSKE WĚCY

serbske a němske, kaž listowe hłowy, zličbowanja, kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, plakaty, słubowe kharłki, wěrowanske kharłki, smjertne kharłki, programy a też přeprošenja, visitne a dźakne kharłki, čestne dopisy, wěncowe sekle, dopisnicy, wšě wěcy jeno- a wjacobarbne, jenož najlěpši material, zhotowja swědomićiwje, spěšnje a płaćizny hódno

SMOLERJEC KNIHIĆIŠĆERNJA
z. dr. z w. ruk. **W BUDYSINJE** w Serb. Domje

Poručuju k twarjenju

třešne žłoby, cynkowe . . . . . meter 2.00 hr.
žłobowe železa . . . . . štuka 0.60 hr.
Klosety, kupjelske připrawy, samonapojaki
po najnowšich wuwjedźenjach
Wodowe připrawy, też wulke plumpy
wšěch družin, ručne a elektriske. jara tunjo. — Woprašeće so, hdyž něšto trjebaće.
Pawoł Miłag, w Pančicach
klampnarski mištr — telefon Pančicy 266

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serb. knihařni" w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Transport meblow — Zaměnjenja budlenjow

Najkrasniši dar

za wšě přileżnosće su nowe pyšne zwjazki
H. Zejlerjowych spisow
Serbska knihařnja w Budyšinje / Serbski dom

Šwajcarska
Lactina
znamka „Anker"
hižom wot lěta 1882 najlěpše narunanje mloka k picowanju čelatow a prosatow.

5 kg	4.50 hr.	daju	80	Liter	Lactina-mloko
10 „	9.50 „	„	160	„	„	„
25 „	20.— „	„	400	„	„	„
50 „	40.— „	„	800	„	„	„

poručuje
Žitny dom w Kamjencu

Professor dr. Hess
2 njedźeli zapućowat

Wutrobny dźak

kujezej fararjej Handrikej, nětko n. w. w Budyšinje, za rjane předowanje při konfirmaciji paćefskich dźěći njedźelu Palmarum w Minakale.
Serbske paćeńske dźěći a někotři kemšerjo.

1. Přiloha k čisłu 83 **SERBSKE NOWINY** Sobotu, 7. haprcieje 1928

Posedźenje měšćanskich zastupjerjow we Wósporku.

Přjedy hač zastupjerjo je swojimi jednanjemi do dnjowneho porjada zastupja, pschepokasaja 8. dypk do njezjawneho posedźenja. Měšćanjanjy zastupjerjo wosmu na to k posedźenju, so je měšćanoscka na dowolu, a so je njejapke prufowanje poskadanje ju w najlěpschim porjedźe namakało, dale so je dołżna lěsćina wo wunmućnjenych pożelanjach na nalutowanki w Bramacźicach, dale so je město 5000 hriwnow naplaćenja j fonda za wutrunanje cźerjow dostało a so je nowy namjet na dalsche naplaćenje stajiło, z kotrymż mohło swój njedostatk krycź. Gdańskej domowinskej klužbje pschijimolichu na prośtwu 5 hr. — Swjatk satkich wikowarjow a herwanskich puczowanych bźsche namjet sapodał, so měł so nasch novemberski hermank na prěnju njedźelu adventa pschepołožeć. Tndomne pschemysło a wobydlerske towarstwo je so pschećiwo pschepołożenju wuprajiło. Sastupjerjo na to jenohłósnje wobsamknychu, so ma so novemberski hermank wotmjetowacź łaž dotal. — Dale spuschcźi so dobrowólnej wohnjowej woborje městowy podarł balka na reje wo 7,30 hr. pschi swjedźenju, kiž so 7. měrza wotmě. — Sšo složujo na krótke wuprajenje do posedźenja, postajichu měšćanjanjy sastupjerjo mjenu měšćanskich dźlačerjow na 60 pj. sa hodźinu. — Pschedbydna rosprawjejsche na to dokładnje wo twarjenju drohow a wonjawchow w leźeršim lěcu 1928. Wón spóźli, schto snadź budźa wotmysłene dźěła płaćicź a poda dale rosjasnjenje wo mjezyschich posłanjenach, wo wukonjenju nusowych dźěłow. Tu pschimamkny so dźesche rosmolwa, pschi kterejż měšćanjanjy sastupjer Greischel namjetowasche, so ma so tež na schćežeju wot delnjeje Dwórnischćezowe dróhi hač ke Grosseż hoscźenzej myslicź. Sastupjer Bruscha namjetowasche, so měła so Dwórnischćezowa dróha dale plastrowacź, pschi cźimż měła so sawinjenje pschi leżownosći towarskeho mischtra Grosy sescźerichcź. K temu namjetowasche pschedbydna měšćanskich sastupjerjow Kilian je swojeje strony, so měła so Wodowa haša nałupnjacź a do porjadka pschinjesesć se wumknjenjom, so je pjenježne srědki z pschijonnej danju dostacź. Wschitke tři namjety měšćanskeho sastupjerjo jenohłósnje pschijachu. Jako posledni dypk pschijachu so wobcźežowanje tudomnych dźěłonjemcerjow, kiž so pschećiwo wschelakim měšćanskim sastupjerjam a měšćanskej radźe měri. Hižom w jenym wuběrkowym posedźenju su sposchli, so wudawanja, kotrež su we wobcźežowanju wopschijate, njejsu wórne, tohodla so měšćanskeho sastupjerjo wopschijeźe k wdźenin, tohorunja wobsamknjenje wubjerka. — K sjawnemu posłuchanin pschijamkny so tajne posedźenje.

Nałětnja hłowna zhromadźizna Raiffeisenskeho towarstwa w Serbskich Pazlicach.

Nam so pisc: Njebjelčanske Raiffeisenske towarstwo **może** swoje lětsa swoju nałětnju hłownu zhromadźiznu tójsto pjedy wotmeć, hač w prjedawšich lětach. W Pazličanskej „Herbskej grychće“ w staroserbskej korčmarskej jstwi bě so njedźelu 1. haprleje wjećor rjana liczba sobustawow zeńla; wocakowalo bě so wězo hišće wjele wjacy, dokelž ma druźstwo na 100 towaršnikow.

Předstejićeŕ, k. kubleŕ Jurij Cyž-Njebjelčanski, kotryż je njesprócniwy spěchowaŕ towarstwa, wotewri zhromadźiznu ¾8 hodźin, powitajo wšech, wosebje tež knjeza Jeśku, zastupjerja wulkowikowanskeho towarstwa „Raiffeisen“ w Budyšinje. Rozjasni w zawodnych słowach, čehodla je trěbne, zo so kaž w kóždym wobkhodze tak tež pola nas kóžde lěto bilanca zestaja, pruhuje a skhwali. Zličował towarstwa, k. wučeŕ Jakubaš, rozprawješe wo wuwiću towarstwa w zańdźenym lěće. Mjez druhim pokaza na to, zo zamoženje towarstwa z kóždym lětom rosće, zo nalutowanske pjenjezy měsačnje přiběraja, zo pak měła so dań porjadnje płaćić a požčene pjenjezy so wotpłaćować. Předstejićeŕ doda podobne myslički. Hłowna zhromadźizna skhwali bilancu na 1927 jenohłósnje. Aktivow je 93 214,87 hr., passivow 92 591,85 hr., tak zo čisty wunošk wučinja 623,02 hr. Wot mobilijow je so wotpisało 345 hr., wróćostajiło 1000 hr. Loński wobrot wučini na 300 000 hr. Tworow (wuhlo, hnójnišća, symjenja, picowadła a druhcho) je so wobstarało za 32 500 hrivnow.

Knjez Ješka wupraja swoje wjesele, zo towarstwo stajnje postupuje, prosy w samsnym zajimje wšě twory wotewrjacé pola wulkowikowarskeho towarstwa „Raiffeisen“ w Budyšinje, rozjasni wysokosć danj, napomina, změnki za hnójnišća po możnosći nic podlěšić dać a radźi, tež piecowadła pola „Raiffeisen“ sej wobstarać. Na wšelake prašenja so wotmołwja: Wot wuhlowego syndikata wěstu druźinu briketow njemóžeš sebi žadać. Wšelake wudawanja wo Raiffeisenskej organizaciji su jako njewérne so wupokazałe. Pjenjezy syrotow směd̆ža so pola našich druźstwow zapołožić. Připrawu k suchemu načinjenju žita je towarstwo kupiło. Njech ju sobustawy prawje wužiju. Nožicy k přitřihanju panochtow mělo towarstwo měć. Radźi so, symjenitnu pjelušku a wočku ze Pólskeje brać. Wšě ratarske potrjeby a wuplody njech so wobstaraja abo předawaja přez towarstwo. Přeswědčił je so kóždy sobustaw při zhromadźiznje z nowa, kak nuznje naše Raiffeisenske towarstwo we Njebjelčicach trjebamy, kak derje dźěła a kak ze žohnowanjom skutkuje.

Pawoł Krjećmaŕ:

Jutry.

Stań, stań, ty zeński putniko
a wěŕ do swojej mocy!
Wjerhń wot so khabat brěšnika
a kroć do swětła — z nocy!

Słyš, słyš, kak zwony wyskaju
do wotućene' krasy!
A zboža błyski sapaju
do domćka, wjeski, hasy.

Nas krěwi njebjes módrina
a majka zeleń, luka.
Nas k wyskej jitma ptačina
a harfa łěćnoh' zwuka.

Čas nowy spěcha k žiwjenju
a strowe mocy žada.
Čas dobyća nad zrudobu
nam koši Boże łuda.

Bóh Knjez nas woła k žiwjenju,
je zlemił smjerće pasy!
A hnady pruhi sapaju
do jutrowneje krasy!

Stań, stań, ty zeński putniko,
Wjerhń wot so khabat djabeła
a kroć do swětła — z nocy!

Cyrkwinske powěsće.

S Budyšinca.

Jutrownicźku, njedźelu 8. hapr. 1928.

— W Pětrowskej cyrkwi ma rano ¼8 hodź. farař Große předowanje (cyrkw. hudźba: Jurij Bohm, 1661 hač 1733: preludium a fuga w C-dur; chór „Wilde Halleluja“ sa chór a orchester z Händlowego Messiasa); pschihodnje w 12 hodź. ma superintendent Fröhlich předowanje.

— W Marijnej a Marcźinej cyrkwi ma rano we 8 h. farař Siegemund spomóžda a swjate wotkasanje, dop. we 9 hodź. superintendent Fröhlich předowanje (cyrkwinska hudźba: „Mit spěwaj, wumnożeny Jsraele“, jutrowny khorał z lěta 1741, wobdźěłał R. Kahn).

— W Tuchońskej cyrkwi ma rano ¼7 hodź. farař Paul liturgiju jutrownu nabožnosć.

Sbérka sa wospadnu diakoniju, kotraż nam cźerpi.

Druhi swjaty dźeń jutrow, pondźelu 9. haprcie.

— W Pětrowskej cyrkwi ma rano ¼8 hodź. farař Berg předowanje (cyrkw. hudźba: bergle: Winzcz Gabed, 1656—1740: preludium a fuga w C-dur; chór: „Na jutrowny swjedźeń“, 6-hł. motet wot Jana Ceccardo) Pschipołdnju we 12 hodź. ma farař Schneider předowanje.

— W Marijnej a Marcźinej cyrkwi ma dop. we 9 hodź. farař Schneider předowanje (cyrkw. hudźba: kaž w Pětrowskej cyrkwi).

Krajna sbérka sa Sakske hłowne bibliske towarstwo.

Modlerska hodźina sa njedźelnišće tydźenja wutorn we Pětrowskej cyrkwi a biblisti wjecźor sa friedu wjecźor w Tuchońskej cyrkwi wupadnjetej we jutrownym tydźenju.

Schwórtk popołdnju we 4 hodź. hodźe so towarstwo wowsow w evang. towaršćerni.

Schwórtk wjecźor we 8 hodź. ma farař Paul w młodźinowni na Srodowskej hasy 6 zhromadźiznu módreho tschija.

Pjatk wjecźor we 8 hodź ma farař Siegemund we evang. towaršćerni biblisku hodźinu.

Tydźenska słužba ma we Pětrowskej cyrkwi farař Paul a w Marijnej a Marcźinej cyrkwi farař Schneider.

*

Sergej Jesenin*.

Rozprawja dr. Giusti profesor w Romje.

Před dwěmaj lětomaj zdźěli so we wšěch časopisach Europy krótka powěsć: „Młody ruski basnik Jesenin je ze samomordarstwom skónčił.“ Tale powěsć běše cyle njenadźita a traješe tež cyłu khwilu, prjedy hač prěnje nastawki a studije wo nim so jewichu. Jesenin njebě kritikam to wjeselo činił, na khorołožu pomałku wumrěć a nješto měsacow do smjerće hižo časa popřeć, zo bychu móhli so na jeho nekrolog přihotować.

Hišće hórje běše to z jeho cyłym dźěłom: je mjenujcy wěsta druźina kritikow, kiž su cyle zadwělowani, hdyž njemóža za wumělca abo basnika žadyn — i s m u s namakać. Je tola tak přihódne, wosobliwosć z někotrymi słowami do kategorije stłóčić, ani zo by so wjele časa zhubiło, w o s o b l i w o s ć s a m u rozjimać! Tajcy kritikojo zdadźa so mi być kaž konjencarjo, kotřiž wšelake druźiny zwěrjatow do hródžow rozrjaduja po jich zwonkownej wulkosći abo po někajkich fyziskich znamjenjach.

W mało basnikach našeho časa namakamy tajke palace, čwilowace přećiwnistwa kaž w Sergeju Jesenińje. Wón wobsedźeše wšu kuzlansku čućiwosć zwukow a barbow, kiž nowočasneho cłowjeka kharakterizuja, tež dušiny njemeŕ, žedźenje za njeznatej krasnosću, čwilna khmanosć wobkedźbowanja sameho sebje. A z druheje strony je wón strowy syn ruskeje zemje, kiž móže jenoź w Ruskej žiwy być a dychać, kiž móže jenoź w Ruskej z cyleje duše, z cyleje wutroby so smjeć a płakać.

* Sergej Jesenin. Sobranie stichotvornie (zběrka basnjow). Gosizdat. Leningrad — Moskwa.

Tak ka Puškin je tež Jenesin rusku krajinu a rusku zemju we wšěch barbach, we wšěch zmyslenjach, we wšěch časach lěta narysował: dźiwje rosćacu trawu, bjezskóneńe lěsy, hobrske a pomału ćećace rěki, wón wrjosa strowy wrěšćaty sněh: „Lěs je zamjerznył bjez bóle a bjez zwuka, čěmnota wisa kaž płašć z jědłow . . . tyšna myslička žerje so do wutroby. Ow, ty njejsy wjesoła, moja ródna zemja!“

Tele słowa su z wothłosom jeho dźěćatstwa a přenjeje młodosće: wone su wobraz njeskóńcnych dalokosćow a njeskóńcnych žadosćow, wo tłóčacem, tyšacym sněhu, wo wětřiku, kiž z wuhnjom zadawa a wo ruskej burskej jstwi, hdźež we wšěch rózkach knyskota, hdźež směrki padaju.

Wulka wjetšina nowočasnych basnikow, mjenje ako bóle we wšěch krajach žedźi so za tym, cyły swět poznać a wobjimać: njewučerpajomny Paris, dymjace so twornje Manchestera a Kólna, kuzło benatskich nocow, mróčeleškrabaki Newyorka, fantastiske rostlinstwo horcych krajow, wěčne lodowcy.

Jesenin poby w Americy: tola tole přebywanje njenamaka w jeho basnistwje žadyn wulki wothłós; wón poby w Persiskej — a žedźeše so domoj za swojej Ruskej, hdźež holiča so wjele swobodnišo a jednoriše směwaja a lubuja. W duši bě wón z ruskim burom wostał a jenoź na ruskej zemi móžeše wón dźěłać a žiwy być.

Hižo w jeho prěnich basnjach čujemy, kak so šěry tyšniwy zawodźewk na wšo lěha. Kharakteristiske je, zo hižo w starobje 19 lět zwola: „Wy ptačata w haju, zaspěwajće; z wami chcu ja sobu spěwać; hromadźe pohrjebajmy moju młodosć!“

A přeco zaso słyšimy tu samsnu notu; nješto lět pozdźišo wospjetuje basnik: „Nalětni dešć njerejuje a njepława wjac; wichor je so pominył. Ow, kajka wostudłosć će čwiluje, Sergejo Jesenino . . . “

Tutón hłuboki a horja polny basnik začuwa z drnheje strony kaž njeskóńcnu radosć swoje samsne naprećiwnosće, swoju krwawjacu „njespokojnu wutrobu cłowjeństwa na dońcku pokazać: ze zamyslom khodźu njećesany na hasu, z hłownu kaž z petrolejowej lampu . . . wuznawa so wón we swojej „ispowědi chuligana“ (spowědźi njedočinka).

Dźiwny skryty pohon by, kaž so zda, jeho druhdy rad z njehornikom sčinił: wón chce we winje, we dobyćerstwje zmysłojtosće, we harowacych towaršnosćach na swoju samsnu tyšnosć, na swoju njespokojnosć pozabyć. Na wokomik so wopoja, začuwa začišće, barby, zwuki, widźenja, kiž strózby cłowjek ani předčuć njezamóže — ale wotućenje k wšědnemu žiwjenju je čim struchliše a grawoćiwiše.

W jeho basnjenju je tež wothłós wulkeje revolucije začuć. Wón wopisuje čas wočakowanja wulkich podawiznow, kiž zatrasu swět: „Wón bě syn jednoreho dźěłaćerja a jeho stawizna njeje dołha. Měješe włosy kaž nóc a milej módrej wóči. Jeho towaršej běštej swjeco, Khrystusa předstajace, a kócka. Kócka bě stra a hłuchа, njeslyšo ani muchow ani myšow. Khrystus sedźeše na klinje swojeje maćerje a zhladowaše ze swojeje ikony (swjeco) na hołbje pod třěchu. Zrudnje pominychu so dny, jenož druhdy za khudobnym wobjedom zanjese jemu nan „Marseillaise“.

Potom wopisuje wón dny revolucije, „hdźež bě so ruski lud z wichorom nałětnich rěkow a wodow pozběhnył“. Traje pak jeen wokomik a wón žedźi za měrnymi dnjemi, za pokojom a luboscu.

Přeco te samsne napřećiwnosće: jeho njeměrna, khortowaca, młodostna powaha wjedźe jeho zjawnje do lěhwa revolucije, ale jeho njewobmjezowany individualismus, jeho wosobinske znutřkowne wojowanja jemu znjemóžna so kruće jeneje myslički dźeržeć, docyla d o n ě č e h o wěrić.

Druzy basniccy a spisowaćeljo předstajeja tohodla lěpje hač Jesenin nowu Rusku: M a j a k o v s k ý, formalnje pod wliwom italskeho futurisma M a r i n e t i h o, wupraja z episkej mocu žałostny dwuboj stareho a noweho swěta w jeho „150 miljonach“, G l a ď k o w wopisuje nam we swojim „Cementu“ nowy natwar, L y d i a S e j f u l i n a wopisuje nam psychologiju noweje Ruskeje a skutkuje mócnje na nas, wosebje w analyzy dźěćaceje duše.

Sergej Jesenin steji tu jeničky sam: tak horliwje kaž je wón tež wo nowej Ruskej spěwał, tak samotny je, kaž so zda, žiwy był a wumrěł.

Čežko by było a snadź tež njetrjebawši za najskrućišimi přičinami jeho samomordarstwa slědźić. Bywaju potajstwa, do kotrychž njemóže cuze wóčko zasahnyć. Powšitkownu wotmołwu za jeho smjerć namakamy w jeho žiwjenju.

Přemłody je Jesenin wumrěł, hač zo by swoju wosobliwosće dospołnje rozwił. Ale tež zleńk, kiž wot njeho wobsedźimy, je dosahacy, jebo mjez wulkich basnikow tohole lětstotka postajić.

Krajnozyrkowinske sjednoczeństwo w Budyšchinje pschi Pólnym hrodźiku 6.

Njedźelska schuła Jutry wotpadnje. Jutrownu pódźelu je wječor we 8 hodź. jutrownoa swjatočnosć. Schtwórtk 12. 4. wječor we 8 hodź. ma knjes direktor duchowny Burkhardt je Johannesa w Barmenje pschesnoschk: „Schto je evangelion?“ Kóždy je wutrobnje witany.

Sjednoczeństwowy wotkładaš Zimmermann šanše bliske hodźiny wutoru we Wjasowje, srjedu w Korkwitzu a pjatk w Tuczicach.

Swjatk młodźiny za rosćěrdź. khcheščanstwo w Budyschinje pschi Pólnym hrodźiku 6.

Druhi swjatk dźeń jutrow wječor we 8 hodź. wobdźělene na sjednoczeństwowej jutrownej swjatočnosći. Wutoru wječor we 8 hodź. je sjromadźizna Wjesko Khcheža za młodźenzow, srjedu wječor we 8 hodź. je shromadźizna za młode holzy. Schtwórtk 12. 4. wječor we 8 h. wobdźěli so swjatk na pschebuschku knjesa direktora Barkhardta.

Krajnozyrkwinske sjednoczeństwo w Bělej Horje.

Druhi swjatk dźeń jutrow je popołdnu ½2 hodź. njedźelska schuła a w 3 hodź. jutrowna nutrnosć.

Sjednoczeństwowy wotkładaš khcheščanske bliske hodźiny druhi swjatk dźeń jutrow wječor we 8 hodź. w Hlinje, wutoru w Droždźinu, srjedu w Semjacach a pjatk w Zyježach.

Se Solepcho.

Prěni dźeń jutrow: Němska Boža słužba dop. w 9 hodź. a serbska ½11 hodź. — Sbórka za khude wosady.

Druhi dźeń jutrow: Serbska słowo Božo rano we 8 hodź., serbske konfirchene dop. ½10 hodź. a němske dop. we 11 hodź. — Sbórka za zuckowne hejenje młodźiny w Schlesyschej. — Semrěł: Korla Heinz Adamczyk w Sslepom, 2 m. a 1 dźeń stary.

Roman komornički.

Psched pjatnaccě létami běsche Vilma sapimplena dźowka bohateho Parišskeho senjana a niz jenoż sapimplena běsche i jeje 11 létami, ale tež horda a njerady widźana mjez jeje towaschkami. Ale rjana běsche hižo tehdy, a to wona wědźesche, wědźesche też, so bě so nanowy komorny słužownik Jean, šmjerćz jara do rjeje salubował. Tola mjes tajkim komornym słužownikom a zwobodnej panićku běsche rozdźěl tak wulki, so muza zyle jednorje kedźbu njeměješe, hačrunjež běsche wón dosć rjany a mudry človjek, kiž spratwnje mówješe, hdyž na nju je swojimaj wulkimaj čornymaj woczomaj salubowanje sgladowasche.

Jako wójna wudyri, dyrbješe Jean hnydom zrobu do pola wuczahnuwš, pschetož běsche hačle 22 lět stary. Tola też baron dyrbješe na wójnu, hdyž jeho w Flanderskej hižo tydźeń pozdźišo njepschećelskeja granata rózdźěr. Komorny słužownik měješe wjazy sboża, hačrunjež husto w horach bitwach wojowasche, kedyž bě so z jeješe wuznamjenjeni. Nětkle w straschnje howzijazej bitwje wubladu, na semi leżazeho cjeżo zranjenoho francowskeho offizěra, brabny jeho a dorječe jeho na ramjenjach w najstrachnischim wohnju do blišćeho lazareta. S tym jeho wumozi, hdyž je sam bě howak dyrbjał wutrowaćwjeć.

Offizěr wopokaza jemu jako dźakowny človjek, słubi, so Jeanej bonna, jako budże po wójnje. A woprawdźe wopyta jeho léta 1919 a namjetny jemu, hačrunjež njecha do jeho wobstojnja jatupjeć jako towaršch. Jean do teho dwoli a bu dla swojeje spratwnjeje a tymanjeje za krótki čas šmužity čłowjek. Dha dopomni so na młodu baronešu a wobkedźi so, hdyž pschebywa a kak so jej wjedźe. Schłož khoni; njeke jwježelaze. Schtož pak posłyschu sam wohlada, be hišćeze srudniše.

Inflazija bě samoženje sničila, kiž bě baron salwotarjił. Šmjerćz mandźelskeho běsche mazy Vilmy tak srudźiła, so krótki čas na to też wumrě a Vilma sleješe jeneho dnja wožamočena, bjez pschikowa a pomocy. Dyrbješe běrc khlěb sama zakhlubić a prózowalche so tehodła we městno jako komornička. Namaka też wjazy tajkich, ale sywjerscha pola ludźi, kiž běchu so za čas inflazije wobohaćeli a jich samoženje runje tak khćeše saž sbudźili. Tak běsche Vilma wotnowa bjez khlěba.

Jako buchu czasy pschezo hubjenješe, dyrbješe na wschěm tonzu wjesołe być, so w jenom pschedmjeńcje jako słužowna městna namaka. Tam wohlada ju Jean sažo, kotruž bě tydźenje dołho pytał. Hačrunjež bu jej sle dobre tak rjana też wjazy njebě, kaž psched 15 létami, dha lubowaše ju Jean njedźiwajcy teho hišćeze a wopraschja so ju, hač njecha jemu je žonu być. Vilma, kiž bě mjes tom khudnješe žiwjenja sejnała, spójna, so je luboscz tuteho muża wulka, spratwna a hnujaca a prajł haj. — A njeběsči so stawšna woprawdźe podała, bychmy nimale wěrcej mógłi, so je to **nekajka bajka.**

Ze Serbow,

S **Kratez.** Sjawny puć z Kratez do Delnjeje Hórki je dla nażywowanja na Kratezanskich hnadach wot 10. hač do 17. t. m. sjawny. Jsony wobtkad pokazuje so na Dobruschu.

S **Budyschinka.** Njedźelu Palmarum w naschim Božim domje wobłom dźěćeri swój schćežeń ki klub wotnowi. Pod smjenjenom dowjedźechtaj knjes farat Handrik-Borschiški, kiž Budyschinsku faru žohu jastupuje, a knjes farat na wotp. liz. theol. Mrózak dźěćeri do zyrkwje, hdyž so na wupyschenym wottarnischczu sebrachu. Swoje napominaze žtkowa sokolowasche knjes farat Handrik na snate biblijke žtkowo „Budź šwérny hač do šmjerće!“ Pschi swjatočnym sluzbu so sajo swonjesche.

S **Wulkeje Dubrawy.** Djenja na ranje je naschu wješ wohnjowe njesłoże potrjechiło. Rano w ¼4 hodź. počzachu na wohoń trubicz. Sbórjedź wóry blisko hatka we dolinje nascheje wóry zapschu plomjenja i domstwo shoub. Rentakki. Wono bě z zyhelom kryte. Horni połčhod bě lepjerjowy. Plomjenja so wscze rozschěrjachu. Na pomoz pschikhwatachčtej wohnjowej woborje je šwjedźenje Margarečineje Hóty a ſ Khwaczic. Ale plomjenja domtče hač na dewje murje sničicchu a dokładnje wupalichu. Wobeh je pjerza ſ wuzapuzenjom mišiny naſtał.

S **Njeżwaczidła.** Hapreljske słótne wili jaudźenu hriebu njebečku tak dobre kaj poslednje. Nětkże 120 howjazych sloczatow běchu na pschedań pschihnali. Kupzow njeběsche wjele pschichło a tohodła tež płaczišny nišsche wostachu. Howjazy łót płacześe nětkże 350 hacz 600 hriwnow. Prosatow a běžatow tež njeběsche pschewjele na witach. Tu pak běsche wikowanje łapkče dyžli pola howjazego łotu. Prošata płaczachu 15 — 20 hriwnow.

Z **Pančic.** Radupodawanje za maćerje w Pančicach budże pjatk 13. haprleje popołdnju w 2 hodź. w hosćeńcu. Lékar budźo pritomny.

Z **Wudworja.** Naš wjesnjan Jan Šołta (Česla) swječi pri lětušim jutrownym jěchanju žadny jubilej. Je drej to něšto cyle wurjadne, hač do wysokeje staroby konika poszytać, tak zo dokonja lětsa tuton puć k česći horjestanjeneho k 50. razej. Wšsče swěđći to też wo wosebitej lubości k tatomu našemu tak rjanemu serbskomu naložkej a tak nškotry mohł sebi na česćehódnym staroa příklad wzać. Wón je čas žiwjenja pilnje wobdźěłał našu serbsku zemju a k wšemu so swěru znał, štož je dobre serbske. Trjebamy we našim času wjacy tajkich muži, zo njeby so nam hišće to zhubiło, štož smy sebi dotal wobkhowali. Přejemy našemu wjesnjanej wot wutrohy wjele zboża, zo by hišće mnoho raza k česći Božej so na wysokeho konja zajesł.

Z **Konjec.** Pučowanske radupodawanje za maćerje budźo w Konjecach srjedu 11. haprleje popołdnju we 2 hodźe. na šuli a w Smjerdźicach popołdnju ¼4 hodź. pola Krawcec. Lékar budźe přitomny.

Jutry za Serbow.

Hlaj, jutrowna powješć k nam ſ wichodża ſ nowa:
Jo Khrystuš naſch wumožnik staŋk je ſ rowa.
Tak łubosnje jutrowne ſwony nam ſwonja,
ſo radoscze žiwy so ſ wočzow nam ronja,
A wutroba wyſka,
a njesnaje ſtyſka.
Tuž ſawjasmy wěrjazy khcheščenjenjo.
O witaj, o witaj, nam wumožnjko!

Kaž Khrystuš na jutrach je poſtawnk ſ rowa,
tak chcemy też my jutry horje ſtaŋcz ſ nowa.
O jutrowne žłónzo — nam ſelkhodźaj traſnje
a roſſwětlnj cjmowe nam wutrohy jašnje.
Njech ſ jutrownym ranjom
je kónz ſ naſchim ſpanjom.
Haj ſ nowa kaž rjekoje ſeſtawajmy,
ſo Sserbſtwo nam trało do wěčnoſcze był

Jurij Schewčzik.

Z **Rózanta.** Na kónci šulskeho léta poda so šulski wubjerk našeje šule z knjezom P. Romualdom Domašku, jako wučerjom nabožiny, ke knjezej cyrkwinskemu wučerjej Janej Rachelej, kiž je tu 25 lět dołho skutkował. W mjenje šulskeho wubjerka, kaž też we swojim mjenje, wupraji knjez administrator začuća česćiwosće a dźaka. Česćiwosć je sebi nadobył knjez wučer Rachela w šulskej wosadze a też w dalšej wokolnosći přez swoje příkładne křesćanske žiwjenje, dokelž wón njewuči jenož ze słowom, ale štož je wažniše, ze swojim příkładom. Wón njeje ménjenja, kaž so wone tu abo tam pokazowase po zbožkańskich létach, zo ma wučer jenož dźěćo něšto nawučić, ale wón ma přeswědčenje, zo ma so dźěćo wukubłać, znadobnić, duchownje pozběhnyć. Tak wukhadźeja z jeho šule dobri křesćenjo, swérni staćenjo. Z wulkej prócu je też mlodosć nawučił trěbnu wědomosć, tak zo Rózećanscy šulerjo, kiž z našeje šule linydom do srjedźnych šalow zastupichu, jemu wšu česć činjachu a wučerjo na tamnych šulach swoje připóznaće wuprajichu. Kaž w šuli tak je też w cyrkwi wón wukonjał swoju službu ze wšej pilnosću a zahorjenosću. Za to zasłuži sebi wón horcy dźak našeje šulskeje wosady a cyrkwje. Tohodła přeješe réčnik jemu, jeho lubej mandźelskej a cyłej swójbje bolate Boże žohnowanje, zo by podpjerany wot swojeje lubeje mandźelskeje, kotraž je jemu přeco swěrnje k pomocy była, tu hišće wjele lět w čilosći a strowosći skutkować mohł. Knjez jubilar kaž też knjeni mandźelska so na to za jubeje słowa a zbožopřeća podźakowa a praji, zo je přeco z wjeselosću a radosću swoje mocy k lěpšemu dźěći wěnował a tak chce to też dalo činić. We mjenjo šulskeho wubjerka přepoda předsyda knjez Janca z Dobrošic jako dar lubosće a dźakownosće kurjersku nadobu z křiňku trubkow ze zbožopřejacymi słowami. Při lubym pohošćenju rozmolwjachu so sobustawy šulskeho wubjerka z přećelnymaj Rachelec mandźelskimaj hišće dłějši čas wo wšelakich šulskich nazhonjenjach a wěcach.

S **Kamjenza.** Sbórjedź wječor je najstarjicht wobydleŕ naschego města, knjes kotlijewaibiar na wotp. Wjedrich Legler nimale 92 lět stary wumrěł, jako běsche jenož tři dny khory leżał. Hačž do poslednich njedźel šmužitže so starz dobreje čilošcze wjeselić a mójeseze hebi šwoju domjacnosć sam w porjadku dźerżeć.

Z **Łaza.** Jutrownu pondźelu studeńca k nam přińdu, zo bychu tu wotměli skhadźowanku. Wočakuje so, zo serbski lud tutón starostawny studentsko-ludowy zjězd a swjedźeń w bohatej ličbje wopyta. Popołdnju ¼4 hodźin budźe zhromadźizna, po njej krótka ſwjatočnosć při rowje serbskeho pěsnjerja Handrija Zejlerja. Wječor po 8 hodź. (před tym su hižo reje za młodźinu, kiž nima nihdy nihdy dosć) so započnje rjany serbski wječork. Poskići so něšto cyle nowehoł Hraje so symboliski wobraz „Zbudźenje“ a potom „Při njebjeskich wrótkach“ wot Jakuba Cišinskeho. A hišće wjacy sćehuja. Swjedźensku rěč změje naš horliwy dźěłaćeŕ za Serbstwo knjez farař Riotaz Rakec. Potajkim, skhadźowanka budże dosć zajimawa njech tohodła nichtó njezakomdźi ju wopytać! (Hladaj też nawěšk w dźensnišim čisle!)

S **Mjerjowa pola Khchižowa.** Sběhar Ota Wójto z Mjerjowa pschi sawinjenju psched Debschkowskim dwórnizschczom knjeſtwo nad swojim motorskim kolom jhubi a ſwim padny. Wšak ſwójna, ſo je ſwéj ſnjeſboženy lohko mohły ſtchapać. Towaršch, kiž na jozinčkim hodle hedźeſche, ſ wobodrenzami woteńdże.

S **Khorzebjuza.** Straschny woheń wudyri jutrow popołdnju ¼4 hodź. w towaršanej piwarni pschi Budyšcej drohy. We warjerni ſmoły běsche kotel wolschkodźeny a ſmoła, kotraž bo wohnja běžeschе, ſo ſapali. Čorny kur a ſtontenja ſapachu hač k ſtowowym ſuſchernjam. Wohnjowa wobora ſa krótki czaſ na pomoz pschikhwaka a podušyu woheń ſ pěſkom a wodu.

S **Deschna** pola Khocžebuza. Tu je ſo hižom ſtrjedu tydźenja jutrowne ſpěwanje ſapočako. Nětkże 20 holzow ſo na nim wobdźěli; dokelž je jena pschoka ſaſchka a nětkore holzy hebi ſwonka wšzy ſwój khlěb ſažuza, je liczba ſpěwakow tak ſnadna. Czichi pjatk popołdnju wot 3 hacz do 6 hodź. pschi ſwonjenju po ſwoczenym waſchnju po wšzy a na čerchowje ſpěwachu. Jutrownicžku ſpěwaju tu ſ tutoho wot ¼4 hodź. hacz do ſthadzenja ſłónza. Też ſ tutomu ſpěwanju ſo ſwoni.

Z Łužicy

Se Čmilnese. (Njelbuże pschi rozbuchnjenju w ſtale.) Wutšeńy mlochtr Oehme wopali ſo cžeſko w tutej ſtale na Hinanej horje pschi rozbuchnjenju prócha. Wón běsche pakcžik prócha ſtubił a dóuž łyża jón ſajo ſelbrach, ſo jemu próch ſapali. Sa wokomik ſtejeſche wobžaruſomny we ſtuchłych plomjenjach. Dokelž bě ſo we wobliczu a na rukomaj ſtrašchnje wopalił, durbjachu jeho hnydom do měſchczańſkeje khorownje do Budyſchina dowjeſć.

* S Hainewaidy pola Kitaiy. Metallowy dźěłaczeŕ Hajnka, kiž pola tudomneje Wünſchez firmy dźěła, pschijdże ſ Lwej ruku pod ſtanzowacu maſchinu, kotraž wobžaruſomnemu ſti porſty roſmjeſe.

Přilopk.

* **Sšmjerćny pad ſ karuſela.** Pschi nalětnim ſwjedźenju w Sömmerdże w Turińſkej padże mechanik Ebert pschi Pólnym wjerczenju ſ powětrownoho karuſela, a ſwiny hłowiſchu a wumrě.

* **Njeſrjetk buchalkhoreho.** Sšyn jeneho Lüneburgſkeho pólstowego ſaſtojnika, kiž wot ſwojeho 16. léta w provinzialnym wuſtawje ſa buchalkhorych w Lüneburgu pschebywa, wobróni ſo ſe ſjeſeru a rólu grota a napadnyu pschi ſjedźenym dniu 19lětnju holzu je ſuſodneho Erbſtorfa. Psched tym běsche hižom ſtarſchu ſónſtu napadnyła. Po njeſrjetu dóſche khory do khowa, hdyž jeho ſawołani pokhlěſtowe ſajachu a do wuſtawa wotwjedźechu.

* **Paduch pod horjeż wobſ.** W bydlenju jeneho pschekupza w Wilmersdorfu pola Barlina pschechwapi njedźelu popołdnju paduch ſtužobnu holzu w jeje ſtiwi. Wón wuchowhwy ji něſchto papjerjanych pjenjeſ a dyžsche na to cžerpjeć. Holza měješeſche pak cunje thanu horjeże wody w ruzy, kotruż na paduha wula. Po roſhorjaczej honjenjzu ſajachu paduha, 28lětnjeho dźěłaczeńſkeho pjenja. Wón běsche khětro cžeſky wopaſeny.

* **Cžeſke njeſbože ſ motorſkim kolom w Hornjej Schleſyſkej.** Na dróhy ſ Guttentaga do Kolonnowſkeje w Hornjeje Schleſyſkej ſajědże motorſke koło, na kotrymż twarſti pschedewſacjel a liſtynoſchcež hedźeſchtaj, ſ pokuſ pſchechuſeju do moſtowego wobłożenja. Liſtynoſchcež ſlecza we wyſokim kole do Malapana-réki, hdyż ſo ſatepi. Wjednik motorſkeho kola běsche žebi nop puknył a ſa krótku khwilku ſo ſnjeſbożenju wumrě.

* **370 wowzow ſo ſpalilo.** Na kuble w Neugaſthoje we Kolbergſkim wokrjeżu w Pomorſkej twarſti woheń, kiž zyle hrodże do popjeła pschewobroczi. Sſobuſpalko je ſo 370 wowzow a wulke ſtodły pizy. Woheń je po ſdacju ſtótnistka ruka ſałožił.

* **Rubježny mordaŕ w Frankobrodże n. M.** Wutoru popołdnju nadpadże dźěłaczeŕ, kiž běsche žebi mjeſowoſo cžorne ſababił, płaczeńju dawkow a rubi ſ pokładnje 6500 hriwnow. Rubježniſ ſjyny ſo na pſdne koło a wotžėdże ſ nim. Połžajiſi ſaſtojnik ſo hnydom ſa cžłakom puſcži. Jeho też bórzy doňahnychu. Pschi cžłakanju ſo rubježnik ſ nékotrymi wuſtrělemi pschecžiwo ſwojim pschecžeſerjam wobaraſche. Wuthłe pak na ſboże nikoho njetrjechichu. Jako rubježniſ wohżeſche, ſo cžłakacz njemóżeſche, thli žebi ſam kulku do ſjynja. Cžłakoſranjeneho dowjeſechu jeho do khorownje, hdyż wón bórzy na to wumrě.

Swojej maćeri,

Madleni Jurowej ſ Schunowa
k jeje 60tinym narodninam na dnju 8. hapr. 1928
wěnuje jeje ſyn.

Kaž wažny dźeń dźenſ ſaſwita
o, luba maćži cži,
to je tón dźeń, kiž Bóh cži do
a ſobu k wječzokoſcži mi,
Haj, to je tón dźeń narodny,
kiž ſajo dočzakała ſy.
Ach, kak mimu ſo te léta thěrže,
a kak ſandu czaſy ſbożowne!
Wěſch-li dopomniſcz ſo na czaſy cžeſke,
kiž hižo pcžežiwiła ſy?
Kak jara ſy ſo ſa naſ dźeczi ſtaraka
hdyż běſchcże male bčehmy.
O, hišćeże ſo ty ſa naſ nětko ſtaraſch,
ſchło wſchitke ſaptacži cži prózy,
kiž ty ſej cžinicſch na ſemi?
Bóh ludy Knjes cži ſaplacz thaz krócz
tam jónu we njebjeſkim raju.
Mły pak cži pschejemny hišćeże ſboża wjele
tu we tym ſemſkim kraju.

J.

Towarstwowski powěstnik.

Schadzowanje. „Sokol" tón tydźeń njezwučuje. Nač. Sjeswačidlska „Jutrnica" zmjeje njedźelu 15. IV. po. w 3 hodź. pola Klahnec swoju měsačnu zhromadźiznu. Wšitcy, kiž chcedźa do Drježdźan jěć, maja přińć. Předsydstwo.

Jaz. — Jutrowna skhadźowanka budźe tu 9. 4. pop. 1¼4 hodź. zhromadźizna wot 7 hodź. a po programje reje! Započatk „Serbskeho wječorka" w 8 hodź! — Sokoljo w swjedźeńskej drasče (ev. w čeřwjenych košlach) kiž chcedźa, při hry „Zbudźenje" jako statisća sobu skutkować, změja darmotny zastup!

„Zwjazk Luž. — Serbskeho Studentstwa".

Prażski festival. Łužiscy Serbja spěwaja cyle wěsce póndźelu wječor wot 8—10 hodźin, snadź też popotdnju wot 3—5 hodźin. Jeli je tam mikrophon stajeny, dha budu naše spěwy w naspomnjenym času w radiu słyšeć a to přez Prażski scelak (Sender). Hač dotal wo tym wěstych powěsćow dostali njejsmy. Hišće raz wozjewimy adresu, na kotruž móža so ważne powěsće, też depeše, pósłać: Kanclerař festivalova, Praha II, Hopfenstokova 15 I. Tuta kancelija wšě dopisy dale wobstara.

Zarjadnik.

Wšě **naše sokolske jednoty**, kotrež chcedźa „Sokolske listy" (čisło za dźěći) wosebje rozsěrjeć, móža tute darmo we wudawarni dostać.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžyncy — Za nawěsći: G. Janak w Budyšinje. —

Jězdny plan za autowu čaru z Budyšina do Worcyna-Wósporka

wot 7. haprcje 1928

				Železniske přizamknjenje			
259	259	D 1122		z Drježdźan . . . . . do	1105	1105	W 2350 S 2910
429	429	D 1226		do Budyšina . . . . . z	903	903	W 2213 S 2036
—	—	1143		z Wjelećina . . . . . do	1114	1114	2019
—	—	1208		do Budyšina . . . . . z	1049	1049	1951
—	—	1027		z Kumwalda . . . . . do	—	—	W 2224
—	—	1121		do Budyšina . . . . . z	—	—	W 2140
1	1a	3	Tarif km	**čisło woza**	2	2a	4
W 590	S 640	1232	—	z Budyšina, dwórniška . . . . . do	W 800	S 850	1945
553	643	1235	—	„ pósty	757	847	1942
556	646	1238	1	„ Drjewowych wikow . . .	754	844	1939
559	649	1241	2	„ Hausenskeje dróhi . . .	751	841	1936
602	652	1244	3	„ Karolinoje zahrody . . .	748	838	1933
607	657	1249	5	puća z Delnjoje Kiny do Bošec † .	743	833	1928
609	659	1251	6	puća do Krakec †	741	831	1926
615	705	1257	8	Nowych Poršic (hosćenca) . . .	735	825	1920
624	714	1306	11	puća z Běleje Hory do Drožďžija † .	726	816	1911
628	718	1310	13	Worcyna (hosćenca)	722	812	1907
631	721	1313	14	Njechornja	719	809	1904
635	725	1317	16	Kotec (Haješec hosćenca)	715	805	1900
640	730	1322	17	Delnich Kotec (hosćenca)	710	800	1855
645	735	1327	19	▼ Wósporka, pósty . . . . . ▼	705	755	1850
W 650	S 740	1332	19	do „ radnicy . . . . . z	W 700	S 750	1845
				Železniske přizamknjenje			
652	—	1332		z Wósporka . . . . . do	—	—	1800
740	—	1421		do Lubija . . . . . z	—	—	1722

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 7. haprcje 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1775	100 pólsk. złotych . .	46,75
100 dźensk. pinat .	20,397	100 českosł. krónow .	12,378
100 šwajc. frankow	80,49	100 franc. frankow .	16,45

Barlinska burza bě sajdźeny schtwórtk sajo wožebje liwa, hačrunjež přched zwjatymi dnjemi stejimy. Kurzja efektow dale postupowachu. Wutki bě też sajim na witkach i dołinymi a rentowymi lisćinami.

Produktowe wili běchu sajdźeny schtwórtk jara měrne. Tu jačmjenja so hišće bliskosć sandatych dnjow. Pšenica a rožla běchetej w płacźinje kaž sajdźenu pjetdu. Nałetny jećmjeń pschedawachu po zentnarju wo 5 pj. a wowješ wo 20 pj. drožšcho. Schtwórtk płacjeschе zentnar:

w Barlinje

pschenicy 12,45—12,60 hr., rožši 13,00 hr. hač 13,10 hr., jećmjenja nałetnjeho wak 11,75—14 hr., wowsa 12,25 hriwnow.

w Schorjelu:

pschenicy 12,50—13,40 hr., rožši 12,59 hr. hač 13,70 hr., wowsa 11—12,10 hr. a jećmjenja 13—15 hr. — Wšelki 2,70 hr.

schtwórtk w Kamjenzu

pschenicy 12,50—12,70 hr., rožši 12,80 hr. hač 13 hr., jećmjenja 14—15 hr. wowsa 12,12,50 hr. — Wšelki 3,50 hr. hač 4 hr. — prošata 12—20 hr., libjata 1,20—1,80 hr.

W termińowym wobchodźenju

ja meju: pschenicy 13,76½—13,75 hr., rožši 14,20—14,27½ hr., wowsa 13,40 hriwnow.

ja julij: pschenicy 14,30—14,33½ hr., rožši 13,35—13,38½ hr., wowsa 13,55—13,52½ hriwnow,

ja sept.: pschenicy 13,30—13,40 hr., a rožši 12,20—12,30 hr., wowsa 13,32½ hr.

(Magerviehhof Friedrichsfelde).

Wili wuzitkowego skotu wjerch pjatk w Barlinje

Na nje běchu pschihnali 137 młodych bojkow, šuchtowanych krjuwow a jałojzow, prošankow a 34 cjelatkow. Młode dójki a sucźelne krawy płacźachu 250—540 hr. Sucźelne jałojzy 220—450 hr.

Wuki, prošanki, skot k wjacźanju a

k kormjenju po zentnarju 42—46 hr.

Wubrany rjany skot bohužel hišćeze wyschi płacźiny. Wili klazachu, płacźiny kaj dotal.

w Lubiju:

pschenicy 12,80—13,25 hr., rožši 13,00 hr. 13,40 hr., jećmjenja nałetnjeho 12,50 hr. hač 15,25 hr., wowsa 11,75—12,30 hr.

Wili schtwórtk w Khorjelubju.

Butra 2,00—2,20 hr., twaroh 30—35 pj., jeja 12—13 pj., łany wołij 1,40 hr., howjeze mjaso 0,90—1,10 hr., cjelaze 1,20—1,30 hr., schpjaze 1,20—1,30 hr., šwinjaze 0,80—1,10 hr., turu 3,50—4,50 hr., holbje 0,80—1 hr., khapony 3,00—4,00 hr., huńy 1,20—1,40 hr., schćeći pak 1,20 hr., karpy 1,30 hr., morchej 15 pjenjezkow, jodźna loboda 50—60 pj. šydrožity pak 40—120 hr., cźerwjeny 40 pjenjezkow, bźły 20 pjenjezkow, zyła 15—30 pj., bźrny zentnar 5,50 hr. a jabłuka 20—30 pj., sołotej terezł 25—40 pj.

Šwinjaze wili schtwórtk w Khorjelubju:

Na nje běchu pschihnałki 1092 prošatow a 115 běłatow. Wone płacźachu

prošata:

małe	8—12 hr.
hrjenje	12—15 hr.
wulke	15—18 hr.
běłaki:	
małe	20—40 hr.
hrjenje	40—60 hr.
wulke	60—80 hr.

Wili schtwórtk w Sprjelu.

Butra 1,05 pj., jeja 11—12 pj., bźrny 4—5 pj. a bźły pak 20—30 pj., cźerwjeny 35 pj., jodźna loboda 45 pj., morchej 20—30 pj., zyła 25 pj., sołatej terezł 35—40 pj., šydrožity pak 40—70 pj., rabiški 13 pj. ja walcźk, jabłuka 10—25 pj., schćaki 1,20—1,40 hr. karpy 1,20 hr., pjerški 70 pj., mód wubźany 1,60 hr., w płatach 2,80 hr., šlopjaze mjaso 1,20 hr., cjelaze 1,10 hr., howjaze 1,20—1,30 hr., šwinjaze 0,75—1 hr. hwa., schmalz 1,20 hr.

Pschiwšitajcej pytaja:

Pohonca, Münchmeyer w Lubiju, Hatna haša 5; — rěsnik Liebig w Ruholzu.

Widaršeho, Gnauck w Wiškopizach, swonk. Welmsdorfska dróha 1266.

Holzu do domu, hosćenc „K wicźeżnemu kubłej" w Brěžnje pola Kamjenza.

Murjerjow, Schneider w Njedźichowje.

Wuczobnika, jedkaćeho, Cźech we Wojerezach.

Sahrodnišeho, knježi dwór w Hbjelku.

Na pschedań.

Wós. dźěrcźaju, Hager w Hródku, Młynska haša 1, Nowka.

Kury, dobre nješěrki, w Hródku na Hornjecźišej haši cźo. 6 a cźo. 9.

Jeja k nałodźowanju, Leghornšte a Wyandottije, we Hródku, Hórska haša 13.

Wot, žyłny, we Wulkej Dubrawje cźo. 18.

Jałojza, wyšokošuczelna, w Bukojnje cźo. 24 p. Barta.

Krawa, młoda dójka, pola Budičhez w Lěškowje pola Mužakowa; wyšokokuczelna, we Wóšłinku cźo. 27.

Koń, młodej, blisko kóšatam, Kleint w Dažinje cźo. 7.

Keło, motorske, Eckert w Budyšinje psched Garbarišćimi wrotami 9, 11 PC.; — Bźrka w Cźerwjenej korcźmje pola Wósporka; — mułaje, tepich, wanja, žyrka we Budyšinje na Hrodowskej haši 17 II.

Libjata, 30, we Luju cźo. 53; — w Khelnje cźo. 37.

Kóš, mjes dwěmaj na wubjerk, Frankensteinski młyn w Budyšinje.

Leżownošcź pschi pucźu w Nowej Wsy pola Rakez, nježe 14 kórzow wułka, na pokoju 4—5lětnymi khójenickami pohadjana.

Ssadowe a hlewkowe schtomiki w Krakezach cźo. 30.

Ssudnišcy na pschehadźowanje

w Ralbicach wutoru 10. haprcje: Konjej, hnitwinski wós, sofa, pisanski sekretar, elektriska lampa. Kupcy ssudu žo pschipołdnju w 12 hodź. w „Herbšt. gryschcze".

w Kamjenzu 10. haprcje dop. w 9 hodź. w kasarnach, komorny dom maschinistich hlebow: Kucza, šyjawa, 1300 zigarow, klawěr, šrejazy cźaśnik, blido, 6 štólzow, prodźerebak, 10 šymstich khabatow, sofa, schpihelowy thamor, šydźik palenza. — W hosćenzu „Ke kronprynzej" dop. w 10 hodź.: Pišanski stroj s blidkom, blidko, pult, pjenjezny thamor, 600 hornzow, pasy, blesche, thamoraj do kenzlije.

w Kóšlach šrjedu 11. haprcje pschipołdnju w 1 hodź: Nječiže 60 tunow plešrunaki (hłowakow) I. nječiže 2 tuni drobnych plešrunakow II. Schromadźizna w hosćenzu tam.

Płacźiny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

5. haprcja.

9 wol., 2 byk., 28 kruw. a jałoj., 870 ćelat., 146 wowc., 345 swini.

Płacźiny za

ćelata: 1. 82—88, 2. 73—80, 3. 64—70;

swinje: (přez 300 pt.) 54—55, 2. (240—300) 55—56, 3. (200—240) 53—54, 4. (160—200) 51—53.

Raney 46—49.

Płacźiny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wotliwowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płacźiny po złotej hriwnje.	5. 4.	4. 4.		5. 4.	4. 4.
Pšenica	249-252	249-252	bury	23-24,00	23-24,00
rožka	260-262	260-262	woka	24-26,00	24-26,00
nal. jećmjeń	235-280	234-280	módra lupiny	14-14,75	14-14,70
naz. jećmjeń	—	—	žołte lupiny	15-15,80	15-15,50
wowš	244-247	240-247	zeradella	—	—
kukurica	238-240	238-240	raps. wosušk	19,70	19,70
pšešć muka	31-35,00	32-35,00	łany wosušk	24,20	24,20
rżana muka	35-37,00	35-37,00	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	17,25	17,00	bźrnj. kruški	26-26,6	26-26,60
rżane „	17,25	17,00	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
łane syndo	—	—	rżana słoma	0,90-1,20	0,90-1,20
rapš			pšenč. „	0,85-1,05	0,85-1,05
hróch	35-37,00	35-37,00	wowsna „	0,75-0,95	0,75-0,95
pjeluški	24-25,50	24-25,00	jona „	0,75-0,95	0,75-0,95

Wjelo płacźiny Stwórtk w Kamjencu w Lubiju

4. IV.	Wšo po złotej hriwnje	za 1 centn	za 1 centn.
Pšenca		12,50—12,70	12,80—13,25
Rožka		13,00—13,20	13,00—13,40
Jećmjeń (nałet.)		14,00—15,00	12,50—15,25
Wows		12,00—12,50	11,75—12,30
Syno		2,25—2,75	2,25—3,35
Słoma z maš. mlóć.		1,40—1,50	1,40—1,90
Słoma k zasłanju		1,70—1,80	
Słoma z ruku młóćena		2,50—3,00	2,50—3,00
Běrny pola rataja		3,50—4,00	3,30—4,00
„ hač na železnicu		—	—
Butra		2,00—2,20	1,10—1,15
Jeja		0,10—0,11	0,11—0,12
Přeńčne wotruby		—	8,50—8,75
Rżane wotruby		—	8,50—8,80
Pšeńčna muka		—	20,25—21,70
Rżana muka		—	20,00—20,50
Prosata, wulke		—	—
„ srjenje		14—20	—
„ małe		—	—

Drobnowikowanske płacźiny w Budyšinje.

7. haprcje 1928 po hamtskim postajenju.

Wšě płacźiny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniž. płacźiny hr.	najwyš. płacźiny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi .	1 kg	2,00	2,40
Ćelace mjaso	1 „	2,40	2,80
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,60	2,40
Tukrajny swinjacy šmalc .	1 „	2,00	2,80
Pšeńčna muka	1 „	0,52	0,60
Rżana muka	1 „	0,46	0,48
Khlěb	1 „	0,38	0,40
Jédźne běrny	1 „	0,10	0,14
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc .	1 „	1,80	2,00
Sušeny połd	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jédźna butra	1 kg	4,00	4,60
„ „ wukrajna . . .	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,10	0,13
Jédźne buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	0,60	0,64
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamejatne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,30

Poskićam po přihódnym płaćeńskim położenju

D-motorska kolo, dobrozmanski a druha jězdna kolo, pljasce maškiny, zimace maškiny, pljasce maškiny, jězdna, syrjace maškiny, pjerjowe a narunanja wupołożenja najlutšo

H. Paul Grāle

wuporjedźerja w Kamjencu blizko kat. cyrkwje Tel. 470.

Dla přenajenja ratarstwa

płaćewam za hotowe pjenjezy wšěl. wozy a rólne graty, syčak za trawu a žito, běrnyhrjebak, syjacu maš. a někotre sućelne kruwy a ćelata k plahowanju

Willy Sickert, pjekarski mištr w Delnim Wujezdźe

Wšě družiny knojidłow

ma stajnje na składźe

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach

Princeske suknje

košle, žonjace khotowy, jaki, košlowy płat, kopřiwinu, běłe a pisane łožowe šaty, ćopte šaleńki jara tunjo

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach 11 znapřeča hosćenca „Hwězdy"

Syru wołmu kupuje

po najwyšich płaćiznach abo wuměni na ćesan tkaniny

Otto Osswald

dźěłarnja nohajcow w Budyšinje

Dobre wupjerki pjerja, wolmjane

Reform-spódnje posłučka, přeńawanki (Stoppdecken) porućataj

A. Rädze a syn

w Budyšinje na Kěžorsk. dróży 4

Wutřihaś, jenož jónu!

Jeja k nasadźenju

Reichshühner (běłe), Leghorn (amerik.), jene 30 pj. Skazanki wuprosy sebi hnydom Kłlem w Bukecach

4 lět stary hlsak

abo

4 lět stary čorny walach,

wobaj podsobnaj, dołhowopušataj, 170 cm wysokaj, staj, dokelž zbytkanaj, na předań.

Kubło w Nowej Wsy p. Rakec

K nałětnim ●● wusywam porućuju:

Čerwjeny dźećel

ślezyski, sedmihórski, češki

Swedski dźećel

Běły dźećel

trawowe symje, seradellu hróch, woki, pjeluški, symjeńtny wows symjeńtny ječmjeń

Paul Schulze nasl.

Telefon 2146—48.

Symjeńtne běrny

(zažnje)

Julinieren, Sonnenschein Odenwaldske módre a druhe

ma na předań

Kłlem w Bukecach

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach

Ložowe damasty

běłosmuhate nawobličenja, ložowe płachty, najl. wupjerki pisane ložowe nawobličenja kupujeće jara tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach čo. 11 znapřeča hosć. „Zlot hwězdy"

Na D-kolo wot Bramborskich wrotow ke kralowskim pyramidam

a wróćo do Barlina

Najhubjeńše dróhi na Balkanje, přepřekowanje Taurusa (1432 m) — Amanusa — Antilibanona a Libanona (1627 m), 5 dnjow trajaca jězba přez pusćinu Sinai z 14 ctr. ćeľc.

Wšo to dokonješe serijowy 500 ccm D-kolo.

Generalny zastupjer: **Carl Gast w Budyšinje**

Wuměrjeŕ ležownosćow Kurt Willberg

přisahany wuměrjeŕ ležownosćow / knježeŕstwowy wuměrjeŕ ležown. zw. sł.

w Budyšinje na Dwórnišćowej hasy 19 (delka). Telef. 3986

rožk Bismarckoweje hasy, napřeco dwórnišća

Nowowuměrjenje ležownosćow a honow, rozměrjenja, zasopostajenje mjezow techniske dopokazy za ležownosće, na kotrež ma so twarić, wuprawjenje rołkow a pudow, geometriske położenjowe a wyšinowe plany, za twary dróhow a wodowych připrawow, hromadźekładźenje ležownosćow, hospodarske karty z wotdźěl. kaž tež připrawjenje potwarjenskich a woncuchowych planow.

Wuwjedźenje zasydleńskich planow!

Magnetny dom!

Dom hódnostnych tworow!

Serbow kupny dom

Serbow kupny dom

Gorlitzer Johannes Kaufhaus Schaaf Bautzen

Wolmjane museliny a pisane židy za ščorcuchi

selene, čerwjene a módre sukno za suknje

čorne počehnjenje za kónduše

pisany barchent za kónduše

čorne wobsadki za kónduše

pisane wobsadki a banty wokolo ślwoła

wolmjane tkaniny a židy za nahłowjace rubiśća a přihodźacymi židźanymi francami, chenillowe rubiśća

Woschdje tunjo:

satinowe ščorcuchi, pisane a jenobarbne	3.50
hotowe kapy a banty za holcy	0.95
čorne, běłe a rózobarbne Moiréjowe banty	2.50

Dobre ćelnje k sebi!

Hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

budźe **srjedu po jutrach — 11. haprleje 1928**

pop. w 2 hodź. w žurli „Serbsk. Domu" w Budyšinje

Dnjowy porjad: 1. Rozprawy. 2. Nekrologi. 3. Wólby. 4. Swjedźeński přednošk k 200. lětnemu jubilejej dospołneje serbskeje biblije. „Serbow pročowanja wo serbsku bibliju" knjez farař Křižan-Klukšanski. 5. Namjety.

Wječor ½8 hodź. **zhromadna zabawa w hosćencu „K woprawnemu"**, znapřeča Měšćanskeho dźiwadła **Předsydstwo.**

Nowe hasy

při dźele, na honjwje nosyće najlěpje

Rubber-trije

najpřijomniši elastiski khód najwjetša wudźerživosć žane muźnjenje

Rubber-trije

we wšěch płaćiznach

wot 15.— hač do 24 hr.

hobrski wubjerk

wuporjedźenja w samsnej dźěłarni

Tahle Schuhwarenhaus Leipziger Strasse Cottbus

Tunje wupjerki

zaso dóšće

80	100	115	130	140	160 cm šěroke
210	260	290	330	360	410 pjenježk.

prawobarbne pjerjo njepřepušćace

Hilger w Budyšinje

jenož Seminarska hasa 2

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje

derje a tunjo

wobućowy dom Mark w Kukowje

Bórnicu / powjazy za snopy

Paul Schulze nasl. w Budyšinje

Telefon 2146—2148

Należnosće zapiska ležownosćow

należnosće zawostajeństwa

Wotnajeńske a kupne zrěčenja

wobstaranje hypothekow

zhotowjenja wšěch prostwow

Prawizniski büro Jurij Krautwurst

w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 2

Telefon 2815 Telefon 28.

Dary ke kwasej

kaž wobrazy, porcelin ze serb. napismom a špihele. Marmor za myjne blida, škleńca za wokna, wuwjedźenje wšěch škleńcarskich a točerskich dźěłow

Fa. Rudolph Wilhelm

w Budyšinje, na Serbskej hasy čo. 16

a **we Wojerecach,** rožk Brětnjanskeje a Měškanoweje hasy

Wučobnik so pyta!

Wudowc

bjez dźěći, kiž ma dospołne bydleńske wuhotowanje, pyta sprawnu staršu knjeżnu abo wudowu bjez přiwiska k wjedźenju domjacnosće Żeńtwa njeje wuzamknjena.

Poskićenja pod **„E 2"** na wud. „Serb. Nowin".

Fotowe projekcijowe powjetšenske domj. kinowe | **aparaty**

a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje. ◆ **Fotowy dom**

Richard Hutha

mójěł Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wućahi wěcywustojnje a najspěšnišo.

Tworykupowace towarstwo w Budyšinje

zap. dr. z wobm. ruk.

Fabrikske rumnosće

w našej nowo kupjenej ležownosći w Budyšinje na Nowosalcskej dróży 19

se k 20. haprleji znowa přenajeja.

Poskić. pisomnje hač do 15. haprl. na nasp. družstwo

Woschdły wobkhod

za

nawočnicy, šćiparje, (Klemmer)

dalokowidy atd.

Specialist nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Seminarskej dróży 5.

Fotografowy Meister

atelier w Budyšinje na Nejorsh. dr. 15

hójdu nieoječu, wotewrjene

Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pućowańsk. pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a njewješćinskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2436.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj. papjerowy wotpady po 3 pj. lapy, błeše běłeho wina błeše čerwjeneho wina

sektowe błeše, wšě druhe błeše po powyšenych dnjowych płaćinach, **żelezo a stare metale** jenož na wupokaz wuńoso.

Popp na Hornječ. hasy 15 telefon 3427.

Najl. Elderski tučny twarožk 20%

9 puntow = 6.30 hr. franko

Damnikšasefabrik Rendsburg

Šěre włosy

dostanjeja zaso naturaku barbu a mjechkosć bjez barbjenja. Wukotnje wupruhow. Bliže darmo Wróco-porto připołožić.

Erha-Haus Abtlg. 316 Berlin W. 30

2. Přiloha k čislu 83

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 7. hapriele 1928

Zbožo w njezbožu.

Podał: Bjedrich Delaß.

(Pokračowanje a skónčenje.)

„To pak je dobry stary muž," wuraspy Pětr wobdźiwajo.

„Haj, tón pak je też starschi hač mój hromadźe," praješe Jsaak. Tak starz ja hižo sym, Ezechiel požčežowasche jón hdyž a hdyž wote mnje. Wón cznješe, so ma sbožo z nim. Runje na tamnom dnju bě jeho jón k pschiréwanju kruchu koże požčežił. Mój hospodarjowoj hromadźe pschrd dwanaeom. W khódžku leżesche pschebemnu mój starz pop. Widźu jeho hischcze djensa jasnje pschede mnu, dokelž mjeješe běły blak na khribjecze a nimo toho radu kradnjesche. Wón bě pschi tym mudry pop a niz tajki schczowakzy, kaz djensnischce, hdyž psches wjzy cznhnu."

„Pokaza so tebi Maczej Boża wu snė", wopraschа so Pětr.

„Ně. Njebdźomnyja so, schaza so mi bójschcze. Puósdze žonju wo swojim synu. Pozdejnju patorizju leżach spodby jeneho pluha a smjerk mje schczipaschce. Drjewo pluha bě lodejte a na njehu zwdźezachu so symkte hwėdy. Za tonjach, so běch na sabaeze, w mojej khėji w Jerusalmje. Na klinje kolebach swojeho syna. Wschо wosta pak hón, hdyž wo wjzy pisy na mnje schczuwachu, so dyrbjach w khu ku cznknyć, dyrnjež dych starzy muž byl. Ezechiel njeby so bodźiwał, by-li wědźał, kak je so mi lčko. Wón leži pak hižo dawno w swojej symnej komorzy a njemóže dale na to myślić, kak psched durjomaj wědźachmoj a so sabawjachmoj. Runje na tamnym dnju storjeschce na žitne placžiny, kotrež so stajnje stupnjowachu, so staro wjazy khléb sa pjenjezy niedosta. Wo jstwi moja žona spéwaschce. Potom pschidźe Ezechiel psches haju po radu pora stupnjow dla. Wón derje wědźeschе, so sym wusłuchnischi swojeho. Tohodla běchmoj dobraj pschecželaj. Tam a sem so jeho też nječchto wopraschach, dyrnjež to derje wědźał. Njechach, so by myślił, so sym hordy. — Jara dobra koża je, schtož sby mi dał.

„Ale schto sta so w nětkole na tamnym dnju?" wopraschа so Pětr.

„Hm, schto sta so na tutom dnju?" sforczeschce Jsaak. Wě to dźeń kaž kóżdy druhi, poiny dźěła a próży a wjeselа. Moja mandželska, wona rėkaschce Hana a Bóh lubi Knjez Zebjnuj jn. bě siajnje wesėlna, kaz wschė žony. Runje wa-zelčke dobru polnoch. Nichtón njewarzeschce ju Kpje. Tohodla bė pak žona bjes rozumа. Rano pschi wobudzėranju powdałaschce wot Nazarenskeho, kotrehož dyrbjeu kschiżować. Wona plakaschce a swarjeschce na knjezom rady, so njebėchu jeho puschczili. Za wobrocžich ho na nju a falasach jej, tajke sforczenje a stiwlenje, dokelž dźeiach czrije so jeneho twjeia i rady, a kotrehož khléb cžłowjek jė, toho njezmė wobhanicz. Wona wobroczi so wote mnje a plakaschce dale. Pschi tym stupich i durjow na hasu a hydnych po i mojim dźėkom psched durje a rėczach i Ezechielom. Smė ho njedźėlany cžłowjek i wėjami sobcrecz kotrež jeho rozum pschekrocża? Ja bėch schcwy a dyrbjach-li druheho měnjenja być, dyż-li wyschschi měschnik sam?

Tak sedżach wonkach psched durjemi a dźeń kroczeschce dale. Runje dyżych postanowj a do dźėlarnje dóńcz, dha wuzitych wotcanz a wulku haru na hażu. Bė to cżah, kż psch cżahny. Za wostach psched durjemi stejo, so bych żebi jón wobhladał. Najprzedy pschińdże hromada dźėczi a łénjuchow a potom cżrjoda wojakow, wot kotrychż jenoja jenoż tak rjesche, dokelž běchu, jara żylni ładlejo. Mėtkole hakle pschińdże Bó n. Wokolo cżoka wijeschе so cżerwjenowa króna wot łuda nastajena a swój khéj nježesche sam. Sa nim dźėchu plakajo żónłke a mużojo. Mjes nimi bė jene, wot kotrejež hud projeschе, so je jeho maczėr. Zyła haża bė napjelnjena i ludźimi. Wschitzy hrożachu a wołachu. Wón bė wėjeże jara spróżny.

Psched mojej khėju bu jemu hubjenje. Wón żydny ho na mój durjaz prób a swój khéj pschikłehnу k murji. Wojazy to dowolichu, dokelž běchu i nim żołużelnikowi. Za pak bėch strażnikowy a wutroba bljesche mi hacz do schije. Wėch tola mėrnikowy mėjchczan a njechach so do njeżeho zytacz, dokelž mje niczo njeżiarasche a wón bė sobudźeny a wyrbjeschе swoju bół cżerpjeć!

Tehodla prajach: „Stėhni so i mojeho próha."

S napohladom cżiwilowaneho pohlada na mnje a powpyta stanjeż. Wokomik bu mi dźiwnje a mjeżko wokolo wutroby. Bėch zyle srudżeny a złoro zapłakach dla jeho cżiwile. Sodomu dopomnich pak so na radnika, kotrż mó-żeschе ložny wokomik po swoje cżiste pjenjez. Wu-li tón pschichżol a jeho na mojim prohu widźał, kak jemu wokomik mėra popichach, schtó wė schto by so wsche stacż mohło? Farisejżaj bychu so ranjeni cżuli a mje też za tajkeho dżėłarja mėli. Dżėło bychu mi też sebrali. Za pomyslich, so sym jednory schcwy a so ko pschecżiwo wyschnoścži njemóżach naspėchnyć. Tehodla wotach jeho za rutu a nutrownoch jeho stonjeż.

Bjes słowożka cżmupaschce ho je swojim khżjżom na khribjecze dale. Ja hladach za nim, doniż niczo wjazy njewidżach. Potom sapocżach tajko ł dżėłom. Ezechiel pschińdże k mni, ale mój njerėczachmoj. Cżasto pokojżch jehlu na bok a dyrbjach na jeho wocżi myślicz. Stónczinje dżėch nuts a lehnuch ho do loża. Najżerje je mi horzota rozum smuczila. Zodym cżłowjek njeby żebi h'nak wo tebje żodał a sam wyschschi mėschnik by cżi prawe dał. Ale cżim bóle myślach, cżim bóle buch thory w mohach. Nikomu njemóżach ko mutrożicz, dokelž ho hanbowach psched tamnymi. W cżmieżym wsach swój nakbribjetnik a wotżalich ho. Wdyż hnano cżaż wokolo bundasch, namakaschch mėr w hłowje a mójeżch ho smėrom wrėczeż. Ale po tydżenje dołhim puczowanju njebė mi lėpje. Zyle wobżiwaczeny puczowach i jeneho kraje do druheho, ale żenje njemóżu sapomnicz, schtoż tam słuczich. Dołeko wotżalich ho wot swojeje domitżny a cżasto njewėm, hacz hym żiwy abo hižo mortwy. Dokelž jomu mėr njepopschejach w jeho pożlednjej hodżinje, dyrbju nėtko sam pucżowacz hacz na konz swėta. Sdnano pak njeczinju jenoż za swój hrėch pokutu ale też za wschėch druhich, kotrjż luboscz sobuwuchu. Wdyż ludźo wjedża, schto sym, wotwobroczja ho wotemnje a tak dyrbju dale pucżowacz, pschetoż też tutón hrėch dyrbi ho wunnoczicz. Tehi sym wutrobnje dżakowny sa mėr w lutej nezy. Sdnano pak żebi też pschejeschch, so kych dale cżahnył, nėtkole, hdyż wėsch, schtó sym?"

„Ně," wotmolwi Pětr a schahżeschce ł błowu.

„Slej na cżrije!" prajeschce Jsaak. Sa nėkotre hodżiny su hotowe, Mójżesch do łoja hicz a ja dżėłam dale. Cżrije budże rano hotowe a potom mójżesch powedacz, schtó je cżi pomhał. Zadym cżłowjek cżi wėricz njebudże."

Pětr dżėsche lehnyeż a sralche derje. Stary schcwy pschi wótkowej swėdżby dale dżėlaschce. Hdyż Pětr rano stany bė sjawa próhdna. Stary schcwy bė hižo dale cżahnył. Na blidże stojachu hotowe cżrije, wot njeho sejchte. Kwiłu hladaschce Pětr na nje, potom wsa je do ruki a bżeżeschce mi-schtrej, so by je jemu pokasał.

Tón dołho na nje hladaschce a j w rukomaj wobroczeschce a je wobdźiwaschce. Njejsche dżėło hischcze wot dżał njebė.

„Sby je ham schił?" wopraschа so.

„Ně," wotmolwi Pětr, to bė Jerusalemski schcwz. Wón bė sandżenu nóż pola mje."

„Sby ho pschedształ, a rėczich zyle sawjerczany, snapschecżiwi jemu mischtr. Ale schtó by wėrił, so by tak wustajny? Zadym schcwski w mėsce njebudże rjesche cżrije widźėcz móż a twoje budża nowy nascheje Luboże Knjenje deb'cż. Pożdyń po nėtkole a wotpocżni, pschetoż twoje dżėło je dokanjane."

Pschi tutych słowach sastupi Lubinka. Wdyż Pětra wuhlada, sacżerwjeni ho pschi powitanju. Wdyż pak ji nan Pětrowe cżrije pokasa, bu zyle błeda. Ale ł jeje wocżow smėjkotajsche so wutroba w spokojnosczi.

Stawanje přirody.

Schtó by nochcył dźensa puczowacz, nabywschi ho symsteje party a wulkich bydleńjow wulkomėsta, wutrobu napjelnjeny i nadżijemi na pschewrót wjedra a wosnuda? A pschindźesch-li w jutrownika won, to mysliich, so je psches nóż nalėcżo pschirėcżko. Nad cżarnymi hruschemi łyboli ho hżjo dawno mlada zelen. Symsti wuzkyju a trawy to hu, kż ha spėchne pschemėnjenje barbow pschinjeżke. Tola wone njecżuja dże żane wopraindżite mórwy naskmjeho słónza. Psches zyłu zymu tu bywachu, běchu hdyż pocża njerzinjeż, symsti żwar nasnupiże, ju dżiwajo na swoju krutu konstituaziju żymu a żychoty pschecżakacz a sapoczni nėtkale, hdyż je wobrėwacz słónzo jich sprosinjene, ale njesranjene stawy inowa twolnudżiło, stare waschnje rozwiesa jaho. Trawy żiuschcza małej kusmopolitiżej cżrjodży rostlinow, kotrež ho najdale k łodolnym polam cżarownych krajinow dobywaja a najwysche hacz k wėcznemu śnėżu Alpow żebi wuleżu. Na dalokim żelwjeru ha wone też to często sa dołhu żymu i jenicżkej pżu żobowu (Rennziere) bżmowych buntrolow (Moschusochsen).

W żymach i wulkim śnėżnym pschekiapja pschemėnjenje krajiny hischcze wjele bóle. Lėwy je bėle wodżeżo ho pomiuyło, to jerwja ho łuki a pola i pschejmowozymi wuzkywani hżjo w najkrażnischej seleni. Bórzy pak sapocżina ho wschudże wscho bibacz. Tu dawa wulku radoscz wobkedżbowacz, kak po śdacżu zyły porjad pschirodu na hłowje stoji. Mjeż tym to hewak jriwiejza, ichtonły, kcżżiny a hoje i wulkej mżżliwoczju najprzedy krażnu liczżowu drasty sa wobleknju a potom, każ ja krażż pschihotowane, uczne, cżiwe kwėczinki i wobhladanju njewjeżeny wuzitaja, niemóża naicżnje rostliny dożyła dołeż jrėchnje sajsarne wócżko kwėtkow a sażużene papki swėczinjecż, so bychu młody żwėt a młody żwėt wobdźiwowale, priedy hacz ju też jenoż najmjeńsche liczżeżko rozwite.

Pschirodospytnizy praja, so ho to stawa i pschiczinu pschiprawnosże, pschetoż ja tych nėkotrych wpschekażuju, kż w pschcżo hischcze khłodnych pschedkżżnych dnjach lėtaju, njedyrbjale kwėtzy i liczżem jawobżete być. Hewak, by dżeł wopłodżenja wuwostał.

Hižo w febrnaru sapocżnu ho reje kwėczinowe. W naschich domowinskich lėżach a zahradach mózemy w dołho trajazej dobże żneża hižo pod żmjerżnjenym żnėżownym pokrywom dołpolnje rosnite żnėżowki każ krażżaze hużaze kwėtki namakacz. Bórzy pschikhadżeja wonjata hymża kwėtka, rostlinarjowa dėła fijałka, mėrzże żwónczi, hižo Thcophrastej żnate bėle kwėtki a patorżiczne żelo cżorna perżko-

Bjedrich Krawza-Osten,

nowo-nastawacy molėr Serbow a jich drastow.

Pišė B. Kr.

Cyle poniżnje a pokornje, mohł rjec skoro w tajnosći je žiwy w našim Budyšinje molėr Bjedrich Krawza. Serbjo skoro ničo wo tutym wumėlcu njewėdża, haċrunjeż je hižo rjanu lićbu dobrych wobrazow zhotowił a sakske knjeżerstwo jeho wobraz „Dudak" kupił a městu Budyšinej darił; na hrodże „Ortenburg" wudebi sċėny, Serbow wosebitosċe ważnje żesko.

Stó pak je tutón wumėlc? Njepřemėnjenej jeho z molerjom Williamom Krawzu, kotrehož rjane Slepjanske wobrazy su ći wėsċe derje znate.

Bjedrich Krawza, kiż so k lėpšemu rozeznawanju Krawza-Osten mjenuje, bydli nėhdże 2 lėċe we našej srjedżinje w Budyšinje. Jeho domizna je Letiska, hdėż je so w Rizy 1884 narodził. Tam spóznachu hižo w jeho młodych lėtach jeho rysowanske wobdarjenje a starši pósłachu jeho na tamnišu mołersku šulu. Pozdżišo dżėše k dalšemu wudospołnjenju do Königsberga na wysoku akademiju a studowaše tam nėkotre lėta. Jako chcyše so samostatnje zasydlić, wudyri swėtowa wójna. Prjedy hižo bė cyła swójba nėmske stacżanstwo přiwzała a tak dyrbješe sobu napřeċo Rusam wojować. Bórzy pak bu zajaty a do Sibirskeje pósłany. Po nėċim bu stary ruski general na njeho kedżbliwy a jako lubowaŕ wumėlstwa — Krawza je też hudżbnje zdżėłany muż — wza jateho sobu do swojeho hrodu, zo by tón wumėlcu wudebił. Tam mėješe wjele swobody a wumėlsku radosć, wosebje tohodla, dokelž bė dżowka generała, studentka mediciny, jara dobra hudżbnica a też pėkna dilentantka w rysowanju. Najdrohotniše barby běchu jemu za jeho wutwory darjene — każ je po wójnje żenje wjacy mėł njeje. Ale zawisć ruskich wjesnjenjow na nėmskeho wojaka, kiż mėješe po jich mėnjenju we hrodże jako jaty předobre żiwjenje, bu jemu k njezbożu. Raz při nawróċe do hrodu nadpadżechu jeho a zarazychu jeho bjez mała; hišće dżensniši dżeń ċerpi pod sċėlwkami tutoho skřiwdżenja, dokelž běchu jemu nopowe kosċe skoro rozrażene. Wulėkowanje traješe w khorowni dołhi cas, potom bu do jużnoje Ruskeje dowjedżeny. Tam bė z molowanjom a z hudżenjom kóńc. Přez štyri lėta zwosta w jatbje. Wtym casu bu sej dospołnje ruska rėċ přiswójił, kotruż hišće jako małušk w ludowej šuli nawukny. Po mėrje 1918 wróći so zaso do Königsberga, tam so zaso nowym studijam wumėlstwa wėnuje. Chcyše pak też swėt widżeć a přebywaše po 1923 nakhwilnje w Barlinje, w Slezyskej (Warmbrunn) a w Sakskej. W Budyšinje słyšeše prėnje serbske zynki, štož jeho tak jimaše, zo w tymle mėšeċe so zasydli, z wotkelž możeše lohko do serbskeho žiwjenja, počinanja a wašnja pohladnyć a swoje nazhonjenja widomnje wumėlscy přetworić. Rjana, swojorazna, barbojta serbska drasta jeho přeco bóle jimaše a tohodla sej zdżėże runy puć do Slepeho, hdėż je jeho prėnje serbske drastne wobrazy nastachu.

Kajke wobrazy je nam B. Krawza hač dotal wobradźił?

Jeho hłowny wotmysł je, serbske drasty we hłownych rysach znapodobnić — ale při tym ze wšej wėrnosċu a swėrnosċu. Wot našeho slawneho Ludwika Kuby so dżėli přez to, zo nochce runoċasnje portretista być — t. r. podobnosć wobliča je jemu při tutych wutworach cyle pódlanska wėc. Jenoż dwė idylcy je hač dotal molował: 1. Serbski burskidom, lėpje prajene drje — khuda holanska khėżka ze stomjanej tżėċu, při kromje lėsa. Sċėmy smėjkotaju so z ċemnosċe pozadnicy. Wšo je jara realistiske a nawoċne: před khėżu hnojowa hromadka, łužiċka (tonidło), před nim żona, kurom dawajo. 2. Slepjanska burska jstwa, jara khuduška — stare kachle z ławku, stary mėch při durjach. Wšo je wėcy přimėrjene ċemne. Kak też móhli w tajkim domje swėtle barby knjeżić?

Wšelakore, jasne a pisane barby poskiċeja wėzo Krawzowe drastne wobrazy. „Jednotliwa holċka ze słónċnej różu" ze Slepeho je jara miły wobraz. Ċerwjena kapiċka na hlójċey a módry hipik su pėkny barbojty kontrast (znapřeċiwnosć). Holċka sama, trochu hanbiċiwa, ma porsċik w hubje a po zdaċu sej nėšto rozmysluje. Tři hrajkace šulske dżėċi su tohorunja Slepjanske typy; dwė w ċerwjenych kapiċkach, jena w błėtej. Dale je Paċerska holca (konfirmandka) dobra zastupjerka tamneje wokoliny. Nadpadna z wosebitym wodżeċom hłowy je druška „Majka", jeje ċerwjena podbėlesna sekula (spodhubna) w módrojtym swėtle so jara pėknje ċini. Je napřeċo swėtlu molowana.

Z wulkej lubosċu je molowana Kmótra; wumėle wobraz mjenuje „bėle šaty". Teje wobliċo je jara khararkteristiske a skutkuje w křidlatej kapje jara rjenje; pisane wušiwanja su wubjernje napodobnjene.

Jara derje radżila je so wumėlcej też młoda Katolska Serbowka, našim spėwarjam derje znata.

Čitaca Serbowka z Noweho města pola Slepeho je tak mjenowana studija — wisy w hosċeńcu „K woprawnemu" w Budyšinje.

Ze Slepeho je też „Staruška přėlča", při wohnje sedżo w domjaċej drasċe; nahej žiłatej łonje stejitej z njej w nadpadnym kontrasċe. Swėtło błyšċi so na šóreċe staruške żónki.

W krasnje swėċatych barbach poskiċi so jena Błótowćanska swjedżeńska drasta. Tutón wobraz mózemy połnopłaċacy pódła Kubowych wobrazow postajić.

Dudak „Sustr" na Budyskim hrodże bu w Barlinje na wustajeńcy mytowany. To drje budże posledni wobraz Sustra. Je při jstwinskej swėcy molowany. Přirunanja z Kubowymi twórbami leża blizko.

Trojkowa kapka so nam pokazuje we wobrazu „Pola dudaka" w Slepom. Tu su też wobliċa z lubosċu wobdate, w jich napřeċiwnosċach jara přirodżene; drasty njemóża swėrniše być, barby so tak znošuja! Kak wuznamnje so rohi kozowa wotzběhuja z kosmow a kak złoċanje so wulka zwukowodna

wa) je šwojimi ſkěwornymi ſwónčkami, w ludowem erze Khrystuſowa kwětka abo hodowna róža mjenowane, dokelž druhdy hižo wokoło hóſt ſakſěwa. Hižo ſanje mjena pſcherada ſakne kčenje a kwětkow. Na polu cžěrjeja ſprawny Kuſeczak, rolny pſchiſtnik (Schachtelhalm), a žolty kopytnik (Hufflattich) ſwoje ſtwółki a w ſahrodze hiba ſo ſdobom nežna nałětna barbicžka w ſafraſowej žołtoſći abo w mitej módrinje, w kotrychž dołhim liku ſej tučne cžnjely ſe ſunčžnej njelepoſću a ſ nóſnym ſunčenjom ſwoje huſte kołmicžki zale ſ žołtej muczku ſapróſcha.

Tež w krikach kwiſota; jako bychu młode wotnožki ſo ſhibowale, tak to kwiſkoze a ſo pupkuje. Wjeleže drjewo (Seidelbaſt) dałoſt pſchiwuſnu lawrenja, roſtowa ſwoje różowite, ſa bojom wonjaze kwětki a krótko po tom ſaſpyhne ſo dreń (Kornelkirſche) ſe ſydołazym kwěczinowym ſtołom. Kóždy dień pſchinoſcha nowe kwětki, kóžda hodžina nowu kraſu. Wše hiſchcze jako nałětnje ſłónczko ſu barbu, je kotrymiž pſchiroda ſwoje nałětnje dźěcžatka wobdeła. We najcžiſcžerjej mjeſtach módrinje jewi ſo jatrouta, mórča cžeſnjuza (Scilla), módre kluczki a bórſy teſ wonjaze fjatka, w cžennej módrinje podoba ſo bimbawka (Küchenſchell) w pſcheczelnej kšinje a nježnej cžerwjeni jewja ſo podležki a huſaze kwětki, horda cžerchawja a ſhuda błodnicžka, w jaſnej žołtoſći ſtónczuje wjóſnu wſchelake druhimi kwětkow, ſpuhda (ſiſcha ſmježo), a hujne pſetruſkucze.

Dozwła ſwojoraſne, kaj pſchednałěcže ſjane, ſo ſchtomowe kroſcenja prenjeho nałěca. Nimale wſchitke drobne kwěczinki hoda pěknje jena pſchi druhej kaž bojaſne kurjatka, kiž ſo njeſmeja, jednotnje wuſtupowacz w formje mizikow, nježe a rjane, jako by ſo jena ſa druhej ſkowacz dyhła. Worjeſchina a wołſcha ſtej jako prenjej dawno ſwoje miſki wupoſtajeli. Surowy malorózkowy kwětk abo njejmi mérzſli wětſik koleda nežne bibatli, dóniž njeroſtwaju ſwój drobnehu ſłoty pročſki do powětra. Bórſy na to pročſa ſo hreſowe miſki, a teſ moſchkoſte miſki topolowe a wjerbowe tſchańe ſo ſe ſjanej nałětnej radoſcži.

Kerčži łožmaczkow ſu prenje, kiž ſo ſwoju nežnoſelenu liſcžowu draſtu wobſekaja; ſa nimi ſledźuja ſaneſchkowy, kotrejž dźe ſ hamžnemu pſchiwuſnuſtwu pſchiſtudcjeja. Bóſ a porpocžina (Ahlkirſche) ſtwaha pſchihładaja. Tu wotucža teſ bo'anka a pytnje, ſo je ſebi cžaſ pſchepaſa. Kak dałoko ſu jeje ſuſſodźa hižo dopředka! Ale dwójcy energiſny dawa młodu žiwjenſku mjeſtu po błónitkowych ſilach wobſtrowacz, tak ſo bórſy liſcžo a žiwjenčko na njej wuhladaſch, a pryſdy haž nóſnych ſ'cheže jeje pilnoſć wobdźiwacz, je ſe ſwojim nałětnim wuhotowanjom hotowa a nimo toho je hſchcze ſahoſtowarjow wſchelch pſchepſcžahnyła. Hłohonz a wjerbina ſakónča tutu reju, mjes tym ſo wjas a jaſeń kaž teſ wſchelake druſiny ſtona hižo ſwój kražny kwěczinowy wodžewk roſwinjeli.

Jenož lipa a dub, cžernjowka wodokłon hſchcze tak prawje wjedru njewěrja. Pola naſchoho ſtareho ſukateho duba ſo tale wobſtadnoſcž dźiwja bycz ſeda. Schtóž je raz widźał, tak runje jeho cžiſcžina młodźina po jenitſkej ſymnej mejſtej nozy hſchcze ſo ſmorſchcži a ſmjerſnje, tón roſumi, cžehodła ſo kondźi. Ale niž jenož pſched ſymu, ale teſ pſched błónzom dyrbi dub ſwoje młode liſcžo ſchkitacz. Wón pſchiprawi ſebi pod liſcžowym ſwjerchom na cžerwjeni błyſcžazu barbožtu ſawodźenſ (Anthokyan) a tón ſadźewa ſtónczownym pruham, na nežne błónki ſ poſnej mozu ſpwětła padacz, dokelž ty ſo hewak pſchejara cžerwjena liſcžowa ſeleń (Chlorophyll) ſnicžita. Tak to pſchihłada, ſo namakamy niž jenož w piſanſkojtej naſymje ale teſ w naležu kražne dubowe cžerwjene liſcžo.

---

truba hordźit! Bych rad inydom z ruku do njeje masnył! Hiſčo jena bołčka w hornjołužiſkej evangelſkej drasče (z wokoliny Njeswačidła) zbudźi našu kedźbliwoſć. Sedźi w zahrodze, koło do koła ze wšelakobarbnymi różemi wobdata. Wšo zda so być połno wonjenja a ſonjenja. Bych wobraz mjenował: Nałětnja pěſeń. Portrait ſpiſowarja tutych rjadkow je za někotre hodźiny w kluwatku naſtał, ſtož je hewak pola druhich wumělcow ſkoro njemóžna wěc. Nochcu tuž jeho wumělſke kajkoſce dale poſudźić, jenož pſiſpomnić chcu, ze je objekt trochu womłodźeny, ſtoż jemu wšak runje njeſkodźi.

Wyše mjenowanych barbojtych wobrazow nochcu zapomnić woſebje lahodne a luboſne akwarelly (mołby z wodowymi barbami), ſu to młode Slepjanske hołčki.

W powſitkownym ſu wšě wobrazy Krawzowe wjeſelobarbne, ſwěcate a wěrne. Małodyh jewja ſo maličkoſtne wuwjedźenja, wjele bóle wulkizłót, na cyłk ſo mérjacy. Husto ſkutkuje jara wokřewjo kruta napřećiwnoſć w barbach, kiž pak ženje njeje ſama hrubnoſć. Tso Krawza njeje jenoſtronſki, wo tym ſwědča jeho druhe wobrazy — njeſerbſke —, wuhłowe, krydowe ryſowanja a wodobarbne wobrazy. Jara zajimawa je na př. ſněhowa krajina w Ruſkej a w njej ſo pozdźe wjeſor nawróčacy bur z konjemi před ſankami. To je nješto jara wabjace a tola też změrowace!

Moler Krawza je naš přeće!, lubuje naſu rěč a hy ju bórzy dospolnje nawuknył, hdy by jeho nječuło wo njej rozwučić cheył abo lěpje na čas do ſwojeho domu wzał. Swobodny wuměłc ma nětkle přez mèru čežke žiwjenje a dyrbi husto tradać. Tak też naš přeće!! Nichtó za wumělſtwo ničo wudać nochce — khiba za kino, reje, žołdk a šiju. Hdy by naš přeće! njeměł móžnoſce, ſej přez hudźbu druhdy nješto zaſłužić, to ſej ani barby za wobrazy njeby kupić mohł. To je wěčna ſkoda! Tutón khorowaty, troſka dźiwnuſki, ale jara dobry cłowjek a wumělc je podpjery Serbow na króždy pad hódny. Nie jenož inteligenca, ale też króždy trochu zamožićiſi dyrbjał jeho wobrazy kupować abo ſo ſam wobrazować dać, zo ſo njeby wumělc po něčim minył a za nas zhubił. Jeho adreſu móže króždy zajimc zhonić přez k. P. Krječmarja, předſydy ſpěw. tow. „Nadźija“ w Budyšinje abo też přez ſpiſaćerja tutych rjadkow.

Nješchto njedźeł ſo poninje. Wyſche a wyſche ſtupa ſłónzo, a czim cžoplijſche ſu jeje prichi, czim kraſniſche a wjeſelſche na barbach dźiwaju kwětki a kčenja, ſ kotrymiž ſo wſelinh dołja. Sſadowe ſchtomy počzne kčeć. Maſadkowy, błěſchkowy a marwikowy ſuk ſ prenimi: wiſchnje, ſłowki a kruſchiny ſčehuja, dóniž ſłónczuje jabłoń w różowej kraſnoſći njeſchcerkčerſka. Nětko ſaplomjenja ſo ſwěczki jawory, w bohatych kčečinach ſwěczi a błyſkaze ſo a wjerčebiny, kotrychž czerwjene jahody w ſjmje ſaſ wohnjowe promjenja ſ halofiow ſapachu, błyſchcza ſo w ſnehu ſelych kwěczinow. Hrjadki w ſahrodze podobaju ſo ſkoro zyle ſjajnje wonjaze hiazinty, běłe kaž alabaſter, módre kaž njeſnjeſcžina, pyrjaze kaž purpur wołběhuja ſo w barbitoſći ſ tulpami dobreje druzjiny w ſwojej pampjaſej kraſnoſći. Drohotna narzißa ſo ſrunawa, horda lilija pokaſuje ſwoju powabnoſcž, ſtěhaly cžerwik poſtupuje ſo ſ kwětkami a druzjiny kitkowza wonja ſwój ſtory deſchczik ſ ſemi. Odźěłali poſgładach, wſchudźe nowe barby, nowe tworby! Wutrowa ſo roſchěrja, a cžłowjek ſroſumi tu kwětowu, kotruž je Ludowit Uhland ſ krótkimi wuſkami nacžiſnył we ſwojej bałni „wěra do nałěca,“ hdyž ſpěwa:

Sčnéł ſ hórdym duſom ſo porjeſiſcha.
Schtó by wědźał, ſchto to hiſchcze budźe,
Kčenje traje hyšt łonza.
Dolina najdalſcha, najſtukcha ſakſěwa.
Ach wutrowa wboha, nětko ſapomń wſchu cžiwiku!
Nětko wſchitko ſo wobroczi ſ łžepſchenu.

Pomałku dóſtaju nałěcze na najwyſchſchi mjeſtach. Hdyž koſuliſt wuſtupka ſwoju luboſnu wopojazu wón, tónle nadpowěrny wuſty, kiž njeda ſo jeniczky ſam ſe wſchich kwětkowych wónjow wumělſky pſchiſtrawicz, hdyž boſankowe kčečiny ſwój ſnéžnoty kwěczinowy ſamodźewk na ſo wuſpſcheſtrěwaju, potom pſchiſtłhadża cžaſ, hdyž kralowna kwětkow, róża ſwoje kujeſtwo naſtupi. S tym ſłónczka ſo na nałěcze kčenjow, a nowy cžaſ, cžaſ wohnjobarbitych łětnych kwětkow ſo ſapoczina.

Faraſ Heumannowe
hoicżańſke ſrědki
su ſtajnje na ſkładu
w Hrod. hapteyce w Budyšinje na Hošic hasy 27.
Faraſ Heumann-koihu
272 ſtron z 150 wobrazami dóſtanje
kóždy čłowiek dokładnje **darmo a bjez porta** wot firmy
Ludwig Heumann & Co., Nürnberg M. 28

Jutrowne wjeſele.

Rozmyſlinje wuczinjeſche ſtary pſchekupz, Matej Holan, ſwoje wobtłhodne knihi, ſtajł ſebi nałwcži na nóſ a ſhładowaſche khutnje do wotetwrjene knihi.

Staroſczinje ſhładowaſchtej na njeho ſtaruſchka manželka a dźowka, kiž běſchtej ſo ſa błidom ke kofejej pohybdźeli. Hilža Holanez běſche nanej ſtuženu podpjera, ale ſtary nan trjebaſche młodehu muſkeho, kiž by ſo jw wobkhod lěpje ſtaracz mohł. Stara firma ſeſiwi dże hiſchcze ſ nuſy malu ſiwóſnu, ale konkurenca běſche na najlěpſchim puczu, maly wobkhod ſnicžicz. Stary Holan běſche ſwojeje hłoſcži, hiſchcze bóle, jako jeho pſched ſchěſcz ktami jeniczki ſyn, Jan, ſ hněwom wupuſchczi, ſo hy ſebi w ſuſpe ſwój khleb ſaſłužił. Stary běſche dże ſo tehdy nad tom roſhorił — potom pak mějeſche wěz ſa wotmětu.

Hilža pak dopiſowaſche ſwéj ſ Janom potajnje, kaj huſto ſo nana ſe ſynom wujednacz prózowaſche, tak běſche to tola ſtajnje bjes wuſpěcha. Se ſtaroſcžu ſpójna Hilža bóle a bóle, kak nuſnje nan młodeho pomocznika trjeba, tola wſchitkim ranijetam běſche bluchi, njechaſche dopóſnacz, ſo wón, ſtaruſchk, njeſe wjazy dżeńſniſchim pomérann ſroſcženy, njechaſche dowidźecz, ſo wotebérazo dźeń a bóle wuwoſtawaju a tam kupuja, hdźež ſo lěpje poſłużuja.

Wſchě tute ſtaroſcže ſe bratrej ſdźěłia, njepſcherady wſchi pak to tej maczeri. Dźeńſa běſche ſwjedźeń jutrow! Jana powěſcz a wona běſche tola tak wěſcze ſ tym liczita, ſebi pſchała, ſo dobru powěſcz dóſtanje.

Słónczuje pſchiſtyhny ſo też Matej Holan ke kofejowemu błidu. S tichepotajez ruku namała jemu ſtaruſchka zaltu, tykaja njeběchu ſebi hižo napjeli, a potom pjachu kofej. Hilža ſhładowaſche ſtychuju wokoło ſo — jutry — wſchitky wjeſela ſo dźenſa nad mtóhnej pſchiroda a kraſnem dujom, ſu ſiwobodni, tudy pak, we wuſkej ſtuženoſći ſtrowi jenož thudriſchki nałětni kwěczeſ, ſapomina na jutry a jutrowne wjeſela.

Tu ſakſepa ſo do duri. Khětſije poſtany Hilža, wotewri durje, a ſ wutrobnem wuſtom ſawoła — — „Jano, Jano“, a njeſwuprajomne běſche wjeſele nad ſaſwobidźenom bratra, kotrejož dyrbjeſche tak dołho paroważ. Wón pak běſche małej dźeſci ſubu pſchinoſeł . . dyrbjach ſam pſchińcz Hilže, pſchiwjedźe mam pomocznika, bratra mojeje ženy — — tutej pak,“ a pſchi tom pokaja na dźeſci, „dyrbitej namaj pucz pſchibłotowacz.“ Pſchekłapjena pohładany na bratra, — „Ty ſy jenjeni?“ „A kak, hotſicžka, tu hlej!“ Se ſłowjownem pohnuſkom pohładany na dźeſci, kiž po dźeſcžowſkim waſchnju nowu czeſtu poſtrowjſchtej. Potom daſchtej ſej wowzy a dźěſej pěknje ruczku.

A nowe žiwjenje ſe ſaczahnyhe do hewak tak cžicheje ſtwórki. Kak wjeſele klinczeſche dźeczowiti hłóſ! Nyelepje poſtany ſtary Holan a witoſche ſwojeho ſhubjeneho ſyna, kiž běſche jemu tajke ſtaroſeje nacžiniſ. Też maczerka woda ſwoje nicžo wjazy wot ſtarſcheju dźěſicz, thiba-li ſmjerez. Wſche, jako by ſlub ſaſonamakanoho ſyna ſaſdatej mjeſtowczi ſtarſcheju ſhładował.

Wonka pak klinczachu ſwjedźeńſke ſwuki ſwonow, roſnoſnuju powěſcz ſtareho a tola ſtajnje młodeho ſwjedźenja — jutrow, ale też powěſcz hłubokeho, wohrawdźiteho ſwoja cžłowjekow.

Listowanje.

A. L. Dokelž ſej dla wupowědźenja podružnſtwa nječo wuczinili njeſjeze, da jedna ſo pola Waſh we měſacznje wupowědźenje. Potom ſo wone po tym ſłožnje, kaj hó podružnjy pjenjes płaczi. Wažne pſchi tym je, ſo je ho měſacznje płaczika. W tym padźe ſmě ho na konz protuczneho měſaca wupowědźicz a ma ho najpoſdźiſcho 15. ſtacz. (§ 565 nemiko-ſtat. zak.). Wě pak wuczinjene, ſo ma ho pſch. 360 hr. podruznebo pjenjesa letnje płaczicz a to po měſacznych dźělach, dha ſmě ho tuny jenoho ſchtwórčzeła wupowědźicz a to najpoſdźiſcho na 3. wſchednym dnju. (Padnje 3. dźeń na niedźelu, da je poſdźelu 4. najpoſdźiſcha termija.)

Smeſki.

* Hana, położ mojemu mużej dźenſa jemu bleſchu do woja; je ſy thětro naſymnił.“ „Rymſe abo Moſelſke, kujeni?“

** Wučzeř: (dawa naſtawk „naſcha macz“ wrócžo): „Jano, ho tón ramon naſtawk p'ſzał, kaj twój brat, Jurii.“ Jan: „Sſo wě, kujes wučzeř, mamoj tola jenu a tuſanu macz.“

Hamſke wozjewenja z Budyſina.

Schulſke pſchijmanje.

dźěczi, kotrejž ſu wot jutrow 1928 winowate, do ſchule hodźicz:

w Peſtalozzijſkej ſchuli: Pondźelu 16. hapreleje w 9 hodź ſa hólzow, w 11 hodź. ſa holzy w holejazej turnowarni;

w Lutherowej ſchuli: Pondźelu 16. hapreleje w 10 hodź w ſali;

w Leſſingowej ſchuli: Pondźelu 16. hapreleje w 10 hodź w turnowarni.

w Fichtowej ſchuli: Pondźelu 16. hapreleje w 10 hodź.;

w Tachantſkej ſchuli: Pondźelu 16. hapreleje w 10 hodź. w ſali.

W Budyſchinje, 2. hapreleje 1928.

Měſchczanſka rada, ſchulſki hawk.

Zjawne pſchipoſnjenje.

Twarſki pſchedewjaczel Kirga w Nowej Wodźinje w Hornjej Łužicy — prozyſowy wotmocznik: rólnik Nitzſche w Nitſkej — ſtarſi pſchecžiwo pſchichłapnyi Marej Hänſelej, kiž pſchedn w Budyſchinje na Hornjowuſi dróhi 3 bydleſche,

ſ namołwjenjom, ſo by ſapłacził 25 hſtr. hr. 75 pj ſ 10 proz. danje wot 21. 4. 26.

Wobſtorženy je k ertnemu jednanju prawniſ ſwady pſched hamtſki ſud w Budyſchinje

na 9. meje 1928, dopołdnja w 9 hodź. do ſale 177 pſchepiroſchenu.

W Budyſchinje, 26. měrza 1928.

Liſczinowy ſaſtopnik wobſkóżnjeje měſtnoſcže pſchi hamtſkim ſudniſtwje.

Do wiſewańſkeho regiſtra je ho dźenja ſapiſało:

1. Na łopjenu 94 naſtupajo firmu „Weigangez bratrowa w Budyſchinje“: Prokura je ſpožčena pſchekupzej Rudolfej Eduardej Heinzej Weigangej w Budyſchinje.
2. Na łopjenu 1064 firma „Wilhelm Kießling & Co. we Salónkezach — w induſtrijowym dworje w Hnaſchezach. Towaršſtwnikaj ſtaj ſahrodny wobſedźer Wilhelm Kießling w Zitawje a Helena woženjena Kießlingowa rodź. Kummerez w Herrnhucze. Towarſtwo je 6. měrza 1928 ſałożene. — Wobſtodna wotnoſża: Shotowinjerje drjewjanych łaſchezikow.

W Budyſchinje, 3. hapr. 1928.

Hamtſke ſudniſtwo.

Sſo počzahnjo na wozjewjenje 12. měrza t. l. woſjewjanty ſ tutym wunoſcžu wělbowanſkich ſaſtupjerjow ſaſo pſchiſtudarjow ſawěſczenſkeho hamta Budyſchſkeho hamtſkeho heſtmanſtwa.

1. Saſtupjerjo dźěłodawarjow:

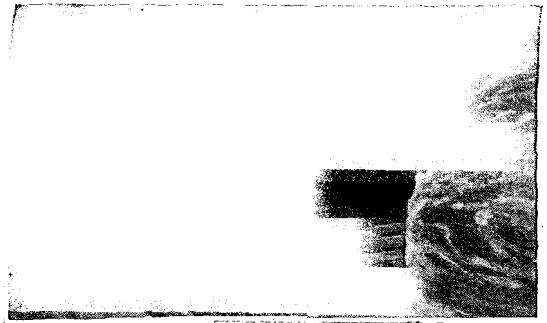
1. Wobſtejcžer ſabriki Adolf Friese w Korſymju.
2. Wobſtejcžer ſabriki Wjedrich Nan we Wulkej Hacžowje.
3. Nyczeſkubłeř Kurt Jeremias w Ratarjezach.
4. Nyczeſkubłeř Edgar Henež'ſ we Wowniowje.
5. Ratař Arnoſcht Schuſter w Delnjej Kinje.
6. Dwarſti pſchedewjaczel Arnoſcht Teſch w Seſzijezach.
7. Wobſtejcžer ſiwoboduego łuda August Hunius w Jeſchijezach.
8. Prokuriſt Richard Janez w Semjacz-Tumjzach.
9. Nyczeſkubłowy najeřt August Nika w Hucžinje.
10. Rentſki miſchtr Jan Gerbarz w Hujo.
11. Nyczeſkubłowy najeřt Ota Klahre w Pſchiwoſzijezach.
12. Wobſkóżny wjednik Jan Mann w Semjacz-Tumjzach.

2. Saſtupjerjo dźěłobjerjerjow.

1. Natarſti dźěłacžer Arnoſcht Pſilicha w Ratarjezach.
2. Terſtikowy dźěłacžer Korla Jung w Schcrachowje.
3. Skałař Guſtaw Barthel w Semjacz-Tumjzach.
4. Natarſti dźěłacžer Guſtaw Hermann w Jeremias we Delnjej Kinje.
5. Składowník Hermann Pauk we Wjeſeczinje.
6. Natarſti dźěłacžer Jan Schołta w Cžichonjzy.
7. Natarſti dźěłacžer Jan Reuez we Wichowach.
8. Pſchiſtajeſ Marczin Cyſler w Korſymju.
9. Skałař Jurij Stadtler w Semjacz-Tumjzach.
10. Palerſki miſchtr Max Goſz w Ratarjezach.
11. Wjerceř Hermann Wiſch w Dźěſnikezach.
12. Tkalz Arnoſcht Günther we Wjaſojcy.

W Budyſchinje, 30. měrza 1928.

Wólbny wjednik.
Dr. Bater.

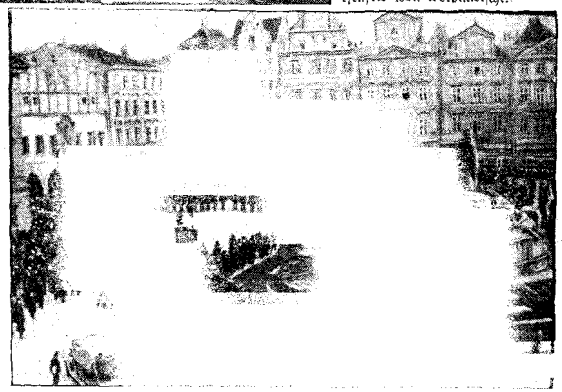

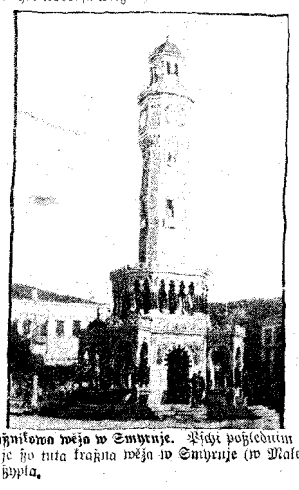
Rośłamone horjenja w Californiskej.

S horow pschikhadżaju rěku Santo Clara běchu z kruhami je hamtcho berena swarjenymi horjenjemi sahrožiłi. Tute horjenja hromadżachu pschi stiwłach wodu we schěrokim skalnym rěcnischežu. S tym jadźewchu, so pschi wulkich dešćach wody z rěki wuslu yichu a tak powodźichu. W leżownym ruchim czasu mějesche rěka za to pschi dosć wody. Se sahaczenjom we jachu potajkim dwójny wužitk. Horjenja běchu po cłowjeskich myslach za wěcznosć natwarjene a tola so puk nychu a rozdrěchu. W 15 meterskej wyschkosći so zołma do doliny nawoli. Pschi 300 ludźi so w żołmach zatepi. Wjele stow domow a twarjenjow won wotplawischo.

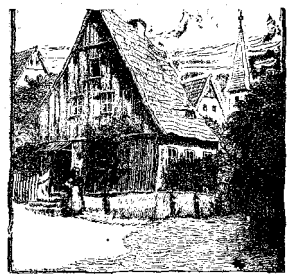
Staromeschežanske torhoischčo w Praży.

Pódla Hradčanow je měsce staroměschčanske torhoischčo we Praży najsajimawischi dźěl města. Na naschim wobrazu na tutu historisku městnosć stupimy. Tu lěžorizy z najwotebnischimi Czechami sě zahadżachu, jako běchu tuži bitwu na Běłej Horje pola Prahi zhubili. Tu tčžorizy najnadobnischim cžěskim semjanom hłowa wotcžachu. Czechojo w spočatku zańdzeneho stoleća k nowemu narodnemu žiwjenju wotuczichu. Krocžel za krocžalku wubědźichu, hdyž jene prawo po druhim. Praha nimale pschenjemčena, mušlesče so swój němski zhabot a bu z wohnischčom cžěskeje a hłowjanskeje ideje. Wjele lět do wójny poćišchu Czechojo na staroměschčanskim naměsče pomnik swojeho rjeka Jana Huža, kiž na tutym wobrazu widźimy.

Cžasownikowa wěža w Smyrnje. Pschi pohłedowanju semjerjenju je so tuta krasna wěža w Smyrnje (w Małej Azijskej) zahnyła.

Tamle moja holeźka pschiběhnje.

Wuphtanje wobrasa w tydźenischim cžišle: Wobroczenje wobras na prawy bok, dha wubladacže iwonka mjes wěsnym wobłożenjom a durjemi steja.

Hódanczko.

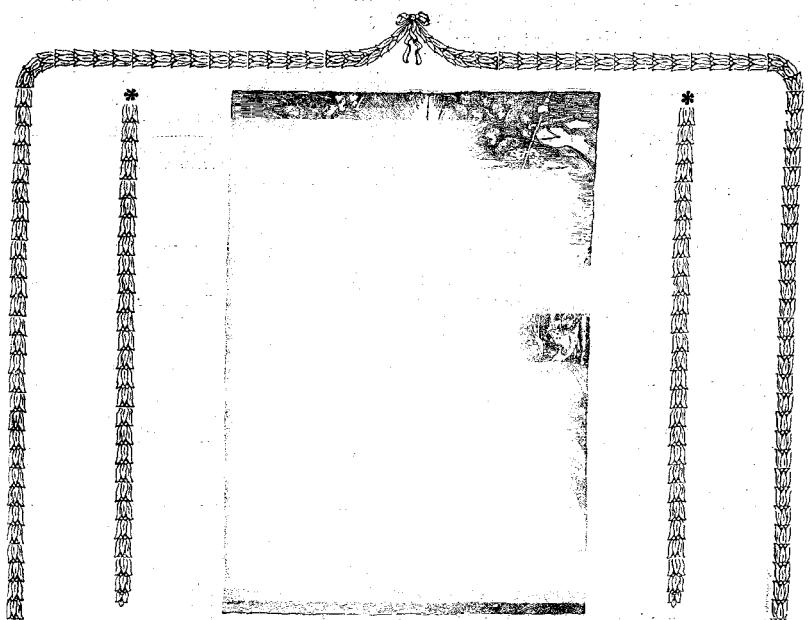
Židam jako schlózerja,
Cžertej wina słodzenja,
A ja hnydom' hrěschnika
Klnuč ja jóžne njebježa.

Wuhódanje hódanczka w tydźenischim cžišle: Karty.

Naš čas we wobrazach

Co. 14 | W Budyšinje, 7. haprileje 1928 | 4. lětnik

Jutry.

Halleluja! tak sajpěwaju,
Kiž widža błóndzo jutronne
A hwojoh Knjeza powitaju,
Kiž w hmjertnym jastwje leżeše;
A hordoj jeho dobrjeca
We rańschich serjach sejgrawa.

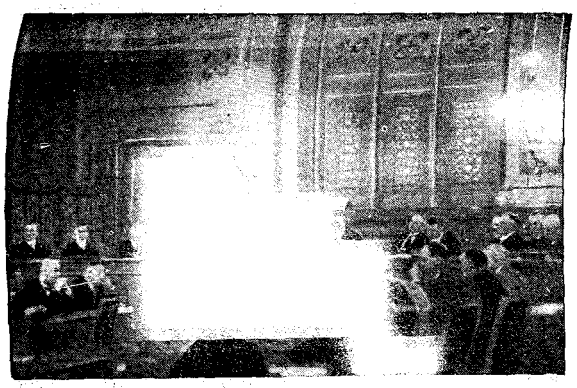
Schto tebi je, ty semja kuta,
Kiž slepich rowa waschtarjo,
Schto w twojich załožkach hnuta
A sarjtsch takle z hronami?
Twój tichepot z teho nastawa,
So Boži mortwy wozuca.

Schtó w běłej drasče, kaž wot hněha,
Tón cžežki kamjeń wot rowa
Kaž lohke liscžiško tam hodža
A z móznej ruka wotwala?
To jandźel row tam wotewrja,
Hdyž Khrystus ho žiwy posłoža.

Schto je, so padacže wy k semi,
Wy błólni rowa waschtarjo,
Schto strach wam wschitke mozy slama
Pschi rowje Khrystu mortwecha?
Wschak Boži mortwy z rowa dže,
To wašche zastrózenje je.

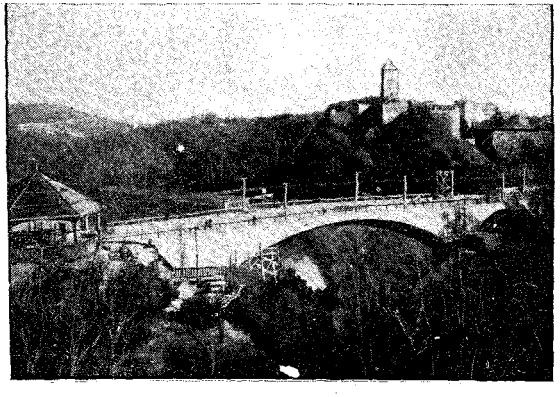
O žónske k rowu pothilene
Sso wróčcže z waschej' luboscžu;
To zalbowanje nakupjene
Njej' trjeba Khrystej žiwemu;
Wy wot jandźela Khrystuse,
So Boži mortwy stanyk je.

Džak, luboscž Khrystej pschewinjerjej
Njech hmjertni nětko wopruja,
A halleluja dobyczerjej
Njech wschitke cžěło zaspěwa!
Won hwoju móz nam pokaže,
Kak z rowa tež naš powjedže.

Barmatowy prozeß ß kóńcu.

Njejkónčnje duhi prozeß je ßo tele dny ßkónčił. Dreje pjcheđ lětom je ßo započał. Juliuša Barmata a jeho bratra Henryha winowachu, jo ßtoj jebakoj a ßaßtojnikow wobtyžowałoj. Hory ßo w cźežkich hronach wiachu a porođžichu khripowu myßchku. Něti cźornizy wupißachu, po zentnarjach kopiachu ßo ßapißki a akty. W 197 poßjedźenjach je pßcheruchu a hrěßnikow ßudźachu. Kónz kónzow bě, ßo žanemu ß Barmatow njemóžachu jebanßtwo dopokaßać. Dopokaßachu jimaj jenož wobtykanje ßaßtojnikow. Juliußej Barmatej namérichu 11 měßazow jaßtwa a jeho bratrej 6. Naßch wobraß wjedźe naß do ßudnißteje ßtwy. Stěwa delka ßedźitaj hrěßchnikaj.

Rowy móßt pßches rěku Ssolawu pola Halle.

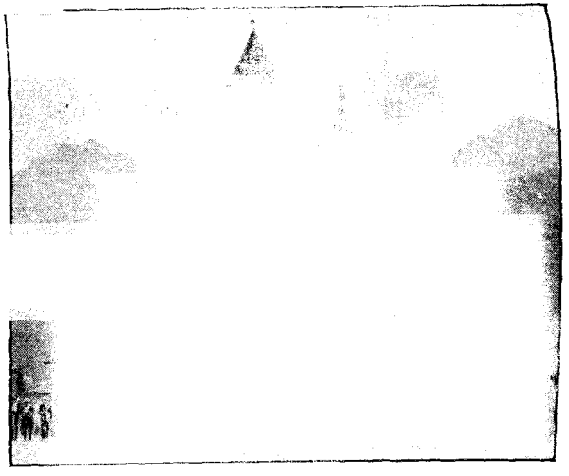
Rěka Ssolawa ma ßwoje žórko w Schmrěkowych horißchźach. Wona běži najprjedy pßches małe Durinßke ßtaty. Hdyž do ßaßkeje prowinzy ßaßtupi, je hižo kheßro ßcheroko. Wot měßta Naumburga hač do ßwojeho wuliwa do Łobja na njej hižo ß wulkimi cźołmami a parnikami jěźdża. Tuta cźara měri 159 km, potajkim wjazy hač potßecźa raßa tak daloko kóž wot Budyßchina do Drjezdźan. Pola měßta Halle ßu nowy murjowany móßt pßches rěku natwarili. Njedawno ßu jón poßwjeßili a ßjawnemu wobkhadej pßchepodali. Wón wjedźe nimo ßtareho hroda Giebichenßtein pßches rěku.

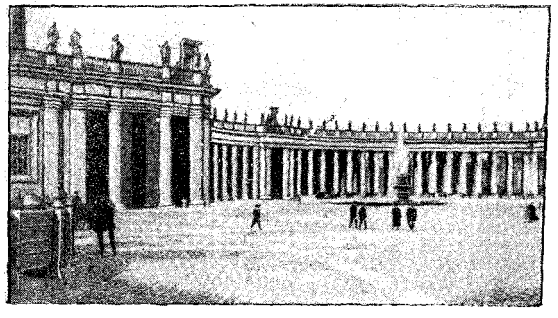
Chigißki hród w Romje.

Naßch pódła ßtejazy wobraß wjedźe naß do wěźneho měßta Roma. SStejimy pßched palazzo Chigi abo Chigißkim hrodom. Tu je ßydło italßkeho minißterßtwa ßwonkownych naležnoßćow. Tu knježi pßchede wßchěm Muſſolini. Wot tu ßu khykcherć jeho rěcze potrjeneho pßcheßběhnjenja. Italßka we poßlednjej wójnje jara ßchpatnje wojowaße a pódła toho ßu pßcheźiwo ßwojim ßwjatkarjam Serbißkej jara falßchnje jadźerźeße. Halle potom, jako womkbjene herbße wójßko ß lawjazej khrebkoßću ßrontu w Mazedonßkej roßkama a hižo ßu na Wir walaße, Italßka — dobu. Někto měni, ßwoje dobyćze najbóle wuißěhnuć, hdyž hubu prawje ßcheroko rosdaja.

Semjerźenje w południowej Italißkej.

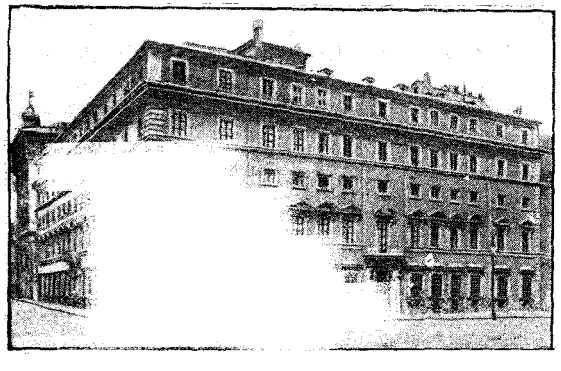
Południowe Italßku ßu poßlednje dny cźeßke ßemjerźenja potrjeßkite. Roßpadowaße twarjenja ßabichu 10 wuhłobow a wjele druhich ßranichu. SScźeny thěźow a zyrkwjow ßu roßpukniene. Najbóle potrjeßchena je kraßina Udine. Tuta wupißcheźcźera ßo hač do ßamych Alpow pßchi mjeßach Schwajzaßßleje. Naßch wobraß nam to też praji. Wjedźe naß do wjeßi Santo SStefano del Comelico. Tuta wjeß je je ßemjerźenjom najbóle cźerpiła. — Kraßny Boži dom je dźenża hromada roßpadankow. Też druhe domy runaja ßo roßwalinom. Kraßna je wěßcźe Italßko, a ßama tam tak ßurowje njetßchěła. SSa to pak ßtraßchne ßemjerźenja tutemu krajej hroża. W pokonßchich ßtronach hora Wezuw a na Sizilißkej kupje hora Aetna cźaßto doßcź wokolinu ß wóhnjom a ßemjerźenjom traßchitej.

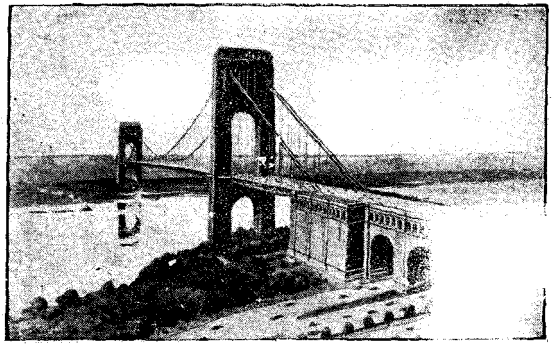
Wrota do Vatikana.

Vatikan je ßydło hłowy katolßkeje zyrkwje w Romje. Vatikanowe twarjenja poßkadźeja ß najßtarßchich cźażow. We ßwoježatku 6. ßtołeća ßakóži jón bamž SSymmachuß. Potom ßu jón ßlědowazy bamžojo ß wutwarjowanjom a pßchiwarjowanjom ßtajnje powjetßchowali a porjeńßchowali. W nim naliczichu na 20 dworow a na 200 ßtwodow wjedźe do hornich poßthodow. Kraßnje wubejena a wuhotowana je Sixtiniska kapała. Ju natwarichu w lěcze 1473. Vatikanßka knihownja je jena ß najwobßchěrnißchich zyłkeho ßwěta.

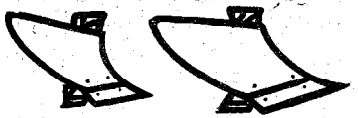

Nowy móßt pßches Hudßon.

Hudßon je wubóčk morja do kraja pola měßta New-Yorka. SS wußkim paßom, ale tola doßć ßcheroßim je tuto morjo ß wulkim morjom ßwjaßane. Amerizenjo ßu ßebi wotmyßliłi, pßches tutu rěku móßt natwarićź. Tón budźe hobrßkich roßmérow, dołhi budźe wyßche wody pßches 1100 metrow. Jón noßchazej wěźi budźetej 200 m wußokej. We 80 meterßkej wyßokoßći wyßche wody powjedźe móßt pßches Hudßon. Tak dołe budźe tutón móßt jenićźki ß tym, jo budźe dołhoßćź wo 1100 m zyłe na ßylnych żeleßnych žerdźach wißacź.

Tohodla hodźi ho na bóle łohtej roli trjebacź. Cźejźka sapadnita by trjebała źnilny sapschah a ton by ho dochź napinacź dyrbjał. Tohodla hlinjanu, ale niź pischeczeźku rolu rady z pluhami woraja, z tschidliźu, kajkuź nasch horkach stejazy wobras z prawiźu pokasuje. Kschidliźa z lewizu je pschi ruchadłach. Kschidliźa z prawiźu ma wjele bóle tónczojtu radliźu. Ta bróśdu bóle wot spody lhéhajo ju łépje rosdrjebiuso zypotatu kładźe.

Naische pluhi maja zwjetscha zrénjowulke tschidliźy a tónczojte radliźy. Tohodla złuschcheja bóle do zrénich druźin pluhow. Cźejźu sapadnitu rolu woraja rady z dolhimi tschidliźami a tónczojtymi radliźami. Ta bróśdu bóle toczo a bjes wulkeho hraczenja wujbéhuje. Hdyż je semja zrénjoczeźka, potom trjebaj pluhi z zrénjowuzokimi tschidliźami. To zu tak mjenowane „napréti“, wobroczaki (Steilwender). Kschidliźa wotboka bróśdu mjecźo ju pischczo hlschcze trochu rosdrjebiuje. Cźim sapadnita a cźejźka rola je, cźim mjenje zo drjebi. Sa tajku rolu trjebaj niske a dołhe tschidliźy. Tute zu trochu kaź schrub zawite. Bróśdu kładu njerosmjecźenu jenu zmuhu pódła druhej. Pschi tajkich pluhach njeje radliza tónczojta a pódusch trochu wysche złożena. Tajti pluh lózo do semje lésy a wora, bjes toho, zo by zo pschejara pjerschcź hraczika.

Horka stejazej wobrazaj pschedstajujetaj wozebitu druźinu woradła (Pflugkörper). Tuto je bóle dołhe a prédku do wótreje tónczojtosce wubéhnje. Kschidliźa hodźi zo wichelako stajecź. Tule druźinu pluha trjebaja sa pschihotowanje noweje pódy. Jeho tschidliźa bróśdu njedrjebi. Radliźa dorń luki hélo kładze bróśdu w dołhich zmuhach jenu pschi druhej. Sworanu sastup je zotmojty. Prédneho noża, zo by dorń krat, trjeba njeje. Dołha tónczojta radliza łohzy do semje lésy.

Pódła tu wobrazowanych woradłow se zwojimi tschidliźami a radlizami twarja pluhi hlschcze we wschelakorych twarbach a muhotowanych. Tute trjebaja jenoź sa wélte wobdźélanje role. Naź by pschedaloko wjedźo, tute tu nadrobnje rospiźowacź. Teź w naschej zerbskej Luźizy wustojni zerbźizy kowarjo a twarzy maschinow dobre pluhi twarja a zu z nimi daloko a schéroko wuwokani. Schtóź zadyn trjeba, njech zo na nich wobroczi. Pschi nusnych wuporjedźenjach zu hnydom k ruzy. Tu wopiźane dźéle pluha zu tak pschiprawjene, zo zo hodźa łohzy prjecź wsacź, jeli wumėnjenja a wuporjedźenja potrjebaja.

Wapnjenje k bérnam.

Złożemy-li na tuto praschenje derje wotmolwicź, dyrbimy najlépje wumėnjenja rozcźenja bérnow a pschicźinu jich zhorośćow (trupawosće) znacź. Trupawosć nastanje zwjetscha po wapnjenju k bérnam. Bérny zu rosślinu, kotrejź zebi złabje kiźału pódu pscheja. Najwjetschi wunoschk dawaju jenoź we wélzej mérje pódźineje reakzije a wunoschki wotebjeraju cźim mjenje, je póda mérnje kiźała. Sčamo zo rozemi, so njeje we wschich pódach za bérny tajsa reakzija, kotraź jim najlépje howi. Na munohich polach je póda pschekiźała, wozebje hunuźowa pésčozina póda, a z méstinami je jako pschecalkalika. S hnojenjom ma ho kajkoźe pódy tak pschihotowacź, kajkaź bérnam najlepje howi. Najsilnischa póda ma ho potajkim powapnicź, dźezmy-li najsilnische bérnjaze źrć. Wapno pak zmé jenoź tak daloko sfutkowacź, zo by dźél wézeje kiźałosće we pódze zwostał. S zrnitowanjom pódy możemy zwésćicź, kelko mamy pódu wapnicź. Potrjebu ziwin pischcze z pschikupnymi hnojemi dodamy.

S méstnami praja, zo trupawosć bérnow njeje tak zylna, zmyli pschedkładajazej rosślinje wapnili kaź zehdom, hdyż w runej mérje k bérnam wapnimy. So pak bychmy pschiczinu trupawosće pójnali, mamy najprjedy wédzecź, schto trupawosć bérnow zawinje.

Trupawosć na bérnach móże poprawnym zehdom-nastacź, hdyż zo bérna na nékajše waschnje zwonkownje srani. Ssu-li pak wschi bérny na polu trupawe, zalwinje to wésta plézeń. Maly hribik bérny pschi jich rozcźenju napaduje a tak nastanu trupawe bérny. Tutón hribik pak lubuje złabje kiźału pódu. Tohodla mamy na to dźerzecź, zo maju bérny tajku pódu, kajkaź jim najlépje howi. S tym dozpėjemy, zo hribik trupawosće w pódze zimy bycź njemóże. Ssu-li bérny po wapnjenju trupawe, zmy pschewjesle wapna mjetali abo njedéchu pschikupne hnoje prawe. Maju-li zo nam bérny najlépje radzicź, a dźezmy-li jo njebychu trupawe byle, dźerzimy zo feźkehowazeho prawidła: 1. Wapnimy jenoź pódu tak, zo by złabje kiźała zwostała. 2. Pschidawamy k bérnam jenoź złabe pschikupne hnoje. 3. Je-li póda pschewapnjena, njetaamy k bérnam telko kiźałych pschikupnych hnojow, doniż njeźzo złabje kiźałe. Teź możemy na tajke pódy selene hnojenje trupotosći bérnow zadżerza.

Hewak pak możemy k bérnam z kójdym wapnom wapnicź. Na humuźowych pésčokjeźnych pódach dawamy najradscho mlény wapnowz. Ale teź palene wapno zo za tute pódy hodźi, ale jenoź telko, kelkoź tajka póda trjeba a kaź zmy to zwésćili. Nuźne je, zo zo wapno je zwjerschnej pódu dokładnje pschemésscha. W cźejźich pódach zo wuzboki stupjeń pódźineje kiźałosće ani tak njeseewi, jako w lóhkich Tola na tajich pódach zo rady zkora wutwori. Na tajke pódy méli zwjerćka néchto mlétseho palenoho wapna rosnjetacź a to 6—8 zentnari, na 1 hektar (3½ korza) pryedy hacź zu bérny zesfadzale. Pschi wobkopowanju zo potom wapno k pjenczkam dostanje, zchtoź bérnam wobeźe howi. Na to wapno mjelko zawlóczimy a hdyż zu bérny zesfhadzale, możemy hischcze junu pschewlóczecź, zo bychmy z tym njerodź zniczili. So z tym hlubsche worschty pódy pschewapnimy, njetrjebamy zo bojecź, dokelż wapno do spody wulzy pomalu postupuje.

S tłkałych hnojow trjebamy k bérnam wobeźe draźla (Kali) a Schtapik (Ammoniak). S tym możemy pschcze derje pohnujicź. Ssmrjeznatan (Schwefelsaurniak) bérnam najbóle howi. Po nim zu bérny z rédka trupawe. Pschicźiźy njemy-li potajkim néchto tłkałeho pschikupneho hnoja absaworamy-li najsylnu selenu hnoj, njetrjebamy zo trupowosće bérnow bojecź.

Zahrodnistwo.

Dobry hnój k truskalzam

je kuchinska żel. Wschelaczy zarodnizy abo hospodarzo zu zwésćili. Wésty zahrodnik je zam najhonił, hdyż mjejesche po tym, zo bé zwojim truskalzam néchto kuchinskeje żele potrużił, zamo na 250 gr. cźejźe truskalzy. S tym możemy, je-li nékotre rjadki truskalzow płahujemy, na 400—500 hr. j tajsze rjadki wudobyjecź. Kak pak najlépje j kuchinskej żelu hnojimy? Możemy żel do wody rospuschcźecź a potom żelenu wodu k truskalzam pschilitwacź. Tak derje zo póby jaczehuje a truskalzam wubjernje howi. S woprédka pschilitwamy złabschu rospuschcźitnu, posdźicho zyhnjicho. Na rosślinach a płodach zamych możemy wobsedźowacź, kak żel truskalzam howi.

Časopis za Serbskich ratarjow

Číslo 14 Budyšin, 7. haprleje 1928. Lětnik 35

Wapnjenje k ječmjenej a wowsej.

Kóżde płody trjebaju k zwojemu dospołnemu wuwiću tajsze maczijny, j kotrejź wobsteja. Ječmjeń wobsteji ze sćehowazych maczijnow.

Wón ma žuschiny:	forno	złoma
	35,9%	35,7%
protejnowych maczijnow	9,7%	3,5%
bjesbuźykowych maczijnow	67,0%	38,0%
tuku	1,9%	1,4%
drjewowiny	4,9%	37,4%
popjela	2,4%	5,4%

W popjele je sahe wopschijate:

	we fornje	we złomje	we pluwach
draźla	20,9%	23,3%	—
hodźika (Natron)	2,4%	3,5%	—
wapna	2,6%	7,2%	10,0%
magnesija	8,8%	2,9%	—
kojeźowki (Phosphorsäure)	35,1%	4,2%	—
zyrnomli (Schwefelsäure)	1,8%	3,9%	—
kojeźicznatan	25,9%	51,0%	72,0%
zjaźnika (Chlor)	1,2%	3,2%	—

S tutym możemy widzecź, schto jeczmjeń poprawnym wscho k zwojemu dospołnemu wuwiću trjeba. Po tutych liźbach pak njemóżemy zo zyle dopołnje złożowacź.

Tak jako ludźo abo swérina nékotru jédź lépje abo hubjeńscho wuźiże, tak je to teź mjes rostlinowmi. Jeczmjeń pak je z hospodarśkeho stejiśišcza runje z tuteje stronu złóto wuhbjerowy. Jeczmjeń mjenuje zo mjes tudom dźécźo pschirody, to réka wót, zada jara dobreho wothladanja, wobsebje jeczmjeń, kotryź zo k warjenju piwa trjeba. Jeczmjenej zamo złabsche nózne mróży nałéto wadza. Teź złabe wjedro, mokrota a tłodnota jemu wadźi. S krótka prajene, jeczmjeń najmjenje injeże. Jeczmjeń zedi żado, zo by była póda najdeźbłuwischo wobdźélana. Pschicźiźa teźi we wuwinwanju koruschkow. Se wschich zchtyrjoch żitow (Getreidearten) ma jeczmjeń najzłabsche koruschki. Jeczmjenowe koruschki cźahnu a roswinwaju zo hischcze njejesche hacź pschicźinze koruschki. Teź njedóstahaju jeczmjenowe koruschki tak hluboko jako druhe. Myślimy wjes, najwjetši jeczmjeń z najmjenej pschecźiu a nałétni jeczmjeń z nałétnej pschecźu. Dokelż wuźina jeczmjenja na jeho koruschach sależi, njemóża potom wjele źiwiny jeczmjenjej na dopołnjace majchnje howicź. Maju-li zo koruschki jeczmjenja najlépje wuźiwicź, ma teź póda k jeczmjenej najlépje pschihotowana bycź. Na pręnim méstnje ma póda wjes derje pschewzérowana bycź, zo by tak wjez dosrawika. Wot jesichadźenja hacź do pręnjeje klóśki, pschijima jeczmjeń najzdynischo źiwiny. Tohodla jeczmjeń teź w tutym cźasu najbóle wunuźny korusch trjeba. Tak bóźzy hacź ma jeczmjeń nékotre banczki, njehrosy pak jemu teź wjazy tajki strach.

Schtoż żmy wo koruschach prajili, to placźi teź wo nadjesnikum dźélu jeczmjenja. Hdyż jeczmjeń złomu z pschenjecznej pschirunamy, spójmjamy, zo je w njej wjele wjazy schemikowoje kiźału a drjewowiny hacź w pschenjeczmjelonje. S toho możemy źndźecź, cźohodła zo jeczmjeń tak lóhko léha.

Po spomnjenych zamownosćach widźimy, schto mamy nakoźowacź, zo by zo jeczmjeń derje wulwik. Najprjedy zhtejcha wsho najlépsche wobdźélanje pódy a hnojenje pschi cźimż zo teź njeźmé zapomnicź na tu rosślinu dźiwacź, kotraź je léto pjedy na zamźnym polu była.

Powschitkownje zo jeczmjeń wsżo po wobkopowańkach najlépje radźi, dokelż je tajsa póda najeźiśejśicha. Schtoż hnojenje najmjena, njehnojimy jeczmjenjej zara z dużnykom, dokelż wjazy dużnyka k piwarśkemu jeczmjenjej wadźi. Po wobkopowańkach zwjerścha hischcze telko dużnyka w pódze zwostanje, schtoż jeczmjeń trjeba. K jeczmjenjej hnojimy na pręnim méstnje z kojeźowku (Phosphorsäure). To je k tomu najlhmańschi superfosfat.

Na zapoczatku nastawka zmy widzeli, so zebi jeczmjeń wjele draźla (Kali) zada. Tuż njeźmémy na draźle pola jeczmjenja lutowacź. Na pręnim méstnje pak mamy wobsebje j wobdźélanjom pódy trébicź. Skonmy-li na tute waschnje pódu, mamy jeczmjenjowe źnź a zyle polo na nékotre léta fejane. K tutomu zaméru je teź wapno we pódze wobsebje ważne. Tak kaj zwalowcź pódy na radzejsze wobkopowańkow sfutkuje, runje tak sfutkuje zwalowcź pódy mjes zywami na jeczmjeń. Wjpotatej a njesebkej pódze móża zo zamo najdrobnische koruschki pschijaporicź a roswocź. Druha zamownosć wapna je ta, zo wono w pódze druhe rostlinowe zbytki bórzy roszeruje. Tak zo teź na tuto waschnje póda jeczmjenjej zlépschi. Dale wapno tajke źiwiny w pódze, kotrejź by rosślina hewak cźejźo pschijimała, tak rospuschcźi, zo móże je rosślina lóhko pschijimacź, zchtoż je wobeźe wuźiwy ważne. Hdyż k jeczmjenjej wapnimy, je teź wjele truczisch a zo nam tak bórzy njelehnije. To je wobeźe za nałétni jeczmjeń ważne, dokelż zo nałétni jeczmjeń rady lehnje. Teź to dźezmy pschispomnicź, zo je złoma j tajkeje wapnjeneje pódy wjele wjazy hódna hacź złoma z njewapnjeneje pódy.

Ws jadrje kóżdeje złomeje rostliny je wapno wopschijate. Hlowne źiwe cźinjejsche pak wotpocźuja w jadrje. Ni-

…ma pak … … …

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wu pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěći dr. z w. ruk. w Sarbskim Dom

dawańi 90 zł. pj., na pórće a Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. šmolerjeo knihličišćerńja, zap. je w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobchěrnje so stajace nawěšiki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy n n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 84 | Budyšin — wutoru, 10. haprieje 1926 — Bautzen | Lětnik 87

Wuzamknjenje sakskich metallowych dźěłačerjow.

Němske dźěłowe ministerstwo chce znowa blížiche dny wjes dźělodawarjemi a 330 000 z dźěła wujamknjenymi metallowymi dźěłačerjemi pobrěchować.

Prozeß dla sbožka w Hamburgu.

Wutoru 10. haprieje so w Hamburgu wulki prozeß dla sbožka psheciwo 22 wobstorjenym sapočnje, kotryž budźe wjacy hač dwě njedźeli trać. Jedna so wo nazymkrócenje a wo zničenje wohnjow, kotrež su so pschi demonstrazji dla wuprawjenja anarchistow Sacca a Vancetta 24. auguśta 1927 w Hamburgu stwórili. Pschi tym su policajske wobstarnistwa Kschesćijana Godbersena njezbožowjezjo krjudowali a z nožemi zakalali. Na prozeß su 130 swědkow zajali.

Polacy přeciwo Hermesej

Knježerstwu blizko stejaze Warschawske nowiny „Epoka“ su nastawk wo jednanju we němsko-pólskim wikowanskim wuchěrjenju pschinjesle. Won wótry protest pschećiwo znowawuzmjenowanju dr. Hermesa za wjednika němskich zapschimjerjow wospschizije. Pólska je žełbi pschaka, so by so wuzmjenje w zańdźenej lymje wobsamkło. W tymle padźe pólske je dyrbjała wuhlowa płacziwa šmutka kraja powobkrućeć, a hornjoschlesiske industrije budźiske bo potom z wjelkim ponhałe.

Němski wikowański minister je so za dorosumjenje wupjerał. Tón samy minister je pak w radźe němskich ministrow **nam**jetował, so buchu dr. Hermesa znowa za wjednika jednanja pomjenowali, hač runje je so dr. Hermes sam pschećiwnik rěčezjenjowcho wobsahmjenja wopokazał. Kak tež Pólska so wjazy za spěšchne dowuradźenje srěčezajta njeslajma.

Přezbytk pólskeho statneho hospodarjenja.

Pólski finanzny minister Czechowicz je nowinskim zapschimjerjam rjekł, so je so **pozsledne léto statnych finanzow z pschesbytkom 200 milijonow złotych skónčiło.** Statne dochody su w lětuschim měrzu 303 milijonow złotych dožałke. Tak wulke dochody njeje harć dotal Pólska hischcze jenje w jenym měšazu měła.

Tajny podawk w ruskim pósłancstwje we Warsawje.

Tajny podawk w ruskim pósłanzstwje, kotryž je z zaměrjom Ruzowki Valentinowiczoweje dowjedł, njeje harć docał wuskutkowtwjeny. „Gazeta Warschawska“ powě, so je žełbi zajata wotmyslika, **attentat na ruskeho pósłanza Wogomolowa stuječi,** so by so za skónčowanje swojich pschiwuznych w bolschewikiskej Ruskej wjeczěła. Druhe nowiny pschecziwo tomu pischu, so wo attentatu njemóže rěč być, dokelž pósłanz hižo nětkle tydźeń wjazy we Warschawje njepschebywa.

Dojednanje Pilsudskeho z parlamentom.

Wjes pschedbydu nowehu sejma, sozialdemokratom Daszynskim, a ministerskim pschedsydu marschallom Pilsudskim je k dorosumjenju doschło. Kaž zaj prajiłoj, budźetaj sejm a knježerstwo hromadźe dźěłazo spomnjenje republiki pschebywać. Dalschnjich praji, so žo, dokelž Bóh, sejmej pschedaći, trajne finanzne rozliczenje do pot julija dowuradźiłoj, so by senat dosez tkwile měł, so z finanzowym rozliczenjom zaběrać.

W sejmje a senatu ma so halle w najnamišim pozsydu knježerstwowa pschedloha wo pschemjenjenju wustawy wuradźeć.

Kónc haprieje komunizija za njeličinowe wězy swoje zwonanje pschi ministerskej radźe wobnowi.

Subkow do Rumunskeje pójźe.

Brüsselske nowiny „Derniere Heure“ powěsća, so Alexander Subkow, nkodostny mandatelski pruskeje prynzesny Viktorie, kotrehož su z Prusicje wupokazali, z Brüssela do Rumunskeje wotsudźe.

Anarchistow w Lyonje zajeli.

Schpanjiskeju anarchistow Ascasa a Durutta, kotrejuž su w lěcze 1926 dla wotmyslenego attentata pschećiwo schpanjiskemu kralej a dla sakazanego wojchenja krónjow we Parizu k jastwu zasudźili a z Francowskeje wupokazali, su w Lyonje znowa zajeli. Policija bě zhonika, so stej z Belgiskeje, hdyž běchu jeju dowjesli, pschez Němsku do Schwajzarskeje puczowałoj a so potom sazo do Francowskeje wróćiłoj. Dokelž bě so zhonito, so stej so anarchistaj do Lyona wróćiłoj, tam hotele sa nimaj pschepytachu. Skónčnje mójachu jeju, kotrajž pod wopaczenym mjenom w jenym hotelu bydleschtaj, wuslědźiś a zajeć.

Kral dołh dźěło.

Afghanski kral Aman Ullah je zańdźeny tydźeń z manželskej znowa do Parija pschijěł. Je tam inkognito někotre dny pschebywał. Francowske knježerstwo je z khwatkom wulke pschedawarnje dowěrliwje na to kedźbne činiło, so afghanski kral dołh dźěła, kotryž potom njezapłaći. Hdyž je jako kral w Parizu pschebywał, je w někotrych pschedawarnjach dwery za něhdže tři miljony frankow nakupił, kotrež je zabył zapłaćeć. Podobnje je w Londonje činił. Zwjedźelske knježerstwo budże za njeho hischcze dyrbjeć wulke sumy zapłaćeć. Kral je też w Londonje wjele nakupił, tola niczo njeje zapłaćił. Knježerstwo je dże pryedy teho wulke pschedawarnje psched nim warnowało, so buchu kralej wulki kredit njedawale. Pschedawarjo pak njejsu pospschichali a nětkle zhanja pjenjezy. Namolwjeja knježerstwo, so by w tej wezy w Afghanistanje zakročiło. Knježerje budże knježerstwo, so by so njeluboscjow zminyło, zamo dyrbjeć kralowy dołh w Londonje zapłaćeć. Też w Barlinje njeje kral hinak činił, a tam zu jemu wosebje napischecjo pschichili. Kralej je so tehdola najlepje w Barzinje lubiło, chze so hischcze raz do Barlina wróćiez a tam znowa kupowaz. Pschi tej składnosczi chze so tam malej operaziji dla podezisnuc.

Grabja Bethlen Mussolina wopytał.

Po privatnych powjescach je madźarski ministerski pschedsyda hrabja Bethlen zańdźeny tydźeń dowólnje rozrěčeje z Mussolinom měł, kotrehož je w Milanje wopytał.

S dobom so powě, so je **turkowski zwonkowny minister Ruždi pasha** w Romje z Mussolinom jednał. Dale so pólski zwonkowny minister hrabja Salesti z Mussolinom jetka. Pólske nowiny pischu, so so Salesti se swojej manželskej do Italskeje poda, so by po napinanjach zwjezeho zastojnstwa w Italskej wodpadnył.

Fašizitam je sakasane, ruku zawdaz.

Wokolnik presidenta fašizitiskeho młodzinskeho swjaska „Bellile“ Ricca, fašizitam sakasuje, w pschichodze pschi postrowjenju zebi **ruku zawdaz.** Sawdaze rukow so jako strowosczi straschne wotpokasuje, dokelž móże so z tym nakwalowace thorosze rossche ricz.

Porazka Italjancow w Tripolizu.

Położenje Italijanzow w italskej koloniji Tripolisu we połnocnej Italskej je dźeń a bóle kritiske. Knježerstwowa porodźa, so je so jedyn z najnahladnischich schejchowu Semusjow Italskej podeschnył, je so jako niewérna wupokasała. Na wopak je wesse, so splahi, kotrež Seyid Ridda najwedeje, kruce Italijanzam najpschecziwo steja. Se schejchowymi pschiwiżewarjemi so wobzeje w wojowanju cżeżko schkodowali, wobzeje je wjele italskich offizjerow padnyło. Schejch njeje dobrowólnje bronje złożił, ale je so dla jednanja we měr do italskeho lěkwa swabił. Italijanzy běchu jemu zwobodny pucz a njezranliwosczi słubili, tola hdyž bě do lěkwa pschischoł, zwjeze złowo złamawschi jeho sajachu a do Roma wolwjedźechu. Semusjow, kotrež běchu pryedy zwólniwi, z Italijanzami jednacz, su so dla złamanja złowa rossobili a nětko czim twrdschischo pschecziwo Italijanzam wojuja.

Tibidźowne wojowanje zbožkarjow pod wjedźenjstwom Amara el Muchtara, wojerskeho wodźerja zbožka pschecziwo Italskej w Tripolisu a w Cyrenaizy, je so z dobrym Semusjow złomczilo a je jim smóžnilo, znowa k mórskemu brjohej postupowacz.

Bombowy attentat w Tirolskej.

Kaž so z Innsbrucka pola Innsbrucka powě, je so schtwórtk wjeczor pschecziwo presidentej swjasku tirolskich industrialnych Reitlingerej bombowy attentat stucził. Hdyž president Reitlinger se swojeho doma do zahrody stupi, so pschez zahrodźinu murju żelezne rozbuchadło czisny, kotrež blizko tżěchich durí rozbuchny. Reitlinger njezranjeny wosta. Nastała zhłoda njeje wulka. Za winikom zlězdo, su dwaju muzow zajeli, tola su jeju dyrbjeli zaso puschczeć, dokelž so jim njeshodżesche wina dopokazaez.

Herjekańska zhromadźizna dołharskich ratarjow.

Ratarska strona bě zobotu w gmejnskim domje we Sasiji zhromadźiznu powołała, w kotrejž dyrbjesche njes druhim też nehdyschi generalissimus Zekow rěcz̆eć, kotryž je njedawno do ratarskeje strony zastupił. Wjes tym so je zhromadźizna wotbywasche, so czyrkła nětkle nyschi offizjerow, pschewodźena z wjetschej liczbu pschiwuschnikow wojerskich organizazjow, do sale dobu a wołaju: „Prjecz z Zekowom!“ Zo je zhromadźenym do pukow da. Nětkle Bi wobsłobow so lokko tżani. Někotre króć so też je revolwerow wutrěli. Policija zakrježi z pomocu nehdże 20 ratarjow porjad wobnowi, pschi czimż někotre wołoby zaja. Tżjoch ratarskich zapódkjanzow su tżanili.

Němscu inżenjerojo k Donieckeho kraja po puću do Moskwy.

Ludowy komunizar za zwonkowne nałeżnosce Cżiczerin je nětkle zo pózdżejej hrabi Brockdorff-Rantzauej zdźělił, so so proseß pschecziwo zajatym inżenjeram zjednosczi hajwjele powjedze. Jako mětkno zhdźenje je so po pschewinjenju wschelakich wobżeżnjoczow Moskwa wuzwolila. Zajeczi Němcy su hižo po puczu do Moskwy.

Zyrkej so wot stata w Turkowskej dźěli.

Po nanjeczje turkowskeho ministerskeho pschedsydy Ismeta pasche je wjetschina turkowskeho parlamenta wobsamkła, zakonjowemu naczińkej pschihłosowaez, **kotrejž zlat wot zyrkwje dospolnje dźěli.** S turkowskeje wustawy a ze wschech turkowskich zakonjow dyrbi so kóżde porjadowanje na mohamedanski nabožnu wotstronjeez.

Skórżby z hele.

Krótko psched nowym lětom su po pschikazni mandźurskeho diktatora Czangtsolina wschelakich wjerchownych zastojnikow w Pekingu wotprowili. Nětkrotym generalam Kiowu wotczachu. Muzojo we wobzolnu zastojnjenje swoje hrěchi se zatsělenjom wotpokucżichu. Mjes nimi bě wótry Czen Meng Czin.

Tele duny je so zuły Peking do rosharjenja dał, dokelž duch zatsělenego zaužo měra njedawa. Hdyż jeho swojska pschihoty k zwjatorjenemu pohrjebej czinjesche, so duch Kinsjeez ba. Jeho zwóstoni w schtwórtej nozy zpodżiwne zwuki zaslyschachu. Wschitzy so wustrózichu. Jedyn z pschiwuznych k semi padże. Duch zatsělenego bě do njeho zajeł. Hdyż so jeho wopraschachu, wón zawoła: „Ssym Czeng Meng Czin. Ssym zo w paslach popadnył i njeknicżenje sze czertowskeho muza. Mi je so wulka khchiwda stała. Mje zu w zastwje czwikowali. Czertowskeho muza pola knjeerja hele wobstorzu. Tón jeho dożahnje.“ Pschecżelstwo so zhromadźi. Taoistiski mężchnizy pschihódzechu. Sdżiwachu parjenje a wyruch zapalichu. Morwjeho duch zjiwcho wopuschczi. Tola duchojo hischcze njeżsu zmérom.

Přesmykanje municije za zbožkarjow w Nikaragui.

W Newyorkskim pschistawje su knježerstwowi zastojnizy na parnej łódzi „Lempira“, Atlantic Navigazion a Company zjuschczej, 1600 patronow zebrali, prjedy hač je łódź do Puerto Cortez (w Hondurasu) wotjěła. Munizizju w kabinje dwuhejo inżenjera Traetwika namakachu, kotryż je norwegski slazan. Traetwika zajachu, na njeho tukajo, so pschebywatkarstwu pazmu pschihłuschcza, kotryż bróniże pschez Honduras nikaraguaskemu zbožkarjej Sandinej zjesele. Traetwik, kotryż je wobjet wulke sumy do zwjezeje dopominy pótkał, prjedy, so z nikaraguaskimi zbožkarjemi wobkhadza, wusna pak so, so je municijin w honduraskich pschistawach privatnym ludźom z wulkim dobytkom pschedawał. Sakajane je, bróniże a municijin do Hondurasa wuwoziez.

Serbska jutrownička.

Rozpomina Jan Serbin.

Jutrownička! Prječ je zyma ze swojim knježstwom. Sněh, lód a zmjerzk — wšo dyrbješe cofać nalětnemu słońcu. Boža stwórba woživja, přiroda wokrasnjena hotuje so na kwas z młódnym nalćom. Zymski spar je přewinjeny, stworjenja stawaju k živjenju. Smjerć a helu a row je předobył Khrystus, Bóh Knjez. Swobodu a wumoženje je člowjestwu přinjesł, z morwych stanywši — je jutrownička: alleluja! Po serbskim kraju klinči wšudže: alleluja! Wot Bukec hač do Kamjenca, wot łužiskich hór hač přez serbsku holu do Błótow dele zanošuja wěriwi a woprawdźići Serbjo swoje jutrowne kěrluše. A hdźež w cyrkwjach a wosadach je zalnata serbska rěč, tam tola we wutrobach Serbow hišće rži: alleluja! A hdźež radostneho jutrowneho wothłosa wjacy njeje, tam je duchowna womora, hela a smjerć . . .

Jutry su w Serbach. Wótcow wašnja, starodawne nałožki a serbske počinki smy zaso swjećili abo smy swědkej byli tohale swjećenja: Serbscy křižerjo su jěchali a spěwali po serbskich honach. Křižerjo! Stó by so nimowólnje njedopomnił na křižne wójska a křižne wójny, kiž ze swjatym zahorjenjom mějachu wuswobodźić swjate městna w Jeruzalemje z rukow njekřesćanskich! A kak přińdże to, zo Arabojo maju podobnje zgratowane konje kaž serbscy křižerjo, ze wotkal přińdże polnoměsac na wuzdže wokoło šije? — Stó wě nam to prawje rozjasnić, hač su srjedźowěkowe křižerske čali někak nastork dale našim křižerskim wobkhadam? — Wěste je, zo su ze starodawnym nabožnym a narodnym wašnjom katolskich Serbow.

I.

Budyscy jutrowni křižerjo.

Lětsa prěni króć měješe Budyska katolska wosada swój samostatny křižerski procesijón. Spodźiwnje, zo je to lětstotki trało, prjedy hač je tomu dóšło. Je-li to dobytk serbskeho hibanja za serbsku cyrkej — Bohu dźak! Njech je k Božej česći a serbskim dušam k spomoženju! Zo bě to njewěsdny skutk, smy widźeli. Cyły Budyšin bé na nohach. Tysacy a tysacy přihladowachu, domjacy a cuzy. Česć a připóznaće słuša měšćanskej radże a policiji, zo so wšitko tak hładcy a krasnje njedźiwajcy tych tłóčacych so sylow poradźi. Naši křižerjo zhromadźichu so po serbskich kemšach wokoło serbskeje cyrkwje. Tu přepodachu so načolnikomaj khorhoje, knjezomaj kublerjomaj Lehzy ze Słoneje Boršće pak Boža martra a Domšej z Bozankec rjane Boże horjestaće (dar knjeneje kublerki Elineje). Knjez kaplan Nowak postrowi z nutrnymi słowami a žołnowacymi zbožopřećemi Budyskich křižerjow. Na to powita knjez Leńza swojich sobutowaršow z tajkejle narěču:

Lubi přećelojo a křižerjo!

Dowolće mi, zo k Wam słowčko postrowjenja porěču. Prěni raz smy my Budyscy wosadni sebi zesedłali swoje konje, zo bychmy wosebity křižerski wobkhad zarjadowali. My so njesydamy na swoje konje zo bychmy někajke dźiwadło swětej poskićili — tajki zwonkowny wotpohlad je nam njeznaty — my jěchamy křižerski procesijón z tamnym pobožnym wotpohladom, z kajkimž jón serbske wosady zdawna sem, z časow našich prawótcow, wotdźeržuja.

Horjestanjeneho Zbóžnika chcemy česćić, jeho dobyće nad hrěchom a smjerću, a z dobom naše wuswobodźenje a wumoženje. Tuta swjata zahorjenosć nochce so wjacy spokojić z tym, zo horjestanjenemu Zbóžnikej jenož w domje Božim wosrjedź cyrkwinskich murjow z jutrownymi kěrlušemi holdujemy — ně, wona nas polnuwa, česć horjestanjeneho Knjeza njesć do našich polow a łukow, kotrež přez Boži wšehomóc a dalećidźiwosć wotwjeża k nowemu žiwjenju, k nowemu zróstej a kčěwej, k nowym žnjam.

A njejsmy so nastajili pěši na tutón pobožny wobkhad — ale na swojich konjoch, też našich swěrnych sobudźěłaćerjow, z kotrymiž naše pola a hona wobdźěłujemy, smy stajili do służby a překrasnjenja našeho Zbóžnika.

Wutrobnje was, lubych přećelow, wšitkich witam, kotřiž so na tutych prěnich křižerjach wobdźěliće. W Božim swjatym mjenje nastajimy so na puć — Bóh njech nas přewodźa a nam spožći swoje žołnowanja — Maćer Dobreje Rady njech nas zastupuje a nas přez swoju mócnu prózstwu škita! Wšo k Božej česći!"

25 zapřahow pyšnych konikow bě so zestupało do procesijóna. Knjez kubler Mlynk ze Słoneje Boršće hładaše za cyły čas na prawy rjad a skład. Knjez Rječka z Budyšina zakantori, a wobjěchawši tři króć serbsku cyrkej ćehnjechu naši křižerjo po Lawskich hrjebjach a Krónpryncowym mosće z města won. Přez Ćemjercy, Mały Zajdow a Khelno dojěchachu wokoło ½1 hodźin do Radworja. Tu běchu čestne wrota postajene. Z khorhojemi přihódženu jim Radwořćenjo napřeco. Zwony mócnje zwonjachu, hdyž do wsy přijěchachu. W 1 hodźinje bě uyšpor. Po nim so Budyscy křižerjo wosrjedź wsy zhromadźiwši na kěrchow podachu, wobjěchachu jón tři króć, wuspěwachu wotpuskne pačerje a potom wróćichu so domoj. Nětko wjedźeše jich puć přez Boranecy, hdźež běchu jim też čestne wrota postajili, Libuchow, Ćichońcy, Židow po Garbařskej hasy a Cwingeru k Mikławskej. Jow pomodlichu so za khude duše. Na to jěchachu nimo tachantstwa a cyrkwje swj. Pětra hač k farje, hdźež jich knjez šolastikus Hejduška z rjanej narěču postrowi. Na to wróćichu so přez torhošćo a Bohatu hasu k serbskej cyrkwi, wokoło kotrejež zaso tři króć jěchachu a tu witaše jich zaso knjez kaplan Nowak domoj. Wokoło ½5 hodźin skónči so dostojnje a bohudźakowano zbožownje prěni Budyski křižerski procesijón. Njech k lětu, da-li Bóh, so jeho liča podwoji. Džak a sława wšém křižerjam!

II.

Khróšćanski-klóstrski křižerski wobkhad.

Khróšćanscy křižerjo běchu lětsa we wulkej mnohosći — 90 zapřahow sylni — k wobkhadej wujěchali, zhromadźiwši so wokoło 1 hodźin na kěrchowje. Po staroznatym wašnju wužohnowa jich wosadny farař, wyskodostojny duchowny knjez Šewčik. Z wosebitej radosću pak móžeše lětsa jeneho wosadneho swěrneho křižerja, knjeza Šoltu, ćeslu z Wudworja, ze złotym wěnčkom a liču 50 wuznamjenić, dokelž tolko króć hižo běše tutón narodny veteran sobujěchał. Tónle rědki jubilej wuzběhny knjez farař też z wosebitej narěču a přeješe jemu, zo by hišće jedyn lětdźesatk dale tak strowy a čily sobujěchać mohł, zo by też kopa polna była.

Po zwučenym wašnju přijěchachu po swjatočnym nyšporje a předowanju, kiž měješe knjez kaplan Hóznik, najprjedy klóstrscy — 25 porow na kěrchow, hdźež tři króć wokoło cyrkwje a kěrchowa pobywši do wmy ke kapałey jěchachu, kotraž steji tu jako pomnik wosadnych padnjenych wojakow. Wobjěchawši też ju tři króć wróćichu so po „zmohach" do klóštra. Wokoło 5 hodźin wróćichu so potom Khróšćanscy křižerjo přez Kukow a Starn Cyhelnicu do Khrošće. Też woni jěchachu najprjedy tři króć wokoło kapałki a wopomnichu z wutrobnej modlitwu drohich padnjenych towaršow. Poswačiwši wotměchu swój wobkhad wokoło kěrchowa, a dokelž bě jich tajka syła, dyrbjachu samo po hłubokim puću wokoło jěchać. Wšitko so z Boha derje poradźi — wo žanym njezbožu pola tuteju procesijónow znajmjenjsha nječo słyšeli njejsmy. — Bóh luboj Knjez je čłon našeje křižerjow z krasnym jutrownym wjedrom žołnował. Zwjeselace bě, zo wsitcy, byrnjež też tu a tam młodźi a drobni na konjoch sedźeli, tola w rjanej čornej drasće zwoblekani běchu a so prócowachu, tak derje hač zamóžachu, horliwje sobu spěwać. Njebě też to hłupe wašnje widźeć, kotrež wosebje mjez Kulowskim procesijonom knježi, zo křižerjo dutki mjetaju — wosebje ći młodźi hóteły tym holcam — to je nepočink a kazy dobry nabožny raz! — Prječ z tym: dawajće swoje nakupjene słódkosće hakle, hdyž sće domoj přišli, swojim dźěćom. Hajće serbsku česć a dostojnosć křižerjow! — Skónču z Ćišinskeho přećom a spěwom „Serbskim křižerjam":

Takle z Boha dale jutry swjećće!
Wóteow wašnje hajće sej a česćće!
Konjom wopušć a hriwy pleće!
Haleluja přez kraj serbski njesće!

Doniž kóń so budźe we kudźerjach
Gratować a zadźiwane šmórki
Budźa špętać sebi wo křižerjach,
Serbja, Serbja wostanu na wěki.

(Pokračowanje sćěhnje.)

Ze Serbow.

Dnjownička.

Wutoru 10. jutrownika

Daniela — Ezechiela.

1691 powoła so Jurij Matej, farař w Khołmje, do komisije za wudaće perikopiskich knihow, katechisma a agendy. Jurij Matej bě so 1652 wot burskeju staršeju we Wajicach narodźił a bu 1681 do Khołma za fararja powołany, hdźež je hač do swojeje smjerće 1732 zawostał. Wón je wosebje tón był, kiž je nam hubjony prawopis serbskeje rěče z němskimi pismikami wobstaral — nałožujo Berlingowy prawopis wes wojej rěčnicy. Wot jeho časa sem su so wšitke evangelske knihi po jeho prawopisu ćišćale. Rozumne nahlady Michała Frencla so zahrychu. Matej wuzwoli so też do komisije kiž je prěnje serbske spěwarske 1710 wudała. Sam je serbscy wudał 1719 Cyriaka Höfera njebjeski puć, 1719 Jezusa Siracha a 1721 swoju serbsku rěčnicu, kotraž pak je nam hóle škodźiła hač wužitna była. Tuž je wjele dźěłał za swój serbski lud. S wjak ty też hižo porsćik hibnył k tajkemu dźěłu? s

18;7 położi so při 50lětnym jubileju Maćicy Serbskeje zakładny kamjeń za Maćičny Dom. Po dołhim čakanju a prócowanju je jón skónčnje naš khudy lud ze swojimi serpatkami dotwarił.

Prózstwa za Maćičny Dom

Łastojca je namakała
Dom swój połna wjesela,
Hdyž je zaso přilećała,
Serbja pak su bjez doma.
Božo, budź nad Serbowstwom!
Pomhaj twarić serbski dom!

Khudy muž sej khěžku twari,
Ma też wšitkich popřeće;
W Serbach hori so a wari
Też po domje žadanje.
Božo, budź nad Serbowstwom!
Pomahj twarić serbski dom!

Z lećaceho lista.

Přisłowo: Běle jutry — łubje mało butry.

* * *

— **We wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. thermometer we dnjo +20. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 741, hygrometer +5, thermometer w nozy +4. — Krasne jutrowne wjedro mějachmy, byrnjež też trochu khłodno było. Wjedrawuježowi stajachu nam panjace jutry — jenož naše „Serbšte Nowiny" niz. Toho prognoza na jutry je tak nimale trjechika, hačrunjež bě wjedro rjeńcho hač je nam nadźijeće, ale je khłodne wótre, to hižo prajeche. Sswyna wujchna nad naš-schej Europu wobarasche nižinje nad a pschech Jendźel-

Herćine potajnstwo.

Roman.

45] (Pokračowanje.)

„Čehodla njedyrbjałej runje tak derje tam być kaž druhdy?" rjekny Regina. „Dobry muj běšche tajši dźiwny człowjek! . . . . Schtó bya wě, hnadź je nam tnajnjerišcha wopomnjenišku sawostajił. . . . ."

„Ty wšo myślišch na smaragdowej nawuschnizy!" hórcżeschе Herowina. W kamjenym wokoniku jpóna Felikja a dobža k njemu: „Ty pondźeschi do abtownje?" wona sawola.

Felikš pschestajnjeny na tajke wajchnje, tomdżeschе so khwilku ſ wotmolwu.

„Čżim lépje!" rjekny Regina, „ty możeschi naju tam pschewodźeć, mój so bojachmoj, hamej nutš hicź. . . . ."

Pschi tom wjasichtej bratra pod paju a cżahnyschtej jeho bohu. Młody muž derje žebi prajeschе, jo je to hłabjeżej a bojaſliwiżej, jo birdżeschе pěť ſo napschećiwiċ, ſo je to prajchenje, pschi kotrenjż jedna ſo wo jeho hordoſć a dostojnoſć, ale njedźiwajuči wschcho krocżeschе wón psches dwór, dżěschе wo ſthodach horje a jażo dyrbjeschе Pitvis nowym pschikhadnikam dirje pschijimanjeże jimy wotewiriċ. Notar, kotryż bě żebi runje nawożi ſtajił a nětko ſwoje papjery wotwalcżeschе, pojaſta ſ pschekepanym wuraſom we wobliczu, wndowa mějeschе jenoż ſobnżelnu pożmiwnoſć ſa ſwoje dżeći. Herta ſo wżcha żaczerwjeni a potom nadobo ſmjerjeż wobleđny.

„Ah! Ah!" da ſo Gaſpard ſłyſchcċ, „nětko dże je ſwójba doſpolnje ſromadże!"

Regina a Honorina běſchtej ſo pokonnilej a ſo pódla ſwojeho ſtarſcheho bratra pożmyntej; Felikš woſta blédy a wuſkoſtliwy ſtejo, na pot ſakrutý psches wulku lénoſchtu, do kotrejeż bě ſo jeho najntódżicha ſotra ſymka.

„Tuż, hdyż ſu wschitſcy wobdżělenj ſo ſhromadżeli," rjekny notar, „mysliu, jo mózu ſapoczeċ. Wobkhadnjowe ſbéhmy ſapeczatanu wobalku horje a pokaża pschitomnym, njeſranjeny pjeczat. Sswjatoczna cżiſchina kujeżeſche wo ſtwje, do kotrejeż bě nětko też Pitvis ſejtka ſaſtupił. Wschě wocżi ſtożachu ſo na notara a pżeni króċż ja wjele lét cżuſeſche kujeni ſ Maurpriè, każ jeje rynna, ſelkhnyta, a ſkoſtnjena wutroba ſaſo kłapa we jeje hrudźi.

„Hm!" bróbotaſche notar, „wotkażanje je dolhe." Kedżbliwoſcż ſo dwójzy napja a mſchótr Pechenart poczа ſ hłoſom wótrym a ſaſtuhm:

„Ja nijepodpiſany, Jean Cuſtache Renaudin, khory na cżele, ale ſtrowy na duſchi a duchu, myſlu, ſo dyrbju ſwojej w tutej ſwiſbje wobſażanjeż poſlednjej woli, kotruż mam mysle nětko podpiſaċ, nětkore roſſażanjenja we wosjiu jaſchtem żiwjenju pschedeſtaċ.

„Moja młodżeċ njeje żyle bjes ſabłudżenjow a ſhrěſchenjow była . . . Wożeſche jenu winu ſym na ſo kładi, ſa kotruż ſym ſ hrjebanjom ſwědomja, kiż je mi njeměrnu, cżiwiłowaſu ſtarobu pschihotowało, był ſurowje potkhoſtany. Mjes tym ſo běch w B . . . żiwy, wodżach ſo ſ wodżerku ſ mjenom Rosa, kotruż potom wopuſchczich, hdyż bě ſo pschese mnje ſ maċżerju ſtała . . ."

Na tutom mjeſcże ſtukny tujeni ſ Maurpric ruży a jara ſ hłubokа ſdychny, mjes tym ſo Gaſpard pschestajnjeny wótſije ſawoła.

„Sněrom!" porucżi notar a cżitaſche dale:

„Rożyne dżżco bě holczża, kiż wotrocżeſe, ani ſo bych ju bdy ſawohladał; ja běch ſ teje krajiny ſo pschepydliſ a ſhe-nich hałle poſdżiſchu, ſo je ſo do B . . . wudała, ale njeje ſbożowna. S tuteje pschicżiny ſym ſwojej cżeſcy Herżeje nadawk dał, ſo by ſo ja wjchém wobhonjała a tutej żónſej na pomoż pschiſchła . . ."

Wotkażaċſeł rożyčerjowajche ſo potom bóle hłubſche we podrobnoſcżach nadawka, kiż běſche ſwojej cżeſcy dowěrił; wón rosprawjeſche wo tom, jo je Rosa Finkel bżżco porodżiła, pojdżiſcho nownrċża a każ je ſo Herta ſama żeſche wopraſowała. Na wſchěch wobliczach bě najſtrachiſche pohnucże widżeċ. Kujeni ſ Maurpric běſche wjcha porażena, każ ſo ſda, Gaſpard kiżaſche ſaſtoſejcy do ſwojich wnſow, Regina a Honorina konwulſiwiſchej wjeſej a ſchcżakaſche; je ſobu, pſchi cżimż pjdżeſo na Herta hładaſchtej, kotraż pódla notara ſedżeſche. Ta woſta bléda a tichepotata, ſ pſchiſaſdżenymaj wocżomaj, żyle njepohibliwa, mjes tym ſo miſchcer Pechenart ſ błoſom jeje wuſprawnjujcże wożjerżeſche. Se njejmérnym ſbożowom ſaczużom pſchipoſłuchaſche wona poſledniim ſłowam ſtarża a cżiſche we ſwojej wutrobje żohnowaſche wopomnjeże ſwojeho wuja. Jenież ras jenoż ſpohładny ſpżżdnje ſkadżu na Felikſa.

Sswnjerej błédy ſtojeſche młody muj ſrmarny, ſejady ſtożża ſwojeje ſotry, do kotrejeż wobłożenja běſchtej ſo jeho rużi żarkjej; wón kuſaſche ſe do bohow, jako by na tole waſchnje dyżż ſpiakowanje podujżeċ, kiż chyſche ſe ſ gwaltom pſchedżeċ, mjes tym ſo tolſte ſyſły ſo ſo wuwutżenymaj ſżomaj kulachu. Herta njebě jeno żenje plakaċ widżała. Tutón nżmy a tola tak ſrożżiwy wurras bolaſeje pola tajſeje ſo żebi ſpożoważe, ſawrjeneje natury, kajſaj běſche Felikſowa, da kożdenm nerwej w nżſnej ſ lubożeju napjetnjenej Herżinej wutrobje ſnſchepotacż a roſpłami wſchon ſtoważy w njej hnżeċ. Wona cżiſchche, każ kamy, nabite jeje bordeżeſi, ſtoro każ ſ dżiwom ſabjachu a ſabłuſchu, a ſapomni na żiwéj hnżeċ a dopomni ſo jenoż bróſcże na ſtarn, wutrajnjr, ſtowa wotnjeżeni ſe bojeż.

(Pokračowanje ſcżehnje.)

ſłeł, ſo ł naſchim ſtronam bliſzeć. Na Atlantiſkim ozeanje ſathadźachu jutry njemdre wichory a w Amerizy padachu ſliwki. Pjatk mějachu nad Kamjenicžanſkimi (Czemnitz) ſtronami ſylne njewjedro. Wjedro wěſcze pſchińcze jutſje rjane wobkhowamy. Mamy pak wěſty ſtudźenja. Tole pokaſuje na pſchibližowanje nižiny i wjeſzora. Tohodla mamy ſa mózne, ſo ſo najpodſtatniſcho ſajaſniſchi ſchim wjedro pſchecžińnje. — Jutſje ſrjedu ſłónčko 5,15 hodźin ſchodźa a ſo 6,49 hodźin khowa. Měſačk w polnozy 12,40 hodźin ſchadźa a ſo dopoł. dnja 8,10 hodźin khowa.

*

Jutrowne jejkakulenje na Hrodźišku.

Staremu nałožej jutrowneho jejkakulenja na Hrodźiſchcin mjes Budyſchinom a Zidowom ſu Lětſa wjele bohacje holdowali. Kulenje ſamo wotmětwaſche ſo po ſwuczenym waſchnju. Ale wopyt ſe ſtrony doroſcženych běſche njeſžměrny. Hižo dopoldnja ſo mnoſy ſ kuleniom ſabawjachu. Najwjetſche ſtyły nawalachu pak ſo popoldnju na Hrodźiſchku. Wot pſchipoldnja hač do dnja pſchińdźe popoldnja cžehnjeſche ſo tak rjez dołhi cžas, hač ſo wjeſzorne ſmjerki na Hrodźiſchku pſchińdźe. Mjes wſchelkimi wjeſołymi mětſi na Hrodźiſchku bě wſchelkorhnjenja. Mjes polemi mólzachu ſo na puczizach a ſchcžełkach ludźo lědma wobeſcź. Běſche wopraw-dźite tam a ſemjołmjenje ludźi w pyſchnych ſwjedźenſkich drastach. Na Hrodźiſchku ſamym běſche w mnohich ſchedowarſkich budach ſa trěbnu „muniziju“ poſtarane. Jeſtwo drje tam ſanych njepſchedawachu, ſa to pak cžim wjetſche ſrjeje ałkſinow. Teſ mjeniſche a wjetſche pa-pjany běchu ſa tuni pjenjez dóſtacz. Radoſcz běſche pſchiſtładowacz dźěcom, kak ſo po nałkej horje kulachu a pſches khowu mjetachu, ſo bychu ſebi prawje wjele wuſtrowa, kotrejž jim ludźo dele mjetachu, nakoſili. Nětſe dźeſi mějachu teſ woprawdźe ſkoſawnu rolu a cžaſchu drje ſ nadhribjetnikom abo měſchkom ſohnowanje jejkakulenja. Budyſke jutrowne jejkakulenje wurozi ſo pſchejo bóle k woprawdźitemu ludowemu ſwjedźenju, kiž ſwojeho runjecza pyta, wožebje w tym, ſchtoż jutrowny nałožk nastupa. S jejkakulenjom hakle pſchecžachu, hdyž ſo wjeſzorne ſmjerki na ſemju lěhachu a tźěſny wjeſzorny powětr pſches ſtare město a jeho ſkalny duchaſche. Mjes wopytowarjemi hiſtoriſkeho jejkakulenja widźachmy teſ někotrehožkuli wjeſnjana ſ Budyſkeje wokoliny a mnoho ſuſch ſ dalſchich tónczin, kotíž we ſwojej domiſnje wěſcze ſa lěpſche naſcheho měſta rěcze.

*

— **Jutrowny ſwjedźeń** je ſtaremu Budyſchinej lětſa wjele pſchekwapjenja pſchińeſł. Wobaj dnjej, wo-ſobite pak prěai ſwjatoty dźeń, knjeſzſche na měſchczanſkich dwórach ſwjenje, kaſſej drje je tu jutry hiſtcze ſenje mějſmy. Wichitkon wobthad ſpěchowaſche pak wu-cjudnje rjane jutrowne wjedro, kaſſehoż ſo woprawdźe dawno nadźeli njeběchmy. Nęſchto zwle nowe běſche ſa Budyſchin jutrowne ſchcžanje, kotrejž ſo lětſa k prěje-mjenu raſej wot zyrkwje Naſcheje Lubeje Knjenje do Rodworza wotmě a na kotrymž ſo 25 ſchiſicrjow na wſcelkich kónjach wobdźeli. Jchcžanje běſche tełko wcži-wych pſchiwabiło, ſo ſo wokoło zyrkwje Naſche Lubeje Knjenje wobthad hacžeſche a murje luda ſtejachu ſ kóż-dre ſtrony drohi hacž ke Króntprynzowemu moſtej. Jako běchu ſchiſicrjo wokoło 11 hodźin Budyſchin wopuſchczili, cžerjachu ſo hromady luda, mjes kotrymiž běſche jara wjele ſujow ſ bliſzkich a dalſchich tónczin nęmſkeho kra-ja, na Hlowne korhoſchcžo, hdźež wojerſka kapała na-mětnu hudźbu poſtlečſcže. Dotal hlicžeſe njewidźany ſtyły wopyt mějeſche też lětuſche jejkakulenje na Hrodźiſchcu. Po tyſzacach liczachu ſtyły, kiž wjeſelemu ſiwjeń-ſu pſchihladowachu. Druhi dźeń jutrow ſe ſwojim kraſnym naležnim wjedrom wabjeſche měſchczanow won do Bojeje ſtwórby, w kotrejž wſchitko ſ mozu k nowemu ſiwjenju ſtawa. S djalnej myſlu wěſcze nękotrynſkuli kiž na ſyły tydźeń w dźele ſapſchehnjeny ſtejecź, ſpomi-na na ſwjedźeń horjeſtacža, na kotrymž je ſo ſmjerć ſe wſchěmi lubymi cžerſtweho powětra naſtrěbacź a ſo nad zjanoſcu ſemje wotſchewicź.

— **Pſchi jejkakulenju** prěni dźeń jutrow ſu pſchitom-ni ſanitetniſy w 7 padach ſ pomozu ſapſchimnycź dyrbjeli. W jenym padźe běſche ſtebi dźěcźo rułu wuwinyła, w druhim padźe pak běſche nęchtó kłětnemu hólcej ka-mjeń do hłowy cziſnył. Pſchicžinu ſ dalſchim pomoznym wobſtejnjenjam běchu ſnadne.

— **Jutrowna ſobotu wjeczor** poſtiſli ſo wobydle-ſcy měſta Budyſchina ſaſo raz kraſna hudźba. Tón ſtrózi pak ſ wěſe Pětrowiſeje zyrwje. Sſawjalozſne ſpu-ni klinczachu nad měſchczanſkimi haſanami wjeczor po 7 hodźinach, jako běchu ſwony wězow womjelkle, kiž běchu jutrowny ſwjedźeń witale. Wulke ſtyły luda poſłuchja-ſchu na jutrowne kěſuliche, kotrež ſ wyſkoleje wěſe dele klinczachu. Měſchczenjo ſu ſo djakowni ſa tajku hudźbu a wotcžakuja ju wjazy parowacź.

— **Njeporjadnoſcze w měſchczanſkim hoſpodarſkim tarjadniſtwje.** Hamtizy ſo nam piſche: W měſchczanſkim hoſpodarſkim tarjadniſtwje ſu ſo njeporjadnoſcze pſchi muſtacženju mjdow wupokałale, kiž ſu najſterje hižo dźeſe wobſtałe. Sſu dźěłacžerjo do mjdoweje liſcžiny ja-wiſani byli, kotrychž mjena běchu pak wumyſlene, pak woni w měſchczanſkej ſłužbje njeſtejachu. Schto je ſo ſ mjdownymi pjenjesami ſtało a hacž je měſto tu ſkłodo-wało, njeſłu dotal hiſtcze ſwěſcźcź móhli. Pſchepytanje je ſo ſapoczało a ſo rajnje dalewjedźe. Wobdźełeni ſu na ſahoniſzy hoſpodarſki inſpektor Reußmann, hoſpodarſki hejſman Zur a tarjadniſki ſekretar Richter. Pjenjes, kiž je dotał ſwjeſcźeny, wuczinja nęhdźe 1290 hriwnow. Je mózno, ſo nękotre tyſzacz hriwnow nalicža.

— **Wožiwitſki cžaſ** 666 ſ Łubja 6,42, w Budyſchinje 7,20, kotrejž ſchulerjo jara wužiwaja, bndźe wot 16. hapr-leje tej dale tak hacž do 14. meje t. l. po tutom rozpiſanju ſtejcźi. — Dołcź ſo wuczba wot 16. hapreje w naj-wyſchich ſchulach w 7 hodźinach łapacźina, dyrbjał ſo wot ſtrowotnych ſchulerjow hacž do 14. meje wožiwitſki cžaſ cze. 611 w Budyſchinje 5,15 wuczuwacź.

— **Zydeł ſa ſejiwjenje.** Skatiſtiſke wotdźelenje pſchi polizajſtim hamtze města Budyſchina nam łoſzi. Po nowej powjetſchenej methodze wobliczena liczba nęmſko-ſtatneho indekſa ſa wudawki ſa ſejiwjenje (zyrobu, hydle-nje, tepjenje a wobſwětlenje, wobleczenje, wobkhad a he-waſchu potrjebu) wuczinjeſche w pſchereſtku mětſaza mérza t. l. 150,6 (1913/14 = 100).

— **S dźełom ſo dale połěpſchuje.** Sjawna dźełowa ſa-radźerńa ſa Budyſchin a wokolinu nam piſa: W mérzu je ſo dźełowe połoženje trochu ſlěpſchiło a liczba podpje-ranych dźełonjeměrjerjow je ſo wo 126 ſuſzile. Knuz mérza dóſtawaſche w měſcze Budyſchinje 1083 (808 muſſkich a 275 ſónſkich) a we wjeſnych gmejnach 1099 (950 muſzkich a 149 ſónſkich), we wokrjeſu dospa 2182 (1758 muſzkich a 424 ſónſkich) dźełonjeměrjerjow podpjeru. Nimo tohe běchu we wokrjeſu 330 (55 muſzkich a 275 ſónſkich) dóſtawarjow podpjeru ſa krótkodźełacžych a 183 (73 w měſcze a 110 na wſach) muſſowych dźełacžerjow. Pſcheměnjaze wjedro ha-cžeſche wotebéranje liczby dźełonjeměrjerjow. Wihladny na dźěło w twarſtwie pſchemyſłe njeſłu tak pſchihódne cžaſ lont. Induſtrija a pſchemyſłło ſadaſchtej wſchelakich wuczenych dźełacžerjow jenoż w pomérnym wobſahu, kotrejž jim ſa-radźerńa wſchitke wobſtara. Njedoſtatk naſta na wucze-nych kamjenicžeſarjach a ſónſkim kreſznarſkim poſłuſzo-wanſkim perſonalu. Njeſcźenjenych dźełacžerjow ſa ratat-ſtwo njeběſche dołcź dóſtacź, hacžrunjež wot wonkach mnoho mozow pſchicžahny. 80 měſtnow bu wobſadźene, pola 150 měſtnow pak to njeběſe mózno. W běhu měſaza ſamolwi ſo 1400 dźełopytnyzych, ſa 867 ſ nich wobſtara ſaradźerńa dźeło. Mjes tutymi běſche 150 wupuſchcžańſkich mozow. Schtóž dźełowe mozy trjeba, njech ſamwla ſ telefonom do Budyſchina 2861 a 2868. Wobſtaratnje ſe ſa wſchitkich dźełodawarjow a wſchitkich dźełobjerjerjow darmotne a nje-ſtronſke.

— **Praſchiwoſcź ſaſchła.** Po wojſwjenju Budyſkeho měſchczańſkeho hamta ſpomoženſke polizije je praſchiwoſcź (Raube) mjes konjemi kuſeja wóſnſtwowneho wobhdźerja Miſkawſcha Bale w Budyſchinje na Zihtowej dróhy 6 ſaſchła.

S **Rachlowa** pod Cžornobohom. Jutrowniczku rano ſahe běſche ko cžerjódku Bukecžańſkeho poſawniſkeho thóra ſeſchła a ſapiſka ſe ſwojimi naſtrojemi nad Rachlowom, kiž Hiſcźeje ſpaſche a nad kroſnej Bojeſ ſtworbu kraſne ſerkuſche. Po tutym ſwjeſelichu dujerjo hiſcźeje thcžerja Hermanna Schmidta ſe ſaſtanicžkom k ſlébornemu kwaſej. Sſtawa Bukecžańſkemu poſawniſkemu khórej! Njech kčeje a ſo wuwiwa!

S **Wichowow.** Wjeſny puć we Wichowach je dla naſypowanja wot 11. hacž do 17. haprleje t. l. ſawrjeny. Jeſdny wobthad pokaſuje ſo na Hrodźiſchcźo a Wu-jeſt abo na Kotezy a Wóſport.

S **Drobow.** Sjawny puć ſ Lomika do Minakala je dla naſypowanja na Drobjanſkich honach wot 10. hacž do 19. haprleje t. l. ſawrjeny. Jeſdny wobthad pokaſuje ſo na Drohy.

S **Khróſcźiz.** Jutrowniczku, hdyž ſtchu ſlóſchtrizy ſchižerja ſe wſzy wuſchchali, palesche ſo nadoło na ſónzu wſzy ſa hunami tak mjenowana „Fulkez hórka“. Nje-dźiwajcy toho, ſo nimale ſtyły wětſit wot ranja ſaduwaſche, ſapotaſche ſtyły wobeńcźk a ſpózera zuku ſuchu ſchćeru trawu, tak ſo mjeſeſche hórka wóſty cžornu kapicźku. Je ſnadź to też ſerbſkim waſchnicźkom, „jutrowny wobeńcźk“ ſadſełacź?

S **Němzow.** Swoje miſchtrſke pruhowanje je tu-domny kowaſ Pawol Grundmann w Shorſejcu khwa-lobnje wobſtał.

S **Wojerecy.** Tudomny ſchulerſ D. je ſebi pſched nękto-rymi dujemi ſ wobwěſnjenjom ſiwjenje wſak. Jeho ſu pjerſa njeſbožowne wobſtejnoſcze do ſmjerze ſchnałe. Sſudny dóſt wobkaſanomneho dźěſa wſchudźom wutrobne dźiwacze wuhudźa.

S **Hójny.** Pola thcžerja Hermanna Bürgera a Jo-na Schołty w Hójnje je hamtſki ſtótny rěkař ſwinjazy mór ſpóſnał.

40letny ſaſtojnſki jubilej knjeza wyſſcheho wučerja Hančki w Poršicach

Tele dny ſwjeſcźi knjeſ wyſchſchi wucźeŕ a kantor Hančka w Poršichach ſwój 40letny ſaſtojnſki jubilej. Schtyrjeſcźi lět wot ſwojeho wothkada wot Krajnoſtawſkeho ſeminara w Budyſchinje w lěcze 1888 ſteji wón w ſchulſkej ſłužbje. Po krótkim ſaſtojnſkim cžaſu w Nowej Wſy pola Kucziny bu wón ſ wucźerjom w Bojeſcźach a wot Michala 1891, potaſſim ſkoro 37 lět ſkutkuje w ſwojim nětcźiſchim ſaſtojnſtwje w Poršichach. Zyłe ſiwjenje je tutej ſchulſkej a zyrkwinſkej wožadze wěnował, kotrejž je jenm k wutrobje ſroſtła. Wón, kiž je ſam dźěſco jedinoreju ſerbſkeju ſtar-ſchejn, kotrejž w Płużnikezach mały ſtatok wobſwědſchaj, je wón ſa wobydlerſtwo ſwojeje wožadny ſtajnje prawe ſro-jumjenje měł. Wón ſnaje burſki ſtaw, wón jón ſrozumi a jón ſchkta. Tak je ſo ſtajnje w ſwojej cźiſej burſkej wo-ſadźe derje cźuł a wjeſeli ſo, ſo je ſo jeho dominſke cźiſte wjeſna powaha ſakhowała. Hdyž ſmě ſo jeho ſchulſki wotrjeſ hiſcźeje jako nimale cźiſtoſerbſki mjenowaŕ, dha je to pſchede wſchěm jeho ſaſłużba. Jako jedyn ſ naj-ſtcźipſchich inſpekcjow ſwojeje ſerbſkeje maczerńe wěcźe je ſu wón ſóldy cźaſ w ſchuli a we wobthadźe ſ wobydlerſtwom ſwojeho ſchulſkeho wokrjeſa ſ dobrym wuſpěchom hnjił. 40 lět dołho je wón ſ wucźerjom a wot tuthych 40 lět tak dołho w ſwojich lubych Poršichach, ſo bě tam někotra maſeſ nękotrychſkuli dźeńſniſcheho dźěſca hižom ſ jeho ſchulerku. Kelko zohnowanja je wot njeho wuthadźało! Jemu, kiž je wohnjotowany ſ bohatej wědu a wobſebitej wu-cźerſkej wuſchikowoſcźu, běſche ſtajnje radoſcź ſwoje wucźer-ſke powołanje wukonjeź. Wichitcźo jeho ſchulerjo khwała ſebi jeho jako hnjerneho a ſmědomicźiweho wucźerja, kiž je pſchi ſwojej łahodnoſcźi ſtajnje ſroſtnuł, ſwojich ſchule-rjow ł pſchiſłuſchnoſcźi a porjadej powjeſował. Njedźiwajcy ſwojich łět je wón wědał ſebi ſaſhowacź prawe dźěſcźe ſroſtnuſcze, kotrejž je ſa wobthad ſ najnuſcźnjſchimi ſchul-ſtimi dźěſcźimi, ſ kotrymiž je wón najradźeho ſałkera, mjne.

Wołhoj je kuſes wyſchſchi Wacžeŕ Hančka w Poršichach, ſtuſt wón też ſwojej zyrkwinſkej wožadze. Jenoż ſrótka je ſo w dołhich łětach w ſwojej zyrkwinſkej ſłužbje ſaſtu-powacź dawak. Kóždu njedźelu wěnowaſche ſwojej zyrkwi, ſtajnje běſche ſ poſtłucharjom wobeju předowanjow, ſerb-ſkeho a nęmſkeho. Wobje ſłužby ſpyta ſe ſwojim zyrkwin-nym khórom abo ſ zyrkwinſkim ſpěwom ſamo porjeſſerjeŕ. Stam je wěrowarjſki kěrluſch ſanjeſł, ſtam poſłednji kěr-luſch pſchi rowje ſpěwał. Tak je wón pſches wjeſele a ſru-dobu ſ wožadu ſwjatamy.

Pſchi wſchěm nantaku kuſes wyſchſchi wucźeŕ Hančka ſtajnje ſhwile ſa politiſku gmejnu ſwojeje wěſy. A runjeż też ſaneho wobſamkowazeho błoſa w gmejnſkej radźe nje-měł, je tola we wſchitkich jeje poſtejcźenjach pſchitomny był, je ſwojej radu pomnany był a ſtajnje ſa dobre pokrazźowa-nje wuſtupował. Wožebitu ſaſtużbu ma pak we towarſtwa ſwojeje wěſy. Wone ſu wichitke ſa cźaſ jeho dołheje ſtukkowniſcze we wěſy naſtałe. Wón je je pomhał wuſtawjacź a je je ſpěchował, hdźež je mohł. Tu je domiſnu pra-wje hajił. Nad ſpominaju jeho nęhdźiſchi ſchulerjo na po-radźenu domiſniſti ſwjedźeń, kiž ſo pſched nękotrymi lětami pſchi ſkładnoſcźi 100lětneho wobſtaca ſchule ſ jeho próſzu wotmě. Wožebje dźakowni pak ſu jemu cźi, kotrymž je wón w cźežkim cźaſu ſwětoweje wójny radźił a pomhał.

Ważnoſcź'a wuſtnam tuteho muża ſahatej pak dałeko pſches mjeſy jeho ſchulſkeho wokrjeſa. S wobſebitej lubóſcźu wiža na ſwojim wucźerſtim ſtanje a je jemu ſłužił, hdźež ſo jemu pſchileźnoſcź poſtiſcźi. Pſches 30 łět najwjetſche Malocžanſke pobocžnu wucźerſtu konferencju ſako jeje pſchedſyda a je tam wobſeże někotremuźkuli mło-demu wucźerjej hódne naſtorki ſa wucźerſke dźeło podał we ſwojich pſchedneſtkach ako we wuprajenju, na kotrymž ſo ſtajnje wobdźeli, abo pſches wucźerſke pſchikłady. S wul-kim wuſpěchom nawjeduje wón dźeſcźowe ſiwjenſtwo młodych wucźerjow w połnózej Łužicy. Rad wopruje ſwoju mózkwjeſcźenu wucźerſkemu towarſtwu w Budy-ſchinje. Mnoho ſaſtojnſtwow běſche jemu tam dowěrje-nych. Lěta dołho běſche ſ druhim pſchedſyduje. Wón je hi-cźiwy žobuſtaw wokrjeſnjeje wucźerſkeje radý w Budyſkim ſchulſkim dohladowańſkim wokrjeſu, dołhoż wokrjeſna wu-cźerſka rada wobſteji. W pobłedźnim cźaſu ſabłerańe ſo je ſakazenjom dźeſkowelo ſjednoczenſtwa wſchitkich wucźerjow Budyſkeho ſchulſkeho dohladowańſkeho wokrjeſa, kotrejž na-bożnu wucźbu podawaja.

Hižom mnoho lět je kuſes wyſchſchi wucźeŕ Hančka robuſtaw ſakłeje kraſneje ſtynoby, ſakłupuje tam ſ wobſebi-tej lubóſcźu pſchecža ſerbſkeho wobydlerſtwa ſakłeje Łužicy, kiž ſteji ſtwéru ke kraſnej zyrkwi, a wjeſeli ſo dowěrjenja łajkow a duchownych mjes ſwojimi wolerjemi.

Hdyž ſmy na ſaſłużby kuſeja wyſchſchego wucźerja Hančźi wo ſdźerżanju ſerbſkeje rěcže w ſwojim ſchulſkim wokrjeſu hižom ſpominali, dha mamy pak hiſcźeje na jeho powſchitkownu dźeławoſcź ł kſchěſcźenju Sſerbowſtwa wobſe-hoje pokaſacź. Hižom wjele lět do ſerbſkeho **hórnſta po** ſkónczenju ſwětoweje wójny ſwjaſa wſchitkich wucźerjow ſerbſke-nęmſkich ſchulow ſakłeje Łužicy do ſjednoczenſtwa a nawjedowaſche je ſo hač ł ſałożenju ſiwjeſcźego ſjednoczenſtwa ſerbſkich wucźerjow. Wón wobdźełaſche pſchidawk ł ſerbſkej cźitanzy hižom pſched 30 lětami. Se podpjeru nękotrych ſerbſkich wucźerjow wuda wón „Cźitanku“ ſa ſerbſke dźeſi. Złoże dźeła wón ſobu na wu-dacźu „Roja“, ſerbſkeho cźaſopiſa ſa dźeſi. Wobſtaje je wón pſchecža Sſerbow, kiž ſchulſk naſtupachu, knjeſerſtwu jako ſobuſtawſki wotpóſłanſki belegazijonu pſchednjeſł.

Tak ſmě kuſes wyſchſchi wucźeŕ Hančka na 40 lět ſwérneho dźeła ſhladowacź. Jeho ſkutkowna móz a jeho ſkutkowna radoſcź małej ſo wobdźiwacź. Hdyž won wróczo-hlada, ſmě won ſo cźiniez ſ doſcźiſnjenjom, ſo je zyłe ſiwjenje ſwojim ſobuczłowjekam ſ najſkepſchim wuſpěchom wěnował.

Dźěło běſche jeho ſiwjenje! Zobnowanje króniže kuto dźěło. Dźak jeſěhnje zohnowanemu dźěłu!

Přilopk.

* **Nabožiny naſcheje ſemje.** S ſwobdźerjow ſemje ſwi-ſnuwa ſo 295 milijonow jako katolikojo, 188 milijonow jako proteſlantojo, 126 milijonow jako prawoſkławni (gri-chiſko-katolizy), 15 milijonow jak Zidza, 207 milijonow jako muhamedanſzy, 210 milijonow jako brahmanojo (Hindojo), 125 milijonow jako budhiſtojo, 200 milijonow jako konfu-zijanſzy, 49 milijonow jako tadiſtojo (to je japanſke ſtatne nabożźina) a chinotoiſtojo (pſchedawſchej podobna nabożźina), 100 milijonow, kotíž ſo k keſiſchan (nowym wěſam) ma-dla, 11 milijonow hewaiſchich nabożźinow. Nęſchto wjac hacž połojza cźłowjeſtwa wěrt w ſwojich nabożźinach do jeneho Boha, dwuha połojza ju ludźo, kotíž do nuzneho bo-how wěcźa.

* **Wulki wohenj we wobſiowej fabrizy.** Sſrjedu rano 3,43 hodź. wudyri w fabrizy ſódſneho wołſja a dźiſarni drjewjanych ſtworow Wilhelma Biewerta w Maschumhylle njedaloko Quedlinburka wohenj a ſnicźi dźeſ fabrikk. Wo-leńza ſo hacź na murje wotpali. Dwě wohnjowej wobora dyrbjeſchtej dwě hodźinje pſchecźiwo wohnjej wojeſwacź, pſchedy ſtcźe jeho móz ſkonjeza.

* **164 amerikiſich lětarjow je w lěcze 1927 ſmjertnje ſnjeſbożiło.** We ſpałkſtim wojſewnjenju je w Sjednoczenych ſtatach połitiſkeje Ameriki w minjenym lěcze 164 lětarjow pſches ſnjeſbożenje ſmjerć namałało.

* **W Chikagu ſu wſchitkich prohibizijſkich ſaſtojnikow ſajeli.** W Chikagu je prohibizijſki ſaſtojnik (prohibizija je ſakas bowoſa alkoholnych napojow do Sjednoczenych Sta-tow) měſchczańſkeho ſudniſkeho ſaſtojnika naſtejił. Na to wupóſła polizajſki ſchef města Chikaga pſches 500 wobſe-njenych polizijſtow je ſto automobilow, ſo bychu wſchitkich ſwojeſkowych prohibizijſkich ſaſtojnikow ſajeli, dołcź ſu wo-ni wjeſwětſcź w Chikagu hiſcźeje powjeſcźili.

* **S błyſkom ſarażenaj.** Nowiny piſaju ſ Bilbaowa we Schpanſkej. We wyu Rugiza pſchi ſałożonym njewjedrje błyſk młodeho cźłowjeka w ſebu wobdźerju ſarazy. Druh błyſk kapny do cźerjódki kopanzyhrajerjow, kotíž ſo we hrana wrócźichu, mort jeneho a ſrani tſjoch cźeſko.

– * **Henry Ford wo Jenozelstseje pschijel.** Cžichi pjatk je amerikski kral automobilow Henry Ford se swojej mandželskej do Southhamptona w Jendželskej pschijsk. Ford chce někotre dny w Londonje pschebywować a potom swoje dźełarnje w Manchestru a Stratfordże wopytać. Wón chce něhdže 3 njedźele w Europje wotstać.

* **Też w Schpanilsej sawjedu leczny cžas. Po powješći s Madrida je tam pondźelu knježeršwo wosjewiło, so ma so leczny cžas w Schpanilsej w nozy wot sobotu 14. na njedźelu 15. hapriele sawjesć.**

* **Letnje 50000 samomordarstwow w Europje.** Statistika dopokazuje, so sebi w Europje kožde leto 50000 ludźi žiwjenje wothanje. Ssamomordarjo roždźela so w lezbowazych liczbach na jenotliwe kraje: We Wuhelskej a Cžekoslowakskej pschinźdže na 100000 wobydlerjow letnje něhdže 26 samomordarstwow, w Němskej 23, w Awstriskej 22, we Franzowskej 17, w Estonskej 15, w Schwedskej a Danskej 14, w Finskej 11, w Jendželskej 10, w Italskej 8 w Hollandskej 7 w Norwegskej 5, w Schpanilskej 4 a w Grichiskej 2.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schtrowa powješć wo wjedrje za jutrischu žrjedu:** Bóle samrócženo a khłódnischo. W Jendželskej so deschcžuje a je cžopło.

Na letanischcžu w Rüstingenach pola Wilhelmshavena je cžichi pjatk letadło z semi padło. Pilot Robert Müller je so pschi tym sarashl.

*

Do Pósnanja je wotpósłanzstwo cžeskoslowakskich kulturnych a soglalnych organisazijow, 120 wosobow liczaze, pschijelo. Pósnanske wobydlerstwo je cžeskoslowakskich hosci se sahorjenjom witalo. Zyle město bé s khorhojemi wupyschene.

*

W Franzowskej liczba narodźenjow stajnje wróco dje. Wscheé dotalne naprawy k pschisporjenju narodźenjow žu bjes wuspécha byle, tej podpjeranje swojobow wjele dźerži. 1926 je pschebywk narodźenjow porno semjerjeczow jenož 60 000 wucžinił, mjes tym so je w Němskej liczba narodźenjow liczbu semjerjeczow wo 491 000 a w Italskej wo 418 000 pschesahnyła.

*

Prěni krócž je jena wozoba Gibraltarsku mórsku dróhu pschepluwała, a to jena žónska. Londonska stenotypistka Mercedes Gleitzej je seleny schtwórik znowa pytała, Gibraltarsku mórsku wuzinu pschepluwacz, a to tón krócž se europiskeje strony, dokelž prud tu mjenje pluwanju sadźewuje. Mercedes Gleitzej je mórsku dróhu sa tšinacze hodźin pschepluwała.

*

Kaž so z Konstantinopla powě, je so z nowym semjerjenjom w Ssmyrnje a wokolnosczi něhdže 2000 twarjenjow wupuscžiło. Wobydlerstwo je so do hroży dało.

*

Ssyhne deschcže su poslednje dny w Nowej Jendželskej (w Ameriki), polodnischej Kanadiskej, Newyorskim statu khětru schkodu nacžinile. Zelesniski most pola Nowohamshira je so zabrynył. Zelesniski wobkhad je so na wjele městnach sasajicz dyrbjał.

*

Wohrk w cžišcženi petroleja w Standard Oil Company w Regle na kupje Kubje je so dale wupschestrěł a je hacž dotal 102 tankow petroleja sniżił. Strach je, so najwjetschi tank, kotryž 3 milijony gallonow benzina wopschija, rosbuchnje.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“ so tón tydźeń njeźeńdże. Ale příchodnu wutoru (17. 4.) zaso wšitcy w „Serbskim Domje“ — nic w Kat. towaršowni. Předs.

Naraňša towarstwowa skupina „Hrodźišco“. We swojim času postajeny wubjerk za wulět do Błótow ma srjedu 11. hapriele t. l. z dypkom wječor we 8 hodź., potajkim srjedu po jutrach, w Symankec hosćenc w Njechornju posedźenje k doskónźenemu wuradźowanju a k postajenju wšesteje njedźele za horjeka spomnjeny wulět. Přinźdźe wšitcy z wěstosću. — Wšitcy spěwarjo a spěwarki towarstwa „Zerja“ njech tež cyle wěsće přindu, kaž tež druhe sobustawy su wutrobnje witani.

Předsyda skupiny „Hrodźišco“.

Njeswačidlska „Jutrnica“ zmeje njedźelu 15. IV. po. w 3 hodź. pola Klahnec swoju měsačnu zhromadźiznu. Wšitcy, kiž chcedźa do Drježdźan jěć, maja přińć. **Předsydstwo.**

Wědomostne wotrjady Maćicy Serbskeje.
Swoje přenje lětuše posedźenje zmeja **srjedu po jutrach 11. hapriele** dopołdnja delkach w „Serbskim Domje“ w Budyšinje:

1) ½10—½11 hodźin **Narodopisny-wumjelski wotrjad.** Přednoškaj a wuradźowanja.
2) ½11—½12 hodźin: **Prawizniski-rěčeński wotrjad.** Přednošk předsydy a wuradźowanja.
3) ½12—½1 hodźin: **Rěčespytny wotrjad.** Přednošk městopředsydy a wuradźowanja.

Sobustawy Maćicy Serbskeje a lubych hosći na tute posedźenja wutrobnje přeprošuja a tjanu syła wopytowarjow wočakuja.

Předsydźa wotrjadow
Dr. Herman. Dr. Muka. Wjerab.

Wšě naše sokolske jednoty, kotrež chcedźa „Sokolske Listy“ (čisło za dźěći) wosebje rozšerjeć, móža tute darmo we wudawarni dostać.

Župa „Jan Arnošt Smolerˮ wuhotuje njedźelu, 29. hapriele, w Hodźiju wulki serbski swjedźeń. Njech so naše župine towarstwa na to přihotuja. Nadrobniše zo hišće wozjewi. P. Krječmař.

Hlowny redaktor a zamolwity za politiku: Marko Smolerˮ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžnycy — Za nawěšk: G. Janak w Budyšinje. —

Hospodarski rozhlad.

Wutoru, 10. hapriele 1928.

Saidźenu sobotu njebě ani burhi ani produktowych wikow w Barlinje.

Jutře žrjedu 11. hapriele tu w Hródku žwinjace wili a sapoczmu jo rano ½7 hodź.

Pschisłatajcz pytaja:

Kuchinsku, Keller w Hodźiju.
Dźěłaczeku, sahrodnik w Bobolzach.
Holzu do domu, mandželska hudnikeho direktora Georgia w Budyschinje, Tucharska haša 6: — hapitka we Wósporku.
Pohonca a dźowku, Rämich w Korjezach.
Muržubnika blidarskeho, Mjedwjedź w Hródku, Barlinska dróha 13.
Mamselu, knježi dwór w Boranezach.
Podpjeru, knježi dwór w Koschli.
Pomozny (Jungfer) knježi dwór we Lašu.

Kupcz pyta

Konja črěnjeho, König w Nowej Wsy pola Burkhamerow.

Na pschenajerze

Kowarnja w Delnjej Hórzy. Dalsche wukasuje měschczanoska Jokuscha tam.

Na pschedań.

25 libjatow w Sdźěri cžo. 8, w hosczenzu w Wětczezach, w Brěsnje 33 pola Kuczinyk.
Jeja k nażadźowanju Leghornske Keck w Bórku, trutaze a kacze hosczenz w Wětczezach, Minorkske Jurk we Budyschinje na Tišlanskej haży 42.
Wós hospodarsti, Schmidt w Raschowje.
Kuczu, 3 deskowane wosy, rjeżak, pizowanski kaschczik, 7 žynowych rěbczow. Koch we Wojerezach, Drażdżanska dróha 1a.
Koltcze, 10 freudensteinowe schroke plaśaze we Wujezku cžo. 18 pola Burkez.
Běrny žymjenitne w Kobjelni 14. — Meißner w Pschischczach.
Ssyno luczne, Janak we Wasliczu: — w Kamjenzu, Wojerowska dróha 33.
Runklizu, 5 Ozent. Nowak w Bukojni pola Barta: — w Boschczach 41.
Krowa wyschokoczuczelna, w Cžornowie 20 pola Kamjenza a w Narczu pola Wojerez: — mloda, dalsche wukasuje pjekarnja w Narczu: — 3 wužitkowe, Nowak w Dubom: — mloda wyschokoczuczelna a Jatzoja w Delnej Hórzy 8: — wyschokoczuczelna, s druhim czelczom we Nižej Wsy pola Niežwacžidła: — wyschokoczuczelna črěnjolětna w Minakale 3
Czelczki, knježi dwór w Hucžinje.
Kosa blisko ke kóšatam we Wadczach 18.
Khójnowe žadźenki, hajnistwo w Wschczeji pola Hródka.
Stołny kamjenitne płotowe, Joschka we Wojerezach, Drażdżanska dróha 21.

Ssudnišan na pschedawanje

w Mikorczizach žrjedu 11. f. w. 3 draftnej khamorai. Kupcy jeźdu jo dop. w 11 hodź. w herbstej gryschcze.

schtwórtk 12. hapriele

w Budyschinje na ludnischnje dop. w 9 hodź.: 3 hosczenzowe pschedpisanske blidow, pisanski schekretar, blido, 25 gorschich stupnjow k schnurowanju, taflowity wós, dezkowany wós, 4 żelesne žankowe kłaki, žonjacy kožany khamor, wotesczki, pranzy, maschinske pažy, nožnej khamor, 3 klamowe khamory, 10 sijiwowych wobleskow, stejacy khabataj, 4 tennisowe kije, 3 metry tkaninowu sa wobleczenje, vertiko, stejazy schpihel, wucžahowaze blido, serdzowe blido, mydlowy trunak, klawěraj, skołaj, kanapa, 6 do, 3 pisanske kroje, sofa, klamowe blido, klamowy polzy, pianoforte, motorske kolo, drastnej khamor, konoba, 10 wolmjanych khabatow, wolmjanej wobleczenje, lodowy khamor, slicžbowazu maschinu, kajzu, 7 pschischczi blidow, 3 knihowe khamory, kredenz, bifetaj, stejazej czažnikaj, blido sa kurjerjow, kožanej stołaj, hubz (tepich), porzelinowa sahka, wschelaki czawor za motorske kola, motorske kolo 1½ PS., awto (dirz) 4/15 PS., wschelake schamotowe roły, kachle sa polschtlenczenje, wyschoki schpihel, wokrenzaty khamor, elektriska lampa, pischtowy sofa, blido pjched sofa, schewika kajzaza maschina, 4 moschkowe wobleczicžka, motor s ventilatorom, 2 pili:

se žiwobudnesze ruki, Blackburnski motor 8 PS. žmajmjetscha po 75 hr.:

w Sdźenczezach schijaze blido, klamowy khamor, pisanske blido, gramafon, stejazy czažnik, sofa, garnituru mebloww do sahrodki, wschelake mydła a špeczerki. Kupcy jeźdu jo dop. w 11 hodź. na gmjenitkim łamcze:

we Wojerezach dop. w 11 hodź. w hosczenzu „k schtomowej lawej“. Bodowy khamor, klamowu połkadnju.

Leżownosć 1¼ kóra wulka w Njeżwaczidle žlusczaze skótnemu wikowarjej Hermanej Gizenhej tam s bomskim podlanskim twarjenjom a brožnju wutoru 22. meje 1928 dop. w 11 hodź. w knježim hosczenzu w Njeżwaczidle. Gmjenski žudnik je hdnotu na 9329 hr. postajił, do wopalneje połkadnje je 19700 hr. sapisane.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hodź: Wiki njeżu hischcze wuwite. Płacžiny kaž doial.

Dop. ¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu, tola płacžiny sterje strnezene.

Ložowe damasty
bělosmuhate nawobleczenja, ložowe plachty, najl. wupjerki
pisane ložowe nawobleczenja
kupujeze jara tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach čo. 11
znapreča hosć. „Zlot. hwězdy“

Wuporjedźenje wobuća
solidnje a tunjo
w najkrótšim času
z ruku šite, z drjewowymi hodźikami
Ago (bjez šowa a hozdź.)
Crepe-gumij. póduše
so na wšě črije přičinja
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

Dla přenajenja ratarstwa
předawam za hotowe pjenjezy
wšel. wozy a rólne graty,
syčak za trawu a žito,
běrnyhrjebak, syjacu maš.
a někotre sučelne kruwy
a čelata k plahowanju
Willy Sickert, pječarski mištr w Delnim Wujezdźe

Dobreho pohonča
pyta **Delan w Baćonju**

Předam swoju
žiwnosć
wokoło 20 jutrow wulku, w cyłem abo dźělenu.
Hotas w Manjowje čo. 4

Wudowc
bjez dźěći, kiž ma dospołne bydleńske wuhotowanje, pyta sprawnu staršu knježnu abo wudowu bjez přiwiska k wjedźenju domjacnosće. Žeńtwa njeje wuzamknjena.
Poskićenja pod **„E 2“** na wud. „Serb. Nowin“.

Tworykupowace towarstwo w Budyšinje
zap. dr. z wobmj. ruk.

Našim sobustawam wozjewjamy, zo budźa so
sobotu 14. hapreja 1928 w 16 (4) hodź.
w našej centrali na Fabrikskej hasy čo. 23
dźělba derjezdźerżanych mebłow
zjawnje na přesadźowanje předawać.

Hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje
budźe **srjedu po jutrach — 11. hapriele 1928**
pop. w 2 hodź. w žurli „Serbsk. Domu“ w Budyšinje
Dnjowy porjad: 1. Rozprawy. 2. Nekrologi. 3. Wólby. 4. Swjedźeński přednošk k 200. lětnemu jubilejej dospołneje serbskeje biblije. „Serbow pócžowanja wo serbsku bibliju“ knjez farař Křižan - Klukšanski. 5. Namjety.
Wječor ½8 hodź. **zhromadna zabawa w hosćencu „K woprawnemu“,** znapreča Měšćanskeho dźiwadła **Předsydstwo.**

Jedźne a symjenne běrny
Trebitsche Ertragsreiche
(čefwjene) su na předań
w Čornym Hodlerju čo. 101
pola Radworja.

Wutrihać, jenož jónu!
Jeja k nasadźenju
Reichshühner (běle),
Leghorn (amerik.), jene 30 pj.
Skazanki wuprosy sebi knydom
Klem w Bukecach

Njekupnjejce
gramofon
přijedy hač so njejsće přeswědčili wo rjanosći zynkow a wo khmanosći mojich gramofonow a platow. Mam jenož najlěpše znamki stajnje na składže. Wobhlad. njehnuć Was kupić.
A. Lolk wikowarnja a mašinow a jězdn. kolow
w Hermanecach pola Łaza

Najkrasniši dar
za wšě přiležnosće su nowe pyšne zwjazki
H. Zejlerjowych spisow
Serbska kniharnja w Budyšinje / Serbski dom

Britwje, truhanske aparaty a nožiki,
:: wótřeńske rjemjenje ::
poruča w najlěpšim wuwjedźenju
Ernst Frick, britwjowa točerńja na Tř. kanskej dróze 4
Wosebita točerńja britwjow a chirurgiskich instrumentow kaž też wšeho krawskeho gratu.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a poia dowěrnikow 1,30 zł. kr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěl Smolerjec knihiźišćernje, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobilšeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifu. w. n

Čisło (Nr.) 85 — Budyšin — srjedu, 11. haprileje 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Njedótkliwosć Němcow.

S ezitim spišaczelom Karlom Čapkom so rozsěčuja z čěskosłowakiski president Mašaryk wo wuńwobdźenju słowjańskich ludow i swjeho wotrocźiwa rjekł: „Wšitke słowjanske ludy su so z swobodźenjom kužiskich Sserbow se swěrnej wójnu wuńwobodźile a so sjednoczile.“

Prašti dopisowaŕ „Vossische Zeitung“ k tomu pischinjenu:

W judownych němskich politiskich kruhach maju tute słowa za malo zbožownu, **dokelž so wona po pravom do mnohonarodnopolitiskich wobstejnosćow Němskeje mésha.** Też z Čěskosłowakiskej bychu trapnje sazuli, hdy by němski president thema **„hischcze njewuńwobodźenych Němcow we Čěskosłowakiskej“** narazył. Wuńamknjene njeje, so budze Němska za tesle radu napraschcež.

W tymle swisku je sajimawe, so je so pischi wulkim złoczinskim spěwanskim zwjedźenju jutry w Prahy zylne zwólnjanstwo serbskich spěwarjow wobdźelilo, kotrymž je Čěskosłowakska sjawnosć najzišiwiske sympatije wopokazuła.

Dopisowaŕ „Vossische Zeitung“ je tola pische wschu wérne njedótkliwy. Wón hižo so japrí, hdyž czěskosłowakski president praji, so ma kužizy Serbjo jenicźki słowjanski lud, kotrež so w žiwětowej wójnje njeje wuńwobodźił. Tajke rjece so njeńmjele cźerpicź. Němske knježerstwo dyrbi je Masaryskej a wschem druhim Sstowjanam sakacź. Sa Słowjanske ludy a wosebje sa Czechow njeńmjele Sserbje njeje existowacź. Jenož Nimzy ginedza w Sserbach a jich nepoczinkach rěczecź a wo nich knihi wudawacź, w kotrychž Sserbow jako kulturnje nisto stejacy lud wopisuja. Druhim Sstowjanam dyrbi so pódla teho z thwilemi na podlożu němskeje statistiki dopokazacź, so za někotre ličbowzaty poslednje herbske zlowo wonjelnuje a so tohodla njeje žadna, hischcze na Sserbow spominacź. — Najnjesłożowniske je dopisowarjowe pschirunanje njewuńwobodźenych **Sserbow** z **njewuńwobodźenymi** Němzami w Czechach. Tuchi **njewuńwobodźeni** Němzy w Czechach maju swojich **němskich** ministrow w czěskosłowakskim knježerstwje, němsku univerzitu, dwě němskej technniskej wyšokej schuli, němske seminary za němskich duchownych, němske gymnasije, realki, wyšše możne němske pschemysłowe, powołkanske a ludowe schule, němskich biskopow, duchownych a wučerjow. A czěskosłowakske knježerstwo so sa to stara, so so wyšše sudnistwo, duchowne a wučerske městna z Němzami wobsadźeja. Njedźiwajcy teho pak dopisowaŕ Němzow w Czechach tunje tak njewuńwobodźenych njetunje kaž kužiskich Sserbow, kotrež w Prusskej ani jenicźke schule njemaju, hdyž by so herbski czitacź a pisacź wucziło. We Sakskej bě je w Sserbach herbskich dźěcźom dowolene, we ludowych schulach herbski czitacź a pisacź nawukowacź, tola so herbska wučba na jara njedostatnaje waischnje podawa a tak njeje pschikasana kaž němska wučba. Wo twórcach tym pak so njeńmjemk dwórka Němskeje rěczecź a pisacź, a wosebje dyrbi to presidentej Mašarykej kruce sakasane byc.

Němska za francowsku rybarske łódze twari.

Na Hamburgskej łódźarni Stuelcena a Żyna je so na předźowanje wójnskeho wotschkodźenja 2200 tunow wulka parna rybarska łódź „Sergeant Gouterne“ natwarila a je na morjo puschcziła. Druha rybarska łódź samoho typa so hischcze na łódźarni twari a dyrbi je w bliskim czasu na morjo puschczecź. Stej to najwjetschej rybarskej łódzi switka. Kóžda z njeju je 65 metrow dołha, 10 metrow schéroka a ma 8000 konjazych mozow zylnu maschinu, kotraž je špičhońcu 10½ mile sa hodźinu rukuje. Łódźi dyrbitej pola Nowofundlandskich kupow rybu łoścź. Stej je znaschtanami wuhotowanej, so wschitej popad je wschěmi jeho wotpadanjami a pódlanskimi produktami z najwetschim wužitkom pschedźěłałej.

Němski finanzny minister Köhler pola kanza.

Kanz je jutrowniczku němskeho finanzneho ministra **dr. Köhlera** w audijenzy pschijał. Pschi tym je so banz ze pewschikownymi politiskimi wobstejnosćemi w Němskej zwuchowal. Přjedy teho je dr. Köhler kardinała statneho sekretara **Gaspara** wopytał. Dale bě jeho němski pósłanc w Romje na źnedanje pschepronył, pschi kotrymž je so někotre němske politiske wožoby wobdźěliche.

Tón samy dźeń je so dr. Köhler z reparazijskim agentom **Parkerom Gilbertom** setkał. S nim je so pjeca wo prajdenju rozrěcźał, kak mohła so reparazijska summa, kotruž na Němsku dobyczerjskim statam saplacźiecź, ponižicź.

Wobzamknjenje radikalnych kommunistow za pschichodne wólby.

Lěwizny kommunistoju, kotrychž su z němskeje kommunistiskeje strony wujamknyli, su jutry w pruskej žejmowni **„Leninsk swjask“** założili. Take nowa organisazija, kotraž „Lenin“ praji, ale „Trotzkeho“ mèni, preje drje, so je druha kommunistiska stroua, je pak to wopraudźe, dokelž wona sa pschichodne němskoskejmske, krajnoskejmske a gmejnske wólby samostajnych kandidatow postaji.

Na czole Leninskeho swjaska dotalni němskoskejmskiny sapósłanzy Urbahn, Maslow, Scholem a Ruth Fischer stoja. We wuradźenjach bě wótrosć nadpadna, z kotrejž so do kommunistiskeje strony dawachu k. Jeden wěcznik na to pokasa, so je Barlinska kommunistiska stroua w lěcze 1923 něhdy 40 000 zbornikow wuela, mjes tym so maju Barlin, Branibor a Luzija dźensa jenoj hischcze 18 000 zbornikow. Leninski swjask budze napschecziwo kommunistam i tym samym sprědkanni dźěłacź, z kotrymž su hacź dotal pschecziwo socjaldemokratam wojowali.

Kommunistiske njeméry w Kamjenicy.

Pschi demonstrazji kommunistiskeho młodźinskeho swjaska w Kamjenicy młodostni kommunistojo po městowych dróhach cźahnychu. Jedyn demonstrant, z kotrymž so jedyn policist pschercźa, policista do wobliča dyri. Sso wobarajo policist teptał wuholi. Druhi policist spyta pschecziwo wobdźělnikam demonstrazitskeho cźahu, kotrež do pschihladowarjow, na khodnikach stejazych, pjerjachu, sakrocźiecź. Demonstrantojo policista k jenej porjadnej a nadobu. Kommando policajskich sestojnikow nadpadnjenych policistow z cźěsta wuńwobodźi. Někotrych demonstrantow sajachu.

Jedyn z wjednikow němskeho monarchistiskeho hibanja wumrěł.

Nědźelu pschi měschczanoscie žiwobywarja města Lübeck, **dr. Neumann**, je bohorjo do jutrow z Bożej wuczu so sajasnyschi w starobie 63 lět **nahle wumrjeł.** Wot 1. decembra 1920 hacź do junija 1926 bě wón z přenim Lübeckim měschczanostu.

Neumann wjednjesche němskich monarchistow pschihłuschejsche, kotrež dźedza němsku republiku z najwutrobnischu wotstronicź. Hdyž w nalěcźu 1926 pruske knježerstwo plany monarchistow ja statny pschewrót nahle rozbi, bu wukoka, so bě wjednik monarchistiskich puczistow, insitzny radźicźel Claß, Neumanna po powrěcźenju republiki sa pschedsydu němskostatneho direktorija postajił. Neumann dyrbjesche potom jako němski kanzler monarchistisku nutrnu wustawu pschewjesćicź, kotraž politiskim pschecźiwnikam i wobwěsczenjom hrožesche. Po wosjewjenju tychle planow Neumann přeješe, so je z Claßom i jena był, hacź z listom, kotryž bě jemu Claß 23. haprileje 1926 napisał, jeho pschihłuschnistwo k monarchistiskim puczistam wotkryschu. Neumann je sapowědź, sastojnistwo prinjeho Lübeckiskeho měschczanostwa złożiecź. Lübeckite měschczanostwo jeho tohodla z wuprajenjom njedowěry nuzowasche, wrócźo stupicź.

Jendźelska so přeměnjenju Dawczowcho plana přećiwja.

Jendźelske nowiny so herliwje prózuja, wschě myslicźki wotpokazowacź, kotrež z wokolnego puczowanja reparazijskeho agenta Parkera Gilberta po Europie wuńkhadźeja. Pschecźiwo rospschedacźu němskich jelesnistich obligazijow so praji, so je finanzny gnet za cźaš rozrěcźenja Brianda se Strezemannom w Thoiry rjekł, so je obligazije z Claßom i jena był, hacź z listom, kotryž bě jemu Claß 23. haprileje 1926 napisał, jeho pschihłuschnistwo k monarchistiskim puczistam wotkryschu. Neumann je sapowědź, sastojnistwo prinjeho Lübeckiskeho měschczanostwa złożiecź. Lübeckite měschczanostwo jeho tohodla z wuprajenjom njedowěry nuzowasche, wrócźo stupicź.

Wěz by druhe wobliczo dostała, hdy by Parker Gilbert mohł Washingtonske knježerstwo sa to dobyjeź, so by wone swojskarjam wójnski dołh po tej samej mérje znižiło, kaž dyrbja po němske reparazije snižicź. Pschecźiwo tomu pak so Sjednoczene staty z nohomaj a rukomaj wobaraju.

Pólska a mała ententa.

Přjedy hacź je so pólski zwonkowny minister **Zaleski** na puczowanju do Italskeje nastajił, je wón faktniporjej agenturu rańschcheho radia rozrěcźenje pschihotowił. W nim je praji, so ma pozdźi Pólsce z Małej entencze wobjerne. „Ssmy z Małej entenu se zhromadnym idealom fatkowanja měra na podłožku njezranliwjesze sćeczenjow a respektom psched nim sjednoczeni. Trianonske knježenje kuzes Madźarskej a statami Małeje entenu drje za njepotrjebne pólskich fajnosow njedótka, tola je za nas faktor powschitkowneje politiki.“ Zaleski rapuje přećejsche, so je někdźe rjekł, so so Pólska za njezranliwosć mjelow Małeje ententy njesajimnje. Tajke knježerstwo by sa Pólsku njerozumne było.

Wo swojim puczowanju do Italskeje Zaleski praji, so je rad pschewrocźenje italskeho knježerstwa pschidjał, so by so njepotrjebnje z Mussolinom jednał. Zaleski je pschepodaczerjej, so wobnowjenje wobdobnistich zwjazkow z wodźerjej italskeje politiki jenoj płódne wuniknyli za dowěrjenje žiwětowego měra pschinjesze.

Agenta Moskowskeje internazionale w Parisu jaleli.

Parišska kriminalna policija je pódźenu we wólbnej zhromadźiznje kommunistiskich młodźinskich swjazkow we St. Denisu wotpółłanza wukonjazeho wobjerka Moskowskeje internazionale jałała. Sajaty je pjeca awstrijski Nimz, Schiller rěkaju. Jeho puczowanišći paš je jemu awstrijski konsul w Moskwje wuńdźił. Policija mèni, so je Moskowska internazionala Schillera do Francowskeje pósłała, so by tam za rozšěrjenje kommunizma dźěłał.

Wólbne wojowanje w Franzowskej i bijazymi depokasami.

We wólbnej zhromadźiznje, kotruž franzowski minister sa sjawne dźěła we swojim wólbnym wokrjesu w Belfortu wotmě, je k pukam dośchło. Radikalny pósłanc Miellet pschi tym ministrej z **pjasću tłóčnik z nosa dźiri.** Tłóčnik bě pschi tym zlama. Minister je swojeho pschecźiwnika wobschkrěźił.

Też w Ariegaskim wokrjesu so wólbne wojowanje z najwutrobnischemi wjedze. Tak je so w Saint Gironsu do tłóčje pschedsydy wólbneho komiteja Laffonta **bomba cźišła.** Khěžne durje a hladodło pschihłuschnistwa so rosbichu.

W Toulousu je so pschecźiwno sapósłanzej Laffontej attentat khrěźił. W poslednjej nozy ruczmu granatu k jeho tłóčnym durjam cźišnychu. Durje so i powětrownym cźišcźom satłóčichu a někotre wokonje schtlerčny so wutłóčichu. Laffont sam, kotryž bě w pschedsydstwje žedźał, njeje žaneho franjenja pozerpił.

W Grichiskej dicedźa pjeca zasy monarchiju zawjesć.

Beograjska „Politika“ je powěsć wschelakich Athenskich nowin wocźišćeła, po kotrejž staj njedawno dwaj wukrajnaj diplomatikaj faktniporjej kroczel pola grichiskeho knježerstwa dla wobnowjenja monarchije sćinikoj. Diplomataj staj na to pokasałoj, so budże jenoj z pomocu monarchije możno, strachej kommunizma w Grichiskej dowobaraczej. Athenskje nowiny ani njejene diplomatow ani jeju narodnosć njemjenuja. Napadne je, so su nowiny w Ssolunju tu samu powěsć pschinjesłe, z pschipomnjenjom, so by, hdy bychu kommunistojo nakhwilnje moz na so storhnyli, Jnzenołowjanska hnydom Ssolun wobkhadźiła. Pódła teho mělo by wocźakacź, so bychu zuse wójska pschistawne města wobkhadźile, so bychu zuse wobdźěleństwo psched kommunistami schtitale.

Myšla žebi, so je jedyn z njenjenowanych diplomatow italiski faktniporjej był, kotremuž je so najzerje jendźelski pósłanz pschińkamknył.

Wojowanje přećiwo kommunismej w Grichiskej.

Grichiske knježerstwo je wobsamkło, kruce napraswy pschecźiwo kommunistiskej agitazji cźinicź, kotraž je so někto agitazija skutka sćinika. Sa někotre dny su wulke wohnje w Kawalli, Athenje a Piräu jara wulku schkodu na-

kjinile. Jako jich założerjow maja kommunistow. Smitsowny minister je wobsedźiny jakuh pśiśpomnjeśk, i kotrymž chcyli so kommunistiskemu strachej wobaraś. Najprjedy je so kommunistam fakajalo, shromadźiśiny wotmeśeś.

Bamž misionstwo mjes žydami fakasał.

Bamž je poruczył, so by so sjednoćenjestwo „Pśicherjelow Jizraela“ rospušćiło. Tole sjednoćenjestwo, kotremuž kardinalalojo a druhi wyšnjo duchowni pśisłušnicachu, mějesche nadawk, žydow k katolskej zyrkwi wobroćiś. Rospušćenje je so stało, dokelž sjednoćenjestwo njeje se swojimi woprawnjenymi nadawkami i jenu było.

Narodna albanska organizacija pśeśiwo Italskej.

Beogradska „Politika“ je **manifest narodneje albanskeje organizazije** wozjewiła, w kotrymž so na strachi pokazuje, kotruž njewotwisnjosći Albanskeje se strony Italskeje hrozy, a nanjetnje reorganizaziju republikanskeje strony w Albanskej. Manifest staj albanskej emigrantaj Ivanaj a prjedawšoj minister wójny Rešchey Schabja podpisałoj.

Spśisahanstwo pśeśiwo japanskemu kněžerej.

Wotkryjeze spśisahanstwa pśeśiwo mikadej, kaž kněžer w Japanskej rěka, je w zyłym kraju wulke rozhorjenje zbudźiło. Policija je njedawno 1013 kommunistiskich agitatorow fajała, kotrychž winuja, so su pśi komplottu pśeśiwo kněžerej wobźeleni. Też Moskwa je pjeca do teho zajźeśeno, dokelž su, kaž je so nětko zhoniło, kommunistojo pśed poślednich wólbach pjenjezy i Moskwy dostali. Tykanje do japanskich należnoscejow je twichor rozhorjenja pśeśiwo kommunistam wulwołało. Wyšnjoscje należnoješi, kaž hižo ličba fajatych pokazuje, wulku wažnosć pśi tym pśisaja. Policajske zakrocenje pśeśiwo kommunistam je nětkotre njedźele zadało.

Wilburowa agitacija za wulke wójnske łódźiśtwo.

Minister amerikanskeho wójnskeho łódźiśtwa, Wilbur, je wjedźeu w rěci w Omaha prajił, so je wójnske łódźiśtwo Sjednoćenych statow dwanjeje rjadowanje a so njesmjaše wikowanje a bytosć kraja zdokitaś. Hakle, kdy by so jeho program za twar wójnskeho łódźiśtwa spśijał, by so jomnile njedostatkej wotpomhało. Amerika by muhła trěbne łódźe we wukrajn za pał płaciśiwy kupiś, tola wona želi pśicheje, so bychu so łódźe w Ameriju natwarike, so i Americjanam wobhładźile, a so bychu Americjenjo nad nimi rozkasowali. 80 prozentow wšěch twarišći wudawkowo amerikanskeje dźěłaceje dostanu. Amerika njepśicheje sebi ani nětkole ani **pośdźišo wójnu**, ale želi swot swojeho knježeństwa měr na wšěch czasy žada. Jdyž pak je to njemóžne, bjesstraichowe wójnje łaž w měrje.

Wuběr rěcži Wilbur dorajnje ja dokazaje narodne wustupowaiche. Organizowana agitazija ja to dźěła, je by to programum za twar wójnskeho łódźiśtwa njepśichwjeła.

Ze Serbow.

Dnjownika.

Srjeda, 11. jutrownika.

Hermana — Leona Wuikeho.

(Serbska srjeda).

† 1918 Jurij Deleńk we swótowej wójnje na bitwišću pola Ploegsteert w Flandernskej. Bźeše so 1882 we Wutołeicach jako **najstarši** syn wot 15 dźěći narodźił a -- pozdźišo jako kaplan Katolski Posoł wobjernje redigował. Jako dobrowólnik je z bróńju wojował a za swoju wótčnu padnył. -- Swoju smjerć do pśeczka widźo, napisa sebi za Katolski Posoł wozjewjenje wo nej. W listym pisa wo sebi: „W poslednim wokomiku zwumnuse wón na wšěch swojich swěrnych pśećelow a serbskich sobudźěłaćerjow, zo **wutrobu** jich strowju, jim so dźakujo a wo pacer za swoju kłuzu dušu prosa“. — Jurij Deleńk słuša do teje snadneje črjódki Serbow, kiž nic jenož we posledním wokomiku na Serbow spominaja, ale w kóždym wokomiku swojeho žiwjenja. — Njezabudźmy jeho! Jěra ból nas jima, hdyž na njeho spominamy. — Njeslušeše do tych *mudrych* lićerjow a mištrow žiwjenja, ale z ryzeho złota bźeše jeho wola. Po tym so človjek skóńcnje posudźuje, nic po tym, štož je dopśeł.

* 1776 Matej Kućank w Nuknicach, kiž 1844 jako tachant w Budyšinje zemrě.

† 1860 dr. theol. a fil. Kśesćijan Ad. Peschech, docus Lusatiae, potomnik śeskeho exulanty a syn serbskeje maćerje, kiž je so nalóžnje zabóral ze stawiznami Łužicy a mjeješe wulki zajim za Serbowstwo.

† 1918 Jurij Deleńk.

* 1790 Handrij Lubjeński w Rachlowje, pozdźiši farar primarius w Budyšinje a slawny Serb.

Pěsoń Lubjeńskeho ze studentskich lět.

Tśi kwětki mi kśěja we zahrodźe:
Ta pśenja toh' wjesela róża
Ma pyšić mi hłowu, wjesela mysl
Wšón zaćěri stysk mi a rudźenje
A k zahrodźi pusćinu stwori.

Tśi kwětki mi kśěja w zahrodźi:
Tej' njewiny lilja ta druha,
Ma pyšić mi wutrobu, bydli-li w njej,
Je mi derje a njezbožo žane,
Wšak njemóže tudy mje stróžić.

Tśi kwětki mi kśěja w zahrodźi:
To njezwjadne zeleńcko tśeće —
Mi sadźe na row! Te zeleni
Kaž duša so stajnje, tak nětdy
Chcu w njebjeskej krasnosći bywać.

Wokoło Jěta 1812.

*

— **Wo wjedrje.** Wčera wjeczor w 7 hodź. barometer 737, hygrometer —3, thermometer wo dnjo +22. Dźensa rano w 7 hodź. barometer 734, hygrometer —5, thermometer +11. — Schkleńca pokazuje na njewobstajne wjedro a tola śmjerwa so kłónčko **nimale** bjesmrócžneho njebja, hdyž tute rjadki pišamy. Wjedrańje mjenuja, so **wyšina nad** južnjejšnej Europje je sesłabjena a so nižina na mozu dobywa. Najpomnišći mamy, so nad połnócnej Europu sajo wyšina leži. To pokazuje na to, so hišcze **symny** czas na naš czaka. Wčera wjeczor hišo **žaby** rjechtachu. To je dwě njedźeli do swjatcho Jurja. Telko njedźel dyrbja po Jurju swjećiś, tak praji **burske** prawidło. — Jutśe jchtwórtk kłónčko 5.12 **hodźin** khadźa a so 6,50 hodźin khowa. Měśacźk je połnoc 1,39 hodźin khadźa a so dopołdnja 8,58 hodźin khowa.

— **Njerjśadujeze so na kamjenje!** Ludźe je nałeco do kraja jaczahnuło a pśichroda so nejsu pychu wobleka, dha khwalataju młodźi a stary wón, so bychu nowy cźerstwy nałeni powdźe žrěbali. Nałeńce wjedro pak ludźi bórzy pśiwjazuju a nuzowanje jeju. Spytowaś je staweli jaczahnuło, žiwu so wobsedze dźěći hnjła na kamjenje abo tamjenite tawśi a so lohko naśmurja, therejsejow nabudu. We jasnim nałeczu so njepśeńmy na kamjenje a teź nic na jenuju hnjdź, dokelž su nětko hišcze zjeheymne. Starschi dyrbjeli teź swoje dźěći napomnjeś, so bychu so njebydźili na kamjenitym pśhodny hydale, hdyž su so pśichi wokolobéhanju zhrěle.

— **Padnuschtwa.** Kradnyli su w nocy na 3. hapryleju 1928 i jenecho pola na Tśešanskich honach jenu bróńu, kiž bźeše nejhdźe 1,20 mtr. dołha a 60 cm. šyrokha, je žerdźu a 6 małami rjeśaškami. Dale su kradnyli w cźasu wot 7. hacź do 10. hapryleje 1928 j nutsdobyczom do jenoje twarišcze hudy jady wunjepśenje lokomotiwow 2 rólc trjebanje tśešcheje papy, 2 cźerstwiśi hamowaj, kótu a žołtu jelowu mérku, kótra bźeše mjer dołha, 3 pałcźiśi hojdźow, 6 mitownic, dołhich, mośazny homac, stary jaku do dźěła, wobsekanja a watu. — Dale su kradnyli w cźasu wot 6. hacź do 10. hapryleje 1928 z jenoje twdownoje fabrikli auterej cźažnik j zyjunikom a pokazowarjomaj, kiž same śpwéca: arabskimi liśbami; cźažnik na nich tydźeń dje, njemjeśecke cźišle. Wokoło pokazowarjow bźeše napisane „Denta-Werke Berlin SO.“ Cźažnik bźeše zanitkowany. — Wo wšelkune jdźenja prošu kriminalne wotdźelenje w Budyšinje.

— **Auto snjeśožiło.** Druhi dźeń jutrow dopołdnja wokoło 9 hodź. jaźeše wošobowany automobil pśez kolesnjanym na Nowjasskej dróhy do šichtowa a ko tam wobsedźi, to dyrbjachu jón wotwjeźeś. Jedyn bobujeźdźaty je pśichi srażenju z truchom rosbiteje šichtakuśeje techniki lohko na rucy śeła.

— **Swoje 95. narodniny** śwjeśeśeche wčera 10. hapryleje knjes privatus famlarski mišchtr Gustav Naumann, kiž je najstarschi wobydler naschoho města.

— **Swjedźeń i pśichiłeżnosću nawrota biskupa dra. Schreibera.** Jutśe schtwórtk wjeczor wotmeje so w salowaj „Krony“ swjedźeńsći wjeczor, na kotrymž chce biskup dr. Schreiber wo swojim puczowanju do Ameriki rosprawjeć. S wobstukom jeho rěcze budźa hudźbne a śpewne pśednjenja seminarskeho orchestra a zgrtwinskeho chóra swj. Pětra a pśenjej dźiwadłowej pśedwjedźeni komponistow Korle Englera a Otty Seiferta.

— **Personalne pśemeńenjenje na sastaraušćim hamtšu w Budyšinje.** Knjes zarjadnišćiwowy wyschšich inspektor Domerne bu pod 1. měrcom 1928 j pśeměnjenjom na sastaraušći hamt w Bielefeldze za zarjadnišćiwowneho hamtšnika pomjenowany.

— **Wustajenje dźěłow pomocnikow w Měšćańskej šahrodźe.** Budyšći wubjerk jenotlow wustaja wot 14. hacź do 16. t. m. w Měšćańskej šahrodźe dźěła rjemjeślnišćich pomocnikow. Wustajenja wotewrjeju so sobotu 14. t. m. dopołdnja w 10 hodź.

— **Cźežke njeśožoze z motorišim kolom.** Schtwórtk dopołdnja je knjes Jan Jensen z Budyšicha na Dźěłanskej dróhy pola Tśioch Hwězdow, hdyž kabel kładu, cźežko snjeśožeł. Wón je po śdacźu muž nad swojim kolom sjedł, do schtoma sajeł a žeble cźežko malcy šichtał. Wobsantjownemu, kiž z jwojeho nana jako nalejedował wobhłada Budyšćich měšćańskich omnibusow tu sakmuje, dowjezechu z thorobnym autom do měšćańskeje thorownje. Se Jensenom, kiž je 21 lět stary, je so jako trochu połepšiło.

— **Sezialnym reninarjam** wupłacuje so podjera na měśaz hapryleju hižom pjatk 13. hapryleje 1928 wot 8 hacź do ½1 hodź. w Sejmowni na Hrodowskej šahy 10 delkach we wupłaceźi. Njech tśeby wobsedźe na postajeny cźas kedźbuje.

— **Pśichi wopuśicźenja cźaka snjeśožiła.** Sobotu popołdnju je pśichi wopuśicźenju cźaka 29lětna žona na tudomnym dwórnišćeju na nohi krani, so dyrbješe ju dobrowólna sanitetna kolona z thorobnym autom k knjesej drej. Wittej a na to do jeje bydlenja w Krafcgach dowjezeć.

— **Swjaśi sakliši bludaršich jenotow** wotmeje swój 21. Sakśi tśeśi bludaršich mišchtrow 16. a 17. junija we Lubiju. Sdokonc wotmeje so wobšćerkna wustajenja ze bludaršeho powołanja.

— **Sa hamtšeho hejtmana w Marienbergu** bu knjes knježeśiwowy rada Berger pśichi Budyšćim hamtšim hejtmanskeje poštajeny. Swoje nowe sastojeństwo nastupi k 1. meji 1928.

— **Sjamjenjenja witowarnja Louisa Wagnera w** Budyšćinje wozjewja z nawěšćikom w dźensnišćim cźišle, so ma we jwojim wobkhodźe na Jitnych wilach 4 tśoźu zbotcu wužywuśitojneho wo kukach a pastwišćach, kiž kóždemu ratarjej darmo radu podawa. Wobkhodźujce dźensnišći nawěšćik.

— **Dźeń macerje.** 6. njeńsi dźeń macerje, kiž so kóžde lěto druhu njedźelu meje wotměwa, padnje lětsa na njedźelu 13. meje.

— **Knjes nrsch. schi měšćańskeho Nieduer** je na sahorjenje šlepeho cźerwjena jtherit a dyrbješe do druhi dźeń jutrow k operaziji do měšćańskeje thorownje pśejeć. Operaziju, kotruž je knjes dr. med. Kaestner wuwjedł, je so normalnje wotmeła.

S **Borka.** Sobotu popołdnju wokoło ½2 hodźin spłoschi so trótko pśed Borkom kóń jeneho Sahłowskeho ratarja, kiž z mjeta jedźeśe. Muž skoco njemóžesche dźerżeć a wobaj, muž a žona, buchtaj z woza cźišnjenoj. Muž wosta i cźežkimi ranami na hłowje leżo. Nimo toho bźeše so teź cźežko wobdrěł. Žona bźeše so tohorunja na hłowje khćero sranika a žeble ruku wobcźežiła. Pśednju pomoc politicaj sujelbožennym samaritiki i Mulkeje Dubrawy, kiž runje i tym pśichiźe. Skasany khorokuny auto Cźerwjeneho khrija hórzy pśichjedźe a bo wjese sujelbožencju do Budyšćeje thorownje. Žona mo-

Herčine potajnstwo.

Roman.

46] (Pokšacźowanje.)

Mjes tym bźeše wšitkim Pechenart zapocźał dale cźitaś. Hdyž bź hischcze wujeźnił, kak je Rosy Finocelowoje dźěło było Gerchinemu zastaranju dowźerjene a wot njeje cźěrpiśeny k pśetwanjenju pśichepadate, jtonej Renandin swoju pozjedźenju wolu je taftinile złowanti:

„Za złajane najwjeśchcho, njewobwužujowanu dowěru na swoju cźitu Berlu a pjenjez we teje lubjesći a pśihotowjosći je mi polny bokolas mél. Za ton pśichipeł, je by leje wotrowanje ju do nekotrich wuzkoscejow pśichinjeło, njeje **nicze wjecy** tacź **spravene**, je jej teź hyrdli do rucolo dam, swój nadawk zyle wutrjenjeci a cźichcheb dźěcza zawźeśiś. Nimo toho je wona jenicka w mojim pśebywanjestwje, kiž wobkheśi famerinjeze, kotreź sm trěbne, je by by se famerinje prawie derje rałozyła, kotrehož želi nadobnjeź je mi dołej cźežko było. — Potajtim ponjemnju swoju cźitu Martin Antonietta Berlu z Manyrić za swoju hlawnu dźěłjeśitku a potajam, je może wete dnja swojeje pełnoletnosće je wichcim mojim pśihlidowan a njepśihlidowanym samozejom po swojej woli cźinić, i tej winemałosćeh pał, je wupłaceje mojimaj stanymaj złožowanaj Fanchette a Pitois dośinjejšich letnin rentu po pjecich stach frankach a so da łóże l.t. w Cachaladźi cźerkwi Wšej usich ja mér a lekej mojeje duśe wotmeźowaś.

W Cachaladźe, 8. hodowinka 184 . . .

Eustache Renandin.“

Notar roshladny ko i wjeźelom, pośmeźowanym spohladowanjom po sinej a wobkhadowarske wiz bjes wšitkoho tajnstwowcho spokojenja dołhe wobliczo zwórhy Manyrić, potom połoji wotkazanje zdwórliwje Gerce do rukow a pśicheje jeje i jwóje wutrobu zwoju.

„Knjes Renandin je mudrje a cźestnje jednał, je je jwoje wotkazanje na tole waschnje sejajał“, wón rjekny.

„Wój bratr ajn i jenicźkim zjawiznym na maje njejwominał“ rjekny knjeni i Manyrić pośna hórkoscje . . . „Wón njemjeśeche pśichiwinjoscje, ani fumpfla za fwójon . . . To wuchadża zyna teź i waschnju, i kajimž je ko pśhecźinwo jwojim rudnym dźěcom sadejał . . .“

„A cźemu hišcze telko klowowu?“ jawoła Gaspard wuśmjewdujo. „Won je nas i wotkazanja wujemknył — i tym je wschitko prajene! . . . Pój, macźi, my minjamy w tutem domje nicźo wjacy pytaeś . . . Wimi moju rulu a pójmoj! Phaner, pój jom!“

„Bźecźaśi hišcze wokomik, cźeka!“ wrajeśe Herta knjeni i Manyrić . . .

Potom wobroczi so na notara a wopraschа so, na wotkazanje pokazanje: „Cźejeze li, knjes Pechenart, tak dobry bycź a mi prajiś, kajke prawa šudźeśche dowźerjena mi jwerina mela, njednjdźeśche li tehole wotkazanja bycź?“

„Dowola zone“, knappschcźiwi notar, „bźehetoj jeho macź njeje hyla pśichipómata . . . Bu li Renandin syl bjes wotkazanje mamerel, to budźeśche jeho zamoženje po jenakimaj cźěłomaj wam a wojbej hyeni cźeźe pśihwadle.

„Ale nětkole runa je tole wotkazanje pśichipómacźe?“

„To je tara dunkelrote, hnadowa kuźeńca. . . . Dowola budźeśche, hdy by Roja Finoel, pśichipómata była, jeje jym teź, tola jenoj na połoju zamoženja prawu mél. Druha połoza by jakanjim manuelcam pśipadała.“

„To dopahaf“ prajeśe Herta. . . . „Mój muj je ko wot nejpravnocho hnadwa zamjeśeł daf, hdyž je zwaze kamjum kotru j namórdnjowa swisankruf, bjes bwela spóstawa to zam nětko tam hanjeka; ja myślu, so po mutrobje Bożej a po prawnojeji jednam, hdyž tole wotkazanje wiecźu . . . .“

Se pśeschmyu pohibom rostorhnu kolkowanu liśćinu, a cźiłamy schlehjerdy do pjezała. . . . .

Gaspard zapałarowa a kujeni i Manyrić wjeśele zawrjeła. . . . .

„To je cźiste bludnoscź!“ zawoła notar pśheklapujcy, a sajeźe, njedźiwajo na jwach, so by wopali, i ruku do zahłu a wuczeje nekotre ko palaze kruchi papjeru.

„Zajśi hiwrat!“ zwarjeśeze Gaspard.

„To widaf je jenoj hišcheze nejchto cźłowczkow,“ bźehe tajche wudowa.

„Dej jednotlive kruchi sm hischcze dobre a płaćiwe,“ rjekny notar a wuczahowajosche ko, njeswesego pośpjewajo, porjm. . . . .

Ale jeho wobliczo jezahny ko widźemnje do dołhoscje, hdyž wozjewrinjese zhyli wotkazanja pśichehlada.

„Dźeł pobrachnje,“ wón rjekny, a to tón najwažnišći! Wschitko to pec cźinje ko na stawiśiznach wo malem pjerachu. . . . .“

Budowa a Gaspard jako wodrahowjschtaj. — Notar złoji jaflobjeny jwoju aktowku.

(Skónczenje pśichihodnje.)

šche so bórzy jako domoj wróćicź, muž pak w khorowni wostał.

S **Bjelšicy.** We nozy na pjatk wudyri wokoło 3/4 12 hodź. pola zwonoweje Hermana Britšiche woheń a śnicźi domske a hródźe hač na nuzy. Pódlažojacu bróžeń mózachu dwaj wobydlerjo wobory i pilnym dźěłom wutkhowaś, ale hdyž so jim to njeda, su wobaj hišći do rańšeje hodźiny na nogach. Na wopalnišchezo pšichiźěłeschćez nimo wšeje wótre njeje

Za khorych a ćerpjacych
Nadźijepolne puće k wustrowjenju!

Metoda galvaniskeho słabeho pruda je sebi w běhu 30 lět wulkotne wuspěchi dobyła a je swětosławna. Wjacy hač 500 000 němskich swójbow ju nałožuje.

Znaći lěkarjo poručuja nałoženje při khorosćach čuwow a myškow, při neuralgiskich wobćežnosćach, wokhromjenju, wići, drjenjach, ischiasu, podkłóću, zakalkowanju žiłow, powšitkownej nervownosći, Neurosy, nervoznych khorosćach žołdka, črjewow a wutroby, bjezsparnosći atd.

Štwórtk 12. haprleja 1928 wujasni Wam to naš

swětłowobrazowy přednošk

wječor we 8 hodź. w sali hotela „Běły Móh" w Budyšinje

Přednošk přijachu we wšěch městach Němskeje z najwjetšim zajimom.

Pjatk 13. haprleja 1928 **dopołdnja wot 9—12 hodź. a popołdnju wot 3—8 hodź.** **w samsnych rumnosćach.**

Darmotne **hodźiny rady podawanja** a **powučenja** wo přihódnym nałož. našeho lěkowanja w swójbje

Za žony su khorobne sotry přitomne. —— Wosoby, kiž njejsu 18 lět stare, nimaja přistup.

Wohlmuth - Röntgen - Institut Dresden-A

Bürgerwiese 22 **Telefon 15218**

Najlěpši **woprawdźity ruski dźećel,** skhadź. 99%, bjez kóždeho njerjada

Wikowarnja symjenjow Rauchfuß w Budyšinje 9 na Žitn. wikach

Hamtski dowěrnik statn. skitanja rostlinow

Sućelnu kruwu předawa Klos we Łazu

Woblcki k woprawjenju

po wšěch płaćiznach poručuje

Franc Mršťny

W Budyšinje na Bohatej hasy číslo 4 / **W Kamjencu** na Cwingerskej hasy číslo 16

Najlěpšu orig. **runklicu,** čefwj. a žołtu, **cokr.** runklicu k picowanju, **peluški,** hróch, **seradelu** posl. žnjow

Wikowarnja symjenjow Rauchfuß w Budyšinje 9 na Žitn. wikach

Hamtski dowěrnik statn. skitanja rostlinow

Symjentne běrny ma na předań Ernst Pehlau w Jatřobju č. 5

Symjentne běrny

1. wotrywk

Deodara, Hindenburg, Pepo, Grativla, Parnassia předawa po małych dźěłach

Albert Zieschе w Prawoćicach

Jědźne a symjentne běrny

Trebitsche Ertragsreiche (čefwjene) su na předań **w Cornym Hodlerju č. 101** pola Radworja.

Ručne dźěła

předkreslene tunjo pola

W. Köhler w Budyšinje na Hłownem torhošću číslo 9

Dla přenajenja ratarstwa

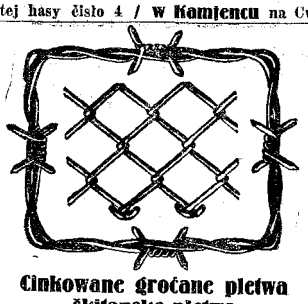
předawam za hotowe pjenjezy wšěl. wozy a rólne graty, syčak za trawu a žito, běrnyhrjebak, syjacu maš. a někotre sućelne kruwy a ćelata k płahowanju

Willy Sickert, pjekarski mištr w Delnim Wujezdźe

Princeske suknje

košle, žonjace khołowy, jaki, košlowy płat, kopřiwinu, běłe a pisane łožowe šaty, ćopłe štaćiki jara tunjo

K. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znapřeča hosćenca „Hwězdy"

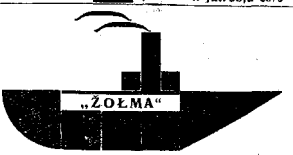

Cinkowane groćane pletwa
Skitanske pletwa
kalaty grót
wšěch družin pola

Gebhardt & Co.

w Budyšinje na Karlowej hasy 5
při Tworowym dwórnišću

Dźěłarnja groćanych tworow a pletwow!

Zjawne ludowe zhromadźizny.

we **Nowej Wjescy** pola Geißlerec arjedu 11. hapr. wječ. we 8 hodź.
„ **Wudworju** w hosćencu štwórtk 12. „ „ „ „
„ **Serb. Pazlicach** „ pjatk 13. „ „ „ „
„ **Njebjelćicach** „ sobotu 14. „ „ „ „
„ **Protecach** „ „ póndźelu 16. „ „ „ „
„ **Krěpecach** „ „ wutoru 17. „ „ „ „
„ **Halštrowje** w Čornym konju arjedu 18. „ „ „ „
„ **Wotrowje** pola Šołćic štwórtk 19. „ „ „ „
„ **Kanecach** w hosćencu pjatk 20. „ „ „ „
„ **Swinarni** „ „ sobotu 21. „ „ „ „

Thema: **Napřemohjězdźenje čołmoweho towarstwa.**

„Čołmowař" **Pawoł Wirth** ze Strože.

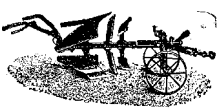
Ratarjo!

Nětk je prawy čas za nowowobsyće abo wospjetne wobsyće **łukow a pastwišćow**

Kóždu sobotu hač na dalše steji Wam **darmo** k radže **nazhonity** wěcywustojny wo łukach a pastwišćach, kiž Wam wo trawowych měšenjach za wšel. družiny pódy a wo wšitkich prašenjach **płahowanja pólneje pley,** dokładnu wěcywustojnu radu podawa.

Moje jara derje skhadźace wupruhow. symjenja zarućuja dalši wuspěch.

Louis Wagner, wikowarnja symjenjow, w Budyšinje. Tel. 2709

Jurij Hänsel w Budyšinje

na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736

Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska w Budyšskim hamtskim hejtmanstwje

Skład ratarsk. mašinow a gratu wšěch družin

Pytamy pilneho a spušćomneho

dźěłaćerja

w starobje 18—24 lět, kotřiž móže hnydom započeć.

Kłóštrska piwarnja Marijneje Hwězdy

Naturska hojeńka H. Freund

Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty

na Jägerskej drózy 5I

3 mjeńšiny wot dwórnišća

Rěčne hodźiny: štwórtk, pjatk a sobotu.

Jenož w 100

eksemplarach mamy hišće

H. Zejlerjowe spisy

4 zwjazki

krasne pyšne zwjazane na składze.

Khwataj a zwěsć sebi eksemplar

W Serbskej kniharni W Budyšinje

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serb. kniharni" w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Wutrobny dźak!

Wróćiwši so wot rowa našeho lubeho **nana,** bratra, dźěda a wuja

Michała Kindermana
w Khrósćicach

wuprajamy wšěm susodam a znatym, wopytowarjam pusteho wječora a přewodźerjam, wosebje wojeńskemu towarstwu w Khrósćicach

naš najwutrobniši dźak a zapłać Bóh.

W mjenje wšěch zawostajenych

dźakowne dźěći.

W Khrósćicach, Wudworju, Budyšinje, Lutobču, Worklecach, Dobrošicach a Konjecach

Příloha k číslu 85

SERBSKE NOWINY

Srjedu, 11. haprieje 1928

Serbska jutrownička.

(Pokračowanje skónčenje.)

Wot našeju dopisowarjow dóstachmy sćěhowacej rozprawju:

III.

Křižerjo w Radworju. —

Cicho, mórnje, swjatočnje wočakowaše Radwor jutrownićku rano we błyšću skhadźaceho słónčka holdowanjo křižerjow horjestanjenemu Zbóžnikej. Radwor bě krasny, cyrkej bě wupyšena, domy čiste, zahrońki zaso po zymskim času w porjadku, dwory a puće wumjećene a kěrchow połny kwětkow. Budyšskim křižerjam stajichu Radworćenjo čestne wrota, přećoł tuši so tola prěni raz k jěchanju zwažichu.

Hižo wokoło 12 hodź. so prěni naši křižerjo skhadźowachu. Khwilku pola přiwuznych a znatych postawachu wóčakowachu. Ale hižom zwón jich k zhromadźenju wołaše. Tuž so z nimi rozłohnowachu a jěchachu k zhromadźenju do wsy. Tu wobjěchachu swj. křiž. Našemu prócesijónej sta so česć, zo měješe jubilara, mjenujcy knj. kantor Cyž-Stróžećanski k 25. sobu k'chaše. Při tutej přiležnosći pocesći [illegible] stojny knjez farař z myrtowym wěnčkom [illegible] cyrkwi so słóčorne 25 błyšćeše. Bóh dał, zo by [illegible] swój zloty jubilej docpěł. Lětsa bě Radwor [illegible] porow, mjez tym zo bě jich w prjedawšich [illegible] mjenje. Jěchachu z nawsy k cyrkwi, hdźež [illegible] nowje. Božu martru a horjestaje dóstachu. Z horliwym spěwom a pod mócnym zwonjenjom wotjěchachu do Baćonja. Lwom běchu naši wotjěchali, witachmy hižo Budyšskich. Tři razy cyrkej wobjěchawši, nodachu so do wsy. Tu wobjěchachu swj. křiž, wotedachu khorhowje a dźěchu hospodliwym Radworćanam na kofej. Mjez tym dźěchu přihladowarjo k nyšporu. Lědma doklińčachu poslednje zwuki w cyrkwi a hižom zazwoni k jěchanju. Jěchachu na kěrchow, hdźež wotpuskne paćerje wuspěwachu a wobchu so na dompuć po puću k Boranecam.

Hižo słyšachmy zynki měšćanskich křižerjow a hižo zaso Baćońskim zwonjachu. Tući — 25 zaso — jěchachu wokoło cyrkwje a potom přez pohrońišćo, hdźež so za wotemrětych pomodlichu a so do wsy jěchachu. Někotři pola wšelakich znatych a přiwuznych kofej pijachu. Po kofeju wotjěchachu nimo stareje šule do Baćonja. Po 6 hodźinach Radworscy wróćichu a jěchachu přez wjes na pohrońišćo. Tež tući spominachu na swojich wotesłych a potom jěchachu přez wjes k cyrkwi, hdźež [illegible] wotedachu. Wot tudy wróćichu so do wsy. [illegible] spěwom: Daj, Knježe, z twojim žohnowanjom... [illegible] pożehnowachu.

Po běchu jutry słónčne, čople, jasne, kajkeż ze [illegible] pomninu. Bóh dał, zo bychu wšitcy tući křižerjo hišće dołho z jěchanjom horjestanjenemu Zbóžnikej holdowali. By pak Bóh někotre z nich wotwołchoył jeho do swojeje njebjeskeje domizny powiz nim wěčnje jutry swjećił. X.

IV.

Z Dekan. Po starym znatym zwučenju jěchaju křiKulowskeje wosady do Ralbic a Ralbičan do wa, a tak też lětsa. Mjez serbskimi křižerjemi najwjetši procesijón po ličbje koni kaž też po Dopołdnja w 9 hodź. jěchaja ze swojich statow a wjeco po cmje wo wosmej hodźinje wróća so Ralbičanskich křižerjow naličichmy 120 a Kulowskich 202 (mjez nimi 38 němskich). Zajimawy je Kulowski křižerski čah předku Němcy z města, kruće a raznje spěwajo a po krótkim přetorhnjenju Serbjo ze wsow, spěwajo naše serbske kěrluše, spěw cyle hinašcho razu, wjazany a žołmjacy. W pěknej přezjednosći je to tak stary nałožk w stajnje jenajkim rjedźo. Hdyž też powšitkowaje rjane konje widźachmy, dyrbimy tola připóznać, zo Kulowska wosada na wosebje dobry skót dežrži. Spěw pruskich křižerjow je so wot poslednich lět sem wurjadaje wudospołnił, kaž też cyły zwonkowny zjew procesijóna. Jenotliwe wsy spěwaja w póstnym času pilnje jutrowne kěrluše. Radostne alleluja rozlěhaše so krasnje po Delanskej nižinje a čěmnej holi při krasnym słónčnym wjedrje. Kulow mějaše drje tysacy cuzych přihladowarjow, też do Ralbic běchu mnozy z wokoliny přikhwatali zo bychu widźeli serbskich křižerjow.

Z Wostrowca. Stare rjane wašnje jutrowneho jěchanja (Němc to też mjenuje „Saatreiten") wukonjoše so tudy prěni swjaty dźeń jutrow. Procesijón wuječa w 1. hodź. z Wostrowskeho kěrchowa a hdyž bě torhošco junkrós wobjěchał, čehnjese po honach Blumberga a Marijneho Dola do klóstra. Tu jěchachu křižerjo tři króć po klóstrskim dworje, kaž je to też w klóstrje Marijnejo Hwězdy z wašnjom — najskerje je so tuton serbski nałožk do Wostrowca klóstra Marijneho Dola dla přenjesł — a potom wróćichu so zaso domoj.ć Krótko před městom pak wotbroči pobožny pobkhad k Pastwinskej horje (Hutberg), hdźež je křižowy puć. Wottud přijěchachu wokoło 4 hodźin zaso na torhošco. W farskej cyrkwi schołowaše na to swjatočny nyšpor z Tedeum.

Skhadźowanka Serbsk. studowaccje młodźiny we Łazu.

Po wójnje je dźělawosći naščeje studowaceje młodźiny bjes dwěła žiwšcha a ſdarnjcha. Nimale porjadnje wulkhadźuje ſkromadny organ „Serbšći Student". Wšitcy nješe zajimawcho a ſwojoraznjeho wjele, kaj nam to posledne cźišło ſ nowa dopokazuje. Sa što ſpjerwonjelem nastawkow nochcemy bracj, hdyž we ſwojej młodoſtnej ſaboritoſći druhdy ſapſchimnu do naščich pomérow, je njepſchepytnjo ſ dosć kritiſkimaj wocjomaj. Wuſtorha nješ je naſcha młodźina. Bóh ſžohnuj jeje wohnitu ſapałitoſć a hoczu luboſć ſ ſwojemu małemu ludej.

Po wójnje khodźa naſći ſtudowazy wob što króćy ſo ſwojeho ſerbſkeho luda, ſo bychu jón ſeſnali a lud jich. Młodźina je nadźija pſchichodnych cźasow a njeh wostanje dale ſe ſapazom wohnišćhcźom naſchich narodnych idealow. Wulki je wšcźe wopor naſchich ſtudowazych, nam k hodam wobradźicj ſkhadźowanku a k jutram pſchihotowacj hišćhe dalſchu. Djenja wyſoke ſchule wot ſwojich khowanzow a ſchulerjow wjele ſadaja. Tuž waſmy ſebi jich wopor cźim wyſche, hdyž krótke dny trěbneho wodpahnjenja wěnuja ſwojemu ludej. A wšcźe pſchihotowacj wulki wopor. Dyrbja ſo tola pſchihotowacj ſa poſtiſcźenja a wuſtupowanja na ſkhadźowanzu.

Sa jenotliwych ſtudowazych je pucź ſwjetſcha jara dałoki, wošeſe hdyž ſkhadźowanku wuhotuja w naſchej holi, kaj druhi dźeń jutrow we Łaſu. W holi ſu wšy a wjeſći bóle rospróſcźene. Hodźiny dołho dyrbi druhdy ſtudowazy na ſwojim ſ wjeſćha poſcźenym, najbóle mnozym kolešu wiſzacj, ſo by dozpił na měſtno ſkhadźowanki. Też doma maja wopyty ſnatych a pſchiwuſnych. S jich ſrjedźiny wutorhnje ſo ſtudowazy, ſo by khwatał na měſtno ſkhadźowanki.

Też druhi dźeń jutrow pſchećeſelny a hospodliwy Łaſ pſches 20 ſtudowazych a ſtudowaze witaſche. Tekło we létach do wójny druhdy na hłownych ſkhadźowankach naličili njeſjmy. Na popołdnſchim poſedźenju bě ſ hłownym dyrkom pſchednoſchi hłowneho ſtarſcheho k. Nowaka wo pſchednoſcźe „Stari kněſa a my". Pſchednoſchi bě pſchecźe naſcheho ſtudentſtwa, ſo chyła naſcha inteligenca ſwojemu dorośtej wjeſćhu ledźbnoſcj wěnowacj. Pſchipoſłuchaſjow bě ſo wjele ſeſchło. Wotměchu tola na ſamžnym měſtnje nješto cźaſa do tutoho poſedźenja pſchedźydźo ſerbſtich towaſtwow Wojerowſkeje wokoliny wažne a wuſpěſchne wuradowanja. Pſchednoſchi wuwabi wiſchoſtronſte žiwe pſchipołnjacje. Jemu pſchiſamknu ſo krótka rosmołwa.

Wokoło 6 hodź. wjecźor, hdyž ſo Boże ſłónczko hotowaſche domoj hicj, wotměchu ſtudowazy hnujazu ſwjatočnoſcj pichi rowje Handrija Sejferja. Jim pſchiſamknu ſo wulka ſyła luda. Pſchi pomniku połožichu wěnc ſe ſerbſkej ſtełu. Knjes ſtudent Wowcźerk rysowaſche w derje pſchemyſłenym pſchednoſchku waſnoſć drobneho tu dřemajeho wo ſerbſći lud a ſerbſće piſmowſtwo. „Bóh je ſ nami, wjedźe naſ", rosnoſchowaſche ſo pſches cźichu wjeſtu a wjecźorne ſmérći.

Pomałku pjelnjeſche ſo wjecźor ſala Schołcźij hoſcźenza. Sa wjazy bě tam hišćhe doſcź měſtna było, hacźrunjeź na 150 wopytowarjow naličichmy. Symbolſka hra „Sbudźenje" tolmacźowaſche nam ſacźuca naſchich ſtudowazych. Sły kuſtarſći njebožcźink je rjanu Luźizu do morjazeho ſpara podnurił. Pěſnjeź ſaruje wo ſwój hinjazy lud. Młoda wěſchcźerka pſchipowěda rjeſchi pſchichod. S naſdała ſu ſtyſchcź ſadrjewe ſokołſte pſcheſpoſła, pjehżo bóle a bóle ſo pſchibliżowaje. Rjekoło Ssokołjo rosputaja morjaze nacźinjenja. Kralowna wotucźa je ſwojeho ſpara a domiſna je duchownje wuſwobodźena. Knjes farař Riota a wjeſmy farař k. Malink ſłoſłichtaj rhutne a napinaze ſłowa na ſhromadźeny lud. Bohu wostaćj ſwěrni a jeho ſwjatym kaſnjam a ſatkowacj ſwojich wótzow lubu ſerbſku rěcź. — Někotſi ſtudencja bodachu hišćhe někotre pryſłate ſorcźiſi. Mots Wróćoſtup ſ Kulez bě ſo też do Łaſa pſchiwacźił, ſo by feierlichſt pſchecźiwo ſerbſtemu nowotarſtwu proteſtował a napominał, ſo bychu ſo jeho protestam ganz entſchieden anſchlieſowali. Sso wě, kaj wołchodźom po Sserbach nadeńdźe też tu derje ſapſłużene wuſmjeſcźe.

Serbja na feſtivalu „P. O. Č." w Prazy.

Sobotu 7. jutrownika 1928.

Přeprošenje — zazděl.

„Pójće a jěďźće sobu do Prahi", tak nas lubje často Serbska Nowiny pominachu. Njedachmy sebi dołho kazać, to Serbow waśnje njeje, ale nastajichmy so na puć po ličbje přez 200 wobźělnikow. Sobotu rano we 7 hodź. pisanješe so předměstno Budyskeho dwórnića ze serbskimi narodnymi drastami, to běše wobraz radosće a wjesela a skoro — skomdźichmy čah, pilnje jedyn druhemu šukotajo najnowiše. Naš njespróčny serbski narodowc, naš wjednik zajězda, knjez wyšši wučeř Slodeuk, poćese so hižo kaž . . . Cyle na so a swoje zabywši je dźěłał posledńje njedźele, haj prajmy skoro wo dnjo a w nocy — k lépšemu zajězda. Naše wutroby ćepja dźaknje w tutych dujach radosće za njebo. Najlubši a najrjeńši dźak drje namaka we swojej wutrobje.

Cali zadwizda a my zaspěwawši sebi wopušćichmy Budyšin, khwatachmy přez Wjelećin ke krajnym

Dyrdomdejnik.

Dyrdomdejnikow też dźenja hišćhcje dosć po ſwěcźe ſo běha. Tajſi dyrdomdejnik běſche też naſch maty [illegible], kotremuž běchu ludźo pſchemjeńk narjekli, dokelž [illegible] na wšitkich hejdźikach, płotach, ſchtomach, po kaſ [illegible] ſtakſche jako wjewjerćźka. Njemóžeſche pak ſo na [illegible] wjeſnje kradnjenja woſtajicj, ſchtož ſyła ſa njeſchto [illegible] njemějeſche.

[illegible] Jakub abo pſchemjeńk, kaj jemu wſchitcy rě[illegible], bě wot małoſcźe ſem janjerodźeny. Na ſwoju [illegible] ſo wjazy dopomnicj njemóžeſche, dokelž bě hižo [illegible] ſa, prjedy hacź bě hólcźej ledma dwě léźe ſtary. [illegible] zan bě po prawym korónpleczej a cźahaſche ſe wšy [illegible]. Hólz dyrbjeſche wſchudźom ſobu. Dokelž pak ſej [illegible] jedyn krébnu, tak wobaj cźaſto nicžo k jedźi [illegible], wekebje hdyž po wſach cźahaſchtaj a nje[illegible] Tohodla khodźeſche hólz po proſchenju, nje[illegible]. Dokelž pak ſo nan ſtyła wo jeho wo[illegible] Jaraſche a hólz też jenje do ſaneje ſchule [illegible] dha bu hólz zyle janjerodźeny a njeroſe[illegible] ſwojim a twoitim. Kradnjeſche wſcho, [illegible] k poritam łepſeſche: pak kuru, leje, pak [illegible] a wſcho możne. A hdyž mějeſche hoſpoja [illegible] ſtoſći k ſuſchenju, po te ſebi też bobeja. [illegible] Kamo Natuſchkezom kolbaźy ſ naj[illegible] ſo debywſchi.

[illegible] Jakub ſ wopredka ſ nuſy a hłodu dła [illegible], dha ſo ſo tola bórzy na to ſwućił. Weda [illegible] ſchi padućhſtwje lepi. Potom bě [illegible] rmo. Kóždy do njeho pjerjeſche [illegible] ſchemjeńk bě dałoko a ſchéroko ſna[illegible] ſtó dokahny. A hdyž połizíſta na [illegible] ſćhe, dha naſch ſchemjeńk i dru[illegible]. Najbóle pak jeho wſchitcy tohoſchu, [illegible] mějeſche tóžbeho k ſćipſchemu a byrnjeſ ſtare ſony byko. Te wěſo potom ſ wudmami njeſtowachu. Tola też wón ſkromny na hubu njebě. Po tóždym cźiſnjeſche a ſa tóždym hubu a wocźſt dřejeſche.

Tola ſched tſjomi wołoſbami mějeſche reſpekt, a to ſched ſandarmom, wucźerjom a ſararjom. S tymi wołoſbami jemu mjenujcy nan cźaſto hrożeſche, wołeſbje, njeby-li doſcź naprożył. Prajeſche: „Cźakaj, ja cźe jutſje ſ ſararjej powjedu a tón cźe ſe ſandarmom do ſchule pózſcźele, hdźeź wucźer wot ranja hacź do wjecźora dźeſći pjerje, jeli ſmérom njeſedźa." Ale ſedźeſche jako na prawe waſchnje wobradźena moraliſta pliſta. Pſchemjeńk wjchał mjenujcy hłób a łacźnoſć ſepje ſnjeſe hacź puti. Wſcho bě tola hižo doſcź pukow dóſtał, ale zyły dźeń bity bycź, to bě jemu tola pſchemjeńk. W ſchuli bě potaſtim ſalośtnje. A ſmérom ſedźeſcź, to wón tola dozyła njemóžeſche. Tohodla je bjes dźiwa, ſo pſched tymile tſjomi wołoſbami cźakaſche jako ſajaz pſched pſom.

Zyrkej a ſchulu wſchał teź jenoź wot wonka ſnajeſche. Cźaſto wſchał ſo mjeſcźo ſ ſchuli kradnjeſche a poſtſchcźaſche, hacź njeje nicžo wo rejeſnju dźeći ſłyſchcźeź, kotreź wucźer nétko zyły dźeń pjerjeſche, dokelž ſmérom njeſedźachu. Tola nicžo njebu, ale méſto toho ſłyſchcźeſche rjenje ſpěwacź:

Wostań w kraju, to cźi praju,
W ſwojim kraju narodnym.
Sso też khudy, žiw ſo tudy
Po cźeſći a pokojnu.

Tole ſo jemu luboſcźeſe; ſtuchaſche a ſłuchaſche a bohcź hłupy njebě, dha ſebi telko wotpoſłuchu, ſo ſpěw nawukny. Stónczńje pak njemóžeſche ſebi pomhacj, ſanjawuknu. Ljaka jako wowſa a cźerſcźe ſchtož mózeſchce wołcźał. Jako pak pſched wjecźorom na ſenej łuzu ſ nanom hrożeſche wjecźerjelchtaj, pocźa wołpjetowacź:

„Sso też khudy, žiw ſo tudy
Po cźeſći a ſpokojny."

Nan roſdajeſche hubu a wuſchi a ménjeſche ſtónczńje, hdźe pak ſy tole ſajo ſunu ſłyſchał. Je bjes wole duja hórſchi a ani wjcźay porjadnje proſyczź njemóže, dźenja je runje tak mało naprożył. Hólz pak jeho ani ledźbu njeměješche, ale łójeſche jeneho knota, na kotreho bě ſo runje dohladał.

Druhdy ſo njedźelu ſamo hacź ſ zyrkwinym durjam ſwaji, tola dale ſebi njeſměri, dokelž myſlješche, ſo ſarat nébdźe ſady duri na njeho łaka. Tohodla też cźerſcźeſche, tak bórzy hacź nécžto durje wotewrí, hacź ſo njenadźijcy ſemrě. Jako ſo ludźo wokoło morweho nana ſhadźowachu,, wotpoſłuchu ſebi, ſo hnydom ſarat pſchińdźe a ſo jeho ſandarm k mécźcźanoſcźe dowjedźe. Pſchemjeńſej wložy na hłowje ſtawachu. To běchu wšcy, kotreź ſa njeho tónj ſwéta wěſchcźachu a — pſchedy hacź ſo ſchtó prawje dohlada, bě ſo pſchemjeńk ſhubił.

Pſchecźo dale a dale cźékaſche. W nozy ſpaſche na ſchtomach a wo dnjo cźerjeſche ſajo dale. To bě cźaſto konzert w nozy w łéſu. Zaby rjechtachu w błótſej kuži, ſowy ſuchachu w ſchtakotach a pſchemjeńk ſo na ſchtomje ſe ſtrachom ſedźo dřejeſche. Pſchi tóždym hibnjenju tſchepotaſche, ſo ſo ſandarm bliži. Stónczńje ranje ſwitaſche a naſch hólz ſo ſajo dale ſmuji. Spěwajo cźehnjeſche dale.

*

Nałécźo ſo minu a teź łécźo a naſyma cźehnjeſche do kraja, ſymna, wichorata. Bjeź doma bě ſnjeſ łéto wokoło cźahał, bohu a roſtorhany. Zimjeſche ſo ſ proſcźerſtwom a padućhſtwom. W nozy cźaſto w bróžnjach abo w ſynowych kopjenach ſpaſche. Njebě wumyſlený, ale ſjě wſcho, ſchtož jeho njenjedźeſche. S kuſkom cźorneho ſhléba ſo ſpokojił. K tomu někotre morcheje abo jene kradnjene jejo. Też jahodki rad a wſcho druhe, ſchtož namaka, njeſazyź. Hacźrunjeź ſo hižo prjedy burom a wjeſnjanom bojeſche, dha ſich tola nétko cźim bóle parowaſche. Pſchecźo ſo bojeſche, ſo jeho dohańnu a ſararjej dowjedu, ſo by jeho ſe ſandarmom do ſchule dowjedź.

Ale tola pak ſo ſbožowny cźuješe. Swój wſchédny khléb ſebi naprożyl a potom ſbytny cźaſ w khłódku le-

mjezam. Habrachčicy! Wustupić! Informacije přijmać — dobrowólnicy k pombanju doprědka! Pjerś škrčcachu, kóždy swoje mjeno zasłyša a swój obulus woteda. Potom pijachmy z dobrej khwilu swój bunacy.

Čah zahrimota do stacije, pjeć mjeńšinow do 10 hodźin. Styri wozy běchu za nas připrawjene, te pjelnjachmy hač na poslednje městno. Přez mjezy njesechmy nas k Rumburkej. W pyšnej krasnosći zabłyšeli so Bože słónčko a nadoła rudosć hišće powyši. Hdyž wotjedźechmy, bě tak mutno, hdyž do kraja swobody khwatachmy — tak jasno. Z dónta přitomnosće do swobody słowjanskeje. Smy zabyli na wšu bjesadu, hladamy do Božeje přirody, kiž wotuča k nowemu žiwjenju. Je to mnohemu nowy wobraz a lačneje duše wšo do so srěba. Mjez skalinami, khójnowymi lěsami spěcha čah do słowjanskeho kraja. Pyšne wjeski nas strowja a rjeźaz horow skići kuzłotajny wobraz. Hora Ještěd nas z dala srowi. Khwalimy rjanosć krajiny a wulku zdwórliwosć zastojnikow na železnicy a na zastaniščach. Tu njenadeńdźemy wulkohubakow, kaž jich němske nowinarstwo rysuje, ale přećelny a sebjewědomy lud. Lědma smy pytli, kak do Českeje Lipy dokhwatachmy. Tu 40 mjeńšinow přestawki! Mužscy linu sebi dobre češke piwko za lac a dobru kajkosć khwala, druzy wobjeduja, čas so spěšnje minje, nastupimy daleń čaru, spěwajo dźe dale. Runina so kołowokolo wupřestěra po tym, zo hač dotal spěchachmy přez hórkojtu krajinu. Spěšnje, spěšnje — dale. Doksanske jězor pod Bezdězem pina wóčko na so. Srjedź wulkeho jězora rjana kupka, běły parnik čełnje slěbornjacu čaru do módriny wody. Tu je přeco wšu měru krasnje, tak sebi wobkručimy a hižo — zaso nowy wobraz kaž z raja zaúdženosće: Mały a wulki Bezděz, hordźe kaž pyramidje a na wjetšej rjany zastarski hród Bezděz. Cara železnicy wije so kołowokoło. Ze wšěch stron wobhladamy sebi hród a čistu wjesku, tulacu so k jeje nastupej. — Dale, cheemy do Prahi, ale poł puća mamy hakle prjeć, hdyž słyšimy błós: Bakov. Tu a tam hrjebaju so z pomjatka spomnjeńki na Bolesławu. Rěka Izera puta wóčko — Bólesława so jewi. Krasne dny tu Serbja w zaślepjenje na wustajenej přežiwnosći. Drježdźanscy Serbja chcedźa Łobjo widźeć, dokelž so jim hižo po nim styska. Přez městko Neradovice pluskota. Skónčnje su spokojeni. Wodychnjemy pak wšitcy, hdyž přeco bliže wćmy Prahu, předměsta nas strowja a — spěwajo zajědźemy do khódby Wilsonoweho dwórnišća hłowneho města Prahi.

Bratřa stud. J. Henčel (jako zarjadnik Pražski) a mnozy lubi přećelja nas witaju, wosebje też naspomnimy našu Prażeku złotu družinu, někotre z našich Pražskich Sokołkow. Radosć a zaso radosć. Wopuščemy khódby Wilsonoweho dwórnišća. Předsyda Pěveckeje Obce Češkeje dr. pan Luboš Ježábek wita nas lubje do Prahi, wuprajo swoju wutrobnu radosć nad našim zajědzom, přeje nam rjany přebytk. Jeho słowa dźěchu z wutroby k wutrobje, nas krewiechu dujachmy so mjez lubymi bratrami a sotrami hižo domach. W mjenje „Zwjazka sl. studentstwa“ cand. iur Chlubna horliwe słowa nam wěnowa a w mjenje „Češko-Južičkeho towarstwa Adolf Černý“ knjez redaktor Hejret. Na to khwatachmy do bydlow, zo bychmy so po dołhej jězbje wokřewili k horjestaću a potom wusnychmy dosć mučni w Prazy we wočakowanju rjanych hodźin, kiž so nam z jutrownym zanjom spožča. Zwony Pražskich cyrkwjow putachu naše wucho — potom zdrěmnychmy.

(Pokračowanje.)

---

jesche. Často so też hišchcze ſ jenym prošcherjom ſetka, kotrymž potom někotre dny wokoło cžahasche, hač so jemu tajke pšcheczelſtwo njewospodži. Schtož jeho wuhlada, mějesche jeho ſa njekniczonneho rjetpuſa a dyrdombejnika, ale tola naſch pſchemjeńk dozyla ſty njeche. Wě jenoż ſ nuhy to, ſchtož bě.

Bě najwma. Wulke beſchcze hižo tydźenje dołho trajachu, a tak bě wón cžasto hač do koże pſchemoknył. Dołho dyrbjeſche so na ſtónczku ſuſchicz, pſjedy hač ſako wuſtkny. Jenoż hišchcze někotre běrnišchcza so ſelenjachu a tam a ſem ſtejeſche někajta ſajma. Wonka počza puſte byc. Też poſledni ſad je ſchtómow ſchcžipachu. Tuž jemu wjele wjazy na wubjerť njeſbu. Sa njeho bě pſchezo hubjeńſchcho. Najrjeńſche jabłuka mějeſche hišchcze farat na ſchtomje. To naſch pſchemjeńk wědźeſche — ale hicź ſebi do nich njeſwěri. Tola dźenja pak ſo ſtónczńje ſmuzł. Mjeſcžo ſo nimo Mitykez brožnje wierzeſche. Mityk wſchak běſche jeho ſandźeny tydźeń ſałožnje pſchebił, hdyž bě w jich kruſchwach pobył, tola njemóžeſche hinak nimo trjechcz, hač ſo njeby na Mitykowu ſajtť wuſunył, kotraž w ſahrodźe buny ſchcžipaſche. Też jich matčeho pudła, kotryž na njeho ſchcžowkaſche, do tuže cžiſny a jemu ſ tym njeſubu kupjeť pſchihotowa. Stónczńje hač ſ fararjez płotej dobžja, zuny ſo mjeſcžo pſches płót do ſahrody, ſałěſy ſnydom na ſchtom a daſche ſebi jabłuka derje ſtłodźecz. Też kapzy ſebi natyła. Runje cžaſyche ſe ſchtoma ſtłecz, tu ſapiſchachu ſahrodne durcžła a farař ſaſtupi. Ty ſtłódke dobrota, myſleſche pſchemjeńk, to hiſchcze pobrachuje. Cžaſyche cžekrunčz, ale jemu ſe ſtrachom ſtoro wutroba do tholowom ſajdźe a tak njemóžeſche ſo ani ſ měſtna hnucz. Sthowa ſo zyle ſa ſhonk, ale podarmo. Farař běſche jeho hižo pytnył. Tuž bě cžekanje podarmo było. Hólz tſchepotaſche. Někto ſtejeſche tón hižo dawno bojany farař w jeho cžornej ſutni pod ſchtomom. Hač też to hnydom po ſandarme njepóńdże abo ſnajmjeńſcha po někajki kij. Někto ſo na wſche ſwoje winy dopomni, ſa kotreż budźe někto thłoſtany. Ale ſ toho nicžo njebu. Farař njeſwarjeſche, njemjetaſche ſa nim ſ kamjenjemi, kaž tamni ludźo.

(Stónczenje pchichodnje.)

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Radwěrula. (Dwójne ſamomordarſtwo.) Wutoru namakachu w jenej ſtwě domu na Arnoldowej dróży 21 fabrikanta R. a jeneje L. ſ Hornjeje Łóſnicy. Wobaj běſchtaj ſo ſ zyankaliom ſajědźeſchtej. R., kiž je w Mnichowje wojenjemi, je ſo podarmo prózował, wot ſwojeje ſony błžiłcy.

* S Morizburka. (100 lět krajnej konjeršti hamt.) Stary Morizburſki konjeršti hamt ſmě lětſa na ſwoje 100lětnje wobſtacze ſhladowacz.

* S Kamjenicy. (Cžeſke njewjedro.) W Kemtawje pola Kamjenicy ſakhadźeſche Cžěchi pjatk cžeſke njewjedro. Jedyn błyſk dyri do wjeſnych grotow elektriſcheho powoda a je ſdźěła ſnicži. Błyſk dyri też do antenny wěſtcho Hauſchilda a ju zale ſkónzyna. Wobſedźer Hauſchild pſchehowaſche runje w blišſoſći ſwojeho radiowcho apparata. Błyſk pſches niebo ſajedźe, jo na wobej nohy woakhyrni.

* S Lětnicy. (Strachotna dźełonjemjerca.) W domje na Sundiſtwowej dróży 18 dźěłaſche ſebi dźełonjemjer ſ pjenowym ſajedźerjom, ſm ſimjenje wjacz. Jako ſo jemu taſo wědomje worózi a wón widźeſche, ſo jeho žona po lekarſku pomoz dźiſche, hdyž ſo wbohi a ſtorzi ſ wotnom ſchtwórteho pothoda na dróhu bele, bźjeż mortwy leże wona.

* S Barlina. (Pſchi dźěle ſmjertnje ſnjeſoſił.) Pſchi dźele na tiſchcze kwětkowcje pałe na Cžołowej dróży 12 we Barlinje wutoru dopoldnja wokoło 10 hodź. 20 letny murjer Jurij Oßwald ſ hiſchcze njemaſeje pſchicžiny dele padny. Srjedźołożeneho dowjeſechu do Urbanoweje khorownje, hdyž wón bórzy wumrě.

* S Nachena. (Schtyri wobłohy ſ plunom ſajedźeſchtej.) Cžeſke ſajedźenje ſ plunom je hebi w Nachenje ſchtyri ſmjertne wopory ſadało. W jenej dróży pukny ſo ſ njeſmaleje pſchicžiny plunowa rola. Plun dobywaſche ſo do pinzy jeneho domu, kiž pſchi dróży ſtejí. S pinzy cžełnjeſche plun do bydlenjow. W jenym bydlenju ſabudźychu ſo nan, maćz a 16- a 18-lětnej dźowzy w ſpanju. Druhich wobydlerjow wohnjowa wobera wukhowa a jich do khorownje dowjeſe. Njeſboże ſte ſo w nozy wot Selencho ſchtwórtka na Cžěchi pjatk.

* S Londona. (Pjeć jendźelſkich lětadłow delepadnychu.) Sańdźenu wutoru je pjeć jendźelſkich lětadłow ſnjeſbožiło. Pſchi dele padnjenju tſjoch lětadłow ſo lětarjam dale nicžo njeſta. Cžeſtej njeſboži ſtaſchiez ſo pola Dolchestra a w Iraſſlej. Pſchi tutym kataſtrofomaj pſchihódźeſchu ſchtyri wobzoby wo ſiwjenje. Pſchi pređſcžich tſjoch ſnjeſbożenjach mózachu ſo lětarjo ſ padałſſej płachtu wukowaczź.

Přilopk.

* Schpanſki kral a jeho mandźelſka mjetaj proſcherjam nohi. Po powěſczi ſ Madrida mějeſe Seleny ſchtwórtk kral Alfons ſtinacze jónſtim a kralowa Viktoria ſtinacze mujźtim proſcherjam nohi a wožiwiſchtaj ſ tutym kóždolětnje nabožne waſchnje, ſ kotrymž ſo khriſtjańſka pokornoſć wopokaſuje.

* Wuwinowany. Wjednik wondźelnja, dźiałacžerſtwo Forſch, kiž bu pjeć pjenin pjenjaſkim jednanju dla żelſniſcheho njeſboża pola Langenbacha njedaloko Minichowa, pſchi kotrymž bu 12 wozobow mortwjenych a 26 franjenych, ſ 6 mětžazam jaſtwa ſajbudženy, bu w derbhim jednanju wuwinowany.

Sokołstwo, sport a hry.

Kolesarſtwo.

Přećiwo šěſćdnjownym wujězdźowanjam.

Swajcarſki zwjazk kołojězdnych je ſo přećiwo šěſćdnjownym wujězdźowanjam wuprajił, dokelž wone ze ſportom nimaju nicžo zhromadnje. Tutomu ſwajcarſkemu je ſo też zwjazk belgiſkich kołojězdnych přizamknył.

Olympiske hry w Amſterdamje.

Dotal je ſo 45 narodow za nje zamolwiło.

Přeco bliže přińdże čas, hdyž ſo Olympiske hry w Amſterdamje započu. Dotal je 45 narodow officielnje wozjewiło, zo ſo wobdźěli. Su to: Němſka, Argentinſka, Awſtralſka, Połodniſa Afrika, Awſtriſka, Belgiſka, Bołharſka, Braſilſka, Kanada, Chilejſka, Chinejſka, Danſka, Egiptowſka, Spaniſka, Eſtonſka, Zjednoćene Staty Finſka, Francowſka, Grichiſka, Haiti, Hollandſka, Wuherſka, Irſka, Japanſka, Italſka, Jendźelſka, Indiſka, Lotyſſka, Litwa, Luxemburgſka, Mexiko, Monaco, Norwegſka, Neuſeelandſka, Pólſka, Filipinſke Kupy, Portugalſka, Peruſka, Rumunſka, Swejdſka, Swajcarſka, Češkoſlowakſka, Turkowſka, Uruguay a Južnoſłowjanſka. — Wotpokazale su wobdźělenje ſćěhowace kraje: Boliwiſka, Kolumbiſka, Costa-Rica, Panamaſka, Perſiſka, Paraguay, San Salvador a Islandſka.

Swójbne powěſće.

Sſlubjeni: Marta Kopjenez w Dřewjach a Pawoł Hróbl w Nakezach. — Marja Kłoſez w Drożdźinje a Mats Cžech w Barcze. — Marta Kollmannez a Alfred Matzka w Budyſchinje. — Margareta Grünbeidźiz we Saborju a Herbert Zuckerriedel w Raſchowje. — Fridła Kónzez a Gerhard Mohr, ſchewſki mlſchtr w Budyſchinje. — Hilza Ryčez a Korla Blaſer w Jenſezach. — Alma Chriſtez we Worzynje a Franz Thormann w Riſſej. — Elly Wagnerez w Dobruſchi a Pawoł Kalauch w Hornjej Hórzu. — Marta Hajnez w Sembarku a Jan Rudolf Steunne w Budyſchinje. — Margareta Bienez w Dobruſchi a Rudolf Förſter w Budyſchinje. — Lóta Nittnicžankez na Sokołcu a Bruno Pětſch w Wjaſowzy. —

Swěrowani: Reinhold Lehmann ſ Minu dźěl. Bozowej rodź. Beſſerez w Budyſchinje. — Maks Waltaf we Wětſchezach ſ Hanu rodź. Bartuſchez w Nakołdach. —

Semrěli: Hana Marja ſwid. Nowakowa rodź. Henſlez, wumeńkarka w Kocžizy pola Kuſti. — Marja Luiſa Kramzowa rodź. Schmidtez w Makym Wjeſkowje, 73 lět. — Hendrich Kühna, maſchinift w Kamjenzu, 60 lět. — Bjedrich Auguſt Legler, kolije wuhibał na wotp. w Kamjenzu, 92 lět. —

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Trigonometriſke dźěła we wokrjeſu Budyſchſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa.

Po nadawku kralſkeho wumérjeńſkeho hamta maju wot ſrjedź hapreje t. l. we wokrjeſu Budyſchkeho hamtſkeho ſudniſtwa a w Jiłocjanſkej ſmjenje, kotrejž ſche, trigonometriſke dźěła wukonjecz, pſchi cžimž maju ju ſo hišcže pſchipraſowacz, ſignalowe naprawy natuwricz, kotrejž dyrbja dźiwajo na tute dźěła hač do ſtónczenja bliſſcheho lěta niewobſchkodźene wostacz.

Gmjeńſkim wyſchnoſchanam a wobſedźerjam leżownoſczem ſo we tym powěſcz dha a woni ſo namołwjeja, ſo hamtſkim ſaſtojnikam a jich pomocnikam, kiž maju wumérjeńſke dźěła wukonjecz, hdyž ſu wot kralſkeho wumérjeńſkeho hamta wupiſane wupokaſanſke tharty pſchidpokaſali, kóždy cžaſ na ſwoje leżownoſcze ſtupicz dali a jim dowolili wužiwacz zyrkwine, hrodowumérjeńſkich ſignalow; dożyła ma ſo jim pſchi jich dźele, kiž ſtawnemu ſajimej ſłuži, kóžda podpjera dołacz.

Schtož wumérjeńſke ſignale pſchemjenja abo wobſchkodźi a ſchtóž triangulérowanſke kamjenje, ſtołpy abo ſłupy, wobſchkodźi, kotrejž maju trajnje a njewobſchkodźene na ſwojich mjeſnach wostacz, ſo ſ pjenjeſami hač do 150 hriwnow abo ſ jatbu hač do 14 dnjow khłostanſtwje ſaſtroženi.

W Budyſchinje, 10. hapreje 1928.

Hamtſke hejtmanſtwo.

K wotwobročenju konkurſa nad ſamołenjom družſtwa „**Dom khelekulerjow w Budyſchinje**“, ſapiſanego družſtwa ſ wobmjeſowanym rukowanjom w Budyſchinje, na Nowarſkej dróży 7, je ſo 5. hapreje 1928 popołdnju w 5 hodźinach

ſudniſke wurunanſke jednanje

wotewrilo.

Termija ſa jednanje wo wurunanſki namjet dołoži ka ſo na

ſchtwórtk 3. meje 1928 popołdnju w 4 hodź.

pſched Budyſchim hamtſkim ſudom w ſali doma khelekulerjow w Budyſchinje na Nowarſkej dróży 7 poſtaji.

Sa dowěrnu wobołu je pſchekupz Guſtav Chriſtoph w Budyſchinje na Flinzowej dróży 40 poſtajeny. Podłohi ſu w piſarni hamtſkeho ſudniſtwa k nuzpohladanju ſa wobdźělenych wupołożene.

Hamtſke ſudniſtwo w Budyſchinje.

Do wikowanſkeho regiſtra je ſo dźenja japiſało:

1. Na łopjenu 906 naſtupajo **Kommerziju a privatna banku akc. tow. ſiliałku w Budyſchinje:** Biedrich Neuenburg w Barlinje je ſo porjadnemu ſaſtupnemu pſchidpoſtajenu poſtajeny. Ludwig Berliner a Korla Gertz njeſtej wjazy ſaſtupowazoj, ale porjadnaj ſaſtupnaj pſchidpoſtajenu.

2. Na łopjenu 961 naſtupajo firma **Guſtav Schmidt a ſynowje w Budyſchinje.** Prokura Arthura Nowaka je ſaſchła.

W Budyſchinje, 7. hapreje 1928

Hamtſke ſudniſtwo.

Wokrjeſny hejtmanſki hamt

Budyſchkeho hamtſkeho hejtmanſtwa ſeſtanje ſo wutoru, 17. hapreje 1928, popołdnju w 1 hodź. w Gudźi Jakſcheju w Budyſchinje.

W Korlowuju, 5. hapreje 1928.

Pſchedsydźa wokrjeſneho ſejma.

Seidel.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyšin. „Nadźija“ ſo tón tydźeń njezeńdże. Ale pſchichodnu wutoru (17. 4.) zaſo wſitcy w „Serbſkim Domje“ — nic w Kat. towarſowni. Preds.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ změje pſchich. njedźelu (15. 4.) wječor we **8 hodź.** ſwoju měſačnu zhromadźiznu w Henzlec hoſćencu. Přednoſk je pſchi lubjeny. Knjeża dowěrnicy njech to dale wozjewja. Wo bohaty wopyt proſy Preds.

Komorow. Naša „Jedn. Sokoł“ wubotuje pſchi ſkładnoſći 51ětneho wobſtaż njedźelu, 15. jutrownika, wječor we 8 hodź. w „Kačej korčmje“ wulki ſokoſki wječor ze ſpěwami, dźiwadłom, kuplejemi, dełamaciju a zwučowanjom Sokołkow a Sokołow. — Wšěch ſokolſkich bratrow a ſotrow, kaž też wšěch lubych Serbow a Serbowki ſo wutrobnje přeproſuja. — Też naše Sokołki was wſitkich přeproſuja. Jedn. Sokoł a Sokołki.

Lichań. „Zernička“ ſpěwa ſtwórtk, wječor we 8 h. pola Rudolfec. Wſitcy ſpěwarjo njech cyle wěſće přińdu. Předsydstwo.

Njeſwačidſka „Jutrnica“ změje njedźelu 15. IV. po w 3 hodź. pola Klabnec ſwoju měſačnu zhromadźiznu. Wſitcy, kiž cheedźa do Drježdźan jěć, maju přińć. Preds.

Pančanska „Sokolska Jednota“ změje jutře ſtwórtk z dypkom we 8 hodź. zwučowanje a potom zhromadźiznu na žurli w Pančiach. Kóždy ma přińć. Starosta.

Porſicy. „Jedn. Sokoł“ změje wot nětka kóždan wutoru a pjatk zwučowanje. Tutón tydźeń pjatk 13. hapr., ſo k z wučowanju měſačna zhromadźizna přizamknje. — Kóždy dyrbi přińć. Načolnik.

Wšě naše ſokolſke jednoty, kotrež chcedźa „Sokolſke Listy“ (čiſło za dźěći) wosebje rozſerjeć, móża tute darmo we wudawarni dóſtać.

Župa „Jan Arnošt Smoler“ wubotuje njedźelu, 29. hapreje, w Hodźiju wulki ſerbſki ſwjedźeń. Njech ſo naše župine towarſtwa na to přihotuja. Nadrobniše ſo hišće wozjewi. P. Krječmar.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěł Smolerjec knihiśišćerńja, zapp. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy u. z. rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u. u.

Čisło (Nr.) 86 — Budyšin — Stwork, 12. haprieje 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Kommunistiski nadpad na Moabitske hamtske sudnistwo.

W Moabitskim hamtskim sudnistwje w Barlinje je so
źiwdu dopołdnja w 10 hodźinach roshorjazy podawk stał,
kotryž na amerikanske wobstejnosće dopomina. Cźežko
wobrońenu cźrjódu młodych ludźi je i pschedźiwny radźićel
kommunistiskeho žuda dr. Vogta **špitzarja Otu Brauna**,
dla kotrjeho pschedy wobstorżeneho, wuswobodźika. Hačrunje
su je so Braunom a jeho wuswobodźerjemi hnydom
pschećišli, njeje jeho mohli soso sajeć.

Braun wot sudźeneho léta krajneje pschedy dla we
pschestupowańskej jatbje pschebywa. Wot někotreho cźasa bě
so jeho pschećelnizy, 20lětnej Olsy Bonariez dowolilo, jeho
i šiwilemi w jastwje wopytać. Radźićel pschi němsko-
hatnym žudze Vogt bě jej źiwdu jasno tule dowolnosć dał.
Na dobo so schósća abo wóśom njedźelizy zwoblekanych młodych ludźi do sjiwy nawali, a so do sostrownikow z revolwerom
samérwschi jich namolwi, so bychu ruzy sbehnyli. Hdyž
justizny straźnikchtr pyta, jenemu z pachołow revolwer
z ruki warnujo, jeho z gumijowym klumpachom wjazy krócz
pschez hłowu morźnychu, so hjeb wědomja na jemju padje.
Dwaj druhaj so na justizneho wyschšeho sekretara wa-
schtaj a jeho dojećichaj, dokelž wo pomoc pschićeješe. Mjes
tym druhy justizni sostrownizy, kotryž běchu na pomoc wołacej
pschićeli, i wótrym hwizdanjom zyły dom alarmowachu.
Se wšěch stronow justizni sostrownizy a policijoju pschi-
bźachu. Tola prjedy hač so durje jatrjechu, so nawalnik
pschi dwuch móžach jeneho z pachołow sajkapješ.

Zajaty pachoł bě z wapratka japowźi, na praschanja
wotmołwješe, tola słónčnje so wušna, so je so plan, po kotrymž dyrbješe so Braun wuswobodźeny, tydźeń dołho
staroćiwje pschihotował. Wudawa pak, so druhich pschi-
bahanjow po unjenje njejsnje, a so žadyn we wosobje
druhich njeje ničo wědźał. Wušna so, so Karl Philipp
rěka, to je po powołanju rěznik a 24 lět starý. Drjeńsejki
přizwk, kotruž pola ujeho namakachu, je pjeza dostał. Tež
cźi druhy su po tym zamtym waschnju wobroњeni byli.

Němsko-cźeske jednanje wo namjeznych dwórniščach.

Po powěsći Barlinskich nowin so w Pražy mjes zastupjerjemi cźěłeje a němskeje żeleznizy wo wobkedźbjenju wobtejnostejach na namjesnych dwórnischćach jedna. Wobeje so wo namjetne dwórnischćo w Chebu (Eger) jedno, kotreż je hač do statneho pschewrota po treźinje Awstriskej, Bayerskej a Sakskej žiwjakało. Tež na Žitawsko-Liberskej żeleznizy, kotraž i wulkeho dźěła w Cźechach leži, je zarjadowanje w ruzy němsko-hatneje żeleznizy. Cźeschu
wšitko zarjadowanje w Chebu a Liberzu (Reichenberg) žadaju. Hdy by so tute žadanje dopjelniło, bychu so městna
żeleznišćich zastojnikow, z kotrychž je wulka liczba w Chebu
a Liberzu sameńcźena, z cźěšćimi zastojnikami wobhadźała.

Moskwa a němski Leninski zwjazk.

Kaž so z Moskwy powě, chce wukonjazy komitej
komunistiskeje internazionale wosjewjenje wudaćaj, wo kotrymž so wjednizy Leninskeho jubilaka, picheradniszy mjenuja, dokelž su kommunistiska stronu pschez wólbami šrit-
cźiej spinali. Kommunistiska internazionala wschě porjadu
k nowemu jubilarej wotpokazuje, kotrehož załoženje je je
słym pschednamjenjenom za wólby.

Sudźowowa žona žiwuje wobhbeždenstwo w Bonnje pschedna.

Kuž Barlinske nowiny zhonja, je prunka pryncesa Wiktorja, kotra nebudźicheho němskeho thrónera, zwjesenu pra-
wizniki poruczika, so by jejny brod w Bonnje pschedał, dokelž je dla wupokazanja zwjesenu naudźelskeho z Němskeje
wusowana, zwoje stajne bydlidźicheho zwonka Němskeje pschebolećej. Prunkazyne wobhbeždenstwo w Bonnje je nehdźe
2½ miljona hriwnow hódne a je zyle bjes dołha.

Cźičerin pjeća wróco stupl.

Londonski „Daily Telegraph“ je z Rigi potwjerdźenje
powěsće dostał, so Cźičerin zwoje zastojnstwo jako ludowy
komitar zwonkowny natscheje stoji. Cźičerin je
žebi pjeća wotmyślił, hižo w meji wróco stupiś a do
Baira hić, so by so tam dźěschi cźaš lékował. Wón pjeća
jenož zwojeje chorosće dla zwoje zastojnstwo wopuschćeji.
Jako jeho naslędnika pak Litwinowa pak Karachana mje-
nuja. Sa namjetneho zwonkowneho kommissara bychu
potom Lunaczarskeho pomjenowali, mjes tym so luy so za-
stojnstwo kommissara roswucźenja spinjaceje Maximej
Gorkemu posliczilo.

Ruska a Saleskeho pućowanje do Italskeje.

W Moskowskich politiskich kruhach so pućowanje pólskeho zwonkowneho ministra Saleskeho w zwisu z pućowanjom turkowskeho zwonkowneho ministra Ruždia beja po-
sudźuje. Mjenjenje so zastupuje, so Ruska njemóże směrom
jednoczenju statow bliskeho ranschcho kraja pod wjednistwom Pólskeje a Italskeje zyschiladowaca, jeli so Pólska
jednanje z Ruskej trajnje wotstorkuje. Dokelž so Fran-
zowska zdobom njepschećelezniy pschećiwo Ruskej staja, mě-
njenje nastawa, so so Jendźelska prózuje, franzowsko-italske
napschećiwnistwo w Sćrjedźozemskim morju wurunacz, so
by so zamknjena fronta pschećiwo Ruskej wutworiła.

Ruska so na Japansku złobi.

Kaž so z Moskwy powě, su naprawy japanskeje polizije
pschećiwo kommunistam Moskowske knježerstwo jara roshorite. Jim so niz jenoż cźisto smutskownopolitiski, ale
też zwonkownopolitiski wosnam pschipisuje. Pódla ros-
puschćenja japanskich kommunistiskich zwjazkow je japanske
knježerstwo schćesć Ruzow, mjes nimi někotrych nowina-
rjow, rozsłało. Bolschewiske knježerstwo w sadźerže-
nju japanskeho knježerstwa wuźadnje widźi. Ruski pó-
hlasz je pjeza pschećiwo pisanju japanskich nowin pro-
stował, kotreż ruske póslanjstwo a knježerstwo winuje, bo
žonych mjesow njedźerża. Wobeje so na nastawk nowin
„Tokio Nićinićzi Schimbun“ pokazuje, w kotrymž so praji,
so je ruske póslanjstwo w Tokiu hnjedźo kommunistiskeho
revolucionarneho hibanja w Japanskej.

Bolschewikska łódź so w Franzowskej straźuje.

Bolschewikska łódź „Denejer“ je so z Bremena do Odezy
jědźo widhera dla w franzowskim pschistawje Le Terret zastórniła. Wyschnoscź je hnydom łódź krucze wobkedźbowała, so by so mužstwu sadźiwało, na brjoh stupiś.

Ibn Saud je zwótnikow z Jendźelskeje jednacź.

Hedźasti kral Ibn Saud je po powěsćach z Kaira do
Dźiddy wotpuszczował, hdyž **jeho jendźelski zastupjer sir Gilbert Clayton** wocźakuje. Dźiwaja na tele jednanja su
zjednośili schećchoju zwojich wojakow z njeju wróco wsali.
Zastupjer Nedźišeho knježerstwa budźe bliske njedźele do
Mekki pućowacź, so by z Ibnej Saudej wo jednanju z egip-
towskim knježerstwom wo pschipóznaću Nedźišeho stata je
stromy Egiptowskeje rospravu podał.

Kommunistiske spřisahanstwo w Japanskej.

W 1013 kommunistow, kotrychž su w Japanskej w nozy
k 1. měrcźej jasyli, su po jich pschećiwnistwenju jasno wjeschi
dźeł z jastwa puschćili. Po wosjewjenju japanskeho justiz-
neho ministerstwa so kommunistojo na pschewrócenje
nětcźišcheho knježerstwoweho systema měrja, na kotrehož
měsmo dyrbi so diktatura rataršow a dźěłaćerjow postajcź.
Dopokazane je, so je so kommunismus z pomozu pjenjez-
neje pomocy z ruskeje stromy w Japanskej mohł k nětcźišcheju
symłnosći rozrjec. Kaž japanske nowiny powědża, budźe
japanske knježerstwo w Moskwje dla podpjeranja japan-
skich pschewrócerjow protestowacź. Wotkrywje kommuni-
stich pschewrócerjow w Japanskej je z nowym dopo-
stišenym typschišahanstwa w Japanskej je z nowym dopo-
kajmom, so so tódy stat, kotryž z Ruskej diplomatiski wob-
hadźuje, so by so tam kommunistiske pschewróta wutłaji. We
khad haji, strachej kommunistiskeho pschewróta wutłaji. We
wschich statach, kotreż su bolschewiske knježerstwo jako sa-
wisnych statach, kotreż su bolschewiske knježerstwo jako sa-
konje pschipóznjete, Ruska je žiwojimi agentami zwótnou
revolucijun pschihotuje. Wot teho so ruske knježerstwo je
žamymi słubami njeda wotdźerżecź.

Sćudnistke jednanje pschećiwo 150 japanskim kommu-
nistam je so hižo zapoczało. Maju so to, so so sjudnistke
nijtam je so hižo zapoczało. Maju so to, so so sjudnistke
jednanje na dalschich 300 kommunistow rozschěri. Kon-
munistiske hibanje je w Japanskej hrozaze rozschěrjenje je
wokomikom nabyło, hdyž so z Moskwy kommunistiziy wjed-
nizy wróćichu, hdyž běchu so na agitaziju wuwuczili.
Japanske kommunistiske hibanje je so systematiziy organi-
sowało a měsjeche po zbytnu kraju agitaziske panki a městne
a zentralne kommizariaty. Jich pschewrótne dźeło su
untoły studentoju a profesorow podpjerali. Wotkrywje kom-
munistiskeho typschišahanstwa znadź k tomu dowodźe, so
Japanska po jendźelskim pschikładze diplomatiski wobkhad
z Ruskej sastaji.

Generalny statny rěčnik je w rosrěčenju mjes druhim
rjekł: „Sakładny sacźišcheź, kotryž tale zyła wěc cźini, je
tón, so so wo statny strach wurjadneje cźłutnosće jedna;
pschećož tole revolucionarne hibanje je dosć rosćěrjene.“
Na kónzu rosrěčenja generalny statny rěčnik praji, so
tónle runje wotkrytu poiprut, sakładny stata podrjeź, na so
wjele bóle wobmyślicź, dźeli nawal wobrońenych wójska
wot wonka; pschećož pschikhadża se stutska a so z pschewró-
cźa-ymi radikalnymi myślemi zusebo wotkhada žiwi.

*

Japanski stutskowny minister je wosjewił, so je ja-
panske knježerstwo poruczilo, stromu katalkich dźěłaćerjow,
japonsku dźěłaćerjesku radu a młodoproletariatu ligu ros-
puschćejcź, dokelž so zamóry tychle organizajzijow je sakaz-
nyni radikalnymi myślemi zusebo wotkhada žiwi.

*

Japanski stutskowny minister je wosjewił, so je ja-
panske knježerstwo poruczilo, stromu katalkich dźěłaćerjow,
japonsku dźěłaćerjesku radu a młodoproletariatu ligu ros-
puschćejcź, dokelž so zamóry tychle organizajzijow je sakaz-
nyni radikalnymi myślemi zusebo wotkhada žiwi.

Trašate gmejnske wólby w Chicagu.

W Chicagu su wutoru měsćanjske wólby byłe. Republikanska organizajza pod wjednistwom generalneho statne-
ho rěčnika Roberta Crowy, měsćanjonoty Thompsona a
illinoiskeho guvernera Lena Smalla, sypta, so zwoja
stromy kontrolu nad městom dostaś. Napschećiwnym organi-
nizajzijam senator Charles Deneen nawjedowaschе. Jena
strona druhej porokuje, so bychu, hdy by napschećiwna
strona dobyła, hromadne mordarstwa na dujowym rjedze
byłe. S teju stronom měsćanske Thompsonowe lipje organi-
sowane bandy za sebu. Wobličźeja, je je so někaže 100
miljonow dollarow pschekalkańskich pjenjez za wólbne wo-
jowanje nałožiło, kotreż su wosebje pjenj mytarjo alko-
hola, měsćanskeho krajerjowa a pschestupnikow zwjedli.

Cźehož su je so za wólbny dźeń bojeli, to je so polnc
stało. Njedźiwajcy habrikeje liczby policijow wobroњene
bandy liczbow, kotrež zyły dźeń po dwóch jědźachu, wo-
prowdźe měšte w hrozy dźerżachu a wjelo cźinjachu, so bychu
wuswolerjow zatrachili a jim jadźiwali, so bychu zwój
hłós wotdedali. Se wschich dźelow města powěsće wo na-
pjelnjenjach, cźełcźach a raporach pschihładźachu. Jenoho
kandidata zajećichu, hdyž do wuswolerinje stupi. Cźežko
wobroњene bandy hnydom po zpoczatku wólbow wuswolerje
wobhadźachu. Wone wuwolerjow nuzowachu, wólbne
zedle tak wupjelniś, kaž so jim kajasche, a hdyž he zapo-
wědźachu, jich nabichu. Schćesć podkrjeźnych wólbnych wo-
dźerjow nadpadnychu, wuputachu a z automobilom wet-
wjelechu.

Policija, kotraž wot alarma k alarmej khwataschе, bě
dospołnje bjez mozy. Kaž bórzy bě so porjad w jenej wu-
społeknej cźełni, automobile pschihódźechu, kotreż z dźěła
majchnjiske tiełby hobu wjerchu. W nich hedźaju ludźo po-
lizijow wotekmarchu a z wumjećcom pschećelow zwojeje
stromy wuswolerjam njedachu do wuswolerinjow stupiś.
Ssamo žónske bu pschi sćěżkym wobdźěłu. Dwě w auto-
mobilu hedźaj wobjebnej kujeni njesłuschnu wuswolerja,
kotryž chyzyschе do wuswolerinje stupiś, potšělschtej a cźełu
zranschtej. Policijstoju šmjedźachu so jenoż i wjetschej
liczbu pokazaś. Jenotliwych policijow, kotriž so do bli-
skoscze wuswolerskich swórcźow, nabichu, jim brónje je-
brachu a jich wotchinachu.

Najbóle su pod napschećiwcźemi pschiwiżowarjo stromy
senatora Daneena cźerpili. Woni su pod traschenjom ban-
dow, kotreż bě napschećiwna stroma organiśowała, wjele
hłosow zhubili. Ale po wschém dadźa je mohł wjetschu
liczbu hłosow dostaś, dokelž jeho pschećiwnik. Njedźiwajcy
njewěrkitych wobstejnosćow so wuswolerjo njedachu sa-
traschiś, a hač runje bě traschene, do wschelakich wuswoler-
njow stupiś, bě wobdźělenje pschi wólbje tak žywne, so hač
dotal njedospołnjenu liczbu hłosow worzakachu.

Sawšcze je to na najrosshorjenjschi pschiwiżowarjo stromy
senatora Daneena cźerpili. Woni su pod traschenjom ban-
dow, kotreż bě napschećiwna stroma organiśowała, wjele
hłosow zhubili. Ale po wschém dadźa je mohł wjetschu
liczbu hłosow dostaś, dokelž jeho pschećiwnik. Njedźiwajcy
njewěrkitych wobstejnosćow so wuswolerjo njedachu sa-
traschiś, a hač runje bě traschene, do wschelakich wuswoler-
njow stupiś, bě wobdźělenje pschi wólbje tak žywne, so hač
dotal njedospołnjenu liczbu hłosow worzakachu.

Sawšcze je to na najrosshorjenjschi wólbny dźeń był a
dźiwne je, so pschi wjele puknach a nałožnjach njeje so
hišcheze wjazy ludźi jabło a so jeanlo. S šiwilemi bě
strach tak wulki, so žedi na to myślachu, nazionalny gardu
alarmowaś. Posłe popołnoju pak njeměr tola trochu
wosćichny, a policija mjesćeje potom wuswolerje někak
kontrollowaś. Boja pak so, so dźenźnischi dźeń hišcheze
wjazy nałožnjosćow pschinjeseze, dokelž su wuswolerjo dla
wjerzawnych wobstejnosćow pschi wólbach nimo měry rosheneni. Policija
tohodla alarmowana wostanje, a wschо so stawa, so bychu
so njeměry njewospjetowale.

Žadławe hroznosće Ku-Klux-Klana.

W Sjednoczenych statach połnocnje Ameriki je so tajne
towarstwo, podobne němskej jenje w źrjedźinym wěku, ros-
schěrilo. W Pittsburgu so nětcźe pschećiwo tomu wobstawanje
tehole towarstwa proseż wjedźe. Pschi tym su so hrozniscze

d Jadławojese tchole jopajska woßebje w południschich statach wuetrjwje. Sswědźy fu pod pčišišahu wuprajili, kak je tale tajna organizazija fobuměšćanow morila, katolisce zyrkwje fapakala a bombowe nadpady stučiła. Wošom ludźi, kotźi běchu tajtemu fojeišei njepšichiłonni, je Ku-Klux-Klanisti fud k fmjerći fapudźił a w pčichtomnoßei njeličitowanych fwjatkowych hobnitawow morił. Sapudźenych i wołijom a terom połachu a potom na schźeßowozu špalićow. W Ohio je fo fwjatkownym fobuftawom pčichiłało, katolisce zyrkwje fapaliłe. Dale fo i wobßwědčenjow šhoni, fo je fwjatkowy wjedniť bandy do Mexika pólfał, fo bychu tam njemčery fhudźile a amerikanfko-mexikanfku napjatoßeć fhórichiła.

Ze Serbow.

Dnjewnica.

Stwórtk, 12. jutrownika.

Julija.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1".

* 1795 Handrij Suška w Tranjaeli pola Wojerec je so na wustawje w Delnim Wujezdźe za wučerja wukubłał, hdźež so pod kantorom Erkhardtom přez swoju pilnosć wuznamjenješe. Hdyž so Eckhardt do Łuba pola Drježdźan powoła, bu Suška z jeho naslědnikom a mješe tu 20 wučomcow, kiž za wučerske powołanje přihotowašo. Nimo toho mješe tež šulu za dźěći. Jeho šula běše tehdy přikładna. Bu wot wučerjow a wysokich wosobow wopytana. K jeho wučomcam słušeštaj tež młodej hrabi z Einsiedel. Přez superintendenta Bolu we Wojerecach so jemu kantorski titul podkći. Ale z poniženosćin jón njepřija. Jako so w Drježdźanach Fletscherowy seminar zahe[illegible]wola jeho hrabja Dohna, tohdomnišći schaf[illegible]strator seminara, jako seminarskeho wučerja. J[illegible]ława čežko je so wot swojeho Wujezda dźělił. P[illegible]ča wjerce jara česćace powołanja wotpokaz[illegible]ho wotkładom z Wujezda so seminar zběhny, wjesći dóšeł jeho wučomcow dźěše sobu do Drježdźan. A tu je Handrij Suška z najwjetšim žołnowanjom hač do swojeje smjerće skutkował. Zemrě 11. jan. 1843. Wosobita radosć běše za njeho, hdyž móžeše we prózdninach swoju doniznu wopytać, štož so 6 lět do jeho smjerće posledni króć sta. — Jeho dźakowni wučomcy załožichu k jeho česći „Wustajenje Handrija Suški".

1778 wotmaje so z dowolnosću radźinstwa prenja konfirmacija ewangelskich dźěći we Budyšinje přez Křesćijana Abrahama Petrija.

† 1838 P. Tadej Chrystof Pacak, administrator we Rěžeńcu, serbski słowjak. Rukopis jeho słownika khowa so w Rěžeńcu.

* 1795 Handrij Suška.

Njech čo prašam, brěžyčka,
Kujeležička ty běła,
Słoha twoja mašerka
Hišće dobroh' dźěła?

Zwonja, moja mašerka,
Zidy přeźe lutu.
Zelenu naše wobleka,
Zelenu kaž rutu".

Brěžyčka ty zelena,
Praj, što naš nam kazaš?
„Hotuj trawu, holička,
Njedaj pak so časać".

Handrij Zejleŕ.

Přisłowo: Stož ći žona wuzbytkuje, na tym złožo wotpočnje.

*

— **We wjeŕeju.** Wčera wječor we 7 hodź. barometer 733, hygrometer —2, thermometer —23. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 734, hygrometer 0, thermometer w nozy —10. — Hačo šewčerawschim na to pokazujechmy, so ko najšerše schtwórtk dotalny ras wjeŕeju pschećišnje. Wčera wsched wječorom cźichnjesche jaso šylne njewjeŕeo i tluwkotrym dešchčom pšches połnoc ne Budyške strony. W Delnjej Hórzy běchu pučze šuche a kilometer hóle k połnozy so deschčik hišo kidasche. Po šdaču nižiny i Atlantiskeho oceana so nad naschimi stronami rosčerjeja. Dokelž je w połnozy Europy wyschina, šmjeŕemy najšterje w blišschich dnjach šymne mačaše wjeŕeo. — Jutše pjatk klónčko 5.10 hodźin šthadźa a šo 6,52 hodźin khowa. Mčežačk rano 2,29 hodźin šthadźa a šo dopołdnja 9, 55 hodźin khowa. Jutše mšćačk do połdnjeho běrtlika stupa.

— **Hlowne dobyća 5. Zwingerskeje pjenježneje lotterije.** Premija wo 30 000 hr. padže na čišło 195 152, na kotreż běsche dobyće wo 3 hr. padnyło; dobyće wo 20 000 hr. padže na čišło 25 225; dobyće wo 10 000 hr. na čišło 263 527 a dobyće wo 5000 hr. na čišło 318 732. (Bjes rukowanja). Liščina dobyćow wuda so wutoru 17. hapriela 1928.

— **Dostawarjo wojerskeje renty.** Wójnskim cźeńkowošchkodźerjam a wojeŕskim šawostajenym wupłaćuje so pschihražowa renta na hapriela sobotu 14. hapriela wot 1/9 hodź. hač do 13. hodź. w Sdejmowni na Hrodowskej haśy 10 po jenym šchadže wot jitwě cźo. 41.

— **Lěčnej wudawkaj němšteje kurjowje knihi.** Powšeŕcźenja wyschšcheje pótoweje direktsije šdźěluje: 1. **lěčny wudawk 1928 němšteje kurjowje knihi** i lěčnymi **jěšdnymi planami, kiž 15. meje do mozy šmyja, wuda so** i cźašom **někotre dny do 15. meje a 2. lěčny wudawk, kiž k 1. julijej wuthadźa, so konz junija wuda. Skašanki, kotreż móže so dźiwaio na wobmjesowany nakład bórzy japodacź, pschijimaju pósty a kurjnoschcerjo.**

S **Hnašcej.** Wutoru wječor wokoło 1/10 hodź. je so fšonowa fajma tuldźerja Wótjche wotpaliła, kotraż njes Hnašcejzami a Sšónkcami stejeshe. Wohnjowa špałtlina běshe daloko widźeŕ. Wohnjowe wobory wjetrjehachu hakle šapschinowuyć, haj mózachu so fdźěła šaso wrócźić, dokelž so fłonja ruče šeali. Nkóšli wohnjowi wobornizy pschi wohnju šrażowachu.

S **Hornjeje Hórki.** Mandźelska tudomneho instalatéra Hajny je šandźenu nóz wotešekła a je so bjes šćěda šhubiła. Schtóž nječichte wo njej šhoni, njech je tudomnemu staroście wošjewi.

S **Perschich.** Druhi dźeń jutrow ihromadźichu so šaštupjerjo šchulišeje wošady, zarać a wučerjo k jednorej šwjatočnosći, so bychu wošwjeźili dźeń, na kotrymž je knjes wyschši wučeŕ kantor Hanczka pšched 40 lětami do šamušteho šaštupnika šaštupił. Schkólske dźěći špěwachu pod nawjedowanjom k. wučerja Jenča „Ton Knjes je mój paštyr". Potom poštrowi pschedźyda schulišeho wujčerka, knjes Pěšeš, jubilara a dźakowaše so jemu za wyšu šwěrnosć a šwědomnitosć w šaštupnistwje. So by jeho mjenje nješabne wostałe, pschepoda wón jemu nalutowanu knižku i 520 hrivnami. To je zapoczatk k legatej, dań ma so na knježe dźěći jako pučzowanišći pjenjes rozdźělić. Potom wječeše knjes Jenč jako šaštupjeŕ młodeho wučeŕstwa wošjedu a woteješa. „Jeho wotrowa žoha rješe, jako dźak wuprají za to, so je jim jubilar léta dołho i wodźerjom a špěchowarjom był. Knjes šawoł Handrij pscheješe swojemu kantorej w mjenje zyrkwinje wošady šboże a wošjewi jemu, so je šo zyrkwinsko pršdźišcejo pomjenowały. Jubilar šo hnuty dźakowaše, wošeješe sa legat. S khěrluschom „Khwal tebo Knjeza" šo mała, ale hódna šwjatočnosć ščěhnješe. Na dworze šanješe hišće mužši khór „Twaŕ, o moja duscha". Wječor wohnjowa wobora je šmólnizowym cźahem nimo šchule pschićahny a jubilarej šławu wunješe.

S **Lubija.** Wobydlerjo jeneje leżowinješe pšhi Jahnowej drohy pytnuym njedźelu dopołdnja, je w twarjenju šlužeje za plunom wonješche. Mójachu ša to, so plun i bydlenja jeneje wodowy pschikhada, a dohdychu so i mozu do jeje bydlenja. Tam namakachu plunowy honacź wotwjerjenuy a jomu bjes wědomja leżo. Woni dowjeźechu ju hnydom do špitalnje, hdźež hakle po jej po mnohim prózowanju na wjeŕzor wědomoju šaso wročći. Ludźo mjenja, je mješche wodowa nješbožowneje lubjeje dla žiwjenje šyte.

S **Wósporka.** Wutoru wječor je tu daloko a šchěroko šnaty lékaŕ, kotjes šamjetny rada dr. Schołta po krótkim cźerpjenju wumrěł. Wón šreješe w 78. lěće šwojeho žiwjenja. Pohrjeb budźe pobotu popołdnju w 3 hodź. wot žarowańšcho domu.

S **Wósporka.** Šobotu 7. hapriele wotewrichu pšj. w autowu cźaru z Budyšchina do Worklna a Wósporka. Powschitkowje witaja, je je so šajtšo [illegible] pomjenało do dołhich jednanjach porodźiło, je je [illegible] wjelowki. Na prózowanjach na mješe Wóspork [illegible] rodźił, kotrejž je tež łóžiju za autowu pschjewo[illegible] je ida, hdyž nowu cźaru pilnje wužiwaja. [illegible] ko wobsejk, jo dyrbjeschtaj druhi dźeń jutrow dwaj [illegible] ejeje nowe koleje jěsdźeć. Nadźijomnje tuhi autowa cźaru nětko tež šlatnje wobkhowanu, dokelž haj šlójkowy, je towarišny nčmišhostatnieje želesnizy hišće šichoo rosrjadnje njeje, so by cźahej 3305 i Wósporka 0,37 hodź. do Budyšchina wšchěnje jěsdźeł dało. — Wjšišeła radowbohatowańka hodźi na ja macźerje a wujenje cźerjanych dźěći budźe pjatk 13. hapriele wot 1/2 hač do 1/4 hod. popołdnju na farje.

S **Pšewjoz.** Sjawny łuch i Minakala do Rakez je dla nažpywanja na Pšewjańskich honach wot 13. hač do 18. t. m. jatwjeŕ. Jedyny wobkhad pokłaje so na Hornjusneju.

Z **Pěskec.** Při krasnym jutrownym wjedrje wolnoh towaŕstwo kolojězdnych „Pačowanska radosć" za Rózant a wokolinu swój lětuši nałětni swjedźeń w našim hosćeńcu. Popołdnju w 3 hodź. započachu so reje a kehelekulenje, k čemuž běchu naši hosćo z wjesom přikhwatali. Wječor 1/9 hodźin započa so z předstajenjom dźiwadła. Předsyda towaŕstwa, knjez Mikławš Bělk z Pěskec, powita najwutrobniše hosći, kiž běchu so w bohatej ličbje zešli. Na to wustupichu hrajerjo a hrajachu wězo z najlěpšej wustojnosću. Šława tajkim hrajerjam, kotriž swoju wěc tak derje wuwjesć zrozumeja! Wutrobny dźak jim za wšitkich pjeć a dźěło, też wšitkim, kotriž su hewak pomhali swjedźeń porjeršć, dale knjezej wojnaršenu mištrej Jurjej Ryćeri ze Sernjan za jeho šwěrne dźěło při swjedźenju kaž też wšitkim hosćom za wopyt. Tak so njany swjedźeń kolojězdnych też rjenje skónči.

S **Bróšnja** pola Kamjenca. Wutoru wječor w 9. hodźinje jaječe tu nakładny autonobil Cěšcanskeje piwarnje do zichtoma, dokelž běsche fo wodźidło farjelke. Wožoby do wjetšeje schkody njepschińdźechu, jenož jedyn zobuježšeju dźěłaceŕ fo lohko wobdeŕe. Wobschkodźeny auto dyrbjachu wotwjesć. Njeschožowny podawk běsche wjele ludźi pschiwabił.

Z **Kulowa.** Knježna Hana Matijeźkec swjeđeše wčera srjedu swoje 86. narodniny při njewšědnej strowosći. Wona běše 40 lět dołho z kucharku na tudomnej farje a je tohodla powšitkownje znata wosaha. — Nad zamoženjom zemrětcho překupca Maxa Welsa je so konkurs wotewrił. Za konkursowého zarjadnika je knihowy revizor Arnošt Schmidt we Wojerecach pomjenowany.

S **Kežiny.** Jako jutrownu nóz w 1 hodź. jena knjeha na i naschcje wuzy wot horjcźestaja i Kulowa dźěćace, ju na pucźu mužiti nadpadny a chzyschje ju wumozowaci. Jeje wo pomoz wolanje wuschtyschcheschtaj kolešarjej i naschcje wuzy a khwatajschtaj jej špěchnje na pomoz. Jako nadpadnik jeju wuhladu, cźeku. Wonaj puschczijschtaj so za nim pysches pola a kuli. Tola pola želesnitschi nažiwjeu so wón ijunaj šhubi. — S twarjenjom nowych pucźow a hrjebjow šu tu jako sapoczeli. Dźěła wukonja firma Prunsch je Nijeze. Tak so na naschich honach mnoho pschemeni. Se małych wuschich parzelow nastanu wulke plany. Khšhine, njewužitne mjeschy so podworaja a i nich nostanje wužitna póda. Wšěo maju rólnizu nětko cźeje dźěło. Tak naschoa wokolina na rjanoscź dobywa. Mójemy tola złožowni hyć, so tu zaneho wuhla njeje, tak šmy wěricź, so ko nasche herbske kubła do wuhlowych jamow njepschemenja, kaž w mnohich herbskich wšach. Wuhlowhnoź na ju, so stej w poslednich létach dwě kubli i němišich do herbskich rukow pschejchlej. Tak šu w naschej wšy jenož herbjay hejpodarja. Bóh dał, so by to tak wostałe a so bychu ta naš zatarjeno šaso lěpšche cźaše pschijschłe.

S **Werminghoffa.** Po nimale schtyrilětnej bjedźenješi je dźakacźer Nachtigal pšched krótkim cźašom dźěło namakał. Wón pontšaše pschijamkowaze kolije we Lasi twarjeć. Tam wón šandźenu fyredu do njeschaża pschińdźe, jeho prawu nohu šmjerjeschtaj skorkacej połnuce želesnizu.

Herćine potajnstwo.

Roman.

(Słónčenje.)

„Wy šeše rinuje wulku khwjoseł dwórala, knježna", praješche, a weskaješe fo w tom hižeše jara . . . S wotkasanjom, so prawje płaćiwym fo šaue žerty njeczinija a cźłowjeł darbi w tutom schpatnem šmješe wichtko i waženo šlejschčicha wobhladowaci."

„Njechudwaješe fo", šnapschecźiwi Herta šmješo, „wy tola wješe, knježe Pechenarto, my schtherźujudźerjo mamy takle šwoje waschnicźe, žehi wšy wobhladowaci . . . "

„Wona ma praweje", pschihłoßowaschе jej Gajpard, kiž bě po nicźim jako šwoju jedinku dobył, „nasche kokojche dakotaja po druhim hłoßu, hač te waschе, a my njenuwamy, kaž fo to tak praji, naschе jeja w šamnjem łoschu na wifi . . .

„Tohe fo też radschо wostajeje, pschetoš waschе jeja šu šamnjerdźane . . . "

„Jane šłowo wjazy, knježe Pechenarto!" praješche Herta krutše a rojnje; „ja šym jednała, kaž bndźeschе też mój nan jednał, a te mi dołaja hač!"

„Luba cźerka", wobtrucźichše knjeni f Maupréć i najłahódnišim hłoßom, „w šy jednała, kaž hych ja šamta też była jednała, a ty šy šwojeje šwójby dostojna . . . Schtož tule hyrothu nałłupa, to budź pschejwědżena, je njedawno hółčka tebi šamej f wobcźejnoscźi bnź . . . My wotnuje my šwój poršćł na wobcźejnoscźi a wnjtkoscźi, kiž mohł cźi nacźinić, na šo."

Herta šo waßmewitwy: „Wcźiši šebi wo tom žane šlarowiše, cźeła, dźeše je moja radoscź a nić k wobcźejnoscźi ani k wnjtkoscźi . . . Szała ja wón nčkoho, kiž budźe mi radnišhe pomhaci, je wukubłowcź . . . "

Wona dźeše tuuje won na Felitsa, kiž bě pschi wotdźe kaž pschikroscźeny šedźy šwojej lenošchi šiejo wotlat, a wuschesche jemu ruku napschećo: „Wujoweo Felikso", rjekny i łahka tschepotanym hłoßom, „njedobronnišchi fi po wjazy na to šłubjenje, kiž šmoj w B . . . nmmdźnłoj, a nješčeli eši nižšo na tom, je moju ruku wobšędnjeschо?"

Wón połožbny hłowu a gładaše do rjanoju, šelenoju wočzow, kiž bschchtej po połnej wodaca a nčmjoše na njeho šłošiłej; wón pschikłoči k njej, wobja ju še šwojimaj rukoma a da fo do płatania . . .

Nětko počzachu fo dźiwacź a po rjadu nowopraschowacź. Hdyž bě Herta šwojej cźeśe wujašnika, je je hižo i dweju lět f Felikom šłužbena była, dyrbjeschе šebi lubošeńcoje šwoje cźeny a šwiałarške šbožopschecźa Reginy a Honoriny lubjeź dacź.

„Ty wischak tola derje wěch", šbertaschе jej Regina do wucha, nješ tym fo Herta wobšimowaschе a kołchešche, „je njeźišty jenje ani złowjeźka do tych granwczowych bladow wěrili, ale tebje pšheco mójnje jakitowali!"

*

Słónčnje šwoštaschtaj Herta a Felitš šamej; wuczekwjschtaj fo do šahrody. Wot hrabinowo wobhrodźene a wot wulkich starych šchtomow jaščijnjene šahrodźenje bě polne šłónčneho šwětła a šćěrcźi cźelelachu a pschekakanzu jchwórcźachu a pištachu wjetrjo do toho. Wšchmany a krušchwiny tschakźechu hatoły i bělymi kčenjemi w mejštim połoźrje a pištankoje mjetele šmschowachu fo nad pedeschtymi hrjadkami, dokjež bós a lepkoje šwoju wóń wupschešcźachu. We wulkej alei nojdeschе cźeschterka Rosy Finkelowe dźěćo na pschechodowanje a tradlowańše jemu pěnjezku kolebawku; jeje jašny, wuhłeli błóš pschihodźeschе fo tak harmonišcy f radoštnemu rosswónjowanju pschirodny we kustorjanem měšazu mcji. Dźěćo wupschešcźiwaschе Herce šwojej ruczky nayschecźo; Felitš wja je na ruzy, foschešche jo a poda je potom šaso šwojej młodej njewjeśe: „Wot nětka šlužiła to dźeśatko nawaj wobdźinaj!" praješche wón pohwjelowajo.

Wonaj staj dźěćo też ša šwoje pschihwiałoj, ale nječe jemu šamnemu było pschchewschłaneje, dokelž nowonamdźeleńju f wjeśelnym schkrěčzenjem roswjeśeleć, w běhu cźaša fu też hišćeze druhe dźěći f tomu pschijchle, kotreż fu mlodźi maj manjelschimaj dźe dróšche, ale nihdy njemóža ſtarešćiwišho hajene a pčtwane bycź ani nij bóle japlenjene. Felitš, tij nodšeše go šwojeho dźewerźbarškwa wšdaci, móješe šwój šun wuinuttwacź a lčto po kwaßu Hertu do pohódneho schpiwčiskho domeźka, šnapschecźa dźčlarnje nowtwarjenchо, jawjeśeć.

Knjeni f Maupréć běschtaj abtowanju pschewostajiłoj, pschetoš jeje cźenna powaja pschihłedźeschе go lčtje f bytejći a wajchnjm wudowy, dyžli Herczinenu a Felikjewemu.

Gajpard je šwojim cźeśej w tom šakoźił, fo go k dźčlu wrócźi a schkleńcźerinju w Bas-Bruam šaso wobnowi. Jeho hotra Regina je go na młodeho jemjankeho schkleńcźerdujerja wudała a tón bu i Gajpardowym wobkhodnym podźiłnikom. Gajpard šam ma go ša pschešiareho, fo by na wulki experiment jeńtwy hišćeze jwajił a šwoštawa je i młodym hołjom. Hdyž rěcźi go wo tutom kapitału (šlawje), špokoji go wón i tym, so njes šubani šaßwišła, a pschiśpomni i pschekłepanym šnaplabdanjom w štrenu jeho hotry Honoriny, kiž jemu domjazaneje wobštora, šlompštuke k komu: „Nó hoj, mój Božiczko, ... muja hotra a ja wschak cźujemoj go ke knjeźerstwu powołanaj . . . . tu go niczo cźinicź njehodźił!"

(Kónc.)

...wujeńskeho dyrbjachu do khorowinje dowjesć. Sćiwójsku ...jeńskeho, kiž je bohata na dźesćoch, wschitkim wobžarja.

S Kotbiz pola Wojerez. Dokelž je wušt pěsches Schprjewin pola Kotbiz ponowja, je puć je Schesćeńsky do Kotbiz ...wot 11. hacź do 20. hapreje t. l. zahrjeny. Jěduny wobhwot 11. hacź do 20. hapreje t. l. zahrjeny. Jěduny wobhwot pokazuje je na Lubjelu abo na Balakez mkm.

S Kinajchla. Wotsjelna dróha ſ Wojerez do Kinajchla ...Rebalinje je dla nahpowanja (600 metrow ſ rauja ...Kinajchla) wot schtwórtka 19. hapreje t. l. hacź na dalsche ...wjesćenje wobhlad zahrjena. Wobhlad je na tutym ...wjesćenje jakajany. Jěduny wobhlad pokazuje je ſ Wojerez ...mjenje a Marćkow do Lasa a na Rakezy a Minakal ...Swjaty a Kinajchla. Tute puće pak zdźela njejsu ...mjenane.

Wobhlady. Druhi dźeń jutrow je Budyski autoklub ...mjenował Slatuju Hołdu Apeltez pschejeł. Cźežko ...ranje hołdu dowjesćchu hnydom do Khocźebuskeje khoſe, hdźež je wona na swoje franjenje wumrěła. Wjedomnohla pjeca žana wina njetrjechi. Djěcźo je ...pschi hrožanym do auta jabźało.

S Mačicy. Jmnohcźeſ Konasch, kiž w Dubjowſtich ...jako thěrlach bydleschc, je ſebi ſ wobwěſnjenjom žiwjenja wjal. Schło je hižom wobstarneho muža do smjerce ...ſwjate.

Z Hródka. Knjes krajny radźićeſ dr. Willenweber ...ministerſkeho radu do ſinanzneho ministerſtwa ...any a wupſchećił ſ. meje wokrjeſ ſwojeho tudomnoſtwarjenja.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk 12. hapreje.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

...ar . . .	4,177	100 pólsk. złotych .	46,775
...ski punt .	20,392	100 českosł. krónow .	12,378
...ajc frankow	80,48	100 franc. frankow .	16,44

Zetniſka burſa połojowjasche wczera jašo wošłabjene mjeſnowcźo. Kurſy njekotrych efektow pak tola pozběhowachu. Wiki ſ dołhsnymi a rentowymi liſćinami běchu mérne, ale tola trute.

Berlinſke prachtikowe witi poſtupowachu we ſwojej dotalnej krajoſći. Pschenźa a rožka běschtej po zentnarju we 15 pj. a wowſ we 10 pj. tuńſchej. Wczera płaćichu zentnar:

w Barlinje

pschenźu 12,70—12,85 hr., rožki 13,25—13,35 hr., jačmjenźu nal. 12—14,10 hr., wowſu 12,50—12,80 hr.

W termińskym wikowanju:

...a meju: pschenźu 13,81¼—13,82½ hr., rožki 14,33¼—14,35 hr., wowſu 13,25—13,30 hr. ...a julij: pschenźu 14,35—14,37½ hr., rožki 13,45—13,47½ hr., wowſu 13,50 hr., — ſa ...ber.: pschenźu 13,32½ hr., rožki 12,27½ hacź 12,50 hr.

Wčerawšne płaćizny ſ Drjezdźanſkich wikow

(Markthallen)

Sudźana pjerjina: Kury, ſtare 1,30—1,60 hr., młode 1,40—1,80 hr., młode huſy 2,30—2,50 hr., kaćki 1,50—1,70 hr., holbje 0,50—1,50 hr., cźelcźenjo kał 30—50 pj., bźij kał 15 pj., jabłuka 25—60 pj., bźerny, ...ninak 4,50—6 hr., ſołotej, kerćž 20—40 pj., ſiſały kał 15 pj., med 1,5—4 hr., butra 2—2,20 hr., twaroh 20—32 pj., muka 27—34 pj., jeja 12—13 pj.

Swinjaze witi wczera žrjedu w Barlinje.

Na wje běchu pichtnuli 223 běhałow a 398 proſaſow. Je płaćachu: běhali: wulke 50—60 hr., žrjenje 57—59 hr., małe 24—37 hr., proſzata: wulke 16—24 hr., žrjenje 10—16 hr. — Witi běchu mérne.

Swinjaze witi wczera w Hródku:

Je płaćachu 8—18 hr. a derje dźěchu. Sa běhałki ...płaćachu 8—18 hr. a derjej dźěchu. Sa dźěſarki ...hr. dawachu, tola njeſu wo nje wulka torhałaja.

Pschihłašenej pytaja:

...ſeho, Menzel we Wulkej Dubrawje; — Stefan ...ſe, telefon čźo. 200; — Schnien w Ru...ſchi.

...go. Reichel we Wulkej Dubrawje čźo. 18. ...ſeho, inſpekt dwór we Wulkej Dubrawje; — Schumacher, ſpedizeur we Wojerezach; — twariſi wobthod Müller we Wojerezach.

Hdźe we domu, dr. Jentſch w Budyſchinje na Hoſchiz ...ſeho čźo. 46; — w Hródku, Drjezdźanſka dróha čźo. 36; — Schmiedt, jahrodnik w Hródku; — Finſterka we Wojerezach, Zyrkwinſka haſa čźo. 7; — pjekař Schnien w Rohelzu.

Sobuſkrjeſu. Britz we Wojerezach, Drjezdźanſka dróha čźo. 12.

Njeſkrjeſi, Rudolf Jenka — Walter Liebig w Niſkej; wuſchiche hajnitwo w Běłej Wodźe.

Nieſkrjeſkeho, Zohl w Mužakowje.

Murjerjow, Hoch- und Tiefbaugeſellſchaft m. b. H. we Hródku.

Na pschedan:

Pisjała, tyhjenſke, we Wětrowje čźo. 1; — a kaćje jeja ...hjeji dwór we Wbohowje; — 2-njedźelſkich, 10, we Cźichonzach čźo. 30.

Kałejza, wuſoko-ſkuczelna, w Bójſnjezach čźo. 2; — ...letna, w Koporzach čźo. 15.

Wos, pjeczaz, w Budyſchinje na Nowoſalſkej dróſy čźo. 21, delka na prawo.

Kaćke, Baugatz w Niſkej, Namjeſto čźo. 7.

Klemer, ſchatowy, w Miłopizach, Budyſka dróha 60.

Wobrati, Gläſer, mlyn w Cźerwjenych Noßlizach; — we Wojerezach, Dołha haſa čźo. 27.

Sſtomu, Kralik w Lubiju, pod powym moſtom.

Sſomu, Lehmann w Brěſnjan čźo. 32 pola Kamjenza.

Maćiny dźeń

ſrjedu 11. jutrownika 1928.

Maćica Serbska ſwjećeſe tež lětſa kaž kóždu jutrownu ſrjedu žołnowany dźeń, kotryž ſwědčeſe wo pilnem prócowanju a horliwej dźěławoſći za Serbſtwo. Zo zajim za Maćiny dźeń, kaž móžemy ſkhadźowanje Maćicarjow ſkrótka mjenować, a za narodne kulturno dźěło mjez ſerbſkej inteligencu z kóždym létom roſće, bź z bohatcho wopyta hižo dopołdnja widźeć. Maja jſtwićka w kofejowni Serbſkeho Domu bórzy ſo tak přepjelni, zo dyrbjachu knjeza ſwoje poſedźenja w žurli wotmeć. A wosobje na popołdnišej hłownej zhromadźiznje bźeše žurla cyle połna ſkhadźowankarjow ze wšěch worſtow ſerbſkeho ludu. Je to wuley zwjeſelacy zjew za ſerbſke duchowne hibanje, kiž dawa nowe nadźije do přiſlodu pěſi wšém hubjeńſtwje naſeho časa. My widźimy z toho, zo je naša luba Maćica Serbska na prawem puću a wjedźe Serbow, ſtarych a młodych, dopředka a ke wyšinam.

Po zwnčenemi wašnju běchu dopołdnja najprjedy poſedźenja **wědomoſtnych wotrjadow Maćicy Serbſkeje.**

Přeni narodopiſny-wumjełſki wotrjad wotewri wokoło 10 hodźin přeſsyda knjez ſtud. rada dr. Muka z wutrobnym powitanjom woſebje přednoſorja, knjeza faraja Křižanka-Wotrowſkeho. Na pola anthropologiſkeje wědomoſce je tutón knjez za Serbow z autoritu, ale też Němcy ſebi jeho wyſoko waža, kaž to častiſo wopyty ze wšěch ſtron naſeje wótčiny dopokazuja, dokelž ma ſam bohatu zběrku ſtarožitnoſow a wě wo nich wukładować, kaž woprawdźe wěcywuſtojny ſobuſtaw anthropologiſkeje towaršnoſce. We ſwojim wuley zajimawem přednoſku rozłoži wo ſwojich namakankach a wurywankach, kotrež je ſam z wulkej pilnoſcu w ſerbſkim kraju bromadźił a do zběrki po... bach rjadował: su to pokłady ſtarcho... ča wo ſtarobje a kulturje naših ſłowjańſkich ...dowikow. Naſpomni woſebje, kak wſelake nahłady knjeza dźensniſi dźeń wo tutych namakanych kamjenjach a popjelnicach a bronzowych wěcach a po jich twórbju a wumjełſtwje chcedźa wěſacy němſcy wučeny jich do wſelakorych dohow zarjadować: rěča wo kamjeńtnem a bronzowem času a poſlednjši dźěła zaſo do burgundſkeho, merowingſkeho a karolingſkeho časa a na poſled hakle přińdźe ſłowjanſki čas. Tola jich nahłady njejſu zwjetſa prawe ani ſprawne; my z druhich žórłow ſmy dawno powěſcili, zo *ſłowjańſke wjeſy pjenjły w tutych krajach ſydłachu*, hač chcedźa to němſcy wučeny přiznać. Při jich prócowanjach je widźeć, zo ſu jich přepytowanja jara tendenciozne a často doſć jara zwjerſne. — Na to rozſwětli přednoſowař na přikładach a wobrazach ze ſwoje zběrki we Wotrowje, kak wulku ſtarobu maju wſelake popjelnicy a pokazuja na kulturu ſwojeho časa. Staj to wosobje dwaj hrjebaj, z kotrejž... na jedyn štyri znamjenja *na sebi*, a je wjele tołſi hač wšě druhe, je potajkim k tomu dźěłany, zo by ſo jako trajace wopomnjeńce zakhował. Druhi je popjelnica dźěſca, kotrehož podoba je do njeho zwonkownje zaryta. Też wſelake połrjebne bromadki pola Wotrowa, w kotrychž ſu wſelake čyrjopki namakali, ſu ze ſwójskim ſtarodawnje ſerbſkeje zaměſnoſce. Zajimawe je, zo tele hórki hišće dźensa rěkaju „pahórki“, ſtož je ſtary ſłowjanſki wuraz. —

Z wulkim zajimom ſčěhowachu připosłuchjarjo tutym wěcywuſtojnym wukładowanjam a na kónc wupraji knjez prof. Wićaz-Stollbergski to přeče, zo by naš wuley waženy anthropologa knjez farat Křižank za ſwój wotrjad ſebi wočahnył dorost, kiž by potom za naſu ſerbſku wěc tule wědu ſwěru dale pěſtował, hewak by jeho žiwjeńſkeho dźěła a prócy ſkoda było. Přednoſk bu zwulkim dźakom a přikleſkom mytowany.

W 11 hodź. přizamknu ſo prawiznisko-rěčeński wotrjad, kiž wotewri přeſsyda knjez justiſeny rada dr. Hermann a rěčeše wo ſerbſkej **terminologiji**, kotraž ma ſo wutworić a hišće **wudospołnić**, dokelž je w žiwjenju za wohłkad pola **ſudniſtwa** a banki nuzuje trěbna. Nanjety ſtaj hižo podawałoj kk. kantor Symank a dr. Poſedel. Nětko podawaše wſelake najhłobše bžne wurazy, kotrež tudy-krótkoſce dła po rjadu wozjewjamy. Za němſke ſłowa přijachu ſo tele wurazy (ma-li ſtó přihłubše, może je pisomnje nanjetować): Bürgerliches Geſetzbuch = Ludowy zakonnik; Handelsgeſetzbuch = wobkhodny zakonnik; Berufung einlegen = ſo powołać, ſo hórſće (nie „powołanje zapodać abo zapołožić“); zuſtellen = doručić. Standesamt = ſtawniſtwo, Standesbeamter = ſtawnik. Geburtsurkunde = rodźinſke wopiſmo („liſćina“ na hóle zmyſł ſtarožitnoſce). Heiratsurkunde = mandźelſtwowe wopiſmo; Trauurkunde = wěrowanſke wopiſmo; Todesurkunde = ſmjertne wopiſmo. Za Bürgermeiſter radźeše ſo jewſitkownje přijeć ſtary dobry ſerbſki wuraz „ſtaroſta“ (ale měſčanoſta, wjeſnjanoſta abo gmejnſki předſtejićeŕ). Gemeinde = gmejna (pólſcy gminał. Amtshauptmannſchaft = hamtſke hejtmanſtwo. Kreishauptmannſchaft = wokrjſne hejtmanſtwo. Amtsgericht = hamtſki ſud, hamtſke ſudniſtwo. Flurbuch = zahonſke knihi (na př. zahon čo. 25 zahonſkich knihi za N.). Beſitzſtandverzeichnis = wučah ze zahonſkich knihow. Grund- und Hypothekenbuch = ležownoſtne knihi. Hdyž chce něchtó ſej zapiſać dać, dyrbi ſebi to „zwěſćić“ abo „wobſtrunić“ (wobſwědčić) dać = beglaubigen. Auflaſſung = přeſwojić (hdyž chce něchtó nješto kupić, dyrbi ſebi najprjedy přez wyſnoſce přizwolić a potom pola notara přeſwojić dać). Strafprozeßordnung = porjad khłostanſkeho jednanja. Civilprozeßordnung = porjad ziwilneho jednanja.

Stož je ſo wot naših wotrjadow za prawe a dobre přijało, toho móže ſo naše ſerbſke łuſpiſcy, wosebje naš dźenik, ſwěru dźerżeć, zo by ſebi hač tele wurazy přiſwojił. Wězo njeje to dźěło wutworjenja ſerbſkeje terminologije hišće dokónčene; wosebje nie za bankowny wołkhad. Kóždy Serb na prawo, dobre a přihódne wurazy pisnje nanjetować, hewak pak ſo ſtajnje prócować, ſerbſke wurazy potom też w žiwjenju ſtajnje wužiwać, zo by ta žadława nješenca přeſtała. Tak jenož budźetej próca a dźěło wotrjadnikow z najlěpšim wuſpěchom mytowanej.

(Pokračowanje ſčěhuje.)

Ssudniſzy na pschejadźowanje schtwórtk 12. hapreje 1928:

w Brěſnju pola Kamjenza w hoſćeńcu „K żeleſnizy“ dop. w 10 hodź.: cźežiły auto wo 20 zentnarjow.

w Žurizach: zentrifugu. Kupzy ſeidu ſo pop. w 2 hodź. na gmejſtim hiemcze.

w Konjezach: ſchijazu maſchinu. Kupzy jeidu ſo pſchip. w 12 hodź. w Herbſtej grychcze.

w Biſkopizach dop. w 9 hodź. na ſudniſtwje: Meble, bjenjeſny thamor, lodowy thamor, piſanik, ſtroj, hlawowa pokładnja, waha, wſchelake mydło, wſchelaki łutowy cźapor, budowa płachta.

w Delnim Wujeſzu w hoſćeńcu „K worjołej“ pop. we 2 hodź.: ſchijaza maſchina, tři mužace kola, zentrifuga, meble a wſchelaki koleſariſti cźapor.

w Wlunju w Säuberlichez hoſćeńcu pſchip. w 1 hodź.: ſchatowa mandlawa, cźorny wobłeſ.

w Ptaczezach w Schlenkrichez hoſćeńcu pop. w 3 hodź.: nowe meble.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.: We wukazu płaćiżiny żita poſtupuja. Na Barlinſkich wikach żito 5—10 pj. drožſche.

Dop. 3/12 hodź.: Płaćiżiny dale poſtupuja, tola wobrot ſnadny woſtanje.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymjo po tunt abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje.

	11. 4.	10. 4.		11. 4.	10. 4.
Pšeńca	254-257	251-254	tuny	23-24,00	23-24,00
rožka	265-267	262-264	woka	24-26,00	24-26,05
nal. jačmjeń	240-282	238-283	mócne lupiny	14-14,75	14-14,70
naz. jačmjeń	—	—	žołte lupiny	15-15,80	15-15,50
wowſ	250-256	248-254	zeradella	—	—
kukuricza	238-240	238-240	raps. wosuſk	19,70	19,70
pšeńc. muka	31-35,50	32-35,25	lany wosuſk	24,20	24,20
ržana muka	35-37,50	35-37,25	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	17,25	17,25	běrnj. kruſki	26-26,60	26-26,60
ržane „	17,25	17,25	ſyno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lane ſymjo	—	—	ržana ſloma	0,95-1,25	0,90-1,20
raps „	—	—	pšeńč. „	0,90-1,10	0,85-1,05
hrožk	35-37,00	35-37,00	wowſna „	0,80-1,00	0,75-0,95
mjeńſ	24-25,00	24-25,00	ſeńca „	0,60-1,00	0,55-0,95

Płaćizny ręcznho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

11. hapril. 1928. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach. Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 286

Polnomjasne, wukormjene, najwjetſeje ręzneje hódnoſce hač do 6 lět	61—63
Mjenje mjasne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	55—58
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe	48—51
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	38—46

Byki 369.

Polnomjasne, wuroścene, najwjetſeje ręzneje hódnoſce	54—56
Polnomjasne, młódſe	51—53
Mjenje wukormjene młódſe a derje picowane ſtarſe	47—50
Spatne	43—46

Jałojcy a kruwy: 774.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetſeje ręzneje hódnoſce	45—47
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetſeje ręzneje hódnoſce hač do 7 lět	33—42
Starſe wukormjene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałojcy	25—29
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	20—22
Mjenje a ſpatnje picowane	—

Ćelata: 2700.

Najlepše wukormjene (2. druž.)	55—62
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	65—82
Spatne (4.)	50—62

Wowcy: 4654.

Młódſe a ſtarſe wukormjene (1. druzina)	60—69
Starſe wukormjene (2.)	55—60
Mjenje wukormjene (Mürzſchałe) (3.)	48—54

Swinje: 14964.

Polnomjasne, woſcbitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět ſtare	54
Wukormjene	53—56
Mjasne	53—55
Spatne	51—54
Raney a kundrosy	47—50

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

— **Schtrowa powjeſ wo wjedrje ſa jutſiſchi pjatk:** Samrěcene, wipate, ſchorjate a zhłubjene. Sſamne wjedro w Zerdźeſiſe, ale mjilſche.

Mjes Perlebergom a Wilsnackom žu w nozy tiſo ſłoſiniży pſches dróhu wot ſchtoma k ſchtomej worzłowy powjas ſwjasali. Kublowy inſpektor Neumann ſ Wittmoora po dróhy na motoriſkim kole ſ pſchibožnym wošnkom, w katrymž 18ſtiny ratarſki žyn Zacnicke žedźeſche, pſchijědže. Po cźmje ſo powjaſa njedohladawſki do njeho ſawadźi a ſo k jemi cźiſny. Na to tiſo ſłoſniżi k njemu ſkočichu a

rubichu. Jaenigy so poradźi ćekmicz. Wón w blizkiej wsy žandarmej podawk sdźeli. Alarmowani hajnitzy a policajstaj sastojnizy so hnydom sa znbjeznikami pusćicjichu, tola jich njeje mohli sastapicz. Na jich sajecze je so 300 hrivnow myta wuskazilo.

*

Južnoslowjanske nowiny alarmowaze powescze wo pschihotach mazedonskich komitacjow a albanskich bandow k nalwalam do južnoslowjanskeho kraja pschu. Hizo su so nadpady na južnoslowjanski zelesnizu sphtale. Nekotzi mazedonsky wjednizy su so s Albanskeje wrocźili, so bychu walcznu offensiwu pschihotowali.

*

W sajnych popołudnischich hodźinach staj krjedu 300 metrow pisched połnoznym dwornischczom w Parisu dwaj zelesnischkaj czahaj do so srazkoj. Hacz dotal su z rosbitkow hizo 15 mortwych a nehdże 30 czeskosranjenych wuczahali.

*

Wot pjecz dnjow njeje powescz dochla wo letarjomaj Wilhiny a Eilsom, kotraz staj so s Alsaschki s letadłom na let k połnoznemu polej puschczikoj. Mózno je, so letarjej w Point Bassowje lepsche wjedro wocźakowachu, so bychtaj potom do Spitzbergen lezałoj.

*

Pschi gmejnstich wólbach w Chikagu je Thomsonowa strona, kotraz je s nazjnischczemi a samo s mordarstwami napscherjiwnu stronu sastrachicz spytała, podlezała. Hromadze s policaju so 25 000 muzi prózowasche, nazjnoscezam wobaracz.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Wupisanje.

Pschiprawy elektrizkeho swetła a zwónczkow w nowotwarje mlodzinskeje hospody w Pancźizach maju so wotedacz. Placźinowe naczisći móża so sa pisanske sarunanje wo 3 hriwny, kotrez so pschi wotedaczu wupjelnjeneho naczinka placźinow sazo wroczo, w pokładni wotrjesnjeho swjatka hamtskeho hejtmanstwa — wo jitrje czo. 14 — wotewjasacz. Wupjelnjene placźinowe naczisći maju so hacz do 16. haprleje 1928, dop. w 11 hodź. wroczesz.

W Kamjencu, 11. haprleje 1928.

Wotrjesny swjatk Kamjenskeho hamtsk. hejtmanstwa.

Towarstwowski powestnik.

Hornja Horka. Tow. „Łužica" zmeje pschi. njedzelu (15. 4.) wjecor we **8 hodź.** swoju mesacnu zhromadźiznu w Henzlec hosćencu. Přednošk je přilubjeny. Knjeża dowerniey njech to dale wozjewja. Naš hosćenca wulku wažnosć na to kładze, zo bychu so knjezny a wosebje tez naše mandźelske prawje bohace wobdźelile. — Naše sobustawy so połnoliczbnje wocakuja. Předs.

Konjecy. Kożdy wobsedźer połow a łukow chcy hnydom pri kożdym mezniku abo hdzez wesći wé, zo je tam był, kolik (poł metra na zemju) zadyrił, dokelz to dźelo wołoźuje.

Předs. za hrom.-kł. ležown.

Lichań. „Zernicka" spéwa dźensa wjecor we 8 h. pola Rudolfec. Wšitcy spéwarjo njech cyle wesće přińdu.

Pančanska „Sokolska Jednota" ma dźensa stwórtk z dypkom we 8 hodź. zwučowanje a potom zhromadźiznu na žurli w Pančicach. Kożdy ma přińć.

Župa „Jan Arnošt Smoler" wuhotuje njedźelu, 29. haprleje, w Hodźiju wulki serbski swjedźeń. Přich. njedźelu (15. 4.) pop. w 4 hodź. je w Serbskim Domje w Budyšinje posedźenje wšech předsydow. Njech so naše župine towarstwa na to přihotuja. Nadrobniše so hišće wozjewi. P. Krjeńmar.

Dolni Wujezd. Naše tow. „Zahrodka" zmeje pschi. njedźelu (15. 4.) — mlode jutry — pop. w 3 hodź. z dypkom pola Haškec swoju mesacnu zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny. Dowernicy njech to dale sobustawam wozjewja. Wo bohaty wopyt prosy Předs.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje. —

Poskićam mojim česćenym woteběrjam nješto wosebite z tym, zo sym płaćizny za wšelake prózdne jutrowne dutki wo

30—50%

znižił. Zbohom namakaće pola mje wulki wuběrk wšech cokrowych wěcekow k pjelnjenju dutkow a dostanjeće tuchle tuchom za mało pjenjez dutku, kiž kóždemu dźěćku wjesele čini. Kmótřace, dutki w znatej kajkosći. Wobkedźbujće, zo so moje kajkostne twory dołho dźerža.

F. A. Trumpler nasl. Robert Voye
farika šokolad. a cokrowych tworow **na Kotolskej hasy 6**

Strowa krew
Skita Was před wšěmi khorosćemi.
Skitajće so w naležu z lěkowanjom k čisćenju krwe a to z
Leidlerowymi krejśiš. krepkami
Leidlerowymi krejśiš. plackami
Schloss Apotheke Bautzen.

Sadowe štomiki wšěch druzin
sprawny, derjezosćaca twora najbóle dźakownych druzinow. Wulki wubjerk — tunje płaćizny. Jara wjele **wišniowych štomikow** wosobje tunje. **Kosmacki a janske jahody, štomiki a kerčki. Rožowe štomiki a nizke šćěpjene, pychowe kerčki atd.** poručuje

Štomownja E. Pelz w Budyšinje
Welte Bleiche — Telefon 2648

K nalětnim wusywam
poručam nanajtunšo:
kalowe symjo (za běły a čerwjeny)
runklicowe symjo (za žołty a čerwjeny Eckendorfski)
kaž wšě druzliny kwětkneho symjenja
Drježdźanske cyblowe sadźanki a
čerwjene dźećelowe symjo
wšě druhe symienja za polo a do zahrodkow

Jan Bjedrich w Kolwazy
Sym Serb! — Sym kóždu sobotu w Budyšinje na Mjasow. wikach

Dźěćace wozyčki
w najnowšich formach a barbach
Pawoł Böger w Budyšinje
na Šulskej hasy 5

Tworykupowace tow. w Budyšinje
zap. dr. z wobmj. ruk.

Konsumentoju
zwěsće sebi wužitki
zhromadneho nakupowanja
z přistupom ke
konsumskem towarstwu
tam namakaće njepředrožene
wot družstwa zhotowjene
kajkostne twory
ze znamku GEG
Dostać w Tworykupowacym towarstwje
w Budyšinje, z. dr. z wobmj. r.

Kože wšěch druzin
kupuja po najw. płaćiznach
črjewa
předawataj
Kießling & Erdenberger
na Zwonkn. Lawak hasy 64 III.
Sobotu w „Pot měsacu".

Pisane ložowe nawoblečenja a ložowe płachty, wupjerki, najl. twory, wulki wubjerk, jara tunjo
H. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znapřeča hosć. „Stern"

Hospoza
(do ratarstwa) do Serbow so hnydom pyta. Poskićenja pod „E 6" na wud. „Serb Nowin"

Šijaca mašina
nowa, z ruk., też wróćošijaca, jara tunjo na předań
J. Klemm w Budyšinje
na Serbskej hasy 11

Najkrasniši dar
za wšě přileżnosće su nowe pyšne zwjazki
H. Zejlerjowych spisow
Serbska knihowarnja w Budyšinje w Serbskim Domje

Wysokosućelna kruwa
je na předań w Jitku čo. 20

Sućelnu kruwu
předawa **Klos we Łazu**

Symjentne běrny
1. wotzywk
Deodara, Hindenburg, Pepo, Grativis, Parnassia
předawa po małych dźělbach
Albert Ziesche
w Prawoćicach

Jara rjane
nalětnje nowosće
nakupowanske toše
wopytowanske toše
pasy za žony
poruču je w znatym wulkim wuběrku
ALBERT
w Budyšinje na Lawskich hrjeb. 10

Wot **soboty 14. haprleje** mam wulki transport original rańšo-pruskich-hollandskich

kruwow
jałojcow
a bykow

w mojich hródźach w hotelu „Kurwjerch" w Budyšinje na Drjewowych wikach jara tunjo na předań.
Emil Grüße,
skótna wikowarnja w Budyšinje
Telefon 2063 a 2418

Dla přenajenja ratarstwa
předawam za hotowe pjenjezy wšel. wozy a rólne grat., syčak za trawu a žito, běrnyhrjebak, syjacu mašu a někotre sućelne kruwy a ćelata k plahowanju.
Willy Sickert, pjekarski mišter w Delnim Wujezdźe

Najlěpšu orig. **runklicu,** čerwj. a žołtu, **cokr. runklicu** k picowanju, **pelaški,** hróch.
seradelu posl. žnjow
Wikowarnja symjenjow
Rauchfuß w Budyšinje
na Žitn. wikach 9
Hamtski dowěrnik statn. šćitarnje rostlinow

Gardiny
přikrywy ◆ dźěćace haty
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownym torhošću 9.

Zjawny dźak

knjezej Wyššemu wučerjej J. Slodeńkej za jeho wubórne zarjadowanje Prazskeje jězby a za jeho wulke dźěło a prócu kaž tež knjezej Henčlej a knjezomaj Zmeškalomaj a tež wšitkim druhim, kiž su ze swojim sobuskutkowanjom tutu jězbu jako jenu z najrjeńšich wuhotować pomhali.

Wobdźělnicy Prazskeje jězby

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»B. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde do. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihtišćernja, sp. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2557.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobchodnje so stajece nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. ≈ ≈

Čisło (Nr.) 87 — Budyšin — pjatk, 13. haprleje 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Němske lětadło „Bremen" do Ameriki leći.

Němšcy lětarjo hižu so schtwórtk rano 1/26 hodźin z lětanišćeja w Baldonnelu na lět nad morjom do Ameriki puschćili. Hlowny roskasowar irskeho wojerskeho lětarstwa Fitzmaurice jich pschewodźa. Wón je na město Spindlera stupił, kiž je so psched někotrymi dnjemi do Němskeje wrócił. Wulka cźrjoda ludźi, mjes kotrymiž běchu tež irscki statny president Cosgrave se swojej mandźelskej, němski konsul, schef generalneho staba irskeho wójska a knjeźerstwowe zobstawy běchu pschi wulećenju „Bremena" pschitomni, kotrež so z lodka se jemje zběhny. Irske lětadła „Bremen" nad Irskej pschewodźachu. Wjedro bě z wopředka pschihódne. Lětarjo so nadźijachu, so bychu jim poradźi, za schesćź a tśicźi hodźin do Ameriki dolećeć. Lětanišćejo w Baldonelu so rano sahe žiwenu mrewischću rumasche, a 1/4 hodźin bě wschо k wulećenju hotowe. Wjedro bě rjane, njebjo bjesmrócźne a wumělenja za lećenje idealne. Mjes tym so lětarjo na hodźinu wulećenja cźakachu, mechanikojo poslednje musne pschihoty cźinjachu. Irske lětadła, kotrež běchu za pschewodźenje postajene, so prěnje zběhnychu. Poslědni krócź bu rozsahnjowanschi, so Köhl na wjednikowe žydło kydźe, a teź jeho pschewodźerjo so na swoje městna podachu.

*

Dalokosć z Baldonnela hač k Mitchellfieldskemu lětanišćeju pola Newyorka něhdźe 4800 kilometrow wuceźinja. Tohodla móže němske lětadło pschi najpschihodnischich wobstejnosćach do Mitchellfielda pjatk popoldnju dolećeć. Wjedrowanja w Halifaxu wětrej z ranja na stronu k Nowej Schottiskej wocźakuje. Wujschi Fitzmaurice je krótko psched wulećenjom jastunjerjej „Associated Preß" zdźělenki za Ameriku pschepodał, w kotrejž swoje wjesele nad tym wuraja, so je jemu z wulkomužnilosću swobodneho kujesa **Hindenburga** poskićene, so pschi lećenju wobdźělić a cźesću wusbehuje, so znowa hromadźe z hejtmanom Köhlom lětadło „Bremen" wodźicź. „Bremen" je po jeho ménjenju najlepsche lětadło, kotrež je technika za lećenje nad Atlantiskim cźasom natwarić mohła.

„Bremen" nad morjom.

Po powěsći, kotraž je schtwórtk do Berlina doschła, je lětadło „Bremen" rano w 6 hodźinach irski brjoh wopuschćiło. Wono je po tajkim puću z Baldonnela hač k mórskemu brjohej, kotryž 175 kilometrow wuceźinja, za 1 hodźinu 27 mjerschinow pschelećało.

*

Němska wjedrarnja w Hamburgu wo wjedrje nad morjom praji, so cźisćiwe do hluboka po nječim k polnocy cźehnje. Tohodla je so wjedro nad jendźelskimi kupami polepschiło, tola druha strona cźisćiwa do hluboka nad Selenkej leži. Po puću lódźiskiwa mjes Europu a Ameriku so žadne dešcźiki nakhadźeja. Teš nad Nowofundlandom so wjedro bórzy tkěrko pohubjeriśchi.

Ameriska „Bremen" wocźakuje.

Powěsći wo wulećenju „Bremena" je po zyłej Ameriki wulke dźiwanje sbudźiło. Nowiny su wobsebite kopjena wudale, tak so bě swjasenje němskich lětarjow njedźiwajo raućskich hodźin za krótki cźas po zlym Newyorku znate. Nadźija na poradźenje swjazliwego pschedewześa so pak dla mjenje dobrych powěsćow wo wjedrje z Atlantiskeho oseana z khutrej starosćiwosću wo dóst lětarjow mérscha. Wyschnosć pak njedźiwajo teho pschihoty cźini, so by so němskim lětarjam cźesćezace powitanje dostałe.

*

Najwěscźiwe wětry pschi amerikanskim brjohu.

S Newyorka so 12. haprleje powě: S wopředka jasne njebjo je so wobcźahło. Powěsće wjedrarnjow praja, so „Bremen" we wjeczornym dźělu Atlantiskeho oseana njepschihódne wjedro naderdże. Wjedrarnja žyłne wětry powě, kotrež so z dołheho ranja z Nowoje Jendźelskeje na stronu k Nowofundlandej hibaju, hdyž wone wjeczor žywnosć wichora nadobndu, kotryž so pisches wulku dalokosć wupschestrje. „Bremen" so w Nowofundlandze pjatk rano wocźakuje. Po ménjenju sastojnikow wjedrarnje budźe so „Bremen" jenoź z nuju žywnych wětrow we wjeczornym Atlantiskim morju sumnjeź móz. Ménja, so budźe so lětadło pschekroczliwschi połozu morja dyrbjeć trajnje je žywnymi wětrami hdźicź. „Bremen" budźe najskerje teź dyrbjeć tośe mały pschelećeć.

Metallowi dźěłaćerjo w Sakskej so z dźěła wuzamknu.

Prózowanje němskeho dźěłoweho ministra, so by so mjes dźěłodawarjemi a dźěłaćerjemi metalloweje industrije w Sakskej dojednanje dozpiło, je bjes wuspěcha wostało. Dźěłodawarjo su tohodła po swojim wobsamknjenju schtwórtk nehdźe 200 000 dźěłaćerjow z dźěła puschćili. Mjes tym so mjes dźěłodawarjemi a dźěłaćerjemi dale wo nowy mzdowy tarif jedna. Nadźijomnje njebudźe wusamknjenje dźěłaćerjow dołho trać.

W **Hessensku-Nassanskej** je skónčnje we metallowej industriji k dojednanju wo mzdowym tarifu dóschło. Po nim je so akkordna mzda za nuwucźenych dźěłaćerjow na 80 pjenjezkow, za pschihotowanych na 72 pjenjezkow, za pomocnych dźěłaćerjow na 66 pjenjezkow a za dźěłaćerki na 48 pjenjezkow postajita.

Gilbert Parker pola Mussolina.

Italski ministerski pschedsyda Mussolini je źyzdu we hrodze Chigi z agentom Dawejowego plana Parkerom Gilbertom rozmjetśenje měł, kotrež je nehdźe hodźinu trało. Pschi tele rozmolwje dě teź italski finanzny minister hrabja Volpi pschitomny. Parker Gilbert z knjeźerstwami statow nehdyscheje ententy wo snižanju sumny nóžiskeho wotschkodźenja (reparazijow) jedna, kotrež ma Němska dobyćerskim statam płaćiś. Jendźelska a Francouska chcetej jenož z tym wumělenjom do snižanja swolić, so jimaj Sjednoćene staty polnocźneje Ameriki w tych samych pomérach wójnski dołh snižiś.

Attentat při wopuśe italskeho krala w Mailandze.

Milanska (Mailandska) wyschnosć je źiśedźowazu sdźělenku wudała: Schtwórtk dopołdnja w 10 hodźinach krótko psched wotewrjenjom internazionalneje wulkowikowanstwowe wustajeńcy je psched sajmupom naměśa Giulio Cesare **helska maschina rosbuchła**, kotraž bě so w podstawku drohowneje latarnje skhowała. Bombine tschěśi su **14 ludźi morśe a nehdźe 40 bóle abo mjenje cźežko sranile.**

Grocźane pleiwa

4 rózkate a 6 rózkate

kalacy Grót ○ wobhrodźenski Grót

wšě naprawy za zahrodku

kaž też **wšě ratarske naprawy, rjećazy** atd.

poručuje najtuńšo

Walter Voigt w Budyšinje

wikowańja železnych tworow, na Heringskej drózy 3. Telefon 2320

Njedźiwajcy tehole wobzamnjenje podawka je kral wustajeńcu oficialnje wotewrił, po programje někotre pawillony wobhladuje a zyłu wustajeńcu pschekrocźeło. Kralowny wopyt w Milanje bo dale po programnje wotwiwa.

Policija pilnje za sćuśerjemi attentata hlada. Někotři inspektorojo generalneje direkzije schkitańskeje policije je Roma do Milana pschijedu. W tu khwili njeźmě žo zanych dalšich powěsćow wo podawku wojsewješ a žo do wukraja dacź.

*

Wo attentacje w Milanje.

žo dale powě: Liczba žmjertnych woporow bombowego attentata je žo na 16 powjetschila. 4 druhe cźeźkokranjeni leźeźa nóz pschetroja. S bliźšich nadrobnosćow, kotrež žmědża žo někto rosschérjeć, je spóznaś, so žu žo hižo wot někotrych dnjow w Milanje wobschěrne wobhladowanjowstwe pschihotowy cźinile. Ssamo na tśěchach tśěžow pschi sastupje k pokazkowej wustajeńcy běchu straźnicy postajeni. Hrubdom po rosbuchnjenju bomby žu žo wokolne tśeže pschepytale. Hacź dotal njeje žo mohło jwsleźiś, hdy je žo helska maschina do latarnineho podstawka tykła. Durźża w podstawku žu smóžnile, z cźaśnikowym gratom wuhotowanu bombu do podstawka skhowaco. Winikojo žu po sdaću attentat na minutu wobliźeli, tola njeźžu wjedźeli, so žo kralowy automobil k samylenju poślednji wokomik z prawieje na lěwu dróhu stronu powjedźe. Rosbuchnjenje žo z dypkom 10 mjeńśichinow po 10 hodźinach sta, mjes tym so kralowy automobil hakle 7 mjeńśichinow pośdźicho psches naměśto jédźeśe. Drje jenož tonu, so kral, so proarama, w nowinach wojsewjeneho njedźerźo, w runej mérje do wustajeńcy jédźeśe, ma žo dźakowaś, so je žo nadpada smilnył.

Bombine rosbuchnjenje je jenož mjes wojakami, k sawrześu puća kommandowanymi, mjes zobustawami zpałér tworjazych młodźinskich organizazijow a mjes pschihladowarjemi wopory žadało. Mjes morhwymi su schtyrjo wojazy. Cźěła su sošła žałośnje swohdźene. Tak je žo jenej holcy hlowa wot cźela wottorhła. S jeneho zobustawa młodźinskeho fwjaska je jenož njesyhnjomna hromadka zwuhyła. Cźěła woporow žo hnydom wotwjesechu.

Wustajeńca žo je wschej cźichosću wotewri. Zana wěcź njebě słyšeć. Jenož psched pomnikom krala Emanuela III. wjele stow schulskich hólcy Milanski hymnu wuspěwa. Hdyž bě kral franzojski wopytał, popoldnju wustaw za wuśěhdźenje raka wotewri. Schtwórtk wjeczor dyrbjesche žo wulka ludowa demonstrazija psched Milanskej wulkej zyrkwju wotměć.

Japanska protestowańska nota na Rusku.

Japanski ministerski pschedsyda Tanaka je schtwórtk z ruskim połstanom rozsrědźenje měł. W nim je ménjenje wuprajił, so je z polizajskim pschepytanjom dopokazane, so japanscy kommunistojo z Moskowskej kommunistiskej internazionalu wobkhadźeja. S tym je ruske knjeźerstwo pschekrěiwo § 4 rusko-japanskeho srěźenja postorżiło.

Japanske nuta, kotraž je swontkownemu kommisarej w Moskwje pschepoda, je japanske knjeźerstwo hižo potwjerdźiło. Wona je z kutrymi słowami naštajena a žada, so žo njechcychu japanscy kommunistojo dale z ruskimi knjeźerstwowymi pjenjezami podpjerali.

Wójna w Chinie.

Se spocźatkom nałeźa je so w Chinje łoźdołetna wójna mjes wjednikami wójskow jako sopjerała. **Cźangtsolin**, diktator w Pekingu, je žo na puć pschećiwo wójsku tak mjenowaneho kichesćijanskeho generala **Fengjuhsiana** we połnocy Honanskeje provinzy nastajił.

Fengjuhsianowe wójsko bě psched někotrymi njedźelemi žyłnu ratarsku organizaziju „**Njebjesckich wrotow**" nadpadło, kotraž w połnocnej Chinje nimale tu samu rólu hraje, kaž „Cźerwjena hlebija" w połodnischej Chinje. Sa wobstejnosće w Chinje je wosinamjaze, so je je wobkrućenym ratarjam poradźiło, so Fengjuhsianowe wójsko dowobrachu. S poślednich lět znaći generalojo pschezo bóle po mozy a z tym po wažnosći za rosiwjenje w Chinje žnjebjuja.

Hdyž běchu „Njebjesće wrota" Fengjuhsianowy nadpad wotrajyle, Cźangtsolin pohlabjenje zwojeho starseho nasyscheźela k offensiwje wuwinźi. Poślednje dny je žo wosyjet kraće wojowanje. Fengjuhsianowe wójsko pisecza psched postupowazym Pekingskim wójskom zosa. Do Pekinga žo njepschetrowajcy sranjeni z fronty woża. Cźangtsolin je z dobom, so by žo z boka zchhitał, nadobu pschećiwo gouvernementej Schansiskeje provinzy, Yenhsi-schanej, sćinik, kotrehož wójsko bě loni hač k Pekingskim murjam postupiło. Kaž žo zda, chce Cźangtsolin Schansiske wójsko pschez hory wokolo sćisnjećcej a jo tam tak dołho zadźerżeć, hač budźe wojowanje z Fengjuhsianom rozsudźene.

Pschećiwnistwo pschećiwo Ibnej Saudej.

Smutkowne połoženje hedźaskeho kraja w Arabiji je z pschibywazym pschećiwnistwom pschećiwo nowonowelnemu knjeźerstwu krala Ibna Sauda ninio měry napjate. Tutón je pschećiwo swojim wósbam wobžałny, kotrež žo po dadźu jeho knjeźerstwu abo politiju pschećiwnjeja, pyšlem najbórschego satrachcenja zahodźeł. Ibn Saud pyta pschećiwnjenje je zmjertnym khłostanom a je sebrazom samoženja połoćźicź. Wjele pschedakow je, so bychu žo pschećiwnjenja zmjernyli, i hodźistwo kraja do zmutkowneje Arabiske cźełko. Tam su wuscheł pola Bedwinow namakali, kotrěž su teherunja z knjeźerstwom Ibna Sauda njepokojom. Wot tam zběh pschećiwno hedźaskemu kralej pschihotuja. Tale agitazija stajnje pschibéra. Poślednje njemery wahadźitich spłahow pschi mjezy Irąka su znamjenja za to, so Bedwinojo we Nedźdźiskim kraju, kotrěž wopjerke sepjecarnischcho mohły Ibna Sauda tworja, žo pylaju z jeho knjeźerstwa wuzwobodźicź.

Snajerjo wobstejnosćow maja za mózne, so hižo lětka zběh pschećiwno Ibnej Saudej wudyri. Póńdże wo knjeźerstwo Ibna Sauda; pschetoż Jendźelska njebudźe jeho podpjerać dyrjeć, hdyž njebudźe sami swojich pschećiwnikow pscheciwinyć móz.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 13. jutrownika

Justina — Hermenegilda.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1".

1856 swjeceše so 50lětny jubilej wučerja Jana Bohumila Rychtarja w Hućinje. Zwonješe so ze wšitkimi zwonami. Wulki swjedźeński čah cyleje mlodźiny a dorosćenych wosady dowjedźe jeho do cyrkwje. Hudźba wojerskeho połka z Budyšina piskaše. Wón sam sedźeše na pyšnym stole před woltarjom, z kotrehož jemu farař Robert Rjeda swjedźensku rěč rječeše. — Čehodla jemu tajke wurjadne česće! Nic jenož tehodla, zo běše so we najswěrnišej službje zeseděwił, běše so jako dobry jandźel swojeje wosady wopokazał. W Napoleonskej wójnje wotpali so cyle wjes z cyrkwju a šulu. Wšitcy běchu w najwjetšej nuzy. Tehdy je wón swojeho cyleho muža zastajił, so njepřestawajcy a njeselbičiwje wo swojich wosadnych starajo. Je jim pomhał, cyłu wjes zasy natwarić a njeje přestał wšitkim pomhać, doniž njeběchu wulku nuza přewinyli. — Jako wučeř je so swěru staral wo swoje dźeći. Je wobdarjene na wyše šule póslał a kludym pućo do wyšiny rubał. — Wjacori hódni serbscy wučerjo, fararjo a lěkarjo mějachu so jenož jemu dźakować, za swoje powołanje. — To běše derje zasłużena česć, zo jemu zwony pomnjachu! 50 lět tajki wučeř!

† 1911 Herman Juřk, wučeř em. we Worklecach.

† 1810 Handrij Ruska z Budyšina jako domjacy wučeř w Moskwje pola hrabje Sołtykowa.

* 1728 w Cyžecach Handrij Gědan, kantor w Baŕće, spisowaćel mnohich nabožnych spisow.

† 1841 wučeř Jan Smoła w Klukšu, 30lětny.

Fijałka.

Khwalena budź, fijałka,
Módrinka ty mila,
Kiž sy z dychom naleća - —
Zalic wocućila.
Z trawy, z mocha kukajo
Zběhaš jasne wobličo.

Swoju barbnu njehjesa,
Jako sněhi tachu,
Dokelž sy tak ponižna,
Tebje zwoblekachu.
Zemja z lutej lubosće,
Da ći krasne wonjenje.

Handrij Zejleŕ.

Přisłowo: Swar je Božidar, Puki su čertowe suki.

*

— Wo wjedrje. Wčera wjeczor w 7 hodź. barometer 733, hygrometer 72, thermometer na dnju +12. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 737, hygrometer 78, thermometer na nocy +4. Wotsłady na wothlinjenej k šmórnemu hydźeŕi. — Na je wjedro je přichodnje njetrjebamy, jow nas. Nad wulkej Europu leži wyšina. Tak powěsće z lodźistwa morja bjes indźiwka k nam duje a hudźi nasch mišnski nałtini powěrh. Pola Lyon Island wichaŕ nižina leži. Wona hotnje so w poznaze nimo cźahnje. Ta znowa tam leżazu wuchinu jandźelcy. Tuž pytli so hnano jaminjischim wocźekowanja nadźeli. Tuž k Azorskich luporu wuchinu přichilnadźa. Schitkeje tuga na rjenc. Najširje smjerny blizkim nóz jara hnmu a sobotu też hischće. — Jutje sobotu hdadźa hlinčka 5,08 hodź. a thoma so 6,54 hodź. Wot hakle hdadźa rano 3,16 hodź. a thoma so dop. 11,06 hodź.

*

— **Smjerć we wodze pytała a namakała.** W cźežkich myślach je so **wčera popołdnju wokolo 2 hodź.** 33-lětnja schewzowa mandźelska Martha Wildowa, kotraž na Wikeŕnšej dróhy 6 Lydlejcźe, je swojimaj 8 a 4 lěta starymaj dźěćomaj Wernerom a Editu wjsche „Dalokeje bleščnje" do Syrjewje cźišła. Hólz, kotrehož běšče hobmysała, móžeše so pak z wody wunjswobodźeć a do Hochauseje fabriki po pomoz dobźeć. Wěsty knjes Burkhardt je na to w hamtnym gmjertnym strašče holza, kotraž na wodze pluwaše, twarjahnył, nkotre wokomiki pośpjšicho dohlada so tež na žonu a ju hnydom na brjóh sćahnu. Mjes tym přichitnatane hosnstwo dobrowólnje sanitetneje kolony spytachu maćź a dźowcźežku do žiwjenja wrośćiś, schtož pak so jim bohužel njeporadźi. Pschicźina k wobžarnjonnej kroćeli leži w duschinym sfjorwjenju žony.

— **Budyšla blidarska dyrbjenska jednota** wutnaja tež lišba w hosćenzu „Brauhausgarten" dźěła swojich pomocnikow a wuczobnikow. Njedźiwajcy hrbjenych hospodarskich wobstejnosćow blidarske rjemjeslo dopokaja, so njeje **jano płatacze rjemjeslo, ale w najwjazu do dobreho rjemjeslnikeho dźěła dźerži.** Pruhowanje wuczobnikow mišnčanskich mischtrow je dźensa pjatk 13. hapriele a wuczobnikow wojerskich mischtrow sobotu 14. hapriele. Blidarska jednota wobdźěli so je swojimi wudźělkami też na wustajenju wobjerka jednotom, kotraž je w „Mišnčanskej fahrodze."

— **Kedźbu! Wopaczne dwěhrinwarje!** Hižom wot nčehdy hrjedy dezembra 1927 wudawaju wobelje w Drjezdźanach a też w blišcej wokolnosći Drjezdźan njesnate wobowy wopaczne dwěhrinwarje, tiž su z nowcho ślebra bite. Wone su jara derje dźěłane a su jara cźežko wot pravych dwěhrinwarjow rozeznaś. Wšitko na to pokajuje, so maju wopaczni pjenjezerjo swoju dźěłarnju w Drjezdźanach abo blizko Drjezdźan. Krajny kriminalny hamt we Drjezdźanach je na wuslědźenje wopaczanych pjenjezerjow a wudawarjow wopaczných pjenjes 500 hriwnow myta wustajił.

— **Sswobodne njejafowe jětki (Freibank) w Budyšchinje.** Sobotu, 14. hapleje dop. wot 7 hać do 9 hodź. wotedawa so fyrne gowjasne mjaso, punt po 40 pj., fyrne fjowjasze mjaso, punt po 50 pj., fyrne cźelasze mjaso, punt po 56 pj.

— **Kradnuli su** w nozy na 8. 4. 28 z jeneje jahrody pschi Nowosalskej dróhy 4 najšerše kožmaczkowe schtomiki a 10. 4. 28 z jeneje tudomneje fabriki por brunych žonjazych stupnjow je hinkawi a rubberiki pódnischa. Wo wjelowne fózelenja prošy kriminalne wotdźelenje we Budyšchinje.

S **Delnjeje Hórki.** Boża milosć je sandźenu hrjedu nikotreho berschkeho skalarja psched trohej tydźenjoma schkowała. W Marczinkej skali wettwak so wulki kruch skały a padny do hlubiny. Dźiwjacźe běchu so na wulke zwoje z kwaczini podali, tak žadyn z nich do schkody njepschińdźe.

S **Wósparka.** Po tym, so je so schjowliwo, je so w naschim měsace też z dźělom trochu polepschiło. W februaru dyrbjesche so hischće 45 potnych dźěłoujemjerjow, 12 dostawarjow krjsowe podpjery a 92 dostawarjow pschicźahcha podpjerowcź. W měrcu pak smjdi so liczba potnych dźěłoujemjerjow na 35, mjes kotrymiž běchu 3 žónišce. Dostawarjow pschicźahcha bęsche hischće 57, mužowych dźěłacźerjow a dostawarjow podpjern krjsowcho sastaranja žanych wjazy.

S **Kotez.** Knjes krawotši mišotk Zwanzig je Zarkow, tiž dźe žebi tu thežu natwarić, ryje nětko na Sndni. Kaczinnjcź je pruczišć měnił, so je na jenym měsnje ichtyri metry hlubоko dosć wody, nješčesche tola tomu tak, pschetož žamo wósym metrow hlubоko njenadesłušze zanoje wocy a šndźeli sako šenjeta. S druhej studnju měješe šamuzny njepokoj. Nětko ryjesche tsecju a z jej so jemu wuje tak šendże a pschi hlubjerneju storczišu na šta.

Knjes Zwanzig dyše nětko z rostšelenjom skały spytać hlubje ryć, dokiž pojadana woda njepschichodźe.

S **Wóbłinka.** Radunpodawarje sa mačerje we Wóbłinku hudźe pónđźelu za tydźeń 23. hapriele, popołdnju w 1 hodź. pola knjesa dr. Bergmanna, 143 hodź. we Wyšokej na schnki a 1/24 hodź. w Zitrn. Dźak hudźe pschihotowany.

S **Hródka.** Cźah 774 z Hródka do Khocźebuza, tiž je Hródkowskeho hłowneho dwórnischcźa 6,53 hodź. wotschadźa, jědźi wot 15. hapriele hižom 6,10 hodź.

S **Werdy** pola Nětzšy. Tutomny wójnik a žiwnostnjer Barthel je nětko w Nišcźanskej khorowni wumrěł. Kaž jsmy hižom w swojim cźasu pisali, je Bebi Barthel psched nětko 2 njedźelomaj pschi njesrjeczenju z motorišim kolom nep rutnył. Swopředka Bebi myślachu, so je jemu wědomje ja někotre dny sako wrócźi. Nětk pak je jeho smjerć wumohła.

Swjatočnosć dla nawrócenja biskopa dra. Schreibera z Ameriki.

Wčera, štwórtk 12. jutrownika 1298, wječor we 8 hodź. wotmě so wosebita swjatočnosć w žurlach „Krónry" dla nawróta Mišnjanskeho biskopa najdostojnišeho knjeza biskopa dra. Kreščana Schreibera z Ameriki. Ludu bě so tam zešło ze wšěch wortšow Budyšina, katolskich a evangelskich, Němcow a Serbow. Kóždy chcyše rad nešto widźeć, słyšeć, nešto nazhonić. A swjatočnosć bě woprawdźe wulkotna. Studowaca młodźina na kat. seminarje wustupi jako seminarski orchester dwójcy pod nawjedowanjom seminarskeho hudźbnika Korle Engelera a přednjese najprjedy krónowanski pokhod ze opery „Die Folkunger" a na posledku hišće kruch wot Cyrilla Kistlera. „Domski khór" spěwaše wjacore spěwy nabožnelo wobsaha, njez nimi pak też Rombergerowu składbu ze Schillereweho zwona, ze wulkej horliwosću a wustojnosću, nawjedowany bu wot wupruhowaneho dirigenty Cecilijineho towarstwa, knjeza prof. Köhlera. Hdyž běše młody wučomc natwarjaceje šule swjedźeńskin baseń přednjesł, měješe knjez šolastikus Hejduška powitansku narěč. W njej rozpowědźa, kajkich přičinow dla je so tutón po prawom hižo třeći powitanski wječor wuhotował. K tutej narěči přizamkny so hišće oficielny zastupjeŕ Budyskeje měšćanskeje rady, měšćanosta dr. Förster z rjanymi powitanskimi słowami, wuzběhujo přikładnu přezjednosć mjez wobémaj wěrywuznaćomaj w Budyšinje, wo kotruž ma najdostojniši knjez biskop wulku zasłužbu.

Hłowne jadro cyłeho wječora běše wězo biskopowa rěc. We swojim přednošku rozprawješe dobru hodźinu jara podrobnje wo swojim pućowanju, rěc najprjedy wo Ameriey, kajku twórbu zemje ma, kajke statne zarjadnistwo, kajke wobydleństwo po narodnosći, po politiskich stronach, po wěrywuznaću atd. Potom rozpowědźa najdost. knjez biskop, kak dołho je w Ameriey přebywał, mjenujcy 6 měsacow mjenje 20 dujow, kiž přińdu na zježbu tam a sem, kotre wulke města Zjednoćenych statow je wopytał, — Newyork, Boston, Washington, Philadelphia, St. Louis a dr. — kak je wšudźe wjele raz rěčeć měł wot ranja hač do wječora w předowanjach a přednoškach, w němskej a jendźelskej rěči wo nabožnych, wědomostnych, socialnych a politiskich předmjetach. Wšudźe su jeho z wulkej lubosću witali a z woporniwosću pohosćowali, też dary su jemu nawdawali, ale socialne wobstejnosće wšak njejsu w Ameriey tajke zlote, kaž schi my to myslimy: poměrnje, přirnalo z němskimi wobstejnosćemi, je tuž w Ameriey drohota, wesehje na hydlenjach we wulkich městach; dale je cyrkej wot stata dźělena, tak zo dyrbja katolikojo sami cyrkej a šulu a duchownstwo a zarjadnistwo sebi wudźerżeć, štož też z wulkej woporniwosću a wobrnosću wotmějeja. Tak su na přikład w Chicago, hdźež je 2 miliona katolikow, 2 miliona dwanaće tysac dźěći w katolskich šulach, a wšitke te dźěći płaća. Tak je tež z cyrkwjemi a duchownstwom. Tola je tuž katolska cyrkej w Ameriey najmocnišo a najwjetša, a wona ma tež najwjace wuznamnych mužow, kotrež su na wysokich městach. Tak je na přikład prezident Zjednoćenych statow katolik, tak su katolscy tež wjacori ministrowje, wjacori senatorjo a wjacori kongresowi mužojo. Tola je tež wjele wotpadnikow, kotrež su wot cyrkwje wotstupili, a wjele je tež

wšeku činjł. Njewšednа ju Ken hospodliwosć, wšuđe su jeho darmo hospodowali, tak zo je jenoż za jězbu płacić měł, a ta so duchownym wosobam wšěch wěrywuznaćow wo połojcu płaćiny poniži. Dale wopisowaše krasnosće a spodźiwnosće wulkich městow, hđež su to wuwołane mróčeleškrabaki, njekrasny wobkhad a wobkhod atd. Naposledku wupraji rěčnik swoje wjeselo, zo je so jemu poradźiło, z Božej pomocu wulki zamér swojeho pućowanja dopełć, starym přećelam so dźakować, nowych dobrć za naše hiskopstwo a zle předsudki, nastate pola Amerićanow we wójnje přećiwo Němskej, trochu rozšěrjać. Z dołho trajacym přikleskom pokaza připosłucharstwo swoju dźakownosć za zajim wulóžowanja, kotrež bě najdostojniši knjez biskop tak podrobnje wo swojich nazhonjenjach podał. Hdyž bě wšitcy katolscy zhromadnje bamžowsku hymnu stejo wuspěwali, praješe hišće k. farar Sprentzel swoje dźakne dosłowo wšěm, kiž běchu so wo tak swjatołune wuhotowanje wječora postarali, přede wšěm pak najdostojnišemu knjezej biskopej za jeho wulki skutk hubjosće za swoju diecezu. Ze Sytrillłossowym khórom „Khrystus kral", wot Oty Sciferta złoženym, skónči so cyła swjatočnosć.

Z Łužicy

* Z **Kunwalda.** Selemu schiwórtk je w Bayrišćejskim wumarła knjeni Olga ſ Ziegler a Klippphausen, rodź. knjejna ſ Wełsićk, wudowa majoratneho knjesa nad Kunwałdom a Spłóńkom, zwobednjeho knjesa ſe Ziegler a Klippphausen, kiž je w lěće 1919 w najšpěšnich lětach wumrěł.

* Z **Hornjeho Kunwalda.** Njehańbiły jebak spyta tele dny swoje njepřećelnjstwa woraćej. Pola starschebo nastupowachu bo ſa finanzneho ſastojnika a prajeschе, jo ma njedopłaćene dawki sběrać. Po dotkich wulkożwučach, pschi ćimż starý człowjek wobkrućowaschе, jo je bjes tuha a njerjeka nětko zanych dawkow płaćeć, japorja njejsu nadobo wo něćim druhim rěćeli. Wša je swojeje mocy bleschu je ſkodowinu a chyšćeschе muzej 5 ſajćich bleschow ſa 22 krimowych pschedaćej. Tón pak bórzy ſa tym wotjadže, je ma ſ jednym ćinić a pokaſa jemu durje.

* Ze **Scheradowa.** Jutrowmu pónđelu a wutoru wotdźerschowaschе ſo tudomny jutrowny hermank. Wopyt bě jara bohaty, druhdy njemóžachu ſo ludźo skoro pschez ſebje ſeć. Pschedewarjo běchu ſe ſwojimi dokhodami tež ſpokojom.

* Z **Wulkich Nedarjez.** Wutoru rano wudhri w kuchi wobdźerjo barbierinje Reehe woheń, kiž ſo tež na pódlanſkich ſtwu wupschestrě. Ssuſedźa ſo wohnja bórzy dochowachu a wón bu hišćeze ſ cząkom ſalaty. Dokelž wobdźerjo domach njeběchu, budźischе lokko wjetricha jchłoda nabyła wahła.

* Z **Labrachcźij.** Ssobotu pschipołdnju ſta ſo pod železnjanym mostom pschi hoſcenju „Město Žitawa" automobilowa ſrażka. Wažkowny automobil, kiž ſ Nowcho Gersdorfa pschijeđe, dyžsche nakładny automobil, pschez železnicu a tuhi pschi tym kurje pod železnjanym mostom. Dla tuhego automobila, kiž jemu napschecho pschijeđe. Se ſrażenym ſo Nowo-Gersdorfski automobil ſylnje wobſchodźił, ſo dyrbjachu jón wotwjeſeć. Tammy automobil mohłeschе dale jěć. Ludźo pschi ſnjeſebeżnju do jchłody njepschichodźechu.

* Z **Połcznzy.** Cźichi pjatk dopołdnja ſu tudomneho ſtarjeneho rjerišeho dźěłaćerja Augusta Pišanka w lěſu na Lichtenbergſkich hońach morwjeho leżo namakali. Wón je ſo najſerje dwaj dnjej bjes jedźe wokołokubźił a je dreje je ſkadożeje wumrěł.

* Z **Rychnowa.** Ssydom žiwych ſmijitzow je wěſty Fryco Lorenz, kiž w Delnim Rychnowje bydli, Cźichi pjatk w kujejich kełkach popadnył. Tónle dobry popad je ſ dopołkom, ſo ſmějemy kěſa ſ mnohimi tuimi jědnymi hadami liczicź.

* Ze **Zitawy.** Jeniczke lokle kěadło Hornjeje Łužizy, kotrež Zitawſkemu towarſtwu ſa kětarſtwo ſłuſcha, pschiſchi ſo wutoru dopołdnja krótko po 3/10 hodź. k wuprchowanſkemu aftej do Barlina-Aldershofa. Startowanju, kotrež ſo wuſpěſnje poradźi, mnoho ludźi pschihładowaſche. Jako bjeſe kěadło w nětkotrych ſkełkach nad Zitawu połětało, ſpuhi ſo potom k Lubjej, jo by na Budyſchin do Drjezđan lećeło, hđeż ſebi ſwoje benzinowe ſrudobja napjelni. Podobnym ſcześche kěadło dale do Barlina.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* Ze **Skandawskich kupjelow.** (Dźěćazy wós do Lobja ſajeł.) Tele dny wostaji mkoda holza dźěćazy wós krótki ſpaſ ſ njeſedźiwoſcju pschi Lobju ſtejo. We wosu leżeſche male dźěćo. Wětr ſadumy do wosyćka a tutón ſajeđe do wody. Duchapschitomnoſeji muzjkeho, kiž pschipadnje we blišcźoſći pschebywaſche, ma ſo dźakowaćej, ſo ſo dźěćo njeſatopi. Wón ſcźahny wós wróćo, hiž běſche hižom hacź wjeſe kolow we wodźe.

* Z **Mittweidy.** (Ssmjerne njeſboże pschi jutrownym wuſtadże.) Druhi dźeń jutrow wukhođowaſchtaj ſo 68-ſtnaj Mutez mandźelſkaj. Njejazdu pschijina nakładny automobil jeneje pjiwoweje wulkowikowarnje a ſtareju człowjekowu pschejeđźe. Mandźelſki hnydom morwy leżo woſta, jeho žona i łóſzichmi ranami wotejeđe.

* Z **Bolendorfa.** (Sprotſtnjenje tyła.) Tu ſta ſo hižo fabrikowty ſprotſtnjenja tyła. Wu běhu 24 hodźin wumrě 15ſtnа holza pſche tule ſakoſtnu thorowjeć. —

* Z **Drjezđan.** (Schtyri ſmjertne ſajeđoježenja ſ plitnom.) W dnjach wot 7. hacź do 9. hapreje ſawołachu wuhonjowu woboru na 5 měſtnow, hđeż běchu ſebi ludźo ſ plitnom ſawđali. Jenaż w jenym pschipadże poradźi ſo wohaſowej woboze, człowjeka do ſiwjenja wróćeſcź. Tammi ſchtyrjo běchu hižom morwi.

* Z **Drjezđan.** (Luboźcźinſka ſrnchkohra na pohrjebniſchću.) Sandźeſne dny rano 1/2 hodź. ſatſeli 35ſtemy wjeſelenſy pihař na tudomnym mutſkownym Nowomějſkym pohrjebniſchću ſwoju 25ſtnu ſubtu a potom ſamu wobje. Wobaj běſchtaj hnydom morwaj. Najprjedy běſchtaj hačź do poliſajſkeje hodźiny w kuchinje pſchebywałoj a potom pſches wuhonk hacź na pohrjebniſchćezo lěſkoj. Holza bě ſebi hižo dopředka wěnz a kaſchez ſtaſaka a ſapkaćita, kotrejž ſtarſchej dóſtaſchtaj, hdyž hiſchcze niezo njewědźeſchtaj. Naiwożenja holza bě ſo pſched ſtyjmi njedźeſelami wobwěſnił, dokelž tuta ſe wożenjenym mužom wobkhadowaſche. Muzjſki ſaſo chyšćeſche ſjwoje mandźelſtwo dźěſcź, ſo by ſo ſ holzu wożenjcź mohł, ſchtož ſona nachcyſche. To wſcho běchu wěſcze pſchicźiny k kamomordarſtwu, kotrež na rowje prjedawſchemu holzwneho nawożenja dokonjeſchtaj.

* S **Drjezđan.** (Automobil kradnyłoj a ſjeſo wotſtajeloj.) Jutrownu ſobotu wječor mjes 10 a 12 hodź. kradnyſchtaj khróbłaj padachaj ſ namóſnu pſchi Sofijnej zyrkwi, hdźež pſchezo nětkotre auta ſteja, Barlinſki wožbowny automobil. Wonaj dojeđeſchtaj ſ nim do Wulkeho Hajna a wostajichtaj jón tam na Drjezđańſkej dróſy ſtejo, dokelž běſche benzin wuſchoł. Padachaj ſtaj ſnađy 20 a 25 lět ſtaraj padobaj, kiž běſchtaj w ſchérej ſportiſkej ćapzy. Dotal jeju hiſchcze njemaja.

* S **Drjezđan.** (Wo paleni cźełow.) W Drjezđańſkim krematoriju je ſo w měrzu t. l. 271 cźełow ſpaliło, 138 muzjſkich a 133 ſónſkich. Se ſpalenych bě 225 evangelſkich, 4 katolſkich a 42 dźiwđenstwa. W 220 padach wotmě ſo nabożna ſwjatoćznoſcź. Wot dnja wotewrjenja krematorija (22. meje 1911) je ſo w nim 2) 942 cźełow ſpaliło.

* S **Kamjenicy.** (Schćeſcź cźeźkich wobkhadnych njeſbožow.) We wokolinje Kamjenicy je ſo na jutrownym ſwjedźenju ſchćeſcź cźeźkich njeſbožow ſ automobilenj a motorſkimi kołami ſtało, w Markersdorfu, w Starej Mittweidze, w Thalheimje, w Lengeſdorfu, w Aue a w Nowej Wſy. Schtyri automobile a ſchćeſcź motorſkich kołow je do kruchowſchćo a ſjewjeſcź wožbow je ſo ſ dźěła cźeźko ſkaniło.

* S **Kamjenicy.** (Wjchi karthyraczi ſo ſwadźiłoj.) Cźichi pjatk wječor ſo w hoſcenju naraniſchim pſchehonjeſce twarſkaj dźěłaćerjej pschi karthyraczu ſwadźiſchtaj. Starſchi cźišnu młódſchemu pjiwowy karnczk do hłowy a jeho cźeźko ſkani. Hoſcenjar, kiž w blišcźoſći ſtejeſche, je łóſzichim ſkanjenjom wotesłdże.

* S **Plawna.** (Lěſne wohnje w Vogtlandiſkej.) We Vogtlandiſkej ſu jutrownje ſwjate dny lěſne wohnje na wiſchelakich měſtnach wjele ſchkody nańcźile. W Stöckigtu ſtrići wohenj nětkle 5000 kóſmych metrow ſchmrěćzeſcź. Nimo Plawenſkeje powołańſkeje wohnjowoje wobory hiſchcze nahpadnitſki kommando k haſchenju na pomoz jawołachu. Na dwěmaj dalſchimaj měſtnomaj wotpali ſo 2500 a 2000 kóſmych metrow lěſa. W Altmannsgrüne pola Treuena wotpali ſo nětkle 8 hektarow 15- hacź 30 lětnich ſchmrěkow.

* S **Döbelna.** (Hrózne njeſboże ſ motoriſkim kołom.) Druhi dźeń jutrow popołdnju ſta ſo na Rathenauſkej dróſy w Döbelnje cźeźke njeſboże ſ motoriſkim kołom. So nejbo na dróhowym ſtejiznjeſchcźan do wožbowego automobila ſajeł, ſo motorowy kołesař je ſjwojim kołom nahle ſawinu a ſajeđże na khóđnik a do żelezneho płota. Wón ſterja płches kołu żelezných konzow płota, płchi ćimż je jednu konz płches brodu do hłuby a noża jatło. Cźeźkoſranjeneho dowjeſchu jeho do khórownje. Młoda holza, kiž na ſojinjim ſedle ſedźeſche, ſ łóſzichimi ſranjenjemi wotesłdże.

* S **Lipſka.** (Wichorowa trubjel nad Lipſkom.) Druhi dźeń jutrow wječor 3/4 hodź. ſu ujedalo k Germania-Lipſcowi wichorowu trubjel wobkedźowali, kotraž je płchedawaſche błido ſa apſiny atd. nekotre ſta metrow daloke wotnjeſła. Sewak pak njeje daliſche ſchkody nańcźile.

* S **Bólesławy** (Bunzlau) w Schleſiſkej. Na ſajeđojcenje trwě ſ pschikupnym hnojom wumrě 19lětny ſyn wobkedźerja Beera w Gremsdorfje pola Bólesławy. Wón wumrě w Hirſchbergſkej khorowni. Lěkarſke pomoce běſche podarmo.

* S **Nürnberga.** (Cźeźke njeſboże ſ automobilom.) Njedźelu ſu Nürnberga je ſo wutoru popołdnju cźeźke njeſboże ſ automobilom ſtało. Mandźelſka a dźowka tamniſchego direktora banki Perghera jedźeſchtej do Ansbacha. W jenym ſawinjenym pſchejeſcźnym ſchoſer druhi automobil, pschi cźimż je auto do wjerchanja da a wobej ſónſkej ſ njeho padnyſchtej. Pergherowa mandźelſka woſta morwa leżo, dźowka cźeźkoſranjenym do khorownje dowjeſchu.

* S **Koblenza.** (Njeſtutk wotpołasanego ſenicha.) We Wirgešu we Weſterſkim lěſu ſatſeli dźěłaćeſ nana ſjwojeje lubki, dokelž běſche won pſchećelnu dźěłaćerjowemu wobkhadej ſe ſjwojej dźowku. Dale ſrani mordaŕ holzneho bratra ſtraſchnje a ſatſeli ſo na to ſam.

* S **Prahi.** (Cźeźke njeſboże na Wilſonowym dwórniſchću.) Se ſamknjnym cźahom, ſ kotrymż łużiſzy ſpěwarjo na feſtiwal „P. D. T." do Prahi pſchijěhowachu, ſoboru 7. jutrownika 1928 popołdnju do 3/5 hodźin, pſchijěže tež nětkle 32-ſtna Cźeſka, wudawarka jědnich liſcźikow na jenej ſe łaźijow blišco Prahi na tudom kraſnej ſjwjedźeni. Tróſchlu do ſaſtarja cźahu, wuſkny, ſo wobſtuny, pſchinđże pod kola cźahu, kiž jej wobej nohi wotjedźeſchtej. Hróżnje to wokomiki. Jałoſtne khichi ſrachu w khódźe dwórniſchća. Luđźerjo, ſpominajo wěſze łobnjelenje mjeſo z'he wſcho ſrudnoſe pada. Sa krótke wokomiki wotwjeſe auto cźeſkoſpeſcha khiſża ſnjeſbożenu do khorownje, hđeż wobej wobej nohi wotewrjeſchtaj. — Wobkedźerjowy tuj ſtejnje wjeſki poſkađenja żelezniſch, ſo njeſbyhnu też nje do podobneho njeſboża pſchi pućowanjach pſchiſtałi!

Přilopk.

* **Schtyri dźeći ſo ſpalile.** W Langſchelwigsdorfje we Delnjej Schleſiſkej je ſo w nozy na wutoru hróżbne wohnjowe njeſboże ſtało. W ſjmowſkich wěſcheho ratarja Walkera, kotraž je nětkle 10 mjeſaćnikow wote wſchy ſdaleka, wudhri wohenj. Dokelž ſtarſchej domach njeběſchtaj, ſo ſchtyri dźeći, kiž ſamne leżo ſpachu, ſpaliſchu. Wone běchu wot pjeć hacź do dźeſaćz lět ſtare. Stałok ſo do cźiſte wotpali. Też łóſt je ſo ſobuſpalił.

* **Dwaj dojnikaj w jenej ſjwójbe.** W Seiffenje wjeđeſcźe ſjwójba wobkhodneho wjednika Ohlera ſaſchła bolmonežnu bratraj dwójnikaj ke konfirmaſiji a powjeđe po jutrach dźowjeſcźaſu dwójnikaj wrěni króćz do jdnile; ſawješcźe taſki pad drje je tu w ſjwóbnem ſjiwenju jenieźli.

* **Wulki wohenj w Minchowje.** Jutrownjeżku rano wokoło 3 hodź. wudhri w hydleniſkim a hoſcenjarſkim twarenju Hackerſkeje pjiwarnje w Bazerowej dróſy w Minchowje wulki wohenj, kiž je wulku ſchkodu nańcźił. Wohnjowa wobora dyrbjeſche 3 hodźiny dołho ſ 16 ſchlawchami pschećiwu wohnjej wobjowaćz. S ſiwémaj wohnjomaj prenjcho poſkhoda wukhowachu ſchtyri żony a jene dźěcźo ſe rěbłom.

Dnjowy porjad za wokrjesny ſejm

Budyſchkeho hamtſkeho hejtmanſtwa.

Sjawne pożedźenje wokrjeſneho ſejma Budyſchkeho hamtſkeho hejtmanſtwa, kiž budźe wutoru 17. hapreje t. l. w Gudźiz hoſcenju pschi dwórniſchću, wopſchija 12 dypkow:

1. Sdźełenje wo pſcheměnjenjach w ſeſtajenju wokrjeſneho ſejma a wokrjeſneho wubjerka.
2. Wólby dowěrnikow do wubjerkow ſa wólby ſawnikow a pschiſahanych na lěto 1928.
3. Wołuby pruhowarjow ſlicźbowanjow. (Pruhowarjo ſlicźbowanjow maju ſo po § 12 pożlednim wot. ſtéće wuſkhodneho parſada ſa wokrjeſny ſejm kóż de lěto ſ nowa wolicź.)
4. Pschedpołożenje wobſamknjenjow wokrjeſneho wubjerka na ſakładze § 4 wuſtawnich wuſtawkow wokrjeſneho ſwjaſka.
5. Rosprawa wo wobkhodnym lěcze 1926/27.
6. Pschedpołożenje ſlicźbowanja na wobkhodne lěto 1926/27 ſ dobom ſa wuſtajenje ſa hajenje młodźin a dźiwajo na wothładarniu na Židowje ſ dobom na wobkhodne lěto 1925/26.
7. Powſtajenje ſaſtadnych podźělow wokrjeſneho ſwjaſka pschi krajnym ſaſtojnſtwje „Schći Heim".
8. Porjad ſnđow ſa wokrjeſnych ſastojnikow po prawidlach pschedpiſmow ſa mjdy gmejnſkich ſastojnikow.
9. Hospodarſki plan na liczeńſke lěto 1928/29.
10. Wuſtawki wokrjeſneho ſwjaſka wo ſbéranju pschi raſkow k dawkej na kupjenje leżownoſcow a wo ſbéranju k dawkej na pschibyłk hódnoſcow.
11. 3. dodawk k wuſtawkam wokrjeſneho wobſtaranſtwa ſwjaſka.
12. Ramjet mějicjelow ſalow a konzertnych ſkalow w wokrjeſu na ſniženje ſadźbow rejwanſkeho dawka ſa maſkowe reje.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Přetorhnjenje pruda

Dla wuwjedźenja ważnych dźěłow dyrbi **w njedźelu 15. t. m.** wot 7 hač do wokoło 18 hodź. do ſčěhowac. wſow prúh zastajić **Čerwjene Noslicy, Khanecy, Spytecy, Mlađzoje, Hođźij, Sčeń, Blohańcy, Ti Hwězdy a Hornja Borſć.**

Direkcija měšćanskeje milinarnje

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

— Schkowa powjeſć wo wjedrje ſa jutrſkich ſobotu. Mróčele ſo pſcherſajuja, ale je ſyma. Podobnje też w Jendźelſkej.

W ſchkleńcźeńi w Delfin ſo dźěłaćeſ ſ maſchinu ſkrabnu a ſo pſches kotel źiđeje ſchkleńcź ſeſeje. Njeſbożom bórzy po tym ſ wulkimi bolośćemi wumrje.

*

Pschećiwo nêhđuſchemu ruſenju generalej Balchowićej, kotrejž je w lěće 1920 ſbéćarjow pſchećiwo bolſchewikam nawjedował, je ſo ſchtwórił we Warſchawu attentat ſpjtał. Dwaj kommuniſtaj generala na dróſy nadpadnuſchtaj a ſpytaſchtaj jeho do cźakazeho automobila dowlez. Generał wo pomoz wołaſche. Pólizijowje nadpadnikow ſajachu. General je jenoż lohko ranjeny. Hižpſched nekotrymi lětami je ſo pſchećiwo njemu attentat ſpjtał, kotrýž pak ſo njeje poradźił. Pſched nekotrym dnjom ſu w Khalkjitoku muża k ſmjerći ſaſudźili, kotrejž je ſo mżiłowſchi bratra generala Balachowića mjeſto tuteho ſatſelił.

*

Sa 5 milijonow dollarow ſłoto bě njedawno ruſke knjeſerſtwo do Newyorka póſłało, ſo bychu ſo ſ nim tworty na kupowale. Wo tym ſhoniłoſchi je Franzowſka banka knjeſerſtwa Sjednoćenych ſtatow wojſewiła, ſo ruſke ſłoto jej ſłuſcha. W lěcze 1914 je ſo tole ſłoto ſa Franzowſku banku w Ruſſej natamało. 1917 ſu ſo bolſchewikowje jeho ſmotwali. So ſo ſłoto ujeby Franzowſkej banzu pschepodało, je ſo ruſke knjeſerſtwo hnydom ſ Amerili wotmjeſeć dało. Wono budźe ſo pjeća w němſkich bankach khowaćz.

*

Wobkhđerſtwo w Sowjetach je ſo ſrjedu popołdnju a w ſlédowacej nozy ſnowa ſemjerjenja wuſtrózilo. Nêhđopał ſta khěżow je ſo ſaſtupiło. Ludźo njejſu do njeſboża pschiſchli, dokelž wobkhđerſtwo po prénim ſemjerjenju we ſtanach bydli.

*

Na dawkowanja w Aulnay Sous Bois w Franzowſke bě ſo 22. februara nadpad ſtuſcźił, pschi cźimż je ſo ſo 200 000 frankow dawkowych ſnamłow traćiło. Tehdomniſchcźa padniſchow, dweju Italijanzow, ſu jaſeli. Sandźenu ſrjedu ſu ſo padniſchi ſnowa do dawkowanje dobyli. Pschi tym je jim ſa 250 000 frankow dawkowych ſnamkow do rukow padło.

*

W móriſkich kupjelach w Fecampu ſo ſu panthery a jedyn leopard ſ automobila wudoſnuchu, kotrejž tyrbjeſche je do zyrkwje dowjeſeć. Polizija ſo ſa ſwérjatami pschiſchcźi, tola pschedy hač wójaku je pschiſchcź, pschi 13ſtnu holzu nadyadle a cźeźko ſranjale.

Za spočatk šule

Jutrowne dutki wot **50** pj. sem

Pisanske zešiwki
módra wobalka, jara dobra papjera 14 łopjenow toiste . . . . . **10** pj.
12 štuk . . . . . **1.—**

diariowe wobalki łopjena k nutřkładženju . . . . **35** pj. 8 pj.

kollegske zešiwki **35** pj.

Oktav-zešiwki
módra wobalka, 16 łopjenow . . **5** pj.

Oktav-zešiwki
módra wobalka, 32 łopjenow . . **8** pj.

nadawkowe zešiwki **8** pj.

šulske wołojniki štuk 5, Dtz. **35** pj.

Pastellowe tuški
tyzka z 12 štukami . . . . . **30** pj.

barbowe kaščiki
ze 7 zakładn. barbami . . . . **30** pj.

barbowe kaščiki
z 12 zakładn. barbami . . . . **50** pj.
jenotliwe barby 5 pj.

rysowanske kaščiki
z rozdźělenjom . . . . . wot **2.50**

rysowanske zešiwki
ze žiłčan. papjeru, 8 łopjenow . **15** pj.

němske čornidło šklenčka **20** pj.

Khinska tuša šklenčka **30** pj.

Plastilin we wšelakich barbach, rólka **10** pj.

skicowe bloki wot **10** pj.

rysowanske bloki wot **25** pj.

šćěpjelowe (Schiefer) **taflje**
z połěrowanym wobtukom . . . **75** pj.

šćěpjelowe taflje
z wobtukom z twjerdeho drjewa **60** pj.

šćěpjelki ducent **10** pj.

hozdźiki za rysowanje
dobra kajkosć . . . . 3 ducent **5** pj.

točeńk za wołojniki wot **5** pj.

šklitak kónčkow **5** pj.

pijaca papjera 20 štuk **10** pj.

šulske tornistry
woprawdźe dobra howjaza koža 13.50, 12,50 **9.75**
howjaza šćěpj. koža 7.75, 7.50
wumělska koža . . . 4.50, 3.50, 1.95

šulske tošc ze šěrok. dnjom 12.—, **8.50**

snědańske tošc 3.—, **1.00**

pomazkowa papjera 50 łopjeńkow **25** pj.

šulske gumije wot **5** pj.

rysowanske gumije wot **10** pj.

drjew. pjerowe kaščiki jednore, wot **15** pj.

tobołki za šulerjow pjelnjene, wot **1.00**

Kurt Martin Richter w Budyšinje
na Kěžorskej drózy

K wusywanju

poskićamy najtuńšo wšitke symjenja na pola a do zahrodkow, kaž też wšelake družiny dźećela, trawy a runklicow, też cyblowe sadźenki, wšitko dobra, derje skhadźaca kajkosć.

Hermann Lołk w Budyšinje
na Mjasowych wikach 20 Telefon 2098

Žony! + Žony!

Wupłókowace aparaty
irigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjeluškowe kholowški podležki, štaćiki za prědki, štaćiki za pažemi. też wulki wubjerk wšelakich
gumijowych tworow.
Wobroćće so dowěrliwje na
K. Wagnerowa
w Budyšinje
před Šuleńskimi wrotami čo. 9

Hotel „Běły Kóń“
mějićel: Curt Lange
telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźeńja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert
Njedźelu wot 1/2 12 hodźin dopołdnja
snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wuprahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

Ložowe damasty
běłosmuhate nawoblečenja, ložowe plachty, najl. wupjerki pisane ložowe nawoblečenja kupujeće jara tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach čo. 11
znapřeča hosć. „Zlot hwězdy“

Wokoło 20 trjebanych
kołow
za mužow a žony ma tunjo na předań
J. Schieback w Budyšinje
na Mužakowskej drózy 4

Dobre wupjerki pjerja, wołmiane **Reformspódnje posełša, přešiwanki** (Steppdecken)
poručataj
A. Rötze a syn
w Budyšinje na Kěžorsk. drózy 4

Hospoza
(do rataństwa) do Serbow so hnydom pyta. Poskićenja pod „E 6“ na wud. „Serb Nowin“

Šijaca mašina
nowa, z ruk., też wróćoćijaca, jara tunjo na předań
J. Klemm w Budyšinje
na Serbskej hasy 11

Tunje tofle
dźěwace —.90, mužace 1.20, **95** pj.
žonjace
Heinrich Moor
w Budyšinje na Žitn. wikach

Wysokosučelna kruwa
je na předań **w Radworiu 79 b**

Sylne prosata
su na předań
w Dźěžnikecach čo. 25

Symjeńtne běrny
1. wotsywk
Deodara, Hindenburg, Pepo, Grativia, Parnassia
předawa po małych dźělbach
Albert Ziesche
w Prawoćicach

Vogtlandske wumělske gardiny
kupujeće stajnje tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11, znapřeča hosć. „Zl. Hwězda“. Ręču serbski

Poskićam Wam swoju **najkrasniši dar** za wše pěstowańcow na nowo pyšne zwjazki
H. Zeilerjowych spisow
Serbska kniharnja w Budyšinje w Serbskim Domje

Poskićam mojim česćenym wotběrarjam něšto wosebite z tym, zo sym płaćizny za wšelake prózdne jutrowne dutki wo
30—50%
znižił. Zbohom namakace pola mje wulki wubjerk wšěch cokrowych wěckow k pjelnjenju dutkow a dostanjeće hižom za mało pjenjez dutku, kiž kóždemu dźěśu wjesele čini. Kmótrace dutki w znatej kajkosći. Wobkedźbujće, zo so moje kajkostne twory dołho dźerža.
F. A. Trumpler nasl. Robert Voye
farika šokolad. a cokrowych tworow **na Kotołskej hasy 6**

Najwjetši wubjerk
Sadowe štomiki wšěch družin
sprawna, derjerośaca twora najbóle dźakownych družinow: Wulki wubjerk — tunje płaćizny. Jara wjele **wišnjowych štomikow** wosebje tunjo. **Kosmački a janske jahody, štomiki a kerčki. Rožowe štomiki a nizke šćěpjene, pychowe kerčki atd.** poručuje
Štomownja E. Pelz w Budyšinje
Weite Bleiche — Telefon 2648

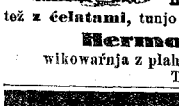
Njekupujće **gramofon** prjedy hač so njejeće přeswědčili wo rjanosći zynkow a wo khmanosći mojich gramofonow a platow. Mam jenož najlěpše **znamki** stajnje na składže. Wobhlad. njehnući Was kupić.
A. Lołk wikowarńja mašinow a jězdn. kołow **w Hermanecach** pola Łaza

Poskićam:
čelace mjaso . punt **1.20—1.30** hr.
swinjace mjaso . punt **85—1.10** hr.
zmjerzłe mjaso . . . punt **0.80** hr.
howjaze mjaso . . punt **80—1.10** hr.
mjasowu jušku . . . . . **10** pj.
hejdušnu a jatrowu kołbasu . **10** pj.
ćopłe kołbaski . . . . . **10—20** pj.
wšelaku kołbasu . . **0.80—1.60** hr.
Ernst Polter w Budyšinje
rěznišći mištr, na Šuleńskej hasy čo. 1 (Schülerstr 1.)

Ratarjo!
Nětk je prawy čas za nowowobsyće abo wospjetne wobsyće **łukow a pastwišćow**
Kóždu sobotu hač na dalše steji Wam **darmo** k radźe **nazhonity** wěcywustojny wo łukach a pastwišćach, kiž Wam wo trawowych měšenjach za wšel. družiny pódy a wo wšitkich prašenjach **plahowanja** pólnje pjey, dokładnu wěcywustojnu radu podawa.
Moje jara derje skhadźace **wuprahow.** symjenja **zaručuja** dalši wuspěch.
Louis Wagner, wikowarńja symjenjow **w Budyšinje.** Tel. 2709

Wot **soboty 14. haprleje** mam wulki transport **kruwow a jałowcow** tež **z ćelatami,** tunjo na předań,
Hermann Priemel,
wikowarńja z plahowańskim skotom **w Kulowje**
Telefon čo. 4

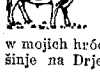
Nawěšiki přinjesu wužitk!

Wot **soboty 14. haprleje** mam wulki transport młodych jara derje dejacych wysokosuć. **kruwow a jałojcow** tež **z ćelatami,** tunjo na předań,
Hermann Priemel,
wikowarńja z plahowańskim skotom **w Kulowje**
Telefon čo. 4

Tunje wupjerki
zaso dóšće
80 100 115 130 140 160 cm šěroke
210 260 290 330 360 410 pjenježk.
prawobarbne **pjerjo njepřepuščace**
Hilger w Budyšinje
jenož Seminarska hasa 2

Wot **soboty 14. haprleje** mam wulki transport original rańšo-pruskich-hollandskich

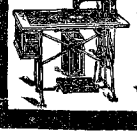

kruwow jałojcow a bykow

w mojich hródźach w hotelu **„Kurwjerch“** w Budyšinje na Drjewowych wikach jara tunjo na předań.
Emil Grtlje,
skótna wikowarńja w Budyšinje
Telefon 2068 a 2418

Wikowarńja z jězdnymi kołami Fuhrmann
w Budyšinje na Hornječerskej hasy 10

jězdne kola
šijac. mašiny
žim. mašiny
gramofony
z platami

Wěcywustojna wuporjedźeńja

Příloha k číslu 87

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 13. hapriele 1928

Maćičny dźeń

srjedu 11. jutrownika 1928.

(Pokračowanje.)

Hačrunjež běše hižo we 12 hodźinach, to tola přizamknu so jako třeći hišće rěčespytny wotrjad. We nim wuloži nam městopředsyda, knjez konsistorialny rada farař Kral-Drježdźanski, na cyłem rjedźe słowjesow rozdźěl mjez dokonjanostnymi a njedokonjanostnymi słowjesami, kotrež často a husto k wužiwanju wopačnych twórbow za přichod a minyłosć zawjedu. Słowjesa rozeznawamy po činu (Handlung) na dokonjanostne (jich čin je dokonjany) — imperfektiwa, a na njedokonjanostne — imperfektiva. Kotre su dokonjanostne, wo tom powučuje nas rěčnica jara dokładnje, jeli nic hižo naše samsne znaje. Kóždy zdźěłany pak dyrbjał znajmjeńša to znać, zo, hdyž zestajiš słowjeso, woznamjenjace trajacy čin (duritavum) z předłožku, dostaneš dokonjanostne słowjeso, jeli njetrjeba so w přenjesenym zmysle. Někotre přikłady njech nas tule powuča:

a) Praesens: kčeć; futurum: budu kčeć; imperfektum: kčějach, -oše;

b) futurum: zakčeć, zakčeju, -eš abo zaktu, -češ; aorist: zakčech, -e;

c) hdyž pak so čin wospjetuje (słowjeso dyrbi so iterować) praes.: zakčěwam; fut.: budu zakčěwać; impf.: zakčěwach, -oše;

a) płačić: praes.: płaću, -iš; fut.: budu płačić; impf.: płačach, -oše;

b) zapłačić: fut.: zapłaću, -iš; aorist: zapłačich, -i;

c) iteritivum: praes.: zapłaćeć; fut.: budu zapłaćeć; impf.: zapłaćach, -oše;

Podobnym njedokonjanostne słowjesa maja praesens a imperfektum, dokonjanostne pak wuprajeja we praesentnej formje fut. a maja aorist. Hinak je to pola słowjesow, kiž trjebaju so w přenjesenem zmysle: wostawaju durativa, byrjeń bychu z předłožku zestajane byle.

Přikłady:

dosahać, reichen, genügen; budźo dosahać; dosahaše;
dowidźeć, einsehen;
nasadźeć so, sich befassen, einlassen; tola perfektivum: genug pflanzen, Geld aufzählen;
nastawać, entstehen, werden; nastupać, betreffen, sich beziehen;
podawać, reichen; poslužhać, poskhać, hören, gehorchen;
popřestawać, nach und nach aufhören;
powostawać, verweilen;
powothywać, nach und nach abfertigen;
powustawać, nach und nach müde werden;
pozabywać, nach und nach vergessen;
pozostawać, hier und da stehen bleiben;
přebywać, sich aufhalten, verweilen;
předawać, verkaufen;
předobywać, sich einen Weg bahnen;
předstać, -stejeć čomu, vorstehen;
přestawać, langsam aufhören;
přihlosować, zustimmen;
připosłuchać, zuhören;
připowědać, aufbieten;
přisahać, schwören;
přisłušeć, gehören;
přistać, -ejeć, gut anstehen, passen;
rozsuknować, aufknoten;
rozžohnować so (jenož druhdy impf.), Abschied nehmen;
spowědać, -erzählen, perfektivum;
spowědać so, beichten, imperfektivum;
wobkniježić so, sich beherrschen;
wobsedźeć, besitzen;
wobstać, bestehen aus etwas; ale pruhowanje wobstać, perfektivum;
wohladać so, nicht mögen, ablehnen;
wopřestawać, nach und nach aufhören;
wostawać, verbleiben;
wotbywać koho, abfertigen;
wužiwadźić so, sich (durch Gebrauch) abnützen (dźesa so po času wukhodźi);
wustać, -stejeć so na čo, sich auf etwas verstehen;
wustawać, müde werden;
zabywać, vergessen;
zadźeržeć so, sich betragen; tola zadźeržeć so, sich aufhalten je perfektivum, na př.: dołho dźěso so přeco derje zadźeržeše; ale: hubjene wjedro jeho tam zadźerža;
zaležeć, gehören, sich schicken; tola zaležeć soj, verschlafen je perfektivum, na př.: nam zaleži, ze wšěmi nocami pilnje za swój narod dźěła, ale: wčera rano sebi Jakub zaleža;
zamóc, vermögen;
zastać, -ejeć, verwalten (Amt);
zastawać, stehen bleiben, versehen;
zawidźeć, beneiden;
zdać, zdawać, so scheinen.

Samo jednore perfektivne słowjesa móža so jako imperfektiva trjebać, hdyž so w přenjesenym zmysłu nałožuja: „Bóh słónco da skhadźeć a dawa dešć, Gott läßt seine Sonne aufgehen und gibt Regen."

Knjez konsist. rada farař Kral je we swojim słowniku kóžde słowjeso woznamjenił a kóncowki do spinkow stajił. Zo je jomu dokładne dźěło wjele prócy płaćiło, da so lołko wěrić, hdyž je 14 lět nastajnosći na serbsko-němskim słowniku dźěłał a kóždu swobodnu khwilu wuživał, tak zo je 1400 pisanych stron napisał. Wupraji so też přećiwo zawjedźenju fonetiskoho prawopisa, hewak mohł rjany chaos nastać; lěpje zmylk sčinić, hač cyły prawopis skepsać! — We samsnem zmysle wupraji so też knjez wyšši stud. direktor prof. Wićaz: dyrbimy na wobraz słowa dźiwać; přeměnić so stary prawopis njesmě, někajke mališkosće drje hodźa so zjednorić.

Z tym skónčichu so dopołdnišne posedźenja wotrjadow.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Zjawne přeprošenje

na žiwjedźeń 56tneho wobstacja Komorowskeho „Sokoła" w „Kaćej korčmje" w Rakecach njedźelu 15. jutrownika 1928.

Luźe so tu picherošuja
Wšichžu Sserbju, Sserbowki,
Kaž tež zyła wokolina
Je nam na žiwjedźeń hotowa.

Bratrja, hotuj! to budźe rjenje,
Wobhladaćej wjeź hokoła,
Kaćej so njebudźeje ženje,
Sa to ja Wam rukuju.

Džiwadło so bjeleć tam budźe,
Spěwaćej so a smučowaćej
Rjeńše wjeźi hišće nihdźe druhdźe
Njemóžeće wobhladać.

Sšamo jortnitwe łupleje
Sso tež Wam tam postkića,
Tak tam tóždy wjesele směje
Wšicho, schtož jebi požada.

Witnje su tu smučowali
Sserbowki a Sserbja,
Sa to su so postarali,
Sa to derje radźi wšicho.

S cźrjódami k nam pschikhwatajće
Stari, młodźi hromadźe.
A jebi tu wobhladajće,
Schto wschko „Sokoł" samóže.

Tuž tak domach sa kachlemi
Njedźu nichtó njezhodźe,
Ale chcemy słowjańscheni
Wjeselićej so hromadźe.

W mjenje Komorowskeho „Sokoła"
Jurij Scheweźik.

Serbja na festivalu „P. O. C." w Prazy.

(Pokračowanje.)

Jutrowničku rano wotućichmy wočerstwjeni, posnědachmy a podachmy so na spěwnu pruhu spěwanjow bratr. luda do Přemysłoweho domu we wustajenicy. w 11 hodź. wopušćichmy pruhu, dóšłichmy so do konfosijow a khwatachmy w dwojich wotdźołach k Božim službam: za katolskich w cyrkwi swj. Sćěpana, za evangelskich w kapali Bratrowskeje jednoty na naměsće „Krala Jiřiho" na Winohradach.

Katolska Boża služba.

Hižo před cyrkwju witaše wšěch Serbow wutrobnje knjez farař Malý. Zastupichmy do cyrkwje, zaměstnichmy so dołkach a na khórje. Mócnje zašumichu byrgle pod ruku k. wyššeho wučorja Słodeńka. Serbske jutrowne kčrluže ronjachu kaž alěboro ze sertow našich spěwarjow. Cyrkwička sama bě přepjelnjena z wćrjacymi. Knjez farař Malý (wulki prócel Serbow) přědowaše w serbskej rěči. Rysowaše jutrownicku w Serbach, lud a jeho dźensniše bytće. To běchu słowa połneje lubosće k nam a skónčichu ze modlitwu wšěch wćriwych za naš serbski lud. Kak je nas knjez farař zwjeselił, kak je nam z wutroby rěčał, ženje to njezabudźomy a wostanjemy jemu dźak dołžni, kiž je zakhowany za njeho we našich wutrobach dołho, dołho. Po Łužicy pučowawši je tutón nadobny knjez so přeswědčił wo našim dóńće a kraju. Horcy dźak też wšem słowjanskim bratram a sotram, kiž přinošowachu ze skutkom a modlitwu k wokrasnjenju Božeje služby. Połne radosće směchu wokrasnjenju Božeje služby zaspěwač našu „Rjanu Łužicu" a bratrowski „Hdźe statok". Wšitcy wćerni wozbožnychu so ze swojich městnow.

Evangelska Boża služba.

Samsna słowjanska lubosć kaž w katolskej Božej službje. Wutrobnje witaše Serbow knjez farař Lanštjak. Spěwarjo zanjesechu połneje radosće serbske jutrowne kčrluže a piščele krasnje k tomu klinčachu, na kotrychž k. cand. Krejsa hraješe. To běchu wokomiki zboža domizniskeho tu w druhim kraju. Knjez farař Lanštjak přědowaše wo jutrach, jich swjećenju w Serbach, wo serbskim ludźe a jeho bytu, wobžarujo hłuboku našu wuputanosć wo łužiskim kraju. Wosebje wo stawiznach historije evangelskich kčrsćijanow w Čechach. O kak je nam rěčał z wutroby — horcy njezapomnity dźak jomu! Hdźež tajka bratrowska lubosć nas wobdawa, tam čujemy so domа. To bě krasna, natwarjaca Boża služba jutrowničku w Prazy. Dźakny zdar wšěm, kiž ju porjeńšichua nas křewichu. Knjeza fararja Lanštjaka pak sny přijeli do našeje wutroby połneje lubosće a dźaka za jeho nadobnosć słowjanskeje zmyslenosće.

*

Krótko po 12 hodź. běchmy w „Českem srdce" ka wobjedu. Potom wulećachmy sej přez Petřin na Hradčany. Njemóžachmy so nahladać na wšitko, štož nas wobdawaše. Naši Serbja wšudy Prahu ze swojimi krasnosćemi njezabudu, ale často sej šepnu wo złotej matičcy, słowjanskej Prazy.

*

Z dypkom 5 hodźin přizamknychu so naši spěwarjo pola Štefanikoweho mosta swjedźeńskemu čahej Pěveckeje obce, holdowacemu festivalej a městej Prazy. Wosebita česć so nam sta, zo směćźachmy kročić na přenim městnje, po swjedźeńskim předsydstwje a swjedźeńskich dirigentach. Njeskónčenje dołhi běch, kiž namaka swój wukóne před starej radnicu. Naměstno před radnicu bě hižo do časa přepjelnjene. Wječorne smórki łóhachu so na twarby zo zastaraka a jako budźeŕ k swětłu sahaše Husowy pomnik ze syły luda. Khorhoje zmahowachu so z wyšin radnicy, hotela a druhich twarjenjow. Před zakhodom do radnicy su šestne městna za wosebitych hosći a mjez nimi też my, njespěwacy Serbja. Kobrcy běchu tu nakładźene, zelenin štomow wobruhjowaše městnoć před njej nastup rěčnika w barbach republiki. Po tym zo běchu tysacy ludu přepjelnile wobšerne naměsto, započa so ½7 hodźin swjatočnosć, wo kotrejž w bliščim čisle rozprawjamy.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyšchina.

Krajnozjarkwinske sjednoćenstwo w Budyšchinje pschi Połnym hrodźiku 6.

Njedźelu dop. ¼11 hodź. je njedźelska schula; wječor we 8 hodź. evangelisajiska shromadźizna. Rěčnik knjes superintendent Frölich. Póndźelu wječor ½9 hodź. shromadźa so lichesćanjow železnizarjo. Schtwórtk wječor we 8 hodź je biblijska hodźina. Pjatk wječor we 8 hodź je shromadźizna hubustawow.

Sjednoćenstwowy wothladaŕ Zimmermann směje biblijsku hodźinu njedźelu pop. w 3 hodź. w schuli we Roswodźach, póndźelu wječor we 8 hodź. w Zokotoje, žrjedu w Hodźiju a schtwórtk we Wjelećinje, pschejo we 8 hodź.

Swjasć młodźiny sa rosćěnje lichesćanstwa we Budyšchinje pschi Połnym hrodźiku 6.

Njedźelu pop. w 3 hodź. je jutrowna zwjatočnosć sa młode holzy. Wošesće konfirmandki su wutrobnje witane; wječor we 8 hodź. wobdźěli so swjasć na shromadźizne sjednoćenstwa. Wutoru wječor we 8 hodź. je shromadźizna sa młodźenzow a žrjedu tehorunja sa młode holzy.

Krajnozyrkwinske sjednoćenstwo w Běłej Horje.

Njedźelu pop. ½2 hodź. je njedźelska schula a w 3 hodź. biblijska hodźina w Běłej Horje.

Sjednoćenstwowy wothladaŕ Kschižan směje biblijsku hodźinu wječor na Zdowoje, póndźelu we Wulkej Dubrawje, wutoru w Suborničźy, žrjedu w Bukezach, schtwórtk w Kamjenčźach a pjatk w Hornjej Hórzy.

S Barta.

Njedźelu Quasimodogeniti rano we 7 hodź. šerbska spowědź, we 8 hodź. šerbska Boža služba.

Wutoru wječor we 8 hodź. biblijska nutrnosć we Suborničźy (knjes shromadźenstwowy wothladaŕ Kschižan).

Semrjeła: Marja swud. Metaschowa rodź. Jurkez, wumjeńkaŕka w Strózi.

S Budyšez.

Njedźelu Quasimodogeniti šerbje směje farař Bórz rano we 7 hodź. šerbsku zwjatu spowědź, stud. theol. Rösler popołdnja we 8 hodźinach šerbske a ½10 hodź. němske předowanje. Popołdnju w 2 hodź. Boja služba sa dźěći. Popołdnju w 3 hodź. směje farař Domaschka rostrjeńowanje šerbskeje mužińskeje a žónskeje młodźeje. Pop. w 4 hodź. shromadźizna towarstwa mužińskeje młodźeje.

Sšerjedu wječor we 8 hodź biblijska hodźina. — Sšerjedu wječor towarstwo žónskeje młodźeje.

Schtwórtk popołdnju shromadźizna žónskeho towarstwa w Běłšchezach (pola Hantuschez.)

S Bukez.

Njedźelu Quasimodogeniti rano ½7 hodź. šerbska spowědź, we 8 hodź. šerbska a ½10 hodź. němska Boja služba.

Popołdnju w 2 hodź. rostrjeńowanje ſ konfirmérowanej młodźinu.

S Budyšchinka.

Njedźelu Quasimodogeniti budźe rano we 8 hodź. šerbske předowanje ſo čitacź.

S Čjelneho.

Njedźelu Quasimodogeniti dop. w 9 hodź. němska a w 10 hodź. šerbska Boja služba.

S Hrodźišchcja.

Njedźelu Quasimodogeniti rano we 8 hodź. Sserbska, dop. ½10 hodź. němska Boja služba. Pop. w 2 hodź. rostrjeńowanje ſ konfirmérowanej młodźinu.

S Huczinp.

Njedźelu Quasimodogeniti rano we 8 hodź. šerbska a dop. ½10 hodź. němska Boja služba. Pop. ½3 hodź. towarstwo knježnow na farje.

S Khwaczicz.

Njedźelu Quasimodogeniti dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemšenje. pop. w 2 hodź. zyrkwinske rozrěčowanje z konfirmowanej młodźinu.

Póndźelu wječor we 8 hodź. jatkje knjes Kschižan biblišeh hodźinu we Wulkodubrawskej schuli.

Semrěła 8. jutrownika Paulina rodź. Steinbrennerez, Korle Augusta Starrnika, murjerja w Khwaczicach mandželska, 48 l. 5 m. 28 dn. stara.

S Kotez.

Njedźelu Quasimodogeniti je dop. ½10 hodź. němske prědowanje (wošadny buchowany), wot 11—12 hodź. je bošskowčna wólba zyrkwinskeho pschedstejerstwa.

S Kluschcu.

Njedźelu Quasimodogeniti rano w 7 hodź. serbska spowědź z Božim wotkazanjom, we 8 hodź. serbske a ½10 hodź. němske kemšenje. Pop. w 2 hodź. zyrkwinske rozrěčowanje z konfirmowanej młodźimu.

Semrěła: Erna Greta Kirschnarjez, mandželska dźowezieka Gustya Arnoschta Kirschnarja, dźěłaczerja we Kißlizy, 8 m. 22 dni. stara. — Arnoscht Adolf Seiwora, pohonc z w Klinschu, 57 lět 1 m. 23 dni. stary. —

S Lupoje.

Njedźelu Quasimodogeniti dop. we 8 hodź. serbska Bože słužba je zapokazanjom wulwelenych a powołanych zyrkwinskich přjedstejerjow, dop. ½10 hodź. němska Boža słužba. ½11 hodź. dźěcej kemšenje.

S Malschez.

Njedźelu Quasimodogeniti rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska, ½10 hodź. serbska Boža słužba, z kemšichhodom do schule sastupjacych dźěcej. Pop. 3 hodź. žónske towarstwo pola kublerja Zurez.

S Minakale.

Njedźelu Quasimodogeniti dop. ½ 9 hodź. serbske prědowanje žo cžita.

S Njeßwaczidla.

Njedźelu Quasimodogeniti rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska, ½10 hodź. němska Boža słužba. — W 2 hodź. nešpor za te dźěcej, kiž jutry do schule sastupio, a jich starschich. — W 3 hodź. žo towarstwo młodych holzow (delni wotrjad), w 3 hodź. towarstwo młodych holzow w jerje jendźelaj.

Sobjedu w 3 hodź. žónske towarstwo pola Klahnez. — Wječor we 8 hodź. towarstwo młodych holzow (horni wotrjad) na jarje jendźe.

S Pórschiz.

Njedźelu Quasimodogeniti budźe rano we 8 hodź. spowědź, serbska, we 8 hodź. serbska Boža słužba; ½2 hodź. rozrěčowanje z młodźimu. ½3 hodź. wošadne towarstwo młodych muzžitich, ½3 hodź. wošadne towarstwo młodych holzow pola wošadneje žwiry, wječor we 8 hodź. ev. luth. schulske towarstwo we Nowych Porschizach: pschednoschi ja Netterka z Drježdżan.

Wutoru pop. w 3 hodź. wošadne žónske towarstwo we Handrikez hoscenczu w Porschizach.

Schwórtk wječor bibl. hodźina we Kumschizach (knjez wothladar Kschižan).

S Rakez.

Njedźelu Quasimodogeniti je rano we 8 hodź. serbska spowědź a žiwy wotkazanjo, dop. we 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje.

Póndźelu rano we 8 hodź. pišanje na wěži a rano schola mutnosći.

S Rychwałda.

Njedźelu Quasimodogeniti je dop. we 9 hodź. němske a ½11 hodź. serbske kemšenje.

S Wósporka.

Njedźelu Quasimodogeniti je rano we 8 hodź. prědowanje (wošadny farar). Póndźelu wječor we 8 hodź. zhromadźi so posawniski chór a wutorn wječor we 8 hodź. wošadne žónjace towarstwo na jarje.

S Wóhlinka.

Njedźelu Quasimodogeniti rano w 7 hodź. spowědź, we 8 hodź. serbske, ½10 hodź. němske kemšenje. Kollekta. W 12 hodź. Boža słužba w Cžišowej. Wutoru 17. hapr. we 8 hodź. žónjace towarstwo.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk 12. haprleje.

Pjatk 13. haprleje 1928.

Barlinska burza bě wjeza powschitkownje hlaba. Jenoz kurhy wschich efektow postupowachu. Kursy dołžnych a rentowych liseżinow na dolnej wyšokosći jewostachu.

Na Barlinskich produktowych witach płaczišna žita njesadźerjena postupuje. Pschenza bě wo dasche 20 pj., rožka wo 15 pj., nałetni jeczmjeń po 25—30 pj. a wowoh wo 20—30 pj. po zentnarju drožšeho. Wežera płaczesche

w Barlinje

pschenzy 12,90—13,10 hr., rožki 13,40 hr.
hacz 13,50 hr., jeczmjenja nałetnjeho 11,90
hacz 14 hr., wowsa 12,70—13 hr.,

w Lubiju:

pschenzy 12,90—13,40 hr., rožki 13,20 hr.
hacz 13,60 hr., jeczmjenja nałetnjeho 12,50
hacz 15,25 hr., wowsa 12—12,60 hr.

w termijowym witowanju

za mejo: pschenzy 13,91½ hr. hacz 13,85
hriwnow, rožki 14,10—14,35 hr., wowsa 13,55—13,60 hr.

za julij: pschenzy 14,45—14,40 hr., rožki 13,45—13,42½ hr., wowsa 13,62½ hriwnow,

za september: pschenzy 13,60 hr., rožki pak 12,37½—12,35½ hr., wowsa 11,75 hacz 11,70 hr.,

Wiki schtwórtk w Komjenzu.

Khrjen 1,20 hr., kolrabi 15 pj., žydrowity kał 50 pj. hacz 1 hr., rožowy 50—90 pj., selery 45 pj., jabina koboda 25—30 pj., morchej 25 pj., zybla 25 pj., běły kał 20 pj., cžerwjeny kał 35 pj., wlóski kał 28—30 pj., krmy 6 pj., zybla k šadženju 0,80—1,50 hr. Libjata 2 hriwnje.

Wiki schtwórtk w Lubiju.

Butra 1,05—1,15 hr., jeja 11 pj., lany wolij 1,60 hriwnow, twaroh 25 pj., kulerepa 10 pj., zybla 25 pj., žołotej kerćžk 20—35 pj., rjetkej 30—27 pj., cžerwjena rěpa 20 pj., selerij 50—65 hr., jabłuka 10—25 pj. a khrjen 1,20 hr., měd 1,60 hr., kóstata punt po 70—85 pj., kišały kał 10 pj., šwinjaze mjaso 1—1,10 hr., howjaze mjaso 90—130 pj., cželaze 1,20—1,30 pj.

Wiki schtwórtk w Khocžebušu.

Butra 2—2,20 hr., twaroh 30 pj., jeja 10—12 pj., lany wolij 1,40 hr., howjaze mjaso 0,90—1,10 hr., cželaze mjaso 1,10—1,30 hr., skopjaze 1,20—1,30 hr., šwinjaze 0,80—1,10 hr., hurjo 3,50—4,50 hr., holbje 0,70—0,90 hr., khapony 3—4 hr., schežuki 1,30 hr. a karpy 1,30 hr., morchej 15 pj., jěšcina koboda 45—50 pj., žydrowity kał 50—100 pj., cžerwjeny 40 pj., běły 20 pj., zybla 25—30 pj., běrny zentnar 5,50 hr., jabłuka 25—50 pj., žołotej kerćž, 25—35 pj. Libjata 2,20 hriwnow.

Sdźwinjaze wiki wežera schtwórtk w Khocžebušu.

Na nje běchu pschihnali 526 prošatow a 74 běchow. Wone płaczachu

prošata:

małe	8—12 hr.
šrjenje	12—15 hr.
wulke	15—18 hr.

běchi:

małe	20—40 hr.
šrjenje	40—60 hr.
wulke	60—80 hr.

Wiki wežera w Schorjelu.

Butra 1—1,05 pj., jeja 9—11 pj., běrny 4 pj. a běły kał 20—25 pj., cžerwjeny 35—40 pj., jěšcina koboda 25—35 pj., morchej 20—30 pj., zybla 20—25 pj., žołotej kerćžk 13—35 pj., žydrowity kał 40—90 pj., radiški 15—20 pj., jabłuka 10—20 pj., schežuki 1,40 hr., karpy 1,20 hr., pjerschi 40—60 pj., měd swobčany 1,60 hr., w płaschi měd 2,80 hr., skopjaze mjaso 1,20 hr., cželaze 1,10—1,20 hr., howjaze 1,20—1,30 hr., šwinjaze 0,80—1,10 hr., schmalz 1,70 hr.

Pschihladajcy pytaja:

Wuczobnika cžěłništeho, Linka w Kamjenzu.
Wuczobnika rěmjsteho, Schulz w Hródku, Damaschkowe namjesto.
Drjewopschihladzerjow, hajnikow w Stichadowje p. Hródka.
Samkatiteho, Schneider w Hródku.
Torzerja, Träger w Budyschinje, Swonk. lawka haša cžisło 9.
Murjerjow, Lausitzer Baugesellschaft w Hródku. 3
Holzu do domu, Römerka w Budyschinje na Kamjentnej haši.
Pohonca, hnjezi dwór we Wulkim Wjelkowje a hrónka a pohonca we Wulkim Wošuzu 20.

Na pschedań.

Krowa mloda wyšokofuczelna, Hering w Hamorach.
„ mloda wyšokofuczelna w Dažinje 5.
„ mloda wyšokofuczelna w Seemjanach 10.
Jałowza 1½ lěta w Małecžizach 16 a w Semochežizach cžisło 4.
Kóń, 5-lětny walach, lischak, Schmidt w Kichlichowje.
„ w Budyschinje pschi Starej winiey 31 na Ewo.
Jeja k nasadźowanju, kacže a kurjaze, mišschanske kubło w Lubiju.
Wós dźěławy w Starym Lubiju w nowej schuli.
„ 4-zolowski, Mittag w Hródku, Lipschanska br. 8.
„ dźěławy w Budyschinje, Lotzowa haša 10 III.
Lampa elektriska w Bitschojzach na stacemstorhoschczu 71.
Rěsak w Hródku, Hornjeserska haša 4.
Korbowe meble, notowy steiak komoda, lawka, w Bitschojzach, Bitschojska haša 16.

Ssudnišcy na pschesadźowanje

w **Běłej Wodźe** w dworje radnizy wutoru 17. haprleje pop. w 3 hodź. kožana wala,
w **Bitschojzach** na šudnišnuje wutoru 17. haprleje dop. w 9 hodź.: Stol, klamaška pokładnja, kóš, wós a kóń, pišanski stroj, klamaške blido, klamaška polza a komory,
na **sinanjnym** hameze dop. w 9 hodź. wutoru 17. hapr. auto za 6 wošobow,
we **Wjelkowach** wutoru 17. hapr. pschiw. we 12 hodź. we Ferkerez hoscenzu wobročzowazy pluh.

Skrowe depeše.

Produktowe witi w Barlinje dźensa dop. ¾11 hodź.: Płaczišny kaž wežera, tola witi jare žnadne.

Dop. ¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu, tola rožka šerje žladicha.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.
Žito a wotliwowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaczizny po złotej hriwnje.

	12. 4.	11. 4.		12. 4.	11. 4.
Pšenica	253-261	254-257	buny	23-24,00	23-24,00
rožka	263-270	265-267	woka	24-26,00	24-26,05
nal. jačmjeń	238-280	240-282	módre lupiny	14-14,75	14-14,70
naz. jačmjeń	—	—	žołte lupiny	15-15,80	15-15,50
wowsa	254-260	250-256	zeradella	—	—
kukurica	233-240	233-240	raps. wosušk	19,70	19,70
pšenič muka	31-36,75	32-35,50	lany wosušk	24,20	24,20
rožna muka	35-37,75	35-37,50	poom. melasa	—	—
pš. wotruby	17,35	17,25	běrnj. kruški	26-26,60	26-26,60
rožne „	17,35	17,25	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lane symjo	—	—	rožna słoma	0,95-1,25	0,90-1,20
rape	—	—	pšenič. „	0,90-1,10	0,85-1,05
hróch	35-37,00	35-37,00	wowsna „	0,80-1,00	0,75-0,95
pjeluški	24-25,50	24-25,00	jačna „	0,80-1,00	0,75-0,95

Płaczizny rězneho skotu na Drježdżanskich skótnych wikach.

12. haprleje.

1 wol., 7 byk., 9 kruw. a jałoje., 443 čelat., 18 wowc., 845 swini.

Płaczizny za
čelata: 1. 88—90, 2. 78—85, 3. 65—73;
swinje: (přez 300 pt.) 52—54, 2. (240—300) 54—55, 3. (200—240) 52—53, 4. (160—200) 50—51.
Raney 45—48.

Swóbne powěsće.

Swěrowana: Mats Běrka z Libdy Hoffmannez we Cžornych Nošlizach.

Semrěli: Hana jwnd. Lerchowa rodź. Thränez w Budyschinje, 71 lět. — Hanja Hilza Bürgerowa rodź. Roscheez w Budyschinje, 22 lět. — Dr. Schulta, sanitetny radu we Wójporku, 77 lět. — Hanja Salschez rodź. Nowakez, kamjenikarka w Sčerbiskich Pollsach, 63 lět. — Wilhelmina jwnd. Zunanowa rodź. Michlicz w Kamjenzu, 75 lět. — Hanna jwnd. Khežnikowa rodź. Rollez na Zjdowje, 74 lět. — August Domschka, bldar w Dežni łežach, 60 lět. — Krystla jwnd. Paulowa rodź. Albrich w Budyschinje, 89 lět. — Robert Schubert, wyschi telegrafowy inspekter na wotp. w Budyschinje 65 lět. — Selma Florentina Barthmannowa rodź. Grabschez w Brunowje p. Kamjenzu, 60 lět. — Hedwig Freudenbergerowa rodź. Müllerez w Kamjenzu, 28 lět.

Towarstwowski powěstnik.

Bukečauske „Serbske towarstwo“ změje přich. njedźelu, 15. haprleje, wječor w 7 hodź. pola Stanges swoje měsačne posedźenje. Přednošk je přilubjeny. Po tym swětłowobrazy. Bohaty wopyt wočakuje předsyda.

Delni Wujezd. Naše tow. „Zahrodka“ změje přich. njedźelu (15. 4.) — młode jutry — pop. w 3 hodź. z dypkom pola Haškez swoju měsačnu zhromadźiznu. Přednošk je přilubjeny. Dowěrnicy njech to dale sobustawam wozjewja. Wo bohaty wopyt prosy Předs.

Rodźij. Tudomne serbske towarstwo „Hendrich Imiš“ změje přich. njedźelu, 15. haprl., pop. w 5 hodź. swoju zhromadźiznu pola Mrózec. Přednošk je přilubjeny. Wšitke sobustawy a druzy Serbjo so wutrobnje přeprošuja. Pomhajće, zo naše towarstwo rosće a kčeje. — Chcemy so přihotować na wulki serbski swjedźeń njedźelu, 29. haprleje. Předsydstwo.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ změje přich. njedźelu (15. 4.) wječor we **8 hodź.** swoju měsačnu zhromadźiznu w Henzlec hoscenzu. Přednošk je přilubjeny. Knjeża dowěrnicy njech to dale wozjewja. Naš hoscenčar wulku **ważnosć** na to kładže, zo bychu so knjeżny a wosebje też naše mandželske prawje bohače wobdźěliłe. — Naše sobustawy so połnoličbnje wočakuja. Předs.

Komorow. Naša „Jedn. Sokol“ wuhotuje při składnosći 51lětneho wobstać njedźelu, 15. jutrownika, wječor we 8 hodź. w „Kačej korčmje“ wulki sokolski wječor ze spěwami, dźiwadłom, kuplejemi, deklamaciju a zwučowanjom Sokołkow a Sokołow. — Wšěch sokolskich bratrow a sotrow, kaž też wšěch lubych Serbow a Serbowki so wutrobnje přeprošuja. — Też naše Sokołki was wšitkich přeprošuja. Jedn. Sokol a Sokołki.

Konjecy. Kóždy wobsedźeř polow a łukow chce! hnydom při kóždym měznika abo hdźež wašeho wě, zo je tam był, kolik (poł metra na zemju) zadyril, dokelž to dźěło wołožuje. Předs. za hrom.-kl. ležown.

Njeswačidlska „Jutrnica“ změje njedźelu 15. IV. po w 3 hodź. pola Klahnez swoju měsačnu zhromadźiznu. Wšitcy, kiž chcedźa do Drježdżan jěć, maja přińć. Předsydstwo.

Porščicy. „Jedn. Sokol“ změje wot nětka kóždu wutoru a pjatk zwučowanje. Tutón tydźeń pjatk, 13. haprl., so k zwučowanju měsačnu zhromadźiznu přizamknje. — Kóždy dyrbi přińć. Načolnik.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa“ změje přich. njedźelu pop. w 3 hodź. swoju zhromadźiznu. Wšě lube sobustawy a hosčo so wutr. přeprošuja. Předs.

Župa „Jan Arnošt Smoler“ wuhotuje njedźelu 29. haprleje, w Hodźiju wulki serbski swjedźeń. Přich. njedźelu (15. 4.) pop. w 4 hodź. je w Serbskim Domje w Budyšinje posedźenje wšěch předsydow. Njech so naše župine towarstwa na to přihotuja. Nadrobniše so hišće wozjewi.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězowje. — Za nawěški: O. Janak w Budyšinje. —

ju kroć wotstrowjenja, doniž ju nocy dospołnje padźiła njeje. W jutrownu mamy potom najlepše hilo, po jutrownj stoł derje dźiś a ju derje rumi. To je nam i cyłm bóle witanej pizu, mamy-li malo kyna abo, hdyž hišcheje druha felena piza njeje.

K plahowanju rěpy radźimy dobre druźiny. To je we najchej frajnje žołta Eckendorffska runkliza. Ta ju wschedne nimo měry derje rodźi, kmy-li jej derje połnowjli. Někotre mjes nimi waža hamo 10 punow. 10 punkow pak njeje ničjo jadne. Jyle wapaki jedna tajsti hospodar, kotryż źiwojenu skotej ja runkliju luft pola njepopischeje. Runkliju hewi wobźebje na cześchej, skerscho włožinschej połe. Njeźmejmy pak sabycz i hródźnym knojom k njej połnojicz. Rěpje wobźebje hewi, hdyż poło naleźo powapninmy a potom kalle wobześkanmy. Někotri hischeje rěpu radźeja. Klumanische je pschecjenje kymicschkow. To możenmy i ruku ako i matej, k tomu pschipramjenej źiwjanu wobstaracz.

Tak chorý hacz je rěpa selfhadźała, japorcinjenmy hižo mjes njej schkrabacz. Najprjedy ju mjes kynkami wobkopujemy. Mnohi někto hižo juchu pschilijewaju. To pak bóle malowu hospodarjam radźimy, doźeli ma ju jara kedźbliwje pschewjesez. Někotři też mjes rynczkami juchu puschcza. To je wumóstne, njeje-li poło pschemokre. Tak ma rěpa potom w późe hnój pschihotowanm, hdyż hłubsche korjenje cźeri. Knojinju możemy na tele waschne wschędnje mjes rynczkami puschecz, njeje-li pschezjucho. Doniż ju rěpowe rosliłki hischcze małe, dyrbimy kedźbowacz, so je je i hnójinju njepołtjemy. S tym bychmy je znicźili. Hakle hdyż źmy rěpu pschecźahali a hdyż je pschecźahowana a derje sakorjenja, hakle możemy jr njepotrjebnje hnójinju pschilimowacz. Tola też tehdom dyrbimy ju hischcze dosez na kedźbu bracz. Cźesmy tohodła pak swodu pschemeźchanu hnójinju abo psched deschcom. Sewak by nam ztónzo kadźeńsi sezahało.

Njemóżemy-li i hnójinju hnojicz, możemy kedi i chilźkan łodźiłom wupomhacz.

Hlowna wěc pschi plahowanju rěpy pak je, hdyż rěpu kelko krócz hacz mózno wobkopujemy, a to tak dołho hacz możemy nacze dla bjes schtódy do njeje. Tak ju pischeze mjes jednotliwymi rynczkami póda mjelni a njerodź ju niczi. Kak rěpu domoj źhrowamy, drje je kóždemu znate. Pschiśpomnicz hischcze chcemy k nakladowanju nacze, jo nam nacź cźim dźeje wadźerźi, cźim krucźische źmy ju steptali a z hlinu derje zawodźeli.

Njeje dozyła trjeba, so i pizwonanjom rěpoweje nacze najnmu tak khwaliamy. Nacz możemy też na zyle jednore hromady na polu źwojez, zateptacz a derje i pjerschczu zawojez. Rěpu měschamy w iymje do zykanja. Mamy-li jeje dosez, możemy ju hnydom zyłu skotej mjetacz. Někotři praja, so je zyła khmarischa. Za pak źym měrijenja, so ślot rosezkami rěpu lépje wuźije, hacźrunjez ju je zykanjom wjele juschki rospanza.

Strowotnistwo.

Bledniza (Bleichsucht).

Mnohi mźenja, so bledniza z khudokrejnoscu swizuje. Tola pak na bledniza wschelake winy, kotrez ju ji i nastorkom. Tym na bledniza khorym hydźmy na prěnim městnje źiwótkowe a ztónczne kupiele radźili. Nimo toho maju tajsi wjele mjaza jesez, potazim tuk, wuhlohydraty bélkowiny atd. K tomu je najpischódnische wolaze mjaso, zyby, kurjaze jeja, bźły khléb, bźe boby, cźezźi (Linsen), selenu lóbodu (Spinat) a wobeże żeleźite pożiwadła. Dale pak dyrbja ju na bledniu khori wina, piwa, palenza a wschěch druhich duchownych napojow zdalowacz. Też njeźmedźa wjele żele a wjele korjenkow (Gewürz) wuźiwacz.

Bruchataosez (Fettleibigkeit).

Wschelazy ludźo mają pod tolstotu cźerjez, ani so hychu ju, dźensy prajiez perz: duje najedźi. Sjedźa-li nęschto lépsche, dha hnydom wotesłmje. Tolstota je dosez njestrowa a je mnohim z wulkej wobcżeżnoscju. Poprawdym człowiek wotolstinje, hdyż wjazy jź hacź trjeba. Tola pak możemy ciasto winu wotolstinjenja bruddże pocacz. Sa tolstych je radzomne, so ju na prawu pomérnoscz w jedźi źwucza. Jeźez mźa pjecźene, libojte mjaso bjes juschki, kwětkojty kał, kjolorez, żymnu pjeczeń, pleza, seleninu, jedźmu lobodu a ząd. Też beikowinate jedźe móża wuźiwacz. Tuczne mjaso, ryby, mukowe jedźe, bérny, butru, twarożk, ztódkoźece a khléb dyrbja tajzy pak dozyła parowacz abo pak je mało wuźiwacz. Nimo toho njeźmedźa tajzy zane piwa, likéry a zane schampanske wino picz. Nima-li tajsi tuczne napinoze dźeło, njech ju wjele hiba a pschekhodźuje.

Wicz. (Gicht.)

Wjele je ju hižo wo tom rěczało, na kajke waschnje wschelazy ludźo wicz dostanu. Haczrunjez ju to njeje hacz dotal dospołnje zwěsczicz hedźało, dha je tola wěste, so wicz je wschelakimi maczinami w cźele khromadźe znizuje, każ je maczowinu abo wschelakimi zelenji. Mnohi dawaju zlebi winu, so je wicz zesełwk njepomérneho zźiwjenja. To pak je dopokazana źa. Też khudźi móża na wicz zkhorjecz. Schtóż ma jónu wicz, pola toho je mało nadźije na dospołne wuzdrowjenje. Tohodła mamy kedźbowacz, so zkerje a lépje na wicz njeschorimy. Lépje je, khorpscje wotwobroczicz hacz je lékowacz a hojicz. Wotwobroczenje wicze njeje wolczczne a czężke. Jémy tódźy dźeń wjele zadu. Mamy być pomérni w mjazowych jedźach, każ też rybow a twarożka. Dyrbimy cźasto, to rěka kóżdy dźeń cźelo zwuczowacz, napinaze ruczne dźela dźelacz, aby napołoźi-li nam nasche powolanje duchowne dźela, dyrbimy ju wjele pschekhodźowacz. S zyła pak mamy ju duchownych napojow zdalowacz.

Wutrobine wady a khorosce.

Schtóż na někajku wutrobinu wadu cźerpi, tomu radźimy, so by ju z cźasom dał lékarjej pschebladacz. Pschicźiny tuthych khorosczow su wschelake a jenoż lékar może je dospołnje zwěsczicz. Szyka maja ju tajzy ludźo wschelko duchownego, każ też pschewulkeho cźelnego napinanja zdalowacz. Też njeźmedźa kofej, cźaj, alkoholowe napoje pyches měru wuźiwacz a kurecz. Jednore a porjadne domjaze źiwjenje je za tych, kotrjż ju na wutrobu khori, to najlépsche. Też na drastu na ju dźiwacz. Drasta njech njeje ani pschecźopla, ani pschewjetka. Tajka by ke kolobéżnej krewje zadźewała. Dale mamy na poměrnoscz w jedźi dźiwacz. Sa tych na wutrobu khorych hodźa ju najlépje mlokowe jedźe, mjehke jeja, w mlozu zajz, a zyła lóbke pożiwne jedźe. Na nóz pak maju ju tolzy ludźo wulkeho jedźenja wostajicz.

Sadarstwo.

Kruźaki (Apfelblütenstecher) a schmizy.

Kruźaki a schmizy możemy w zymje lépje znicźicz hacz w lécze. Tohodła pschedołho njeczakajmy a japorcźimy hnydom znicźenjom, doniż je hischcze liscjo na schtomach. Zyły schtom poźykamy z formakinowej rospuschczlinu abo z petrolejowym emulsionom. Kak pak zebi petrolejowy emulsion pschibotujemy. Linjemy do bowa litr petroleja a pschidamy hischcze nęschto zidkeho mydła (Schmierseife). To nětko wscho hromadźe derje rosmeschamy, tak so wo petroleju niczo wjazy widźecz njeje. Nětko schtom a rospuschczlinu pomasamy a to po możnoscji wschě halsy. Hewak nam rjedźenje abo niczenje wjele njepomtha. Sa pak bychmy wuspěcha cźim wótczischi byli, pomasamy ja dwě niedźeli hischcze jónu. Na te waschnje wschě ichkóduriti do cźista znicźimy. Kruźaki a schmizy ju zwjetscha w schtomowych wuzlobinach abo starych ranach dźerża. Tohodła mamy tajze rany hnydom kedźbliwje wukracz a j wósfom k schczěpjenju (Baumwachs) zamasacz. S zyła dyrbimy tóż du ranu na hakach abo na ibóntu j wósfom k schczěpjenju zamasacz. Mor gadowych schtomow je wschém znadź derje znaty schtomowy rak abo wjelk. Tón zwjetscha po sranjenju schtoma nastanje. S jeho winikom je maly hribik, kotryż ju do ranow schtoma zajerje. Se zamasanjom rany, hribik znicźimy.

Serbski Hospodar

Časopis za Serbskich ratarjow

Čisło 15 | Budyšin, 13. haprleje 1928. | Lětnik 35

Kwětula.

(S wobrazom.)

Kwětula (Quitte) je jena z tych zadow pola nas we Sserbach hischcze malo znatych. S jeje płodow warja nadlepschi żelez abo schmadrunks. Tola hodźa ju też na wosebne konfitury pschedźełacz. Płód kwětule porjedźa płód schmedrunkża i druhich płodow, hdyż jemu pschidajech. Jenoż żyre, haczrunjez ju rjanoho napohlada a kraźnje wonjeja, njemóżech jéscz. Najzkerje tohodła kwětule pola nas tak mało płahuja. K tomu pschińdże, jo pola nas we wschěch formach njerosce. Je tola rostlinka połoźischich krajow. Tohodła możemy ju pola nas z cźežka jako zchtomik, ale tola jako kerk płahowacz. Możemy pak prajicz, so kwětula njeje żana wobużna rostlinka. Też na lóhschej późe (Boden) derje rosce, najradscho wschak w bóle włożnom. Do włożneho ju hadź, hdyż ju ju na krutschwinu wotschczépi. Samo potkłodk jej hischcze holwi. Tohodła hadźeja ju mjes druhe bohate kerki. Se żwojim kraźnym kzenjom a złoto-żołtymi płodami je też z prawej debjenku jahrodki. Wschędnu kwětulu możech z rynczkami pschiśporjecz, każ to je zwojimi janstinni jahodkami cźinisch. Jenoż wosebnische druźiny njemóżech z rynczkami pschiśporjecz. Te wotschczépuj na hlowenj abo podobnu drjewinu. Wozebnischim druźinam wěmuj kedźbliwische wothladanje. Hewak wschak hebi wulkeho wothladanja njeźada. Samo wurjsowacz a pschirěźowacz ju njetrjebosch.

Mjes wozebnymi kwětulemi mamy poměrnje bohaty wulběrk. Sa najlépschu maja Angerski krutschwinowu kwětulu (Birnenquitte von Angers). Bohacze njeje kulowate żołnje-repikate krénżowulke płody. Sséréżowulki płod podawa nam też jabłuczna kwětula. Wona tohorunja bohacze njeje a jeje jabłuczka radu kładu. Najwjazy wozebnje wuzhlahowanych kwětulow maja wulke na krutschiny podobne płody. Na tutu wozebitosez pokazuja hižom jich mjenja każ na pschikład: „Fullerska krutschwinowa kwětula“ abo „Portugiska krutschwinowa kwětula.“ Prénja jara zahe zrawi a wunamjenja ju je żwojim zadrżwje zahładowanym nężnym mjasom. Wobe druźinje jara derje njeźez. Jara mile a złódzy złódzi Perzika zokorowa kwětula. Konstantinopolska kwětula bórzy bohacze njeze. Runje tak bohacze njeze też „Beraczkowa kwětula“, ju też Franzajzki kwětulu mjenuja. Jeje wulki płod tohorunja mile z złódzy złódzi. Haczrunjez multa ju we wulkosczi pschezahaje druha druźina z Balkana mjenuzzy Leśowaczka bohata kwětula (Riesenquitte von Lesovac). W żwojej domiźuje njeze hacz do 3 punty wulke płody z błękym mjasom a cźistojaznej brěczku. Tuta kwětula zahe zrawi a bohaeze njeze. S njeze warja jara złódne żeleze a marmolady. Konditarjo pschihotuja z njeze najwozebnische konfitury (złódzczenki.)

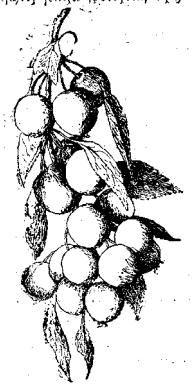
W połowischej Němskej płahuja najradscho tak mjenowanu Badensku kwětulu jako zchtomik. Też tuta jara derje njeze. S amerikanskich druźin mjenujemy hischcze Champion (mischtrika kwětula). Sapodobnu je na Portugisku krutschwinowu kwětulu. Jara derje njeze „Meechowa płodna“ (Meechsfruchtbare). Jeje płody ju wubjerne, tohodła je radu kupuja a derje płacza. Runje tak derje njeze druźina „Reas Mammouth“ a pódła toho zahe zrawi. Se franzozskich druźin mjenujemy zahe zrawizu „De Bourgeaut“. Jeje płody ju nężno mjazne. Jara radu nakładuja płody druźiny Fabre.

Třesnjowe jabłonje.

(S wobrazom.)

Tschěschnjowa jabłoń abo jabłuczina je kerk. W naschich jahrodkach jetkujemy ju z nimi jako debjenku. Přěnjemu pokrywa zo ju nałěcze i njepazorymi kzenicźkami. Tute wutrośtu zo i druha do nazolez jabłuczkow debjenych

z czerwjenjmi żmuhami a liczkami. Tuż żu też je żwojimi płodami debjetka naschich sahrodkow. Jini wónawanu prózu behasze mytnja. S nich warja nasche hospody żłodny jabłukowy jotej. Tola z nich mózejech też wocżerstwaje wino djelacz. Dokelż płód njeje pschenjehki, hodża żo też derje do dalokosese rojesłacz. Kkerk abo schtom je też z bóle tynduschkej jemju zpotajom, njeżada tak hnój-

nu pódu (Boden) każ nasche jabłonje. Hdyż kekki żadżejch. wożadżej je 5 metr rósno. Srénje a wyssoke schtomiki wożadżej radschо 8—10 metr rósno. Hdżeż żo wo to jedna, jo sahrodku debja, żnéjch je néschto bóle hromadże wożadżecz.

Wischnicżki wiżaja na dolhich schischkach. Wischnicżka je 3—5 cm. toksta. Swjetscha żu żołte, druhdy je czerwjenymi żmuhami abo licżkami. Najradschо żadżeja scżehowaze drużiny: „Wulke żołte wischnjowe jabłuka“, „Grotzez lubuschk“, „Hohenheimifi Riesling“, „podołhotse wischnjowe jabłucżka.“ „purpurne wischnjowe jabłucżka,“ czerwjeny Riesling“, z wukrojnych drużin mjenujemy „Darih“, „Dairy Hogg“, „Hyslopp Downing“, „Mavergo Downing“, „Montreal Beauty Downing“, „Virginia“ a „Whitney“.

Skotafstwo.

Néschto wo żwinjazych chlewach.

My żebi wuhlimy, jo żwinjo tajke masane sloczo na żanu czistoczi njedżerżi. A tola je runje żwinjo ża czistotu w chlewje dosez dżafowne. Je-li nékak mózno, nimamy chlewy z hródżu pod jenym wjerchom mécz. Njeje-li pak to mózno, tam njech je chlew 2,30—2,60 m. wischerokі. Murja kózdeho jenoskliwego chlewa njech je 1,35 m. wyssoka a rumnosez żana njech je 2,60 m wyssoka, to réka zzkeje hródże. Czoplota w hródżi njech je 15—17 stopni po C. Szyka mamy hladacz, jo ma żtót dosez ruma. Hdżeż żo ani wobroczicz njemóże, tam jemu też njehowi. Za chlewom njech je wubéh, hdżeż mózemy prożata w lécze won pschicżicz. Cżim lépje, je-li we wubéhu nékajka kuża. Sciwinje żo mjenujaz na horzych dnjach nimo méry radу we wodze kupaju, dokelż horzotu dnja żnjesez njemóża. Hdżeż je wótre żtónżo, tam żiarajeże żo zdobom za chłódk. Njeżu-li schtomy w blischkosei, natwarcże budu z deskow, hdżeż móża żo psched żmalazymi pruhami schkowacz. Murje jednotlivych chlewow żu najchmanische i betonu. Pschi tym pak po mózności malo zementa rjebadzeże. W chlewach njech je na jedym metr 5 cm spadu a to wot sady do prédka, żo by żucha derje wotbdżała. Psched kózdym chlewom njech je 10—15 cm wischéroka hrjebicżka, po kotrejż żucha do jamy wotbehnje. Nchódnik njech żu 1,20 m wschéroke. Mamy-li chlewy z betonowymi bromi, żu pschehodnje. Tohodla wokrjesze do kózdeho chlewa dajerwanu podłahu, na kotrejż móża żwinje lezecz. Ninno toho njech żu chlewy żwétle. Sciuchi chlew, dospahaza czopłota a dosez żuchego żtanja żwinjom howi. Najchmanische żu hornjeżiże korta, dokelż w druhich piza kiża.

Néschto wo wożehnjenju prożatow.

Wschelake hospody żorża, żo ninnaju prawe żbożo pschi plahowanju żwini a tohodla żebi żane ranzu njedżerża, ale żebi radżcho prożata kupa. Lépje pak je, hdyż nékak mózemy, hdyż żebi żami prożata wożehnjemy.

Hlowna wéż pschi wożehnjenju prożatow je na prénim méżnje czistota. Tu mamy wéjo też na prénim méżtnje ranzu żamu czistu dżerżecz. Hewak njeje jene mlóko thmane. Dale wadżi, mloko tajchich ranzow prożatam, kotrejż żu żtajnje krjeptaja, hdyż prożata hischcże żyzaju. Njepytnjemy-li hnydom, żo żu ranza krjepka, pytnjemy to hnydom na prożatach, dokelż żu njemérne. Tajkim prożatam, kotrymż druhe mloko pschidawamy, njewadżi krjeptanje ranzy zelko każ tym, kotrejż żu jenoż na ranzu żamu pokasane. S zyla mamy prożata hnydom iahe na druhu pizu jako jeczmjeń, wowż abo pschenżu pschimwiczecz. Sorno kotrejż prożatam dawamy, njech je pschedewschém czerstwe a żuche. Prożata je dobanje roskużaju a i pożiwaju.

Druhdy mamy jara lójn ranzu. Też tehdom żu prożata njemérne. Druhdy njeda żo zyzacz a żamo kiża. Na to pak mamy wożebje kedżbowacz, żo by prożata njekużała abo żamo njecżahużała. To dże njeżu dale żane rédke pschipady. A druhdy njertżeba ranza żama jta byez a tola nam prożata kiża abo żo njeda zyzacz. Sdnadż maju prożatka pschewótre żuby a i nimi pschi zyzanju ranzu czwiluja. To żo żamo rozemi, żo je ranza potom njemérna a żo wobara. Tuż prożatam i klescżecżkami żuby pschicżehżipujemy. Nékotre ranzy żo żame natwocża prożata żracz. To pak je czężko wotwoncżinny a nam niczo druhe njeżbywa, hacż ranzu wukormicz a sorżacz. So ranza prożata żerje, pytamy czasto winu w tym, żo njeje w pizy dosez mineralnych abo njerostlinskich macżisnow. Ranza potom kuża do wschedho, schtoż jej naprécі pschindże. Tohodla dawamy żuproschnytnmi ranzam do pizy, pizne wahno, drjewowne wuhle, do nékakeho kuta żtare żohele, żuchu pjerschcz a podobne wézy wożebje, njepuschczamy-li ranzu do wudeha.

Tajke wézy żwinje radу kramoscza a i tym dostanu że też njerostlinske macżisny do czeka.

Je-li pak pódła wschedho kedżbliweho wothladanja na schim prożatam njehowi a je-li hubjenje rożtu, żaleji to żnadż na nécżim druhim. W tajkim pschipadże dyrbimy wéż ke żtótnemu lékarjej pschepodacz.

Hospodarstwo.

Njelamajeze żymjentnym bérnam tikerki.

Najhoniczi plahowarza bérnow żu żwécżili, jo żo nam bérny, ke kotrymż żmy i njekedżbliwiczu abo na helwak nékakе waschnje tikerki wotlamali, hubjenjcho radża hacż druhe bérny. S zyla dyrbimy żo toho hladacz, jo nam bérny w pinzach abo hromadach rożtu. Najprjedy czéri łożba bérna najżtuknische tikerki. Hakle, je-li prénі tikerk wotlamany, je mucżena nowe tikerki czérecz. Te żu wjele żłabżche. Zyke żelo tajkeho pjenczża je żłabżche a njedobroni żenu te pjenczżi i prénimi tikerkami. Cżim żłabżche pak żu pjenki, cżim mjenje pjenczż dhcha a cżim mjenżichi je wnoschk. Schtrób żo w bérnach je żłabym żelom nihdy tak njetwori każ w bérnach je nikdonym żtylnym żelom. Nimo toho żu bérny, żu-li żłabe, wschém chorożcżam natchilniche. Cżim wjazy tikerkow żu wottlamanych, cżim żłabżchi je pjenczż. Tohodla nałéto i cżażom bérnaze hromady wetwodżewajeże, jo njerożtu. S tym jara jeżłabnu.

Kak żebi najżażnische bérny wuhéżtujemy.

Cżezemy-li prawje żażnje bérny mécz, na pich. do żahrodu, żmuhérnamy żebi najrjeńsche a żtrowe bérny i nékotrych prawje żażnich drużinow. Na to je wucżiscżimy a derje żmuhérnamy.

Na to mózemy żebi niske korto pschiprawicz, do kotrehoż damy worschtu péska. Do toho bérny wożadżamy a to je wóczkami horje. Na prénju worschtu damy worschtu druhu a tak dale, hacż do 25 cm wyżkosceze. Korto i tak pschiprawjenymi bérnami żtajimy do kuchinje.

We kuchini je czepło a tak bérny bórzy wubiwaju. Se żapocżatkn méj bérny w cżmowym. Njeje-li hinak mózno, mózejch bérny z płachtu pschikrycz. Hakle ja nékotre dny mózejch bérny zyle wotwodżecz, jo bychu wubiwanki jeżylnike a żo wżazy korjeni wutworiło. Tak majeh bérny k wugładowanju pschipratowene. Pódu ża tajke bérny w żahrodże dyrbich mécz czopłu péskowinu, niż cżerstwje pohnojenu ale tam hdżeż derje żłónżo na nju żwécżi. Do tajkeze pódy bérny wożadżej do jamkow, do kotrychż żu trochu kompoża potrużił. Pjenczki maju byez wokolo 50 cm wot żebje żdalene.

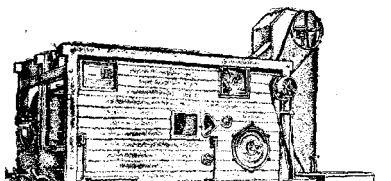
Pschi żadżenju pak mamy kedżbowacz, jo njeżu bérny hłubżicho żacz 4 cm. Też wubiwanki njejmjech żane wottamacz. Pjerschcz na wożadżene bérny trochu pschitłócz. Je-li pschepuchlo, wokrjech. Dalsche dżélo je każ pola druhich bérnow.

Schtóż chze to jenoż pruhowacz, móże bérny do nékotrych dójżow w kuchini wożadżecz. Bérny w dójżach mózejch najprjedy w kuchni pschi khachlach do kuta ztajicz. Hdyż żu bérny wubiwate, mózejch hakle je k wokmi ztajicz. Mukły ważne je krjepjenje. Bérny maju żo 3 krócz ża dżeń wokrjepicz. Żenje njeżmé byez pschemokre. Nékotri ztaja bérny do hródże w dórzach, jo bychu wubérali. To pak njeje radno.

Wéjawa jako symjo wuběraca mašina.

(S wobrazomaj.)

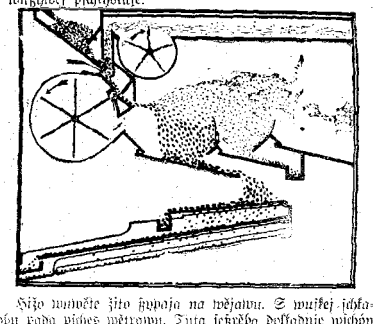
Nékdy naschi wótżoło żwoje żito na hunje pschecżiwo wétrej njetajo cżiżczachu. S pomocu tuteho primitiwneho cżiżczenja famóchu zlabinu a plulwy wot cżezżcheho zorna dżelicz. Nékdże na 80 lét trjebamy ża cżiżczenje żita wożebite ztroje abo maschiny, kłepotawy abo wéjawy mjenowane.

C.R.176

Sa wużywu poztajene żito denżnischi dżeń hischcże z wożebitymi ztrojemi abo maschinami cżiżcja. Tajke cżiżczaze maschiny naschi ratarja hizo dawno trjebaja. Sdu je we nowischim cżażu pschejo bóle wudospołnjeli a twarża je żo we wschelakich wulkosczach. Nasche hospodarżke drużtwa żu je ża żwoje żobuławy wobztarale, jo nékdi też mali ratarja wużiwaez łepschimy dobrego a cżiżczego żymjenja.

W kłódowych rynkach żymy raztu cżiżczaju wożawu, kiatu pod mjenom „Petrik“ trochu wopitacz. Némżke ratarżke towarżtwo je żu wupruhowało a ja dobru ipónało. Sa tym hacż je wulke, jo motor wo 4—3 konjazych mozno cżerl. Wob hodżinu taisa wéjawa 6—23 zentnarjow żita z wukrojej pschihotuje.

Hizo wupołte żito żpoaja na wéjawu. S wutkej ichkatoho pada pisches wétrom. Tuta jeżedżba dokkadnje wichon proch a wiché plunicżki. Potom zorno na hrjebicżkatu cżarn padaje żo jenak rozdżél. Nékto żypa żo cżeżko do druheje tak mjenowaneje wuběrażeze wétrom. To je dolha, ichkyrókata truba. Pisches nju wétr we wétrej żymnjeżi wéje. Tuta pschiprawa zorno po żwojej cżezi wubéra. Cżeżkeze zorno padaje bórzy dele, żtabe, wurożcżene zornjatka pak wétr dale njeże, tohorunja też wschdż njeżżitżtoże a żymjeżicha njerjada, każ pleczawy, wohnitżicża, kojcżenża, kukele, wużyzy a podobnych żito żanżejdwarnjazych rożtinkow. Tak wuběrajo dostanjeżch cżeżkeze zorno a żłabinu. Po wuběranju béżi hischcże po wschelakich tichidach. Na pjerach wiżata hornja tichida wużaze wschelake trucżki, żpornżcht a druhe wjetsche a cżeżkeze, dokelż wużżywa njeżłuchżaze njecżiżtkoże. Gumijowa hejża do tichidy klepajo żadżewa, jo by żo njeżatkpała. Pod njej je dalscha tichida. Tuta zorno zyle po wulkojej wuběra. Tak żwuběrane a wucżiżczene zorno béżi w dolhej żo njerczażej truhże, jo by do mécha padało. Truba ma dołczki a hrjebicżki a żmuběra hischcże wyché dalsche polojczki, kuloże zornjatka njerjada a trucżki.

K mjej wéjawje hodżi żo hischcże nacżinżowacz bubon pschidacz. W nim mózejch zorno że wschelakim żuchim nacżinadkom nacżinjacz. Wéjawa je tak twarjena, jo żo hodżi i lohkej prózu rozebracz a wucżiżczecz. Zu żamoże jenicżki unuż pożkużowacz.

Lépschima tak wucżiżczeneho a żmuběraneho zorna leżi w tom, jo jeho 20—25 proz. mjenje njecziżczeneho ża wużywu trjebajch. Sklabinu mózejch żkotej zdarcz. Tute lépschimy żaruczenja dobre żadanjenje a wotplacżenje po kroikim czażu.

Plahujcże wjacy runklicy.

Schtoż żu bérny za żwinje, to je répa za howjaży tłót. Wożebje to najchim kraju, hdżeż żo wjele żita żyje a hdżeż je mało abo żana żokrowa répa. Méżko żo wżazy répy plahowacz. Tu by żo plahowanje répy derje wuplacżiło.

Répa wożebje, każ żmy hizo żpomnili, dójżtenmu żkotej derje hodi. Je wo żymje narwnanże ża żelenu żyzu. Népowni nacż naschi hospodarzo hischcże jara malo wużżiżu. We nékotrych krajinach ju jako żito nakładuja a tak żtużi potom jako najlepscha konżerwowana pża. Schtóż nima wunurżowane żito, móże nacż do jamow teptacz. Na polu wurwże żo żama a do njeje żo nacż nowoży a kruche ztepże. Swjercha żo iotżto i pjerschczu jawodżeje. To ma żo wja-

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2697.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdełanje so stajnje nawěšćki a tabele so wyše wobličuje. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 88 — Budyšin — sobotu, 14. haprleje 1928 — Bautzen — Lětnik 37

Niewěstosć wo wosudźe němskich lětarjow w „Bremje“.

Wječera wječor so wjeselca powěsć rozšěri, so su němske lětadło nad Nowej Schottiskej (w Ameriku) widźeli, powěsći so tamo, so je lětadło na Newyorskim lětanišćeju k semi pischistajiło. Tele powěsće su so pak jako njewěrne wupokazale.

S Newyorka w nozy powěsć dóndže: Powěsće, so je lětadło „Bremen“ nad Nowej Schottiskej pschelećelo, su wumyślene. Hač dotal nje je jene lětadło k semi pischistajiło, tola njejedna so wo „Bremen“. W Newyorku pak tšišće njejsu wšchu nadźiju spuschćeli, so lětadło zhrožownje do Ameriki doleći.

Zentrum, wólby a přichodna politika.

Mjenowitostny wuběrk zentrumskeje strony je so schiwórk rano w pruskej ljezmowni shromadźił. Pschedźenda, němskokatolski kanzler Marx, pohódźenje ſ dležeho ręcu wotewri, w kotrejž mjes druhim praji, so je zentrum, kaž žana druha firma, prěnju staćazansku a wobjehe pěnju demokratisku wólbowacej stajnje dopjelnjeju, samolwitosć pschebrała za thod politiskich podankow. **Zentrumska strona dże zwobzwud do pischichodneje wólby, so ani na prawizu ani na lěwizu njeswjazawschi. Sswoju móc tež pospěšicho kujeżerstwu politiskemu,** jeli so njewotpokazajomne pischicinu sahadnego waschnja so tomu napischeżiwo njestajeja. Budźemy sprawdźowi, **je wschitcy stronami hromadźe hicź,** kotrejž chcedźa ſ nami spomnjenje stata a luda spěchowacź.

Marx potom němskostatnu liščinu ſ wólbnymi kandidatami zentrumskeje strony wojjewi, k tomu praji, so je zarchiwne pschedsydstwo na cżołu němskokatolskeje liščiny rjad wótrnych stajiło, kotrejž politiski charakter a narodowstne sdźelenje zentrumskeje strony wuprajeja. Dr. Wirthowe mjeno na liščinje praji, so mamy wschudźe wolu, po stronitych sahadach a tradizijach sahe jenotnje hromadźe dźełacź.

Nadpad na Moabitske sudnistwo w Barlinje.

Pschepytowazy sudnik pschi němskostatnym sudźe, direktor krajneho suda Vogt, je ſa stenotypistku Bonariez, se kotrejž pomozu je so spitzarjel Braun wuježwobdźelił, jimanje wukaz wudał.

Sa kommunistiskim spitzačelom Otu Braunom a jeho nowomandźelskim njemaju w tu chwilu hischcże žaneho zhłeda. Wjele sastojnikow politiskeho wotdźelenja policajskeho prezidija je zyku nóz sa nimi zhłedźiło. Možno je, so Ota Braun, Olga Bonariez a jejn towaršschejo wjazy w Barlinje njepschebywaju, ale so typaju, ſ wopaczitymi puczowanskimi pasami do wukraja ezekowacź.

W Barlinskim kriminalnym sudźe je so pod pschedsydstwom prezidenta krajneho suda konferenza Barlinskich a cżołnych sudniskich wyschnoscjow wotmukła, kotraž je wo pschemjenjenju reglementa sa pschepytowanskich jatych jednała. Jenonmyslnje mjenjachu, so dotalny porjad njejsmje wjace trocź. Najrjadźi zhěbi ſ najtwarjitym postajenjom wotmuhaju, kotrejž dotalny porjad trochu polepschi. Khodź, kotrejž je zhłowoh pschepytowanskich sudnikow k druhimi khežnym wjedu, so je zeleznymi lěžjazami saworu. Psched wschemi zeleznymi lěžjazami, kotrejž dyrbja so automatiscy samotwjeć dacź, so dla kontrole mjetno justizneho straznistwa pschitrawi. Trěbne twarske dźěła dyrbja so hnydom sapoczeć.

Skoro 200 000 wukrajnych dźełacżerjow w Pruskej.

W lěcze 1927 je so w Pruskej po rosprawje němskeje dźełacżerskeje zentrale 197 317 wukrajnych dźełacżerjow do kraja wjalo. Najwjazy wukrajnych dźełacżerjow je we Pschehinskej, mjenujcy wjazy dyžli 40 000.

Winy komplotta w Donskej krajinje.

Zentralny wuběrk je rezoluziju sthwalił, w kotrejž so wozjewi, so je komplott w Donskej krajinje zyły rjad njedostatkow a wopaczностiow hospodarskeho dźěła a systema bolschewiskeho hospodarskeho sarjadnistwa wotkry. Rezolu-

Attentat w Milanje.

Na Italskim kaž khodźiła nastrózaca powěsć wo zakoßnym attentacje w Milanje stoczi. W Romje bźechu hač do pózdnich wjeczornych hodźin dróhi a namjesta polne ludu, kotryż na drobnische powěsće czakasche. Herzam w kofejownjach a korczmach kasachu, so bychu kralowski marsch pschikali. Wschudźe so demonstrazije sa kralu wuhotowachu. K prwej njepschestawajcy wobswědczenja swérnosće a telegramy wukrajnych statnikow pischikhadźachu.

Liczba morwych je na 23 stupiła. Dokelž su ranu někotrych wobsodow jara cżeżke, boja so, so so liczba morwych hischcże powjetschi. Wobczeże cżeżko je so spalěr worjacy 5. regiment alpskich honjerjow potrjechił, kotryż we 2 morweju żarnje, mjes tym so je schéżej wojakow cżeżko tranjenych. Najwuznamjenjischi kriminalni sastojnizy su so ſ Roma do Milana sawolali. Sa sawostajenych su so podwjerzanske naprawy sapoczedle. Wopory attentata so sobotu thorowaju. Kasheże so na lofettach w swjatoczinym cżahu k pohrjebnischcu powjezu.

Sa winikami nimaju hischcże żaneho spadka. Powschitkownje mjenja, so su anarchistojo attentat sdźełali. Hnydom so bojachu, so pschi tutym njeschkodu njewostanje. **Bohužel je so tak stało. W milizišćich kasarnach w Milanje je pjatk dopołdnja druha bomba rosbuchła. Dwě wobzobje stej so morjetej a někotre so tranile.**

*

Satraschna móz bombineho rosbuchnjenja.

Mjenja, so je so attentat na hrjebowace waschnje pschihotował: Drohowe latarnje maja w swojim podstawku we wyschokosći pol metra male darcźka, kotrejž móża so je sdaneje próżu wocźinicź. Wuzkoju su najsterje jako pschisłuszenzy elektrizitetneje dźełarnje pschedrajcerni, kotrejž sdarje dawaju, jako bychu latarnju wuporjedzeli, helski maschinu, ſ kotrejž bźechu cżahnikowe pywoli pschicżinjene, do podstawka thknuli.

Móz, ſ kotrejž so latarniny podstawk rozpadny, bě tak wulka, so je metallowe tschéżi dalboko koło wokoło rostrunyłych. Lud je wustrózany do cżekanja da a do jeho wolanja so bolostne tschiki tranjenych mjeschachu. Jenemu wojakej je so **brjuch rosdrěł,** so cżerjewa wustupowachu. Jenej holzy bě **tschésła nop dospolnje wottorhła.** Jedyn **policist we tuzi krwě leżesche a póbla njeho tři cżežko tranjene dżeczi.** Morwych a tranjenych hnydom wotnjesechu, a porjad so bórzy wobnowi. Wobnjowi wobornicy, sanitetni pomocnizy a milizy hnydom swoju służbu cżinjachu.

*

W Milanje 200 ludźi sajeli.

Po wobjedźe w kralowskim hrodze je stalši kral ſ wulkim pschewodom k dwórnischcu pschijeł. Dróhi bźechu po swnczenym waschnju ſ wojakami sawrjene. Jězdni ſ blebjenemi pódła hórskich pěschkow spalěr twarjachu. Pódła teho tajni agentojo lud, kotryż bě so sadwy wojerskeho rjeczasa sestajał, wótro wobkedźbowachu. Sastup k dwórnischcu bě ſ dwanaczemi hubjanemi sawrjeny. Kral ko ſ pożiwjerzenju nowoje hojerinje tuberkulosnych, nowoje radnizy a mosta do Lecce pschiwjeze.

Hač do pjatka dopołdnja su **200 anarchistow a podhladnych dźełacżerjow pokaſkowje wulkowikowanje sajeli.** Mjes nimi je anarchist, kotryż je so pschi żałożnym attentatu w Dianatkim dźiwadle w Milanje w lěcze 1921 wobdźělił a tohodla 5 lět khłostanje wotbędżał. Dale su mnohodho cżłowjeka sajeli, kotryż je po rosbuchnjenju so podhladnje dźerżo ſ attentatowcho nanésta cżekuje.

Wo pschihotach attentata je wuprajenje wobdźelerki hdże cżitało 18 spomnjenja hódne, psched kotrejž je so rosbuchnjenje stało. Mona je w nozy psched attentatom na namjesce Julija Cesara cżłódku muži w dźała a ſ hamorom bicź zhwalała, hdyż su najsterje durcźka latarninowho podstawka wocźinili.

Hač dotal je liczba morwych hižo na 23 a tranjenych na 40 stupiła. Bohužel dyrbi so ſ tym liczicź, so hischcże wjazy cżeżkotranjenych wumrje, mjes nimi jedyn namórſki wojak a jena wuczerka, kotrejž **stej wobej nohi wottorhnjenej,** dale jedyn wojak fajsiskiskeje militzy kotremuž stej so runje kaž jeho żonje wobej nohi rosrałoj, so tuj so dyrbjałej jimaj amputowacź. Jałosmje je, w thowjenni sta tranjenych hladacź. Pschinamni wopory thorowinjn wobtchinja.

„Journale d'Italia“ pische: Policija je sawjerzawischim bjesmjenitu list dostała, w kotrymż so pschihłowěda, so anarchistojo żałostiwy attentat pschihotuja. Najdokładnischo wobhladnjenje naprawy so cżinjachu, helskeje maschinu w latarninym podstawku pak so njedohladachu. Tak njebě możno, attentatej sabrańcź.

Bombowy nadpad na italskeho fażista.

S Luxemburga so 13. haprieje powě: We wży Budelingenach je so do doma Italijanza Rosjina bomba cżiła, kotraž je wulke sapuczenje nacżinila. Dom so sażupny. S wobydźerjow doma pak njeje nichtó żiwjenje słubił. Kaž so sda, so wo politiski attentat jedna, dokelž je Rosjini fascisti a dowěrnik italskeho póſłanza.

Nadpad na Moabitske sudnistwo w Barlinje.

Pschepytowazy sudnik pschi němskostatnym sudźe, direktor krajneho suda Vogt, je ſa stenotypistku Bonariez, se kotrejž pomozu je so spitzarjel Braun wuježwobdźelił, jimanje wukaz wudał.

Sa kommunistiskim spitzačelom Otu Braunom a jeho nowomandźelskim njemaju w tu chwilu hischcże żaneho zhłeda. Wjele sastojnikow politiskeho wotdźelenja policajskeho prezidija je zyku nóz sa nimi zhłedźiło. Možno je, so Ota Braun, Olga Bonariez a jejn towaršschejo wjazy w Barlinje njepschebywaju, ale so typaju, ſ wopaczitymi puczowanskimi pasami do wukraja ezekowacź.

W Barlinskim kriminalnym sudźe je so pod pschedsydstwom prezidenta krajneho suda konferenza Barlinskich a cżołnych sudniskich wyschnoscjow wotmukła, kotraž je wo pschemjenjenju reglementa sa pschepytowanskich jatych jednała. Jenomyslnje mjenjachu, so dotalny porjad njejsmje wjace trocź. Najrjadźi zhěbi ſ najtwarjitym postajenjom wotmuhaju, kotrejž dotalny porjad trochu polepschi. Khodź, kotrejž je zhłowoh pschepytowanskich sudnikow k druhimi khežnym wjedu, so je zeleznymi lěžjazami saworu. Psched wschemi zeleznymi lěžjazami, kotrejž dyrbja so automatiscy samotwjeć dacź, so dla kontrole mjetno justizneho straznistwa pschitrawi. Trěbne twarske dźěła dyrbja so hnydom sapoczeć.

Němski pósłanz němskich inżenierow w Charkowje wopyta.

Němski pósłanz w Moskwje, hrabja Brockdorff-Rantzau, bliżsche dny sojatych němskich inżenierow we Charkowje wopyta.

Němsko-polske hospodarske jednanje.

Hłownaj wotpósłanaj sa jednanje wo němsko-polskim wikowanskim wuczinjenju, nětdyshi němski minister Hermes a pólski wotpósłanz Twardowski, staj so schiwórk we Wjnje sekkałoj, so bychtaj wo technisnim dalerojdźenju jednanjow wuradkałoj, kotrejž su so pschetorhłe, hdyż bě so wukas sa pólskim namjesnikom krajinu wojewstwi..

Turkowska chce neutralna wostać.

Turkowski ſwonkowny minister Tewfik Rudźbej je so schiwórk ſ Milana, hdźež je ſ Mussolinom konferenzu měł, do Angory wróćił. Turkowske knježerstwo njeje hač dotal nicżo we Milanskim rosrěczenju do ſjawnosće dało. Najwjazy rosprawow wukrajnych nowin we tym maja w Angorje sa fantazije. Wobzebje myſl, so Turkowska ſwjasku statow pschistupi, kotryż so pschecziwo druhim statam we Europze měri, maja ſa zyle wopaczny, dokelž so Turkowska do żaneje wójny nocże sapleść daeż. Turkowska żebi hižo dawno trěczenje ſ Italskej pscheje, po kotrymż by so Turkowskej so njesrownowoći mjesnow rukowało. Pracicha so jenož, kajke wumjenjenja by Mussolini sa to żadał. Pschedawshe italske żadanje sa hromadnym pschipuschczenjom italskich wuczahowarjow do Malcje Asijskeje je Turkowska wotpokazała. Tež nětkajkuli pschedprawa wona rosſudnje Italskej zapowědźe.

Wulećenje „Italie“ so wotstorčiło.

Italske knježerstwo je powětrowu łódź natwarićź dało, kotraž dyrbi w blišschim czasu pod wjedniſtwom generała Nobila połnocny cżłon (pol) pschelećeć. Powětrowej łódźi so mjenuje „Italia“ narjekli. Sandźeny schiwórk dyrbjesche wona na pruhu ſ Italskeje do Stolpa w Pomorskej leċeć. Hubjeneho wjedra dla pak je so leċenje wotstorčiło.

Lětar k połnocnemu polej Wilkins so zhubił?

S **Point Barrowa** 13. haprieje „United Preß“ powě: Tu su we wulkich staroscżach wo dóńcże australskeho lětarja Wilkinja, kotryż je ſebi wotmyſlił, połnócny pol pschelećeć. Jeho lětadło we wotlećanym żydlischcu Schwardu

ńiejesśe, i wotkal dyjśe ło na leczenje puśkejśej. Jeniczke telegrafiśke śujasanje mjes Seward̆om a Point Barrowom je ło i Wilkinsowym śekriczkowadkom wudżerżako. Wot 25 hodżin śekriczkowańa wójnśkeho łodźiwa podarmo pyta, śujasanje se Seward̆om dośtaj. Jeli so je mjes tym Wilkins wopraudże k połnóńnemu polej wulećał, a ńnadź lećadło k jemi padło a śekriczkowadło ło wobśchodźiło, wjele njedźel śandże, prjedy hacj ńnadźa ło i pomoc wujasnych ńanjow powdże we dóńeje polarikeho lećarja wozćalaś.

Worośiłow wjacy wo wójnje njerćći

Ruśći wójniki komunisar Worośchiłow je na śjeźdże leśtunych dźiłaćerjow w Mośkwje rećał mśt. W njej tón króć wo hrożacej wójnje, i kotrejż ło pśched nekotrymi nećasami pśchi kóńdej ilładinośći lud traśchejśe, njećejśe. Tole śtajnje pśchipowdawanje wójny je njehubje śeźehli mełło. Natarja ła, je njebychu ta cźaś wójny trabali, po możnośći wjele źita doma zhowali. Kuśćeźitwo njemóże tehodła kśiża niz jenoż źito do wutkaja pśehedaś, ale njeje ani telka źito śehnaś, ło by k rośdźelenju ńnyny dośpahało. Worośchiłow je dźiłaćerjow nanowinał, so bychu nećiśichi mérny cźaś k pohótowjenju ludoweho hośpodarśtwa a falkitadźew śe wićśnemi mozami wutwurźili. Sajmitalwe je, so Worośchiłow wośebitu ważność na wójeśke wuwućenje dźiłaćerjeńkow kładże. Dotalne pośpiły ła dopokakale, so dźiłaćerśi ani we źiśleńu ani we śporcu ani we eźkinym wuwućenju pśched mużemi wćeźo njeśteja.

Źitowa muza w Ruskej.

Każ ło i Mośkwu powdź, je tam centralny wukonjazy łudźerj wo źitnych śkładach za wućśwy wuradźował. Pośtaj śe mu to, ło je bromada źita, kotruż je ztat nahromadźił, pśchemała, ło bychu ło potrébnośće ratalśkowa śpokójće, a ło njeby śamrjała mełło, ńnyny na dwórjeńke waśchośće śchmatowaś. Tohodła je ło wobśamknło, ratarjow nazmelwjeś, ło bychu dobrowólnje źito wotdali.

Ruśće kujeźerśtwo je do Tirkeśtana wuhnałemu nełubjeńcemu wójniśkemu komunisarej **Trotśkemu** dowolśło, kupiś na Krymje wopytaś, tola jemuż i wumélenjom, ło śo wot tam na śwoje méśtno wuhnaca w Aśiśkej wróći.

Milijonśke herbśtwo ja lotrjeźtu univerśitu w Rišu.

Lotrjeźći tkéjeŕ a pśchedewjaceŕ Mohrberg w Rišu, kotrjż je ńnedu wumrjeł, je śtoro śwoje zyłe jamtaśenje we hódnośći 4 milijonow łatow, wobśtejaze je ńnedom ńnilich tvarjenjow wo ŕnedź méśta Rigi a 600 000 łatow hotowych pjenjes, lotrjeźśej univerśiśe wotkaśał.

Jimanje kommunistow w Japanskej.

W Japanśkej ńnu śnowa ludźi śajeli, na kotrychż tukaju, ja kommunistiśkej śtronje, pśchiśłuśheja. Mjes tajatymi je teź wjetśha liczba śtudentow. Japanśke nowiny pśchi, ja je ło rosśćerjenje kommunizma we wuśći njerje i njebśatkom śocjalneho śyśtema w Japanśkej śalwinowała, a **żadaju, ża bychu ło pśchedprawa ńnjenjazhya wotśtranile.** Wjes dwéla je w Japanśkej jara malo wopraudźitych kommunistow. Korjeń tła w njeśpokojnośći luda teźi, wukhadźaceź i niśich nadźewow a i drohoty źinjenja w Japanśkej, kotreź ku pśaciśim źinjenjowych potrébnośćow wjetśe dnźi na wićśnem druhim śwéźe.

Konferenca narodnych mjeńśinow w Flensburgu.

Ważne pośjedźenje narodnych mjeńśinowu wotmećhu ło zaśdźeny tydźeń w najśewjerniśchim méśće Ńnićeje, we Flensburgu, na ńnanych hranicach Danśkeje. Danśka mjeńśchina w Ńnićej śchje śwójśk mjeśiśchinow w Ńnićeŕ, do kotreżj ńnimo inteje śtuŕchcia pólśta, śerbśka, frjiśka a litawiśka mjeńśchina, pścheprośyła k pośjedźenjam do śwoje ńnowinki cźakaću na wojśelwjenje. Śtuano śmée prajiś nam tajke rośprawy, jednaze wo niz jenośtronśkich narodnych naleźnośćach, prawje śabe śapodawaś.

Ze Serbow.

Dnjowńca.

Sobota, 14. jutrownika.

Tiburcija.

Ze zbérki „Serbow 365 a 1“.

† 1802 Jan Michał Raca, pśekupc w Budyśinje, jenoż 48 lét stary. Béśe so wot cyle khudeju serbśkeju śtarśeju w Bělych Noślicach narodźił. Wukhajośe jara pilnje pola pśekupca Rychtarja w Budyśinje a potom śo w cuzbje dale wudokonjowaśe. — Śłużeśe we wulkich pśedawarńjach w Drjeźdźanach, Lipśku, Eribrodźe, Dessawje a wróći so potom do Budyśina, hdźeż śebi tobakowu twornju (fabriku) założi. Tuta bórzy z wulkej wustojnośću a ze swojej mudrośću a sprawnośću tak derje zarjadowaśe, zo bu pśeńja swoje dnźiny w cyłej Hornjej Łužicy. Wjele dźełaćerjow dosta wot njeho swój khléb. Wulke žohnowanja béśe kolo wokoło njeho. Jeho sprawność, abo kak so pola pśekupcow praji, jeho solidarność pśidaby jemu powśitkownu dowéru. Cujeśe so zbożownje we swojim Budyśinje, hdźeż jeho wśitcy ćeśćowachu. — Ze khudeho wjesneho serbśkeho hólca bu bohaty pśekupc. Tajkich je teź biśće dźensa w Budyśinje a we Khośebuzu teź.

1795 wuzwoli so Wjaclaw Kobale z Kulowa za tachanta a biśkopa w Budyśinje.

1716 zeńdże so komisija k wudaću dospołneje serbśkeje biblije (fararjo Dołhi z Minakała, Jokus ze Hbjelśka, Běmaŕ z Budyśtec, Wawjeŕ z Bukec).

† 1910 Jakub Wornaŕ, 82létny faraŕ w Khrośćećach.

Serbśka rěć.

Hdyż mały naś je ludźik, rěć je naśa
Cim wulkotniśa, pjaść hdyż Serbow śłaba.
Rěć briniś z mjećom a każ wićhor hraba;
Lud niźki njech, rěć za trónom so praśa.

Lud khudy, dejmanty pak naśa haśa
Rěć: druźka je, zo cuza jako baba
Je porno ji a pyśe jej' każ draba.
Haj, Serbja, tajka serbśka rěć je waśa!

A kruta, zo so móże na njej wótśić,
A strowa je a we tworjenju płódna,
Zo nihdy njej' ji móźno dowukmótśić.

Każ bajka we śłóńcnym so błyśću jewi,
A jako z njebjes mana duże krewi....
O wyśkaj, duśa, serbśkej' khwalby hódna!

Ćiśinśki.

*

Njedźela, 15. jutrownika.

Quasimodogeniti. — 1. njedźela po jutrach.

Ze zbérki „Serbow 365 a 1“.

† 1740 Abraham Frencel, jako woprawdźity patriarcha, w starobje 84 lét jako faraŕ we Śunowcu pola Bjernaćic, nan 19 dźéći. W Śunowje béśe so wowzaćom jedunoho wśitkich hospodarjow pohrjebał, kotrychż béśe tam pśi swojim pśićehnjenju nadeśeł. Béśe syn Budyśećeńskeho Michała Frencla, a so na farje w Kózlach pola Niśkeje 19. nowembra 1636 narodźi. Cyły swobodny cas swojeho dolićeho źiwjenja je wón śtudowanju serbśkeje a drubich śłowjańskich rěćow, serbśkich śtawiznow a spisow poświećił. Je tohodla hobśke wédomośtne zbérki zawostajił, kiż su dźensa drohotne wokśedźeństwa knihownjow we Bitawje a Zhorjelcu a so wot wućenych naśeho casa wućerpaja. Je teź rukopis pśełožka cyłeje biblije a

Marica a Ranica.

Roman.

2] (Pokrjaćowanje.)

Pśched hobśtim marmorowym śchijom pśchi śćehowniśej mury ńnjehowaśche klobuk a ś króśka ło pomodli, ale njeniśeśche ło ło pobóžnośće ponuźiś. Śwonkowne wéźy jemu nadpadźechu: narowny tamjeń bé wobśchkódźeny; wośebje bé hłuboke śwéśtlu pśichlam wotwarźeneho kruchu — trajah. Hewš, ńnjehowa ruka pśched nećichu dujemi halke wotśćehnu, je dyjśe nanowny kaśchel tam dele pśichećił, pódła kaścheła jeho pśinjeze zony. A na jene dobo pśichejedze mył hrabi Meinhardej pśches hłowu; njebé to śpodźiwna wéź, ja druha zona dośtaś dyjśeho muża, ćił bé jeje dla ło je zwaźił, ja ju wjedźeł. „Kanjes i Raśen zum Neuenturm“ — „Staroměśćańśkeje bra. Tadej Łodurner,“ ión hrójśnu śkombał? A „wulgawobśarowana wudowa Marja Trenkwaśkerowa“? Ta wjśchaś bé tola teźeły. Lubjł bé Meinhardt hóśćeź był, śmjerci śtara! Ale tamle „Filemena Unterwegez“, kurja dźowka i Śtaffelrowseho dwora, kotruż dyjśeho śebi za młode jómu ja Jomu wjaci, a ja ićhwaśći tela hajeśche ło jeho wutroba tola hiźo ja dowdu? Śtare cźaśy! Dźiwne króśe cłowjeśke źiwjenje!

Wón śtejeśche pola wuśćeda. Bélowłośata Zonja tóśeśe ło nowym nathilcu, je ńnychmjaz rukowaś, na kotrymż ... ...

...serbskeho słownika zawostajił, kiž pak stej so ...chilej. W dźišu pak je wušoł prěni jeho słownik ...erbskeje rěče pod napismom „de origilus linguae sorabicae", t. j. wo započatkach serbskeje rěče. W nim ...uje jako prěni słowjanski wučene, znano z cyła ...ho prěni zasadu přirunowanja na serbsku rěč. Jeho ...omostny zajim wobsahuje woprawdże cyły wi...any a njewidźomny swět.

1710 Abraham Frencl.

W hajach, polu, holi
W horach a po doli,
Hdźež so halzy šerja,
W słońcu stwjelca čerja:
Tam so k bydłu maju,
Z nowa zaspěwaju
Z naležćom te ptačata.

Fijau fi fi spěwa
Skóro a hróneko dźěla
Machotajo z křidleškom.
W cuzbje je wón pobył,
Na wšěch strachach dobył,
Nětko stary wita dom.

H. Zejleŕ.

...dowo: Prěnja łastoječka přinjese brěmjo trawy.

*

— **Wo wjedrje.** Wyšina nad połnoćnej Europu je ...ho sylnjła. Hiba žo bóle k połonju. Sa njej, hišće ...dale k połnocy, je žo nowa niźina wutworiła. Tohodla ...ma so nadźeć, žo ...dakoje łodojteje połnocy pschi...ymnego powětra popuščeli. Niźina ...ž wjecoru ...ndalskeje njeje žo jara k nam hnuła, dokelž wyšina ...pomazy na mozy dobywa. Naše wjedrowuwrótnjny na ...a nowy tydźeń pšěbowaze wjedro sa możne: Njedźelu ...ak mjenjało, pondźelu rjenje ale pokhłenje k njewjedram, ...ora kritiki bźeł, hriedu žo wuwjedruje, schtwórk a ...ak rjenje, sobotu mjeno, kupjawa a mróz. — Nutrje ...ódła. Quasimodogeniti schadża žlónečko 5,06 hodź. ...a mjenja žo 6,56 hodź. Mšzačk schadża rano 3,41 hodź. ...a trowa žo wo pschipołdnju 1,44 hodź. — Wjecora wje...er w 7 hodź. barometer 737, hygrometer +1, thermometer wo dnjo +4. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 737, hygrometer 0, thermometer we nozy +1. Wuhlady na nalo so pschemjenjuje wjedro.

— **Dźenjnischje wiki** pod kapralejskim symnym šnu...ajkami wjedrom cźerpjachu. Prožeze wiki bźchu njedźelnjaj njepschikhódneho wjedra derje wopytane a sa ...ezhora bźsche žo tójschto kupzow namakało. Na hutrowych wikach njebéšche wjele žiwjenja, kóždy hladasche, jo by ...zašom swoje twary wotbył. Butra płacźeše 1,10 hac, 1,15 hr., jeja 10 pj., twaroh 25 pj. Punt kólecźa płacźeše dźenja 70 pj., libjata bźchu swoje dotalne płacźiny wobkhowale, płacźachu 2—2,50 hr., wjetsche też 3 hrowny. Na seleninowych wikach, kiž bźchu šnehowemu wjedru dla khętro wožamnoczene, bźchu płacźiny pomało ...ezhorjschim wikam nimale hamtne wostale. Punt cźerwjenego kalu płacźeše 40 pj., bźcźo 20, zyble 25 pj., marchwje 25 pj., jelerka 40 pj., rjenwjenja (Rhaberber) 35 pj., błóźcźa połsowje 30 pj., róża šydrowjedno kala 0,50—1,30 hr., punt jódźowje łobodny 30 pj., jabłukow 15—50 pj., hrónow 6 pj., zentnar 4,50—5,50 hr., litr ...ezhorjschi wolija 1,60 hr.

— **Pomozny tydźeń za wumělcow.** (Künstlerhilfswoche.) So bychu žo wschitke kruchi wobhdźelerjow na jasli ...ezwonyh tydźeń za wumělcow pokasłe, prošy dźěkowny wubjerk, to by ko w kóždym wulkadnym wokuje płakat wupowěsnyk. Płakaty žu po pschecźu wobthadnikow tajke, so je ...a nje po możnosći mało městna trjeba. Wotpósłkani dźěłowcy wubjerja w tutych dnjach płakaty za wschitke wokna ...ejwidnjcja. Tuta próstwa wobroczja žo na srosumjenje wschitkich pschecźelow wumětwa.

— **Kradnyli** žu we wokolnje w nozy na 13. 4. 28 ...dobnjom do twarjenja schjecź cźornych a běłych na...ajach kur. Padnjchi žu kuri haydom njedakoło kuwa...a zarjali. Wo wěsonne łóźkenje prošy kriminalne ...ddźelenje w Budyschinje.

— **Budyške haptijki** žu wschitke duy hacź do 7 hodź. ...ezer wotewrjene, njedźelu pak samknjene. Nózmi žiwje...a njedźelu wotewrjene na jenoź jena haptijka ...ežnom wotmužnjenjom. W zapreji je to Hrodowska ...ka na Hoschiź haśy.

— **Wo nowoczasnym powětrowym wobthadze** pschedwjedowaze schwórk wjecźor w sali „Doma kehelerjow" k. politarjeh hejtman Roennecke z Lipska. Bu...ka wotnoźa Němskeho hyjerka za lětarstwo bźsche jeho ...ezpołnjło. Bohužel bźsche pak wopyt pschedrjeckha hnadowny. Nječnik, kiž na zajimawe wjadyce a i powoju śpjetowa...ych wěrjesche, by žebi sawěcźe wjetschi wopyt zaślu...ył. Knjes Roennecke śpominasche źwopředka na lětarske ...ěrki, kotrež su łóźsche hacź powětr, na ballonty a powětrowe ...ki. Tute pak žo za powětrowy wobthad, kajtiž jón dźensa ...e wjele hospodarske žiwjenje trjebami, njepschidhodża. Naj...ětši wujnam a pschichod wa jenoź lětadło, kiž je cźežsche hač powětr a tiž žo z pomocu motorow w powětrje dźerži, ...ezadło bjes motora, tiž wuźiwa žo dźenjnischi dźeń jenoź za ...port, dokź je dowidźomnym cźasu njebudże do wobthadnice ...o jetanja. Pschedniošchewać rykowaische na jara śrosumne ...ajsche wuwicze nowoczasnych lětadłow, w kotrychž ...ajsmy dźensa je šamknej wěstosći a pschihonnosći pu...ezowacź kaž w żelezniju. Lětadła žo w śwojim podstawnik ...ezpje po tym, w kajsej krajinje žo k semi pschisczeja abo ...o pschejdu. Lětadła, kiž jenoź na kraju wobthadźeja, maju ...ydny kokeja, lětadła, tiž žo za pschesmórske cźary trjebaju, ...aj na pschikład do Schwedskeje, maju městno kokow pschipra...en za plawanje, a lětadła, kotrež w śnehowitych krajinach ...ezpjetowanje, maju šanjowny podstawk. Rěcźnik išdźe dale, ...e tuchwil planowane su w lětarskinje za pschichod nojcha...e po wěcźim lětadła twarjecź, w kotrychž smjeje 100 ...ezonych mjeńsa. Potom so hotke lětarstwo šanse ja...ami, tiž dźensajšnjch dźen hišće je wschitkich krajach śtat...e pschipowjedowy trjeba. Khóź bźsche knjes Roennecke hišćeze wschelake zajimowneje wo jenotlinych typach, kaj Junkerskich, Rohrbachskich, Fokkerskich a Dornierskej lětadłach rośjasnjł, spominasche na němskeho lětarja Köhla, kotrehoż wožobinsky śnaje, tiž je žo wjecora rano z Jiskeje na lět do Ameriki puschcźił. Köhl leźi do Ameriki z nakrajnym lětadłom a to je wulka źiwajźiwosć. S nékotrymi zajmymi wobrazami krajinow, z kładła fotografowanych, ...ónčeji rěcźnik śwój wulki zajimawy, dwěhodźinski pschednošk, tiž jamu pschiwoźtuchanjo z dźakownym pschipósłmacźenym mytowachu.

S **Khwaczija.** Sjawny puć z Khwaczija do Wulkeje Dubrawy je dla nażydowanja na Khwaczańskich honach wot 16. hacź do 21. t. m. sawrjeny. Jědny wobkhad po...asuje žo na Jeschiju.

S **Bukez.** Naschе wótnjołétne šulske dźěcźi sastupja pondźelu, 16. jutrownika, dop. w 9 hodź. do schule. Ma...ezerje abo pschiwusni njech je do noweje schule, do prv...ieje schulskeje jimy pschijdźetn. Kotrejž njeńdu pola nas ...odzene, maju narodne a jěrachscherjejskje wopismo žobu pschinjeseć, dokołkoż njeńdu hišćeze wotedate. Tity wote...bjerje domownik. To wosćewja schulske wjedźistwo.

S **Hodźija.** Dla nażydowanja žaj sćěhowazej sjawnej puczej na Hodźijskich honach wot 16. hacź do 21. t. m. sawrjenej: Sjawny puć 1 Hodźija do Bóscherig a ...Hodźija do Darina. W prěnim padže pokasuje žo jědny wobkhad na Budyšco—Kamjenjčku statnu dróhu, w druhim padže na Hodźij a Bóscherizo.

S **Hodźija.** Nascha rjana wjesta je we wočzakowanju wulkeho sajźěha wschěch serbskich towaristwowju, sjednoczenych we žuje „Jan Arnoscht Smoler". Hižo cźinja žo prěnje pschihoty. Po stach dźeźbu Serbja do naschеje wjesći pschikhwatacź je wschitkich srvon Budyškeho a Lubjšćeho hamtiśeho hejtmanstwa, haj sjamo ...Drjezdźan. Tuczi śwěrni serbskeho naroda wotmježa tu źiwjatocznosć pschi rowje wótza farara Imiścha a jeho knjeni mandźelskeje, położa wjenz na row a dźerża žo wopomnjenišće narěcze. Wulki źiwjedźeńskі cźah ...horkojenci a kapału pschekrocźi wješ...a na wjecźor wotmješe žo wokolotny spěwny koncert ...ěhdże 100 śpěwarjow a hraje žo dźiwadło. Rejka, wjo...ěkna šerbska, wjeczorny porjad wobrubi. Hodźijske šerbske towaristwo „Jaroměr Imišch" raduje žo tuteho śwjedźenja a wutrobnje pscheproschuje žo tehorunja zyla wos...ěrna wokada. Njech njedźela 29. jutrownika kóždy do Hodźija khwata na tuton žadny a wulkotny śwjedźeń. Měsnitosć wjeczornego śwjedźenja: Cźgnerez hoscźenz. Hodźina zapoczatka śwjedźerskeho porjada žo hišćeze wosjewi.

S Hodźija. Naschе wožadne šerbske towaristwo „Jaroměr Imišch" śeźdże žo jutrje njedźelu popołdnju w 5 hodź. w Mrózez hoscźencu k śwojej porjadnej mužačznej śhromadźiznje. Jednacź budźe žo wo zymnym śwjedźenju, dźerži žo sajimawy pschednošk wot k. redaktora Duczmana, pschedbywy Budyšcke skupiny šerbskich towarśtwow. Serbja, Hodźija a wšitcy wotsadni žo stajnje lubje witaja do śrjedźišnym šerbskeho towaristwa. Njech je Hodźijske šerbske towaristwo wjchim lubym Serbam mačerka, do kotrehoż kóždy khwata.

S **Kotez.** Pschiwšem, jo je jutrownа woda, po kotruż ludźo do śhładźenja śtonża na tśi městna chodźa, sa wschitko duschna, ma teź pola naš hišćeze śwojich pschiwižowaryow. Někotři starschi ludźo wobkrucźeja, jo ma ko jenoź bźaza woda ...rěczkom abo pschérowowu do śhładźenja śtonża cźerc. Tajka jutrowna woda śluźi potom k wokrjejcynjenju śtoku, k śpěchnjschenju sahojenju ranow a je wulkymalena jako średź, tiž sa wschо pomha. Jutrownicźka rano jahe mózemy potom wobśedźowacź, kak ludźo pituje ...bowami a karanami po wodu chodźa a źebi jedyn druhemu žadyn raźischi pótrow njepschiwola. S wuprajenym śłowoczom je woda wotžiwjeczena a žo po měnjenju ludźi teź wjazy njedźerži, je potom „plapotana" woda.

S **Wóspork.** Snamki k śalěpjenju listow ...pschiležnjoch 700śtkeho wobstaeja města Wóporka je měśto śtotowicy dało. Derje poradźena a wustojnje wudźełana snamka pschedbiaja radnizu ...torjschcźom. 700śtkinje wobstaeje města Wóśporka ma žo wot 7. hacź do 9. julija 1928 śwjatocznje wošwjeczeć. Snamki ha hižom śapoczeli pschedawacź. Wone žu jara tunje, płacźa po 2 pj. Cźśty wuwobh ...pschedawanja jnamkow śłuźi k wuhotowanju śwjedźenja.

S **Rakez.** Sswój śtóborny ćwań śwjecześetkaj wječora knjes krawśti mišter August Błažij ze swojej mandźelskiu Marju rodź. Sśnschkez. Jubilarej wuźiwatej wo wšy...ołmi cźeźeczenowość a hižom na 20 śt w Rakezach bydlitaj. Jubilar bu we wójnje śranjeny a cźeźi na tym cźeźko. Bóh śpožeź jubilarowaj bóhe a śtrowe žiwjenje.

Z **Pančic.** Dźensa za tydźeń, sobotu 21. haprelcje, wječor w 7 hodź. wuhotuje Kamjenska městna skupina w zwjazku němskich hospodow za młodźinu zhradźinje zabawny wječor, na kotrymž Kamjenske młodźinske zabawny wječor na kotrymž Kamjenske młodźinske skupiny z pomocu sobustawow Kamjenskeje měšćanskeje kapały „Són lěnje...ocy"wot Shakespeara předwjedu. K tomu poskći Kamjenske kubły za łudowe reje 5 łudowych rejow. Też śpěwy k tuče snémy tam słyšeć. Wšitko dalse zhonišće z nawóstka.

S **Nósbórku.** Po śdźělenju hamtiśeje puśeje nowinarskeje śłužby je knjeźerstwo w Wiznicy, so je referent w němšćim śtatskownym ministerstwje, knjes Męcź, za krajneho radźićela za Nósbórśi wokrjesk pomjenowany.

S **Hródka.** Tudomna policija jaja dźěłaczerja K. dla njeka...ańśtwa, kotrež je na śchulskich dźěcźich śtuchił. Bjezo...loni w dezembru powjedachu, jo je žo na 12 śtnej śchulskej holzu tajke śtóśnińśtwo śtało. Tehdy pak policija nikoho njeśaja.

Z Łužicy

* S **Noweho Gersborza.** Pschi njewjedrje, kotrež śrjedu na wjecźor psches naschu krajinu pschicźahny, dyrі bźkjł do tudomneho dwórnischcźowego twarjenja. Wón ...ejnacźni dale žaneje śchkody, jenož elektrisce cźaśniki śatachu.

* Ze **Sseji.** Druhi dźeń jutrow žo wobźedźe...ośczenja Sch. ...nekotrymi młodymi pachołami śwadźi, dokelž žo tuczi japowědźichu rejwanśti pjenjes śaplaczeć. Po króttkim wuwjeżowanju hižom pśiwowe karaneźki wokoloł...achu. Jedyn ...tutych hrubych pachołow śrabiny śahrodny śiółz a dyrі ...nim nětkotre rany hoscźenzarja na hłowu, žo dyrbjeśche žo tón tśěrko śranjeny śe śale mjeć.

* S **Wulkich Nédarjez.** Dłuzy na dźěło nanakachu dźe...aczerjo młodeho cźłowjeka ...Połcźnizy śa śchtom wobwěs...njeneho. Śsamonmordarja žu hišćeze wječor prjedy w je...nym hoscźencu widźeli. W běhu 2 njedźel je to w naschej wokolinje schtwórte śamonmordarśtwo młodych ludźi.

* Ze **Shorjelza.** Cźeśke njewjedro pschicźahuje śrjedu wječor nimo naschеho města. Hižom w śchestej hodźinje śtawachu w nawjeczornych śtronach cźorne mróczele a pschipowědachu, so žo hrimanje bliźi. Krótko po ½7 hodź. je njewjedro śe śylnym hrimanjom a doścźeżom rozpuścźeli a trajeśche hacź do dźewjataje hodźiny.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Noweho Města.** (Sapalec). W bliśtich Otaczizach bźśche w Hornjej herbśkej gryśchoje woheń wudyrił, kiž je domśke a śalu do popjela pschewobrocził. Po nowišchej *rozprawje je žo nětko 14letny wocźehnjerčik žyn Ludmann* kubleraja Zeidlera wusnał, jo je woheń je śapałkami hrajkajo ...ejkeźbłiwoścnjon śamischkeli.

* S **Krošyna.** (Błykł śapalić.) Pschi śylnym nałétnim njewjedrje, kiž śrjedu wječźor pśches tudomnu krajinu cźehnjechu, dyrі błykł do domśkeho hježerja Wilhelma Merrki w Śakrowje a śapali. Twarjenje žo dołžiśa wotpali. Hródź a brózeń pschikkwatana wohnjowa wobora wukhowa. Schkoda žo je śawěśćenjoun naruna.

Rozprawa nakrajnicho žandarmśtwa Budyśkeho wokrjesa

wo dźěławoźći w měźacu měrzu 1928.

W tuhym měźacu bu 985 wojśewjenjow, njes nimi 19 wojśewjenjow ...pschikasow śajeźa wotedatych a to:

2 dla pjenjeźerśkeho łóśtnińśtwa a pschedźenja, 1 dla wobcźnjcje pschijźaki, 2 dla njekaśanjowa, 8 dla śchkodźenje a cźeśnego śranjenja, 3 dla mordarśtwa, śłonżowanja, łakhacźa, 46 dla paduśchtwa a pschefchiwźenja, pschekłowanja, 26 dla źebanjstwa a falschowanja liśćinow, 1 dla wobschkodźenja wćzow, 4 dla śapałkeśtwa, 1 dla hrubeho śłěpzowstwa a mórkańenja, 5 dla proschérśtwa a dundanja, 190 dla pschećiwjenjowo pschećiwo pschedpiśmam drohowe polizije, 12 dla pschećiwjenja pschedpiśmow pschemyślowśkeje polizije, 43 dla pschećiwdźenja pschećiwo hewaschim khłostańkim postajenjam, 18 dla pschikkaza śajeźa, wupiśanje je we kośańśkich kopjenjach atd., 15 dodaczenych wośśewjenjow a 608 hewaschich śłużbnych wośśewjenjow **a roźpominanjow.** Śajatuch bu 20 wośwołow. **Wobuschśtwow** bu wośśewjene 9 cźeśkich a 32 jednorych, ł nich bu 14 cźeśkich a 23 jednorych wotbyłych, pjeć cźeśkich wot pryedawschego. Śsamonmordarśtwow běchtaj 2 a śankertnych śnjeźbożenjow teź 2.

Poslednje powěśće.

Němśky łetarjo łetadła „Bremen" žu hišćeze žiwi k kupje Greenky Iśland pola Nowofundlanda dołeczeli a, dokelž bě žo śtoro wćhon benzin pscheźerjebał, łetadło k śkałatej kupje pschińśajili. Wot tam žo do Nowyrka podaja. Na cźich leczenju je jich wěźr 400 mil ł połnocy wot pośtaczeneje cźary wotchnał, tohodla pośdźišcho, hacź bě žo wocźakało, ł Nowofundlandej pschileczachu. Powěśćej wo jich wukhowanju budźe žo w Němśkej ł wulkej wješkoloścnju witacź.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěść wo wjedrje za jutśiśchu njedźelu.** Dale śynta, mróczele žo pschećzahuja. W Jendźelśkej śchcźe...jate, śymne wjedro.

W śwětowej wójnje bźchu śahrodnika Albina Płažja psched Berdimom śajeli. Dokelž bě cźeśnje śyrjał, bźchu jeho na 8 lět ł jatbje w Marokkowśkej śasadźili. Wot tam je žo do domišny wrócźił. Po jeho powědanju je hišćeze nėhdże 2000 němśkich wojaków w połnońej Afrišy jatych.

*

Kaž žo ł Toulona powě, žu na wójnuśkimaj łódźomaj „Jean Bart" a „Rhin" kommunisśeśe pschiśłuchanjaschwo wuśtrěbjili. S pschećpytanjom je žo wukrełało, jo je jedyn matroša ł Parisa do wójnśkeho łódźiwa śaśunył a tam po poruczenju kommunistiśteje śtrony kommunistiśku agitaziju roświł. Hłownych śchkarakow žu śajeli

*

W grichiśkim wójśku žu nowe śpchišahanśtwo, ł kotrymž dyrbjeśche jo nětcźiśke knjeźerśtwo powaliccź, wuśtrěbjili. W Athenje žu 3 offizjerow a 8 podoffizjerow śajeli.

*

W Marokkowśkej žu w Atlaśiśch horach domorodni łétadło, kotrež bě žo ł semi pschiśtajiło, napadli a pjeć wojeśkich wožobow, w nim śedźazych, śkónjowali.

*

W Tokiu je śchtwórk policije do tajcze śhromadźiznh pschiśchła a dwanacze žobuśtawow rady dźełacześkeje ligi, kotraj je ł kommunizmu pschećeśła, śajała.

Pschi wuprójdźenju granatow, na bitwiśchcźu namakanych, je w Santa Lucia pschi rezu Piave 15 zentimetrisa granata rosbuchnywschi jeneho leutnanta a tśioch wojakow reśterhała. Schtyrjo wojacy žo cźeźko, jedyn lohko śranichu.

*

W Caracasu we Wenezueli w połodnischej Amerišy žu nětcźi offizjerojo śtyrjali. nětcźiśchego prešidenta wotchnucź a žo knjeźerśtwa śmocnowacź. Jich śběh je generał Lopez Contreras poraził.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy — Za nawěśki: G. Janak w Budyšinje. —

Dźeński porjad

8. porjadneje hłowneje zhromadźizny

Serbskeje Ludoweje Banki w Budyšinje

otraž wotměje so sobotu, dnja 21. jutrownika 1928 w 1 hodź. popołdnju w žurli Serbskeho Domu w Budyšinje

Lawske hrjebje čo. 2

1. Lětna rozprawa dohladowarstwa a předstejićerstwa, předpołoženje bilancy a wobličenje dobytka a wotbytka za lěto 1927;
2. Wobzamknjenje wo připóznaću zličbowanja a rozdźělenja dobytka;
3. Wuswobodźenje dohladowarstwa a předstejićerstwa;
4. Narunańska wólba dohladowarstwa.

Připowědźenje akcijonarow ma so stać najpozdźišo 3 dny do hłowneje zhromadźizny.

Serbska Ludowa Banka akc. tow.

Předstejićerstwo

Wumĕrjeŕ leżownosćow Kurt Willberg

přisahany wumĕrjeŕ leżownosćow / knježeŕstwowy wumĕrjeŕ leżown. zw. sł.

w Budyšinje na Dwórnišćowej hasy 19 (delka). Telef. 3986

rózk Bismarckoweje hasy, napřeco dwórniša

Nowowumĕrjenje leżownosćow a honow, rozmĕrjenja, zasopostajenje mjezow techniske dopokazy za leżownosće, na kotrež ma so twarić, wuprawjenje rękow a pučow, geometriske położenjowe a wyšinowe plany, za twary dróhow a wodowych připrawow, hromadźekładźenje leżownosćow, hospodarske karty z wotdźĕl. kaž tež připrawjenje potwarjeńskich a woncuchowych planow.

Wuwjedźenje zasydleńskich planow!

Syru wołmu kupuje

po najwyšších płaćiznach abo wumĕni na česan. tkaniny

Otto Osswald

dźĕlarnia nohajcow w Budyšinje

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj. **papjerowy wotpady** po 3 pj. **lapy, bleše běłeho wina bleše čerwjeneho wina**

sektowe bleše, wšĕ druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnoseće.

Popp na Horńcerśk. hasy 18 telefon 3427.

Klinkerwerk

Ernst Paul Arnold

Dreistern bei Bautzen

Zementmörtel

aus erstklassigem Quarzsand

Werkstücke-

Kunststeinarbeiten

Fernruf: Bautzen 3911

Magnetny dom!

Dom hódnostnych tworow!

Serbow nadpy dom

GÖRLITZER JOHANNES

Konfektionshaus Schmidt

BAUTZEN

Serbow nadpy dom

Wołmjane muselinowe a pisane šidy za šórcuchi

zelene, čerwjene a módre sukno za suknje

čorne poćehnjenje za kóntuše

pisany barchent za kóntuše

čorne wobsadki za kóntuše

pisane wobsadki a banty wokoło žiwota

wołmjane tkaniny a šidy za nahłowjace rubišća z přihodźacymi šidźanymi francami, chenillowe rubišća

Wosobje tunjo:

satinowe šórcuchi, pisane a jenobarbne 3.50

hołowe kapy a banty za holcy . 0.95

čorne, běłe a rózobarbne Moiréjowe banty 2.50

Dobre ćehnje k sebi!

Należnosće zapiska leżownosćow

należnosće zawostajeństwa

Wotnajeńske a kupne zrĕčenja

wobstaranje hypothekow

zhotowjenja wšĕch próstwow

Prawizniski büro Jurij Krautwurst

w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 2

Telefon 2815 Telefon 2815.

Wysokosučelna kruwa

je na předań w Radworiu 79b

Najkrasniši dar

za wše přileżnosće su nowe pyšne zwjazki

H. Zejlerjowych spisow

Serbska kniharńja w Budyšinje w Serbskim Domje

Kamjenska wotnožka zwjazka němskich hospodow młodźiny.

přeprošuje z tutym zhromadnje

z Kamjenskeho dźĕłow. zwjazka młodźiny

(18 skupinow młodźiny) na swój

zabawny wječor

sobotu 21. hapr., wječor w 7 hodź. w Pančičanskim hosćencu

Kamjenske młodź. tow. a sobustawy Kamj. měšć. kapały předwjedu

Són lětnjeje nocy wot Shakespeare

(Zarjadowar: knjez stud. radź. Mai)

K tomu 5 lud. rejow wot Kamjensk. kola ludowych rejow

Spěwy k luće. Knjez stud. radź. Patzig.

Zawodny přednošk: Wo hibanju młodźiny.

Zastupne kartki po 0.30, 0.50 a 1.— hr. w Pančanskim hosćencu, pola knjeza sobustawa wokrj. wuběrka ryćeŕkubl. najeńka Rjeńca we Worklecach, pola knjeza rentsk. mištra Kündigera w Klóštrje Marijnej Hwĕzdźe, pola sobust. wjesnych wotnožk. drja. Merzdorfa, powoł. wučerja Steglicha, wučerja Voitela a wječor při pokładni

---

KELING

Wšĕ družiny hnojidłow

ma stajnje na składze

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach

---

2 srjedźnołětnaj

sylnaj konjej

staj, dokelž zbytknaj, na předań

Ryćeŕkubl w Kupoji

Minakalski póst

Młody kóń

(mjez třomi móže so wolić)

je na předań w Mješicach 47.

---

2 lět stary

zrĕbc

je na předań

we Wudworju čo. 3.

Syne a srjedźosyne, młode rjane, wysokosućelne

kruwy

k čehnjenju a piahowan, mam w Njeswačidle a Niježi Wsy tunjo na předań abo k wumĕnjenju

Pawoł Köhler Knježi hosć.

Sylna kruwa

z 1. ćelećom je na předań

w Mješicach čo. 5

Wysokosuć. kruwa

z 2. ćelećom je na předań

w Kamjenčanskim haju 22

(Grünbusch bei Camina)

Młoda sylna

ćehniwa kruwa

je na předań

w Daliećach čislo 5

Syn sprawnych starších kiž chce rady

zahrodnistwo

nawuknyć, może pola mje jako wučobnik zastupić

Maks Česla zahrodnistwo w Plusnikecach.

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach

Bĕrny

su na předań

w Šešowje čislo 28

Słoma

je na předań w Malešecach 97

Sloma

je na předań

w Klukšu čo. 46.

---

30 Ctr. dobreho **syna**

je na předań

w Koslowje čo. 1.

Stejacy dźećel

je na předań

w Radworiu čo. 36

Sylne prosata

su na předań

w Dźĕžnikecach čo. 25

Vogtlandske wumĕlske **gardiny**

kupujeće stajnje tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach 11, znapreča hosć. „Zł. Hwĕzda". Rĕču serbski

---

čisći chemiscy

barbi

plotuje

wobleki

drasty

mantle

Najl. wobdźĕłanje přez nazhonitych wĕcywustojnych

Samsne přijimarnje:

w Budyšinje na Kĕžorskej dróży čo. 6 telef. 3638

na Přisečanskej dróży 16

w Khođebuzu - telefon 1774 - na Hródkowskej dróży čo. 4

we Wojerecach na Cyrkwinskej dróży čo. 22

w Bĕłej Wodźe na Bismarckskej dróży čo. 26

Hdyž chceće

woprawdźe dobry wobraz měć, dha dźiće do fotografiskeho ateljeja

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

kóždu njedźelu wot 1/2 11—3 hodź. wotewrjene

„Kužica"

za mały rózk přinjese nĕšto cyle wosobiteho, mjenujcy „přaznu hru", kotruž su holcy w Błótowach předstajale. — Hra je spisana wot nĕtřišeho knjeza měšćanosty Bórkowow Hajndricha Nowego. — Najnależnišo tute čisło wšitkim našim swĕrnym Serbam poručimy, płaći jenož 25 pj. Štóž pak chce hnydom časopis za cyle lěto zapłaćić, może to z 3.— hr.

Do Budyšina přišedši zetkujeny so stajnje

w Lehmancc kofejowni

na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118

ßß konditorske twory / najlěpše napoje

kofejowe pječwa / jĕdźny lód

šćomowe tykancy / šokoladu

Wosebitosć: Torty

z kóždym lubym napismom k wšĕm składnosćam so hodźacy dar

Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja

We přećelnych **rumnosćach kofejownje** wšědnje popołdnju a wječor **koncert**

Hosćenc we Worklecach

Njedźelu

zjamne reje

Poručam mój wulki skład

ratafskich mašinow, centrifugow, butrobasow, jĕzdn. kołow, šijacych mašinow atd.

Wše wuporjedźenja ratafskich mašinow **a kolow derje**, wobsłuhowanje a tunjo

Nermann Pečel zamk. mištr w Njeswačidle

Konje k rězu

kupuje kóždy čas po najwyšších płaćiznach

Kurt Kaiser w Budyšinje,

na Humboldskej hasy a při Mjas. jětkach. Tel. 2403

Z tutym dawamy k wĕdźenju, zo je naša lubа dźowka a sotra

Hana Hartmanec

po dołhej khorosći dźensa w nocy w 1 hodź., derje wobstarana ze swjatymi sakramentami, w Kamjenčanskej khorownji w 24. ježe wuměrła. Połnjeh budźe wutoru dopołdnja 1/2 9 hodź. w Khrašćecach. Wo čichi pačeŕ za jeje njesmjertnu dušu a wobdźelenje při khowanju prosa

hłubokozrudźeni zawostajeni.

W Kukowje, 14. hapreje 1928.

Příloha k číslu 88

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 14. haprcje 1928

Maćičny dźeń

81. hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

11. jutrownika 1928.

(Skóńčenje.)

Hłowna zhromadźizna započa so 1/4 hodźin. Předsyda, just. rada dr. Hermann, wotewri ju z wozwjelenjom, zo je porjadnje a prawidłownje po wustawkach powołana. Powita wosebje čestneho předsydu dra. Muku a přednošerja fararja Křižana, wopomni ze wobzwłašćom 40lětny zastojnski jubilej synodale a kantora Hančki-Poršćanskeho a 70. narodniny (9. V. h. l.) just. rady Cyža, dale rozpomni někotre płody Maćičineje dźeławosće, kaž: nazymsku a hodownu zhromadźiznu, serbski koncert, tydźeńske skhadźowanki z wědomostnej zabawu, zarjadowanje wustajeńcy w Kólnje, porjadne wučenja serbšćiny na gymnaziju, — ale tu wočakujemy hišće wjetše wuspěchi na zarjadowanje serbskeje wučby docyła —, wustajenje myta za najlepše wobdźělanje wědomostnych nastawkow atd.

Z wuspěwanjom narodneje hymny wotewri so dźełowski porjad. Najprjedy přijachu so nowe sobustawy jenohłósnje wot hłowneje zhromadźizny. To sta so tón króć swjatočnje ze zawdaćom ruki, při čimž spěchnje so „Bratrowstwo sej zawdawamy". Zamołwiło lě so12 porjadnych a 5 wurjadnych. Jich mjena su: kubler Kral z Koblic, pisnikař Jakub Šajba z Budyšina, bankownik Pelaz Budyšina, stud. theol. Bohuwěr Rösler z Kándlera p. Kamjenicy, stud. paed. Bjarnat Rachela z Bóšic, stud. paed. Benno Kubaš z Budyšina, stud. theol. Pawoł Hórnik z Hornjeje Kiny, stud. theol Gerard Andricki ze Radworja, stud. theol. Swjela z Dešnja, překupc Adolf Rocha z Khočebuza, wučer em. Rocha z Kibuša p. Khočebuza, Lipsčanski stud. slav. et germ. Pawoł Gerhard Wirth ze Cokowa, (bosćenc Wićaz z Budyšina jako 13.); jako wurjadni: Břetislav Čechmánek, póst. adj. w Brnje, Leon Pixa, prof. w Plzni, Franjo Šidák w Zagrjebje, dr. Josip Andrlč, red. w Zagrjebje a šulski insp. Wáceláv Špicha w Prazy.

Rozprawy podawachu so po porjedźe: 1. hłownu rozprawu sekretar praelat Žur, z kotrejež wujimamy krótka tole: Předsydstwo a wubjerk staj so 4 króć w minjenym lěće zešłoj, 3 króć předsydstwo same a junkróć z wubjerkom zhromadnje, nimo toho staj so nazymska a hodowna zhromadźizna wotmělej. Na posedźenjach je so jednało wo znutrkownych naležnosćach, wosebje wo dospołnem dozrjadowanju serbskeje knihownje, wo Rösentalerowej bydlenju w Serbskim Domje, kiž bě k 15. nov. wupowědźiła, wo naležnosći „Ludoweje Rady", wo zhoždźeńcu M. S. k 70. narodninam redaktora Marka Smolerja a k 25. farařskemu jubileju wyšše fararja Domaški w Budestecach, wo wustajenju 200 hr. myta za wědomostne dźěła serbskich studowacych, a skónčnje wo přihotowanju nazymskeje zhromadźizny srjedu 28. sept. 1927, hodownеje srjedy, 28. dec. 1927 a skónčnje na zhromadnem posedźenju 13. měrca t. l. wo zarjadowanju hłowneje zhromadźizny a wo wólbach. Z tutych wšelakich předmjetow spóznawa so wšelakorosć a płinosć dźeławosće Maćicy Serbskeje a jeje wulka starosć, ale posledni zamĕr wšeho toho pak je zbožo našich Serbow, našeho ludu. Wěste zrudne začuća wšak nas jimaja — tak praješe sekretar do słowa — pohladujo na trašace powostanki mnohich junu cyle serbskich wosadow. (Njedostatka dorosta dla su so nam lětsa zhubiłe 4 wosady: Huska, Horni Wujezd, Koteey, Ketlicy!) — Tola pak tež zadwělować njesměmy, ale w krutej dowěrje sebi hišće radšo zaspěwać: „Njespušćmy nadźiju zjanu."

Z rozprawy zarjadnika Serbskeho Domu direktora Wjeraba, zhonichmy, zo bĕše wšĕch dokhodźenjow 17 126,35 hr. a wudawkow 16 726,67 hr., po wodźenjeju 350 hr. požčonki města Budyšina zbywa 49,68 hr. Tu pak hišće so dawkowy přirazk za lěto 1927 we wysokosći 291 hr. žada a stare zličowanje z lěta 1926 wo 31 hr., potajkim, njebudže-li so na zapołożeny rekurs dźiwać, zbywa deficit wo 272,12 hr. Zarjadnik poda wšelake pokiwy kak móhli so deficita zmińć. Woseblje wuzběhny, zo dyrbimy na tym dźĕłać, zo bychu so dawki nĕšto znižile. Finanenty hamt dyrbi skónčnje dowidźeć, zo ma M. S. prawo sebi žadać, zo by jej Serbski Dom znajmjeńša snadnu sumu wunjesł, ma tola kulturne winowatosće: ma swoju rjanu knihownju spěchować, ma swój drobotny muzej wudźerżeć, ma wudawanje knihow za lud spěchować atd. K tomu su trĕbne srĕdki. Dokelž je nam wójna zničiła cyle zamoženje, njemóže nam knjeżerstwo Dom w jeho dokhodach tak wuwjazać, zo njebychmy ani nič̆o za naše kulturne nadawki wyše mĕli....

Rewizoraj farař Rjeda a šolastikus Hejduška staj zličowanje přehladałoj a za prawe spóznałoj, tak zo zmóžestaj je k připóznaću poručić. Po naprašenju předsydy hłowna zhromadźizna zličowanje za prawe připóznawa a zarjadnika wuswobodźa. Zdobom poda farař em. Rjeda rozprawu wo přehladanju Serb. Domu, namakane njedostatki su so do knihow zapisałe a so po možnosći wotstronja.

Rozprawu wo pokładni abo knihowej kasy poda pokładnik, knihařnik Janak. Dokhodow bĕše 1671,63 hr., wudawkow 1593,81 hr., wuzbytk w pokładni 77,82 hr. Tež tute zličowanje so po poručenju revizorow wot hłowneje zhromadźizny za prawe spóznа a pokładnik bu wuswobodźeny.

Po dlĕšej rozmołwje přija so jenohłósnje namjet P. Romualda Domaški, zo ma so přinošk porjadnych sobustawow wo 1 hr. powyšić, tak zo wot nětka 6 hr. wučini a to tohodla, zo by Časopis M. S. mohł njepomjeńšeny w 2 zešiwkomaj po 4 listnach kóždołětnje wukhadźeć a zo bychu wudawki za jeho čišć z přinoškami so kryle.

Z rozprawy knihownika, kantora Šołty, zhonichmy, zo je njeboh farař Libě swoje knihi Maćičnej knihownі wotkazał, zo so stud. rada dr. Muka wosebje za nju stara a zo tež wosebje wołĕmaj nimašimaj družstwomaj wulki dźak słuša za rozmnoženje knihow, ale Maćica sama ma jenož 57 hr. přinoška za swoju knihownju wyše.

Při tym wozjewi předsyda, zo wobdźĕła so Serbja na Kólnskej wustajeńcy „Pressa", zo bychu historiske rozwiće serbskeho nowinarstwa swĕtej pokazali. Wo zarjadowanju tejele wustajeńcy poda redaktor „Kulturwehr", Jan Skala, podrobnu rozprawu. Serbske časopisy budža so pod firmu „Kulturwehr" we wobluku wustajeńcy narodnych mjeńšinow wustajeć a za njezranjenosć wustajenych předmjetow rukuje mjeńšinowe zarjadnistwo.

Knihskładnik, inspektor Kubjeńc, rozprawješe, zo je so knihskład wo 4000 exspl. Towaršeho spěwnika rozmnožił a zo je M. S. 630 exspl. wšelakich knihow, wědomostnych a zabawnych, w hódnosći 510,50 hr. na 39 šulow wudźělił dala, zo bychu serbske knihi dźĕćom k lĕpšemu byle.

Musejownik zdźěli, zo su dary składowali za Maćičny musej kk. dr. Muka, dr. Hermann, mištr Ludwik Kuba, Měrćin Nowak a kantor Symank, a te prĕniši stary sĕłborny pjenjez z l. 1661, druhi dari rjane stare wumołowane šĕrć, třeći pak wulki wolijowy wobraz „Miklawšk" a swoje najnowše dźĕło (z hudźbneje zběrki „Slovanstwo ve svých zpěvech") Písně Bozensko-Hercogovské z l. 1927. Měrćin Nowak wobrazi 2 wobrazaj „Wohnjoš" a „Šerjenje". Kantor Symank pak poda dwaj wałočkaj z herbarija † Rostcka; direktor Wjerab přinjesowaše jutrowne jeja z Wochožanskich stron a z Marijneje Hwězdy. Wopyt bĕše spokojacy. Nimo našich Serbow wopytachu muzej Češa, Južnoslowjenjo a Wukrajinscy.

Z tym skónči so rjad rozprawow a přednjesechu so postrowy, kotrejž bĕchu k Maćičnemu dnju pósłali za južnoserbske družstwo „přećelow łužiskich Serbow" ze Zagrjeba Franjo Sidak a redaktor dr. Josip Andrič, dale z Wilny dekan juridiskeje fakulty Alfons Parczewski. min. rada Adolf Černý z Prahi a z Nachoda direktor Burcł, skónčnje z Borny rĕčnik Handrik, syn fararja Handrika-Slepjanskeho.

Nekrolog wo Minakalskim † fararju Korli Augustu Sykorje poda farař Rjeda. Wo žiwjenju a smjerći njebožčičkeho smy njedawno w našim dźeniku čitali a budźemy wo nim zaso čitać w Časopisu Maćicy Serbskeje.

Wólby wotmĕchu so lětsa po wustawkach, dokelž mějachu z předsydstwa wustupić sćěhowacy knjeża: farař Cyž jako městopředsyda, praelat Žur jako sekretar, farař Mjerwa jako naměstnik, dr. Muka jako redaktor Časopisa a dir. Wjerab jako muzejownik. Wšitcy knjeża buchu jenohłósnje z nowa wuzwoleni, jenož za druhoho sekretara wuzwoli so farař Kapler, dokelž farař Mjerwa wólbu wotpokaza. Z wubjerka wustupichu: farař Rjeda, wyšši kuzer Kral ze Zarĕča a farař Cyž, kiž bu hižo do předsydstwa kooptowany. Za posledniho bu sudniski rada dr. Benno Symank jako nowy sobustaw wuzwoleny, mjez tym zo prĕniješej dwaj so zasowuzwoliłaj. Wšitcy mjenowani knjeża wólbu přijachu.

Přednošk na tema „Serbow prócowanja wo serbsku bibliju" z přiležnosću 200lětneho jubileja dopołnjeje serbskeje biblije mĕješe farař Křižan-Klukšanski. Za swój wulkotny, jara dospołny a wobsahnity přednošk žnjeješe rĕčnik mócny přiklesk z najwjetšej kedźbliwosću připosłuchacych a předsyda wupraji wutrobny dźak. Z wěstosću wočakujemy bórzomne wozjewjenje přednoška. Po přednošku wobhladachu sebi wšitcy wustajene serbske biblije we wšĕch 10 přećełcach.

Namjety: K spěchowanju wědomostneho dźĕła je Maćica Serbska 200 hr. myta wustajiła. Wobdźĕłać maju so hač do nazymskeje zhromadźizny tute 4 temata: 1. **Mjena łužiskich rĕkow, wodow a hatow ze rĕčnym a historiskim wuložowanjom.** — 2. **Zbytki ludowcho prawa, wosebje w serbskich přisłowach.** — 3. **Zbudźenje serbskeho pismowstwa pod wliwom druhich literaturow.** — 4. **Sćěhowki zběhnjenja roboćeństwa za serbski lud.**

Wudźělki maju so předsydstwu zapodać, kiž potom w komisiji rozsudźi. — Předsyda namjetuje za spočatk meje wulĕt Maćicarjowa to do Zeleńca (Dubringer Moor) pola Kulowa. Hdyž so 30 wosobow zamołwi, móžemy sebi tam z autom dojć.

Dr. Wjaclawk wozjewja wot Landeslichtbildstelle, zo by so wšitko, štož je za našu ludowu wědomosć važne, zfotografowało: zastarske twarjenja, stawědu važne, zfotografowało: zastarske twarjenja, stawědu važne, zfotografowało: zastarske twarjenja, stawědu

„Stóž je mučny — dołho spi", tak tó póndźołu. Po snědanju khwatachmy ke mši, wobhładachmy sebi nješto a potom zeńdźechmy so wšitcy w Tyršowym domje k hłownej pruzy za popołdnišo a wječorne naše wustupjenje we wustajeńcy w „Přemysłowym palasću".

* —

Założenje „Wšoslowjanskeho spěwanskeho zwjazka".

Na tutym ważnym zeńdźenju wšěch zastupcow Słowjanstwa, kotrež bě dop. w 10 hodź. w Smetanowej zali „Obecneho domu", wobdźěli so naš sławny mištr Bjarnat Krawc. Spěchowarjo spěwa, nošerjo idealneho skutka zbližeńja Słowjanstwa, hajenje wumělskeho spěwa wšěch słowjanskich ludow róčachu při tutej sławnej skhadźowanej horliwe słowa, tož naš mištr za nas Serbow. Założi so „Wšoslowjanski spěwny zwjazk", wokomik wyšiny na polu skutka, za Słowjanstwo, njezapomnity skutk bratrowstwa, lubosće.

* —

Hościna k česći słowjanskich hosći.

Presidium města Prahi přeprosy znamjenitych zastupcow Słowjanstwa na wulkotnu hościnu do Obecneho Domu připołdnju w 12 hodź. Rjana liča Łužičanow, mjez nimi dir. Bjarnat Krawc, wyšši wučer Słodeúk a wučeŕ Nawka, bu tohorunja přeprošena. Primator dr. Baxa powita z wutrobitymi słowami přeprošenych, sławjo skutkownosć „P. O. Č." a jeho předsydstwa, radostnje sponinajo na přitomnosć wšěch słowjanskich ludow. Hrimotacu sławu wubudźi jeho witanje Łužiskich Serbow. Dźak wuprajo za česć kiž je so městej Prahi wopokazała, přinjo na přichod a zbožo „Wšoslowjanskeho spěwanskeho zwjazka". Na to jimaše so słowa předsyda „P. O. Č." dr. Luboš Jeŕabek, dźak wuprajo městu Prazy, primatorej dr. Baxej, połnuju radostnje horliweje wutroby k dalšej skutkownosći, přinjo na kulturne zjednoćenje Słowjanstwa. Tutym réćam słědowachu holdowace narěče zastupcow wšěch słowjanskich ludow, za Serbow rěčeše mištr Bjarnat Krawc krótke wěcne słowa. Słowjanska zjednoćenca luboso předźeše syć zbožowneho přichoda.

Koncert župow a zjednoćeństwow spěwarstwa

wotnje so na to popołdnju w 3 hodź. w „Přemysłowym palasće" na wustajeńskej městnosći. Wobšérny přemysłowy palast bě do hobrskeje swjedźeńskeje žurla přetwarjeny, kiž na 5—6000 spěwarjow a 15 000 připósłucharjow wopřijese. Žurla njeputaše wótko jenoż na so dla krasnosće znutřkown. wudebjenosće, barbnosće, ale překwapi ze swojej wulkotnej akkustiku, tak zo sama khóry nije 50 spěwacych při najcuńšim pianje krasnje zasłyšachmy. Serbja wustupichu ze štyrimi khórami w sylnosći 90 spěwarjow a źnéjšachu hobrski přiklesk. Poskićenja druhich župow a słowjanskich zjednoćeństwow běchu pře wšu měru krasne, wulkotne. Wopytowarjow (připosłuchacych) bě při tutym koncerće přez 11 000.

* —

Koncert słowjanskich hosći.

Hižo z dypkom 1/47 hodźin pjeluješe 9000 wopytarjow znowa žurlu ke koncertej słowjanskich hosći, kiž wulkotowa: narodny spěwny khór ze Sofije, Hrwatski spěwny zwjazk ze Zagrjeba, zjednoćeństwo pólskich spěwnych zwjazkow — representowasy khór, Zwjazk łužisko-serbskich spěwaŕskich towaŕstwow, wysokoskolski ruski spěwny khór Archangelskeho a akademiski wukrajinski spěwny khór. Poskićenja — pře wšo krasne! Serbja witachu so z hobrskim přiklekom a přitomni wuždachu sebi z lementarn. přiwyskom přidawk. Ławrjenecowy wěnc a dopomnjeńska knižka přepoda so k. wyšš. wučerjej Słodeúkej, kaž tež druhim dirigentam zwjazkow.

Wobaj koncertaj wostanjetaj nam wěcnje w pomjatku. Krasnosć přeżiwjenych hodźin njehodźi so wopisać. Tajke nješto dyrbiš słyšeć. Wustupy tysacow spěwarjow a spěwarkow běchu wysina disciplíny a organizacije.

Rozprawy wo koncertach sobotu, njeńdźelu a póndźołu podadźa so nadrobnje hišće z wumělskeje strony. Knjez dir. Krawc rysowaše pod mócnym přiklekom před kóždym našim wustupom naše kulturne poměry. Horcy dźak smy jemu dołżni za wšu luboso, z kotrejž je nas křewił a Serbstwo sprawnje a swěru zastupował při wšěch składnosćach.

(Pokračowanje.)

Po jutrownu wodu.

(Wobraz je wjhy.)

Wječeŋny kubleŕ, Korla Wićaŋ, běšče sa wjele wjećne maćerje, kotrejž hłowny nadawk w tym wobsteješe, dorosćenu dźowcežicku do mandźelskeho přisłušawa dowjesć a pod cźeŋ přisłuješ, přichkap přichodneho mandźelstwa. Běše hižom w starších létach a wyšeřeleše so powuchikowneje cześćowitosće w zyłej wjeŋy. Mějesče rjane kubło, tiž daloko přichi rěčny stoješe a jeho wodźićka wjeselše nimo płustotaše. Schto dyše jena maćerna wutroba wjazy? Muohe wćhat so prózowachu, jeho do žyćowe popadnjeć, za žiwoju dźowcežicku dobyć. So naśchi wječeŋ ny kubleŕ njeběše hišćeze pod drjewjanu přichićot, dyžeš rješ do žiwjatcha mandźelstwa sastupił, na tom bě jeho njewuměrletita pichinarodźena bojaśnosć wina. Dźešče holzam ł pucźa a boješče so jich. Hewaŕ dobry pocźink. Tuž dha nětkoŕaźtuŕ maćeŕ se žiwojim prózowanjom, jeho sa žiwoju dźowcežicku sajimowaćej, dla widźomneho njewuměrćha pichcela a ŕej žiwoje myślesche.

Tola njeměješ ch nikomu do wutroby pohladaćej. Korlowa wutroba bě hižom dawno wolila. Cźeśćowaćhe a luboważhe dźowcežicku swudawjenje žužodźinki Śhoćejśeneje, kiž wjeśćhej žiwnosćej wobžedźeśche. Ale njeswěrjeśche go ani śłowjeka ł prajećej, bynjeŋ pśchipad jeju hucźišćho hromadźe swjedź.

Jutrownicźka je śchérjeśche w śiwiceŋ Śchoćejźi Katy, ludy budźak mkodu jaśpanu wokaśhe. Chžyśhe po jutrownu wodu hić, běśhe najwjećśi cźaś. Macź mějeśche drje to ja śchiwuczenje. Ale cźłowjek njemóže wobžecź. A rjana dhże tola kóžda holca bhcź. K tomu dże dyrbeśche jutrowna woda dopomhać. So by ł rěcźu doścha, dyrbjeśche mino Wicźaŋej jaśwodu. Tak śahe wśchat hišćeze wśchitko śpt. Nichtó njepytnje, jo je go na pucź podała. Mjeśćo go śhokowa. Śwjaśa ŕej śpśchinje rubiśchko wokoło hlowy. Nichtó ju njeźmóžeśche widźeć a śpśinać, hdyž go nimo śuśoda śunje. Žyle mjeśćo wotewrí durje. Śpśchinimo śuśoda śunje. Žyle mjeśćo wotewrí durje. Bogaśliwje cźerpaśche wodu. Śpśwaśe pśchi tym paćerje a mějeśche pśchezo we wutrobje. Kak pomaku go błeścha ŕjelnjeśche. . . . .

Wićaŋej Korla bě na horjeśtacju pobył. To wścho jeho tak jimaśche, jo njemóžeśche w nogy śpać. Rjana hwězdna nóź wabjeśche jeho do Bożeje śwjatby. K ranju pocźinaśche go śchéricź a tuž dźeśche won. Najradścho by go w rěcźy wukupał, tak mika a cźopta běśche nós. Pomaku krocześche ł rěcźu, tam, hdźeŕ ŕej ludźo hewaŕ wodu cźerpaja a hólźy do njeje taja, hdyž go kupaja. Cźeśtnyj powołe je jemu derje cźinjeśche. Hižo widźeśche źiwitly śchpihej wodu. Schto to? Njebibaśche go tamle w rěcźu nékaśka śchéra postawa? Se śpśchinej kroczeju śkoczi ja ŕeć. „Mam cźe kłónćnje, njepłécho, tiž mi zyle ŕeźi śwobidźaśe a mizły kradnje?" Pśchimnu postawu ja hlowu. Źónśki błóś saśchiecza a dołże włośy go pod rubiśchkom rośpuśchcźiśchu. — Pśchi tym go błeścha rozbi.

„Kata — ty — tu?" Spodźiwanje a wjeśeloŕej klincześche ł jeho ŕłowow. Bóle pał wjeśelo.

„Mógłach ŕej — — —, so budu — —, dyžch — —" tak jakotasche go sarjekaju Kata zyle nastrójena. Jutrowne błónćko śćeśeśche śwoje prénje druhi pśches śdalne hory łużiśke a postoćeśche Kaćine wośhy. Sbožowny wokomik saćaśwaśche teź Korla we wutrobje. Pśchi tym śpóśna, so bě śwoje śhoże pśchi jutrownej wodźe namakał. Nékto ju njebojaśnje ł wutrobje śkóći. Wścha bojośeś běśche go w tym wokomiku śhubiła, hdyž dóśt jemu jeho dawno lubowanu Katu do rukow śwjeźe. Drje wjele ŕłowoŕ ŕej njeprajeśchtaj. Hłuboka lubość najradźcho mjeśći. A tak bu ł jutrownuje wody płapotawa. Ale ł wobémaj śhoju. Korla dźeŕśeśche śwoje śhoże kruće. Śhromadnje dźeśchtaj domoj, wjeśołaj, jo jeju nichtó widźał njeje. Chžyśhtaj tuklwiłu hišćeze śwoju luboścź ſamjeŕcźeć. Ale maćeŕ go wusna. A ta dopółna w tym padźe, jo jutrowna woda zadnym „pśchiwźeŕk" nje.

Serbam.

Sserbšći ludo, wopomń to,
So je Bóh cźe śiworił.
Smjetaj prjeć wścho zuśaŕśtwo
Na cźoź ty śo śłorił.
Pśchetoź hrěch a hańba
Je cźeśćą hłódźeŕ śwoju.
Ale cźeśćej je ja Sserba
W narodnym ſtacź boju.

Sserbšći ludo, pośłuchaj,
Hdyž cźe narod wola,
Sćěrni jemu pśchiśaŋaj,
Śćwěrn buch dacź do rowa.
„Stacź a wumrěć ja Sserbśtwo",
Njech je hełto naśche.
Wopśowacź ja narod śo,
Cźzemy, tiš je w śtraśche.

Sserbšći ludo, njekondź go.
Sastup do „Sókoła"
Jenoż „Sókoł" Sserbowśtwe
Śhndźicź może śnowa.
Jako śchwarni rjekoja
Cźzemy ſtacź my ſtrażu.
Śchitacź naśche Sserbowśtwo
S ćkutej žyłnej paźu.

Jurij Scheweźik.

Je rak wuhojomny.

Tudomne „towaŕśtwo ja hajenje śrowoty" ſarjadowa pśched tŕótkim pśchednoścht, tiš saběraśche go ł praśchenjom: „Je rak wuhojomny?" Dźiwajo na wudawaśe jendźelśke a ameriške wuśpytne wurpěchi je śchwizaŕśki lékaŕ dr. Keller ſtojniśtwo ſastupował, so je rak wuhojomny a so ł tomu operazije njeje trjeba. Wuśtojni na lékaŕjenje pak ſu sadźewali, jo lud wo tom śhoni. Tuchi dźeŕśachu žyła wěśte nowiśche nahłady wrócźo. Tak je kniha „Hyperaemitja jako lékaŕśtwo" wot sławneho lékaŕa prof. dr. Biera, tiš je pśchi Barlinśkej chirurg. uniwerśitnej klinizy pśchiśłużeny, jenoż jedyn nakład dozpéła. Tuklwiłu žyła njeje dóśtacź, dokeĺ lékaŕjo cźiśchej nowého nakłada pśchepśekowacź rośumjachu.

W śeźéhowazej rośmołwje nanjetu dr. Schnabel, jo bychu jo pola tajnebo radźićela dra. Biera hnydom wobhonili, cźohodła je žeby taśe njeźhyśchane zakrocźenje je śtrony lékaŕjow lubźeć dał a kak ſo won ſam, kotrehoż njetajenoścź je pśchednoścźowazy wośoběnźy łkwalobrze wuśłobnył, ł problemej wo wuhojenju raka śadźeŕźi.

Mjes tym ſo wjednik śhromadźiny tutóń namjet naprjedy pcźiwśa, wobroćeŋ ho na ſpodźimne waśchnje kujes dr. Keller ſam žiwje pśchećiwo tomu, haćkuli by tunje wobkrućenje pśchipóńatneho lékaŕja witacź dyrbjał.

Knjes tajny radźićeŕ Bier, kotremuż bě dr. Schnabel rośprawu ſ nowiny wo tamnem pśchednoścht ſ próśtwu pśchipóśłał, ſo by ſo wo njej wuprajił, wukaź ł dwélomnym dpykant w liśće, kiš je ſtawny, śćěhowaze:

„Moja kniha", **„Hypermaenija jako lékaŕśtwo"** njeje ho ju nakładowi dozpéła, njebéch-li jakomódźił, ju śnowa wudatał hišćeze śtako njeje. Kniha je hižo dawno rośpśchedata a napraśchowanje ſa njej je žyłne. Winu, jo njeje le hdźemuni nakładeŕ dóśchło, mam potajkim jenički ja.

Pśchičina raka njeje wutajenjena. W mośtich pśched nośćikach pśched śtudentami wuśpěhuju ſtajnje, ſo wo pśchićinje raka dalśche njewědźu, hacź ſo ju chroniśke wobtośće ſ śkadnoſtnej pśchićinu.

Nésnaju teź ani jenički wśéty śrédź pścheźiwo rake ſ žyłm ſtajnje ſastupowak, ſo mam ſa najwěźiśchi śrédź radikalnu operaziju, to pak teź jenoż potom, hdyž je operazija móžna. Dyrbjał-li druhi śrédź śeśiwacź, tiš bjeź operazije ł wuśpěchej wjedźe, potom bych był jedyn ſ pśeńich, tiš wot huśto doścź njeſpokojazeje operazije wothladuje.

Nahład, jo operaźja raka njewuhoji, mógła jenoż cźłowjek ſastupowacź, tiš nima dośaha zego nahonjenja. Nadźe śćeźitna je ju na pśchićk. wuhojiła ſ tych, tiš cźerpachu na raka nadrazeje žahy; wjele ſ lékaŕjow, mjes nimi teź ja, liča hišćeze wósaź. To dhże tola bjžo nješto rěźacź pola khorośće, tiš hewaŕ ſ wśéśnoścźu ł śmjerći wjedźe.

Wusudźenja.

§ **Wulka khwatańśći komora.** Śpśiwje wodźane mloko běśche pśchi powśchitkownym pruhowanju mloka połjańśkeho komitaŕ Wirth ſ Budyśchina 17. oktobra 1927 rano pola mlokoweje pśchedawaŕki Pampelowoje na Źidowje namakał, kotraž ſa łuble śra Arnośćta Augusta Wiesołda w Stónej Borśćicźi mloko pśchedawaśe. Pśchi pruhowanju naſotera 18. oktobra wupakaśa ho ſašo, ſo běśche mloko mjenjeńśhóne. Wieśołd, kiž po žiwojim wuprajenju žiwoje krowy ſam deji, mloko ſam wobśtara a žiwojemu śchulśkemu bólźej kóžde ranje Pampelowej wośtjeź dawa, je hižo dla falśchowanja mloka dwójcy khwatańśći, bu wobśkórżeny, ale Budyśchańśći ſud běśche jeho wuwinował, dokeĺ ſo dopokazało njeměśeśche. Śtatne rěźnizwo ſo pśchećiwo wutkudej powoła. Khłośtańśke komora śpółna Wieśołda ſa połnje wónowateho a ſašudźi jeho ł 400 hriwnam pjenjeźnego khłośtanja abo ł jaśtwu ra 40 dnjow.

Přilopk.

* Jeleń a auto. Pola Brandenburga na dróhi do Marzahne, pśchiběża jeleń pśches dróhu a śrašy bo wośobowebo automobila jeneho twaŕśkeho mišćina. Se žiwjimi rohami jeleń mandźelśkiu wobźedźerja žłnje do cźa ła śtorcźi a ju cźeśko śrani. Teź hišćeze druhe wobźedy ro bi franicźu. Automobil jedźeśche ſ 50 kilometrśkej hodźiny hłej śpěśhonoścźu. Wjednik pak jón nejdźiwajo žłnjebo śrajenja na dróhy dojerźa. Jeleń cźekny hišćeze nékaźe 8 metrow dałoko a na to ł kónzu iwa.

* **Sźwoju pśchećelnizu ſ młodych lét śaśtélił.** W jenym domje w połnóńnym dźélu Barlina śaśtélił w nozy wo njedźele na pónđźołu 27tkny śrišer 19létnju hólźu. Po wuwjedźenym njeśłuśku śpyta mordaŕ cźeknyć, tola muź kiž nimo pśchińdźe, jeho ſ hrożazymi wuśłełemi ſ revolwera śadźerża a mójeśche policźija jeho śajeć. Holza, kotruż te chn bo bjśucha tśélenu we wołkéji łežo namakali a do śpórownje bowjeśli, hdźeŕ wona bórzy wumrě, mójeśche błśchcźe prajićź, jo je jeje nébduśchi pśchećeŕ, kotrehoż ſ dźeśćo zóch lét śnajeśche, ſe žarliwoſću do njeje tśélił.

* **Cźežke njeńoźe ſ automobilom jeneho Göttingenśke ho wuczenego.** Göttingenśki profeśtor anatomije dr. Juchs ſajébje ſ wośnajatym automobilom njedaleko Marburga śe 60 kilometrśkej hodźinśkej śpěśhonoścźu do śchtona. Wóś ho pśchećišnyj a śtejeśche hnydom zyły w płomjenjach. Śchéŕ ſamó dźowku mandźelśkeju ſ cźaśom ſe ho palazebo automobila wukhowaćź. Profeśtora pak a jeho mandźelśku dyrbjachu cźeźkoſtrańenju do khorownje dowjeśeś.

* **Nimale zyła wieź ho wotpalila.** Hróśbny wopśed śnieźi Seleny śchwórńk wot śjecź dźélow śchtyrjoch dźéle wog Groź-Herzogswalde pola Deutśch-Eylawy w Nawjecźornej Pruśkej. Woheń wudyri dopołdnja wokoło 1 hodź. w śinalnjatych śtélnwach hradźe Śchöberga, hdyž běchu ſ śchernowneho parjaka śchćrć wuśtocźile. Se žyłnym wétrom, tiš ſe króśkeho wjećora dujeśche, ho woheń ſ njembrej pśchićinu rośćherjeśche. Njebéśche hišćeze ¼ hodźiny trjeba a jena wjeź ſtejeśche w płomjenjach. Pśchi jenak žyłnym wétśe, pśchi kotrymž naśtajnje śchćrć ſtacźu, njemójachu wopśowe wobory nicźo wućiśnicź. Wokoło wjećora hakle wéźe popuśćeźi a potom hakle mójachu wobory ſ wuśpěchom zapśchimnjeź. Wotpaliło je ho wóśpomnacze twaŕjenjow, mjes nimi wóśpom twaŕjenjow, w kotrychž žywjeńy bydźachu, dale hródźe, bróžnje, dźélarśke ſtawy. Na kóle hrabje Śchönberga ho ſamo ſa 60 000 hriwnow ſjemjeźińśkeho ſorna ſpali. Jeden wopalny miśchtŕ wobnośćowje wodowy wukhowa pod ſjmjeŕtnym śtrachom dźéśco ſe ho palazebo domu.

* **Tajnoſtna pożyłka ſutrownych tórtow.** Dźiwadźelnica za pśchi Liberźkim (Reichenberg) dźiwadle, Mortonej, bu ſta póśtowou pożyłku ſ jutrownymi tórtami, na kotrejž ho chu jeje pśchimuśni w Brně jako wotpóśłarjo wośnamjenjeni. Dźiwadźelnica dźélešče pjeczwo ſ dźiwadźelnej ſtużobnizu Marzu Źlogelez. Po wuźiwanju tórty śhori dźiwadźowa ſtużobnica a śchtyri ſtawy jeje śwójby. Mać a jena dźowka śej hižom w khorownji wumrěli. Pśchi ſmjerćźi pokaſowachu ho ſranjenja ſajédźejenja ſ arźenikom. Schtó je wotpóśłał pożyłki, hišćeze njewédźa.

* **Cźaſ pśchejédže motoriśke kolo.** Pola Takomatowa w Śchwédśkej ſtaŕy njemjeźnik ſ Helśingborga ſe ſwójim motorkim kolom do żeleźnišćowego cźaha. Cźaſ, tiš ſ pokom pśchećhonoſću nimojédźeśche, śhrabny motoriśke kolo a wjetrnyj jo dźeśaśe metrow dałoko do pola. Njemjeźnik ſmy dom mortwy ležo wośta. Jeho žona, kotraž na ſoźniłem hłedźe žedźeśche, ślecza ſ kokom žobu. Ju mrěźazu do khorownje dobjeśechu.

* **Hobrśki ležny woheń pola Metza.** Pola Aſa njedaleko Metza je ho wuśtoru na 60 hektarow ležu a wótpalił. Woheń naſta ſ rośbuchnjenjom bomby, kotraž bu pśchi ſtańśkich manecrach ſ jeneho łétadła do ležu cźiśnjena. Woheń w ležu ho dwaj kilometraj dałoko roźćherí. Wobłany ſ Metza a wokolni wobydlerjo woheń popołdnju ſašo pśebe hnychu. Naſtała śchkoda je śara wulka.

* **Wojowanje mjes wothladarjom a hłudnym.** Cźichi pjelt dopołdnja je hłudny cłowjek, kotrehoż wothladaćer krejcnego wustawa we cźahu i Trjebina do Barlina pschewodźeshe, z tuhym do pschimanźu da a jeho po sałkałkym wojowanshe, i jědźazeho cźahu cźišny. Wothladaćer wosta cźełotnje tsmjeny leźo. Duchakhory cźekny a dotal jeho njeje mohli dohonjeć.

* **Somjeriny pad że żeleznjiseho cźahu.** Jako Dreyerez Zwajła i Frankebena we Merseburgźim wokrjesu jutry do Zwinitsheje puczowashe, so psched Heldrungenskej stajim nadobo durje wotdźěła woteworichu a djerwjeczelnitsa hłowna mandźelskeje padźe i cźaha. Cźah holzu pschez wotewjene durje pschećehe a mori.

* **Pjeć dźěći że spalilo.** W jenej wśy w Lubijskim powjeśu w Sommerelach spali so pjeć dźěći jeneje pólskeje dźěłaczerskeje hwoźby. Maćej běshe runje wušcha a pschehe na dźěle.

* **Kóždy śerći wobydler Wina je sozialdemokrat.** Na konferenzy sozialdemokratiskeje organizazije we Wiedeńt rosprawjeł Richter, so je sozialdemokratiskej stronje w awstrijskim hłownym mjesće wot 1. januara 1927 hacź do 15. měrza 1928 57 000 nowych zhońtarjow pschistupiło, so ma tuta strona psches 500 000 hołosowacych, 384 000 muzow a 137 000 zonow. Kóždy tśeśi dorosćeny wobydler Wina pschiślušnu sozialdemokratiskej stronje jako zapłacany zhońtarjow, kóždy dwuhi muź, kóžda pjata žona.

* **Horjestajeny morwy.** Hrosny smjk je žo na Moravje stał. Tam dosta jena žona ſ khrownje w mjesće, so je jeje mandźelski, M. Hovarźik, jako prěni śmjertny wopor na tutym wumrěł. Žona da śmjertne wosćiwjenja pschećerjej, na khrownje wurychla sa morwego mandźelskeho sam, cźełowny wos jědźeshe do mjesta a do khrownje po nje. Schód pak samóje wopiłaczej podźiwanje zarowazych, jako nadobo muza, kotrehoż mjałachu za morwehо, tam wokołohołoczej widźachu. Won njeběshe twarnéł, ale ſ nim žo saso polěpschowashe. A zoły podawk běshe nastał, dokelž běshe žo w pijańcu khorownje smyłk stał.

* **Lětadło dźěcźo zarashło.** Na błowinu dróhu we wośy Dunmurry pola Belfasta w Iriškej padny lětadło dele a zarazy dźěcźo, kiž źebi na dróhy hrajasche. Wjednik lětadła žo cźežko srani.

* **35 woporow błyska.** Po powěsći ſ Bombaya dyri błysk njedaloko Kottoyama w połodnjoschej Indiskej do jeneje zyrkwje, w kotrejž so runje Boża słužba wotměwasche, a zarazy ſ 30 wośobow a 30 cźežko wopali.

* **Bombardement ſ 1000 frankowiskimi papjerami.** Bohaty Amerikan, kiž běshe w Canesu hoberći pjenjes dobył, wróćeći žo rano sahe do swojeho hoscźenza, wotewri wokno swojeho hotelenja a pocźa tyśaćfrankowske papjery na dróhu dele mjetaćj. Raušchi wukhodźowarjo, kotrychž wjele njeběshe, a pschistajeni hoscźenza bijachu žo wo rjane namakanki.

* **W Amerizy žu žo sašo haczenja pschedrěli.** Nětkle 10 metrow wyšoke haczenje mjes Duncanom w New-Hampschiru a Germainom w Vermontu so sahwinu, so wodny rěki Connecticut dolinu połwodźichu. Dotal žo njeje wo žanych śmjertnych woporach powědło.

Cyrkwinske powěsće.

Njedźela Quasimodogeniti, 15. haprleje 1928:

S Budyschina.

W Michałskej cyrkwi.

W Michałskej zyrkwi njedźeln po jutrach rano ⅛8 Boże wotkasanje serbšće (farař Kapler), dop. ⅛9 hodź. serbšća Boża słužba (farař Tischer), w 10 hodź. dop. rozdźělowanje ſ młodźinu (farař Kapler).

Wutoru pop. w 3 hodź. žonjace towaršstwo we Wuriźach.

Semrśli: 30. 3. Korla Alfred Steglich w Dobrošchi, 16 Lł. — Marja Martha Schöbelez w Ratarjezach, 37⅛ l. — 1. 4. Bohuměr Israel, strażnik ſ Wutolcźic na Židowje, 90¾ l. — 7. 4. Hana swob. Khyńkowa rodź. Rolz, rentnarka na Židowje, 74 l. — Hana Khrystiana swob. Nowakowa rodź. Pólschkez, wumjenjakka w Brěsowje, 86 l. — 9. 4. Martha Ilsa Jungarb Nowotnika, murjerjowa hóznka w Małym Wjelkowje, 6½ Lća. — Egon Manfred Domasch, dźiwaćerjowy synk w Tšłanach, 8 měs. 24 dn.

W Pětrowskej zyrkwi ma rano ¼7 hodź. farař Schneider spowědź a swj. wotkasanje, ⅛8 hodź. farař Paul předowanje a pschip. w 12 hodź. farař Neuhof.

W Marijnej a Marćinej zyrkwi ma dop. w 9 hodź. farař Berg jubilejske předowanje (zyrkw. hudźba: Jan Bosch. Bach: „Jesus, nasch tróšćer a žiwjenje", spěwa Klara Pachalez). Po předowarju sapokaja superintendent Fröhlich nowe a sašowolenych a powołanych wosadnych sakupjerjow. Wjeczor w 6 hodź. ma farař Große misijonske kemšowanje.

Jubilejska zbórka za evangelisku towaršchownju.

Wutoru pop. ⅓3 hodź. je we Pětrowskej zyrkwi modlešćka hodźina za njedźelnišće.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi duchowna wjeczorna hudźba. Jan Bosch. Bach: Introwne spěwy ſe Schemellijowych spěwarškich, preludium a fuga w C-dur. Wumjedowazy: Klara Pachalez (alt), Jurij Brězowowsky ſ Drježkźan (byrgle), domišći organist Horst Schneider (pschewod). Programy po 30 pf. su pschi zyrdźinych durjach dostaćj.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. ma farař Berg w evang. towaršchowni biblišku hodźinu.

Sćrjedu wjeczor we 8 hodź. ma superintendent Fröhlich w Tuchoršej zyrkwi bibliski wjeczor.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 14. haprleje 1928:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,176	100 pólsk. złotych	46,75
100 šwajc. frankow	80,49	100 franc. frankow	16,44

Barlinska burša bě wčera we swojej dotalnej kruteji dale pokrjačowashe. Wiki ſ dołhimi a rentownymi tśišnami běchu wérne, w kursach njebě žanehо pschemjenjenja.

Produktowe wiki běchu wječera trochu mérnische pschi dotalnych płaćijnach. Tukrajna pschenźa a rožka stej jadnej. Rožka bě skerje hrěšicha. Jara mérne běchu mowe wiki. Zeninać płaćejshe

w Barlinje

pschenźy 12,90—13,05 hr., rožki 13,40 hr. hacź 13,55 hr., jećmjenja nalětnjeho pak 12,25—14,25 hr., wowsa 12,70 hriwnow, hacź 13 hriwnow,

w Shorjelcu:

pschenźy 12,70—13,75 hr., rožki 13—14 hr., wowsa 12—12,80 hr., jećmjenja 13—15 hriwnow, jećmjenja 12—15 hr. Běrny 2,90 hriwnow,

schtwórtk w Kamjenzu

pschenźy 12,50—12,70 hr., rožki 12,80 hr. hacź 13 hr., jećmjenja 11—15 hr., wowsa 12,50 hr., běrny 3,50—4 hr., proschata 12—20 hr., libjata 1,20—1,80 hr.

W termijowym wikowanju:

za meju: pschenźy 13,77½ hr., rožki 14,35 hacź 14,37½ hr., wowsa 13,50 hr.,

za julij: pschenźy 14,40—14,35 hr., rožki 13,42½—13,40 hr., wowsa 13,66¾ hacź 13,55 hriwnow,

za september: pschenźy 13,55 hr., rožki pak 12,30—13,32½ hr., wowsa 11,50 hr.

Wiki wuzitkoweho skotu wječera pjatk w Barlinje (Magerviehhof Friedrichsfelde).

Na nje běchu pschihnali 633 młodych bójkow, šuchelnych krowow a jałowzow, 19 prósdnikow a 146 cźelatow, 3 byli.

Młode bójki a šuchelne krowy płaćachu 250—540 hr. Sćerźelne jałowzy 220—450 hr.

Byli, prósdniki, skót k wjaźanju a

ke korm jenju po zentnacju 42—46 hr.

Wuběrny rjany skót dosahowe wyschiche płaćijny. Wiki běchu mérne, płaćijny kaž dotal.

Pschihladajcej pytaja:

Buczobnika piwarskeho, mišćeńskeho piwarnja w Kulowje.

" rychterskeho, Wórjezk we Wojerezach, Sły-Komorowska dróha 21.

tocźerskeho, Herman Seibt w Lubiju.

Hochmeja, Engler w Kamjenzu, Schützenstr. 4.

Dźiwaćerjow, Henka a Stier w Pikopizach.

Pjekarskeho, Herman w Khrješći.

Dołzu do domu, hoscźenz na Butrowej horje pola Biskopiz. — Schusterka, mandźelska statneho rěčnika we Budyschinje, Sedlaška haša 8. — Hajnkowsku we Wuschicach pola Bukez. — Dr. Reinhardt w Budyschinje, pschi Tśišnjischcźu cźo. 2. — Rjeźowa w Budyschinje, Hornjecźelska haša 24.

Dźowku, Schönbach we Wolešchnizy pola Lubija.

Hłodźanski žiwoźiwu, kupeź dwór w Sakrezu p. Hródka.

Dołzu do domu, Heinza w Hródku, Nospłatz 2. — Menzelka w Wšej Wodźe, Wilhelmowa haša 11.

Na pschedań.

Wjeholaj we Wyšokej 16 pola Kamjenza.

Kožuch, sa schofera žo hodźazy, Maulźich w Kamjenzu, Budyska dróha.

Jeja k nasadźowanju, kacźe, Kunjez w Wórku pola Wojerez.

Wós dźěćazy w Pitšopizach, Piwarnska haša 7.

" dźěćazy w Hródku, Am eignen Herd 3 a we Hródku pschi Schprjewi 51.

Kosy ſ łóšatami w Lubiju, Herwigsdorfska dr. 42.

Dušće, Ackermann w Budyschinje, Fichtowa haša 22.

Munkizu, Rämsch w Korjezach.

Krowa młoda wyšokoźnjezelna w Narcźu 14 a w Radworju 796.

Kóń hrěnjołtny we Wulkich Odźarach 84.

" 3-łśiny w Brěsłach cźo. 2.

" Flak w Budyschinje, Wettinska haša 46.

" 5-łśiny walach a khapon w Khójanowach pola Hródka, Dolša haša 14.

Munkizu 30—40 zentnarjow, Rožka w Hródku.

Soudnišiy na pschedajowanje

póndźeln 16. haprleje 1928

w Soulschezach pola Kulowa pschip. w 12 hodź. w hoscźenzu płachtaty wós,

w Korzinje pschip. w 1 hodź. w hoscźenzu jałojza.

w Kulowje w hoscźenzu „K 3 krónam" pop. w 2 hodź. 400 zigarow, schijaza maschina.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hodź.: Wiki znowa strucźene, płaćijny wo 5—10 pf. wyšche.

Dop. ¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wołijowe symjo po tunl abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje.

	13. 4.	12. 4.		13. 4.	12. 4.
Pšenca	258-261	258-261	bunv	23-24,00	23-24,00
rožka	269-270	268-270	woka	24-26,00	24-26,05
nal. jećmjeń	245-285	238-280	módre łupiny	14-14,75	14-14,70
naz. jećmjeń	—	—	žołte łupiny	15-15,80	15-15,50
wowsa	254-260	254-260	zeradella	—	—
kukurica	238-240	238-240	raps. wosušk	19,70	19,70
pšeńć muka	32-35,75	32-36,50	lany wosušk	24,90	24,20
rźana muka	35-38,00	35-37,70	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	17,50	17,25	běrnj. kruški	26-26,60	26-26,60
rźane „	17,50	17,25	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lana symjo	—	—	rźana sloma	0,95-1,25	0,90-1,20
rapa	—	—	pšeńć. „	0,90-1,10	0,85-1,05
hrósch	35-37,00	35-37,00	wowsna „	0,80-1,00	0,75-0,95
pjeluški	24-25,50	24-25,00	jećna „	0,80-1,00	0,75-0,95

Wiene płaćizny štwórtk	w Kamjenzu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
12. IV. Wšo po złotej hriwnje		
Pšenca	12,70—13,00	12,90—13,40
Rožka	13,30—13,50	13,20—13,60
Jećmjeń (nalět.)	14,50—15,00	12,50—15,25
Wows	12,30—12,80	12,00—12,60
Syno	2,50—2,75	2,25—4,00
Sloma z maš. młóć.	1,40—1,50	1,40—1,90
Sloma k zaslanju	1,80—2,00	—
Slóma z ruku młócena	2,50—3,00	2,50—3,50
Běrny pola ratarja	3,30—3,50	3,25—4,00
" hač na żeleznicu	—	—
Butra	2,00—2,20	1,05—1,15
Jeja	0,10—0,11	0,11—0,12
Pšeńćne wotruby	—	8,60—8,90
Rźane wotruby	—	8,60—8,90
Pšeńćna muka	—	20,25—21.00
Rźana muka	—	20,00—20,35
Prosata, wulke	—	—
" srěnjo	16—20	—
" małe	—	—

Drježdźańska burza (13. 4.)

Pšenca	261-266	běrnjace kružki	28.00-28.50
rožka	276-281	pšeńć. wotruby	16,60-17,00
nalětni jećmjeń	295-310	rźane wotruby	17,00-18,00
nazymsk. jećmjeń	225-270	pšeńćna muka	45.00-46.50
wows	261-266	rźana muka	42,50 44,00
čefwjeny dźećel	180-200	woka	28,00-29,00
raps	340-350	pjeluški	30,00-31,00
kukurica (Mais)	240-242	hróch	31,00-37.00
suche truhanćki	15-15,80	cokrowe truh.	21,00-22,00

Wiene płaćizny w Budyšinje.

14. haprleje 1928.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje rozymja.

Předmjet		najniša płaćizna	najwyša płaćizna
Pšenca, nowa	50 kilo	12,50	13,25
Rožka, nowa	50 „	12,75	13,50
Jećmjeń,	50 „	14,00	15,00
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	12,50	13,00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny (we wjetš. dźělb.)	50 „	3,00	3,50
Butra	1 „	4,00	4,40
Syno, nowe	50 „	2,75	3,25
Sloma, z maš. młóć., pras.	50 „	1,00	1,50
„ „ „ k zasł.	50 „	1,70	2,00
„ z cypami młócena	50 „	2,50	2,80
Pšeńćna muka, 60%	50 „	21,50	22,25
Rźana muka, 60%	50 „	20,25	21,50
Pšeńćne wotruby	50 „	8,75	9,00
Rźane wotruby	50 „	9,00	9,50
Jeja	1 štk.	0,10	0,10
Prosata 1070 štuk	1 štk.	8,00	20,00

Na wikach so prosata słabje kupowachu.

Najlépše twory so hišće wyše płaća.

Drobnowulkowanske płaćizny w Budyšinje.

14. haprleje 1928 po hamtskim postajenju.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje rozymja.

Twora		najniše płaćizny hr.	najwyše płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,00	2,40
Cźelace mjaso	1 „	2,40	2,80
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,60	2,40
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,00	2,80
Pšeńćna muka	1 „	0,52	0,60
Rźana muka	1 „	0,48	0,50
Khlěb	1 „	0,38	0,40
Jédźene běrny	1 „	0,10	0,14
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	1,80	2,00
Sušeny potó	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jédźena butra	1 kg	4,00	4,60
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,10	0,12
Jédźene buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	0,60	0,64
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamejatne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,30

Pjatk wječor we 8 hodź. ma farar Siegemund we evang. towarstwowni biblisku hodźinu.

Tydźenšku šulsku ma w Pětrowšćej zyrkwi farar Siegemund, w Marijnej a Marćinej zyrkwi superintendent Fröhlich.

S Hodźija.

Njedźelu Quasimodogeniti ko Božu službu we wol hodźinu sakho sapoćnje. Farar Voigt smjele rano we 7 hodź. němsku spowědź, farar Miejar rano we 8 hodź. němske a ½10 hodź. serbske lemšenje. Na němšćinu lemšenju budźa so znowa wuzwoleni a powołani wosadni sastupjerjo sapokazać. Dop. we 11 hodź. je Božu službu za dźěći a pop. we 2 hodź. zyrkw. wótrěčenje sa mužiłej młodźinu, kotraž je so we póslednich tśoch létach konfirměrowała.

Sokołstwo, sport a hry.

32 hodźin dołho pluwała je ameriska pluwarka Lotta Schemmelee w Miamiskich mórskich kupjelach **na połkupje Floridźe.** Wona złama trajny rekord knježny Johnsonee wo 2 hodźinje, kotryž je tuta we lěće 1880 z 30 hodźinami postajiła.

Kemmerich pluwaše 46 hodźin. Němski pluwar **Ota Kemmerich,** kiž so jutrownišku wječor we 8 hodź. w Bušee cyrkusu w Hamburgu k trajnemu **pluwanju** do wody puści, je wutoru popołdnju z dypkom w 6 hodź. z wody wustupił. Kemmerich je bjez přestawki 46 hodź. pluwał. To je wuznamna wukonjanosć. Wón je swój stary rekord (32 hodźin) wo 14 hodźin přetrjechił. Po pluwanju lěkar Kemmericha přepyta a jeho strowosć za dobru spózna. Mórski law, kiž Kemmericha přewodźeše, jeho hižom po 26 hodźinach wopuści. Kemmerich chce so kóne tuteho léta do Ameriki podać a tam 72 hodźin dołho pluwać.

Kolesarstwo.

Najstarši wujězdźowar Europy na kołoježbje po Europje. Jutrownu póndźelu nastaji so najstarši wujězdźowar Europy, 82lětny Werner z Triera na kołoježbu po Europje. Wón chce něhdźe 7200 kilometrow jěć a so na Barlin, Prahu, Wien, Budapest, Rom, Bern, Paris do Triera wróćić. Prěni dźěl jězby leži mjez Trierom a Barlinom. Za něhdźe 2 njedźeli chce Werner ze swojim kołom do Barlina přijeć.

Létarstwo.

Z Kapstadta do Kaira lećała. Jendźelska létarka **Lady Heath** je z małym létadłom z Kapstadta do Kaira přilećała. Wona je prěnja žónska, kotraž je **cyłu Afriku sama přelećała.**

Pluwarstwo.

Přepluwanje mórskeje wuššiny pola Gibraltara so poradźiło. Londonskej stenotypiscy Mercedes Gleitze **je so poradźiło mórsku wuššinu pola Gibraltara přepluwać.** Knježna Gleitzec pušći so Zeleny štwórtk dopołdnja 8.50 hodźin na kupje Palmonas pola Tarify **do morja a připluwa** wječor 9.20 hodźin do Punte **Leona pola** Centy. Wona hišće wurjadnje čerstwa **z wody** wustupi. Dwě hodźinje pozdźišo wróći so wona z parnikom do Tarify, hdźež jej horliwje hołdowachu.

Lipsćanska pućowanska wustajenca a wukraj.

Kaž hižo dźensa ja Lipsćanski pućowanski wustajeńcu, kiž wotmětwa so wot 5. hač do 10. junija. Napraješowanja z Awstriskeje, Buharskeje, Južnoslowjanskeje, Češkeje, ale też z Holandiskeje, Ruskeje a w póslednich dujach też z Francowskeje, Belgiskeje a samótnišich krajow přichibraja z kóždym dnjom. Hižo tu je wšě towarstwa a jenotliwi wopytowarjo z wukraja samotwoli, tiž přijedu z dźěła z wobsebitnymi cyłahami. S wobsebitnym wuznamom je, so je wjazore filmy wo Dortmundskej pućowanskej wustajeńcy njejsche wojedu, jenož we tukraju, ale w póslednim cyłu też na nimale wšěch němskich parnikach. S tym dopołni němske knjihstwo nadobny nadawk, a mohł rjec, zyły schodźi swět zhoni we němskej pućowanskej wustajeńcy.

*

Maschiny a druhe naprawy na pućowanskej wustajeńcy w Lipsku.

Měrno za maschiny a podobne naprawy na namjesće techniskeje mały w Lipsku, hdźež je wot 5. hač do 10. junija powodźikowna němska ratarska wustajeńca wotmětwa, je so w swojej wulkosći ze 70 000 qm. hižo přichod wjacy tydźenjemi wobhadźiło. Něhdźe 500 firmow z runje 7500 maschinami a naprawami budu runje hele a jdźerole namětło pjelnić. Schódź je pućowanskiu wustajeńcu němskeho ratarskeho hospodarjenstwa hajnje wothamjenjenje, so njerozwoštanje tež ličbu. **Wustajeńca poskići dospołny wobraz wo tuthwilnem stejišću rozwića zyłeje ratarskeje techniki.**

Runo połowičnowaje wustajeńcy maschinow, kiž wospjetuja něhdźe 7000 cyłkow a na kotrejž firmy swoje wudźěli po šampinym serjadowanju wustaja, ma so pokazać wobłuk na wodźel, hdźež so maschiny sobom pósłedowjedu a prutuja. Budźe so pschi tom na kóždu druzinu dźiwać. Wobtydnjowar smjele składnosć, maschiny kóždeje firmy mjeje sobu pschirunawać. To je lěpschina, tiž so wopytarjej tak khěts jasy njepostaraja.

Směšk.

Wšitke jónu muž, tón mjelčeše tši dźowki, kotrejž běchu wšěch stare dołoj na mandźelstwo. Won pak njewědźeše, kotrej by prěnjej kwaš wuhotował. pschetož wšěch tši mějachu ženichow. Tuž je nan k sebi swola a dźesche:

„Sće dźowki, tu wam wšěm tšom wołu dam, we tej šebi ruzy nadobu wumyjece, a kotrejž najprjedy wusthnjetej, ta so njech prěnje wuda!"

Nan jim wodu nala; wone sej ruzy wumychu a dachu je sthnyć. Najmłódšcha pak mjenjaše, z rukomaj stajnje wospjetujo: Ja muža njerodźu! Ja muža njerodźu! A z tym machonjom sej ruzy najprjedy wusthnjenjetej, a tohodla też so prěnja wuda.

Starschej mužnyschtej cyłatej.

S Rězow M. N.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Schulske pschijimanje

dźěći, kotrejž su wot jutrow 1928 winowate, do schule khodźić:

w Pestalozzijej schuli: Póndźelu 16. haprleje w 9 hodź. za hólcow, w 11 hodź. za holcy w hołejšej turnowarni.

w Lutherowej schuli: Póndźelu 16. haprleje w 10 hodź. w sali;

w Lessingowej schuli: Póndźelu 16. haprleje w 10 hodź. w turnowarni;

w Fichtowej schuli: Póndźelu 16. haprleje w 10 hodź.;

w Tachantskej schuli: Póndźelu 16. haprleje w 10 hodź. w sali.

W Budyšinje, 2. haprleje 1928.

Měšćanska rada, schulski hamt.

Do wikowanskeho registra je so dźensa sapsało:

1. Na łopjenu 116 nastupuje akcijowe towarstwo **Sjednoćenych Budyšskich pazjernikow w Budyšinje:** Robert Diamant je jako zobustaw pschedsydstwa wustupił.

2. Na łopjenu 118 nastupuje **Budyšin šnkelnju akcijowe towarstwo w Budyšinje:** Jan Herzog je jako zobustaw pschedsydstwa wustupił.

3. Na łopjenu 1065 firma **fabrika kemikalijow a metalowych tworow Martha Salmowa w Sślónkezach** a jako jeje majićel hn. Martha wobzjenjena Salmowa rodź. Mrózej w Sślónkezach.

W Budyšinje, 12. februara 1928.

Hamtske sudnistwo.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" zmje pschich. wutoru (17. 4.) nuzne spěwanje w „Serbskim Domje" — nic w Kat. towaršowni. Přińdźće pak wšitcy! Dirigent.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu póndźelu w Serb. kofejowni.

Bukečanske „Serbske towarstwo" zmjeje jutře njedźelu, 15. haprleje, wječor w 7 hodź. pola Stangee swoje měsačne posedźenje. Přednošk je přihotowany. Po tym swětłowobrazy. Bohaty wopyt wočakuje Předsyda.

Bukecy. „Radosć" zmje pschich. srjedu (18. 4.) jara ważne spěwanje. Tohodla njech wšitcy přińdu! Mamy so na serbski swjedźeń w Hodźiju (20. 4.) přihotować. Dirigent.

Budestecy. Lětuši wulki wšoserbski zlět Domowiny budźe njedźelu, 8. julija, pola nas. — Přichodnu srjedu (18. 4.) wječor w 6 hodź. zeńda so předsydstwa Domowiny, jeje župow a našich bliskich serbskich towarstwow pola Rösikec, zo bychu z nuznymi přihotami započeli. Hłowne dźěło zmje lokalny wuběrk, za kotryž so zawěsće dosć mocow namaka.

Bukecy. „Jedn. Sokoł" zwučuje kóždu sobotu wječor we 8 hodź. Też wotdźělenje starših muži zwučuje sobotu. Přińdźće tohodla wšitcy a to z časom! Sokołwanje je strowe!

Domowina. Wšoserbski zlět w Budestecach! Z tutym přeprošuju předsydstwa našich župow, kaž też wosebje předsydstwo Budestčanskeho serbskeho towarstwa „Lubin" a susednych towarstwow na najnaležnišo na srjedu, 18. haprl, wječor we 6 hodź. do Rösikec hosćenca w Budestecach. Tam chcemy wuběrk za zlět wutworić a hłowne zasady wuradźić. Přińdźće pak wšitcy! Předsyda.

Hodźij. Tudomne serbske towarstwo „Hendrich Imiš" zmje přich. njedźelu, 15. haprl., pop. w 5 hodź. swoju zhromadźiznu pola Mrózec.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" zmje jutře njedźelu (15. 4.) wječor we 8 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w Henzlec hosćencu. Přednošk je přilubjeny. Knjeża dowěrnicy njech to dale wozjewja.

Hrodźišćo. Spěwny wotrjad „Zerjow" zmje přich. srjedu (18. 4.) wječor we 8 hodź. jara nuzne spěwanje. Přińdźće wšitcy! Kěrk.

Komorow. Naša „Jedn. Sokoł" wuhotuje při składnosći 5lětneho wobstać njedźelu, 15. jutrownika, wječor we 8 hodź. w „Kačej korčmje" wulki sokelski wječor ze spěwami, dźiwadłom, kuplejemi, deklamaciju a zwučowanjom Sokołkow a Sokołow. —

Luž.-serb. Sok. Zwjazk zmje njedźelu, 22. haprl., pop. ½2 hodź. w sali Serbsk. Domu w Budyšinje zhromadźiznu předsydstwow a wuběrka. Kóžda jednota dyrbi zastupjena być. Starosta.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa" zmje jutře njedźelu pop. w 3 hodź. swoju zhromadźiznu. Wšě lube sobustawy a hosćo so wutr. přeprošuja. Předs.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždu **póndźelu** nawječor wot 6—9 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje" (w małej stwi).

Zadanjamy nalutowańske pjenjezy
z 5—8½ procentami
po wučinjenju

Šekowe konto z 4 % dycz dalšich wudawkow
Dawamy kredity, wobstaramy hypoteki a hódnosine papjery kaž wšě druhe bankowske dźěła

Přijimamy a wupłaćujemy też pola filialkow we Wojerecach a w Khočebuzu a agenturow w Kulowje, Wjerbnje, Łazu, Rakecach, Nowem Měsće, Wulkich Zdźarach, Khróšćicach, Barće, Delnim Wujezdźe

Serbska Ludowa Banka ...šinje

Divan-přikrywy předłoh za łoža běhače z tkanin tkaniny za počehnjenje mebłow dekoratiske tkaniny we wšěch płaćiznach
Otto König w Budyšinje před Mjasowymi jětkami k. telefon 3167

Derjezdźerjany
hontwjerski wóz
(amerikanska worjeńca)
je hnydom na předań
Zhonić w „Serb. Now."

Čerwjenosć nosa
móžeće sami wotstronić.
Rozprawa darmo, jenož wróćo porto připołožić Erha-Haus Abtlg. 316 Berlin W. 30.

Wokoło **20 trjebanych**
kołow
za mužow a žony ma tunjo na předań
J. Schieback w Budyšinje
na Mužakowskej drózy 4

Swajcarska
Lactina
znamka „Anker"
bižom wot léta 1882 najlěpše narunanje mloka k picowanju dźelatow a prosatow.

5	kg	4.50	hr.	daju	80	Liter	Lactina-mloko
10	„	9.50	„	„	160	„	„ „
25	„	20.—	„	„	400	„	„ „
50	„	40.—	„	„	800	„	„ „

poručuje
Žitny dom w Kamjencu

Wosebity wobkhod
za
nawěčnicy, šćipanje, (Klemmer)
dalokowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Seminarskej drózy 5.

Parny vulkanisěrowanski wustaw
M. A. Fuhrman w Budyšinje
při Mjasowych jětkach 8 Telefon čo. 3053.

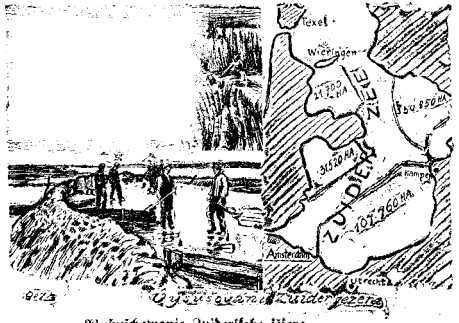
Wěcywustojnje zarjadowana z nowočasnymi naprawami wuhotowana, wuporjedźerna za awtowowe mantle, za mantle motorskich, jězdnych kołow kaž też za šlawchi.

Hódnostna metoda — spěšne a tunje podawanje.
Žane čakanje! Žane čakanje!

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobutow spěšnje
derje a tunjo
Wobućowy dom Mark w Kukowje

Gibraltar ſaha jako najbóle k połonju leżazy kónz Schranišeje do morja. Tu twori morjo wuſku wuſizu ako dróhu. Gibraltarja ſu ſo Jendželeſenjo dawno ſmjozowali a jón hač na najkſpje wobtwjerdžili. Jendželſki admiral ſir Roger Keyes je tu njedawno wobſkadki jendželſkeho łódźiwa ſhromadźił. W paradże nimo njeho cżahnu.

Wuſuſchowanje Zuiderſkeho ješora.

Tutón ješor leži w Hollandſtej. Wón hakle je tež we ſtarych cżaſach naſtał. Pſchi zakoſtnym wichorje roſtorhachu mórſke ſołmy wuſzke pſchirodne haczenja na ſaſtupje kraja, do morja ſahajcego leżaze. S tutych haczenjow ſawoſta jenoż wěnz kupow, dżenża pſched Zuiderſkim ješoram w morju ſo namakazych. Zołmy morja pſchikrywachu niżiny, kotraż bě nětkły płódna krajina. Hollandſka je ſo ſmuźila, ješor wuſuſchicź. Pſches ješor twori na 30 klm. dołhe haczenja. Te wobmjeſuja hiſchcże kanał, pſches nětkuſchi ješor wjedźazy. Wodu, kiež haczenjow ſawoſtatu, mjetaja mózne ſtampy w nozy a wodnjo do kanała. Na naſchich płódach ſtejazych wobraſach widźimy, kak haczenja w helwak nitkim ješoru twarja. Po něźim dno ješora wuſchnje. Hollandſka dobudże ſ tym ¾ miliona kórzow abo 850 000 jutrow naſlěpſcheje role, dobudże zyłu provinzu. Dźeło je ſobu najwjetſche kulturne ſtutk naſcheho cżaſa.

Molerjo mjes ſobu.

„Sakuſch — tołſty bankowník Stotokowſki je mój poſledni wobras ſa 6000 hriwnow kupił.“
„To je jemu do kl . . . ſtrowo.“

„Bratſiko, praj mi — hup — hdże bydli — hup — hdże bydli — hup — Pjeluſchkez Pětr?“
„Ale cżłowjecże — ty tola ſy Pjeluſchkez Pětr!“
„Njebłedź wſchak, to ſam wěm. Ale hdże bydlu — hup — cżyſt wjedźecź!

Hdże ſo jenoż hoſcżenzarka dli?

Wopytanje wobraſa w tydźenſchim cżiſle: Stajcże wobraſ na ſtowu. Wuſkoczniu poſtawu dźecża namakacże lohko w ſtarym deſkowym płocże pſchi berczkach.

Hódanczko:

Bur mje wita do żita, ſo jom' krupy njeſbija.

Wuhódanje hódanczka w tydźenſchim cżiſle: Swjaty ſichi.

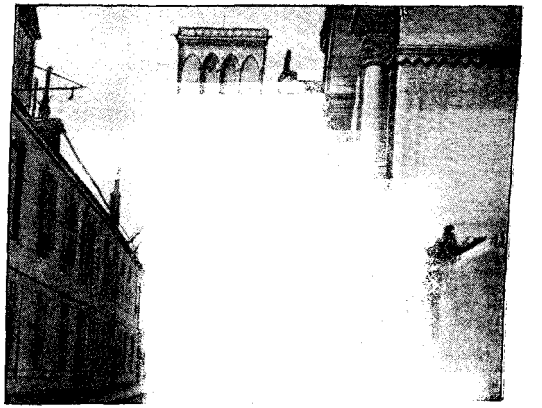

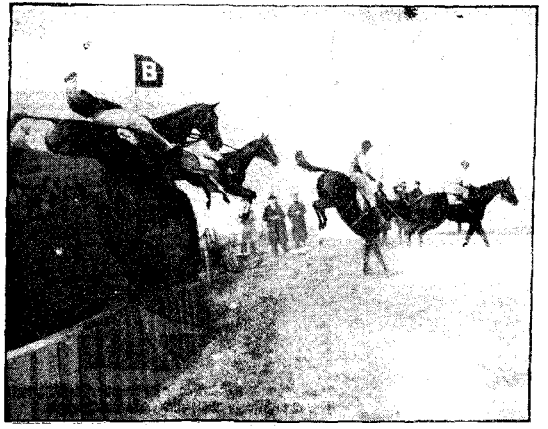
Naš čas we wobrazach

Čo. 15 W Budyšinje, 14. haprleje 1928 4. lětnik

Wěża Korla Wulkeho.

Naſch pódlaſtejazy wobraſ wjedże naſ do měſta Tours w połońſcheje Franzowſkej. Měſto je praſtare. Hižo ſtari Nomiſzy ſu jo ſakoźili. Nětkły bě ſ krutej twjerdźiſnu. W jeho bliſkoſcżi poraſy Korla Martell Arabow. Zyłu Schpaniſku wobkuježo dźechu ſo hač do połońſcheje Franzowſkeje nawalili. W lěcże 853 dobuchu měſto Normanojo a jo wupuſcżichu. Franzowſkaj kralaj Karl VII. a Ludwig XI. rady w nim ſyzleſchtaj. Heinrich III. ſamo ſejm do tuteho měſta powoła. S tym měſto na nahladnoſcźi a wulkoſcźi jara roſcżeſche. Nětkły je wobdawaze wobkwjerdżenja ſu dżenża wotnoſchene. Dżenża ſmjeje nětkły 75000 wobydlerjow. Wěżu ſ lěta 800 bě Karl Wulki natwarićź dał. Na naſchim wobraſu pſched tutón twar ſtupimy. Tutón pomnik dawno ſaſchłych cżaſow je ſo njedawno ſyzynył. Sſuſobne twarjenja je ſtraſchnje wobſchkodźił.

Napſchemo jěchanje.

Na naſchim wobraſu ſmy pſchihladowarjo hroſneho nakoźta, mjenujzy napſchemo jěchanja. Tajſi nakoźt dale niczo njeje hač hroſna draczina koni. Ju dyrbjeli ſ internazionalnymi wuczinjemi ſakaſacź, ſ dobom pak tež Pruſſakam bicze ſerbſkich dźeći, hdyż mjes ſobu w ſchuli ſerbſzu rěcża. Naſch wobraſ wjedże naſ do Jendželſkeje. Njedaloko Liverpoola wukonjeja tajke jěchanje pſches wſchelake ſtraſchne ſahaczenja. Njedawno 30. měrza t. l. w ztmě ſo pſched oſgbanzanſkim kralom tajke jěchanje. S 42 jěcharjow bu jenoż jenicźki ſ dobyczerjom. Styrikrót 41 ſo je ſwojimi konjemi ſtraſchne ſahaczenja pſchekeczowſchi walichu. Wjele drohotnych konjow dyrbjachu dokłóź. Jěcharjo ſkamachu ſebi ſwoje cżike ſtowy. To mienuje ſo roſum.

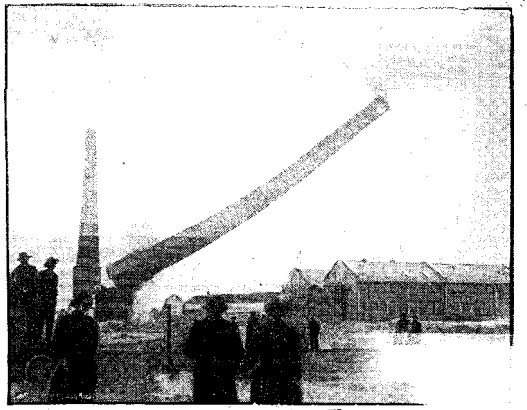

S nadrosnej dróžku po puczu do Parisa.

Woženja ſ dróžkami ßu dżeń a żadnische. Spěschnische aiwtomobile dróżki po nječim zyse wutłóczuja. Jedyn ſ dróżkarjow, wěsty Hartmann, na myßliczku pschińdże, ßo ſ Barlina ſe ßwojej dróżku na pucz do Parisa podacz. Loni bě mkoda Parižanka Rahela Dorangez ſ konjom ſ Parisa do Barlina jěchała. Sbožownje do Barlina dozpi. Pšches Wannsee pola Barlina jěchaja setka spomnjeneho Hartmanna. Tón pschińdże na myßliczku, ſe ßwojej dróżku a konikom do Parisa dojěcz. Wón ßlubi knjeznu Dorangez w Parisu wopytacz. Nasch wobras pschedwiedуje nam jeho wotjězd ſ Wannseea. Cžrjódy wežipnych joho pschewodżeja.

Hobr pada.

Płunarnja (Gasanſtalt) we Schmarzendorfse pola Barlina je ſcinorjena a dodżerżana. Ju ſ nowymi pschiprawami wuhotowacz a pschetworicz, ſa to by wjele pjenjes trěbnych było. Tak ßu na myßliczku pschiſchli, ju zyle ſwottorhacz a wotnowycz. Na jeje měſinje chzedża wulku thorownju natwaricz, wyßoke wuhnje ſ podtſélenjom powaliwſchi. Na jemju padnywſchi ßo roßroża a truchi ßo wotwoża. Na naſchim wobrasu widżimy, kak 62 m wyßoki wuheń pada. Jón ßu delka na jenym boku ſ drjewjanymi ſtokpikami podbili a potom je ſapalili. Hdyż ßo ſtokpili pschepalichu, wuheń padny.

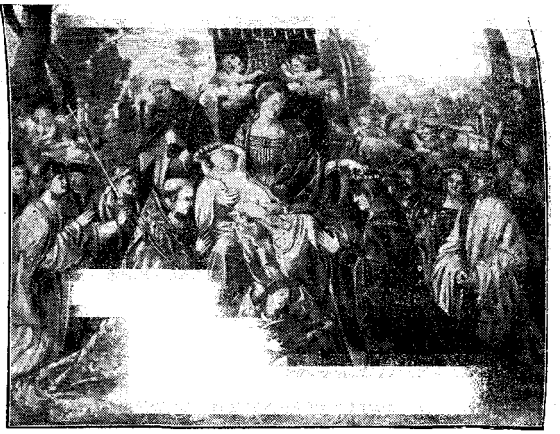
Preſident ſtatneho ſtatiſtiſkeho ßamta tajnz radżiżel Wagemann. Jeho ßu ſa wodżerja pſchichodnych wólbow do ſtatneho ßejma ponjenowali.

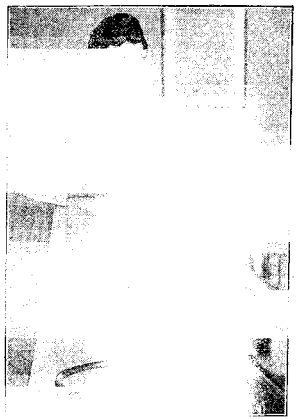

Erwin Parker, pſchedżyda němſko-amerikaniſkeje namě-ſchoneje komnißije ſa wotſchkodżenſke należnoſcze.

Drohotny wobras.

Straßowſki klóſchtr w Prazy chowa drohotny wobras Nurembergſkeho molerja Dürera. Tutón je runje pſcheð 400 lětami 6. hapreleja wumrěł. Do Nuremberka (Nürnberg) běchu jeho ſtarſchi ſe ßkonjanſkich krajow pſcheczahnyli. Dürer je wjele ſajimawych wobrasow, ſ wjetſcha nabożneho wopſchijeża, molował. Dżenż ſa nje hobrſke płaczijny żadaja. Sa podła ſtejazy wobras ßu Amerizanjo Straßowſkemu klóſchtrej milijon dollarow abo po naſchich pjenjeſach něhdże 4 milijony 200 000 hr. ßa dżili. Najſérje cžéſkoßłowaniſke knjeżeſtwo ſamy pjenjes ſapłacżi, jo kronjeby tutu żadnoſcz ſhubił. Dürer je w lěcże 1506 wobras w Benadkach (Venedig) molował. Wón pſchedſtajuje Bożu maczeř ſ Jeſuſom a cžatkom Pſcheð nimaj klecża tehdomniſch bamž, tehdomniſchi němſki kheżor a němſcy wjerchojo tehdomniſcheho cžaßa. Dokelž ßu jich podobiſny wurjadnje derje trjechene, je wobras telko hódny Kežor Rudolf II. wobras do Praha pſchiniješe. W běhu cžaßow bě w wſchelakim wobßedżeńſtwje.

Woptawarka cžaja. W Jendżelſtej je wěſta Marhata Irmingez ßo k tomu wěnowała, cžaj woptawacz. Wſchědnje powoptuje 300—400 drużinow cžaja. Po jejnym wuprajenju wikowarjo ſ cžajom jón do wſchelakich ſtron Jendżelſkeje pſchedawaju, ſa tym hacz na woda teje abo tamneje krajiny ßwoje woßebitoſcze, ſo ſ njej cžaj dobry ſwarja.

Měſchczańſka korczma w Dortmundże. Měſto Dortmund je korczmu pokupiło a ju zyle po jotiarſku wuhotowało. Wopraſowni jotiarſki nadobu a wuſtrojowanje je pobuſowało a w korczmje ſamjeſcziło

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 sł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 sł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde so. płaci 10 sł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihtišćernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domju w Budyšinje. Telefon 2887.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały sjadk 20 słot. pj. Wobchadnje so stajace nawětki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy sj sj sjadk płaci so 60 słotych pj. Rabat po tarifu. s sj

Čisło (Nr.) 89 | Budyšin — póndźelu, 16. hapreleje 1928 — Bautzen | Lětnik 81

Lětadło „Bremen“ na Greenly Island.

Kaž je so hižo zdobyło, je lětadło „Bremen“ dla zwjedobjanja benzina nuzowane było, na Greenly Island, małej kanadiskej kupje, k jemi pschistajeć. Pschi tym je lětadło wobschkodźenje pocjerpiło, z čimž staj so propeller a jedyn podkantk wobschkodźiłoj.

Hakle někotre hodźiny po nuzowanym pschistajenju „Bremena“ k jemi je zwobodniły knjes j Hinefeld zledowacy schkriftowy telegram Newyorskiej pižarni potnóznoweho Lloyda pósłaćej mohł:

„S njedobatanjom benzina smy nuzowani, na Greenly Islandje w Belle-Isleskej mórskej wuzinje k jemi pschistajeć. Mjechamy mhlu a napschećiwny wětr. Smy zdrowi, ale smy dospolnje wustali. Dajcje powěsć nowinam.“

Greenly Island.

Greenly Island, hdźež je lětadło „Bremen“ nuzowane było, k jemi pschistajeć, je małka kupa z 14 wobydlerjemi, kotraž Kanadze pschisłuscha a někotre 12 kilometrow wot Labradorskeho brjoha w mórskej wuzinje nijes Nowofundlandom a twjerdźinu leži. Mórska wuzina je zyle z ledowymi schkrutami zaraćena. Na kupje žamej je pódła zwonkowne (wobswětlajeje wěže) jenož bydła a składowanje kanadiskich rybakich towarstwow. Sa cząs symskich a nalětnich mězacow nježe kupa pschistupna. Kak wobcježnje tu wobstejnosće, je z teho spóznać, so nětcząschi zwótkownik (strażnik na wěži) na Greenly Islandje, kotryž je hody w Quebecu pschebył, zo hakle 17. měrca na kupu wrócći, hačrunje bě so hižo druhi dźeń hodowu na pucz nastajił a sa swoje wuczowanje pjenjezy zapschah wuził. Pola tutoho franzowsko-kanadiskeho zwótkownika a jeho žonowy su němscy letarjo j hosćenni. Po powěsćach tu tam derje sejmowni. Bydła tu pjecza wubjerne, kłady bohate.

Po wobstejnosćach, kotrejž tu letarjo na Greenly Islandje nadeschli, kapitan Mc. Giffen z Canadian Steamships, kotryž je letdźesatki w tamnych stronach jědźił, sdźiwny wobras podawa. Po nim je kupa na najbóle zasněžene městno, kajkeż może žebi człowiek mysliłeż. Wona je mnje mały dypk we wodze, kotraž pak je srajmjerschcha cząs do 1. julija zamjerznjena. Blizka wjeść, kotraž je 20 mil zdalena, rěka Genievre na Nowofundlandskej. Schtóž by chcył ja cząs kupy Greenly Island wópuschćeć, by dyrbjał 30 hač 40 mil po lodje puczowacz a by potom, hdy by dosć mél, pjenjezy sapschah dostał, kotryż by jeho hač do Heidza na Nowofundlandskej z železnizy dowjesł.

*

Wolnuślenje, Junkerske lětadło z pilotom Melchiorom a knjezom Junkersej jako pazažerku do Greenly Island pósłaćej, je so hač na dalsche pschischiło, dokelž so tón njemóžne być, na kupje lětadło bjes wobrěžnjosćowu pschistajeć.

„Bremen“ so na lód pschistajił?

Po rozprawje knjeserstwowego zastojnika z Greenly Islanda, kotryž je zastupjerja Wolffez telegrafiskeje powěsćernje wopytał, je lětadło „Bremen“ dla kupineje skałateje formazije dyrbjało njemóžno być, so na kupu pudźeć, ale je jnadź so na sćužodnym lód k jemi pschistajiło. Zastojnik praji, so je lód w nětcząschim cząsu dosć tołsty a kónc cźežke automobile nježe, kotrejž porjadnje k pósłstkam a telegrafnym stazijam jědźa, kotrejž dwě mili dalóko pschi Quebecskim brjohu leża. Jeli so lětadło njeby wobschkodźene było, by móžno było, jo z lada na kraj dowjesć. Kupa, kotraž je ptacze wulkowanischcžo kanadiskeho knjeserstwa, je bjes kěża, někotre 800 metrow dołha a jara wuska a někotre 80 stopow wyšoko z morja dožaha.

*

Hačrunje khrobli lětarjo njeju wottnkujenu kónz, Newyork, dozpili, je tola radosć w Europje kaž w Ameriki wulka, so su zbožownje Atlantiski ozean pschelećeli. Hdyž powěsć wo pschileżenju „Bremena“ na Greenly Island dóńdże, kanadski delni sejm swoje wuradźenja pschetorhny, so by so powěsć jemu zdźěła. Ministerski president Mac Kenzie King lětarjam Köhlej, Hünefeldej a Fitzmauricej w mjenje kanadskeho knjeserstwa pożołstwo, w kotrymž lětarjam zbožopschecza kanadskeho ludu a knjeserstwa pschi składnosći strowego pschileżenja do kanadskeho kraja k dokonjenju přenjeho rauscho-wjezorneho pschelećenja nad Atlantiskim ozeanom wupraji.

Dalsche zbožopschecza wotpósłachu amerikanski president Coolidge, němski president Hindenburg a awstriski president Hainisch. Jendźelski kral da pola němskeho pósłanja dr. Stbamera w Londonje zbožopschejace pismo pschepodaćz.

Lódlamak na pomoz jěze.

Kanadske knjeserstwo je lódlamak „Montcalm“ wotpósłało, jo by so k Greenly Islandej pschedźěłał. Njedźelu rano ½6 hodźin amerikanskeho cząsa jón pola Norts Sidney wohladachu. Wón so nježakótwi a dale k połnozu jědźeše. Wotkoło 11 hodźin bě wón k kupje Antidosti pschijeł. Sda so jara dwělne być, hač budże so pschez lód k kupje Greenly Islandej pschelamacz móz.

Lodowa sawjera.

Němscy lětarjo na Greenly Island su 10 mil schěrokej lodowej sawjeru wot kanadskeho kraja wobsamknjeni. Zich położenje je so hišcze z tym zhorschiło, so je so jenički telegrafowy grot w St. Lorenzskim zaliwje rozterhnył. Powěsće dyrbja so do Fampointa telegrafowacz, k wotkal so do Point Armoura schćitkuja. Wupowjedźenje powoda, kotryż je so dnješa z wjedrom pschetorhnyło, so z najwjetschim spěchom stawa. Kanadske knjeserstwo je wjchćmi stazijam wokolnosće Belle Isleskeje mórskeje wuzimy poruczyło, so bychu wschě dostate powěsće wozjewile. Sasejnika radiowskeje schćitkowarnje w Point Armouru je wjele radiowskich stazijow wo dalsche powěsće nadběhowało. Wón je wotmolwił, so je hižo wjele powěsći, schtož wě. Dalsche powěsće móża so jenož z pomocu kurěrow abo pžnjatich žanjow pschez lodźičcza dostać, kotrejž Greenly Island wot blišcheje telegrafoweje stazije Long Pointa dźěla.

Podarmotne popytny.

Lětadło „Duke Schiller“, kotrejž bě na leczenje do Greenly Island puschczilo, je so sobotu popołdnju dla gustowych mjeczelow dyrbjało na kupje Seven Island k jemi pschistajić. Wono dźiwjsche njedźelu popołdnju dale leczeć. Prezident kanadskeje powětroweje słužby je dźenża do Murraya Beya k dołhemu ranju wot Quebeca leczał, so by wot tam wuleczene druhich pomocnych lětadłow do Greenly Islanda wodźił. Też nschelake wulke amerikanske nowiny su zpytale, lětadła do Greenly Islanda pósłać. Dale je lětar Louis Cuisinier sobotu z lětadłom wuleczał, tola tež wón njemóżesche wuspěcha. Wězwusłojni na to pokazuja, so je wjedro pschi Labradorskim brjohy jara hubjene, a so je leczenje do Greenly Island z wulkimi strachami sjednocene. Dzeanski lětar Byrd, kotryż je za cząs wojny lětadłowu stazju blisko Nowofundlanda wodźił, praji, so pschi Labradorskim a Nowofundlandskim brjohy njeje možne, lětadło k jemi pschistajeć.

Němskonacionalni přeciwo republicy a přeciwo Francowskej.

Wjsbjerk němskonacionalneje ludoweje stronY je so hrozbje z organisaziju Bismarckeje młodźiny, stahlhelmom a jednorozcznymi němskimi swjatkami sobotu w pruškej wjsnowni na sjedź sch.ol, pschi kotrymž bě też prušli prynz Oskar pschitomny. Pschedbyda němskonacionalneje ludowe strony, hrabja Westarp, w swojej wotewrjazej rěcži na to pokaza, so je němskonacionalna strona swojeho **monarchistiskeho smyslenja a swojeho pschećiwnistwa pschećiwo republiji wěrzyła.** Hačrunje je do knjeserstwa zastupała, njeje pschećiwnistwo pschećiwo nětcząschim knjeserstwowemu systemej a pschećiwo njewobmjesowanemu parlamentarizmej spschećiła a to też njebudże cźinić, hdy by so hišcze raz knjeserstwowa strona sćisnyła.

Wo swonkownej politiki rěcžo, zapódłanz z Freytag-Loringhoven, praji, so je za satkadnym smyslom Stresemannoweje politiki, so chce Němsku do systema entenezinych mozow zarjadowacz. Němskonacionalni mója jenož politiku za prawu spóznacz, kotraž dorosmnjenje z naturistimi pschećiwnikami Francowskeje pyta.

Rozrisacy wusud w poruhrskim hórnistwje.

Němske dźelowe ministerstwo je sobotu po 3½hodźinskim jednanju rozrisacy wusud wo dźele w poruhrskim hórnistwje wuprajiło. Po nim ma so w podkopach pod jenju dale wošym hodźin dźełacz. Dźelanjsi cząs dźeławerjow nad jenju, kotrejž njepotrjebnje z wurwanjom swinja, ma wot 9 na 8 hodźin stróżi. Runje tak so dźelanjsi cząs dźełacerjow nad jenju stróżi. Hačz so rozrisacy wusud pschijima abo zacźisnje, ma so hačz do 18. hapreleje wjeczor w 6 hodźinach wotjewjeć.

Kaž je wot **dźełodawarjow** zjtyschcež, tuchi rozrisacy wusud najsterje wotpokaża, dokelž njetschje porjadenje za nich j powjetschenjom mdy pódła złorćenja dźełanskeho cząsa za tunu wuhla 75 pjenjezkow wuczinja.

Wulke njezbože w Barlinje.

W Barlinje je so na rógu Wulkehanskeje a Wójskoweje dróhi cźežke njezbože na dróhowej żelesnizy stałe. Cząh tjoch połnowobdatych wozow so po nahlej dróhi dele jědźo k kolije cźišny. Wozy so dospolnje rozbiechu. Snydom zajsowana wobnjowa wobora **5 mortwych a 25 cźežko ranjenych wotnjeże. Wobras hrózbneho sapuszenja so poskići. We wulkich tužach krwe rozstorhana krwawa drasta, klobuki a schchedźejcznicy leżachu.** Wopory běchu z dźela po zbožowje na wulke drjewjowe schpaki naschłapjene. Hačz dotal njeje zwěrjene, z čim je so njezbože zawinowało. Mózno je, so je wozy njejsu sespinale.

Polncare za zbližnje k Němskej.

Hlowny redaktor „Gazette des Nations“ je Poincarea nanutkował, so by so wo wutoženju nowin rozprajił, kotruž je jeho poslednja rěcz nadeschła. Poincare je z listom wotmolwił, w kotrymž praji, so drje nima ja nusne, hischcze zbožu posledniu rěcz rozsajnicz, tola na to pokaża, so może, hdyž Němska swoje winowatosće po Dawesowym planje dopjelnja, jenož prajicz, so je je jadźerzenjom Němskeje jara spokojom a so je wjesoły, so tale politika Němskeje **zbližnje mjes Němskej a Franzowskej smožni**, ja kotrejž je hynadom po skónczenju wójny jadał.

Litwa a Pólska.

Pschichodnu pjatk so w Barlinje němsko-litewske hospodarske jednanja zapoczny. Mjes Litwu a Pólskej je mjes tym hižo jara zwone położenje w tym spóznaty, so so jutry hižo zjwy nanujcny wobchad zapocza. Mjetne wujchnosće tuchu dojednale, so symje so mjeja na pokasanje pschetchadnych wopitnow pschekrocźicz. Namjesne wobydlerstwo je to zjwje wuzjwało. S pólskeje strony je so pola zwonkownego ministerstwa hižo wobzelity departement za Litwu pschiprawił, kotryż je dotalnemu schefej za rańsche wotdźelenje, Polowej, podstajeny.

Jednanja pólskeho zwonkownego ministra Saleskeho w Romje.

Po zdźelenju italskeho knjeserstwa wo pjatkownym dwěhodźinskim rozrěcženju Saleskeho z Mussolinom, pschi kotrymž su so, kaž je pólski zwonkowny minister podźiłcho rjekł, jenož powschitkowne europske praschenja rospominałe, je so pokasało, so su prawdźe wobeju krajow zjene. Rozrěcženje je wutrobnosćz we wobstejnskich poczahach a poměrach powjerdźiło. Wutrobnosćz pocźahow je so zjmbolizuje z pschepodaczom pólskeho wojerskeho zasłužbneho kżiża prěnjeje rjadowne na Mussolina wobdźěleneho, najwjetschemu wuznamjenju, kotrejž je marschall Piłsudzki wobdr Mussolinej zjwjeźe. W podźiłcznych rozrěcženjach dyrbi so wo wobzebitych rozrěcženjach wobeju krajow jednacz. Saleskeho offizjalny wopyt budże hač do pónđźele wjeczor trać. Wón pak najsterje dźeże w Romje wostanje. Też su so někotre hospodarske pschasche. Po położenju wenza Pschi rowje njesnateho wojaka kral a kralowa Saleskeho pschijataj, kotrejž pólskim hosćam hosćenu we kralowskim hrodźe wuhotujetaj.

Ruske smjertne wusudy dla hospodarskeje napreciwneje revolucije.

Ruska telegrafowa agentura powe: **Najwyschschi sud je** po 22dnjownym jednanju proczeh pschećiwo **dwěmaj Moskowskimaj privatnymaj kreditnymaj towarstwomaj sćonczi a wobstarjerjow sa winowatych napschećiwneje revolucije w hospodarskim nastupanju spoznał. Jich wina je so we systematiskim wobschkodźenju** napschećiwo statnym wustawam spóznała, so bychu kredity k spekulaziskim nakupjam na njeskatnje waschnje dostali a finanzne wiki **z njepschikrytymi k woli dajczni smenkami a na sdace akzeptowanymi schelami** pschepławili. S 42 wobkorżenych su k tymjerej sajudźili schćeżu kolektiwow sarjadnistwa spomnjenej towarstwow a namjetneho direktora hospodarskeho birowa staroze banki Nikolajewski. Druhich su k jastwowemu thłostanju po schćeżi mězacach hač k dwěmaj lětam sajuu-

žili. Jenoho wobžorženeho su wuwinowali. Sud je wobsamknył, so by **amnestija** za sahnjenych **k smjerći njeje** nałožiła. Sakitarjo su próstwowe pišma wo wobgnadženje sapodali.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźela, 16. jutrownika.

Kanizija — Drogona.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1".

1865 poda so Gustav Jakub, rěčnik w Budyšinje, **za** pućowanje do Jeruzalema. Bjebo bratr serbskeho wótčinca Arnošta Bohmwěra Jakuba, fararja při Michalskej cyrkwi, syn serbskeje sturšeju w Budyšinje, Nan wobsedźeše měšćanske kubło. — Gustav Jakub běše jara nabladny a česćowany jako rěčnik a lubosćiwy zastarał a zarěčnik syrotow, měšćanski zastupjeć a radny knjez. Dźerżeše so kruće k swojemu ludej! — Hdyž so Serbowstwo zbudźi, słušeše sobu ko narodnych dźěłaćerjow a wobdźěłeše so při wšitkich serbskich zhromadźiznach a dźělach. — W lěće 1865 pućowaše do Jeruzalema a do Egyptowskeje, štož tehdy něšto wšědne njeběše. Z wěrjacej wutrobu khodźeše po městach, na kotrychž běše nětdy jeho Zbóžnik khodźił a wozhóženy wróći so domoj. „We mojej wutrobje běše čicho a w mojej duši radostne, jako běch tu najwjećišu krajinu cyłeje zemje přebadał. Połny pokornosće, lubosće a dźaka přećiwo mojemu Knjezej a stwórićelej čelinjach ja wjesoleje mysle dele do Bethanije." Takle so sam wuznaje we swojej rozprawje, kiž je do Serb. Now. wo swojim pućowanju podał. Jako zemrě 27. II. léta 1889, zawostaji wulki dźěł swojeho zamoženja serbskim wosadam a wustawam. Maćicy Serbskej wotkaza 300 hr. a k wuměnkej Pomacy też 300 hr. Dźowcy swojeho bratra Enki, kotraž so pozdźišo wudała njeje, spisa do jenoho pomjatnika:

Nóndy smrći naródu,
Lićkow róže zandu,
Bóža njewinosće,
Wěčnje zjara kće.

* 1863 Ludwik Kuba, nadeń našeho ludu, kiž je wo nim wjele přeskerdom knihu. Sćelemy wulkemu mišnjej mjamuśnišo zbožopřeća.

* 1863 Jurij Kral w Radworju, konsistorialny radźićeł w Drježdźanach, serbski rěčaspytnik, wudawar wěźnjer a słownika. Bóh nam jeho zakhowaj!

1703 mał Budyšśke tachantstwo wot wjercha Antonia z Lichtensteina město Serachow.

Trawička, ty molička,
Praj, što maš do dźěła?
„Sćerp, zemju wołźěwam,
Dnes'ćičku ji rjanu dam,
Zo so lubje snježa".

Trawička ty samotna,
Što maš w twojej ruce?
„Lude rjane rožički,
Kiž ći sćelu pod nohi
Na brjózku a luey". H. Zejleŕ.

Přisłowo: Hawrlejo pjelni pupki, Mejo rozpušća jim hubki.

*

— We Wjedrje. Wjera thermometer we dnio + 10. Dnjeka rano we 8 hodź. barometer 723, hygrometer 1-3, thermometer w nozy + 1. Wuhladny, na dalsche mokre wjedro. — Rjana f wjeselnej je ho wot pjatka sem pśichoźiło nad fśeźenu Europu wulpśichetśdła a wujchinu hoźa na rownu Europu wulpśichetśdła. Na najśichich stronach serbskeho cźasnje powetra f wjerćana a polonja f kedźiwarni f ranje a połnozu. Wjera powołdnju sajo hrimanje Budyšśe jerom bóle f połonja pjećećakmy. Dešćik je to dešćeše. Dźenja maamy nětko šuhu kurjawu. Powótr je drje hišćeze jśery, tola niz tak lodowity kaž sobotu a wječera. Schkleiza pokasuje pśeźego hišćeźe na njewobstajne wjedro. Jutśe wutoru sfhadźa błónćko 5,01 hodź. a thowa je 6,59 hodź. Mjeźaćk sfhadźa rano 4,27 hodź. a thowa je powołdnju 4,34 hodź.

— **Kraduli** su 14. haprleje t. l. dopołdnja w 11 hodźinje f jenoho dwora Połnóźneje dróhi muźaze kolo, kiž mějeśeze cźorne krośna, hujena a błótowaj schkitakaj, hojeśśibinjene wobjabło j cźełwjenjenaj gumijowymaj pśichmadlomaj, njemějeśeze pak ruźne spinadło. Mějeśeze dale Torpedofki šamoběh, cźełwjenej gumijowej wobwrježi, mjenowa taśiźeźa a rjeźazowe kolo běśeze i aluminijowej bronzu pśechebarbjene. Wo wěźowne hdźěkenje prošny kriminalne wotdźělenje w Budyšśinje.

— **Njerjsoże na dróhy.** Pśichi pśicźeśěhnjenju automobila frasły w nozy na njedźelu f dwěmaj wošobomaj wobsadźeny automobil na Wjeleźańšćej dróhy do schtowna. Automobil běśeze ho pśichi frajźenju tak wobpśichodźił, so dwrbjachu jón wotlwjeśeć. Wošośe, kotrejž w automobilu sedźeśeźichej, bjes wjetśicheje śkody woteńdźeśichej, pschtoż jenož jena wošoba so je schkleniu lohko w mjeswocju frani.

— **Nózni hewrjekarjo.** W nozy na pónděźelu wokoło 2 hodź. nětkśi ludźo f wolanjom a hewrjekanjom na Drjewowych wikach měr kažachu. Polizajśkemu sajtojnikej, kiž pśicźeśiwu nim sakrježi, jedyn f wobdźěłenych, 26-létny tudomny bludaŕ, pschi sajśkanju podawka tajke wobsźeźe rośeze cźinjeśeze, so dyrbjeśeze sajtcźnik bldarja sajeć. Temu so tutón najbórje pśicźeźiwjeśeze, so mózeźe jeho sajtojnik jenož f pomozu dalšeho polizajśkeho sajtojnika na straźu dowjeść. Dokeź pak sajaty duzy na straźu sajtojnikowaj wschelake wudnika nadcźva, budźe ho wón nimo pśicźeźiwjenja teź hišćeźe dla jśkichwdźenja sajtojnikow pśched sudom samokwicź dyrbjeć.

— **Sswój 25létny městny a sajtojnski jubilej** žwjeźeśitaj dźenja póndźelu 16. haprleje sud. radźa knjesaj Bruno Stenzel a Korla Engler pschi tudomnym katolśkim seminarje.

— **Sswój 25létny wobthodny jubilej** žwjeźeśi tele dny knjes pśichkupc Albert Lehmann na Polnóźnej dróhy. We lěźe 1903 pśicheloša wón wot žwojeho nana mjdkowu fabriku a 15. haprleje 1903 wotewri w šamźnej leżownośći wosbežity wobkhod ža zigary.

— **Schwerdinerez wobkhod** manufakturowych towarow a šlatow je f Khežoŕiśkeje dróhi na Paulišśi dróhu 31, do prenjeho poschkoda pschepołożeny.

— **25. městny jubilej** žwjeźi śchiwórkŕ 19. haprleje knjes faraŕ Berg, kiž 25 lét jako evangelšti duchowny we Budyšśinje šłužkuje.

— **Nowe pjeźbrihowarje žo f wobkhada jeźahnu.** Nowe pjeźbrihowarje je wukraj nejbohdu pokasał, dokeź na nich njeje kraj wošmamjenjeny a hódnośći pjenjeza w licźbje njeje bita, pschetož wošmamjenjenje „Fünf Reichsmark" we wukraju njemóża eźitaś. Němśke pjenjezne karjadnistwo je tohodla mjsowane, so pjeźbrihowarje f wobkhada jeźahnu a nowe f licźbu „5" wuda.

S **Hodźi'a.** Naśe žerbśke towarśtwo „Serdrich Zmijch" šeśeźe žo wječera njedźelu popołdnju w 5 hodź. k žwojej porjadnej měśačnej šhromadźiznje w Mrózej hoscźenju. Njedźiwajźo dejśchowaśeho wjedra wjśeze žo nahladna licźba žobuśtawow a hoźeź jeśchła. Na dnjownym porjadze šlojśeze najprjedy jednanje wo wuhotowanju župineho žwjedźenja w Hodźju. Po nětkśe hodźinskim jednanju, pschi kotrymž so žobuśtawy žiwje žkowa jimachu, wupraji žo towarśtwo la jśchowaźu program: Njedźelu 29. haprleje je pischipódnjuli wot 1 hodź. witanje zupnych towarśtwow psched Mrózej hoscźenzom, dokeź žo to žśinicźa drohowcho autowcho wobthada da psched Cźgnerez hoscźenzom derje njeje dhidaźi. Popołdnju w 3 hodź. budźe žwjatocźnjeź pschi Zmijchowym rowje ja wschitkich wobdźělnikow žwjedźenja ź narěcźu knjesa fararja a zupneho pschedžydy. Po tutej žwjatocźnjeźi porčeźuje žwjedźenśći cźah po žyłej wjży a rozpuśćeći žo psched Cźgnerez hoscźenzom. Tam budźe k wupyśnjenju cźaźa hacź do žwjatka žwjedźenśkeho wjecźora reje. **Wjecźor w 7 hodź.** zapocźnje žo potom program wulkeho **herbśkeho wjecźora** a po tym budźa zaźo reje. Po wuradźowanju župneho žwjedźenja žwjedźachmy hišćeze zajimawy pschedmjot we naśich pracźowatźach, kotrjž w Khrysźtuśtowym cźažu zwłu žrjedźinju Europu hacź k Rheinej wobžydlachu, a wo kraju, w kotrymž běchu woni žiwi a kak kraśny teź tehdy běśeze. Jako běchu ho jaźo nekotri hoscźo do towarśtwa jako žobuśtawy zapiśaź dali, štóncźi ho rjana šhromadźizna wokoło 7 hodź.

S **Minakala.** Swój śćěbornu šwaź žwjeźeśitaj wcźera njedźelu knjes bliďaŕki mišchŕ Pilop a jeho mandźelka. Jubilaraj staj po žwej wokolnim cźeśćenej wožośe.

S **Kotez.** Tudomnu gmejnišku licźbu porjedźa. Přichod łétanu žu połodnjišchu stronu tśichi žwjerporjedźeli a lćta pschekrywaja połnózu stronu. Do gmejnišeje śkeźe nu pak hišćeźe šamotna jónška zaźahnuwš. Tohodla ma so wuranjeńe teź šmutśkach za to pschipraśeć. — W mźerzu měrzu dostawachu hišćeźe 4 dźěłonjemérjo podźeru, mjeźaz prjedy běśeźe 5.

S **Wóśporka.** Po tym, so je žo śćoptiko, je žo **w naśchim měśeźe teź j dźělom trochu polépschiło.** W februaru **dóstajeśeźe ko hišćeźe 45 połnych dźěłonjemérjezow,** 12 dopinawjanow krśiwoweje podpjery a 92 dostawarjow pschiźaźa **podpjerać.** We mźerzu pak śniži žo licźba połnych dźěłonjemérjezow na 35, mjes kotrymiž běchu 3 žónśke. Dostawarjow pschiźaźa běśeźe hišćeźe 57, **mužowych dźěłaćerjow a dostawarjow podpjery krśiwoweje sastaranje žonych wjaźa.**

S **Wóśporka.** Dźeł Wóśporśko-Lubijśkeje śtarnieje dróhi na žo w bliźchim cźažu wuporjedźeć. Dróha ma so ponowiś mjes Kateźanśkim hoscźenzom a Golbśteinez farhodnistwom we Wóśporku, mjes kamjenjomaj 11,0 a 11,8. Tele dny kamjenje a pśěk na dróhu wože. W pśedźawdźichich létach kamjenje w śymśkim cźažu na dróhi wožachu, kotrejž potom dźěłonjemérjezo kłepachu. Tak běśeźe muchim mźeźo, želi teź w śymje nźchto saśkrjźeć. O pośledńim cźažu pak kamjenje huydom dróbne a f nałupowanju hotowe pschiwożuja. S nałupowanjom dchodźa tak mźeź kaž je hodźi sapocźeć, hdyž budźe parna walza šwobodna. Tśi wschak teź je, pschełoź dróha je na tatym kónzu jara hnjbjena: Nawożene kamjenje a pśěk wschak njemóża dosho leżo wostaćeź, dokeź wokótkad hacźa.

Se **Sserbšich Pasźicach** budźe wutoru 17. haprleje, popołdnju ½3 hodź. pola Kraleź. Lékaŕ budźe pschitomny.

S **Kamjenza.** Schtwórtk psched wjecźorom tu schulek wjschicheje realki šmjesbaźi. Wón wujedźe je žwojim jśdnym kolom f Lehmannez hotela a sajêdźe do automobila jeneho tudomneho pschekupca, kiž runje nimo pschijedźe. Automobil schkrerja śhrabnu a jeho nékotre metry dalcźo hohnwoleźeśe, jo žo wón na noży frani.

S **Kija** pola Muźakowa. W nozy na **śrjedu tu žo** njedaloko tudomneho hornjeho mlyna wujedźaźe f automobilom. Wobježdźeŕ jeneje tudomneje wujedźowaceje automobilowu j mjenom Hujje, jatkuźny žo tam je žwojej limazinu do kolijow makeje żelezniźy. Wón śhubi mó nad wóćom, kiž f wulkej śpěchowośći na dchtoma sajêdźe a nimale dośpołuje toshity leżo wošia. Hujje na śpodźiwne wujchnje jenož je śtrózeźeni wotewdźe.

S **Muźakowa.** Na dróhy pola Jenajezy motorowy foleźaŕ a kolojźdny do žo traśyschtaj. Motorowy foleźaŕ žo w mjeswocźu a na rukomaj śtraśchnje wobodŕ. Kolojźdny pak bjes wódownuja leżo wošta. Automobil, kiž imo pschijedźe, wźa jeho žuhu do Muźakowa.

S **Rósbórka.** W pośledniim rospramnym wujeńju je žo licźba dźěłopuśtnych wot 614 na 519 śniźa, licźba **pschijśiwjenych próśbnych měśtnow wot 141 na 117.** Licźba **dostawarjow podpjery śniži je wot 458 na 370. Biesbźitkrej je wośebje tehodła wotebźrała, dokeź je w inwalidnym a we mjdowym wichelakorym dźěle wjazy pschiležnoścje k dźěła pośtiçi.** W śpuśtnych powołanjach **je wjetśich pschemjenjenjow** njeśtu. Sa ratarśkini dźěławymi **mozami je pschez hišćeźe** jenaŕ jara napraśchuja. Sa pschijśiwjenjezow su dźěłowe wotležnośke hišćeźe **njepschihódne.**

Marica a Hanica.

Roman

3] — (Pokrać'owanje.)

Wonaj jaśtupiśchtaj. Wulka, trochu nitka měśnjowej měśeśche nad śtarym wupažénjom topoty napodobnjaze pschiwobarbjenje. Se śeźenow hladachu śtwóśene wobrazy, kotrychž płat je ćehnjeśeźe, dokeź žnadź njeběj lśttśtki dołho wjazy wuprimaj byl. Lewoźcha pschi wokuje je śchérokim wobkrejenjom ekzotśke, dóniž je nźchtó nimźjmy na nju njewuśśpjdnje, mjes tym je wokolo błida, bźjeź loża śtojeśeźe śtoły, je nježedowatymi wobtwjerjenymi śtojachu, tajśe wyśoke, je psched rozwjazerymi podmużki śtojachu. Wótolo pśiśmych wumeśowanych łachtow neworodnebo wumjeśśiwa, na želtych, śinje śkadowazych lawach wotpoczowazych, śtojeśeźe dźjerśjana lawka.

W prénim wokomiku śda žo, jako by jenož Zindŕiśchka wo śtuje była, dóniž wot pśiźaśkeho błida śtary knjes njeśtawy, kiž běśeźe jśdaby delepnjeśeźenje pśiźaśkeje dejśi śpeźał. Jeho śnehbéła broda bź wokolo brody wotkrihawa, jeho znjenjowujejśej śkerej wóczju nitotahśtej trabjowaj Aich napschećeź: „Widźiśchte, Meinhardto, to pak je wujeźele! Nó haj wschak, para, — ale je žo hy pschepołoże pschijschoł . . . A tu dóź je Poldi! Dataj žo wój teź žaźo ras widźeć? Hlej, hlej, rymniśchtr? Hwéźda je žyle nowa. Haj, haj, to je bordźej, hdyž cźłowjek avanciuje. Takle tule žo nétko poświtaj a njewuwóśtajtaj mi śaźo Ala dałko! Ty dreje žo dołbe jśt, Meinhardto, j Amerźiś?"

„Dźeśaj dujow!"

Śtary baron iśtajnu jeho w śtroni: „Haj, haj, to je kradnje, jo takle domoj wróćjeź. Ale tu namakajoh śtajnje domišlnu. Chźeźch-li pola naš bydźiś? Ja ćśi hnydom jśnu pschihotowju. Wożebna njeje, ale ty tola śtare woży lubujeźch. Ja teź wo le newe njerozdźil!"

Hrabja Meinhardt žo podjatkowa: wonaj bydlitaj hižo tamle w tom hotelu a wón dyrbi jutśe horje na Rochuśowy hród. Woni běchu žo pożbywśli, w kruhu wokolo śaźaneho blida, na kotrymž śtojeśeźe zynowa śchlła pokna viśitnych kartkow ź śaśhibnjenym rózom.

Śtary knjes wóśa j prawa Meinhardowu, ślewa Poldiśowu ruku: „Nimam žanuho śwna, za śtary wóźkŕ žydam tu j tutymi žónśkimi hromadźe. Ale hdy wschak bych nźchtó ź śynow mógł dyrbjał, waju bych hnydom wśał!"

Tola w žanuśnem wokomiku ślehwy žo do žwojeho śtóła za wróćo, jśdnu ruku a wjerćeśeźe j palzom: W durjach jśenśchtej śo dwě cźornej hlowje ź cźśnnymi błyścźeźazymi žo wocźenj śpodý błeścźi cźłowk. Hdźe běśchtej małej, hańbicźnej holcźy wot nźhdu, njedorośćenej w krótkej drasće? Dwě młodej kujeni w śtojeśchlej, ležiśca a žebjewšdomje. Njeju dźiwadźelo wócźzy dźěśchtej pschećeźej j mładych łét napschećeźe. Hanica, wupschećtrě jenu ruku. Potom teź Marija, młódśicha, hišćeźe cźśnnišcha, ale rýpy njemjeśeźe žyle tak pravidłowne. Rytmiśchtra pośtrowjśchtej trochu cźpałiśko, pschetož toho běśchtej pśched śtanji śnajnjeśeźo jómu śaźoh śalej.

Zindŕiśchka prośchećeśe jpodźwana: „Njechaźe dha žebi tu wćaźe?" Meinhardt wobhładowaśe žebi holcźu poźtawu, kiž bź jemu napschećeźo śnipiła, we žwojej jednorej drasće. Wón bź ho tak do wnjtkow ponurił, so njewotmołwi, dóniž śtary baron Mariju ja ruku a hrabju pod paźu pschimny a śawoła: „Jenož wź ho muźaty poćźnjeć — da taj žebi tola hubiśchu!"

Śśwjśna cźśnna holza, wot nana śtorhujena, padźe bjesmała Meinhardej do rukow. Teź tu dźiwa dźowku jehna je žwojom žwojeho nédźulećheho pschećeźela hrounała. Ale ź wokoźhenju njedóńdźe. Rytmiśchtr pak njeda pschiležnośći nimo hić, a jeho wuźy dótknychu žo po rjadu holzowych lizow.

Meinhardt riekny Mariju Durazji: „Potajśim gmeźm pschimuśniśtwo wuźiwaćź?"

„Ty žo tola wź!"

A tola śwośtawśchtaj trochu mrźenaj pśched žobu śtojo. Wón wobhładowaśe žebi Maiju pschećo hišćeźe. Hanica wukuknu ipodý cźśnnymaj wócźkomaj ja nim, kotrejmuž cźorna drasta ź žwétłym wlośam kat derje pschićitośeźe.

Mjes tym bź Zindŕiśchka dobśmuła śwaćinu łśtaj. Wschitcy žo pożydźechu, a hdyž rymniśchtr žo ź žanim jśdnym wjeśe, wobmérí Meinhardowe wócźo śaźo Marijnych trochu ćuchu poźtawu j wuśśin pschećakom, wokolo kotrehoż wjeśeśe žo runje kaj pola jeje śtarcy hloty cźśnnokowy rjećaś: „Kak žy žo — ja žnźm tola ty prajćź — pschemeńita! Ja njebych waju śaźo śpóinał, tak wulkej śtej wój narośtłej a tak rjanej."

Na jeje wocźomaj bź nźchto mjerjanju podobne widźeć tola ź žwojej žyłej pschimarodźenośeju, kotrejž je pschijśe dźenje zaśe, rěćeśeźe wón dale:

„Wójśich tola žyle hinak, hdyž žy tak dołho w zwjazu śpwśeźe byt. A tola je ni tudy hišćeźe tak derje śmate nźchto jako bych wezera hakle wotesćhol. Mam dokuh dowołenje Prénjun j toho cźaźa, hacź śym we Waśhingtonje je ićkarom."

Śtary baron hrożeśche j porśtom: „Nétko pak ty wotśtanjeśch!"

Meinhardtowej wócźzy śablidźjśchtej žo ź Marizy, jako wot njeje nétko pośhubźeźe ź tomu pschińcź. Tola wona śym mały kónćekśoty cźśrij dopredźka, śwjertnu jón na bok a wobhładowaśe žebi pódniśch. Tuž wón jenož pomałku wotmołwi:

„Sśnadź . . . ." Potom j njejapkum rośćahujeźeśej pschida: „Ja dyrbjał pa pravom źe śtužby hić."

Marija ho njerzmyły; Hanizjowej cźornej wocźi błyścźeźe na nju śłożenej. Ale hnydom žo wona žaźo wotwobrośći a by žo ź Zindŕiśchku rosmołwjała. Nétko wulożowaśi Meinhardt śtarcmu baronej, so je śaśeśe wjeśe wacź pschi nałupjenju wulkeho wobžywśtwa, so bźje je nuj thmaniśchu, hdyž tu wośtanje. Pschi tom žo wobrośći hładajśe ź wotkuma noa, na śtkuinu, wot žtonja wobśtrjeżene, nad kotrymiž žo runje bźše marje Rochuśowego hrodu na tamnej śtronje dolinj śabłyśćeźachu.

(Pokrać'owanje iśjśnje.)

Budyski pomocny tydzeń za wumělcow.

(Künstlerhilfswoche.)

Po pjeć ljedze 1. sokičeho pomocneho tydzenja za wumělcow w wotmjeńe so bližiči pomozny tydzeń za wumělcow w Budyšinje wot 28. hapreleje hač do 6. meje 1928. Tuteń tydzeń je k tomu wotmyslany, zo bychu so wšudy bjedne za wumělcow, kotřiž maju so w dźensnišim času čežko wobstarać a živjenjom bydlić. Druhi samer pomocneho tydzenja je, so bychu so wobydlerjo i najchětni zastupowanymi wumělcami hami sesnali. Ideelny samer pječi wšelakim poskićenjam tež, jo by so w sławnosćeji hišće wjac wumělcow wobsedźało.

Program za Budyski pomocny tydzeń za wumělcow je tehdowazy:

Sobotu 28. hapreleje wječor we 8 hodź. pschedwjedźe so w „Krónje" k prénjemu raze „Thomaskantor", pječi jimž znamjenicźi wumělcy sobustatkuja.

Njedźelu 29. hapreleje dop. w 11 hodź. je wumělska muzikalija w měšćanskim muzeju. Wustajene budźa starožitne wězy je diwójneje sćerki hrabje z Riesch w Njeswačidle, kotrejž wobsedźer je knjes krajny starjscht a komorny knjez, swobodny knjez z Vietinghoff-Riesch we Njeswačidle. Tu pokazuje so muzikalisce a wumělsniwowske pschemyslo z 18. lětstotka. Sa wustajenje tuchwilnych wumělskich dźelow njeje mjes wumělcami žyleneho zajima. — Njedźelu popoldnju w 1/4 hodź. wospjetuje so w Krónje „Thomaskantor".

Póndźelu 30. hapreleje, wječor we 8 hodź. je wošebite pschednjesenje w měšćanskim dźiwadle. Schto so pschednjesa, njeje hischće doposnate jiwjenje. Swoje pobudźowanje je pschihotowała wumělka knjeni Alica Berden. Druhe su wschitkim.

Wutoru 1. meje, wječor we 8 hodź. wotmje so na Mjasowym torhoschću koncert mužskich khórow. Dirigent ma so hischće postajeć. Sastup na Mjasowe torhoschćo, kiž budźe sawrjene, budźe 50 pj. wučinjeć. Radnizy, Pětrowska zyrkej, a druhe twarjenja budźa se zwětlenjetakami wobswětlene.

Sćerjedu 2. meje, wječor we 8 hodź. budźe zyrkwinski koncert w Pětrowskej zyrkwi. Wjeduschu smjeje domišli organist knjez Horst Schneider. Wschelazy sokolsojo su

Hospodarski rozhlad.

Póndźelu 16. měrza 1928.

Barlinska bursa bě sajdźenu sobotu slaba a kursy efektow sesłabjene. Wiki z dołhymi a rentowymi liścami pokazi běchu měrne pschi datowych kursach.

Na **produktowych** wikach płacźichu tež sajdźenu sobotu postupowachu. We wukrajnje wobkuzujuce wiki strona Ruskantow za powschitkne žitne płacźiny, tak njemjenowana hausowa (wuprawa hospodarska) strona. Tak dołhoj, kaž tuta samoše wiki wobkuzowachu, płacźiny dale postupowachu. Pschenza 15 pf., rožca 20 pf., nalětn. jenčmjeń 15 pf. a wowsa 10 pf. po zent. drózscho. Zentnać płacźesche w Barlinje

pschenzy 13,05—13,20 hr., rožki 13,60 hr.
hač 13,75 hr., jenčmjenje nalětnjeho hr.
12,40—14,40 a wowsa 12,80—13,10 hr.

W terminjowym wikowanju:

za meju: pschenzy 13,45—14 hr., rožki pak 14,50—14,60 hr., wowsa 13,65 hr.

za julij: pschenzy 14,07½—14,10 hr., rožki 13,57½—13,65 hr., wowsa 13,65 hr.

za september: pschenzy 13,70 hr., rožki pak 12,45—12,43½ hr., wowsa 14,30 hr.

Skótne wiki

w **Kamjenzu** su schtwórtk 19. hapreleje 1928 skótne wiki.

Pschijatajcej pytaja:

Nowatscheho, Mětha we Wujerju.
„ Ludwig w Lubiju, Tróssbortska dróha 8.
„ Leschka w Porschowje.
Peinitschko, Polter w Budyschinje, Schulerska haša 1.
Pohl do domu, Jenczowa w Lubiju, Hartmannowa haša 31.
„ do Biskopiz, Albertowa haša 3.
„ Schijonkowa we Lutezjacach.
knjezi dwór we Syrjojcach.
„ Beckerka w Lubiju, telefon 2906.
Breitschneiderka w Budyschinje, Schulerska haša.
„ Hillerka w Budyschinje, Pólsk hrodźik 9.
„ Eibenstelnka w Budyschinje, Carolina haša 9 delka.
„ Schindelka w Budyschinje, Seminarska haša 3.
Pinkerjow, Müller w Bělej Wodźy, Schillerowa haša.
Wjerschkeho, Fohl w Mužakowje.
Dźiwjerski zahrodnik Rěpka w Budyschinje, Drjezdźanska dróha.
Tschelarskeho, Gründer w Mikowje.
Zahnera, Fiedler w Budyschinje, Nowosalzka dr. 8.
Nowatscheho, Hartman w Nisej.
Wuczobnika zahrodnikskeho, Zimmermann w Pluschnikezach.
Hohgdarja, knjezi dwór w Wam'ezwje. ze
Lohsoju, knjezi dwór we Luwocźizach.

Na pschedań.

Dwanac 10 zentnarjow w Bělej Wodźe, Freiheitstr. 4.
Hanuschja, knjezi dwór w Malem Wožyku.
Jedyn 2 nahadźowanju bźle amerik. Leghorniske, Zur we Wjelbjelezijach 40 pschi pjeršowym mlynje.
„ kacze a trintaze w Kamjenzu, stótna pastwa 16.
„ buhaze a bóhaka w Bělej Wodźe, Jahnowa haša cźišo 87.
„ italske, Schreiter w Bukezach.
Wosoł. lohkt dwojopschežny a raczny w kowarni we Wochozach pola Lubija.
„ Leghornske, kurjatka a paty we Lusy 63.
Sebo dźerżazy w Lubiju, Albertowa haša 6 delka.
„ „ nimale nowy w Hrjóbcu, Zyrkwinske nam. 21.
„ „ w Budyschinje, Kózerska haša 15 IV na l.
„ „ a stólcźk w Budyschinje, Kantowa haša cźo. 9III na l.wo.
Knjezi pólna i 3 kózami pola w Staro-Lubijskich hosach pschi Dažinskim puczu.
Kuchle Hinjane, Lehmann w Zurjagach.
Wosnitschego Jelenje we Hornjej Kirje w hojenzu „K fiwonaju".
Wotej motorske, Seidel w Jidźizach a 4 PS. w Delnich Wujezy 12.
Wumna i zjelecjom w Stachowje 37.
„ blisko k cźerjenju, Schneider we Wadejach.
„ młode wysokoslužbne w Bartšej Dubrawy 10.
„ młode wysokoslužbne w Hornjich 13.
Kundrosch w Cźelčicach cźo. 2.
Wěrna konserwe (Preußen) knjezi dwór w Njedachach.
„ Nowak w Budyschinje, Drjezdźerska haša 17.
Prožata knjezi dwór w Tumizach a w Bělschezach 17.
Wolaj w Rakojdach cźo. 25.
Kubło 52 kórzow, blizko Budyschina, za 45 000 hr., napłaczicź 25 000 hr. Dalsche wukazuje Kobanja w Budyschinje, Käublerowa haša 6, telefon 2814.
Jabłuka w Baczonju 6.
Cibjata 10 a koza z kójom we Wulkim Wjeskowje 8.
„ w Libuchowje cźišło 4.
Kóń ruža, wałach, Glau w Hornim Wujesdźe.
„ mjes 3 na wumělt w Mjeschachach 47.
„ k rěsu we Wyhońcu 2 pola Kuschicz.
Konje, brěnje a žyline, knjezi dwór w Kupoj.

Wumělcej pyta

žywoho žyleneho konja na žłabschego. Kětan w Cźelnom sadu mosta.

Ssudniizy na pschesadźowanje

wutoru 17. hapreleje 1928

w **Kamjenzu** dop. w 9 hodź. w kasarnach, komorny dom maschinistkich tśełbow: 7 m. cźornych kaminow, 3 mužaze koleza, hońtwinski wóz, elektr. lampje, pišanišk stroj, 4,2 metra tkaninow na wobłok. měch žyreho koleza, połza je kaschczikami, tkamaršk kapor, wukotowanje łěhanje a 3 Angoraske koze, dwójne ložo, klubowy stol, hudobjsiwy kamor, kobrz a pišanške hlido.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.:
Žitne płacźiny su wo dalsche 10 pf. powyschene.

Dop. 3/12 hodź.: Płacźiny wostanu skrućene, wiki su jara žnadne.

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płacźizny po złotej hriwnje.

	14. 4.	13. 4.		14. 4.	13. 4.
Pšenica	261-264	258-261	buny	23-24,00	23-24,00
rožka	272-275	268-271	woka	24-26,00	24-26,05
nsl. jačmjeń	248-286	245-285	módre lupiny	14-14,75	14-14,70
nasz. jačmjeń	—	—	žołte lupiny	15-15,80	15-15,50
wowsa	256-263	254-260	zeradella	—	—
kukurica	238-240	238-240	raps. wosušk	19,70	19,70
pšenč muka	33-36,95	32-35,75	lany wosušk	24,20	24,20
rjana muka	36-38,35	36-38,00	poen. melassa	—	—
pš. wotruby	17,50	17,25	bérnj. kruški	26-26,60	26-26,60
rjane „	17,50	17,25	syno, 50 kg	2,40-2,70	2,40-2,70
lane symjo	—	—	rjana sloma	0,95-1,25	0,90-1,20
raps	—	—	pšenč. „	0,90-1,10	0,85-1,05
hróch	35-37,00	35-37,00	wowsna „	0,80-1,00	0,75-0,95
pjeluški	24-25,50	24-25,00	jeena „	0,80-1,00	0,75-0,95

Płacźizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

14. hapr. 1928. Płacźizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 427.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	63—64
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	57—60
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	50—53
Mjenje picowane wšěch starobow	40—48

Byki 519.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rězneje hódnosće	56—58
Połnomjasne, młódše	53—55
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	51—62
Spatne	45—48

Jałojcy a kruwy: 924.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	47—50
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	35—44
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	26—31
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	20—24
Mjenje a spatnje picowane	—

Čelata: 2550.

Najlépše wukormjene (2. druz.)	85—94
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	65—80
Spatne (4)	50—60

Wowcy: 4402.

Młódše a starše wukormjene (1. družina)	62—66
Starše wukormjene (2.)	55—60
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	50—55

Swinje: 11864.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křižanjow, hač do 1½ lět stare	56
Wukormjene	56—57
Mjasne	56—57
Spatne	53—55
Rancy a kundrosy	50—52

Serbja na festivalu „P. O. C." w Prazy.

(Skónčenje).

Praha festial.

Wutoru, 10. jutrownika.

Z dypkom 7 hodź. wotewrichmy naše kukulatka, posnědachmy, wobladachmy sebi město. Dźiwanja bjeskónčeneho. Haj matička Praha je rjana! W „Ceskim srdce" zetkachmy so zaso k wobjedej 1/2 12—1/2 1 hodź. Hižo podachu so prěnje informacije za domoj-jězbu — srjedu rano. Stóž chcyše hišće wjacy rjanosćow Prahi widźeć, so znowa po wobjedźe w jeje hasach zhubi, tamni hotowachu so na rjany wulět ze parnikom.

Wulět do Chuchle.

Popołdnju 1/4 hodź. zeńdźechmy so při **Narodnym** dźiwadle, wokoło 4 hodź. nastupichmy mały parnik a khwatachmy srjedź skalnych, pěskowcowych sćěnow, won z Prahi. Sležbornu čaru čehnješe naš parnik do módrin Wołtawy, hladachmy tu a tam a wočerstwichmy so nad krasnosću přirody a Bożeje stwórby wokoło města. Wokřewjaca čišina kolowokoło a Boże słónčko saješe złoto pruhi, stwórbu košo. Zuhny Wołtawy kolebachu mile naš parnik, dóniž je dlěšej jězbje stupichu, na brjóh, do wokoliny Chuchle. Tu wotměwaja so kaž doma pola nas w Barlin-Grunewald, wujěchowanja, na kotrež Praženju khwataju. My pak, wočerstwjo so čełnje při pitnym stanje, stupachmy k hórkam, zo bychmy sebi wokolinu bliže wobhladali. Nělidźe 50 procentow z nas docpě wotmysleny cył, ći tamni po puću wróćo wostachu — dla mučnoty, pak z bliższim parnikom zaso do města so wróćichu. My pak, cył docpěwši, knpachmy so we wječornych poslednich pruhach Božeho słónčka na wyšinje maleje hórki, serbske spěwy zanošujo. Žort a radosć bě z heslom. Potom khwatachmy spěšnje dele, wzachmy hišće tych piwołačnych po puću sobu. Po krótkej stwórć hodźinki přija nas wulki parnik, zo by nas do Prahi wróćo wjezł. Wječork bě so hižo khětro nakhilił, bě khłódno. Sylne šumjenje wody při čerjadłach putaše wóčko, měsačk pokuknu z njebjeskeho wobzora. Skoro njepytnychmy, kak spěšnje, so kónčeŋ našeho rjaneho wuléta bliżachmy, z wobkedźbowanjom tysaceroje swětliny, tulaceje so do žołmow Wołtawy. Zahorjacy wobraz ryješe so tak hluboko do nutrin wutroby, zo tutu zboža khwilu wječorka nad Wołtawu we swětle tysaceroch swětleskow města ženi njezabudźeny.

Po wječeri zeńdźechmy so w hotelu „Beranek" ke zhromadnemu rozdźělnowanskemu wječorkej. Wšitcy luźi Pražscy přeńdźu, naše luźe sokolki a někotři hosćo běchu přitomni. Krótke rjano **hodźinki** wjesela a dźělenja, potom khwatachmy do swojich stajnych nócnych łěhwow, mužscy na Maninach a we Studańce a žónske we šuli u sv. Jindřicha. Posledni raz wuspachmy so w Prazy.

Srjedu, 11. jutrownika.

Rano 1/2 6 hodź. sněd achmy a potom spěšnje khwatachmy na dwórnišco. Tu čakachu hižo wšitcy swěrni Praženjo a Sokolki a ći, kiž hišće dlěje we Prazy wostachu. Dźaknje stłóčichmy wšěm lubym: studentej Henđej, bratrowaj Zmoškalowaj, Sokolkam a też tym, kiž swěrnu bjez wulkeho hołkanjesebi nje za lépše Serbstwa w Prazy skutkuja, ruku k Božemje. „Haj swěrna myslička swój wěcny ponjatk ma", tak klinčeše w našich wutrobach dźakuje dale, hdyž kiwajo z čaha, wopušćichmy hóstnu Prahu, kiž je była a je často Serbam lubosće polna maćerka. Festival „P. O. C." bě za nas słónco lubosće, njezaprahnity kužoł mocy za dalši skutk we Łužicy k lépšemu domizny a wšosłowjanskeje ideje.

Spěšak wotnjese nas do domowinych łužiskich honow. Łužiske hory strażuja nas zaso — a wojnjemy skrućeni dale wo pschichod Serbstwa. Trać dyrbi Serbstwo, zawostać! Mječ a hlebju Serb w rukach nima, pjasć a wołu wón k skutkej jima!

Skutkować a dźełać chcemy,
hačrunjeż černjow puće kročimy.
Swěru hajić, spěwać chcemy
spěchać, horje — k wyšinje!

Stotory dźak a sokolske „Zdar" předsydstwu „Pěweckeje obce", městu Prazy, Ceskemu srdci a našim njesebičnym wjednikam a pomocnikam, wosebje knj. wyššemu wučerjej Sodeńkej! Njech je žiwa narodna lubosć — wšosłowjanski skutk — słowjanski spěw a kultura!

Pawoł Krjeńmař.

Wusudźenja.

§ Pšched šhromadnym lawnišćim žudom w Budyšhinje měješe žo pjatk padušhcha a pšchekhowarška zwólba samolwicź, kotraž měješe žiwoje žydło we wojerišim rajonu žiwjenja pšchi prowiantowym hamcze w Budyšhinje a kiž běješe wot nowembra 1926 hač do konca léta 1927 blišhu a dalšhu wokolinu traschiła. Samolwicź mějadu žo dla mnoho padušhišwow, kiž žu žami abo šhromadnje wuwjedli, a dla pšchekhowarčkha džełaceje Pawoł Richter z Delnjeje Gorbizy pola Drježdżan, džełaceje Willy Walter z Budyšhina, džełaceje Richard Neck z Budyšhina, džełaceje Jan Wróbl z Wulkich Sdžarow, džełaceje Kurt Luz, jeho macź, džełaceje wudowa Olga Luzowa rodź. Binderez z Budyšhina, rentnidostawaŕ Oskar Glafer je Khróstawy, nětko w Budyšhinje, a mandželska džełaceja Luisa Neckowa rodź. Streubichenez z Budyšhina. Jednaše žo wo padušhćiwa w Budyšhinje, Nabožach, Wadeżach, Wotwinowje, Budestežach, Hrubożicach, Konjezach, Jenkezach, Zornohłtach, Krakezach, Njechornju, Wurizach, Delnim Ruppersdorfje, Pšchichezach a Bórku. Padušchi žo na tuttch městnach žiwjenskha palenz, zigarety, drastu, schaty, wobuća, zrowbu a hospodarskha potrjebu, ale też karnikle a huzy kradnyti. Minule wuchitzo wobstrokzeni žu hižom khłostani. Pjatk zastudži šhromadny lawnišći žud Richterak 4 létam khłostarnje, Walterak 10 mježam jastwa, Neckak dalšhim 6 mježam jastwa, Wróblak dalšhemu khłostanju k 3 létam khłostarnje, Kurta Luzak 2 létomaj a 6 mježam jastwa, Glafera k 3 mježam jastwa z tšiłetnym wupruhowańšhim czasom, dale pšchekhowanja dla Olgu Luzowu k 4 mježam jastwa a Neckowu k 1 mježej jastwa.

Z Łužicy

* S **Lubanja.** (Njewjedrow.) W Friedersdorfje pola Lubanja w Schlesyšhej ho žrjedu wječor wokoło 6 hodź. czeźe njewjedro rospuščhcej a nětko ze 2 hodźinje dołho zyhnowaše. Pšchi prěnim zapnjenju błyšha haźny elektriske žwětło a też nětko z 2 hodźinje wuwoła. Njepšchestawaze błyšhi cźemnosć do jaźneho dnja pšchewobroczachu. Slimkojty beschez žo lišeše a wjeśna rěka žo bórzy je swojeho rěčnišhcza wula a šahrody a puće powodźi. Na polach, hdźej hakle žu ratarjo połednje dny nałětnje žywy wojeli, je wulka šhkoda nastała.

Dobra rada za młodźenca kiž ma mysle so woženiś.

Wjmi žebi žonu, kotraž je njeśišha hač ty. Njebjer žebi tajku, kotraž žo srědka pšchecźelnje a wutrobicje žmeje. Spóhnamy charaktor kóždeho po žmjerzu. Nětkrótka cźłowjek žmeje žo falšhnje, druhi pšchecźelnje, treći jako skomyślnje, schtwórty słopchejizy atd. Njebjer žebi tajku, kotraž žo jenož potom žmeje, jeli k tomu nuczena. Wjmi žebi tajku, kotraž žort rosemi, kotraž je dobreje, wjeśoleje wuźyle. Njebjer žebi tajku, kotraž ma nade wšhěm nětčto wustajacź, kotraž jenož swoje khwali a kotraž žo žiwojim pšchecźelnizam wušmeje, tak bórzy hač je jim ź wočzow. Wjmi žebi tajku, kotraž ma też sa tych bohre zkowo, na kotrychž žo w njepšchitomnosći runje žiwari. Wjmi žebi mudru žonu. Pšchindźejsch-li ź twojej njemjetu do dźiwadła a žu-li wjcé najšhčze městna rospschedate, dha žo też ź hubjerišhim městnom spokoji prajizy: „To njewadźi a bytnjej na połedniim městnje žedźałoj, jenož žo możemoj khromadze žedźeć", dha žebi ju wjmi. Tajka žona, kotraž žo se wšhěmi njedostatkami spokoji, ani jo by žo pobórschowała, ta je pšchihotowana, wšhe wopory pschinjesé. Se tajkej mózejch žo wěricź do mandźelstwa podaeź. Tajka mandźelka, kotraž je spokojom, je też w najwjetšhej khudobje je žiwojim mandźelstwu žbožownje žiwa. Tajka holza kotraž žo jenož mješ zuhymi žmeje, doma mješ pschitwuschmi pak je stajna wobuża, njeje za mandźelstwo pschihódna. Tak dołho doniž žy ty jejny nawożenja, budże ź tobu pschecźelna, tak bórzy hač pak budźetaj žwojej, njebudże ź tobu też lépje jednaca hač je žwojimi demjazymi. Wopytajch-li jónu twoju njewjesstu a da-li cźi wona pol hodźimy cźakacź, pschedy hač cźe witacź pschindże, dokelž žo njemóże nihdże ź hotowanjom wumałacź, tajku žebi njebjer. Tajka, kotraž pak hnydom pschindże, tajkaj je a žo ź tobu hišhcze dołho njeźamołwja, tajku žebi wjmi. Wjmi žebi tajku holzu, kotraž žwojemu nanej trubku natyka, kotraž jemu schlipš wjasa, drastu cźesa, kotraž jemu tóždu mizku a tóždy pročšk ź khabata šdije, tajku žebi wjmi. Sbožowny nan, kotryż ma tajku džowku. Budże dobra mandźelka.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje** za jutšišchu wutoru: Samrócźene, khłódne, wiśate. W Jendźelšej khłódno, tola žuchno.

Sobotu rano je žo w khěži gmejnskeho pschedsteježerja w Stapelmoru pola Bremena cźežki rubježny nadpad sturcźił. Dwaj dotal njeznataj cźłowjekaj do domu pschischedschi gmejnskeho pschedsteježerja wunjasasachtaj a na polo donjeżeschtaj. Potom dom wunrubischtaj, pschi cźimż jimaj 12000 hriwnow do ruki padże. Skónczuje khěżu šapalitchu, kotraž žo do cźista wotpali.

*

Sobotu popołdnja bě w Bukarešta wokolnoscźi žylne semjerżenje, kotreż nimale dwě hodźinje trajesche. Schkody žo njeje stało. — W Alomje a Rězy je žobotu dopołdnja jenož łohke semjerżenje zaczuć było.

*

S cźežkim semjerżenjom je žo žobotu dopołdnja w 10 hodźinach zyła Bolharska podeschła, kotreż je pschede wschěm w połodnischej Bolharstej wulke zapuščenje nacźinito. Sarazenzych ludži je žo hacź dotal 26 naliczilo. Wjele ludži je žo zranilo, hdyż žu žo zmarjenja zaczuli. Městacko Czirpan je w tu khwilu wot kóždeho wobkhada wotzamknjene. Wono je po žadacź ź wjetschego dźela wupuščene. Priwatne powěsće wot tam wo 15 morwych a wjele zranjenych powědża. Też w Borisowgradze je žydom ludži žmjercź pscherpiło. W Filippopli je moschejinu minaret (wěża) žo zaczuwschi dweju cźłowjekow zabił. W měsce Sagorje staj tehorunja dwaj cźłowjekaj žiwjenje zhubiłoj. Też w Sofiji bě semjerżenje žylnje zaczuć, tola žo njeje wjetschege schkody stało.

*

W Chile w połodnischej Amerizy je žo pola Talca wjele khatow je žněhowej lawinu zaczuło. 200 ludži a nětdże 20 000 skotzatow je žo pjeczu je žněhami pohrjebało.

*

Po powěsćach ź Peru je w Punostim wokrjesu semjerżenje było, pschi kotrymž je žo 10 wožobow morilo. Mnohy žu žo zranili.

*

We Westplainju w Missouriskim stacze w Sjednoczenych statach je žo schtwórtk w nozy w rejwarni rosbuchnjenje stało, kotreż je 36 cźłowjekow jako wopor žadało. Sranjenych je žo 28 naliczilo.

Swójbne powěsće.

Swěrowani: Kurt Fischer w Budestežach z Bertu rodź. Burkez we Wulkich Debježach. — Eugen Rehermann we Wulkej Dubrawje z Johannu rodź. Lolkez w Hornjej Kinje. —

Semrěli: Marja Nowotnikowa rodź. Sokez w Malym Wjelkowje, 41 lét. — Pětr Pawoł Kubiza, błidaŕski mischtr w Budyšhinje. — Korla Auguši Broda, schewzki mischtr na Židowje, 71 lét. — Podfeldwebl Erich Mosig w Budyšhinje. — Maks Kschižan, nětdyschi tublerez we Přeježezach, 65 lét. — Jakub Měta w Budyšhinje.

Hamtske wozjewenje z Budyšina.

Na namjet gmejnskeje rady w Pschichowcźizach je wobkhad se žamokhodami wscheje družiny na tak mjenowanym kemschczazym puću w Khróstawje, kiž žo wot jawnscheho puća kiž Hornj. do Delnj. Khróstawy wjedże, wotschcźepi, pschi połnocnej a nawjecźornej muri kujeżeho parka nimowjedże a žo njedaloko zyrkwje na wjeśnu dróhu se Khróstawy do Khemnerka stónczi; kaž też na puću kiž žo wot kemschczazeho puća wotschcźepi a dale ź wjeczoru nimo nowoho pohrjebnischcza wjedże a pschi nowej schuli do žamtżneho sjawneho puća wubehnje. Sakas stanje žo na zakładże ź 30, 1 wotr., 1. žadyż postajenja wo wobkhadże se žamokhodami w sestajenju se 16. měrza 1928.

W Budyšhinje, 12. haprleje 1928.

Hamtske hejtmanstwo.

Na namjet gmejnskeje rady w Khróstawje je ź tutym zakazy wobkhad se žamokhodami wscheje družiny na tak mjenowanym kemschczazym puću w Khróstawje, kiž žo wot jawnscheho puća kiž Hornj. do Delnj. Khróstawy wjedże, wotschcźepi, pschi połnocnej a nawjecźornej muri kujeżeho parka nimowjedże a žo njedaloko zyrkwje na wjeśnu dróhu se Khróstawy do Khemnerka stónczi; kaž też na puću kiž žo wot kemschczazeho puća wotschcźepi a dale ź wjeczoru nimo nowoho pohrjebnischcza wjedże a pschi nowej schuli do žamtżneho sjawneho puća wubehnje. Sakas stanje žo na zakładże ź 30, 1 wotr., 1. žadyż postajenja wo wobkhadże se žamokhodami w sestajenju se 16. měrza 1928.

W Budyšhinje, 12. haprleje 1928.

Hamtske hejtmanstwo.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" zmeje jutře wutoru (17. 4.) nuzne spěwanje w „Serbskim Domje" — nic w Kat. towaŕšowni. Přińdźe pak wšitcy! Dirigent.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu pónđźelu w Serb. kofejowni.

Bukecy. „Radosć" zmeje přich. srjedu (18. 4.) jara ważne spěwanje. Tohodla njech wšitcy přińdu! Mamy so na serbski swjedźeń w Hodźiju (29. 4.) přihotować. Dirigent.

Budestecy. Lětuši wulki wšoserbski zlět Domowiny budźe njedźelu, 8. julija, pola nas. — Přichodnu srjedu (18. 4.) wječor w 6 hodź. zeńdu so předsydstwa Domowiny, jeje župow a našich bliskich serbskich towaŕstwow pola Rösikec, zo bychu z nuznymi přihotami započeli. Hłowne dźěło zmeje lokalny wuběrk, za kotryž so zawěsće dosć mocow namaka.

Bukecy. „Jedn. Sokol" zwučuje kóždu sobotu wječor we 8 hodź. Też wotdźělenje staršich muži zwučuje sobotu. Přińdźe tohodla wšitcy a to z časom! Sokolwanje je strowe!

Domowina. Wšoserbski zlět w Budestecach! Z tutym přeprošuju předsydstwa našich župow, kaž też wosebje předsydstwo Budeštańskeho serbskeho towaŕstwa „Lubin" a susodnych towaŕstwow nanajnaležniśo na srjedu, 18. haprl., wječor we 6 hodź. do Budestec hoscenca w Budestecach. Tam chcemy wuběrk za zlět wutworić a hłowne zasady wuradźeć. Přińdźe pak wšitcy! Předsyda.

Domowina. Dóniž so zasy porjadne rěčne hodźiny njewozjewja, njech so wšě dopisy, posyłki a naprašenja scełu na: Domowina in Crostwitz, Amtsh. Kamenz. Přinoški pak njech so płaća na naš konto do „Serb. Lud. Banki" w Budyšinje". — Też wšě přizjewjenja k posmjertnej a pomocnej pokładni Domowiny njech so scełu do Khrósćic.

Drježdźanske serbske zjenoczeństwo „Hromadnik" nima w tym měsacu (jutrowniku) swoje porjadne posedźenje do jutrow ale hakle 19. t. m. wječor pola G. Zmija na Khrystiansk. dróży 22. Přednošk zmeje naš sobustaw knjez wučeŕ Zahrodnik: „Što nam stara lipa na Ketlicańskim pohrjebnišću powjeda." Wšelake drobnostki a nowinki. — Přijedy přednoška 1/2 8: serbska rěčnica, čitanje a prawopis. B. Krawc.

Hrodźišćo. Spěwny wotrjad „Zerjow" zmeje přich. srjedu (18. 4.) wječor we 8 hodź. jara nuzne spěwanje. Přińdźe wšitcy! Kefk.

Konjecy. Kóždy wobsedźeŕ polow a łukow chcył hnydom při kóždym mězniku abo hdźeź wěsće wě, zo je tam był, kolik (poł metra na zemju) zadyrił, dokelž to dźěło wołóžuje.

Předs. za hrom.-kl. Ježown.

Łuž.-serb. Sok. Zwjazk zmeje njedźelu, 22. haprl., pop. 1/2 2 hodź. w sali Serbsk. Domu w Budyšinje zhromadźiznu předsydstwow a wuběrka. Kóžda jednota dyrbi zastupjena być. Starosta.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Mučicy Serbskeje** je kóždu **pónđźelu** nawječor wot 6—9 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje" (w małej stwi).

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerjec w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžnicy — Za nawěšću: G. Janak w Budyšinje. —

Symj. běrny
zahe a pozdnje, su na předań w **Haslowie čo. 7**

Runklicu a symjenine běrny
(1. wotaŕwk), Industria, Hindenburg, Centifolia su na předań w **Rożeńcu čo. 22**

Neple k sadźenju
(Zentifolia) su na předań w **Rożeńcu čo. 4**

Běrny
su na předań w **Sešowie čisło 28**

Stejacy dźeećel
je na předań w Radworiu čo. 36

Sylne a srjedźosylne, młode rjane, wysokosućelne

kruwy
k čehnjenju a plahowan, mam w Njeswačidle a Niżej Wey tunjo na předań abo k wumjenjenju
Pawoł Köhler Knježi hosć.

Młoda sylna
čehniwa kruwa
je na předań w **Dalicach čisło 5**

Wysokosuć. kruwa
z 2. čelećom je na předań w **Kamjenčanskim haju** 22 (Grünbusch bei Camina)

Sylna kruwa
z 1. čelećom je na předań w **Mješicach čo. 5**

Jednota „Sokol" w Pančicach
wuhotuje **njedźeln 22. haprleja 1928** w Pančanskim hoscencu swój
nałětn. swjedźeń
wobstejacy z **narěče, spěwa, prostn. zwučowanja** (dźěći a dowučeni) **a na narjadach,** k tomu **dźiwadło** wuwjedźene wot Jasoňanskeje Bjesady.
Potom reje (jenož za hosći). Započatk w 7 hodź.
Wšěch přećelow Serbskeho Sokola přeprošuje nanajwutrobniśo
Předsydstwo

Zakhowajće sebi włosy!
Też před šěd'iwjenjom! Włosopad, šupy, spjeńchizny, swjerbjenje su znamjenja žežkeho skhorjenja włosow. póduškow. Despołne wulěkowanje na zakładże 20lětnjeho nazkonjenja, też alopecia areata, kulojty włosopad so despołnje wotstroni.
Darmotne přepytowanje! Jednore samołčkowanje!
R. M. Möbius, specialista za wothładanje włosow wot institута za Bio Od.-Therapie
w Zhorjelcu, an der Frauenkirche 9, Telefon 1978
Rěčne hodźiny štwórtk 19. haprl. 14—18 hodź w Edel-Reformhaus w **Budyšinje** na Kamjentnej hasy 19a I

Dospołny radio,
nimale nowy, z 4 lampami, Sachsenwerk, primär- a sekundär wjerčak, wulki wotŕeńčak bjez lika, akkumulator 48 Amp. hodź. (je nowy 250.— hr. płaćił), Europiske sćělaki su we wotŕeńčaku słyšeć, tunjo na předań. Poskić. pod **„E 7"** na wud. „Serb. Nowin"

Sokolski spěwnik
Njech sebi jón kóždy Serb kupi.
Płaći jenož 50 pj. Na předań
w Serbskej knihaŕni w Budyšinje

Łožowe damasty
běłosmułate nawoblečenje, łožowe płachty, najl. wupjerjene łožowe nawoblečenja kupujeće jara tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach čo. 11
znapřeća hosć. „Złoť hwězdy"

Visitne khartki
zhotuje spěšnje a tunjo
Smolerjec
knihičišćerńja
w Budyšinje.

30 Ctr. dobreho **syna**
je na předań w **Koslowje čo. 1.**

Słoma
je na předań w Klukšu čo. 46.

Słomu
je na předań w **Małešecach** 97

2 srjedźnołětnaj
sylnaj konjej
staj, dokelž zbytknaj, na předań
Ryćeŕkubło w Kupoji
Minakalski póst

Młody kóń
(mjez třomi móże so wolić) je na předań w **Mješicach** 47.

Sylne prosata
su na předań w **Dźěžnikecach čo. 25**

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźěi Smolerjec knihićišćerńa, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Ze reklamowy ze w rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. w u

čo (Nr.) 90 — Budyšin — wutoru, 17. haprieje 1928 — Bautzen — Lětnik 57

Blok narodnostnych mjeńšinow.

S Połakow, Danow a Lužiskich Serbow wutworjeny blok narodnostnych mjeńšinowu je na němskoklatnu lisćinu z. Kaćmarka, Schejžpaniaka, dale jeneho Serba a jeho Dana stajił.

Demokratiskeho a staresozialiskeho kandidatoja w ranšej Sakskej.

Na demokratiskej kandidatnej lisćinje w ranšej Sakskej su postajeni nětkuši němski minister dr. Küls, profesor dr. Kastner w Drježdźanach, měšćanosta dr. Kolzenburg w Zittawje a Hižšieta Müllerowa w Drježdźanach.

Staresozialistojo su jako wólbnych kandidatow postajili: ministerskeho prezidenta Heldta, prjedawšeho prezidenta policije Jozefa Winklera, Evu Büttnerowu a Augusta Bunga.

Dźěłaćerjo Drježdźanskeje kartonažoweje industrije so ſ dźěła wusamtli.

Wulki dźěł dźěłaćerjow Drježdźanskeje kartonažoweje industrije je dźěło zhubił. Na to su měješćanscy tamnišich kartonažowych fabrikow wschitkich dźěłaćerjow ſ dźěła wuzamknyli.

„Bremen" njemóže dale lećeć.

Bjezdrotowy wobkhad ſ lětarjemi je so wobnowił. Po poslednjej powěsći ſ Greenly Island su lětarjo prajili, zo su so nětko pśecejwšedźili, so muse wuporjedźenje na swojim letadle njentoga wuwjesć. Tohodla su wokmužnje spuśćeli, se swojim lětadłom do Newyorka lećeć.

Nowe letadło do Greenly Island pschileća.

Po powěsći, kotraž je do Quebeka dośła, je kanadiske letadło k Greenly Island k „Bremenej" pschileća.

S bohom su ſ Blanc-Sablona, blizšeje telegrafowarnje w južnoźe Greenly Island pśenje jenotliwoźe wo leśenju „Bremena" dośće. Po nich bu so leśenje „Bremena" pśiśes mału, wětrami a dešćami tak sadźerjało, zo so storo wšoh benzin pschetrjebał. Tohodła be njeźiło, dale lećeć. Pjatk ½6 hodźin popołdnju bu rozsudźili, zo ſ letadłom na mały ječor, kotryž wobladarjow, dojěźi. Dokelž pak letadło na pschitajenje ſ kobej njebu pśigotowane, so njedźiwaju wschitke wobkhadowace, zo letadłowy dźěł wobschkodźi.

S Irskeje wuleśaŕskich je pśenje tśicezi hodźin leśenje pśe schło. Słónčenje dyrbjachu so lětarjo dla mgły a dešća rozsudźeć, w małej wyšokosći nad morjom lećeć. Wumjeli je pjesca sarjek. Lětarjo „Bremena" pschećelne pśijěźe a wulku swólninu pomoz tśwała, kotruž su pola mnohe tśeby kupnych wobgdźerjow namakali.

*

Njewobkrućena powěsć praji, so Bremenowi lětarjo ſ kanadiskim lětadłom, kotrež pilot Duke Schiller wjedźe, Greenly Island wopuschcźa.

Lodźamał „Montcalm" w lodźe tśeźy wošłak.

Kanadiski departement wójnskeho łódźstwa je njedźelu swójeho bjezdrotowoho słužeńika ſ knježerstwoweho lódźamaka „Montcalm", kotryž dyrbi so k Greenly Islandej pschedwobdobać, zo je łódź w lodze tśeźy wošłała a so potrjebnjischi pomoc łódźi njeda dale jěź. Łódź bjesstrašnje mětnu sa wuwjesenje pyta. Jeli so so wumóžnjenje wjedra njepschestawa, so „Montcalmowy" pschijěźi do Greenly Islanda w njetrjebnej cźasu łódźi.

*

Pśenje rozsćerjenje ſ němskimi lětarjemi.

Lodowe pušnje, ſ kotrymiž su němšcy ozeanojo lětarjo wobkhadźeli, je so nětko sbožowinje pschewinyłe. We wjeźornych hodźinach sandźenje njedźeje je lětadło North American Newis Paper Alliance, kotrež pilotaj Schiller a Cuistier wjedźeschtaj, do Greenly Islanda dolećało a po nětko wobsćerjowacych tam k jemu pschistajiło. Druhe lětadło su ho dyrbjałe fawarowaśi.

Wobsedźiu dowjesowaŕ News Paper Alliancy, kotryž je lětadłom tohu leśenje, w jeneju rosprawje praji, so je „Bremen" ſ Irskeje hač k Greenly Islandej 38 hodźin leśał, hdyž je mócny wichor nad morjom. Hdyž bu Newfoundlandskemu brjohej bliže, bywaše wjedro hubjenje. Wjach bź do hańcje mhły sawalene. Mhła je potom pschestawa rozpinyła, tola na to šuchowny mjeźel pschiśeła, tak so „Bremen" ſ tłwilemi do najwjetšeho strachu pśinjeźe. Wojowanje ſ rozpušćenjemi elementami nětkotre hodźiny traješe. Pjatk popołdnju ½6 hodźin so lětarjo skónčnje makeho jěsora dohladachu a wobjamknychu, tu lětadło k jenej pschistajiśe. Srażenje pschi tym pak bź tak žyłne, so so jěsorowy łód śłama a so lětadłowa wopušć lohko wobškodźi. Köhl, ſ Hüneseld a Fitzmaurice bórzy po tym ſ lětadła njesranjeni wuleśechu. Kupini wobhdlerjo jich ſ wulkej hospodliwoźcu pschijachu.

„Bremen" so porjedźa.

S narunankami, kotrež je lětadło North American News Paper Alliance ſobu pschinjeźło, so wobschkodźenja „Bremena" wuporjedźeja. Němšcy lětarjo chcedźa na tśódy pad je ſamžnym lětadłom do Newyorka pschileśeć.

Fitzmaurive do Quebeka leći.

Fitzmaurice je njedźelu ſ kanadiskim lětadłom póndźelu Greenly Island wopuschćił, so by do Father Pointa abo Quebeka leśał a so potom do Newyorka podał.

Fitzmaurice je póndźelu popołdnju ½6 hodźin do Natascheškwana pschileźał.

Powětrowa łódź „Italija" do Stolpa pśileća.

Italiska powětrowa łódź „Italia", kotraž bź njedźelu we 2 hodźinomaj pod wjednistwom generala Nobila ſ Milana na leśenje ſ połnóžnemu polej wuleśała, je póndźelu rano 1/4 9 hodźin do Stolpa w Pomorskeje pschileźała a na Seddinskim letanišću k jemu pschistajiła. Wjedro bź cźicze a tohodła pschihódne. Hodźinu pódlšcho mósźeše so lětadło do kólnje śeźahnyć.

Ministerialny dirigent za letanišćowe w němskim wobkhadnym ministerstwje Brandenburg, knježerstwowy president Cronan a wyšichi mišćerscanoſta Hasenjäger generala Nobila a wobsadźi powitachu. General Nobile praji, so je wjedro jara hubjene było.

Nobile wo swojim leśenju.

S „Italiu" do Stolpa pschileźaŕschi general Nobile, kótaž so cźołmik jemje dólnu, trochu śpróžny, ale šmjerkotajo pschi durjach steješe, pódła žebje swojeho mateho, je synnu dyrkotajeho pśiwźa Pipina mjeźo. S wulkim pokojenjom wo leśenju rěźeše, pschi kótrymž bź so **powětrowa łódź njedźiwajuc hubjeneho wjedra w tóhodm nastupanju jako cźmana wuprukowała.** Na łódź je jara hordy a ma najwjetše dowěrjenje, to śmeje leśenje ſ połnóžnemu polej wuśpeć. Motory a instrumenty su njedźiwajuc njewjedra wubjerne dźełale. W Gliwizy nam lětanišćowe wjednistwo wospjet radźeśe, so bychmy k sjenk pschistajili. Rozsudźichmy pak so dale leśeć. Dokelž běchmy rozsłab šhubili, dyrbjachmy pola Gliwizy dwě hodźinje pschistaś, hač běchmy po bjesgretowym puću ſ Lindenberga a Prahi powěsće dostali. Njejtym žebi ani wokomik pomyślił, so zawrośeć. We wopraldźitym strachu bź powětrowa łódź jenoź w cźasu, hdyž pśeś njewjedra leśeźeše. Wobžadka je so jako wubjerna wuprukowała. Je najśepscha wobžadka, kotruž žyn hdy měł.

Francowskaj lětarjej so z leśenja wokoło swěła wróćiłoj.

Tón dźeń, hdyž žyły žiwźł k małej łupje pola Nowejo Fundlanda zhladowaśe, na kotruž ſ Europy dwaj Němcaj a jedyn Irjeŕ po straschnym lěcu pschileźachu, do Parża druhe lětadło pschileźa. Wono bź 57 000 kilometrow pschileźało, dokonjawšchi leśenje wokoło swěta. Francowskaj Costes a Le Brix běschtaj na kónzu swojeho leśenja za rekordny cźas 7 dnjow ſ Tokia do Parża pschileźałoj. Běschtaj ſ Parża najprjedy nad Atlantiskim morjom do połodnjoschcźe Ameriki a wot tam do połnóžneje Ameriki leśałoj, wot tam potom nad Cźichim morjom do Japanskeje leśeźchtaj. Słónčenje je wot tam ja žydom dnjow do Parża wróćiłchtaj. Wšcho hromadźe staj 56 570 kilometrow ja 332 hodźin leśenja w 38 etapach pschileźałoj. W Parižu khrobkeju lětarjow ſ wulkimi cźeśenjemi witachu. Republikanny president Doumergue jeju w swojim śeźanym žydle Rambouilleti wjacźa a jeju ſ rjadom cźesnego legije wuznamjenji. Psched hotelom a po puću w Parižu jeju ſ wulkim jahorjenjom wobwjeźerjowo cźeśeŕowaśe.

Briand pśed swojimi wuzwolerjemi.

Francowski ſnamkowny minister Briand, kotryž wot nekotreho cźasa w swojim Rambouilleti wólbnym wokrjesu pschebywa, je jenemu šalinskemu „Petit Parisienu" rjekł: Sa cźas wójny su jeho mopśe na dobyte složene było. Nětkole dyrbi teź ko mér a bjesstrachowneš wutworiś, a na tymle nadawku wón dźěła. Briand je pśiśed 2000 pschihlucharjeni rjekł, so je wot nadawka njeda wotwjesć, ja mér dźěłaś. Zakopna wójna je jeho ſ hłubokim rańenjem wohidy napjelniła, kotreż jeho njewopuschći. Francowsko dyrbjeli ſ zyłej swojej wutrobu a je ſwjeŕej ſamóžnoźe na tym dźěłaś, so by so taśe žałobne njeźoboe njewospjetowało. Wjacźo dyrbi so swaźiś, najśiśoo a kritikow njedyrbi po ledźomu měrś, wuſmjeśharjam dyrbi so stajnje pschiwołaś: Mér! Mér!

Kommunistiska demostracija w Parizu.

Kommunistiska ſtrona bź njedźelu w Parižskim pschedměśe St. Gervais dźěłaćerſku demonſtraciju wuhotowała, pschi kótrejž so někotre tyśaty ludźi wobźěliśe. Zo buchu so dźěłaćerjo pschiwabili, bźeše organizatorjo wozjewili, jo budźetaj na zhromadźiśnje zašudźenaj kommunistiskaj zapósłanjaj Doriot a Duclos, khowaj so ježo tśi měśnaj psched policiju, rěźeśe. Taj pak bu zhromadźiśnje njepschihódźeschtaj. W cźasu, do kótrehož so demonſtrowanjo schinachu, so knježerſtwo ſchihódźaze napśimna njeźeschu. Wulka policija, kotraž bź alarmowana, je sebrała sprjeda, k ruźam dóńdźe. Dźěłaćerjo do policijinow ſ kamjenjemi mjetachu. 10 policijinow bu kwanjenych.

Zestajenje Čerwjeneho wójska.

Na pschihódnej sedźenju jubileja dźesaćlětneho wobstata a Čerwjeneho wójska so jeho liczba, wobstat a zestajenje wjesnje. Čerwjene wójsko w ſu lětach 502 000 muži licźi a kaž pśed wójnu, ſ wjeśeho dźěła ſ rataroju wobsteji, kótrejž nětkole 71 procentow wuźinjeju. Dźěłaćerjow je jenoź ſ 18 procentami wobdźěleni. Offizierjo su ho po 49 procentow ſ rataroju, po 28 procentach ſ proletar'jom a po 28 procentach ſ druhich worschtow wzali. Offizierski korps je jenoź po połojcy kommunistiski, tola su najwjesche mjesna storo wšcho ſ kommunistami wobsadźene. Podźeł starschich offizierow bywa pschejco mjeńši.

W narodnym najmjenju so we wójsku, kotreż je hewak internacionalne, Rušam lěpšinam dawa. Wjeli so we wójsku ſ 65 procentami zastupuja, mjeź nim je podźeł Ruśow na wobydlerſtwje jenoź 53 procentow towaršuja. Wutrachujuja so we wójsku ſ 17½ procenta, Bźoruśkojo je ſ 4 procentami, źiźa ſ 2 procentomaj a Tatarojo ſ 2 procentomaj zastupnja.

Ruśy lětarjo němskich inźenierow pschepytuja.

Kaž so ſ Moskwy powě, so su na najwjeschi pschikaz stareho rěźerſtwa ruśy lětarjo zajatych němskich inźenierow a techniſkich ſnowa pschepytali. Mjes tym je Otto a Bastieber jenoź na wotpytańcy nerwow skorja, je Meyerowa ſtrowota wobmyślomna. Meyer na skalkowanje žiłow skorji a je ſo wosebje pod ſoſtwitowym wobkhadźenjom ſtejnił.

Trozkeho wosud.

Kaž so je ſtrowy ruſſich emigrantow Parižu, komu „Deutsches Tageblatt" pśiśe, je Trozki w lisće jenemu pschećelej we knihach na žurowe wobkhadźenje skorji, kotreż ma wuźeńpśeś. Pschiwiśowarjo knježerſtwa dźěłaju jenmi tón znamy dóńt pschihotowaŕ, kaž Joffej, kotryž je žebi njedawno žiwjenje wzał. Jeſte bź Trozkemu pśišeł, je je pśejeł wólbu ſtajeny: žebi žiwjenje wjeśej, pak so jeho ſtorjenja. Runje tak nětko Trozki ſkorji. W posledźnim lisće praji, jo je hoji, so mósźno žiwjeneho wuhnanstwa wjazy žiwy njewopušćeŕ.

Milanski attentat hišće njewujasnjeny.

Po italiskich nowinach je wuriadny śud w Milanje wuſlědźił, jo sakaźachu komplott fašiſtowskeho wobsteja, kotryž je jo w Milanje sajpodźił. Rozbuchnjenje hesłeje majejiny pschi sajnje Milanskich pokaźelskich wulkiwoliow je nejeniekt njeſtrił tajele bandy, kotrejež sakaźachu dźěłanjeſi program dnjowe ezertowańe pschihotowaŕ wozjezja, kotrymž je krabłowa policija na žoze zadźewała. Nowańe namakanje nětkotrych bombow je dopokazanje, tola so nětkele njejmje hišće njeje nadrobnoho wujasnjeńa.

Policija je Comje je schtwórił w jenym hotelu, kotreż je sajała, kotreż padbład śudźowaśe, je je je pschi attentaze w Milanje wobdźiłał. Hdyž jeho do Coma pschijwjedechu, rat je jenu paraźi cźekniół. Pjatk je jeho je jenym pośeńcom w Ganiaun sajo wuſlědźił a zajał. Najprjedy

wopaczne mjeno hudawaschе, słónczнje pak praji, jo je Romolo Tranquille ſ Percina w Abrizzach. Wufina ſo, jo je wot njesnatehu wulku jumnu pjenjes dostak. Wożebity podsład słudži, ſo ſu pola njeho plan Milanskich pokakowych wulkowiſow ſ wożebitym faryſowanjom namjeſta Julija Cäſara namakali.

Zemjerjenje w Bołharskej.

Wječera wotjewjenje zemjerjenje je wożebje w połodnjaſej Bołharskej wo wobſahu njeběže 700 kštwtnych mil, ſe 120 000 ludźimi wobydlenych, najwjetſche wupuſczenje nażiniło. W mějatžtu Cžirpanje a w Borißowgradże ſe njeběže 5000 wobydlerjeni ſu ſo ſtoro wjeſče twarjenja ſnjeżkе. Nadrobna liczba ſarażenych a kranjenych njeje hiſchcze znata. W Cžirpanu ſu hacź do ſobotu wjeczer 12 mertwych a 51 kranjenych ſ rożpadankowe wuhrjebali, we wokolnjeſi wſach 8 mertwych. Wjeſ Pimurowo je k temi kranjene. W nozy ſo podſebiſke ſterſi wotſpjetowachu a twarjenjenje w njenowanynaj mjeſtnoj dołonczi. Wuſtróżane wobydlerſtwo na połach pod holym njebjom leha. Pjchi wukhowanſkim dźele ſo wſche wojerſke wobſadki we wokolnoſczi wobſtejachu.

Ze Serbow.

Dnjowonica.

Wutora, 17. jutrownika.

Radolfa — Aniceta.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

1838 zastupi August Bulang z Kulowa do Wrótſławskeho ſerbskeho towaſtwa, w kotrymž je ſo hromadże z Arnoſtom Smolerjom z wurjadnej pilnoſcu wuznamjenił. Je wjele přednoſował a do rukopiſnoſe Nowiny piſał. — Kajki běše won ſwérny ſyn ſwojeho ludu, wo tym ſwědči jeho Božemje, kiž je ſwojemu ródnemu městu w Tydź. Nowinje prajił, jako bu do Němcow pósłany. „Ja lubuju ſerbski lud a jeho rěč. Tak husto hač domoj přińdu, ſo moja wutroba zwjeſeluje, hdyž widźu to wobliczo mojeho najlubſcheho ſerbskeho ludu a hdyž ja ſłyſu jeho lubozny hłós. — Nihdy ja na Was njezabudu. Daloko wot Was budu na Božim woltarju na Was ſpomináć a Was modlić. Ja budu Boha proſyć, zo by ſwój najlubſi ſerbski ludu, při ſtarej bohabojoſći wostał. Waſi ſtarſi ſu tež pobożni byli. Woni ſu ſo dyrbiła pobożnje wumrěć. — Hdy bychu ſo mje tamyć, dha bychu ſwojej rucy pozběhnyli nad mojimi dźećmi prajiecy: Najlubſe dźěći, njewopuſczajće Dopomińće ſo husto na te pobożne ſłowa, kiž Wam tak husto a tež na ſmjertnem łożu wot mojeje wutroby rěčachmy“. — Tutón Serb, kiž ze cyłej ſwojeje wutroby wiſaše na Kulowje, dożył ſwój žiwnu 1842, ſkutkowaſe najprjedy jako ſtarſi wótrkwi ſwjatoſko Dominika w Nisy a dosta ſwój fury w Ziegenbalsu pola Nisy, hdyž je wo[illegible] Duž jeho Baža ruċka zaja. — Tak bu zahyty[illegible] mu ani hdy je wumrěł, hdy je ſo narodźił.

1865 † Kornel Stankroić, wubjerny hymnolog we Tersće.

1740 † Benjamin Franklin, ſprawny założeř ſewjernoamerikanſkeho ſtata.

Njeboh mać.

Hdyž ja ſtyſknje k njebju hladam,
Lutki ſam ſo čujo tradam
Po mi ſwérnej wutrobje:
Telldy twoje wobliczo,
Maći, ſynej zjewja ſo
Kaž w tyſnej modlitwje.

Horco ſy Ty lubowała,
Rada wſitko wodawała,
Hdyž če zrudźach z hrěchami:
Modliš Ty před Bohom ſo
Nětk za ſyna ſwojeho,
Hdyž jow ſo ſtyſka mi.

Jan Holan 1885.

Přisłowo: Hdźež maš wloku, tam roſce.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 733, hygrometer —2, thermometer ſo dnjo 0. Dźeńa rano we 8 hodź. barometer 732, hygrometer —5, thermometer w nozy —2. Wubladu na malo ſo ſchemeńjaze wjedro. — Syma je ſ nowa do kraja ſaczahnyła. Skoro ſo ſda, jo ſo tak rucze njepowinje. Pola kupy Island leži nowa wyſchina a hotuje ſo ſtupjeć na město ſo wotſtalowazeje wyſchiny nad połnjoſnej Europje. Tuž łodzjе wětry ſ połnocy bjes ſadźerka dale k nam duja. Wutrowjedrjej dnje ſo może ale ſnjeżenje najſtarje jara ſtynne nozy. Jutſje ſrjedu ſtłada ſtóżkło 4,59 hodź. a khowa ſo 7,01 hodź. Měſacžk ſtłada rano 4,45 hodź. a khowa ſo wjeczor 6 hodź.

— **Kradnyti ſu** w nozy na 14. 4. 28 we wokolnjeſi ſ dobyczom do kurjeńſa 6 wſchelakobarbowjtych kokaſchow, kiž derje njeſu. Padnch je kury na mjeſtnje padnſchſtwa ſarěſak. — Dale ſu w nozy na 15. 4. 28 ſ dobyczom do twarjenja nimale nowe naługe koło jnanki „Stoewer“ cžo. 278 462 kradnyli. — We wobſeno ſpožerje proſchy kriminalne wotdźelenje w Budyſchinje.

— **Sakſki krajny ſwjaſk towaſtwow** mjeńcžowym ſahrodkow a Schreberſkich ſahrodkow njeſpeſche 14. a 15. 4. ſwoje hłowne ſthadżowanje w Drježdźanach. Krajny ſwjaſk wopſchija 70 000 małych ſahrodnikow ſa ſobuſtawow.

— **Na krajnoſtawſku wyſchiſku ſchulu do Budyſchina** pſchepodjeny bu knjes ſtud. aſſeſſor dr. Guſtav Wolf ſe Drježdźan. Dr. Wolf pokhadża ſ Metudka.

S **Lubija.** Wječera pónđeſu ſwjeczeſche tudomne dwórniſchczowy wyſchiſchi inſpektor Lunza ſwój 40ćtny faſtojnſtwjubilej.

— **Biſkop dr. Schreiber** ſo hiſchcze raſ na puczowanje do Ameriki poda. Kaž katoliſke njedźelſke kopjeno ſo Miſchnjanſke biſkopſtwo ſdźeli, je biſkop dr. Schreiber ſwojim amerikſkim pſchecželam pſchihłubił, ſo ja dźiwk lěcze ſaſo do Ameriki pſchijědže.

— **Pożedżenje wokrjeżneho wubjerka Budyſkeho hamiſcheho hejtmanſtwa** budże błiżſchi pónđeſu 23. hapryleje 1928, dow. w 10 hodź. w poſedżerſkej ſali Budyſkeho hamiſcheho hejtmanſtwa na Bismarckowej dróſy 21. Sjednyj dnjowy porjad wopſchija 29 dypłom.

S **Wuriz.** Sſawnaj puczej ſ Wuriz do Nabor a ſ Jenkez do Nabor ſtaj dla nałuſowanja na Wurißkich honach wot 16. hacź do 25. t. m. jatwrjenaj. Jódny wobkhad pokaſuje ſo na Jenkez a Wuriz.

S **Bejcžez.** Sjawnej puczej ſ Bejcžez do Jenkez a ſe Bejcžez do Kralez ſtaj dla nałuſowanja na Bejcžezańkich honach wot 17. hacź do 21. t. m. jatwrjenej. Jédny wobkhad pokaſuje ſo na Zujezy abo na Kuſchicy.

S **Wulkeho Wjelkowa.** Knjes wuczeř Nowak, kiž hacź do 1. hapryleje t. ł. pſchi naſchej ſchuli ſtutkowaſche, ſo do Hajnicžanſkeje ſchule pſchepodjeny. Na jeho město ſtupi knjes wuczeř Hahła ſ Hajnij. Knjes ſchulſki wjednik, wuczeř Wojcžech jeho pſchi ſpožnatku ſchulſkeho lěta ſwjatoczuje ſapokaſa. Knjes wuczeř Nowak běſche tu powjſchitkownje lubowany, mójeſche też herſkſi, ſo jeho njerad wotjeńcej widźimy. Nowy wuczeř ſerbſku rěč njewobkhježi.

— Nowych ſchulſkich dźěcži jaſtupi tu 14 hołzow a 5 hołzow; w ſaſtdźenym lěcze łaſtupi do ſchule 18 hołzow a 9 hołzow.

S **Budeſtez.** Kaž je ſo hižom wotpjet wotjewjeło, budże lětuſchi wulki wſchotowarſkowſki ſlět Domowiny na dźeń 8. julija w Budeſtezach. S tuteje wſcheſtronſke ſtadże Domowina pſchichodnu ſrjedu 18. hapryleje, wjeczor w 6 hodź. ſwoje pożedżenje pola Rólkez. Pſchedſydſtwo Domowiny pſchedſydſtwo ſupow a błiſchich ſerbſkich towaſtwow ſo tuteje ſeidu, ſo bychu ſ mjenami pſchihotowali ſa wulki wſchoſtronſki ſlět ſapoczate. Budeſtezanſki „Lubin“ a wſchitke wokolne ſerbſke towaſtwa ſu na tuto wažne pożedżenje wſche pſchepoſroſchene. Na ſhromadżiſnje ma ſo wuběrk ſa ſlět a tworicž a nowe ſo hkownych ſaſadach wuradżeć. Dele je muſne, ſo ſu wſchitke towaſtwa pſchitomne.

S **Huſki.** Kak jara naſcha wożeda hiſchcze herſkſi wo tom bě ſe ſwědkom ſerbſka Noka ſtrožba drudźi z jutrow. Hacźrunjeż běchu herſkſe kmjeńczina zaſo o hodź., bě ſo ſpſchka bohata ſyła nutrnych kmjeńczerjow. Dosta ſo wopraſowne nutrne wjeſele jako knjes kandidat Röſtler ſ Kamjenicy jim předowaſche. Hacźrunjeż rożumja je naſchu lubu macžerinu rěč, nježkmy prajież, dokładnje nawnutrnjk. Cžiſchina kjeżeſche we ſwjatnizy, tak hłuboka, ſo mohł ſłyſcheć ſlžk a ſemi padnyć, hdyż nam knjes kandidat tak rjenje a ſrjnje ſwjate jutrowne ſeżenje w lubej macžernej rěcži wutłožowaſche. Wjeſele bórzy do naſcheho ſerbſkeho ludu a ſtrože, hdyż widźi ſpſ zal wulke a winjazarjow tak malo, ſo mohli předowacž Bożeſłowo w naſchej ſerbſczinje. — Też ſ Minakałſche a Lutjanſke wożdały běchu wjele wożdżenych pola naſ a ſu nam ſwoje wjeſele wuprajili, ſo je knjez kandidat tak derje ſerbſky nawnutrnył. Bóh je pſchi nawnikjenju naſcheje rěcže wěſče jeho próżn ſpożnował, ſo je ja powěrnje tak krótki czaſ ſerbſky nawuknył. Njech jeho bórzy ſerbſka Luża jako ſwojeho ſyna do ſebe noweje ſerbſkeje domowiny wita. — Wſchitcy ſpraſni Serbja budża jemu hiſchcze dżałowni.

S **Wóſporka.** Sandźeni ſobotu bu pod ſylnym wobdźelenjom janiteſkeje rada dr. Schotta pothowany. Dołoż czaſ żarowacžych a pſchewodżerjow, kotſiż běchu z błiſka a dalaka pſchiſchli, ſo bychu 78ćtnjenu, kiž je tak mańe je žiwjenja wuſchoł, poſledniu czeſć wopokaſali, hibajce je wot żarowarſkeho domu na pohrjebniſchcžo. Sſmertła bě hiſchcze ſwojeje ſmjerwnoſeje, ſpuſchczownjeże a ſjodownjeże dla pewſchitkownje lubowana a czeſczene wobſeże, dokle je w dalokej wokolnjeſi znata. Niż jenož jako łkaſ, ale jako cžłowjek a pſchecželſke placzeſche wón ſa jenoc ſwojim wobſołu k lěcžbnym pewſchitkownjeże nałeż Mitoſy, kotrymž je ſemrěty jako łkaſ dobrow wopomagał, jemu czeſtne wopomnjeże ſakhowaju.

S **Nowcje Wſy** pola Rakez. Sjawny puczej ſ Rakez do Hermannez je dla naſtupowanja na Nowo-Wjeſczańſkich honach wot 20. hacź do 30. t. m. jatwrjeny. Jédny wobkhad pokaſuje ſo na Kamjenez pola Rakez.

Z **Pančic.** Z wosebitej radoſcu ſpominaja hiſcho wſitkey na loniſi ſokolſki ſwjedżeń, kotřiż běchu ſwědkojo tutoho narodneho ſkutka. A zasy hotuje ſo naſa jednota, kiż ma tu ze wſelakimi njeluboznoſcemi wojowacž, **Serbam kłoſtrskeje a dalſeje wokoliny dobru ſerbſku zabawu poſkićić.** Mnohe mocy ſo za tutón ſwjedżeń hibaja, kiż bu hižom tydżenje do czaſa wczjewjeny. Też to nas njeſmě wottraſić, zo ſo jene němſke towaſtwo do Pančic nawali a Serbſkemu Sokolſtwu němſki ſwjedżeń wuhotuje. **Serbja du na swój swjedżeń.** Naſi ſerbſey hólcy budu ſokolić a doroſteni pódła proſtneho też na narjadnſki ſwoje knnſſty pokazować. A Jaſeńcanſka Bjesada, kiż ma wupruhowane dobre hrajeńſke mocy, nam jara powńczacy kruch zelraje, zdźěła žortny, zdźěła

Marica a Hanica.

Roman.

4] (Pokrazowanje.)

„Drohdy je ſo mi ſtyſkało, a hdyż ſo nětko ſaſo widżu po wěcžnych paſhumnjecych ſrudnych Londonſkich kurjazach, po naraſnjcej kraſnoſci w Indiji, po ſałoſtnej ſymje w Ameriji, hdźež je potom horzoła w łeże wjeſe hórſcha hacź jow pola naſ, ach. . . . “

Baron Durazzi mětujeſche ſebi rozmyſlujo: „Sstuſżu puſchczeć je bórſy hotowe! Ja bych chyżł, ſo budżech dale ſłużił.“

Lžón ſe po wucženem waſchnju wobhladny, jako by nětżicho ſważliwe wuprajił, ſchtoż mohła ſo jemu porokowacž. Rytmiſchtr bě ſebi zigareln ſajeżlił; tołſtu mróczel wot ſo duje, wón ménjeſche: „Tak nětak wuſko wſchak tu je! Pjcheco czi ſamžni ſudźo!“

A by ſebi myſlił, jako by wón ſchtó wě ſdże po ſwócze pobył, njes tym ſo ſe ſwój ſyły czaſ ſłużby w hubjenych halczżitch a wuherſtich hnědach pſchebywał.

Hrabja Meinhardt ſinpi ſe ſtarym baronom k wokmu a hladaſche ſaſo tam horje ſ Rochnżowemu hrodej, kotreheż wokna ſo runje we ſłónżu lybołachu, jako by heliograf ſwoje ſnamjenja k nimaj ſłał: „Hej, ſłónżo, tole kraſne ſłónżo a naſche lube Tirolſke hory.“

Rytmiſchtr pſchindże k nimaj. Baron Durazzi ſo wobhladny. Jeho dżiwaj běżiſej ſo ſhubiłej, a tak położi won ruży na ranjeni ſwojeju młodeju pſchibuſneju: „Na, jeżto dha prajitaj wo żiwjenju wujowłenej?“

Rytmiſchtr hladaſche ſebi ſe ſwojimi porſtami, wot wěcžneho turjenja zigaretow żełołtnjenymi, ſwoje małe wuſżiti:

„Żara feſchnej.“

Stary knjes ſſchiwi łożmatu wihawoſtu rinku, na kotrejż mandżeliſi pjerſchcżeń hędżeſche, k ſebi a klepny ſo na wutrobnu: „Hdyż ſjom ja jeſu nan!“

Potom pak ſawoła do pódłanſkeje ſtuwy ſ wotewjenymi durjenji:

„Kak je je ſważżinu?“

„Hnydom, papa!“

„Potoſſim ſkoku, Mariza!“

„Mariza tu njeje!“

„Na tak to ty wobſtaraj, Hanizа!“

A ſ żiwojenm wopytej ſo wobroczejo, rjekny: „Ja jenje njewém, hacź Mariza rěcži abo Hanizа.“

Rytmiſchtr ménjeſche: „Wonej ſtej ſej też hewak podobnej kaž jejo na jeju.“

Hrabja Meinhardt pokaja ſpožżiwuje wobliczo.

Tu hižo pſchinjeże ſłużownik deńcžk ſ cżiorl. Zindrichka a Hanizе ſeżżehowaſchej ſ prażenym ſłykkem a butru, cżinjeſchtej ſebi wulki haru a běhaſchtej jow a tam, jako byſchtej najcżeżſche dżeło wukonjecż mělej.

Potom pjiachu cżaj. Na joſſe hędżeſche Zindrichka mjes ſotromaj, hrabja Meinhardt pódła Mariży. Mjes tym jo da ſebi wo Amerizy powědacž, mylżeſche tu a tam też na to, ras ſłowcżko ſ rytmiſchtrom popowedacž. Hanizа ſa nalloni ſo pſched Zindrichkom, ſo by hrabi Meinhardtej pſchipoſluchała. S jeho ſłowow bě cżuej, kak mdżi na żmjercż ſwojeho nana jeho njewopuſczejeſi. njes tym ſo kohle waſchnicżko rytmiſchtra żiwjenje a wumrěcże pſchija tſoſch tak każ nětkajſe pſchemėnjenje w garniſonje, kotreż może lepſchiny dacž abo do ſchkody byeż.

Holzy běſchtej ſebi zigareln jajeżlilej, jenož Mariza njeturjeſche. Po nětżim ſo jedym druhnym ſdżi, cżaj ſ proſicżenjom, dżakowanjom, bracżom ſwjaſowaſche, a ſda ſo hyeż, jako bychu tobałowe mróczele duchow pěſnje ſjednecżała. A pſchecżo ſaſo wróczachu ſo myſlicżi ſ Rochnżowemu hrodej. Hrabja Meinhardt běſche wſchitko, ſchtoż bě ſo w tutych lětach ſtało, jenož ſ liſtow najwenſi. Won mėnješche, jo je hórko, ſo dyrbi dla ważenja ſebje ſkameho we hotelu bydlicž, bladam a ſkjelam nježelawych ludźi kupjelow wuſtajeny, njes tym ſo tam horjeka jeho wótżowſki hród ſtojeſche. A hižeſce raſ wón wſchitko wuprołwda, ſchto bě ſo ſtało. Kak bě po papa jeho tak ſjcz wo radu praſchał, hacź ſmě ſo na druhu ſeżżwu ſważicž, a ſjom bě jemu ſe wſchej cżeżcżowoſcju wopomnjeże na ſamrětu macž ſdużił, kak bě papa potom ſoſło wſkał a ſjom w njebożowcem nawadże roſherjenoſeże njebě jemu niżjo dożyty woſtał, dokliż ſo dopiſkowanje njepichetorhny, njes tym, ſo by ſnadż ſo wſchitko ſ krótkej roſmolwu njeże ſchtyrmi wocżemi dało ſrjadowacž.

S Meinhardtowych ſłowow tſchepotaſche ſranjena wutroba, Poldi pak ſo wuprajі, ſo je to jenu wſchitko „Lobaſa“. „Kolbaſa“ bě kżde dżeże ſłowo, jako by ſebi ſ wſchego ſwěta niże“ njeſeżinił. Nětko da ſo też Zindrichſko do powědanja a k prěnjemu raſej roſpowedża wyſche pożedżenja w hwiſki, kotreż běchu ju ſ Rochnżowego hrodu inwiterite: „Hej, Meinhardto, ty ſy mi wobſtajnje w ſpomjatkach pſchirěczował, ſo mam wſtacż. Nje njejżym ja pſchecżo na łubu mamu myſlicż dyrbjała, hdyż tu ta jeża bożeſłeże? A do wſchcho je rěczała. Ja njemėła kurcż a nij ſamna do Meranſy dale běhacż. A roſmożowanje pola jendżelſkich knjeżnow jej też w hódź njeżeł. Ja dyrbjała, do nekajſcho penſionata hicż. Mój Bożo, byli bychu tole na ſamna knjeżicż! Na, to njebě wjazy możno wudżerżecż! A hdyż począ ſemu żitrowicż — zrawoczowa bě tak ſtyła, to ſjom ſcnohe dnja do Gölłan ſchła a prajiła, ſo wjazy prezej njepóńdu. Cżeta Angliotina drje nje njechaſche ſdżerżecż, ale ja ſjom rieżka, ſo prjedy do wody ſkoczu. Hej wee prawdże, to ſjom wraſita.“

Stary baron tſchażeſche ſ ſłowom: „A na to dże je ſi cżeta rjetła, ſo ju to błuże myſlicżi, hdyż dże ſebi cżłowjek żiwjenje wſacż. Prawje ma, ta łuba cżeta, bynież je też w pobożnoſci trochu pſchepjata, pſchetoż ſłónżnje ma cżłowjek też winowatoſcże na ſwėcże a niż jenicżjo ja njebjeſża.“

Młoda hrabinka ſawoła, ſelemy wótż w ruży dżerżo, ſe kotrymż ſjwoje pohibowanja pſchewodżeſche:

„Wopraſwdże je tomu tak hyło, Meinhardto, ſo njeſſjom mohła wudżerżecż. Na kożdy pad njejżym tam wjazy hódła. A cżeta je mje pola ſebje ſdżerżała.“

Baron Durazzi pohlada na cżaſnik: „Afe nětko dyrbi mama tola bórſy domoj pſchińcż, je hdże hižo po wſchchpore.“

Hrabja Meinhardt ſtany: „My njemożemy bohużel dłże je cżakacż, budże ſkoro nóż, a k wjeczeri dyrbiny w hotelu byeż. Trochu mam ſebi hižeſce papjery pſchegladacż, ſo bych jutre rano, hdyż budu ſ rěczikom rěczeż, hotowy cżeny.“

Stary knjes, kiż ſ toho cżaſa, ſo bě wutſkuſił, na ſwoje ſłuchcże ſjwojeje ſwójby łeta ſ niczo cżinjenjom pſchecżinjeſche, njemożeſche tajku horliwoſcż łapſchijeżcż.

(Pokrazowanje ſeżehuje.)

...ny. Tuž přindźe, luby Serbja, w prawje bohatej ...bje. Kać so nichtó njebudże. Po předstajenju za...ny sej wjesołu rejku, kotruž smy tydźenje dołgo...rowali dyrbjeli. Zastup je pomérnje tuni. Cisty ...dźeń so jenož za sokolske naležnosće nalo...a tak našemu Serbstwu služi. Tak wočakujemy ...ho a přichodnu njedźelu bohaty wopyt ze wšěch stron.

Na zdar!

S **Protej.** Tudomni gmejnjerjo sašmórjerjo žu na nawšy...ne listy hodźitej dali. Tuto stare waschnje so tež we ...dnych wjacy pokasuje. Kóždej gmejnje może so pomnjeć, ...o by dobry přikład sćěhowała a tute waschnje nakónc...

S **Jałschtrowa.** Jako jutrownjeńku pschipołdnischi cas ...o wšitcy wotjědźe, sta žo tu wobkanjujonne njesboże. ...schownemu rjadowarjej Wirkschej z Kamjenza, jako won ...do jemu wola jaknjeji, so by jěsone liješli kontrolowak, sa...

Hospodarski rozhlad.

Wutorn 17. haprleje 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

Dollar	4,177	100 pólsk. złotych .	46,80
Engelski pfunt .	20,395	100 čěskosł. krónow .	12,38
100 franc. frankow	80,52	100 franc. frankow .	16,44

Barlinska bursa jewješe wčera pschi sašmuje do no...dźenja mjenje žiwjenja a hyšći sandźeny tydźeń. Kursy ...ejkow běchu powschitkownje sabjene. Sa to běchu wiki dołhjenje a rentowymi liješćanami žiwješe a kursy też ...ejene.

Produktowe wiki pschinješechu wčera dalsche žiwjesche...jtnych płacijnow. Wutkaj pomó nowe sejmjenjenje. Na ...dźach wikach staj wosbeje pschesła a rožka žadnej. Po...hanje sa mukn pak pschiběra. Dźe žu mjehmy mufowane, ...owarjej. Wčera pschedawadowacu pschinjesu pomjo hobeje ...o 25 pj., rožu wo 35 pj., wow...jeczmjeń wo 10 pj. a wowju wo 15 pj. drožšcho. Wčera płaczejesche zemnaš

w Barlinje

pschejny 13,50—13,35 hr., rožki 13,95 hr. hacj 14,45 hr., jeczmjenja nalčin. 12,50 hr. hacj 14,40 hr., wowsa 12,95—13,25 hr.

w Drježdźanach (pjatk)

pschejny 13,50—13,75 hr. (13.10 hr. hacj 13,30 hr.), rožki 14,20—14,75 hr. (13.80 hacj 14,05 hr.), jeczmjenja nalčin. 14,75 hr. hacj 15,50 hr. (tež tak), nasymskeho 11,25 hacj 13,50 hr. (11,25—13,50 hr.), wowsa 13,25—13,50 hr. (13.05—13,30 hr.).

W termijnowym wikowanju:

za meju: pschejny 14,10—14,13¾ hr., rožki 14,81¼—14,97½ hr., wowsa 13,75 hr.
za julii: pschejny 14,65—14,62½ hr. a rožki 13,77½—13,67½ hr., wowsa 13,75 hr.
za september: pschejny 13,75 hr., rožki 12,57½ hr., wowsa 11,50 hr.

Stare wiki

...ežera pondźelu w Witkowicach nječachu sćěhowazy wot...ěr: Pschihnali běchu 120 krajnow a prodawkow, 110 ...rakolow a 30 běhakow. Krutwy płaczachu 400—650 hr., ...rjebuli 120—200 hr., prasata 19—24 hr. a běhaki ...5—60 hriwnow.

Pschihijacej pytaja:

...olzu do domu, Dr. Hirschfelder w Riśkej, Mužakowska ...roha 17.

...olzu do domu, Scheibe w Rittlopizach, Bismarkowa ha...a cyslo 5.

...olzu do domu, Oesterwitzowa w Kamjenzu, w starej ...Comeraffej banzy.

...olzu do domu, Scharlachowa w Hródku, Jurjowa haja 8. ...Barmanka na krajnim dworje w Rakezach.

...Schjerka we Wojerezach, Drježdźanska dr. 16.

...ufchiffa, Schmunerez hofejenz w Riśkej.

...rdwitscha, Gruba w Budyschinje, Sedanka haja 16.

...ildaritscha, Ruppelt w Budyschinje, Sswkelnika haja 22.

...omowarka, hofejenz na dwórnischczu we Wjelezinje.

Kupicz pyta

...e zent. hyna abo wotawy w Budyschinje, Jägerowa haja ...cyslo 91.

Na pschedań.

...ajnowsej, wulka je 24 kórzow, we Warnoczizach cjo. 10 ...owka Wjelezina.

...ino 10—15 zent. Herzog w Stanojschczu.

...ejej 5—6-lětnjej, Hauser w Budyschinje, Schliebenowa ...oha 11.

...ejki, tachantske hublo w Hrubjelczizach.

...-k nahadźowanju, italske, Haim na dwórnischczu we ...iśkej.

...ina 20, w Jenkezach 11.

...beskowane, rólny grat a kajzej, Johu w Rěčizy.

...ołtaty we Wujezku 33 pola Pomorz.

...bdźeżaj we Wojerezach, Dwórnischczowa haja 34II.

...ajna maschinu, Schubert, cjažnikar w Bělej Wodźe.

...ajne jelenje, Rauer w Budyschinje, Kěžorska haja 1.

...ajbros w Rachlowje 2 pola Kukowa.

...ajn, knježi dwór we Wschowach.

Soudnišzy na pschesahadźowanje

hrjedu 18. haprleje 1928

...e Wulkim Cjikhu w Nikolajej hofejenzu dop. w 9 hodź.: ...Sofa, regulator, kucža, elektromotor, byk, 2 krawi a ...winje, 70 kartonow toiletoweho mydła, 6 kaschejkow ...mydłoweho procha,

...e Lašu powołnuju w 2 hodź. w Scholeźiz hofejenzu ...dowy kamor,

...e Wojerezach w hofejenzu „K lawej“ dop. w 11 hodź.: ...bele, jehjaca maschina, klamarski polzu, pijank. stro...ej, klawěr, cjažnik na pisanje blido, radiowa pschi...rawa, 3 awtowe trubu, pschejbeschčežnik, dwoje harfi, ...amarske blido, por dołhich lehčernjow, barbu, schezerje a barbezje;

...ežera pondźelu w Witkowicach nječachu sćěhowazy wot...ěr: Pschihnali běchu 120 krajnow a prodawkow, 110 ...rakolow a 30 běhakow. Krutwy płaczachu 400—650 hr., ...rjebuli 120—200 hr., prasata 19—24 hr. a běhaki ...5—60 hriwnow.

Pschihijacej pytaja:

...olzu do domu, Dr. Hirschfelder w Riśkej, Mužakowska ...roha 17.

...olzu do domu, Scheibe w Rittlopizach, Bismarkowa ha...a cyslo 5.

...olzu do domu, Oesterwitzowa w Kamjenzu, w starej ...Comeraffej banzy.

...olzu do domu, Scharlachowa w Hródku, Jurjowa haja 8. ...Barmanka na krajnim dworje w Rakezach.

...Schjerka we Wojerezach, Drježdźanska dr. 16.

...ucht

* **Paduch w śpěšniku.** Na Anhaltiskim dwórnišcu w Barlinje hu pjatk zonu, kotraž chyšiše se śpěšnikom do Reimara dojěź, cźežku wobkradnyli. Zona běše swój kofr a jenu paket do śaka we wozdźelu cźaha położyła a na to śaźo cźah wopuśchcźiła, so by hu so swojimi pśihiwusnymi wožjowonowała. Jako ha wona śaźo do wosa wućeli, běše go kofr, w kotrymž běše sa nźěźe 17000 hriwnow drohjenkow, śhubił. Haćrunjež kriminalna policija hnydom cźah dwórnišcźa sa padnicym pśepytła, wosta kofr z debjenkami tola zhubjeny.

* **Cźežke njezbože i automobilow.** Na statnej dróhy mjes Barlinom a Lipskom ho Barlinski automobil mjes Pratawu a Cutźichom nałkadnehjo automobila jenoho wikowarja se seleniom śchmórkuł. Tiž i nékotrymi wućinymi ludźimi i Wittenbergiskich wikow jědźeśche. Wśichnje bjewjeź wožbowom buchu i nakładneho auta cźišnjene. Jena žona wosta na městnje morwa leżo, dwaj muźej a dwě žonje buchu cźežko sranjeni, dwě žonje pak lohko. Cźežkostranjenej žonje leźitej bjes nadźije w thorownì w Wittenbergu.

* **Lubošćišiska struchlohra.** W Nauheimskich hyjeslach sańśeli śchtwórtk wjećor na Ludwikowej dróhy 22-létny student bźowuk jenoho tamnišcźeho lékarja. Hoła žedźeśche se swojej macźerju na lawzu, jako student nadobo k żórtkimaj pśihiśnpi a bźowuku i dwórnaj wutśišćomaj i revolwera mori. Na to śebi student sam kuku do śpanja śtśeli a śo morowy swjeśe. Młodaj cźłowjeźka, śai dlěšich cźah lubošćišći wobthad měloj.

* **Po śhodźe dele padnyuwšchi śo sarasył.** Pjatk wjećor na Stralawśkej dróhy 17 b 43létnjeho śamkarja Ewalda Göhrija na śhodźe morwoho namakachu. Lékaŕ śpóraa, so běšche śebi morwoh nop pukmył, jako je najźerje po śhodźe dele padnył, a na to huydom wumrěł.

* **Symna žołma w Pólšej.** Po pośledních cźołtych dujach je śo w Pólšej śchtwórtk cźuciwa symna nawalita, kotraž je śo po zymym kraju rozśchěrita. We hłownym měśeje Warśchawje a w pokdunjšhej Pólšej je śo 35 cm wyśoki śněh naśchol. We Warśchawje mějachu pjatk rano 8 śtopnjow symu.

* **Wohenbluwaja hora Krakatau śnowa pucha.** Po powješćach j Batawije, hłownjeho města hollandiskich kolonijow w narańśchej Aźiji, je wohenbluwaja hora Krakatau na Inźje Jawje śaźo puchać pocźała. S njeje létaju kamjenje haćj do 50 metrow wyśoko.

* **Lindbergh śo wróćoźechnje.** Jendźelśke nowiny „Manchester Guardian" powdźa, i Nejworka, so dhże śo śtalowy létak Lindbergh je śtajnjeho źiwjenja do śkromneho bycźa privatneho rentnarja cźahnyć. Won je wśitkeho źiwił, śchtož i nowinarśtwom, śtajnjećom a ludźimi świtaje. Won je śo nmprajił, so je jeho nétežśiše źiwjenje śtawy njeńjeźłśe.

* **Pśichi źiwnym cźěłe śo śpalił.** Fabrikiti dźěłaŕśej Pětrak w Gablonzu w Cźechach běšche ras pśichi jenej śwadźe prajił, so śo jónu dom, w kotrymž bydli, wotpali. Pětrak běšche trochu źrěbnył a śo na lubju podał. Khěźo śo też wotpali. Pod rośpadankami namakachu też trochu świnśkene Pětrakowe cźěło. Najźerje je won wołeń i wotpoładom abo też i njeźerdźiwośeju załoźił a njeje śo wjazy wukhowaŕ mohł.

* **Létadło do śo śrašyło.** Pśichi źwjedźeńśkim létanju i pśichlěźowośeju wośwjećenja 1000-létnjeho wobśtaća města Bahia-Blanca w Argentinskej je wyśokośći pśibeź 300 metrow létadło do śo śrašyło. Wobaj létaŕjej śo pśichi delepadnjenju morišćtaj.

Wšelacy wjedrawěšćerjo mjez zwěrinstwom.

Naśchi hospodaŕjo ju tola cźasto dosć cźujni, kajke śmjenny w bliźśchim cźasu wjedro. W lěcźe wobkedźbujemy radu łastojźi. Tola pak mamy mjes dalśchim śwěrinjtwom też wjśchelakich wjedrowěšćerjow. Hdyž śo na pśichład naśche śpěwaze ptaćki, kotrejž w śjmje pola naź wottanu, we wulkich cźrjódach hromadźa, budźe w bliźśchich dnjach khětro wjetśiwjeź. Deśchźéśe wójawny worźakowaŕ, hdyž kožy a drośmy śe śahrodow do polow létaja a śebi tam pizu pytaja. Śśłyśchimy-li rapakow wyśoko w powětrje pjerchotaćz a śchŕećerjećz, abo hdyž rybaćzkoje (Möven) njemérnje w powětrje wokoło létaju, móžemy go wulkich njewjedrow abo wichorow nadźeć. Je-li buźu jara gigotaja abo kaćki śchćebotaju, dha je nam deśchćéśe blźko. Śpěwa-li rocźk (Rotkelchen) w njśej kérćinje, budźe deśchćéśe abo hrimaje, śpěwa-li na wyśokich śchtomach, budźe rjenje. Śśubuty (Uhu) a śowy ju śměrom je-li na deśchć. Śśutaju-li pak wośtajnje, śmějemy też dołho rjane a wobśtajne wjedro. Śśamo świnje njeźu źani hubjeni wjedrawěšćerjo. Dźe-li na wětśik a wichory abo na dołho trajoze deśchće, ju njemérne a naśtajnośći korźa. Też pśi nam derje wjedro wěšćeja, ju śaśpane a nimo měry lenje a cźśiśto trawu jerźe. Kmoty pak ju śaźo pśiched deśchćom khětro pilne a natoźa nam telko hromadźu, so bychmy je najradścho j mjerźanjom śahubili, haćrunjež je knut jara wužitne śwěrjatko. Létaju-li wjeźor wjele bruźkow (śmjatośanjśkich muśchkow), dha mamy tohorunja w bliźśchich dnjach deśchźik wozakowaćz. Wola-li świtawka, prajimy śo budźe deśchźik. Hrjechtaju-li žaby, budźe rjenje. Hrjechta-li śelena žabka nékhe na śemi, budźe deśchźik, hrjechta-li na śchtomje, budźe rjenje. Tak mamy mjes wěrinjtwom wjele wjedrawěšćerjow, na kotreź móžemy śo śpuśchećeź.

Ze śławiznow předešćnika.

Kaž praja, je pśchedeśchćnik praśtary kuch nadobu cźłowjeśtwa, śnajmjenśicha źiwtiśowaneho, pśichtoź chźedźa j wjeśtośći wědźeć, śo Chinezojo hižo pśed 3000 létami pśchedeśchćnici śnajachu. Mj w Europje śo j tym wulźy cźinjeź njemóžemy, pśichtoź śu daloko haćź je śo śwójźiło, wuźichu pśchedeśchćnik k pśenjenju rafej w Franzowśkej léta 1640, w Jtaliśkej 1670 a w Jendźelśkej 1781. Powśchitkownje pak tutón naśtroj hižo nje wužiwowaćz, běchu to jenoź nékotśi, kiž śo j taśkej śćchu pśhećeźiwo deśchćśkej śchttachu. Pśichtoź w śpocźatku běšche pśchedeśchćnik hiśchcze njeźepy parodź, a mechaniśm njeběš hiśchcze tak dośpołniły, kaž śmy to dźeńśnjśich dźeń śnuźeni. Hiśchcze w 18. létśtoku nojśchadu śo Parižźy j wulkimi a njeźepemi pśchedeśchćnikami, a śmětaŕ praji tehdy, so ludźo pśchedeśchćnik wob léto wopraudje jenoj śchśćeź tróćej trjebaju. — Wokoło 1700 běchu pśchedeśchćniki j wośkwancho płatu, woni hodźachu śo rośpinyeź a śaźo jawalicź. Léta 1750 mějachu na ńonju kija rynku, za kotruź śo nośchachu, kaž śo śpyła hanne wot śo rośumi, so pśchedeśchćnik śtajnje wudośpołnicź ju próźowachu. Tehdy wukonjachu trużniźy tuto powołanje jenoj pśchipódła. Wokoło 1810 wubładamy prénje pśchedeśchćniki, kiž maja napołład kija. Kij pak je wuźłobjeny a hdyž je mśne, potom wnežehnje śo pśchedeśchćnik j truśiele. To běšche wéśo khětro wobcźežne, pśichtoź byrbjeśche śo nékto niź jenoź pśchedeśchćnik njeśeź ale też kij. Tola jako bě po nékotrych létach też tuta móda pścheźrała, wośta pśchedeśchćnik dośeź njeleby; běšche j cźežśeho płatu śhotowjeny a pśches to jara cźeśći. Wokoło léta 1870 śhotowowaćz nudracźk jónu muźazu cźapku pśchećeźiwo deśchćéśej, kiž mějeśche pśchedeśchćnik narunacź. Běšche to wodźeźe na hłowu po śórnje śudniśkeje cźapki, kiž mějeśche śchtyrirózkate wótka, kotrež śo njchi deśchćejśim wjedre po dołhośći a śchérokośći rośłožiła hodźeśche, tak so bě śe śchtitaźej śćchu na hłowu noścherja. Wěśo śo pjchi tutom wunamakanju pyaśchenje njerośśudźi, kak budźe wětśik j taśkej śćchu śathadźeć. W praktiśkim źiwjenju dreje je śo też jara malo nałoźowała. Hy to też dośeź śmětśkeju napohład mělo.

Najwjetśchi pśchedeśchćnik śwéhu śwéta je w lérce 1888 firma Wilson, Matheson a Co. w Glaśgowje śhotowiła, a to śa cźornebo krała w nawjeźernej Afriźy. Pśchedeśchćnik bě tak wulki, so mójeśche kral pod nim śa 30 wuśwołenych hośeźinu wuhoiowaćz.

Kajkaj da to běšťaj?

Jutry pundźelu dźéśche też — kaž druśy — jena žona ke mśchi. Pół pucźa bě śchła, śekaśchtaj ju dwaj cźłowiźkaj a śo wopraśchejśchtaj, hacź by cźelko na pśchedaŕ mėła. A pśchipadnje też mějeśche cźelko na pśchedaŕ. Tuź śo śawrócźi a dźéśche j nimaj d-nu, a jimaj cźelko pścheda. Potom pak śo hnydom śaź do gyrkwje naśtaji, so by jmajmjeńścha pśedowanje mjeśkomdźéśa. Khwatajśche, tola hdyž j durjemi do gyrkwje śaśkupi. Hižo duchowny na kłétzy śtojeśche. Pśedowaśche pak runje wo twcźowinikomaj, kotrejž j Jéśušom do Emauśa dźéśchtaj. A runje, jako wona śaśtupi, śo duźe śakurkachu, śaiwoła pśdaŕ: Kajkaj da to bśchtaj, kotrejž śobu dźéśchtaj?" Potom posaźa. Žona, mnyślo, so to wśchjo jej płaćźi, wotmolwi: „Knjeźe, to bśchtaj rěśnikaj j města, a ńaj mi cźelko wotkupitoj!"

M. R.

Swójbne powěśće.

Sm e r ć l i: Berta śmuh. Śchmorcźkowa bywśicha śmuh. Krjeźmarjowa rodź. Śchmidtez w Budyśchinje, 72 lét.

Dospołny radio,

nimale nowy, z 4 lampami, Sachsenwerk, primär- a sekundär wjerćak, wulki wotwĕrećak bjez lika, akkumulator 48 Amp. hodź. (je nowy 250.— hr. płaćił), Europiske śćélaki su we wotfwĕrećaku słyšeć, tuno na předań. Poskić. pod „**E 7**" na wud. „Serb. Nowin"

WŠE ĆIŠĆEŔSKE WĚCY

serbske a němśke, kaž listowe hłowy, złičbowanja, kwitowanja, nacźišće na listowe wobalki, kwasne spisy, plakaty, slubowe kharthi, wĕrowanske kharthi, smjertne kharthi, programy a też přeprošenja, visitne a džakne kharthi, česme dopisy, wĕncowe sekle, dopisnicy, wšĕ wěcy jeno- a wjacobarbne, jenož najlĕpši material, zhotowja swědomićiwje, spěšnje a płaćizny hódno

SMOLERJEC KNIHIĆIŠĆERNJA

z. dr. z w. ruk. **W BUDYSINJE** w Serb. Domje

Nazhonita, přistojna

holca do domu

so k 1. meje pyta.
Dr. Jentschowa w Budyšinje
na Hośće hasy 46 d.

Derjezdźeržany

hontwjerski wóz

(amerikanska worješina) je hnydom na předań
Zhonić w „Serb. Now."

Wuporje-dźenje wobuća

solidnje a tunjo w najkrótšim času z ruku šito, z drjewowymi hozdźikami
Ago (bjez šowa a hozdź.)
Crepe-gumij. póduše
so na wšĕ drije přičinja
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

Runklicu a symjeńće běrny

(1 wotsywk), Industria, Hindenburg, Centifolia su na předań
w Róženće čo. 22

Neple k sadźenju

(Zentifolia) su na předań
w Róženće čo. 4

Symj. běrny

zaho a pózdnje, su na předań
w Hasłowie čo. 7

Handrij Štrympa
w Budyšinje
na Róžowej hasy 15
poruča

meble
a pólstrowane twory
Sym Serbi

— Pawoł Wirth, pjekaŕski mišchtr na Wumĕnku w Rakezach, 77 lét. — Klara Wjeśarjowa rodź. Wiesołbeg iź Barta. — Jurij Lebja, wumĕnkaŕ w Sserbskich Pośkazach, 65 lét.

Najnowiše z cyłeho świeta.

— **Schkrowa powĕźcź wo wjedrje śa jutśiśchu** hrjebu: Samróźeno, wiśaśe a jymne. W Jendźelśkej śuchu a jymu.

W Olbersdorfu pola Žitawy ju j jeneje śkały 250 rosbuchazych buśchkiwizow a 26 rosbuchazych patronow kradnyli.

*

W śwadźe śaśtkeje metalloweje industrije je śaśtli krajny ńudnik rosnjazy wuźud wuźrajił. Po nim śo mjśe 10 akkardźiśch dźélaćerjow na 88 pjenjezkow a śa mjdowych dźélaćerjow na 82 pjenjezkow pośtaji. Sa ześaźnje mśśe śo mjśa po rosrigazym wuźudźe j 29. dezembra 1927 wobliczicź. Dla tehole pośtajenja, po kotrymž śo mśa ja dźélaćerjow w źeleśarnjach njepołepśchi, chźedźa dźélaćerjo rosrihazy wozak wotpokazaćz.

*

Njesmatych pśchićiźinow dla je śo w Freibergu wojak němśkośtatneje woboty źeleśnikemu cźaśej mjes Frankensteinom a Oberśchöna pśchećejéź dał.

*

Puczowanje afghanśkeho krala j Barlina, hdyž je śebi dał zaiśy wurećaz, do Warśchawy je śo wośtorźiło. Se Warśchawy, hdyž najźerje hałle 28. hapreje pśchijeźe, won do Mośkwy pojźe.

*

We Wiesbadenje je rośkasowaŕ jendźelśeje wobźadnje śaźo kontrolu puczowanjśkich pasow sawjedł, dokelź ju tom ramoparśchnjch wobruce 11 jendźelśkich automobilow, kotrejž njeśtrazowane na dróhy śtejachu, rośrěśali a denjh śchkodu na automobilach nacźinili.

*

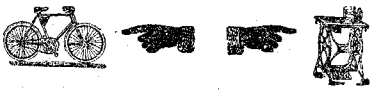
Prazśki arzybiśkop dr. Kordacź je śo janźdźeny śahjeł j Bożej ruću lohko śajak. Jemu je śo trośćiu rěź śalełła.

*

Pjchi śemjerjenju na Balkanje je śo w měśeźe Djurdju (Giurgiu) twarjenje nacźołniśtwa (wotrjeźnego heśimnśtwa śaśtyplo. Nékotre khěźe ju śo cźeśto wośchkodźiźe. Ludźo njeśtju do śmjertnehjo njeśkoda pśichśći.

*

Cźeźke śemjerjenje je śtronj pśchi Titikakaśkim jśeru we Peru podeśchło. W Punośkim wokrjeźu je śo j nim dźéśaj wośobow morito a 60 śo śranilo. MěstO Juata je śo do cźista wupuśćiło a śo k śemi śrunnało. Śemjerźeźaje je śo hižo pśched nékotrymi dnjemi śtało, powěźcź wo tym je Kalle nétko do Limy dośchła, dokelź je potrjeśchena kraśjna śe śeśunjenjom śemje wot śwentśowanehjo śwéta wotrěźnjena.

Poručam mój wulki skład
ratařskich mašinow, centrifugow, butrobasow, jězdn. kołow, šijacych mašinow atd.
Wše wuporjedźenja ratařskich mašinow a kołow derje, spěšnje a tunjo
Hermann Pečel zamk. mišter w Njeswačidle

Bórnicu / powjazy za snopy

Paul Schulze nasl. w Budyšinje
Telefon 2446—2448

Dary ke kwasej

kaž wobrazy, porcelin ze serb. napismom a špihele. Marmor za myjne blida, skleńca za wokna, wjedźenje wšĕch skleńcařskich a točeńskich dźĕłow
Fa. Rudolph Wilhelm
w Budyšinje, na Serbskej hasy čo. 16
a **we Wojerecach,** rólk Brětnjanskeje a Měškanoweje hasy
Wučobnik so pyta!

Někotre zběrki basnjow
Jakuba Čišinskeho
su bórzy rozpředane! Njech sebi čitarjo „Serbskich Nowin" hišće zbytne eksemplary zwěsća!
Serbska knihańnja w Budyšinje

Najlěpše
tučne howjaze čelace a swinjace mjaso
łój, sušeny połć a kołbasu
za tunju dnjownu płaćiznu
wšĕdnje čople kołbaski a kołbukowu kołbasu
poručuje
R. Pěčka na Zitnej hasy.

Kože wšĕch družin
kupuja po najw. płaćiznach a
črjewa
předawatsaj
Kiessling & Erdenberger
na Zwonkn. Lawsk. hasy 54 III.
Sobotu w „Pod měsacu".

Přiloha k čísla 90

SERBSKE NOWINY

Wutoru, 17. haprieje 1928

Hdyž dźěsću njeskodźi...

Rozmołwa.

Pósće tuj dr. Jahrowa z Freiburga w Breisgawje.

„Dźeń dobry, knjeni Krawzowa!"

Wobkładnu jeho.

„Ach, dźeń dobry knjeni Wjerschowa . . . . ! A dźeń dobry tež mała Lińka. Hdźe pak chjetaj?"

„Rchnidźemy wot Awuja lěkarja" wotmołwi knjeni Wjerschowa.

„Schto," prajach „je dha pola Waß něschto khory?"

„To nic", znapschečźiwi knjeni, „ale dyrbjach z Lińku k lěkarjej. Dźěćo nima so tak prawje do jědze, a hišće je so khora. Ale kónkurjakowana tomu tak njeje."

„Doj ale, cźehodla pak potom njeńsch, Lińka?" wopraschach so mały.

„Dokelž mi nachtonkuli njeschłodź, a nan praji pschego, dyrbi mi wjeschłodź, to njeńsu; po tym wam je tež ja, hišće wotmołwa dźěsza."

„Mój muž je z'roby na zoldt," praji knjeni Wjerschowa. „Pschijachi Lińku i mojimaj holzownaj dopredła. Wona hižo wopraschuje schakowička porno mojimaj dźěśěcomaj.

„Tak prajach", jeho naju dźěći wjazy khwalbjerej njemóžu. „Wa-ch mondźesći jastupuje potarkim naglad, so wa dźěćo same posta-eć, schto dyrbi jěsć?"

„Haj", wotmołwi knjeni Wjerschowa, „wěrimoj, so je to prawje tak. Dźěćo njedyrbi po tola mjerwacz, so to je, wo čaj njeroz-[illegible]dyje. My dorosćeni tola tež jenoj to zhonu, schtož wě-[illegible]dźi."

„Potom je n-[illegible]sto radźeć," prajach. „Staw-h dyrbi-[illegible]ch dźěśěcom tež na nastupanje z dobrym pschikładom. Nech je-[illegible]a nimje bóle njeńdźina, dha njesmě-[illegible]ch tola wjedy z-[illegible]chego dźěścom wudała. My zhonu-[illegible]schtož na hłodź-[illegible]e."

„Tak, tak-[illegible]jónska, „pola naß je to hinak. Kóždy jenotliwy wa-[illegible]ch wobsehje pschecźa, tiž waju ju dosćinić, chcedźi-[illegible]o so dowolić."

„Ale wobsche pak-[illegible]o samowitosćej za jeho jězu-[illegible]ma wašej, dobra-[illegible]Wjerschowa?" wopraschach so jeho pobrachowanje.

„Ja-[illegible]om tak daleko, so dźěćo jenaż hłodne we-[illegible]nuše dosćej ani z wo-[illegible]ju, ale jenoj kołbaški na wo-[illegible]ch pschela a Hlińka ta-[illegible]ietam. Wobe dźěśći-[illegible]ej so hrótki czas pschi hłodźi jěsću wobjedźoj-[illegible]a njedźelu wjazy wšěch-[illegible]z knjeji. Hdyž na wołbe-[illegible]ch dyrbi-[illegible]ch pschińdźe, tiž ja zhonu-[illegible]e rad hamu."

„Schodźi dha Waß-[illegible]ciom wschitko, schtož na blido pschińdźe" wopraschach so knjeni Wjerschowa.

„Ně", wotmołwich, „-[illegible]ja so, jaz sławdu z pschihotowanjom na nanje. Potom praji: „Wy mu-[illegible]dźeje Waschke dźěći, tež to jěsć, wo dźi wiesenka, pschez-[illegible]o so groźowaja?"

„Ně, tak temu-[illegible]ch-[illegible]dźech, „ale widźicze:

A krótce potom dóńdźe wjesć. Praji nan jo wam, so je tebi tam-[illegible]dobre, potom poleź tež dźe-[illegible]e w dźe-[illegible]landom a-[illegible]a wěri, to pojedu tež jenaż pschijeć. Jakodźi-[illegible]ało ho jenoj to pschitomnosćej dźeći na jědź rěcźej-[illegible]ješe-li ho tola, potom nas ho bóle hłodaće.

A druhdy rano: Wu-[illegible]a strowu pschitomnosćej zy-[illegible]a khwilu hłód. D-[illegible]a hamtšeje ho ja to, so dźěćo ho pola we wěstych-[illegible]ach a porjadnje dostawa. Wobsche wěstych-[illegible]ach zwarjenam, tiž jenaż žadosći-[illegible]ej jeńdźe so jeńkaße. Ma-li cźłowjek strowy hłód, [illegible]ma tež najedrowiscka porjeź jěsć hodźi."

„Sću pak też jědźe, wa kotrej dźěći woprawdźe njerodźa", napschećiwi knjeni Wjerschowa.

„Wěso", prajach, „tola je liczba jědźow jara hnadna. A hdyž marej widźi, so ho dźěćom i najlěpschej wolu jědźe njecha, potom njeowrći je też k tomu mcźicz abo jenu pojědź hamo huschěsche podawacz. To hodźi pak ho druhdy se schibawstwom pschewinycz, na pschiki. dźěćom powěda ho schiwiną, tiž jedna wo wuzitku taikeho pożiwadła."

„Mysliesce žebi", howdźasche mi nětko knj. Wjerschowa, „kum hakle psched krótkim Liźy kanku kupiła, kajkuž žebi hižo pschezo pschejesche, so bych ju k jědźenju pożiwadła nawobiła, wo kotrej hewak njerodźesche. Nětko kanku ma, a jědź sahno stejo wotstaji."

„To dźu wěrić", prajach a dyrbjach so žnujcz, „mały schibak wěri, so dalsche dary dostanje. Chce Wam namjetowacz, luba knj. Wjerschowa, njech je Lińka jónu tydźeń dołho z naschim hoścom. Sćym pschejźwdźeena, so źnuczi ho na lóżdu jědź."

Knjeni Wjerschowa mój namjet radłubje pschiwza a hižo na druhi dźeń bórze mała Lińka mjes nami.

Měješche ho ja ważnu wobsbu sa Hłodom a wórjesche, so je zyła nascha sředźnowcźi Łožena na jeje talet połnych cźeczkow. Tola pytny z emótkim spodźiwanjom, so tu kóżdy wjesele a bjes spjeczowanja jenu pschidźelene sjě. Też so ho wo wschich druhich wězkach rozmołwjachuwy, jenoż niz wo jědźi. Słónczuje bě wschém jeschodźało. Jeniczky Liźyny talet bě hišće połny każ psched tym. Mjeńczyły ho sobu i błida jwotnoßy. K wjecźeri mějachmy w ułożu rajß, wěchto, wo cźimž bě Lińka doma stajnje wobtrucźiła, so njeje k jědźi. Hłód pak, kiž bě mjes tym pschibéwał, bu i dobrecźom. Tak pschińdźe, so měješche wulke wjesele nad jědźu, kiž bě pryedy tak husto zaspéwała. K temu pak njeby pschezo hišćece dóschło, bechmy-li jej se hobuźelnoscze plagki, druhe thi khcejeńi a zwadźenu dawali, każ bě to doma zwuczena.

Wschédnuje nawukmy nětko, to su wězti dosć hłódne, kiž na błido pschińdu a so na dźakowna hnoj sa posćiczene dary.

Tajku spomnjenu chcemy tuch wschém dźěćom pschała, tiž wo jědźe njerodźa, haczkuli tu strowe.

A wo wschém starschim radźu, so tuchu dźěćom też w tutom nasjupanju z dobrem pschikładom byli.

Kwaske pucźowanje jerjow.

H—s. Wopraandje je źiwjenja jerja wjese njewěmny. Jeho źiwjenjobeh, jeho znajomjiwo, jeho pucź, pryedy hacź na błido pschińdźe z mórskich hłubinow, wschitko je nam njeznate. Ale dołhi je pucź, pryedy hacź na błido dóńdźe.

Naślépsche a najtuńsche jerje su na kupje Island. Ale k lojerju žłuscha też, so jeho popadnu a so je dobre pjenjesy lěio. Na kupje Island je jerjelojenje z praschenjom cźežiwjenja. Sćerjedźischcze jerjelojenja su Siglufjord a Akureyri. Wonej staj najwuzitschej a najwjetschej na zyłym swédze. Njeńmérnje bohate je tam morjo na rybach. Jerjelojenje sapocźe je tu tam, dokl je wasnmje sahajke wichory wokoło Islandskeje wcźa.

Psches zalostnje rostorhane lawowe skalizka rostu łodoite wódrosclene bory. Kamjenitne wjerschki błyschcźa so krasnje w sněhowych tryklach. S jesćerkrótkeho morja stawaja dźiwne kamjenine f'gury a na źněhobélych połach widźimy łojerjelopolne kurowe mrócźele, kotrež na pschikomnosć, Geysirra połasuja. Nimo toho wiżaja cźorne mróczele nad straschnymi hłubinami.

To je tola wopraandje krasna wokolina ja pschichodny twarjeny łpwiedjen jerjow. Pschi lojenju jedna so wo tajke khwalownanje jerjow. Hdyž w nasnarschich měsnjach jerje a jerjow lubosće pschi nuzje, podataj so wobaj na twarjene pucźowanje. Ale wobaj njepucźujetaj tak romantiliy samoj, każ cźłowjekoja. Mnoho milijardow jerjow połnych klepeje lubosće poda so hromadźe na twarjene pucźowanje. We błěbrobliyschcźatych skakotatych bjesstónczinych cźrjódach waleja so k Islandźkemu brjohej. Mój lubosće cźerí je tajnje. Sa nimi sesbuja cźrjódy wjelrubom, źrawzow, cźulejnjow a zyłe łyły rubjeznych rybow. Wschitzy wulzy a mali mórjzo rubjeznizy su so stowarschili, so bychu so nas sajo i tuczinym jerjazym nujasom wukormili. Cźasto pak hu horiwajerjo bórzy honjeni, hdyż jich nětkaki wjelrybowy łojeł wuhlada. Każ błyk je parnił sa minut a poradźi-li so, tajse hobrise rybu jtónzowacz, dha barbi so wodo krejczerwjena na morju.

Mjes tym wala so błěbornu had milijardow jerjow pschezo blize k Islandźkemu brjohej. Tutón kwaßny źiwjenjeń rybow, wopraandje baika. Bajka so wotmérzuja w Islandźkim skalowym labyrynzje, wożrjedź módrych źolmow i błyskotatymi źněhowymi a ledowymi horami wobdatych. Wokoło wyßokich skalow honja so cźénne mrócźele. Wschudje brinteta, błyschcźi a źwécźi so na łodach a w źnéhu. Sstónzo łnje lute cźerjowe rubiny a brilanty na źolmizaje, njemérne morjo.

Tyßazu a schtó wé kelko tyßaz rybaczkow a druhich narzranych mórskich ptakow pschileesa pschi blizenju jerjowego cźasa se rostorhanych skalischczow. Każ běła mrócźesli wiżaja wone na witanych rybach. Datoko sajtykcźimy jich schkrcźenje a schidła mjetanje. Njemóża so dosćz nazracz tuczinych jerjow.

Wschě wyßy pschi Islandźkim brjohy rutaja so w cźasu do lojenja rojazym pczolam. Wot sajmjeho ranja hacź podźe do nozy je wulke źiwjenje na wuskich hasach. Rybazy, namórnicy, pschijedowarjo, dźelacźerjo, rybowi kupzy, wikowarjo, [illegible]ródźeji su tam hromadźe. S dźenitschim pra[illegible]schenjom je [illegible]erej w tutym cźasu. Wscho wjerczi so wokoło njeb[illegible]o je wot njeho żiwe, pożrédnje abo nje pożrédnje. [illegible]a knjezi na zukej kupje jerij, woń je kral, w kraju Tu[illegible]mu bohdaj wschitzy. Wotmołwa je jasna. Hdyż je lojenje dobre bylo, žebi w tutym cźasu we bewojernym kraju walke samozenja sajtuja. Sa cźaß wójny so stoto do bewjernuje je Islandźkeje jenoż tak walesche. Ale wscho ma też hišćece druhi bok, znajmjenscha wostanje lojenje pschezo rizika, pschetoż ja krótke njedźele jerjowego lojenja dyrbja so pożiwadło abo zsiterzowe grédki sa zyłe léto sajtuzicz. Njeporadźi-li lojenje, stej błód a hubjerstwo pschi Islandźkim brjohy zyłe léto i domom. Pschi dobrym pohadze je wjesołosć zwójna, dokelž na jerju wschitzy sajtuja.

Hdyż rybazy i parnikami wujedu, knjezi w wótkach wulka wjesołosć. Zyłe wobydlerstwo stej pschi brjohu a khwa źnowjim muzanj, bratram a zynam, tak dołho, każ je widźi. Każ rubjezne ptaki tjelaja parnik dopredła a njetaja so we wjesołej nalschemi jésbje do módreje schumjazeho jésbcza.

A wonka, hdyż hobrise źnece so morja sbéhaja, rubja so wobrany fantastilkeje rjanosće. S tajnych hłubinow morja pschińdźe skakotaze nalojadło nadobo na źwétło. Se bjesmóżnej njembrosćzi skakaja pschekapjeni wobydlerjo morja a praskaja i wopschecźu do powétra. Każ fantazija wulíwaja so błěborne rybiczki plazajo do parnikow, kotrež so wyßoko natykane domoj wrócźa. Tam cźakaja hižo tyßazy zonow a holzow na nje. S Rukzawika a z druhich městow su so tu sbromadźili, dokelž bohata misa tu na nje cźaka. Sońtuja wone tola na dźeń 50 krónow, to je 45 hr. Njane a cźiste dźelo wschak njeje, nimo toho hischcze jara znapinaze. Zaneje rěcze wo 8- hodźinstkim dnju. Mało hodźin jsara dyrbi wotpocźnjenju dożahacź. Mjes tym rosu rybu pschi brjohy k hromadam. S wótrymi nożemi nożemi wukrutja jo jerje, żela a pjelnja so žudy i nimi. Sśud po źudze jo tak napjelni. Sto, tyßaz, stotyßazy! A pschezo sajo pschińdu nowe hromady.

Dyrdomdejnik.

(Skónczenje.)

A wótrymi [illegible]ja jschiom łśkladowasche a žebi jeho se wschich [illegible]ladu. „Ale schto dha ty tamle horjeka cźi-[illegible]ścha jo słónczuje. „Ja . . . pytam twétti!"

[illegible]ješ.

[illegible] Wórscha, fararjowa stara kuchařka jaśtupi [illegible]dom pytny a schutokasche: „To dźe je tón [illegible] pschemjenjeńk! Nětko jeho mamy! Nětko jeho [illegible]

[illegible]rabany thoschczjo z kuczíka a machasche z jeho [illegible]m wokoło sebje. S toporem jeho też trje-[illegible]k pak thzniche thoschczej wuczeńnycz, lésesche hacź do źnanego wjerschka. Won jo niczeho druhego njenadźesche, hacź jo je mjes ludźizracźkow trjechit, wo kotrymźi bě jemu nan powédał. Tschepotasche drje je stra-[illegible]hom, tola njemóżesche pak žebi hinak pomhacź, hacź jo by na nju jaśyk wuzawał.

„Dele, ty krokawa, dele z tobu", wołasche Wórscha. Tola hółczez njepoßłuchasche. Jemu jo źnadej horjeka lépje lubjesche. Dokelž pak hrożenje niczo njepomhasche, rosmjerzia jo Wórscha a wuterje nékotre répy, kotrež do njeho mjetasche.

Fararjowa pak jej wobarasche: „Wórscha, ty mohła jemu tola jeschkodźeez. Pomyśl žebi tola, hdy by je schtoma padnył a žebi nohu złamał."

„Ja njepadnu a ta stara thodojta tola do mnje njeterjeschi", wotmołwi pschemjeńk.

„Ja chcu k Mynlezom dóńcz po jich wotrozcźka", schcźekotasche Wórscha, kotraż jo je zwojim nowym titulom thodojta wożebje pocźeżcźena ujeczujesche. „Tón je-[illegible]ho hižo poczerí."

„Ně, Wórscha!" mènjesche fararjowa. „Pschinjeźć mi rad-[illegible]cho jedyn stólcźt do jahrody a moju knihu. Tón hółz je tak dosć wobojany!"

Wórscha mołtotajo cźehnjesche. Pschemjeńk pak, kotrež chżyche runje z wulkej rejenzu fararjowu źmilnosćź thudźicź, wedychny. S zyła farar ani tak sły njeběsche, taż myślesche. Wórscha pschinjeźe stólcźt a fararjowa pod schtom łygny a cźitasche je zwojeje knihi wotrétk wo khcheźcźanskej zejerpnoscźi.

Mjes tym bě jo też pschemjeńk sajo thrabał a jedźesche i nowym apetitom jabluko po jabłuku. Woruski mjetasche w runej mérje psched fararja. Tón pak mérnje dale cźitasche, z zyła na pschemjeńka njedźiwajo. Tomu bu jo schtomje wostudźi a tuż pocźa i dołheje khwile hwiśdacź. Farar pak bě wschelakich ludźi źmucźeny a mésesche wschelake naßhonjenja. Słónczuje, hdyż bě knihu docźitał, spyta jeho hinak se schtoma wabicź.

„Njechajsch se mnu zobu kofej picź?"

„Ně."

„Cźehodla dha niz?"

„Tohodla."

„Hdże bydlisch?"

„Nihdże."

„Hdże dha budźeisch dźeńża w nozy spacź?"

„To hischcze njewém."

A tak to dźesche dale, hacź farar słónczuje wo jeho cźrjach spomni a wo jeho wobletu. Waboje dźe bě dozerjane a sima bě blisko. „Potom budźe sko, njebudźe žane jabłuka wjazy na schtomach, ani répy ani bérny na polu — a wscho budźe je źněhom sawšte. Potom boßn dałoko njepschiniidźeich. A potom budźe syma, jara syma a ty słónczuje nèhdże smjerjsnjeich." Tak a podobnje jemu duchownu pschitréczowasche.

A pschemjeńk pocźa rospominacź. Haj na tole jo tola njebě hišćece dopomnił. Słónczuje płakasche. Farar pak mésesche z nim źobuźelnosćź a myślesche na dobreho pamésesche z nim źobuźelnosćź a myślesche na dobreho pamésesche z nim źobuźelnosćź a myślesche na dobreho pam

Też žiwjenje a dźěło na tajkich parnikach njeje lohke. Wone žada zyłeho muža. Morja, wokoło Islandskeje njeda se žobu jortowacź. Často je někotry pěnny a pilny nawótnik pschi wojowanju s dźiwimi elementami swoje živjenje pschifdakk.

Se zakotrej namozu pschikhadźeja nadobo njewocakane hobrske wichory, sturmnuja žo hutko k okanej a žu potom za łódźnistwo s wulkim strachom. Wichor howri swój zakotry hrěw a cźeri běłoschere mrócźele k fantastiskim tworinam. Czorna nóz knjeji nad rosterchanymi skalinami. Hobrske žołmy mjetaja žo hrimotajo psches rykarske parniki, kotrež domoj cźekaja s najspěchnischej jadu.

Ale mucź je dołhi, kotrýž dyrbi jerji hischcze wot města swojeje ljubeje lubosce hacź na blido kroczeć. Wschudźe pak jeho namakamy, w běcze runje tak kaž we wosrjenem domje. Wschudźe ma swoje cźestne městno. Pschi kóždej žiwjatožnosći je s holcom.

Je pak lojenje pschebohacże zohnowane a zyle njemóžne, so bychu wulke hromady rybow pschedawali, potom puczuje jerji do djetarnjow. Tam pschedźela žo k rybowej mucźy, kotraž njerjenje wonka a žo do zyłeho žiwěta scźele. Potom słuži jerji swinjom jako piza abo tatarjej jako žiwi sa pschichodne žně.

Jerjowe kwaśne puczowanje je ke kónzej. Někole sapoczina žo kwaśne puczowanje młodeho rybaka. Bliži-li žo wjeczor, zhromadźi žo młody lud k wjeselej rejzy. Mjes karymi skalinami a pod blyskotazymi lodojtymi hobrami namakaja žo młode dusche. K temu schumi wětšit swój prastary spěw lubosce. To je pola kóždeho luda a wschudźe na semi jenak.

Podzemska dróha mjez Europu a Afriku.

Swažliwy nacźisk.

Hižo lětstotki rěcźi žo wo namjetach, kiž bu zaběrali je praschenjom podsemskeje dróhi mjes Franzowskej a Jendźelskej. Pschi dźensnischej wuwitej technizy njebychu twar dróhi pod kanalom na cźełe storcźił, tej pjenjezne praschenje wobhladuja wězy wutłoni sa njetrašchne, dokelž by žo tajka dróha bjes diwla wutłacźiła, tola Jendźelska njemóže so sa pschihanknjenje k twjerdemu krajej zahorcź. Politiske a strategiske rozmaženja Jendźelczanow žebi tajku franzowsko-jendźelsku podsemsku dróhu njepschaja, dokelž by wot morja schkitanu Jendźelsku wohrožowcź mohła. Mjes tym so je žo nacźisk saso jónu k aktam potorił, je sahadźila w južnej Europje, w Schpanjesku žiwa agitacija za twarjenje podsemskeje dróhi, kiž by mjes Gibraltarom a Centu Europu s Afriku pod morjom spjasowała. Schpanjiska, kotrejež pjenjezne połoženje je žo dźiwaja na njewobdźelenje pschi wójnje mózne połěpschiło a kiž je w Marokku stólcźenje skrućene stejischcźo dospěła, je w Franzowskej žylnu podpjeru sa swažliwy nacźisk namakała. Jendźelska je wěz njenje sympatitka, pschetož pola njeje wojerske a politiske praschenja žobu rěcźa. Narodnym Schpanicźanam je zacźił we woku, so je Gibraltar hischcze w jendźelskich rukach, pschetož jendźelska twjerdźizna wojnamnjenje też dźenża hischcźe, hdyž też nij wjacy tak mózne kaž w prjedawschich cźasach, sawjeru pschi sajedźe do brjedźoseńskeho morja. Wutham jendźelskeho Gibraltara pak by žo hischcźe bóle škodźił, hdyž by k europisko-afrikanskej podsemskej dróhy dóschło, kotraž pod morjom wjedźe, kiž Jendźelska strażnje a wobknjeja.

W Madridźe a Barcelonje, ale też w Pariju saběraju žo energiśnje s nowym nacźistom. Inżeńerojo žu nacźist namajedrobnischo rozstrěłali a franzowsko-schpaniske pjenjezne towarschnistwo chce nutne srědki poskićcźeć. Hischcźe taja žo s nadrobnoscźemi nacźiska, tola žo zhoni, so budu ke pschemjedźenju někhdy 400 milijonow pesetow trěbnych a so budźe žo nimale pjecź lět na tom twarcź. Podsemska dróha, kiž budźe někhdy 50 kilometrow dołha, ma tež żelesnischenu jiwkej słužicź, tak so móże žo runu měru wot Calaihacź, do Tangera jecź. W politiskich kruhach žuboduych krajow widźa skrućenje pschecźelstwa mjes Franzowskej a Schpanskej a wěrja, so budźe podsemska dróha s pschicźinu sa hłubske jiwiski mjes Marokkom a europiskimaj schkitanaj statowaj.

Cźornowidnizy dźiwaja wjelo na pschewjedźenju dla jendźelskeho pschecźiwnistwa. Njewěrja,, so žo Jendźelska mi a tebi niczo nadkinjeństwa brjedźoseńskeho morja sda.

Rosmolwa we nacźišnjenej podsemskej dróhy mjes Europu a Afriku je hewak sajimawu dopomnjenku sbudźita. Psched někhdy połsta lětami powedasche žo w južnej Schpanskej, so mjes schpaniskim a žewjerneafriskim pschimorjom podsemski swisł wobsteji. Cźinjachu tohodla zyle spodźiwny pespyt. Popadnychu někotre s mnohich wojowanjow, kiž wobsyda Gibraltara. Potom połožichu jim mošnje wobnuzki wokoło nóžki a puschcźichu je sajo. Krótki cźas po tym wobhladachu a popadnychu někotre snich pschi marokkanskim brjohu. Dokelž bě wěry njepodobne, so bu skocźaka morja pschepłowale, wobhladowachu podsemski puć za jenicźku możnosć. Putochu pak bjes wuspěcha za tajkim tajnym puczom. W najnowischim cźasu zdźěwachu wojerscy s tym, njemóžachu pak nicźo namakacź.

Bliższe měrjazy drje pschinjesu rozsudźenje w praschenju Gibraltar-Centalskeje podsemskeje dróhi, kotrejež twar by s mócnym triumfom nowocźasnieje techniki był a sdobom kulturelny wuspěch pśinjeje rjadownje. Europa njeby potom žewjerna Afriku s mezu brónjow dobyła, ale s duchom techniki.

Sokolstwo, sport a hry.

Za Kölnski turnarski swjedźeń je so 140 000 wobdźělnikow zamolwiło. Na posedźenju hłownego wuběrka Němskeho turnarstwa, kiž so zaźišenu sobotu a njedźelu w Karlsruhe wotmě, žadachu sebi jednanja wo Němskim turnarskim swjedźenju w Kölnje wjele časa. Wyšši turnarski zastupnjer Steding z Bremena wuzběhny, zo je so wo wšitkich technikich prašenjach dokładnje jednało. Předsyda Kölnskeho hłowneho wuběrka zdźěli, zo je so dotal 130 000 turnarjow na Němski turnarski swjedźeń w Kölnje zamolwiło. Tući přisłuša 5471 turnarskim towarstwam. Za swjedźeńskich wobdźělnikow je 155 000 kwartěrow zwěsćenych. Kölnski turnarski swjedźeń wotewri so njedźelu 22. julija z poswjećenjom Jahnoweho pomnika na Jahnowej lnicy.

Lětarstwo.

Za 24 dnjow wokoło swěta. Ameriski lětarski leutnant Jurij Pond připowěda za bliže lěto zlět wokoło swěta, kotryž chce wón za 24 dnjow wuwjesć. Z jeho přewodnikom budźe pječa awstralski wojerski hejtman Kingsford Smith.

Kolesarstwo.

Šesćdnjowe wujedźowanje w Parizu. Njedźelu wjecźor skónči so w Parizu šesćdnjowe wujedźowanje. Z 15 wobdźělenych mužstwow wutra 12 hač do kónca. Dobyćerski lawrjenc dostaštaj Francowzaj, kotrajž staj też w Němskej derje znataj, Wambst a Lacquehay.

Kamiske wozjewjenje z Kamjenca

Pokładniny hodźiny finanzneho hamta.

Pokładnja finanzneho hamta w Kamjenzu (finanzna pokładnja) je wotewrjena:

wot wutory hacź do pjatka dop. wot 8 hacź do 12 hodź. sobotu dopołdnja wot 8 hacź 11 hodź.

Póndźelu wostanje finanzna pokładnja sa sjawny wobhlad zamknjena.

Padnje-li pak klaczeńska terminja na pónđźelu (na pschikład 10. 4., 10. 7., 10. 10., 15. 2., 15. 5. atd.), dha je finanzna pokładnja też tutón dźeń wotewrjena.

W Kamjenzu, 11. hapryela 1928.

Finanzny hamt.

Stónčnje, hdyž bě farař hižo dojcź s nim spytał a hdyž bě žo hólc też s wuczerjom sesnał, wza jeho zeły do schule. Tam pak bě, hačzrunjež trochu bojasliwy, wobdarjeny a duschny schuler.

Tu sta žo někchto zyle njenadźite, ! cźimž žebi pschemjeńk cźeścźowniscź zyłeje wožadźi dobu. W pschichodnym hrěše dyrbi błyšk do mateje drjewjanoje šafteje zyrkwiczki. A prjedy hacź ludźo s polow domoj pschińdźachu, žo hižo wscho palesche. Farař pak žebi njedasche wotrašdźecź, ale chyšche na kóždy pad ciborijum s najswjecźischim pkomjenjam wukhowacź. Cźerjeńsche do žo palaseje zyrkwiczki, ale nasch pschemjeńk stocźi sa nim. Jako pak žo farař sa někotre mjeńschiny s najswjecźischim s palaseje zyrkwiczki wrócźi, dźesche nasch pschemjeńk psched nim. Wón bě mjes tym do łapali stocźił a wschu zyrkwinsku drastu wukhował, kotruž někto z palaseje zyrkwiczki njesesche. Stary farař bo njewuprajomnje radowasche a jako bě najswjecźische na faru wukhowok, wobjima Jakuba, kotryž bě žo dźensa tak smužity wopakał. Potom jeho požohnowa. Ludźo pak prajachu: „Pschemjeńk dosta dźenża kschcźeńzu wohenja.“ Ssamžny wjecźor zhromadźichu žo wschelazy starschi a samocźiži wjeselenjo a rozsudźichu žo, so hólza daja studowacź. Wjetschu sumu pjenjez podpihacźu. Ssamo mjenuł zapomni, so bě jemu pschemjeńk sunu w kruschwach pobył a pomaża tžěro hłuboko do łapiju.

Lěta žo minuchu. Farař bě dawno na prawdźe Bosej. Na jeho městze pak tkuštuje dźenża młody horjiwy duchownu. Je to nasch někdyschi pschemjeńk, kotrehož bě farař někdy do swojeho domu pschijał. Tak jeho kschcźeńska lubosć a cźerpnjosć na prawy puć dowjedźe. Wošebje pak žebi jeho khudźi thwala a žadyn njewotsdźe njewobdarjeny a bjes trošchta s fararjez thžeze. Wón dźe sam wě, so njeje runje jara pschijomny, hłodu tradacź. Na swojeho njeboczčkeho dobrocherja pak cźasto s dźakom spomina. Też na swojeho nana njesabudźe, pschetož schtó móže sa to, so bě jeho nan khudy a w kratkich žo niekamž nicźoho hańbowacź.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“ ma dźensa wutoru (17.4.) nuzne spěwanje w „Serbskim Domje“ — nic w Kulowarskowni. Přińdźće pak wšitcy! Dirigent.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł“ ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wjecźor we 8 hodź. w towarskowni (Christl. Vereinshaus) na Hornjerskej bazy.

Bukecy. „Radosć“ zmjeje jutře srjedu (18.4.) jara ważne spěwanje. Tohodla njech wšitcy přińdu! Mamy so na serbski swjedźeń w Hodźiju (29.4) přihotowacź. Dirigent.

Budestecy. Lětuši wulki wšoserbski zlět Domowiny budźe njedźelu, 8. julija, pola nas. — Přichodnu srjedu (18.4.) wjecźor w 6 hodź. zeńdu so předsydstwa Domowiny, jeje župow a našich bliskich serbskich towarstwow pola Rösikec, zo bychu z nuznymi přihotami započeli. Hłowne dźěło změje lokalny wuběrk, za kotryž so zawěšće dosć mocow namaka.

Domowina. Wšoserbski zlět w Budestecach! Z tutym přeprošuju předsydstwa našich župow, kaž też wosebje předsydstwo Budestšanskeho serbskeho towarstwa „Lubin“ a susodnych towarstwow nanajnaležnišo na srjedu, 18. hapr., wjecźor we 6 hodź. do Rösikec hosćenca w Budestecach. Tam chcemy wuběrk za zlět wutworić a hłowne zasady wuradźeć. Přińdźće pak wšitcy! Předsyda.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornoboh“ wotmje sobotu (21.4.) swoju měsačnu zhromadźiznu pola sobustawa G. Zmija na Khrystianskej dróze 22, wjecźor we 20 hodź. Na dujowym porjedze steji: wopyt našeho bratr. tow. „Jutrnicy“ z Njeswačidła. Štóž ma kwartěr za jenoho hosća, njech to k. předsydźe Šołći wozjewi. Přińdźće wšitcy z Wašimi přećelemi a znatymi! — Kedźbu! Njedźelu 29.4. je poswjećenje khorhoje „Hornjołužiskeho towarstwa w Mišnju. Też tam so bohaty wopyt wočakuje. Předsydstwo.

Drježdźanske serbske zjenoćeństwo „Hromadnik“ nima w tym měsacu (jutrownjku) swoje porjadne posedźenje do jutrow ale dakle 19. t. m wjecźor pola G. Zmija na Khrystiansk. dróze 22. Přednješi změje naš sobustaw knjez wučeŕ Zahrodnik: „Sch nam stara lipa na Ketlicźanskim pohrjebnišcu powjeda.“ Wšelake drobnosći a nowinki. — Přijedy přednoška 1/4 8: serbska rěcźnica, cźitanje a prawopis. B. Krawc.

Hrodźišćo. Spěwny wotrjad „Zerjow“ zmója jutře srjedu (18.4.) wjecźor we 8 hodź. jara nuzne spěwanje. Přińdźće wšitcy! Kork.

Łuž.-serb. Sok. Zwjazk zmje njedźelu, 22. hapr., pop. 1/2 2 hodź. w sali Serbsk. Domu w Budyšinje zhromadźiznu předsydstwow a wuběrka. Kóžda jednota dyrbi zastupjena być. Starosta.

Pančanska „Sokolska jednota“ wuhotuje 22. jutrownika swój założeński swjedźeń w Pančecach.

Ralbicy. „Lilija“ spěwa zaso přich. štwórtk (19.4.) Muski khór w 7 hodź. za Rózant, mšsany we 8 a Wésce wšitcy!

Spěwarjo a spěwarki w Budyšinje, w Bukecach, w Hrodźišću a w Hornjej Hórcy (přisłušace k župje „J. A. Smoleŕ“) maju přich. njedźelu (22.4.) pop. w 4 hodź. w „Serbskim Domje“ w Budyšinje jara ważnu spěwnu pruhu za Hodźij. Dirigent.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bórowcy. — Za nawěšći: G. Janak w Budyšinje. —

Jězdny plan za autowu čaru z Budyšina do Worcyna-Wósporka

wot 7. hapryela 1928

				Železniske přizamknjenje			
259	259	D 1122		z Drježdźan . . . . . do	1105	1105	W 2359 S 2210
429	429	D 1226		do Budyšina . . . . . z	903	903	W 2203 S 2038
—	—	1143		z Wjelećina . . . . . do	1114	1114	2019
—	—	1208		do Budyšina . . . . . z	1049	1049	1951
—	—	1027		z Kumwalda . . . . . do	—	—	W 2224
—	—	1121		do Budyšina . . . . . z	—	—	W 2143
1	1a	3	Tarif km	Čisło woza	2	2a	4
W 590	S 640	1232	—	z Budyšina, dwórnišća . . . do	W 800	S 850	1946
553	643	1235	—	„ pósty	757	847	1942
556	646	1238	1	„ Drjewowych wikow . . .	754	844	1939
559	649	1241	2	„ Hausenskeje dróhi . . .	751	841	1936
602	652	1244	3	„ Karolineje zahrody . . .	748	838	1933
607	657	1249	5	puća z Delneje Kiny do Bošec † .	743	833	1928
609	659	1251	6	puća do Krakec †	741	831	1926
615	705	1257	8	Nowych Poršic (hosćenca) . .	735	825	1920
624	714	1306	11	puća z Běleje Hory do Drožđija † .	726	816	1911
628	718	1310	13	Worcyna (hosćenca)	722	812	1907
631	721	1313	14	Njechornja	719	809	1904
635	725	1317	16	Kotec (Haješec hosćenca) . . .	715	805	1900
640	730	1322	17	Delnich Kotec (hosćenca) . . .	710	800	1855
645	735	1327	19	Wósporka, pósty	705	755	1850
W 650	S 740	1332	19	do „ radnicy . . . . . z	W 700	S 750	1845
				Železniske přizamknjenje			
652	—	1332		z Wósporka . . . . . do	—	—	1809
740	—	1421		do Lubiju . . . . . z	—	—	1722

Wobkhodne wjednistwo: postowy hamt w Budyšinje.

Přemjenjenja sebi wumjenja. — Železniske přizamknjenja bjez rukowanja —. Kupujće přihódne jězdne łistki za dźesać jězdow! Wuživajće wobkhad tworowych kruchow. † = zastawa po potrjebje. D = spěšny čah. W = jězdi dźěławy dźeń. S = jězdi wjedźelu a swjate dny.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowóranikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóždo čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěli Smolerjeo knihiźišćornja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawóźki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały ſlačk 20 złot. pj. Wobkedźnje so stajace nawóźki a tabele so wyšo wobličeja. Za reklamowy ſlačk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. s. s.

Čisło (Nr.) 91 — Budyšin — srjedu, 18. haprleje 1928 — Bautzen — Lětnik 81

Přihoty za lećenje do Newyorka.

S Montreala w Kanadskej ſo 16. haprleje powĕ: Marconiſke towarſtwo je powĕźcej ſ Point Amourſkeje ſtajiſe hoſtale, ſo kótrymž „Bremen“ ſ baronom Hünefeldom a hejtmanom Köhlom ſrjedu do Newyorka dale poleći, jeli ſo jo mjes tym propeller, ſkótr pśichſtajenju k ſemi wobſchadźony, wuporjedźi. Pódźelu je mechanikus Junkerez ſiemi ſ narmantkami ſa „Bremen“ pśichjeź. Kommandant Fitzmaurice ſo tu jutſje rano wočakuje.

W Quebeku 16. haprleje. Hdyž kanadſke pomocne lĕtadło ſ Fitzmauricom dźenſa rano ſ Greenly Island wotlećiſe, dr. Cuiſinier a kanadſki mechanikus na kupje wróco wotſtachu, ſo bſchtaj baronej Hünefeldej a hejtmanej Köhlej pśichi wuporjedźenju „Bremena“ pomhaloj.

S Newyorka ſo powĕ, ſo po powĕźcej ſ Montreala Fitzmaurice Greenly Island wopuſcheji, ſo by wotpołdnjizny we Montrealu narunanſki propeller pśichſtał a jón do Greenly Islanda pśichwjeſł.

*

Powitanje pśichihoty ſa nĕmſkich lĕtarjow w Newyorku.

W Newyorku ſu pśichihoty ſa powitanje wobſkadki lĕtadła „Bremena“ cźinja. Kaž pśichi powitanju amerikanſkeho lĕtarja Lindbergha, tež tón króć wſchĕ łódźe w pśichiſtawje ſwoje ſireny ſłyſchećej dodźa. Eſkadra lĕtadłow budźe nad městom lĕtaś. Na mĕſtnje pśiched radnizu mĕſchćanoſta Walker a druhe Newyorkſke wotſoby wobſkadki „Bremena“ ſ rĕcźu pod holym njebjom powitaju. 40 radioſtich ſtacijow Walkerowu rĕcź zyłkemu ſwĕtej ſpóſći. K rĕcźam ſo ſwjedźerſki chód po pjatej avenui horje pśichſtajeńe. Pśichi Madiſonſkim ſauaru ſo ſaſtanje, ſo by ſo wĕnc pśi pomniku ja padnjenych ſwĕtowneje wójny położił. Amerikanſke telefonſke a telegrafne towarſtwo hoćeſu ja daś ſwoje wjeſgrotne ſwjaſanje ſ Europa pśeſtawiś, ſo bychu mohli ſwójich ſwójbnych w Europe powitaś.

Wſchitcy mĕſchćanoſta Walker je w nozy 16. haprleje ſłyſchowazy telegram majorej Fitzmauricej póſłał: Wſchitcy Newyorkſcy mĕſchćenjo, njech ſu kajkejſkuli barby abo wĕźe, ſ wulkej njeźĕrpnoſcju wočakuja, ſo wſchitcy tſjo pśichſtajenjuju wobſkadki „Bremena“ ſemi pśichjedu. Oſſizialny powitaniſki program je na tymle podłožku, njemuſgy ſhromadne powitanje ſa hejtmana Köhla, barona Hünefelda a Beſ naſtajeny. Pśichi tejſe ſkładnoſcźi chcu hiśkeje raz ſwoje najwutrobniſche ſbožopśichećo wośpjetowaś.

*

Hiſchcze jena rozprawa wo lećenju „Bremena“.

Bź nowinach „Times, Globe and Telegraph“, kótrež we St. Johnſu w Nowobraunſchweigſkej wulkadźeja, je knjeza Gerda Ferriſej ſ Greenfellſkeho miſijonſkeho roſprawu wo pśiſtkadze „Bremena“ na Greenly Island wojeſwiła. Roſprawa praji:

„Bremen“ 36 hodźin ſ Irſkeje hacź do Greenly Islanda. Po puću ſwjećeſcha mhła. Lĕtarjo ſtajk pſchipokazanju pſchiniźećchu. Mĕjachu wobſkwĕtlazu wĕźu ſa ſamjerjenje parnu łódź. W nuhſe lĕtadło k ſemi pśichſtajiwſki muſſka a propeller wobſchkodźichu. Hünefeld ſynnu mrĕſeſche a bź wuſtrowanju. Bź hotowy, ſwójich towarſchow ſatſelićź, gdyž by k najbórſchemu doſchło. Na jemju ſtupiwſchi hnydom k roſſwĕtlazemu domej khwataſche a tam ſuche wo hnezo doſta. Lĕtarjo doſtachu k jĕſći biſkwit a mloko. Cźerſtajuju jara ſe ſynnu a ſadaju ſa tym, ſo bychu do Newyorka dojśli. Köhl ſo njeſkromnoſcźi ſwojeju towarſchow ſnjeſeſche a bź dźakowny, ſo je jĕſbu ſbożownje dokonjał. Prĕnje ſłowo wſchĕch lĕtarjow pſchileźaweſchi bĕchu: „Bohu budź ſtajc!“ Köhl je 15. haprleje ſwoje 40. narodniny pola ſtrażnika wobſkwĕtlazeje wĕże woſwjeźeźił.

Wusud přećiwo nacionalistiskim bičkam.

Wulki Barlinſki kamuſiſki ſud je w Lichterfelđiſkim proſeſu pśećiwo nazionaliſtiſkim ſozialiſtam, kotſiž bĕchu 12. mĕrca 1927 cźerwjenych frontſkich wojowarjow nadźanyli, wuſud wuprajił. Dla kaženja krajneho mĕra a ſtrajſchneho cźelneho ſranjenja Schäfera k jaſtwu na dwě lĕcźe ſchćeſ mĕſazow, Polźina k jaſtwu na 9 mĕſazow, Bergmanna na 6 mĕſazow, Krämera a Polźina po dwĕmaj mĕſazomaj jaſtwa ſaſtudźichu. Wobſkorźenej Mierkwitz a Grunemann ſo wuwinowaćchaj. Hdyž bź ſo wuſud wojſenił, ſebi wobſkorźeny Schäfer ſpyta ſ britwu k ſebi pśiſcherśiny. Hdyž ſo jemu to njeporadźi, ſebi wulku jizu pranveje a lĕweje ruki pśicherśiny a ſ krwju polany ſ ſemi padźe. Potom ſo do zyſchnowanja da, ſo mógachu jeho ſedma dwanaco mużojo pſchemóz. Schäferowe ſranjenje njeje ſtraſchne.

Disziplinarny prozeß pśicherźiwo landbundowym wjednikam.

Dla wobdźelenja pśichi demonſtraziſkej ſhromadźiznje Anhaltſkeho landbunda 11. mĕrca w Deſſawje, kotrejž dla bź w anhaltiſkim ſejmje wulke wurĕźowanje, je anhaltſke ſtatne knjeźerſtwo nĕźto diſziplinarny prozeß pśećiwo preſidentej anhaltſkeho landbunda profesorej Demmelej w Köthenje a ſtahlhelmowemu wjednikej ſtudijowemu radźićelej Rohliſſej w Köthenje ſajwdło.

Němski znutrkowny minister chce zwjazk čerwjenych frontſkich wojowarjow rozpuśćić.

Nimſki ſnutſkowny minister dr. ſ Keudell je na podłožu § 17 woſtawka 2 ſakonja k ſchkitanju republiki wſchĕ krajne knjeźerſtwa nawoliwił, ſo bychu ſwójſk cźerwjenych frontſkich wojowarjow roſpuſcźili. Minister ſo na nadpad powołuje, ſ kótrymž ſu pśiched nĕkotrymi dnjemi ſedmijo kommuniſtojo wuczeŕa Brauna ſ jaſtwa wuſwobodźili, a ſ teho wotwodźuje, ſo móża ſo podobne wobronjene nadpady ſ kommuniſtiſkimi wotdźĕlenjemi na wuſtwolĕrnje cźiniś, ſ cźimž by ſo wólbna ſiwoboda poſkóźiła.

Před wobnowjenjom němsko-polskeho jednanja.

Roſrĕźenja wjednika nĕmſkich wotpóſłanzow nĕhdyſcheho miniſtra Hermeſa ſ wjednikom pólſkich wotpóſłanzow Twardowſkim we Winje ſu ſo nĕkle ſkónćiłe. Na podłožku teſole roſrĕźenja ſo dr. Hermes nĕkle do Warſchawy poda, ſo by ſo tam ſ nĕmſkim póſłanzom Rauſcherom roſmowił. Liźi ſo ſ tym, ſo ſo na podłožku roſrĕźenjow we Winje w dliſchſchim cźaſu jednanja wo jaſtwdźenju Nĕmcow w pólſkim namjeſtnym kraju ſako ſapoczну. Pśiredy teho budźe dŕje ſo w pólſkim a nĕmſkim knjeźerſtwje wo podłožku jednanja wuradźowaś.

„Italija“ dleši čas w Stolpu wostanje.

Pśewĕtrowa łódź „Italia“, ſ kotrejž je generał Nobile wjedźeł ſ Italiſeje do Stolpa w Pomorſkej pśićeźał, ſo by ſ njej połožiſcho k polarnemu polej dale leźał, dleſchi cźaſ w Stolpu wostanje. Łódź dyrbi ſo wuporjedźeć a ſo ſ nowa ſ plunom napjelniś. Pſchihoty k tomu ſu ſo hižo ſtale. Pſchezo pak budźe hiſchcze **wójem abo dźeſaś dnjowu traź, hač budźe „Italia“ ſaźo doſtatnje k lećenju hotowa.** General Nobile budźe potom najprjedźy łódź ſ nĕkotrymi dalokimi wuletami wupruhowaś. Tohodla łódź do 8. abo 10. meje na jĕſbu k połnóźnemu polej njemóże wuleźeć.

Přepytowanska kommiſija Zwjazka Ludow w Swj. Gotthardu.

Njedźelu popołdnju je do madźarſko-awſtriſkeho nanjeſnjeho ſaſtanjeſcha Sſwj. Gottharda pſchepytowarſka kommiſija Swjaſka Ludow pſchiſĕła. Jej Schweda Kjallman, Jendźelźan Oſkar Sherman, wjedaŕ wobdźelenja ſa wotbronjenje pola Swjaſka Ludow E. Colban, dwaj ſekretaraj Swjaſka Ludow a dwĕ maſchinſkej pišaŕſe pſchiſłuſcheja, kotrejž ſtej ſonje dwĕju ſobuſtawow. Na dwórniſchću ſaſtupjerjo madźarſkeje ſtatneje żeleſnizy a złonje wyſchnoſće kommiſiju powitachu. Wona ſo w żiſterzialſkim kłoſchtru ſamĕſći. Póndźelu rano je ſwoje dźeło ſapoczała. Dźele maſchinſkich ſtĕlbow ſu ſo w mĕrzu ſaſo do tſjoch waggonow położile, kotrež je ſtajnu madźarſki notaŕ ſapjeczętował. Notaŕ je dźenża ſwĕźił, ſo ſu jogle, kotrež je ſtam nałožił, njewobſchkodźene. Na to ſu ſo ſygle ſ jenoho woſa wotſtrowile a wobſowe wopſchijeńe ſo wukładło. Colban, kotrejž je ſ wojeŕſtim wĕzywuſtojnym Swjaſka Ludow, praji, ſo budźe dźeło pſchepytowaneje kommiſije dleſchi cźaſ trajeś, a ſo, dónjž pſchepytanje njeſmjeże wunoſchka, njemóże ſjawnoſći ſaneho wujaſnjenja daś.

Kommiſija je w Sſwj. Gotthardźe póndźelu popołdnja dwaj waggonaj pſchełhladała a je w nimaj ſwĕźćiło, ſo ſu w nimaj paźy maſchinſkich ſtĕlbow. Popołdnju je kommiſija ſteśi waggon do dźela wſale. Jutſje budźe ſo w dźele pokraćowaś.

Hódnosć Locarnskeho zrĕćenja so za Francowsku zmjeńšiła.

Parišſke nowiny „Avenir“ ſ pſchipiſkom nĕmſkeho ſwonkowneho miniſtra dr. Streſemanna a jendźelſkeho ſtatneho ſekretara Birkenheada a ſe Streſemannowoje rĕcźe w Lipſku dopołnjo wotwodźuje, ſo tele rĕcźe Franzowſkim płody Locarnſkeho ſrĕćenja pokazuja. Locarno je Jendźelſku ſ moralnych ſwjazkow alliancźow, ſa cźaſ wójny naſtatych, kotrež ſu ſ Franzowſkej ſjednoćachu, wuſwobodźił. So je dyn ſobuſtaw jendźelſkeho knjeźerſtwa ſłowe rĕcźi, kajkež je ſtatny ſekretaŕ Birkenhead trjebał, a potom ſebi wuſke ſhromadne dźeło mjes Nĕmſkej a Jendźelſkej pśiſeje, druhe ludy ani njenaſpomniwſchi, najſkerje pokaſuje, kajki ſmyſł ſo w Jendźelſkej Locarnſkemu ſrĕćenju dawa. Locarnſki duch a franzowſke pſchiſwolenja ſu Nĕmſkej dowolite, ſapoczećej ſwoju wojeſku móż wobnowiś. Mĕr, wo kótrychž ſo nĕkotſi franzowſcy miniſtrowje prózuja, k wójnje a k nowemu wójnſkemu nałožaju dowjedu.

Cośtes a Le Brix w Parišu.

K cźeśći franzowſkeju lĕtarjow Coſtesa a Le Brixa, kotrajž ſtaj ſo ſe ſwojeho lećenja wokoło ſwĕta do Parišſe wróćiłoj, je wikowaniſki a lĕtarſkowny miniſter Bokanowski hoſćinu wuhotował dał. Pſchi njej ſu ſo pśiſtajnjy krajow wobdźĕliłi, nad kotrymiž ſtaj lĕtarjej pſchełećeliłoj. Na kónzu hoſćinu ſo Coſteſej a Le Brixej wulka ſłota medaille města Parišа pſchepoda.

Tricet jako wukhadźišćo za pólske wikowanje z rańšimi krajemi.

Po powĕźcejach ſ Roma je ſo mjes Muſſoliniom a Saleſkim tež praſchenje wo wutwarjenju Trieſta jako dowoſneho a emboſneho pſchiſtawa ja pólſki wikowaniſki wobkhad do połodniſcheje Europy a rańſcheho kraja roſpominało. Hač je wuradźenje wo tymle koſkrjeźnym praſchenju k nĕkajkemu wutnoſchkej dowjedło, wo tym powĕźcź njeſtaji.

Přeſćĕhanje ratarſkeje ſtrony w Bołharskej.

Bołharſka ratarſka ſtrona bĕ njedawno ſhromadźiła do Sofije ſwołała. W njej dyrbjeſche generał Jekow, nĕhdyſchi hłowny roſkaſowaŕ bołharſkeho wójſka ſa cźaſ wójny, kotrejž je k ratarſkej ſtronje pſchiſtupił, wo tjenje rĕcźeć: „Cźehodła ſymy k ratarſkej ſtronje pſchiſchoł?“ Knjeźerſtwowe wudyrne wotdźĕlenja, kotrejž ſo ſ reſerwnych oſſizirow a nałedowitych ſobuſtawow „Domowinſkeho ſchćita“ tworja, bĕchu wulki dźĕl ſale wobſkadźiłe. Hižo pſchi prĕnich rĕcźnikowych hłowach ſo pohibuchcza hara ſapoca. „Pſcheradniko!“ „Renegato!“ „Japako!“ ſchćiechaju. Pſchi powſchikłownym roſhoreniu ſo bo pukow dachu. Pſchi nich 15 ſobuſtawow ratarſkeje ſtrony mjenje abo bóle na hłowje ſranichu. Polizija 25 wołoboŕow ſaja, mjes nimi tež nĕkotrych ſranjenych, ſo bychu ſo jenoſliwoſcźe ſwĕźeźe.“ Biźakow wĕſo njepſchinnuchu.

Połdźĕſcha wudoſpołnjaca roſprawa hiſchcze jaſnjiſcho dopokaſuje, ſo je wyſchnoſć pſchi hauibnym kuſu ſobu pomhała. Wona praji:

Liczba krwawje ſbitych ſobuſtawow ratarſkeje ſtrony w ſjawnej ratarſkej ſhromadźiźnje je wjele wjetſcha hač je ſo i wopŕeda prajiło. Wjazy dyſli 30 wołoboŕow je dyrbjało lĕkarſku pomoc pytaś, mjes nimi wſchelazy ſ cźeſkim ſranjenjom nopa. Bołharſky ratarjo ſu ſo ſ tymle politiſkim banditſtwom hłuboko roſhoreli. Tež mĕſchćanſka oppoſicija pśicherźiwo faſiſtiſkim organiſacijam a njeczinjo,ſi politije proteſnuje.

Kaž ratarſki ſapołožaŕ Gicźew ſo ſmutkowneho miniſtra Liapcźewa praſcheſo praji, ſu **wyſchnoſcźe krwawy nadpad organiſowale.** Mnohi tajni agentojo, ſaſtojnicy, haj ſamo miniſterſkemu preſidentej bĕ ko ſejazy ludźo ju pjecza mjes bicźkami byli. S faſiſtow, kotſiž ſu ſo ſe rewolwrami a tſjelni do mĕrnych wobdźĕlnikow ſhromadźiźnu dali, njeje polizija ani jenoho ſajała. Nałajtra je ſpomoženſiti miniſter rjekł, ſo je ſo ſhromadźiźna dyrbjała roſbić, dokelž je rĕźnik, general Jekow, kotrejž je bołharſki lud k wjele dobrjezam dowjedł, kóždu „moralu“ ſhubił a „ſahubijazym elementam ſtata“ ruku podał.

Nawrót Simonowcje kommiſije.

Sir John Simon a druſy ſobuſtawy indiſkeje wuſtawneje kommiſije ſu wczera do Folkeſtona pſchijeli. W roſrĕźenju Simon praji: „Sſmy nĕkole wĕſcź dobreje wole

a ſtobudźela hłownych worſchtow tudiſkeho wobhdleſtwa. Mamy twjerdu nadźiju, ſo ſo tónle nahlad roſſchěrí. Myſlimy ſebi, ſo je tónle prěni wopyt, na kotrymž je komiſija nětkoždy 6000 mil pſchepuczowała, jara wjele dobreho w Judiſkej ſtukanjak. Nětko ſmy ſa pſcheſtejenje hromady materiała wjele lepje pſchipraweni, ſo bychmy ſo mohli na ſtwój hłowny nadawk dacź. Njech ſo ſchtóžkuli wo mozy wojſtotu praji, je tola ljes dwěła, ſo je ſo oppoſizija ſtarſa wołkabiła abo roſpadła.

Přibywace ſtrajkowe hibanje w Indiskej.

Strajkowanjſke hibanje w Judiſkej ſo pſcheſo dale roſſchěrja. Nětkoždy 30 000 ſtrajkowazych żeleſnikich dźěłaczerjow, koſtiż ſu pol ſahłobnili, ſu ſ Kalkutty do Bandela deſchli. Pěſchi pobłu żeleſnikſkeje czary duzy, pytaju ſobuzjeſtojerſtwo wobydlerſtwa ibudźeć a ſa roſchěrjenje ſtrajka dźěłacz. Wójſko ſtrajkowarjow, kotrež wobwronjena polizija pſchewodża, je w Bandelu ſaſtałe, dokelž je we wſach, pſches kotrež chjedża cjahnjeć, cholera wudyrjała.

W Harrahu je nětkoždy 3000 mjeczerjow dróhow dźěło ſtajiło, ſo bychu pſchecziwo reorganiſazijſkim prózowanjam direkſijow proteſtowali. Hižo je nałożnilnjeſzam doſchło, hdyž dwanaſt ſtrajkowarjo dwanaſt dźěłaczerjow k ſtrajkej nuſowaſe. Na nětkotrych wuſtmach ſo ſtrajkowarjo ſbožachu, pſchecziwo kotrymž je policija ſakrocziła. Strajkowarjo ſe kamjenjenut mjetaje maſchinu wobſchkodźeja a jenotliwych ſaſtojnikow nadpadnja. Każ ſo ſda, nuſy bolſchewikoſo ſtrajki w Judiſkej organiſuja.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu, 18. ſutrownika.

Calocijana — Eleutherija.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

1864 zničiłej Wylem Kito z Konpo,na pola Hródka a jeho towaſ Korla Klinka z Lěšćow pola Hródka z pulverowymi měchami palisady před nasypami pola Dupcela w dauskej wójnje, při čimž Klinka swoje žiwjenje zhubi, ſo woprujo za ſwojich towaſšow. Wobaj bóſtaj Serbaj. Jeju ſkutk je ſo wot němſkich basnikow ſto króć ſławił, najrjeńſo wot Božidara Fontana. Wosebje Klinka ſo česćerwaše. — Tež jeho wudowa běše Serbowka a khodźeše wěſco w ſerbſkej drasće, mjenujcy Woſeńkojo ze Zerginja pola Khoćebuza. Wobſedźeŕ wſy, hdyž je Klinka bydlił, je do jeho domu kamjeńtnu tafla zamurjować dał, na kotrejž je Klinkowe mjeno napiſane a kajki khwalbny wojeſki ſkutk je wón wuwjedł. Redaktor dolnjoluſkeho Casnika pak piſaše: „o, kóſma kſej bóży w żylach tych ſerbskich!“ — Haj, kraſne kſej bóži w ſerbſkich żilach!“ Kito bě ſo wuczerſki ſyn z Konopoła pola Hródka. Wón drje bu załoſtaje wopaleny, ale ſwoje żiwjenje zakhowa. Wóſe Smoleŕ pak z radoſću nad tutymaj ſkutkomaj piſaše: „Njepraj nichtó, ze Serbowſtwo zeńe dyrbi. Hdyž wone takich rycerjow płodźi, dha je teſ deſtajne, zo by ſo ćim bóle rozžěrjało a ſo hač do końca ſweta zakhowało.“ Też we zańdźenej ſwětowej wójnje su Serbja ze wſej khrobłoſću wojowali. Stó nam pisa wo jeho rycerſkich ſkutkach?

1534 wotpali ſo Kulow.

1620 * ſe we Wolonnem ſławny Budyſińſki tachant Jan Leſkowitſch (Cichoſław).

1816 † Ahron Božidar Konik, faraŕ w Jabłońcy, naſtańik basnika J. Aug. Wańka, wot njeho ze ſuchotinu naiſkowany.

1845 † Hłohołe ſo na Winicy pola Budyſina wot 40 lětnjeho Serbow załoženje Maćicy.

1825 * w Dubrjeńku Jakub Wormaŕ, pozdźiſi dołholětny faraŕ w Khrośćicach.

Pój, witaj, naležco,
Nam ponjes prułu miło,
Ćiń ſtwórbu znowa żiwu,
K nam postup, pročelo,
Pój witaj, naležo! —— —— ——

So łuka zazeleni!
Na hałzach bubnja pupki,
Za płotom trawne kupki
Sej khwała miłši dźeń,
So łuka zazeleni!

Handrij Zejleŕ.

Přisłowo: Holička bjez jena nima žanoh' mjena.

*

— **Wo wjedrje.** Wežera wjeczor w 7 hodź. barometer 735, hygrometer 0, thermometer wo dujo +5. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 738, hygrometer —2 a thermometer w nogy —2. Wukłady na cžpole a ſtudze wjedro. — Dźenja mamy wopraſne hapriejſke wjedro. Tola mróčele ſo torhaja a ſo wuczahuje. Schkleńża pomalku na rjane ſupa. S wjeczora pſchibliżuje ſo nětko wyſchina. Mimamy pſchewulkeje nadźije, ſo bórſy wjeczopli. Lodoſte wětry duja hač ſadźełka ſ połitožneho lodoſteho morja. Snježowe mjeczele ſu wežera wotſeſe w Schleſiſkej ſakhadźale. Najhórje bě w Krkonoſſach (Riesengebirge). Cžaſti w Schleſiſkej; nětkażu wulke ſapoſdźenje. Też w Rudnyńk Gorach (Erzgebirge) ſněh nimale 20 cm. wyſoko leži. Też w Cžornym lěſu je ſněh padnył a ſemju hač do 20 cm. pſchikhrywa. Njedźelu powołdnju dyri błyſk pſchi ſtyhnym hrimanju do wěże na horje Tollenſtein w połudnjoſnych Cžechach. Wón dźe njeſapali ale tola khětro ſapałcžnja naczini. — Kuſſje hrjedu ſkhadża ſtónčko 4,57 hodź. a khowa ſo 7,03 hodź. Mjeſačk ſkhadża rano 5,04 hodź. a khowa ſo wjeczor 7,31 hodź. —

*

Nowa zyma po cyłej ſrjedźnej Europje.

W měſaczu hapriejſi wſchak njewobſtajne wjedro ničo nowe njeje. Naſ ſwěrži najrjeńſcho cžełe ſtónčko, kaž ſo hnima a deſchcz ſije a hodźinu połdźiſcho dźe ſo ſněh a pſchewobwrjeſi krajinu do ſmuſłeho napuhłada, kano ſnjerſi pytaja njechtym pupkam wiſchnjow atd. ſekhodźeć. Tuto pſcheměnjate wjedro je ſo tak prawje do cyłeje ſrjedźneje Europy ſafała a ida ſo, ſo je tak łohaj njeworótudźomy.

W Cžornym lěſu je ſo wjele nowcho ſněha naſchło, tij 10 hač 20 zentimetrow wyſoko leži. Temperatura je ſtyluje ſpadnyła, na Połnej horje ſu 5,4 ſtop. ſtyny namérili. Też w Krkonoſſach w Schleſiſkej je ſo wjele nowcho ſněha naſchło, tij tam nětkoże 40 zentimetrow wyſoko leži. A ſ měſtnami je tam hač do 9 ſtop. ſtyny. W nozy na wutoru je ſo zyłej Schleſiſkej tajki wichor ſe ſnjehowym mjeczelom zapjelnował, kajkiż jón ſa 25 lět wjazy njeſpomnja. Se ſawěcžom je ſo wobkhad na żeleſnicy ſtyluje ſahacził. Schtyri cjahi ſu w ſněžnych ſtyluje ſahacził. Schtyri cjahi ſu w ſněžnych tcžazy woſtałe. Sněhi ſ mětinami hač 60 zentimetrow wyſoko leži. Wichor je wjele łehtomcžej ſtuwałał.

Też w ſrjedźnjej Němſkej je połdźelu pſchipołdnju wjele ſněha napadało a krajiny běchu ſ tołſtym bełym płaſchczom pſchikhryte. Na wichcžiſkich nahich dróhach Durinſkeje je w ſnježy wjele autow ſnjeſpożiło. Sněhowy wichor zakhadźeſche też zyły nóż dale a wutoru pſchipołdnju leżeſche w runinje 15 zentimetrow wyſoko, haczrunjež hižcze njeje mjerjeńſcheſche. W Durinſkich leżachu pak mjaſi 4 ſtop. ſtyny. Cžeſti ſněh je na ſchtomach wjele ſchkody naczinił.

Też ſamo ſ Jendźelſkeje, hdźež mějachu hižom pjecź njedźel dołho najrjeńſche nałcžiſe wjedro, pſchiſłuchajcjo powěſcže wo ſłuhbjeńſchenju wjedra. Połdźelu a wutoru je ſo nimale po zyłej Jendźelſkeje ſněh ſchoł a pſchi połodniſchich wótrſich brjechach je ſněh leżeſche ſadowe ſahrody pſchikrył.

Też do połnócnjeje Franzowſkeje je ſyma ſaczahnyła. Wutoru rano je Boulogne a wokolinu ſykny ſněhowy mjeczel potrjechił. Wſchi belgiſkich mjeſach je ſo też zyły nóż ſněh ſchoł a leżeſche wutoru rano 20 zentimetrow wyſoko. Pola Dünkirchena je parna łódź „Indiana“ w hłowonym wichoru ſnjeſbożiła.

*

— **Wyſche poſpjedanje měſchczańſkich ſaſtupjerjow** budźe jutſje ſchtwórtk 19. hapriela, wjeczor w 6 hodź. Wuradżowanja wo hoſpodarſkim planje maju pak ſo hiſchcze dale wotſtorcžicź, dokelž wyſchi měſchczańſka hiſchcze wotkhorił njeje. W tutym poſpjedanju budźe ſo jednacž wo potwarjeńſtim planje w krótkim ranju, wo kupjenju leżownoſcže pſchi Drježdźańſkej dróży, w pſchiprawjenju pódlanſkeje milinarnje w Ratarjecach, wo namjecže wo pſchetwarjenju elektriſcheho powoda ſ Horneje Kiny na Rózowu hašu a wo ſatwarjenju wotſtaŕſkeje pſchiprawy do Tſchanſkeje wodownje. Tak budźa ſo ſaſtupjerjo ſ podawkami w hoſpodarſtwu ſaſtarańſtwje ſabjerać.

— **Naprawy k wołożenju dawkow w ſaſtim** ratarſtwje. Delegaziji, kotraž bu na krajny finanzny hamt w Drježdźanach póſłana a kotraž ſo tam pſchecžiwo ſkutkowanju nětkle płacziweho ſapſchiſcženja dawkow a pſchedewſchem pſchecžiwo cžaſanjam pola ratarjow, katrež ſo pſchezo hiſchcze ſtawaju, wobcžežowanſche, wotewi preſident krajneho finanzneho hamta dr. Wühma, ſo je nuſa ratarſtwa doſcź ſnata a ſo je krajny finanzny hamt hižom jenotliwym finanzným hamtam porucził, ſo maju na nuſu w ratarſtwje dźiwacź.

— **Schtó ſmě dowrěbka jěrź:** auto, kołoſiźdowy abo ſapſchahi? Wo praſchenju, ſchtó ma prawo dowrěbka jěrź, wobſteja hiſchcze ſtuſto dyrkonne nałady, dokelž ſtej wjednizy automobilowa ſwjetſcha mniſła, ſo maju wonej ſe ſwojim wołom na dróhowym ſ kcžiſnikſchach a na měſtnach, hdźež jena dróha do druheje wubihuje w ſoſ, dyrbi podźe pſched kołoſiźdnym cóh ſapſchahom prawo ke dowrěbka ſajeźć. Tuto mjenjenje, kiž może ſe ſcžehnyć je ſobu cžahnjeć, je wopaczne. Po platſiwych wołoſiźdnych w naſtupanju dowrěbka rědowniſa na každy ſmě wjele prawa, wjeſho jene hač je nětko ſapſchahi, kołoſiźdnoj, wotorowy koleſaŕ, automobiliſt abo ſamnibuſ. Połatſim dyrbi wjednik automobila kołoſiźdnym abo ſapſchahej dowrěbka ſajeźć dać, hdyž ma tutón prawo na to.

— **Němſkoſtatna pſchipomoc ſa małych rentnarjow** wupłaczuje ſo póndźelu 23. hapriela wot 8 hač do 12 hodź. dopołdnja w Sejmowni na Hrodowiſej ſkhěn 10 dełach we wupłaczenſi. Njeſnjeſy dóſtanu mali rentnarjo, kotrjž ſu w lěcže 1927 rěſoſtatnu pſchipomoc dóſtali.

— **Biblijki wjeczor** ſnjeſa ſuperintendenta Frehſchlaga w Tuchorſkej ſzrkwi dźeńſa wjeczor njebudże. Wjſchi biblijſi wjeczor budże ſrjedu 25. hapriela.

S **Małcho Wjelkowa.** Tudomna Nowotnikeſej ſtwójba je cžeſko domapytana. Jako běſche knjes Nowotnik kuzu hydomnſkeſnjun dźowjerjacžku Kyngardu ſchtwórtk ſebjerbł, we kotrejž wumrěcžu jeho cžeſkołhora mandżelſka, kotraž we Budyſkej thorcžowi leżeſche, niczo njewědźeſche, ſtamž je wona ſaſdźeny pjatk. Zu běchu pſched nětkotrymi dnjemi do thorcžowje pſchinjeſli, dokelž běſche ſebi w jenej tudomnej pſchadowni ruku wołkchłodźiła, ſ czemnjž běſche ſo wina (Starrkrampf) pſchidała. Cžeſko potrjechenemu mandżelſkeju a jeho ſynu powſchitkownje wobſarnja.

S **Njeſtawcžidła.** Póndźelu dopołdnja wobuchu nowe ſchkuliſke dźěcži k prěnjemu raſej w ſchuli. Pſchi ſwjatſkim pſchijeżu porěcža knjes wyſchi wucžer Kaliſch ważne ſłowa wo ſchuli a ſtarſchiſkim domje. Jeho narěcź běſche ſ pſchepjeżenjom pěſnjow a ſpěwow wobſwětowana. Lětſa je tam wo 26 dźěcži do ſchule ſaſtupiło. To je 16 mjenje dyſi lani. Njedowupiu małych dźěcži pſchewoſmje knjes wucžer Lorenz.

S **Jenſichcz.** Sjawny pucź ſ Rakeza do Minakala je dla nałypowanja na Jenſichczanſkich honach wot 18. hača do 24. t. m. ſawrjeny. Jěſdny wobſtkad pokaſuje ſo na Nimjenej pola Rakeza.

S **Hrodźiſchcza.** Póndźelu dopołdnja ſo kóń jenoho domnjeho kubleraja ſpłoſchi, ſtemi wojo a ſłoczi i prědmi wobuntaj na khribjet tamneho konja. Tutón ſkoczi w ſtomu, wobſchkodźi pola kahrodniſtwa groczanty płót a roſbeh ſebi ſ kałaczkojtym grotom khłamu.

Marica a Hanica.

Roman.

61 (Pokročowanje.)

Přińdu winiſzy pſchewodźachu cži ſtežanjo ſ ſtežanſcheńa elektriſcheje tramwaja (droži) po wobſtajnowanych. Nyſmuſłe ſu ſtežanje ſ hołzami do prędła, a cžim ſtamnuim thodźeſche ſ jeho wojſchujom. Hanica ſ jeho ſtežanjom. Hanica ſ jeho wojſchujom. Hanica ſ jeho ſtežanjom. Hanica ſ jeho ſtežanjom. Hanica ſ jeho ſtežanj

S **Kulowa.** Tudomny wikowar z jesdnymi kokami Dla Linka pola Lubhoscha z motorstim kolom sinjeshoži a zebi nohu slama. — Schewz Michak Czidok padze se zymowego wosa a zebi ruku wuwiny a nohu slama.

S **Kschidola.** Sandženy tydzeń staj so naschej baczonaj sadze z cyzoteho kraja wrócziloj. Wonaj staj, kaž kózde leto, zywje hnedno na wróżni zivnoscherja Nowaka wobzyhowanych. Wjeżnjenjo baczonow wesce z wjeselom witaja, dokelž su tola khetro zadne ptaki. Sentkodre baczonaze zinedno nadeńdženy w Debrizach.

S **Bělcho Khołmja.** Wyschischi zandarm Müller saja tu jeneho njezenjenoho wyschicheho dejerja, dokelž je na 11 letnjej holzy cżežke njekasanstwo skuzil.

S **Wojerez.** Tudomna schleńcżerinja je so w pozlednim czasu jara powjetschika a swuporjedzita. Wot zjatka w njej hizom 520 ludzi dżeła. Woni dżelaja w dwěmaj wósomhodzinstimaj wotdżelenjomaj a we dnjach czasu chodża hamo w tijoch wotdżelenjach dżelacz, dokelž ma schleńcżerinja wjele skasankow. Se wschelakimi naprawami je sa dżelacżerjow dżeko wotsenjene.

S **Koschke.** Kaž bu snate, chze podkapkowe akzjowe towarstwo „Freia“ knjeż dwór w Koschti, kiž jemu pschisłusha a kotrehoż leżownosce žaneho wuhla njeswopschisa, pschedacz. Sajimuja žebi knjezi dwór hizom wobhladuja.

Wokrjesny sejm (Bezirkstag) Budyskeho hamiskeho hejtmanstwa.

Butzen 17. haprleje 1928, pozodnju w 1 hodź. we Gudźiz hosczenzu w Budyschinje.

Krótko po 1 hodź. wotewri pschedsydża, knjes měschczanoста Seidel wokrjesny hejm, kiž běsche porjadne powolany. Wón witasche wschitkich zhromadzenych, mjes nimi knjesa wokrjesneho hejtmana Richtera a nowoju zobrustawom wokrjesneho sejma, kt. Richtera z Motyđla a Löhnera z Hodźija na město kk. Mirischa a Schimana.

Pschi prénim dypku dnjowneho porjada, kiž jednasche wo pschemenjenjach we sestajenju wokrjesneho zejma a wokrjesneho wubjerka, zdżeli pschedbyda, so je na mésto zemrětego zobrustawa Schiman stupił knjes Dänkner a na město wustupjenje knjesa Mirischa kn. wirschczanoста Vogt.

Druhi dypk labrasche so z wólbami dowěrnikow do wubjerkow ja wólby kawnikow a zpschisahanych na léto 1928. Sapodatej běschtej dwaj namjetaj, jedyn se strony prawizy a jedyn se strony lewizy. Wokrjesny sejm namjetej pschija.

Pruhowanja sliežbowanjow maju so po § 12, poslednima wotrisu wobkhodneho porjada za wokrjesny sejm tózdalonje znowa wolicz. Sa pruhowarjow wuzlaschcha so je strony prawizy knjesaj Gerber a Hübner, je strony lewizy knjes Eyßler; sa sastupnikow knjesaj Lange a Reinig z prawizy a knjes Einhellinger z lewizy.

Dlejschca rosmołwa wuwi so pschi wuradżowanju wo schtwórtym dypku, kiž jednasche wo pschedpokazanju wobjamknjenjow, kiż maju so na sakładze po § 4 wustawkow wokrjesneho swjasta pschedpokazicz. Jako prézpraschenje, kelko placzi nowotwar pschi wokrjesnej wotshladarni na Jidowje, sa kotryż je so pożczonka we wyschosczi 80 000 hriwnow pschijata. Knjes hamtski hejtman wotmołwi na to, so je twar se 120 000 hriwnami wobliczeny a pjenjesy podawa reserwowy fond wothladarnje. Sa wusstajenje sa wothladanje mlodżiny wobsteji pożczonka wo 10 000 hriwnow. S podrużnistwowego dawka je so na nowe bydlenje 6000 hriwnow trjebało. — Knjes Gruhl staji w mjenje lewizy dalschi namjet, so by hamtske hejtmanstwo wojerwiże, kelko hrédkow za twarjenje je so na jenotliwe gmejny rozdżelilo. W zwjezi wotmołwje pokasa knjes hamtski hejtman dr. Jungmann, so mamy wobledżowacz wulke gmejny, w kotrychż je nusa na bydlenjach wjetscha hacz w małych gmejnach, w kotrychż zaneje nusy na bydlenjach njeje. Knjes Kurzreiter wuwjeżny, so je cżežko pschi mnohosczi prósstwow wo podpjery stajnje na prawe mésto pschinjesci, wón pak bésche hewak za to, so bychu so pschipomozy wojerwiże; pschetoż potom by so wupokasało, kelko je wulke gmejny w polnowym stronach. Knjes Boyberg njewidżi w sestajenju a wojerwjenju rozdżelenja žaneje hódnosce za pschikhod. Knjes Richter rěcži pak za to, so by so sestajenje wudało a so je tym njeprawym zadanjam jenotliwych gmejnow napschecżo stupiło, na cżoż knjes Gruhl na to pokasa, so może wokrjesk tola hamtsne cżinicz, schtoż stat cżini, kiż swoje liczby wojerwja, kotreż su jenotliwe wokrjeży dostałe. Po wschelakich rěcznikach dyrbjesche knjes hamtski hejtman wobmyslenje wulsbehnycz, so by so z wojerwjenjom njemér wubudżił. Sastupjeŕ Lużiskeho Burskeho Swjatka, knjes Pětsch, so k namjetej lewizy pschisamknu, kotraż zebi wojerwjenje rozdżelenych hrédkow zadasche. Pschi tutej pschilešnosczi wulsbehny knjes hamtski hejtman, so ma wéso kożdy napóšłany prawo, so w tychle wobsteznosczach wobhonicz. Tu jedna pak so wo tym, hacz je to prawe waschnje, so je kożdemu zobrustawej wubjerka zdżelenja pschomnje do ruki dawaja. Pschi wothłosowanju wokrj. sejm namjet z 23 hłosami wotpokasa. Knjes Langa-Pożkowski namjetowasche, so méło so pschi kożdym wokrjesnym sejmje rosprawa zedawacz wo wysokosczi a rozdżelenju hrédkow. Tutón namjet je pschija. Skónczenje shromadżeni zyły schtwórty dypł pschijachu.

Na pjatym dypku dnjowneho porjada stejesche rosprawa wobthodneho léta 1926/27, kotruż knjes hamtski hejtman dr. Jungmann podał. Jako najważnischi podawk wokrjeża w louschim lecże wulsbehny wólby do wokrjesneho zejma. Wokrjesny zejm je so 3 krócz zhromadżił, wokrjesny wubjerk pak je měł 14 podżenjenow, hischcże huschischo zhadżowachu so jenotlíwe wubjerki. Nimo teho zhadżowachu so 5 krócz gmejnjey sastupjerjo. W pożlednich létach pokasowasche so zylne pschibéranje dżeła. Wutwarjenje spomożeńskeho stata je mnoho noweho pschinjesło. Postupowanje dżeła we wokrjesnej pokładni je pornjo sandżenemu létu wo 34½ prozentow postupiło, wot léta 1923 pak samo 400 prozentow. Tale liczba wokrjesnych sastojnikow powschi so wot léta 1923 jenoż wo 40 prozentow, na schi rasmjenjach wotpocżowasche, potajkim mnoho dżela. Rosprawne léto bésche léto domapytanjow z naturstimi katastrofami; na polach atd. je na 5 milijonow hriwnow schkody nastało, na puczach a rékach 110 000 hriwnow. Nimo toho mějachmy bjesdżélocz, kajaż hischcże jenje była njeje. Hospodarske położenje we wokrjeżu bu je tuteju dweju pschicżinow jara rostschażene, schtoż dawkownu móż nastupa. Cżim wjetsche bechu tohodła finanzanopolitiske wudawki za sozialne samkry. Léto 1926/27 bésche jene i najcżežschich powójnskeho cżasa. Wobstaranje dżélonjemérjerjow bésche k pschestajenju hospodarskeho plana dowjedło. Srédki, kotreż bechu po prawym za twarjenje bydlenjow pospaene, dyrbjachu so wobstaranje dżélonjemérjerjow wużicz. —

(Konz feżehuje.)

Z Łużicy

* Se Sharjelza. Do spodżiwneho njeshoża pschidże muż w jenej tudomnej wjonizy. Wón dyrbjesche fortuzo résnika, kiż tam jako hólcz pschiwobwasche, wusbéhnycz. Mésnik mjeschche pak swoji wjonizy njeshi grat w nalchibjetnika. Jedyn nóż so z nalchibjetnika pschebrě a rozrezny sókharjej żilu na schiji a bésche sroch, so je muschkrawoni. Sanitetna kolona dyrbjesche ruczże na pomoz pschikhwatacz.

* **Se Sharjelzo.** W nozy wot sobotu na njedżelu je so tu skuzbowa holza J. S. z plunom sojedojcżila. Jako lutejschwe je swojczenja domaj pschidże, namaka wone holzu w kuchni lezo a dwurowy hnezż wotwjertnjeny. Powjoły lékarja a sanitetnikow na sahjowolniwuje wostacku bjes wuspécha. Holza bésche litt na swojeju starschezu sawostajika, z kotrehoż wulhadżesche, so je żebi holza rézżneho bracha bla, na kotruż hizom wot swojeho zyateho léta cżerpjesche, żiwjenje wsała, dokelž ji skoro njebésche możno, z żanymi ludźimi wobhadżecz. Holzu su najsterze njejopuscżiwe mużle sojake, dokelž pschedy nicżo na njej zynili njesżu a pożledze dny je sebi hischcże nowu drastu tuwika.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Drježdżan. (50-lětny jubilej Carolinego khorownje.) Tudomna Carolina khorownja swjeżesche sandżenu njedżelu swjedżenje swojeho wobstacja. Hacż do léta 1920 wobsedżesche ju Albertowe towarstwo. Potom pschewsa ju mésto Drježdżany. W żarli wumélstwowje akademije wotmé so wjedżeń powjedań swjatocznje swjedżenjski akus. We swojej swjedżenskej rézi wuzbéhny pschedsydża general-major fr. Schmidt, so ju stawiny khorownje zdobom tez zastupiu Albertinarézu. Jich similne dżéła za cżasa wójny wotmé so wschudże, tez we wukraju snate. Albertowe towarstwo je w lécże 1867 założene a hižo we franzowskej wójnje z léta 1870 mésesche 36 spitalow do dżéła stajiło, kotrychż dżéło so wójny pschijschło. Tute pschijschinjace je wyhnało hacż do dżesinjskeho cżasa. Tez khorownja khori rady wospytachu. Sawjetowa wójna zadżesche sebi wot Albertowego towarstwa, kotreż mésesche nadawk, personel za etapu a domjsny wukhlaczz, dobrite dżélo. We wustawje Carolineje khorownje wukhlaczu so we wosebitych kursach 1305 Albertinarkow a druhich spitalow. 25 spitalow semże pschi swojim powostanju. — Druhi pschedrosczk pschicżi prof. dr. Roesike wo rozwinowanju medezinu. — Zyły swjedżeń bé wobrubjeny z wumélstwimi pschednoschkami. Mimo druhich zpéwacze slowny spéwar Plaschka (rodź. Solowjan) zpéwa wot Schumana a Schnberta. Hudżbny quintett zahra nétore hudżbne parte. Wschelake prominente wosoby, na pschikład krajny biskop D. Schmelz a druhi wobzesczichu swjedżeń je swojim wopytom.

Najnowiše z cyleho swéta.

— **Schkrowa powjesz wo wjedrje za jutschi schtwórtk:** Mrócżele je pschesrahanja, jehrjate, zymne wjedro. Podobne tez w Jendżelsku.

Hdyż wożebowy żelesnizki cżah wuteru rano do Schwarzenbeka pola Altony pschijedże, na tschele wosa 3. rjadownize muże cżelo namalachu. Merwenu, 17letnemu wuczobnikej z Bartina-Schöneberga, bé so nop rosrajk. Jeshmu tharkla pola njeho njenamalachu. Tohodla ménja, so je snjesłoženy w Barsinje bjes jeshneje tharkli na wojowu rěchu salésł. Na jésbje je z hlowu do mésteczka stolpa sawadżił, pschi cżimż je so jemu nop rosrajk.

*

Pewetrowa łodź „Italia“, kotraż je njedżelu do Stolpa pschijschła, je so psches njewjedro lecżo cżežko wobschkodżika. Plat, z kotrymż je wodżeła, rostorhany a njeje wisna abo je so pyle sbubił. Drjewjanne a metallowe dżele rozsychnuwane na ballonowym cżele wisaju. Krupowy wichor, psches kotryż je „Italia“ jela, je propellery cżisch motorow pschi krewach laj wurésał.

*

Franzowskeju wobleczerjow swéta Cesteza a Le Brixa w Franzowskej z wulkimi zahorjenjom zdżiwja a cżesczinja. Pondżelu zjaj cżich powjedżiwoj, so zlaj tohodła do Franzowskeje domoj khwataloj, jo bjechtaj w bliskim cżasu z Parisa do Newyorka leżaloj.

Hospodarski rozhlad.

Sérjedu 18. haprleje 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,177	100 pólsk. złotych	46,80
jendżelski punt	20,395	100 čěskosl. krónow	12,38
100 swajc. frankow	80,52	100 franc. frankow	16,44

Barlinska burša zapoja wczera dalsche zesłabjenje efektowych kursow. Wóle sfrunjene běchu kurije dołżnych a rentowych sliczinow.

Produktowe wiki postupowachu dale w skuzenym zmachu placżiznow. Kupzy so wjetschego kupowanja zdżowachu. Schtož kupowachu, bé z wjetscha wukrajne żito, dokelž je tukrajne na wikach jara żadne. Pomjo pódżeli bechu pschenza, nalkun żeczmjeń a wowsy so zentrarin 10 hr. drożsche, rożża pak 35 hr. Wożera placżische zentnel

w Barlinje

pschenicy 13,40—13,55 hr., rożki 14,30 hr. hacż 14,45 hr., jeczmjenja nolétnjeho hr. 12,60—14,40 hr., wowsa 13,45 hr. hacż 13,35 hriwnow.

W termijnowym wikowanju:

za meju: pschenicy 14,15—14,07½ hr., rożki 14,92½—14,81½ hr., wowsa pak hr. 13,81¼—13,75 hr.,

za julij: pschenicy 14,70—14,58¾ hr. a rożki 13,80—13,68¾ hr., wowsa 13,77½ hriwnow,

za september: pschenicy 13,80—13,70 hriwnow, rożki 12,65—12,60 hr., wowsa 11,55—11,50 hr.

Pschikazacz pytaja:

Bolzu ha domm, Nież w Budyschinje, Hornczerska haża.
" do Budyschina, Wulka Bratrowska haża 16.
" Heimanka w Hródku, Zukrjenzowa fabrika.
" kotreż może warież, Seminarowa w Rišej, Lotow-Borschtowa haża 1.
" dr. Imischowa w Budyschinje, Lessingowa haża cżisło 31.

Dżowki, Mitka w Dražowje.
Schofera, Strehlitz zkala pola Sewinej.
Pschetrujkeho za fabrikke kuhjowedstwo, Christof a Unmack A. G. w Rišej.
Wurjadnika schowjazkoweho knježi dwór w Jedlizach.

Na pschedań

Wós dżeżacy, Kriechel w Budyschinje, Schulska h. 51.
Wós dżeżacy, Seminarska haża 21 na kowo w Budyschinje.
Jeża kacże, knježi dwór w Jasnje pola Hródka.
Stżelż dżeżacy a matrazy w Budyschinje, Fabrikska haża 11 na lewo.
Kosa mesdo dżża, w Dubrawje pola Hródka, Strafkowskr. 98. 3

Krowa mloda zyzna, wupokoscżena, Kloß w Dolnjej Kinje.
Krowa wupokoscżena abo 1½ lěta Jalozja w Slasiowje 18.
Krowa wupokoscżena w Kamjenzu, Nauschza haża 13.
Kóń 3 lětny wolach, zylny, tez na slarschebo wumenja, w Kamjenzu, Nauschza haża 13.

Ssudnizy na pschedażowanje

schtwórtk 19. haprleje 1928

w Lubinu na sudnizkim dwje. w 10 hodź.: meble, klawer, pschasiski stroj, zonizky cżahnik a wopryjazy;
w Kamjenzu w kasarnach, kamorny dwór mandschinskich zelbow dop. w 9 hodź.: khamiżka wokladnja, 100 zigarow, mużaze, zonizaze a dżéżaze kolo, lodowy kamor, 8 m. tkaninowy k słonjam, 21 m. k wobklaam, kichinja, komoda, schijazi maschtaj, pisanski stroj a 1000 tykkow wobuczowego cwena 14 wolmjanych khabatow, wolma, zanki, rubi, kożowe płachty, pschebjeno a thożejowe wohrěwaki, dżéżaze spodnje khołowcżki, thabatki, jehły, drażcha, wżażke blido, 3 angorske koże, klubowy stol, sindobiowy kamor, tepich, wohlowanje lżhanje.

Ssudnizy na pschedżadowanje

Kuble, 44 jutrow mulke, w Bagenzu pola Hródka, sinschaze Pawolej Schiemenzej. K temu klusche: domize, brójeń, hródże a samoskejerja pże. Na pschespadżowanje pschińdże sobotu 9. junija 1928 na sudnistwje w Hródku, zjiwa cżo. 12.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dżensa dop. 3/11 hodź.: Po wukrajnych wikach so slozinje su placżiny sesłabjene.

Dop. 3/12 hodź.: Staj psched hodżinu.

Placżizny na Barlinskich produktowych wikach.

Cżo a wolijowe symjo po tunj abo 1000 kg, hewak 100 kg. Placżizny po zlotej hriwnje.

	17. 4.	16. 4.		17. 4	16. 4.
Pschenica	268-271	268-270	bony	23-24,00	23-24,00
rożka	288-289	279-282	wolka	24-26,00	24-26,00
nal. jeczmjeń	252-288	250-288	módre łupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jeczmjeń	—	—	żołte łupiny	15-15,80	15-15,80
wowsa	261-267	259-265	zerndella	—	—
kukurica	240-245	237-242	raps. wosuschk	19,70	19,70
pschenž muka	34-37,00	32-35,75	lanj wosuschk	24,20	24,20
rżana muka	38-39,75	36-38,00	powr. neclasa	—	—
pż. wotruby	17,75	17,25	brunj. kruschi	27-27,50	27-27,50
rżane "	17,75	17,25	syno, 50 kg	2,80-2,80	2,40-2,70
lanc symjo	—	—	rżana stoma	0,95-1,25	0,90-1,25
raps	—	—	pschenž. "	0,90-1,10	0,85-1,10
hrochi	36-38,00	35-37,00	wowsna "	0,80-1,00	0,75-1,10
pschuski	24-25,00	24-25,00	jeczna "	0,80-1,00	0,75-1,00

Sčerjeńšichčo pobłednjeho semjerjenja w Bothariłej je mještačko Červen było. Wjeschu liczbu ludźi tu tam ſ wospadankow sajmpnjenych tłożow wuhrjebali. Hacź do pónđjelu rano tu nětkuje 50 morwych wurylí. Červen je nětkuje 190 kilometrow.

*

Na chinesłej wikowańskej łódźi Hinwah, kotraž je Shanghaia do Hongkonga jěchesche, rubježnizy, kotříž běchu jako pucźowarjo pschedrasćenej, wobstadu nadpadźechu a ju nuzowachu, parnu łódź do Briastscho zatkwa dowjesć. Tam łódź wurubichu a pucźowarjow do czołmow žadźichu. Schiwrjoch chinesłich pucźowarjow wotwjedechu, so bychu žebi sa nich wukupny pjenjez žadali. Hdyž rubježnizy rubjenstwo wotwjesechu, chinesłi kanonjk czołm pschijěchje. Rubježnizy twjechu słoku do kraja cźełnychu. S pschewodom kanonjskeho czołma so parna łódź Hinwah znowa na jěsu do Hongkonga nastaji.

*

Semjerjenje w połodnjischim Mexiku je pónđjelu we nozy nětotre města stata Oaxaca wupuśćiło. W měsće Oaxaca je so wjele twarjenjow sajmpło. Też w nětotrych stronach Brasiłskeje je semjerjenje wjele schkody nacźiniło. Nadrobnische powěźcze hischcze njejsu dojchle.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Ernestina Dorothea Augusta Hillowa rodź. Klugez w Huszy, 66 lět. — Johanna Domschzyna rodź. Schmoczkez w Khelnje. — Marja swud. Lampowa rodź. Ciferlez w Wětšej Boźe, 71 lět.

Towaſtwowski powěstnik.

Budyšku. Naša „Jednota Sokol“ ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towarſowni (Christl. Vereinshaus) na Hornčerſkej hasy.

Domowina. Dóniž so zasy porjadne rěčne hodźiny njewozjewja, njech so wšě dopisy, posyłki a naprašenja scźelu na: Domowina in Crostwitz, Amtsh. Kamenz. Přinoški pak njech so płaća na naš konto do „Serb. Lud. Banki“ w Budyšinje“. — Też wšě přizjewjenja k posmjertnej a pomocnej pokładni Domowiny njech so scźelu do Khrósćic.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornobóh“ wotměje sobotu (21. 4.) swoju měsačnu zhromadźiznu pola sobustawa G. Zmija na Khrystianskej drózy 22, wječor we 20 hodź. Na dnjowym porjedźe steji: wopyt našeho bratr. tow. „Jutrnicy“ z Njeswačidła. Štóž ma kwartěr za jeneho hosća, njech to k. předsydźe Šołći wozjewi. Přińdźe wšitcy z Wašimi přećelemi a znatymi! — Kedźbu! Njedźelu 29. 4. je poswjećenje khorhoje „Hornjołužiskeho towarſtwa“ w Mišnju. Też tam so bohaty wopyt wočakuje.

Drježdźanske serbske zjenoćenſtwo „Hromadnik“ nima w tym měsacu (jutrowniku) swoje porjadne posedźenje do jutrow ale hakle 19. t. m. wječor pola G. Zmija na Khrystiansk. drózy 22.

Hrodźišćo. — **Kedźbu!** — Spěwanje dźensa wupadnje, dirigent je khory. Njech to jedyn tom druhom praji! Ale přich. njedźelu (22. 4.) popołdnju w 4 h. jew Serbsk. Domjew Budyšinje spěwna pruha. Tu dyrbja wšitcy wopytać. Noty sobu přinjesć: „Dobry wječor“, „Powitanje Zukicy“ a „Wječorny spěw“. Předs.

Kedźbu! — Spěwarjo a spěwarki w Budyšinje, w Bukecach, w Hrodźišću a w Hornjej Hórcy (přisłušace k župje „J. A. Smoleŕ“) maju přich. njedźelu (22. 4.) pop. w 4 hodź. w „Serbskim Domje“ w Budyšinje jara ważnu spěwnu pruhu za Hodźijski swjedźeń! Dirigent.

Lichań. „Zernička“ spěwa jutře štwórtk wječor we 8 h. pola Rudolfec. Dirig.

Luž.-serb. Sok. Zwjazk změje njedźelu, 22. hapr., pop. 1/2 2 hodź. w sali Serbsk. Domu w Budyšinje zhromadźiznu předsydstwa a wuběrka. Kóžda jednota dyrbi zastupjena być. Staroſta.

Pančanska „Sokolska jednota“ wuhotuje 22. jutrownika swój załožeński swjedźeń w Pančicach.

Ralbicy. „Lilija“ spěwa zaso dźensa štwórtk. — Muski khór w 7 hodź. za Rožant, měšany we 8 h. Wšěsć wšitcy! M. H.

Ralbičanska „Sokolska Jednota“ wuhotuje přichodnu njedźelu (22. 4.) we Waldźic hosćencu swój nalětny swjedźeń, wobstejace z dźiwadła zwučowanjemi a rejemi. Započatk 1/8 8 hodź. Wšitkich Serbow z blizka a daloka přeprošuje Jedn. Sok.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Bržnycy — Za nawěšći: G. Janak w Budyšinje. —

Wulki serbski swjedźeń w Hodźiju

njedźelu 29. haprleje 1928

Swjedźeński porjad: Popołdnju w 3 hodź. wopomnjeńska swjatočnosć při rowje njeboh farara Imiša, położenje wěnca, swjedźeńske rěče. — Popołdnju w 4 hodź. swjedźeński čah po wsy z kapału a khorhojemi. — Wječor w 7 hodź.: Wulki koncert (100 spěwarjow, sylna kapała), dźiwadło: Na wuměnku. — Wot 5—7 hodź. rejka. — Po programje zaso. Swjedźeń zarjaduje župa Jan Arnošt Smoleŕ, jednoćaca wšě towarſtwa wokoło Budyšina.

Wšě serbske towarſtwa Domowiny, cyły serbski lud a Hodźijsku wosadu přeprosy z tutym předsydstwo župy a z nim Hodźijske towarſtwo „Jaroměr Imiš“.

Derje dźeržace
stejace
leżace
wumělske **pliseje**
we wulkim přikładnym wuběrku
podawa ruče a płačizny hódno
W. Kelling
barbjeńnja a chemiska čiśćeńnja

Mužace a žonjace šaty, přešiwakiza łoža, dźěći a klanki
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću čo. 9.

Syn sprawnych starších kiž chce rady
zahrodnistwo
nawuknyć, móže pola mje jako wučobnik zastupić
Maks Česla zahrodnistwo
w Plusnikecach.

Na hasy
při dźele, na hońtwje nosyće najlěpje
Rubber-črije
najpřijomniši elastiski khód najwjetša wudźerživosć žane mučnjanje
Rubber-črije
we wšěch płačiznach
wot 15.— hač do 24 hr.
hobrski wubjerk
Wuporjedźenja w samsnej dźělarni

Wšě šulske knihi
dostanjeće
w Serbskej knihařni w Budyšinje

Princeske suknje
košle, žonjace kholowy, jaki, košlowy płat, kopřiwinu, běłe a pisane łožowe šaty, čople štaćiki jara tunjo
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11
znamjeńca hosćenca „Hwězdy“

Prošu čisło
2687
jeli maće mały nawěstk do „Serbskich Nowin“.

Wotewrjenje wobkhoda!

Česćenemu wobydleństwu Budyšina a wokoliny wozjewjam, zo sym drastowy wobkhod
firmy J. Sebastian w Budyšinje
na Kamjentnej hasy 12
kupił a **sobotu 21. haprleje** jako kupny dom wotewrju. Budu so prócować, wobydleństwo Budyšina a wokoliny z najlěpšimi poskićenjemi spokojić a prošu wo dobroćiwu podpjeru mojeho předewzaća. — Z počesćowanjom

Kupny dom Maks Herde

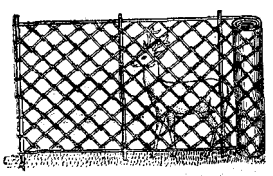
w **Budyšinje na Kamj. hasy 12**

Zbytki skónčneho wupředawanja so hač do pjatka dale předawaja

Powjetšenje wobkhoda.

Při składnosći wotewrjenja powjetšenych wobkhodnych a wustajeńskich rumnosćow zarjaduju wot soboty 21. haprleje hač do wutory 24. haprleje
wosebitu wustajeńcu automobilow
Přeprošuju zdwórliwje na tutu zajimawu wustajeńcu.
Carl Gast w Budyšinje na Drjew. wikach 27
Mercedes-Benz / Brennabor / B. M. W. / D. / Lanz

Cinkowane grotane pletwa
Skitanske pletwa
kalaty grót
wšěch družin pola
Gebhardt & Co.
w Budyšinje na Karlowej hasy 5
při Tworowym dwórnišću
Dźěłarnja grotanych tworow a pletwow!

Naturska hojeŕka H. Freund
Magnetopatka, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty
na Jägerskej drózy 5
3 mjeńšiny wot dwórniśća
Rěčne hodźiny: Štwórtk, pjatk a sobotu.

Jurij Hänsel w Budyšinje
na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736
Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska
w Budyšinskim hantlskim hejmanstwje
Skład ratarsk. mašinow a gratu wšěch družin

Přesadźowanje.

Dla spušćenja wobkhoda firmy E. Stelzig budźa se pjatk 20. haprleje 28 dop. w 10 hodź. na Hrodowskej hasy čo. 4 zjawnje a dobrowólnje na přesadźowanje předawać:
2 nowej dosp. kuchni, 3 nowe drast. khamory, 4 nowe łoża z nakładn. matracami, 34 nowych ścin. stólcow, 3 nowe blida k wućahowanju, 1 myjna komoda z marmorom, 1 nowy sofa, 1 čerwjeny somot, kuchiuske polcy, 1 rožkowy sofa (worjech), 1 mahagoni-jstwa.
Wobhladanje 2 hodź. do časa.
Arno Wuschick zjawnje přistajeny s přisah. přesadźowar

Sokolski spěwnik
Njech sebi jón kóždy Serb kupi.
Płaći jenož 50 pj. Na předań
w Serbskej knihařni w Budyšinje

Najkrasniši dar
za wšě přileżnosće su nowe pyšne zwjazki
H. Zejlerjowych spisow
Serbska knihařnja w Budyšinje / Serbski dom

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsańe we wudawarni 90 zł. pj., na póste a płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolarjec knihiśišćerńja, sap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2087.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźełanje so stajace nawěšći a tabele so wyše wobiłcuja. Za reklamowy u m rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n u

Čisło (Nr.) 92 — Budyšin — Stwork, 19. haprieje 1928 — Bautzen — Lětnik 47

Serbow zajězd na festival „P. O. Č." a němske nowinarstwo.

„Fiasko słowjanskeho spěwneho žiwjedźenja."

W Budyšinje. 16. jutrownika.

Wěchelake němske nowiny, mjez nimi wěsto też **„Kamenzer Tageblatt", kiž žo w swojej hidze pšeciwo Sokowjanjam a Serbam wobzebieje wuśmanjenja,** pšichinješe kótki rozprawu wo Prazjkim spěwnym žiwjedźenju po dopišu „Sudetendeutsche Tagesztg." sćěhowoze:

„Njedźelu wotmětowašche žo w Prahy słowjanski spěwny žiwjedźeń. Dokelž žo ś wurjadnje wulkim wobdźělenjom liščeše, běšche žo wulki pšichmyślikowy palast na wustajenišću ja tutón samér ź wulkimi nudawankami pšichetwarił. Na tutym spěwnym žiwjedźenju wobdźěli žo na 5000 spěwarjow ze wšěch słowjanskich statow. Njedźiwajo wulke reklamy, kiž tohorunja hobrźe summy póžrje, je žo, koj su cźeše nowiny mjerjoze wobkrućiše, jenož 630 pšichoźujcarjow ź presidentom Maśarykom wobdźěliło."

So je to tołsto namałana ława, to może 200 žerdźicich wobdźělnikow wobźiwjedźeć. Tohodla tamna šowinistiska němska nowina, mjenujcy „Sudetendeutsche Tagesszeitung", tamne cźeše nowiny njemjerjenuje, kótreź žu to pjecze pšisałe, dokelž je śej to ź porstow wuzyzała. A Kamjenskej cźecze je wšo witane, **hdyž hižo žo pšeciwizo Słowjanjstwu a Serbam méri.** Tohodla žanu porjedźeńku njepšichijimaju. Hdyž bě hišće pódsełu, potajtim na połsedźinim dniu, zapadnidu na 11 000 a wjeczor na 9000 pšichoźujcarjow, dha je šawješe njedźelu w pšichitomnosći cźeńeho presidenta hišće wjazy było. Stare pšichiłowno praji: Hido-hido. Tak je też němske nowinarstwo sabłepiła a w tutej sabłepjonosći žadna tajke kornjene kaćki do źwěta. Sćmy radowne žem na to spuzeńi. Ale bohužel to wjchitzy Serbja njedowidźa. Wěrja tajkim namałanym ława a dale tute nowinarstwo cźitaju.

„Kamenzer Tageblatt" pisze dale, so **Barlinjske nowiny** (!) sćěhowoze wojśewoja: S pšichileżnosću słowjanskeho spěwneho žiwjedźenja w Prahy bu w zyrkwi žwj. Schćěpana a pšichitomnych ługiskich Serbow gwjatoczina Boża mša ze serbskim spěwom dźerżana. Farar Maly wušeńe pšeh tym rěź. Rostoźowawše „cźeške stejnjiczko" Serbowśiwa a trosćiwotwórče „wobźiwjedźowanych słowjanskich bratrow", jo sa nich nětdy „lépše cźaśy" pšichińdu. Farar namołnjowješe pšichitomnych Cźechow, so ługiskich Serbow, podobnje kaž sa cźeške mjeńšchiny w cźeśkim kraju dźěraj."

Ze tomu pšichidaja hišćeze sćěhowoze žadby: Založcenje „wobźiwjedźowanych Serbow" skutkuje tuwje won šmješchnje. Ale Cźechoju trjebaja tutu baiku, to bychu zjawne pśedowanje dla podźěšćicźowanja Němcźowstwa w Cźěskosłowakiskej zlepili."

Tule hišće pisza jena nowina, kiž halle pšeh někotrymi dnjemi wojśewi resolucyju zjrnowadźiwu Domowiny we Wojerjezach, **kiž narotne hubjenjstwo Serbow we Prusej rychuje a jadnje wotkry a dopokazuje, kak žałostnje waschnje so Serbłio hižo lětdźesatki, haj lětstotki pocźeraja.** Halle we cźěśke 85 žu Serbśke Nowiny nadrobnje wojśewiše, **schto Němcy w Cźěšej wšcho maja a kak so prawa tuteje mjeńšchiny tam schlitaja.**

Prusa njedawa Serbam niczo.

Mjenja znadź Němcy, so žiwjeńcwa zjawnosć njewě, kak so Serbja w Němšej na wjšše možne waschnje — tajnje a zjawnje — potłoczuja a wutupowacź zpytaja? A hdyž so na to ź druheje strony pokazuje, dha je to mješchenje do zjednoczonych nalcźnoczow Němśkeje. Tuž dže też pšichi kampani pšeciwo Mołoznyšej pišaja: **„Serbło — ź wuwjazkom njenahladneho wuśmanja — cźuja so jako Němcy, kuzinaja tešcane prawa (!), łaž łoždy druhi staćzan, žadyn cźełowjek njeje hacź dotal jim ani wjóśi sćěchiwił** (śdźi so na zjenješe?), **tak so je njetrjebawschi, wo žiwjeńskej mjeńšchiny w južnej Braniborśej a w Sakśej rěcźeć."**

Z tutoho dopiška njeje jasne, hacź **so Serbja narodnje abo politiśiy jako Němcy cźuja.** Mjenja drje, so su Němcy je Serbami tak dalsko hotowi, **so žu zwjesćcha swoje narodne cźucze a pšicheźwobdźeržcze zhubili a hodza je jako witany grat sa wšcho pšicheńwjerjowate połopyty.** Tajcy maja němšće nowiny sa „dobrych Serbow." Tuchi wobkładnje je jako žiwoju nowinu, kaž mózachumy njeje mało w jenej žerbśej wjaz połnjertnaj padaj wobdźěrjowaćej. Tutaj žu njewusćěwjichtaj w „Serbśich Nowinach", kaž by žo to źiniłoła, ale w „Kam. Tageblatt". Wobsebje śeji ź narodnym žiwjenjom jara źrudnje w Prusej, na cźoż hižo šmy wobšeršej pokazali. Tam žo Serbja hdawna pšches šchulu, zyrkej, sarjadnišćiwo a sjawnosći pšematitjuj nicza. Schto by rola němšće nowinarstwo pisało: **Němcy w Cźěšłokowakiskej** — ź wuwjazkom někotrych radikalnych — **cźuja so jako Cźechojo.** Tajkemu spšihowaćelej drje dołho žwobodnemu wokoło běhaćz dali njebychu.

Potajtim na 200 000 Serbow žana narodna njeńšchina njeje, **ale 20 000 Němcow w Cźonšłej to je.** Haj, bjerźo, to je nźchto hinajšche, tam žo wo Němcow jedna, tu wo Serbach. Naž dyrbi němšće nowinarstwo samjećcźeć abo žiwćeć do mušhow sasćahowacź, **so žu Serbja Němcy ź mołajkim hłuchym słowjanskim dialektom;** podobnje kaž Morawjo, kótrychž němcźy statistikarjo do Němcow liczą. Njedźiwajo wulkich prawow, kótreź Němcy we Cźěšłej maja, ale tešcanje w Němšłej žanej narodnej mjeńšchiny Cźěšłej maja, rěcźa Němcy nastajnje wo tschudźe, pod **kótrymž** 3 miljjony Němcow žałoscza (!). Hdyž Němcy je tutajsom njeje, tam žo wšchudże potłoczowany cźuje. To je jeho mentalika, kótreź je žo po cźaśu wšchém Němcam jemu kajasche, so by, hdy bychu jeho widźeli, a wěź by pšeh hród pšišichla, **rjekł,** so je chył po pšichikwy sa chorego konja dóšcź. Rośbachšay **potom** se **ź** wjelim wjeporom a łopaczomaj na łežiny pucź blišo Rosenfelda dojedźechu. We łežinej nilodźinje śpytachu row wuryć. Dokelž pak korjenje wobeźeżnosće cźinjachu, Heines praji, so by tole nušno njebyło. Też móże žo wutšeł wo wšju šlychcź. Heines, Ottow a Wandener potom je Schmidtom na stronu k Liebenowej wotjećechu. Wogt žo na kubło wróći.

Wobkorjeny Bergfeld wěź hinak pšchedstajeśasche. Wón žam njeje wo wotmyślenym morderstwje pjerźa niczo wědźał. Halle pozdźišćo je sjonik, so je Heines Schmidta zatšélił, na wopraschenje krajneje kriminalneje wušchnosće je pak morderstwo zamjelczał. Jeho wuprajenje Wogtowemu wuprajenju napšećiwo stejі. Na to wobkorjeneho Fröbela pšchejtyčchachu, kótryž wudawaše, so je žo njemóże i wěstosću na niczo wjazy dopomnicź. Schtož bě w pšchebéżnym pšchepytanju wuprajił, wón pšejsećše.

Bliżšich pwdźt Bär je swojim wuprajenjom **hrožbu wokoło wo słonzowanju Schmidta pyda.** Po wón je Heines, Ottow a Bandemer w nozy ze Schmidtom do Rośbachšeho kwartéra w Liebenowje pšichšli. Bära a Fröbela je sponja wubudźichu. Bärej kašachu, so by so łopacź schoł a Fröbel, jo by pistolu ź sobu brał. [illegible] do łežiny. Po pneźi žo Bär, kótryž bě [illegible] ačom jadn schtwora šhował, jako pozdźeńi ź cźasej [illegible]. Ottow do kokkow wotesłoże, wosa wrócźo a Bär [illegible] stšélcźi, jemu kašaje, so by Schmidta wot [illegible] pak žo tomu japowjedźi, a Ottow potom [illegible]. Sso na doło łopacze dohładowašchi Sch[illegible] muź na dźe łopaczi!" Na to Bär łopaczi [illegible]. Sa někotre mjeńšchiny žo Heines a Ott[illegible] taj do prédła schoj, wróćźichtaj. Heines [illegible] wokownik wšcheh mim stejo wosta, hlowu k [illegible] wobroczi, bórbowašche nóžcźku, jako by [illegible] pjnal, sćěże ruku ź manilowcho jaka, [illegible] **pšched wobłoczo zbehny a šćeli. Schmidt** [illegible] padże. Heines žo nad nim sthli. Nat[illegible] honiaj a rukowaj njećchche. Tohodla [illegible] **druhi trózj do wobłocza tšéli.** Na to Ott[illegible] jemi łežinum hišćeze **dwójzy do wobłoczow.** Pšchi tó[illegible] mutšélu žo Schmidt sasłobny. Mjeńšche hišćeze telko mozy, jo žo na brjuch wali a hornje cźeło na kolenomaj trošćchi zbehny. **Skónczuje Ottow ź gumijowym klumpachom Schmidta wobšeru abo dwójzy trózj pšches cźełow morźny.** Hnydom pšchi pšenim dyrjenju Schmidt jako k jemi padże, tola mjeń tym jo do njeho pjerzechi, wón je nuhomaj a rukomaj machaśche. Potom Ottow ź jasnej pšchezo žo jatorhowoze cźeło tak wobroczi, jo na brjuchu leżeśche. S nuhomaj na Schmidtowy tył źinji, jo by jemu wutrobnu sattšéžił a jeho sadużył. Dokelž pak dwilowamy hišćeze pšchezo jmanjenja žiwjenja wot žo dowasche, Ottow Fröbla ja nuku pšchimmy a jemu kašaśe, so by so ź nuhomaj na Schmidtowy tył źinji. Sa někotre sekundy trojenje pšchesta. Cźeło žo łatorhowy a do žmjerjeze jazjiwowanym žo njehybaje šuźkom leżeśche.

Mjez tym bě Bär dźeru wuryć, nědźe 1,20 mtr. dołhu a 40 cm. hłuboku. Do njeje słonzowanego sattšéżichu. Kolenje žo jemu na brjuch dele stłóczijichtej. Potom na cźelo pšerchej sinjetachu, kótruž twjerdźe steptachu. Skónczuje mešuno ź lisćom a travu pšichikychu. Hdyž bě Schmidt dodyhnał, jemu Ottow kožanej gamaschi ź nuhow sćeże a jemu lištownju wotewźa. Fröbel jemu nóż je łaka wja. Někotre mjeńšaju pozdźišćo cźeło ź Liebenowskeho łéża wotwjesechu a na druhim mešnje zahrjebachu.

Proces dla femskeho mordarstwa w Šćećinje.

Schćeżeńšti pšichšažny žud ma někotrych nehdyšchich pšichšłuchnikow nehdyšcheje Rośbachšeje tajneje organizacije žydźecź, kotrychž winuja, so žu feldwebla Schmidta w lěcze 1920 sćorźowali. Wobkorjeni žu leutnant jwonka służby, nětcźišći student prawa Heines, sćizećźiłetny młody cźełowjek, a nětkóśi ź jeho nehdyšchich podtajenych, pódła teho dla polskokwanja 64lětny hamtman Bergfeld, kotryž wo tym wědźeše, so žu dyrbjeli Schmidta dla pšcheradźenja słowjanskich **bróńjow** słonzowacź.

Heines je jako 17lětny schulez do wójny schoł, je pozdźišćo dobrowólniskemu **korpsej** pšichłuschał a w Hitlerskim hibanju rólu hrał, kótreź je jemu hižo słohotanje wunjeśła.

Wobkorjeni Krüger, Bandemer a Vogt najprjódy pšchedstawiśiny morderśiwa wotkrychu. Hdyž žo w mezi 1920 Rośbachska organizacija rozpuschći, žo wona po wotdźělenjach jako tak njenowane dźěłowe zhromadźenstwo na knjeze kubła Greifenhagenskeho a Pyritzskeho wokrjeża rozdźeli. Rośbach žam njedźiwajo wobthowa a žo na knjezim kubłe w Saabowje pola Pyritz jadnyła. Jeho pśedawšchi batterijowi wjedniźy žo ja wokrjeżnych wjednikow pomjenowachu. Tutym jako župni wjednizy pśedawšchi batterijowi offizérojo pódjetšachu, kótrejž mjeńchu někotre kubła dohładowacź. Na kóždym kubłe bě dowérnik. Wobkorjeny Heines měješe kubła w Stecklinje, Rosenfeldze a Liebenowje dohładowacź. W Rosenfeldze bě brónjowy skład. Wot tam žo brónje na druhe kubła rozdźěłichu. W Stecklinje žo wobkorjeny Krüger jako dowérnik postajі. W julišu 1920 jemu leutnant jw. župny Schultz wěsteho Schmidta k pšihijeczu pschepoda. Po někotrych dnjach pak Rębi Schmidt žadaśche, so bychu jeho sajo puśchejźli. Mjes tym pak bě žo Schmidt w Stecklinje pola Walterez mandźelskeju jdomił, i kótrejuž pihirodnej dźowku bě žo jeśnał. Shonźwchi, jo Schmidt w Stecklinje pšchebywa, Heines wobkorjenemu Ottowej praji, jo ma ju w Stecklinje jedyn jwion sajećz. Ottow wobkorjeneho Bandemera ź połnehu dźela jaiwola, a Heines. Ottow a Bandemer potom ź inspekiorskim wozom do Stacklina wotjećechu.

Do Rośbachskeho kwartéra pschijélšchi žo sa Schmidtom praschach, na cźoż jich wobkorjeny Krüger do wótu pśagł tšéża Walterez mandźelskeju dowjedźe. Schmidt bě krjećowjeśeły we Walterez źwójbje pschebyć a bě ½10 hodźin na jymnerym łubju spacź schoł. Tu jeho pschimmyłu a na Stecklinski **kuježi dwór** do Rośbachskeho kwartéra dotjeschechu. Tam jeho žnjedź jtwy stajichu.

Heines ź njemu stupi, dźerżeśche jemu pistolu ź wutrobje, wopraschа žo jeho sa bróńjemi a jemu papjerj wotewja. Ottow jeho wot sadu ź gumijowym klumpachom pśches hłowu dyri. Bity łutnje krwawjeśe a płacjo pśeschechu. Jo jeho njebychu bili. Potom dyrbjeśe jebi Schmidt žam krej wotmyć. Kruch ź łožowcje płachty wotšerhnychi Schmidta ź nuhy swobalkim a sajo na wós dowjedźechu.

Stoku potom do Rosenfelda wotjećechu. Na Rosenfeldskim knježim dworze administrator a hantiśi pschedtejcejśeź Bergfeld wobkorjeneho Vogta do swojeje stwy samowa. Hdyž Vogt tam sastupi, bě Heines hižo wó jstwje a ź Bergfeldej praji: „Mamy jeho někto tu. Jeho žu wot sadu pśches hłowu dyrili. Hdźe někto Schmidta dowjedźenty?" Bergfeld namjetowaśe, so bychu po hajnika Wilku pósłali, kótr wokolnosći derje hnaje a by dobre mešuno wukazał. Heines pak Wilkowe zubuwdomstwo wotpokaja. Lépje by bnje, hdy by Vogt žobu schoł. Potom Vogtej porucźi, so by dwaj **łopaczej pschinjeśł.** Bergfeld Vogtej łkuźe da a jemu kajasche, so by, hdy bychu jeho widźeli, a wěź by pšched hród pšišichla, **rjekł,** so je chył po pšichikwy sa chorego konja dóšcź. Rośbachšay **potom** se **ź** wjelim wjeporom a łopaczomaj na łežiny pucź blišo Rosenfelda dojedźechu. We łežinej nilodźinje śpytachu row wuryć. Dokelž pak korjenje wobeźeżnosće cźinjachu, Heines praji, so by tole nušno njebyło. Też móże žo wutšeł wo wšju šlychcź. Heines, Ottow a Bandener potom je Schmidtom na stronu k Liebenowej wotjećechu. Wogt žo na kubło wróći.

Wobkorjeny Bergfeld wěź hinak pšchedstajeśasche. Wón žam njeje wo wotmyślenym morderśiwje pjerźa niczo wědźał. Halle pozdźišćo je sjonik, so je Heines Schmidta zatšélił, na wopraschenje krajneje kriminalneje wušchnosće je pak morderstwo zamjelczał. Jeho wuprajenje Wogtowemu wuprajenju napšećiwo stejі. Na to wobkorjeneho Fröbela pšchejtyčchachu, kótryž wudawaše, so je žo njemóże i wěstosću na niczo wjazy dopomnicź. Schtož bě w pšchebéżnym pšchepytanju wuprajił, wón pšejsećše.

Bliżšich pwdźt Bär je swojim wuprajenjom **hrožbu wokoło wo słonzowanju Schmidta pyda.** Po wón je Heines, Ottow a Bandemer w nozy ze Schmidtom do Rośbachšeho kwartéra w Liebenowje pšchišichli. Bära a Fröbela je sponja wubudźichu. Bärej kašachu, so by so łopacź schoł a Fröbel, jo by pistolu ź sobu brał. [illegible] do łežiny. Po pneźi žo Bär, kótryž bě [illegible] ačom jadn schtwora šhował, jako pozdźeńi ź cźasej [illegible]. Ottow do kokkow wotesłoże, wosa wrócźo a Bär [illegible] stšélcźi, jemu kašaje, so by Schmidta wot [illegible] pak žo tomu japowjedźi, a Ottow potom [illegible]. Sso na doło łopacze dohładowašchi Sch[illegible] muź na dźe łopaczi!" Na to Bär łopaczi [illegible]. Sa někotre mjeńšchiny žo Heines a Ott[illegible] taj do prédła schoj, wróćźichtaj. Heines [illegible] wokownik wšcheh mim stejo wosta, hlowu k [illegible] wobroczi, bórbowašche nóžcźku, jako by [illegible] pjnal, sćěże ruku ź manilowcho jaka, [illegible] **pšched wobłoczo zbehny a šćeli. Schmidt** [illegible] padże. Heines žo nad nim sthli. Nat[illegible] honiaj a rukomaj njećchche. Tohodla [illegible] **druhi trózj do wobłocza tšéli.** Na to Ott[illegible] jemi łežinum hišćeze **dwójzy do wobłoczow.** Pšchi tó[illegible] mutšélu žo Schmidt sasłobny. Mjeńšche hišćeze telko mozy, jo žo na brjuch wali a hornje cźeło na kolenomaj trošćchi zbehny. **Skónczuje Ottow ź gumijowym klumpachom Schmidta wobšeru abo dwójzy trózj pšches cźełow morźny.** Hnydom pšchi pšenim dyrjenju Schmidt jako k jemi padże, tola mjeń tym jo do njeho pjerzechi, wón je nuhomaj a rukomaj machaśche. Potom Ottow ź jasnej pšchezo žo jatorhowoze cźeło tak wobroczi, jo na brjuchu leżeśche. S nuhomaj na Schmidtowy tył źinji, jo by jemu wutrobnu sattšéžił a jeho sadużył. Dokelž pak dwilowamy hišćeze pšchezo jmanjenja žiwjenja wot žo dowasche, Ottow Fröbla ja nuku pšchimmy a jemu kašaśe, so by so ź nuhomaj na Schmidtowy tył źinji. Sa někotre sekundy trojenje pšchesta. Cźeło žo łatorhowy a do žmjerjeze jazjiwowanym žo njehybaje šuźkom leżeśche.

Mjez tym bě Bär dźeru wuryć, nědźe 1,20 mtr. dołhu a 40 cm. hłuboku. Do njeje słonzowanego sattšéżichu. Kolenje žo jemu na brjuch dele stłóczijichtej. Potom na cźelo pšerchej sinjetachu, kótruž twjerdźe steptachu. Skónczuje mešuno ź lisćom a travu pšichikychu. Hdyž bě Schmidt dodyhnał, jemu Ottow kožanej gamaschi ź nuhow sćeże a jemu lištownju wotewźa. Fröbel jemu nóż je łaka wja. Někotre mjeńšaju pozdźišćo cźeło ź Liebenowskeho łéża wotwjesechu a na druhim mešnje zahrjebachu.

na źiwóźe jaschcźepita. Se wschcho poczinjenja saczuwamy ź nowa, kajša bida pšcheczivno Serbam we mjeńšch nemšich kruhach tcźi. **Scherbja, dźerżcze žo krucze k žiwjenju narodej! Precź je wschém zubarstwom a njehódnym kisanjom!**

Köhl chce tola Greenly Island z pomocnym lětadłom wopuśćić.

Po pozdźišćich powdźescach ź Greenly Islanda žo powdźacu powdźeze jako wérne potwjerdźeja, so je „Bremen" njehódźi tam wuporjedźiłej. Hejtman Köhl a baron Hünefeld chcetaj łapu wopuśćeć, kaž bórzy pomogne lětadło po njeju pschileći. S Fitzmauricom po potom w Murray Bayu sekkataj, so bychu hromadźe ź lětadłom knježny Junkersej do Newyorka dale leceli.

Pruska je so zapowčdźiła, zwjazk[owe] [čer]wjenych frontskich wojowarjow rozpuščić.

Naš je so hižo zdźěliło, je němski finanskowny minister knježerstwa němskich krajow namolwił, so bychu dźiwadźo na pychodne wólby, zwjazk čerwjenych frontskich wojowarjow rozpuščiło.

Sakoń za zakhitanje republiki postaji, so dyrbja so kraje po žadanju němskeho knježerstwa složić, abo w běhu dweju dnjowu pola němskeho knježerstwa protestowacź a so zdobom wolu znatneho žida hórschcź. Pruske knježerstwo je tole prawo wužilo. Zdź so by so zlatny hud za finanskowneho ministra wosnužił, potom by pruske knježerstwo nusowane było, zwjazk čerwjenych frontskich wojowarjow pschečiwo swojej woli rozpuschcźeło.

Pruske knježerstwo je pschepodźěłane, so so ministrowe pomerjenje bóle pschečiwo sozialdemokratam, dyžli pschečiwo kommunistam měri. Hdy by pruske knježerstwo hnydom zmóžnine było, dr. Keudellowonu žadanje pschihłosowacź, bychu kommunistojo wschitcy dostali, dźěłaczerjow pschečiwo pruskim sozialdemokratiskim ministram a pschečiwo zwjezej sozialdemokratiskej stronje naschčinowacź. Pschi pschichodnych wólbach buchu so potom sympathije dźěłaczerjow wot sozialdemokratow k kommunistam pschewobrozile. To by zyse po dr. Keudellowym planje było, sozialdemokratojo praja, wschitcy na tajke waschnje by so sozialdemokratiska strona pohłabiła.

Kraje přećiwo Keudelliej.

Nanowjenje němskeho finanskowneho ministra dr. Keudella, so by so swjazk čerwjenych frontskich wojowarjow rozpuščił, su hižo skoro wschě němske knježerstwa wuprajile. Pódla Pruskeje su ha so Hessenska, Hamburg, Braunschweigska a Mecklenburgska pschečiwo njeprajile. Saksce knježerstwo je knjezu Keudellowe[mu] nanowjenje prahowało. Po nashonjenych, kotrež su lětadwa dołho w Saksej i tajkimi jakasijemi cźinili, maja wo Keudellowemu nanowjenju wulke wobmyšlenki.

Nanowjenja hdźiže je, so hišće zadyn jenicźki kraj [K]eudellowemu nanowjenju pschihłosował. Kanzler [...] je dał prajicź, so nima z zwjezej należnosću nižo cźinić.

„Italia" njebudźe na pruhu lětać.

Zastupjerjeć „Telegrafiskeje Unije" je italiski general Nobile, wjednik powětrowneje łódźe „Italia" w Stolpu rjekł, so wona z Kralowskeje na Seddinje na pruhu lětacź, so by [...] njebychu njetrjebne wobmyšlowała. Powětrowa [...] hižo je swojim [...]jem do Stolpa zwoju ihnacu [...]erpokasała. [...]e lohke wobschkodźenje nima [...] na namanitši material dóšła, [...] některe damy sožo k leczinju [...] je pschi leczinju cenoj na [...] z połnoźinemi polej polerźi, [...] nowa jantjerjoje, dokelž so hy so jedyn motor litow[...] [...]dźiwy jenoj i dwanaj motorow[...] [...]m abo 10 ludźi łódź njewuleczi. [...] Nobile pschijmenni, jenoż dźiwajo na [...] a pschihotowanych tak sahe a stradźu wulecźaš.

Před nowym zimnjom w Milanju.

Wo pschewjedźenju Milanskeho attentata su italiske nowiny pyse w[...] Wschitkeje je nowiny „Secolo" konfiskowała, [...]chu powědźe, jo podhlad na wósebne Jesu pada, [...] njes 200 jatymi. Mjes tym su wjazy wobsodow[...]i, mjes nimi tež některych wuhrajo[...]

Fascistojo w madźarskim parlamentu.

W madźarskim parlamentu je žydow k herjekazej demonstrazije sozialdemokratiskich zapósłanzow pschečiwo italiskim zapósłanzam docho, kotrjž wot některych dnjow w Budapeszti pschebywaju. Fazsistojo žydow parlament wopytachu. Hdy na galerziju stupichu, zhubichu wschitcy knježerstwowych stronow „Eljen!" a „Eviva!" wokajo powitachu, za cźož Italijanzo z „komsčinu postrowom" wotmołwichu.

Na dobo z lawow sozialdemokratow do „Eljen" a „Eviva" hłosy sakschćachu: „Mordarjo Matteotta!" „Přeć z diktatorom!" Knježerstwowa strona na některe njeměrschiny womjelknu, schtož sozialdemokratojo k poźiwjenym demonstrazijam nawuzichu, wokajo: „Mordarjo Matteotta!" a „Pši a hańba, na schibjenzu z mordarjemi!" Knježerstwowa strona znowa wo[...], Mussolinej a Italiskej zwoje sympathije wobswědčeźicź, na cźož sozialdemokratojo z protestowanskimi kschikami wotmołwjachu, z kotrychž buchu pschez zwonk zhłuchcźe: „Mordarjo Matteota!" „Přeć z diktatorom!" „Hańba kulturu!" „Stóstinzy!"

Presidentej je dopołdnja prózowasche, zapósłanzow smělowacź. To dyrbjeźeli minutow trajesche. Sozialdemokratojo a pschiwisowarjo knježerstwowjeje strony na pschemo wołachu. Słowa zapósłanza hrabje Hunyadia, kotryž we mjenje knježerstwowjeje strony Italijanzow powita, zo we herjekazej zhubi.

Demokartiska appozizija bě zo wotsalika, pschedy hač italijny zapósłanzy do sale sejnuchu.

Smjertny wusud w Minsku.

Minski wokrjesny žud je pjatnaty prozeź pschečiwo tšom monarchistiskim emigrantam zhońcźił, kotrjž su bjes dowolnosteje litewsko-rusku nijsu pschekrocźili. Jim so porokowasche, so su dyzli pschihłanitwo pschečiwo bolschewiskemu knježerstwu na zakhitanje statach pomjenowacź, dokelž pschečewjenje pschečiwo Smithowej kandidatnje teź w najzajuschischich krajach a w antialkoholiskim połobnju ruce wotebjera.

Amerikanske zakładowanki w Nikaragui.

Kaž so z Newyorka powě, je amerikanske wójsko we Nikaragui wschu hromadźe 26 padnjenych a 46 ranjenych mělo. Na nikaraguiskej stronje ko padnjeni z 202 mužomaj wobliczeja.

Smith kandidat demokratiskeje strony w Ameriki.

Organizasija demokratiskeje strony Nowe Jorkskeho stata je gouvernera Ala Smitha jako kandidata za presidentiske wólby wuwołała. Wona so nadźija, so budźe możno, Ala Smitha hižo pschi prěnjej wólbje teź w druhich statach pomjenowacź, dokelž pschečewjenje pschečiwo Smithowej kandidatnje teź w najzajuschischich krajach a w antialkoholiskim połobnju ruce wotebjera.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 19. jutrownika.

Hermogenesa — Wernera.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1".

† 1766 Mag. Bohuwěr Lebrecht Wićaz, farař w Starej Darbnje, kiž běše so 20. septembra 1710 we Serbskim Žarnowje pola Zleho Komorowa narodźił, jako syn fararja Jana Wićaza, a wunk fararja Handrija W. w Gorenje p. Łukowa. W Zlem Komorowje jako wučome da so zawjesć na wysokim stomje linčz, da wubrać. Padny znak z rěbla dele, ale wosta žiwy. Ale też horbaty. Wón sam na to spomina: „Dźakuju so Bohu, zo je mi tajki koł do cźěła dał, — tute njezdobo, że je mje wot wšeje hordosće a lohkomysłnosće, nadutosće a próźnosće wuswobodźiło a je mje k prawej rokornosći wukuhłało". Bohuw. Wićaz je wudał serbsko-němski katechismus w namjeznej naréči. — Je so też zaběrał ze stawiznami swojich wosadny a wšelako zajimawe wócy zapisał. — Njedawko Starseje Darbnje pod winicu je rjane žórło, kiž so wot Serbow „Pod Nikusom" mjenuje a ke kotremuž hojacu móc připisuja pře prostnjenje stawow. Wjele ludźi, też zemjanscy, tute žórło wopytuja.

* 1806 we Łuću Korla Benjamin Hatas, pozdźiši basnik a farař w Njeswačidle.

* 1874 na Hórey pola Khróšće Jurij Hejduška, kanonik a prof. při duchownym seminarje w Budyšinje.

† 1909 probst Schneider w Marijnej Hwězdźe.

1706 założi karmelitski bratr Jurij Šiman serbski seminar w Prazy.

† 1894 Jan Rychtař rodźeny 1809 w Hućinje, dołholětny farař w Kotecach, w Budyšinje na wuměnku, redaktor Mis. Posoła.

* 1801 Božidar Fechner, slawny filosofa w Lipsku, założi eksperimentalneje psychologije jako syn fararja w Zdźarach pola Muzakowa.

Wohladajće lilije na polu.

Ty rjana lilija na polu,
Štó staji tebi mi
Před wołi z tajkej krasnosću?
Štó će tak wupyši?

Sy jasnje běła zdrasćena,
Próch złoty pyši će,
Zo krasnosć Salomonowa
Před tobu snadna je.

Bóla ze zemje će wuzběže,
Će lubje kedźbu ma,
Hdyž wšitko dřema, posćele
Ći w nocy jandźela.

Tón w rosy drastu wuploka,
Ju wětřik suši ći
A pruha słónčna nowy da
Ći błyšć mjez różemi.

Jan Kruschwica, 1861.

Přisłowo: Po horšćach so cyła lubja syna zwotnoša.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 739, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +8. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 738, hygrometer 0, thermometer w nozy 0. Wuhladny na pschemjenjanje wjedra. — Nimožemy hišće sdźiwacź žanych znamjenjow, pokazowazych na pschemjenjenje dotalneho symneho, pschemjenjacźeho a hrubeho wjedra. Pisches hrjadźnu Europu nijzimy cźahaja. Nad połnocnej mamy wyschinu. Tuž je bjes dźiwa, so nocźe wocźopyłcź. Wocźopyłenje nastrje na nowy wjedźeń sasnuje. Jutrje je wšudy mjechk. Pschihodźenak niepschihodne wjedro staja. Ssamstym dźeń je tež kritiski. Jutrje pjatk cźahadźa słónczko 4,55 hodź. a khowa so 7,04 hodź. Mjechk cźahadźe rano 5,22 hodź. a khowa so wjeczor 9,07 hodź.

— **Paštyrski list biskopa dra. Schreibera.** Wyschi njebožčik 22. hapreje ma so w zyrkwjach Mišnjanskeho biskopstwa biskopki paštyrski list wo pschečiwjenju katolikow w Merikh pschečitacź. S bohom budźe so za pschečiwjenjanych dar hromadźicź. Paštyrski list wopschija 4 z mjechkim pisanc stronu.

Marica a Hanica.

Roman.

(Pokrjačowanje.)

Starý wudžerjaše na njeho z wocźinjenej hubu: „Bóh daj jej wěrjwy wotcźinik, šwjatki budźetej dwě leče, so [...] ju pohewaš."

„Ach!"

„Haj, ty mój najlubschi! [...] dyrbiny wěcźiz. [...] njeje žane wjeselo [...] mě[...] nad žiwjenjom, [...] wjaty njemóžesche, a [...] dźěłaczerjow, hewak je [...] njeschładźił!"

„Ći reno rozno pschi stwori[...] [...]ajmaj nehonaj we [...] thelorach, tiž we dźiwi[...] [...]lukow łahachu, wu[...] [...]eha łožany mjechk z [...]em a poza sej dymku [...]ašowacź. Strěwaje hebi zapałku wo thelowy wěcźezk dale:

„Na łuźni maš, lutjes hrabjo, njeje Jana schpatna šonjta, łaž je te tak błyschcźi. Haj, a lutjes nan wschak je hišo stary był. Stari hižo njejsu nježo k niczemu. Stero njemóžesche wjazy dźěłacź, hynjeź by radźiše dyhł, a bě hnydom po nim. Ale łuźni hrabjata je hłaschcźe druza na nosu. Hdy bych tajku jemu namalał, bych hišće was ho swaźił, pschecźi pišma je, łaž je tak powěda."

Dumka po zhelejsce. Stary bur podźišo zhlinu japału z rukú. Khwišku pozdma. Teź Meinhardt mjelesche zhe. Potom pohladny starej k maderam njebju a rjekny njezpohrěduje: „Dobrey wětřik dujeł"

A z roswuknutymi šnjadanjowymi porstami, na kotrychž hedźachu cźerne nohcźe, zdźěsni dałoki wobłuk wot wjeschka Mutny hacź k połnjoi: „Ha, haj, zdźitaj waš Bóh!"

Wotmi[...] [...]ejschtaj hyli rukú; potom mołwjesche ho starz [...] [...]m jutrom, wutko nasy psched ho stajejo, łaž ta herbstowa [...]a, po zwezi je nasy dele, ani so njewobhladuje.

[...] [...]ěrjwnjeje so rozhlad. Hdyž wes nětko [...]ěła so sawinu. Na dobo wotewri so šwesjaja dolina Hanka, nad njej horschcźeja: tam Ledner, tiž bě sejady Tichgata frohti, Winschgau, k Orterej wjedźo, Pasicier je šwojimi šnjeźanymi wyschinami, a k połnju, hłonza najschcźeje, łaž wohnjowa kula na njebju stejeschce, nahle spadowany nóž Gantkofla. Delcka leschcźe Meran: wjeźcź běchu jelene pschechrěnje łahrebow, šwětłe šumiki dróhow, potom winicźa, kiž je šadownymi jatomanami. Tu a tam pšanjanjesche po wjes: Algund, Plars, Partschins, tam šnajschcźe Marling, a potom nuts so šarčujo łaž pschistawny zalěw Lana, z pschihódla Gollan, drohuschchi brjo, ale špósnjacźemu z wóczkom toho, tiž widźi tam pol šwojeje domizny.

Meinhardt roshladny so wróco: tu — khutle hacź šnjeźe — hród Katzenlech, wysche horjeka Fragsburg a njes nimaj hladachu na njeho prašare murje Rochusjeho hrodu, [...] [...]chcźenym Wallakom a z jara špjeźowym Berg[...], ne kotrejž wěźi Tirolske barwy, cźerwjene a khe[...]. [...]rozhrachu.

S hnitej [...] [...]lowu wobšinowasche traschiwy bo[...]rzy wuzelo[...], we kotrejž běchu wokna gotiju kónczoje, romanišy[...], dwuhe w nezwerschenym šladu a z nowcźakowymi [...]kowymi taflemi. Hišo jasnjeschcźo do jaworczowcho haja a pjatnu wuzta, štyri starcho wudowca, na kotrychž běsche šinkowerja Nadowski wupon pschiježnjem. Na kóncu pola šnjeźe zwizi, nanolowany je pschepej dźěłacźej blaschnjatej ruku. Je běschtaj wonaj ras [...]nolowałoj, Poldi a Meinhardt. A pschjeźo tu hišcheje běsche. Nětko jeźechu pjohes wuzkotnu wrotowu wěź, je kotrejž [...] [...]ože Jubilejowe łanjeaje wuzjatowadan, [...] [...]de jomu lěhyza k špunjechenju thodźita. Po [...] [...]ce dwjeri łoni. Wobschérny, thrózaju [...] [...] [...]j cźinjej pnajchiwjowej jeźom Palłaja. [...]om nad durjemi. Schedźiwa hlowa ho [...] [...]a hrabja Meinhardt lytny starcnu [...] [...]pschecźe:

„Ja bu[...] [...]cho we dwě njedźeli pschedy pschichod."

„Haj, [...] [...] hu wjeselił."

„Ja jom [...] [...]chcźe pschi! Srudnje, hrabje!"

„Hnjes hrabja njeje tu dołho hižo był!"

„Jara dołho hižo nij! — Kak ho waschej žonje wjedźe?"

„Wodajeze, lutjes hrabja, hdy by kuješa hrabja hnadź potom jomu pospschewicź smětła. . . . "

„Nadłubje. Schto dha dźěsći cźinja?"

„Najstarschi je we murjoje."

„A holeźka?"

Sdźiwonwitkowe wobliczo ho rosjasni: „Wudata, lutjes hrabja!

„Schtó dha je jeje muž?"

„Tón je šedlař we Meranje!"

Hrabja Meinhardt pschetorhny rěź: „My hišcheje brnadźe popowědamy. Je cźišcelnja donna?"

„Ekscellenza lutjesa hrabja woczahuje."

Mjes tym ho fłukotawše ze schérokich wijatych šchodow horje dźesche, wothladny ho hrabja Meinhardt. Psched wulkim wokuom thóbło wutkotawsche sigowz łaž pschecze nahe hałby runja leźiznu njedorytym parjam do powětra. Tu wuzachu hišcheje hrosze, tiž běchu jomu jako dźěći tak wedźiwowali, schtit, we kotrejž stradźu klepali, so by bojazliwe bluti šmuk dawał. Tam hrozachu gatije bromdza le pschi[...]nje kórcźowitymi cźrjepni, je schérokimi nahłowni[...]kami, tiž nježadny nahołed jako bychu wuzerjo thoburki nošył. Jenož nježcho njesmuczenego bě widźecź; nětkole [...]ry stojachu pschi šastnje, da ho, so nječho wotpuczuje. Gorjeka pak, pschi wulkim wokuje, tiž dźeche papa jomu dał pschelamacź dla wuhlada do krajiny Etscha dele, pozdźišo ho czerna postawa, a mócny, njechi hłóš jaffinczja!"

„Ja bych chcźela, jo budźechmy ho pschedy widźeli!"

Wón ho wuhibny: „Ja bych chcźeł, jo budźechj šwojeho nana šaho widźał!" Wona pokiwny z ruku, jo ma ho pschijcź. To wjeselo hišcheje tak stojesche łaž pschedy. S jenym wobšadnjejšym wobrabanym hrabja Meinhardt wobrazi, kamory, šwjeźiništ, blida, šołzy a šchiny pschi šeźenje. Wón njewidźeschce žadnje jednotliwy pschedmjet a tola by łožderłał pschemenjenje pytnył. Nć, dźěsche, jako by žonje pschecź njepschało.

(Pokračowanje šeźehuje.)

— Słowjańi Dańskjo Kńazjo Pśichiźu ł śchiwoźeńu swjeł do Budyśchina. Ssergej Jarow, se swojim śtaw-bum z Khrom Schwizu, Wulkeśtu, Awśtriśku, Rigu, Bu-kareś, Paris, London, Hollandśku ł njewócheńnym wu-bjerkam pśchepeuczowiwschi, pśichiźe 10. meje ł. l. ke śpśichanju rańej do Budyśchina. Program budźe tónkróćeńu wótrańe. Sańupne liśćeńki ßu w Guderez koncert-nej direkźiji dośtaź.

— Krajny zwaśk śakśkich wojstwarzow a wojnaŕśkich wuchrow woźmeźe swój lećuśchi Śakśki wojnaŕśki śjeźd 2. a 3. junija w Zwikawje.

— Za nowego śchulśkego domownika ża Lutherowu śchulu w Budyśchinje ßu na mjeśto dotalneho domownika Ja-na Jakubśkeho Pawoła Topfa wot 5. kompanije tudomneho 156. pśiśtawkowego batalona wuśiwoliti. Wón naśtupi swoje za-mjeśtnjeńśtwo, tak ruze haź śmeje dotalny domownik, knjes Ri-chard Riechahn, druhe bydleńje pśichipokaźene.

— Lońja hólowna śhromadźińa lećiśćerskeho drobneho wikowaŕśtwa. Narodnjośocjalna wokrjeźna śtupńina w nje-mśkich Jarjach lećiśćerskeho drobneho wikowaŕśtwa wotmje wje-ńcu, kenjž wótbźe 100 zaśtupjerjow wopyta. Syndikus wokrjeźne-ho śtupńiny dr. Thieme poda lećnym rosprawu. Po nim wu-śćehuje syndikus dr. Kitzinger ł Barkina wo „nowych pu-śćach a nowych zamćach k wuźiwjeńcznemu wikowaŕśtwu.“ Śkomandźeni wobśamknychu, so ma być naśtupna śchadźo-wańka wokrjeźneje śtupńiny na Dybinje.

— Khorośće mjes źiwinu. W Hornjej Łużizy ßu wótbźe wjele śtradanych hornow nadeśchli. Nekótři hajnicy dawachu winu lećuśchej krutej śtuńje. Pśichpoty-kowańu ßu pak wśelko dopokaźane, so je płuzowy mór (Lun-genseuche) hórnje nadpadnył. Bola jenoho śajaca, kiž bę-ze ßu wótał, wuśleźićznu jatropiwalzowu khorośćo, (Leber-egelkrance) jako pśicźinu śmjerźe.

— W pjećich Budyśkich lubowych śchulach śtajnje śaś-kana pónźelu 715 źśći do śchule: w Pśetakazyńskej śchuli 435 hólzow a 165 holzow); w Lutherowej śchuli 133 (68 hólzow a 65 holzow); w Lessingowej śchuli 155 (hólzow); w Fiśtźowej śchuli 63 (38 hólzow a 25 holzow), w Tachauśkej śchuli 69 (32 hólzow a 30 holzow); dohrjała pólahtśi 715. Loni śtajnje do Budyśkich ludowych śchulow 753 źśći, to je 38 wjaźo haź 1śtka.

— Śhromadzenje wjedźiwkow śiśeśeźaŕśkich śtaŕśichńiśtwow Budyśkeho wokrjeźa. Njedźelu śchadźachu jo wjedźiwy śiśeśeźaŕśkich śtaŕśichńiśtwow Budyś-keho śchulśkeho dohladowaŕśkeho wokrjeźa. Wuśchehi kroj-nego radnika rady dr. Fering rosprawjeśche wo ważnej śchadźowańu nimśkeho śtaŕśichńiśkeho śwjaśka w Magde-burgu. We śwojim haćhodźeńśkim pśchednośchku pokaśa-ńcnik wośebje, kak ßu jo śiśeśeźaŕśke śtaŕśichńe towaŕś-twa w Nimśkej pśichipośrile. Na khadźowanju po jeź-śenej resolucije jenoźkńjenje pśchija: „Dnja 15. hapr-ta w Budyśchinje zhromaźźeni wjedźiwy śtaŕśichńiśkich za-ćiśnowa Pruźkeho wokrjeźa wośjewjeja śwoju knu-ru, so pśchi śwojim karym źadanju śwjeźdźe wośtanu: ewangelśka śchulska a evangelśkaŕ wuczerjemi za ewan-gelśke źśći a namołwjeja wśićhnych evangelśkich śtaŕ-śichńi, so bychu pśchi wólbach do źerńkskeho zejma jeno-śkich śawóśtanzow wolili. Wośij sa tuto źadanje wu-śwjeźenje.

— Pomozny tydźeń za wumjełzow 1928. Kaź je znate, bu Budyśchin w pomozným tydźenju za wumjełzow, kiž ze wot 28. hapreleje haź do 6. meje ł. l. s bohatym programom wuśtrinje. Dokaź je wuźśći śkónczny wuśledk swoje dźeła tak daloko dokonjał, móześche ßo mjeń-ńi wobjerk nćko śam ł dośtońcnym postajenjom zuśeho-ego programa fabrikowań. K temu śćehu kujes mćichćanośka ra. Förster, śaśtupnja kujesa wyśchśkeho mćichćanośtwa Budyśkeho wokrjeźa wośjewjeja śwoju knu-ru, so pśchi śwojim karym źadanju śwjeźdźe wośtanu: ewangelśka śchulska a evangelśkaŕ wuczerjemi za evan-gelśke źśći a nam

* **Sajedojejena jutrowna torta.** Tajnoſtnje ſajedojejenje ſ jutrownej tórtu, kotruž, kaj hižom pſizachmy, dźiwadźeliza Mortonez w Liberzu k jutram dosta a po kotrejeż wunźiwanju garderobowa žona Flögowa a jeje dźowka wunterſchtej a Mortonez a dalſche ſtawy Flögej zwóžbu ſkhoricu, je nětko wujakujene. Tórtu je dźiwadźelniza wot ſwojeje ſtarſcheju pſchipróſkanu dostała. S njeſbožownym ſmyſlenjom béſche arſenik do cźeſta pſchiſchoł.

Zapósłane.

(Bjez zamołwitosće redakcije.)

W Swinarni, 10. haprleje 1928.

W čiſle ze 27. měrca z Worklec namakaja so wulke njewěrnosće, kiž spytaja znatemu Pawołej Wirthej zeskodźić, zo by so zhromadźiznow wzdał. Wjetšina wšědneho ludu, kiž je pod wulkej wodu škodowała, ma to preswědčenje, zo ze wobkruźenjom pšez ſtatne zarjadnistwo ſtrach pšed wulkej wodu wotſtronjenu njoje. Nahlady Wirthu ſu, zo pjenjezy, kiž je ſtat ke regulowanju łužiſkich rěkow pſizwoił, ſo nic jenoż pšez theoretiske dźełko pšetrjebaja, ale zo dźěłonjemějerjo, ke kotrymž Wirth pšiſłuſa, wot teho por kroſkow z ručnym dźělom ſebi zasłuża a tak po ménjenju dopisa z Worklec proſeſtwa hladać njetrjebaja. Hdyž Wirth z tym Bohu lubemu Knjezej dźeń kradnje! Štó wšo takjki paduch był njeby? Wósma kaznja praji, ty niedyrbiš fałſne swědčenje dawać pšećiwo bliźſenu. Dopisowař z Worklec mění, zo maja lěkarjo Wirtha za bludneho. Mi je to dźiwna methoda, někoho pšez tajke dopisy wot bludnoſće wustrowić, jeho zhromadźizny su nuznje trěbne, zo pšez jeho rozumnu kritiku, kaž na pšikład ſkótpłahowański zakoń (Rindviehgesetz), kotryž by pši krutym pšewjedźenju (§ 4) wosebje małym ratarjam wjele ſkody pšinjeſł. Tak ma ſo też z wuwzačnym wotrězkom b § 3 Fiſchereigeſetz (1864). — Zo pšedprawa ryćeſkubłow, na burſkich honach ryby łójić, ſo pſjedy njewotſtronja, doniž ſo tomu pšez žadanje ludu njenamołwi.

Michał Lebsa.

Swójbne powěſće.

Směrći: Superintendent na wuſłk. Alfred Küchler w Lubiju, 93 lět. — Guſtaw Clemens we Wóſpoſku, 35 lět. — Pawoł Leſmann, inſpektor na wotp. we Wojerjach, 84 lět. — Gerhard Hiepko w Běłej Wodźe, 21 lět. — Berta jwnd. Hiepkowa rodź. Natuſchkeż w Běłej Wodźe, 58 lět. — Gertruda Jenſchowa rodź. Majcz w Hróbku, 31 lět.

Hamtſke wozjewjenje z Budyšina.

Do regiſtra łubkowſcheho prawa je ſo dźenſa ſapiſało, ſo pſchekupz Guſtaw Hermann Kießling w Hnaſchcźach nima prawa ſarjadowacź a wužiwacź ſamoženja ſwojeje mandźelſkeje Heleny Sofije Auguſty rodź. Kummerez, kaž bu to ſ mandźelſkim ſrěčenjom ſ 23. měrca 1928 poſtajene.

W Budyſchinje, 17. haprl. 1928.

Hamtſke ſudniſtwo.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěźcź wo wjedrje ſa jutſchi pjatk:** Rjewobſtajne, hrube ſherjate wjedro, podobne też w Jendźelſkej.

*

Satizy metallowi dźěłaćerjo ſu runje kaj ſwojaſt metallowych induſtrialnych wobſtamknyli, roſtrěſaju wuſud ſałſkeho wurmnarja wotpokaſaci.

*

Strajk Drjeźdźanſkich kartonnažowych dźěłaćerjow je ſo ſkónčił. Dźěłaćerjo ſu ſo ſ dźěłodawarjemi dojednali.

*

Franzowſki wójnſki miniſter Painleve je we wólbnej ſhromadźiznje w Zwone le Bains rjekł, ſo ſo młodźi ludźo, kotříž lětſa w nowembru abo dezembru 20. žiwjenjowe lěto dozpěja, hakle w dezembrje 1929 do wójſka ſwołaju a ſo ſo ſa lěto ſe ſłužby puſchcźa. Do wójſka ſo wjele dobrowólnikow ſamołwja, kotříž ſu ſchebi wojerſtwo ſa powołanje wuſwołili.

*

Dźeł Pariſkeje wulkowikowſkeje je ſo ſaſtajnył. Dosć ſo pod roſpadankami někotre wołowoły leža. Njeſbože je ſo pjecza ſe ſapadnjenjom ſemje ſtało.

*

W Pólſkej je ſo wulki ſněh nachoł. Wobkhod po ſeleznjach je ſo ſaſtajił. Dróhi we Warſchawje ſu ſ wyſokim ſněhom pſchikryte. Wobkhad ſ wozami w měſće je ſtajił.

Kaž Havaſka powěſćenja ſ Beograda powjedaja, je pola Iſtipa w połodnjiſchej Sſerbiji bliſko mjeſtu cźrjoda komunſtowſkich tacźow ſe žandarmerijeje patrouille ſtrěłyła. Jeneho komunſtowſkeho tacźa ſu morili a dweju ſranili.

*

Japaniſke knjeźerſtwo je wobſtamkło, tři lětnjaki a jadnoho ſanitarſkeho lětnika k chineſkemu pſchimóſkemu měſtu Tſingtawej, a po móžnoſći zyłu brigadu do Schantungſkeje prowinzy we Chinje póſłać.

*

General Cźangkaiſhek ſ połodnjiſcheje Chiny ſ wójſkom 750 000 muži na fronce 400 mil pſchećiwo Cźangſolinowemu wójſku w połnóčnej Chinje cźehnje. Połodnjiſche wójſko je měſta Cźawſhiju, Yenczawſiju a Jczawju wobhadźiło.

*

Se ſapadowanjom ſemje w Bytomſkim wokſrjeſu podkopkowe ſu ſo ſchachty w dołhoſći 15 kilometrow ſapołnili. W Karſtenſkej zentrumſkej jamje ſu ſo ſchtyrjo górnicy ſobu ſapołnili. Jedyn ſ nich je hiſchcźe žiwy; ſ nim maja ſo dorozumjeć. Hačle budźe możno, tſjoch druhich wukhowaci a hačź ſu hiſchcźe žiwi, je njewěſte.

*

Sozialdemokratoju w Sjednoczenych ſtatach połnocnjeje Ameriki ſamknjeneho wólbneho kandidata ſa preſidentſtwo paſtaja. Jich wólbny program wopſchijja ſtedowace dypki. Wuſchmórnjenje wójnſkeho dołha europiſkich ſtatow. Wobſtamknjenje ſrěčenjow ſa ſatamanje wójny. Pšichójnjenje bolſchewiſtiſkeje Ruſkeje. Wrócźowjenje amerikańſkich wojakow ſ Nikaraguy. Pšchewjenje żeleznjizow na ſtat. Pobjeranje ratarſtwa a pomoz ſa dźělonjemějerjow.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoleń w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hoſpodarſki dźeł: Arnošt Bart w Bjeznicy. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje. —

Składnostna kupi!
Nowe žonſ. koło, Bielefeldska ſnamka, ma tunjo na předań **Max Seifert, na Kamjent. hasy 20**

Handrij Strympa
w Budyšinje
na Róžowej hasy 15
poruča
meble
a pólſtrowane twory
Sym Serb!

Pisane łožowe nawołnjećenja a łožowe płachty, wunjerki, najl. twory, wulki wubjerk, jara tunjo **H. Erkr** w Budyšinje na Žitnych wikach **11 ſuſpěcźa** hoſć. „Stern“

Ratařſk. pomocnika abo pohonča
pyta hnydom
Měrčin w Kołwazy p. Pomore

Ratařſk. pomocnika abo pohonča
pyta hnydom
Langa w Kołwazy p. Pomore

2 kołe (Halbrenner)
najl. znamki, nimale nowe, ma tunjo na předań
Max Seifert, na Kamj. hasy 20

Kože wšěch družin
kupuja po najw. płaćiznach a
črjewa
předawataj

Kießling & Erdenberger
na Zwonkn. Lawsk. hasy 54 III.
Sobotu w „Pol měsacu“

Wustajeńca motorſkich kołow
wot 21. hač do 24. haprleje
w Budyšinje na Drjewowych wikach

Gramofonow. khamor
nimale nowy, je na předań
Max Seifert, na Kamjent. hasy 20

10 ctr. ſłomy
z cypami młóć, je na předań
w Šunowje čo. 27

Runklicu a ſymjentne běrny
(t. wotſy wk), Induſtria, Hindenburg, Centifolia ſu na předań
w Róžeńce čo. 22

Šijaca mašina
Seidel & Naumann, derje zdźerž, je tunjo na předań
Max Seifert, na Kamj. hasy 20

Linoleum
najpřijomniše nakładźenje na ſpóndowanja
linoleum běłače
linoleum tepichi
linoleum na blida
we **wulkim** wubjerku
Otto König **w Budyšinje** pšed Mjaſow. jětkami 8. Tel. 2092

Kupanſke wany, 170 cm dołhe **16.— hr.** **klampnarſke dźěła** **w nowotwarach a wuporjedźenja** nanajtuńšo
Otto Baumann, **klampnarſki mištr w Budyšinje** Pſed Garbarſkimi wrotami čo. 4

Wšě šulſke knihi
dostanjeće
w Serbſkej knihańi w Budyšinje

Zakład ſtrowoſće
je čiſta krew. Jako krejčiſćace ſrědki ſu wupruhowane a zaſtužnja wobkedźbowanje
Leidlerec krejčiſć. pulvr
Leidlerec krejčiſć. čaj
Schloss Apotheke Bautzen.

Jara rjane
nałětnje nowoſće
nakupowanſke toše
wopytowanſke toše
pasy za žony
poruča we znatym wulkim wubjerku
ALBERT
w Budyšinje na Lawſkich hrjeb. 10

Dźěćace wozyčki
w najnowšich formach a barbach
Pawoł Böger
w Budyšinje
na Šulſkej hasy 5

Přesadźowanje.
Dla spuščenja wobkhoda firmy E. Stelzig budźa so **pjatk 20. haprleje 28 dop. w 10 hodź. na Hrodowſkej hasy čo. 4** zjawnje a dobrowólnje na přesadźowanje předawać:
2 nowej dosp. kuchni, 3 nowe drast. khamory, 4 nowe ložа z nakładn. matracami, 34 nowych ſćin. ſtólcow, 3 nowe blida k wučahowanju, 1 myjna komoda z marmorom, 1 nowy ſofa, čerwjeny ſomot, kuchinſke poley, 1 rózkowny ſofa (worjech), 1 mahagoni-ſtwa.
Wobhladanje 2 hodź. do časa.
Arno Wuſchick zjawuje přiſtajeny a přiſah. přesadźowař

Wosebite poſkićenje!
Jenož pjatk a ſobotu

punt kakao	hromadźe
punt cokora	**1.05 hr.**
jahły k picowanju	punt 25 pj.
krupičkojty rajs	punt 22 pj.
hejduška	punt 38 pj.
tafla worješkoweje šokolady	hromadźe
„ mlokoweje šokolady	**88 pj.**
„ jědźneje šokolady	

Thams & Garfs
w Budyšinje

Jednota „Sokoł“ w Pančicach
wuhotuje **njedźelu 22. haprleje 1928** w Pančanſkim hoſćencu swój
nałětn. swjedźeń
wobſtejacy z **narěče, spěwa, proſtn. zwučowanja** (dźěći a dorosćeni) **a na narjadach,** k tomu **dźiwadło** wuwjedźene wot Jaſeńćanſkeje Bjeſady.
Potom reje (jenož za hoſći). Započatk w 7 hodź.
Wšěch přećelow Serbſkeho Sokoła přeproſuje nanajwutrobniše
Předsydſtwo

K nałětnim wusywam
poručam nanajtuńšo:
kałowe ſymjo (za běły a čerwjeny)
runklicowe ſymjo (za žołtu a čerwjenu Echtendorfſku)
kaž **wšě družiny kwětkoweho ſymjenja**
Dźeźdźanſke cyblowe ſadźanki a čerwjene dźećelowe ſymjo
wšě druhe ſymjenia za polo a do zahrodkow
Jan Biedrich w Kołwazy
Sym Serb! — Sym kóždu ſobotu w Budyšinje na Mjaſow. wótch

Přesadźowanje drjewa
Póndźelu 23. t. m. budźa ſo na **Wutołenſkim rewěrje** (wětrnik, Wićazec a Wjenkec kěrki)
9 twjerd. dołhich hromadow **(dubowych a bŕez.)**
3 mtr. khójnowych kuluchow
2 khójn. hałuzowych hromadow
17 lěſow **ſmrěk.** ſerdźow, njez nimi płótowych žerdłow, dołha 3—15 cm ſylne a 3—9 m dołhe
jenož za **hotowe pjenjezy** na přesadźowanje předawać.
Započatk we 8 hodź. pri wětrniku.
Wutołenſke ryćeſkubło, 19. haprl. 1928. Wilhelm Hebrank

Dospołny radio,
nimale nowy, z 4 lampami, Sachſenwerk, primär- a ſekundär wjerćak, wulki wotřerčak bjez lika, akkumulator 48 Amp. hodź. (je nowy 250.— hr. płaćił), Europiſke ſéélaki ſu we wotřerčaku ſłyšeć, tunjo na předań. Poſkić. pod **„E 7“** na wud. „Serb. Nowin“

Po dołhej ćežkej khorości zemře naš horcelubowany ſyn a bratr
Bjarnat Nowak
pjatk rano w 6ćejacej ſtarobje **18 lět a 8 mi** pondźelu na wosadnym kěrchowje pokhowany. Wuprajamy přećelam a znatym za wšu lubosć při jeho khoroſći, **na puſtym** wjećoru, přez bohatu pychu wěncow a k rowupřewodźenje, wosobje nošerjam a kubleriej Wolenſkej za wjeſenje, ſwój najwutrobniši dźak.
W Kukowje, na dnju pohrjeba **16. haprleje 1928.**
Hłubokozrudźena ſwójba Nowakec

Wróćiwši ſo wot rowa naſeje lubowaneje dźowki a ſotry
Hany Hartmanec
wuprajamy přećelam, nošerjam a wšěm, kotříž ſu drohu zemrětu k rowu přewodźeli, naš najwutrobniši dźak a „Zapłać Bóh“.
W Kukowje, na dnju pohrjeba 17. haprleje 1928
Zrudni zawostajeni

Přiloha k číslu 92

SERBSKE NOWINY

Sworšk, 19. haprieje 1928

Wokrjesny sejm (Bezirkstag) Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa.

(Dokrjačowanje.)

Dalši wažny bypk je twarjenje gmejnskich puczow. Pucze wšitko dženjnišchi dżeń njeje wjazy tak wužiwane, dokelž je auta a motorske koła tžetro kónjuza. Knjes hamtski hejtman mupraš nadżiju, so drje někto hat dźeł puczow k twarjenju pschewosmje. Sa twarjenje drohow je žo 225 000 hriwnow wotrjeknych srědkow a 27 000 hriwnow statnych srědkow trjebało. — Tež postupy pschi twarjenju nowych bydlenjow su swjeselace. Se srědkami fonda za twarjenje bydlenjow su 33 nowych bydlenjow natwarjenych, se srědkami z podpěrjenskeho dawka 43 małych a 45 wjetšich bydlenjow. K temu pschidźe hischże mnoho bydlenjow, kotrež buchu je srědkami natwarjene, kiž je němšti stat wustajił, tak je je žo w rosprawnym lěcze dozyła 397 bydlenjow we wokrjesu natwarjło. — S najcežšichim wobceženjom bě hischże wobstaranje dźěłoneměžow. W januaru 1927 bě we wokrjesu 4878 dźěłoneměžerjow a tónz liču 1927 jenoj hischče 4329. — Na tónzu pokaja knjes hamtski hejtman na poměry w lěcze 1927 a šmědsiche dźěłnicy, so je wono pod žbožownischej hwězdu srjelało hacž ličo 1926. We wokrjesu pschewjedże je regulowanje Sprjewje na wobschěrnej podłoży. Swoprědża dosta wokrjesk sa to 420 000 hriwnow, podźěłsicho pak je tale ličiba na 570 000 hriwnow powyschi. S regulowanjom Sprjewje je žo wulka lěpschina pornjo prjedawšim czasam dobyła. Knjes hamtski hejtman pokaja dale, so je bjezdźěłotnosć w jaindženym lěcze tžetro woteberała. Tež we wobstaranju dźěłoneměžow mamy postup zawjazł we tym, so je němšti stat podpjerałku czeju pschewzał a so je je sawěsčenje sa dźěłoneměžow wumorikło. Njedźiwajo toho je a wostanje Budyski wokrjesk hkudu wokrjesk. Mamy wschat w Sakšei pschesche wiele bohatschich wokrjesow, kiž móża žrbi něschto posrjedk. Słónčnje pschecežita knjes hamtski hejtman hischże resolusiju na jawjask wokrjesnych jwjatkow, kotraž je na nuzu našeho wokrjeza poczahowaschże.

Pschi debacze wobrocži žo rěcznik socialistiskeje stronY, knjes Richter pschecziwo prawizy a porokowajche je, so wschelzy wobkedžerjo dawkow njeklaczi a tak nuju we wokrjesu sawinuja. Wuprajenje, so je dženjnischi stat stat spomožerjka, rěcznik wotpokaja. Na to snapschecziwi jemu na prawizy knjes Boxberg, so je hnjenje spomožerjka, kajež wone we dženjnischich dnjach hospodarskeho hubjenjowe je, wopraudże skutk. Mi mał pschipóinace namakacz. Knjes Reinig z Wujeja pokaja na pschipomoczy, kotrež bjeri statne kubła zadaju, a wusběhny, so pak dyrbia jenotliwi wobkedžerjo bjez pschirownozy wuniez. — Pschedsydada podzakowa žo hamtskemu hejtmanej a wschitkim sastojnikam za wukonjane dźeło.

Jednanje dopk ješčenwaische rosprawa pruhowanjow knjesow Hübnera a Eyßlera. Knjes Hübner je na wulke dźeło, kotrež su sastojnizy měli a je je wukonjało w najtěpschim porjadże namakali; wón namjetuje wuwobdźenje sastojnikow. Knjes Eyßler mějesche wuwadżacz, so su wobzebje hodźiwostni dawk hubjenje placzili.

Pschi jednanju wo přenim namjesce wusdźeny knjes hamtski hejtman, so drje su pschecziwnja se strony rataskowa wobzakacz, ale njedźiwajzy teho měło žo nawjetsej pschihłosowacz. Knjes wuczeř Gruhl (soz.) wobrocži žo na widźikane czucze a pokasa, so ma taste wuczinowanje nimo strowotniskeho rjeschenja też ważnosczj za sdrowje a sdrowotne charaktera. Knjes Mager z Miedkowa wotpokaja namjet, kiž žo za ratarskowo njechodźi, knjes Richter rěcžeše pak sa wuczesc jenoj srědkow wusterpnenia. Tu jimasche žo knjes wokrjesny hejtman Richter słowa a dowominaschże, so žo pschi taskich swobodnych Głasach njesmě po jenej měrje měricz, ale ma žo na wobstejnoscze dźiwacz. Sa mnohych ludźi z ratarskowa bo hnadź žo sdarze symski czas k temu pschihodżak. Knjes Nostitz-Wallwitz warnowaische psched zastrjel swobodnymi czasami, dokelž su wone spocžatk dalschich wietschich žadanjow. Pschecziwo bleskam lěwicy wotpokaja prawiza a sastupjer Luž. Burskeho towarstwa namjet.

Druhi namjet, kiž nastupasche pschikazanje dweju dalschich wokrjesnych wothladarkow, prawiza tehorunja wotpokasa.

(Kónz sdźěhuje.)

Wšelakore słódnosće.

Njeličomne dźěczace pěstniczki rěcza wo wusmamje a woblubowanosczi słódkich pósebjow sa nasich małych. Jene z najprěnischich wusnaczow wule wozwjeczenje wedowja dźěczca je pokadosć sa słódkosczemi, dopokas, so žu sa swarbu człowjeczeho cżela nusne.

Djenża je žo industrija sbotowjenja słódkosczow zuzmiła. W twarjanych sbotowja žo we wulkej mnohosczi najdrohotnische a najsłódnische khłóschczenki, wot najsdenorischsche, e schokolady a najtunischich bonbonow hacž k najdrohotnischemu konfektej. Budże dże słódy zwójby, w kotrejž žo pschi wozsebitych składnosczach taskeho słódkeho dara donasche. Pschetož nimo wótczela stejt drje na narodnich a druhich dopomnjenjskich dnjach někaka khłóschczenka na přenim městnje.

Kak jara žo słódke dary pschirody waża, dopokasa wozsebita lubosć k žadej, haj, czim słódschischi sad, czim lubscho ho je. Snajmjenischa maju žo žony a dźeczi po tym, njes tym so jasyk muża jerische płody, kaž jabłuko atd. lubuje. Dospa njeje mużki spłah powschitkownje tak sa słódke kaž žónski. To swipuje z waschnjom mużskeho organisma, je dźela pak też z tym, so muż radscho piwo, wino a podobneho pije, a dokelž alkohol w cżłowjeskim cżele z dźela do zokroidia pschenđże, njeje žadosć sa druhim słódkim tak sylna. Pow schitkownje njesłuschu tykanzowi też do piwa. To hnadź je też z pschecżinu, so žo w Ameriju, hdyž je wužiwanje alkohola łakasane, tak wjele konfekta a podobnych khłóschczenkow jič. Też wobydlerjo narańschcziho kraja waži žebi słódkosczi. Dokelž je też sportarjej pschedpjelane, so ma žo alkohola sdacz, je na jeho městno stupiła schokolada, kiž cżłowjeske cżelo nit jenoż hyrjo ale też sebjolni.

Jako pschirodny wuplód, kiž wobschitja słódkosczj w najwóle zhusczenej twórbje, drje ma žo měd wobhladowacz. Wschesco sa cżitanu w nowinach a druhdże, kak wulki je wustrowny wusnam mjedu; ma tola punt mjedu wjaz hacž 4 puntly mjasa narunacz, dźiwajo na zyrobny wuk. Też jako lekarśiwe pósche naswuznjenje je jara ważny. Ale městno toho, so bychu žo ludźo tukomu jednoremu wupłodej pschirody pschiwobrecżili, kupuja wumjesłeje zhotowjene žrědži w haptykach a podobnych wobkhodach, kiž žu jara drohe a hnjło dosez njepokoja. Dobry žołdź je wešo trěbny za powżiwanje mjedu.

W cżołbych krajach podawa zokorowa sczina (Zuckerrohr) pożadanu słódkosczj, podźěłsicho stupi pola nas zokorowa rěpa na jeje městno. Tuta thmana rostlina njeje też dźenża hischcże na ważnosczi zhubiła. Nimo nadawka, cżłowjeka z zokerom zastaracz, podawa też hischcże druhim zwórjenjam zhytki. Rěpowe truschki, wulażta aid. je žu lowbjernej pizu za stół. Wšo žada žebi rostlina nimo dobreje pódy tej zhróżnjene dźeło.

Něsto pak ma je hischcże něschto wažne naspomnicz: tykanz, kiž žluscha ke kódej kofejowej bjeżadże. W pjedawschich czażach njeběsche žiwjedżenja, ani towarschnosche, prjedy hacž njeby je tykanza napjekło, nětkole pschewalaji je to swjetscha pjekarjej. Ale, so je tykanz też hewak njesażpiwa, wo tom žnědżeji dobry wopyt konditarskich. Kóżda mloda halza — też tajka hacž do 70 lět — pózera žiłem, hdyž wo tykanzu a wjerczanej žmjetanje žłyschi, njes tym so žebi młody mużki radscho zigaretu zażehli. To pak njebudże jeno wotdżerżowacz, so wusmolenu žwoje lowtrowky njerauje „najrjeńsche wschich słódkich“ a so njeżażpiwa jeje „słódke hubki.“

Wažnička amerikanskich miljonarow.

Wschędnje mózemy najspodżiwnische wobrasti z Ameriki widżecz. Tak wobhladamy rjane žónske, wurkhodżowaze žo we wobżołnych kupjelach, z molowanymi nohomaj, tiger jako hrajku zlomjazeje filmoweje hrajerki, zważliweho wumjeża na powjasu njes nrócżelesdhrabakowaj, kiž stej schtyrczeji pożłkodow wobżoki, wschudże rokord a senżażiju, senżażiju wo kóżdu płaczżiju. Dokelž je wo Ameriju wscho możne byez ida, žo wschitko smóini, a mały Europczan žo hižo nad niczim wjaz njedżiwa. W Sjednoczenych statach su najrjeńsche žónske, najpschikniche aista, najwyschsche khże, najlubosnischse kupjele, najwulkotnische filmy, najdróżsche debjeńki, najbóle pschesewaljiwi jecharjo, najbohatschżi ludźo žaj dospża najpodżiwnische wurcadnosże.

Wo wschě tele rekordy a senżażije je fantastiske legendy pleti. Reklama a prabanje sa efektom boda to swjoje. Wo dnjo a wo nozy žo nasch sajim budźi, žadnej njepschidże k měrej: Amerika, krajo dżiwow.

Wosebje rad wobrazuje a wospjerje žo žiwjenje amerikanskich miljionarow. Skónczny wo wschitkich postupach a bajkostach wusdobytkach wo pschestwaźiwych spekulacjach a dobrocżelskej smużenjesći. Tola wschędne žiwjenje tutych pjenjezných bohow budże něchtorjehżi khżeschczapkej.

Sdobż je druhim gnjertnumu jako wobjazu žón psched wocżomaj a jich pschihodu w najrjeńschich darbach wobżiwjeli: Wobedżenje žwóła po kłospotnych czołmach, wutorne žwjedżenje, pychańżawa, njeżmerne wobsedżenstwa drohotnych wumjeżkich wezow, pyschna wodoba a thwila, dełga thwila — tu snaje jenoż mała horstka z miljionarow. Vanderbilt, Ford, Astor, Rockefeller, to bychmy jenoż někotrych mjenowali, wjedu jednore žiwjenje. Woni dżiwaju dwanacze hacż do wohmmacze hodżin wob dżeń, dospeja wschitcy wobhonmacze hodżin wob dżeń, dospeja wschitcy wobjoku starobu, niż dokelž móża najdróżschich lekarjow zapłacżej, ale dokelž — žo wele je sportowe zabrawa. Jene płowo wo wobedżenju žwóła a wutornych žwjedżenjach.

Mużowje, kiž žu z rosnoschcza nowin, dżiwacżerja we garażach abo noschcza kórow k wobkhodżerjam nojzerdho kraja, haj nimale zyłeho žwóła żeżiuchu, njeżadaju sa hacż pychańżiwom. Sdu rjadnimi ludźo, wulkomyślnimi ludźmi pschecżelko. Ludźo do dżeła a dobri žwójzni nanowje. Nimaju cżasa sa wobjedżowanje žwóła, haj ani sa waschniczka.

Waschniczka? A to je tola runje žlowo, kiž wopschijecżuje miljónara tak lohko zwjazujesch. Schtó druhi by je też hewak mohł wózam wótzamwokacz, kiž jemu na myśle pschiudu. Schtó druhi by śměł žwoju zybnjenosć — cżohodła njeżmělí miljónarowjo zybnjeni bjez — schtó druhi śměł tutu hajicz a pětowacz, žwojim tej najdżiwnischim wubjerkam seschotowacz! Schtó druhi hischcże by śměł bjez starosczje po žwojich zambnych pschedstajenjach zżwy bjez, so njestarajo wo žwót a jeho waschnja! Tak mnohi myślí: Ach hdy bych tola jeniczky jónu bohaty był! Wjch hižo wědżał, schto potom cżinju! Kajse buch hebi dżiwe žiwjenje pschihotowacz!

Po sdacżu pak žo potom njeby pschemėnilo. Nawopak. Tón abo tamny, kiž dżenża jenoż njerady wóżom hodżinow dżela žnjese, by potom z radosczu dżesacz hodżinow dżela wjode łoticze, kotremuż žo jenoż wo debjeńach a drobnych drastach dżije, by hnadź pschi jednorem dżele w fabrizy spokojenje namakała, a mały sastupnik, kiž žo na nowem cżołnize widżi, morja wobsedżowaju, — nórjakam sktatk pschimjetuju —, by hebi žiwoje schórnje žam rjedżał a w lecżu — jednore žiwjenje jako hajik wjedł.

Je pak wschо to k wérje njepodobne? Podawši rěcża jasnje. Sdu jesbérane z amerikiich nowin a na jich wérnosczi njebodżi so dowólowacz. Waschniczka miljónarowa? Zyle wésche. Ale tola wjaz hacż jenoż waschniczka.

Miß Katherine Mac Connib je dżowka presidenty amerikskeho metalowego trusta. Wona dżéła jako jednora dżełaczeńka w jenej z nanowjch fabrikow.

Kornelius Vanderbilt mł. wjedże jednore hólcże hospodarstwo w New-Yorku. Tam je žo wróczesczahnył, so by žo njemilemy žwojim spisażelskim dżełam wénowacz mohł. Nimo žamych służobnych, sastara hospodarstwo, rjedżi žebi žwoje czrije žam.

John Scott, kotrehož nan je jedyn z najbohatschich po zyłem, kra.u, je psched krótkim mały wobtwód z delikatesami wotewrił. Wón posłużuje ludźi najradscho žam a ma wotpohlad, wobtwód je žamknej muzu potrjetschicz, podźěłscho jónu wotnoschk k druhich městach załoseez.

Powler Mac Connicit, žyn wulkeho żeleznego industrijelneho, dżéła w fabrizy. Baron Mr. John de Forst mł. je jako zedzerh nosher je žwojim dżełom tak rjez spokojom każ někotrymżkuli druhi, kiž njemóże žo z miljónami nana hordżecz.

Patrick Butler ma druhe waschniczko. Da žo kóżde ranje we 8 hodź. wokacz, wobleczе žo uniformu policaja a sastara w jenej z najżiwischich hażow Chicaga służbu, kiž druhi jako sabatym njewobhladuja.

Niz kóżdy z bohaczkow, wo kotrychž bě tudy rěcz, je mał łóscht, žo žwojich miljónow dsacz, haczrunjež je jedyn nosher a druhi fabrikski dżełacżer. Zyle wésche je wjele waschniczka pschi tom. Tola żana pschekhwatana ideja, ale někajke zaczuesze ja dżeło jeniczky czini žnjeschkow, je pschedewschém żane dżeło njewobhaniwa a so je po prawom prawje wohidne, wot teho žwy bjez, schtoż druhi z prózu a pod czwilanu nadżiłaju.

Takše waschniczka miljónarew bychmy hebi też pola nas w Europje lubjeli dali, — tola każ je jich, je to jenoż „krajej njewobmjerkowanych możnosczow“ pschewostajene.

Mzdy wumělcow.

Schtо woni sahłuża.

Sakoń k schtitej buchowneho žwójstwa, kiž léta 1836 w Němšej a 1846 w Awstrijej do mozy stupi, běsche je pschicżinu, so mězachu najwjazy i bahnikow a skladowarjow po prawom jeniczym „na dobre žwoje“ dochody z jich literarnych a hudźbnych wudżełkow wocżakowacz. Tak namałachu dże też hławni muzjoło każ Kleist, Grabbe a Mozart trudnu żiwjenje. Też Schiller mějesche jenoż to najnuzniszche k żiwjenju. Też Lessing dyrdżesche žo i pjenjezne nuzu bódżecz, haj, wón sawostaji tak mało, so jeho Brunschwigski wójwoda na thóżty stan pohrjebacz da. Goetha běsche jeniczki, kiž takše starosze njesnajsche.

W naschich dnjach łahkuża jendżelzy a amerikiy bahnikojo najwjazy. Samożenje Bjarnała Shawa wobliczi jendżelska dawkowa běrkownja (bes pschiliczenja Nobelowego myta) na 600.000 puntow (nicżkże 1.224.000.000 hriwnow). Dokelž žo jeho dramy we wschich krajach a też nimale we wschich městach hraja, wuczinża Shawowe dokhody lětnje 20.000 puntow. Samżne dokhody pschiżżeża žo tehorunja pisacemu H. G. Wellsej, tola njeżża tele dokhody hischcże na żadyn pak rekordy. Po zyłem žwócze łahkuża pak bjes dwéla najwjazy łahkaż Sir Hall Caine, kiż ma wob léto 120.000 puntow dokhodow a Sir James Barrie je žawójimi 44.000 puntami. Psched krótkim je marży Oliver Curwood je pjecza 250.000 doll. lětnje łahkuźił.

Wo spiżaczelach w němšej rěczi žnuy zhonili, so pjedawschemu khżorej Wilhelmej la kóżde žłowo je žwojich wopomnjenzow w Ameriju dwacżar pospiczichu. Samożenje Gerharta Hauptmanna njeje je 7 miljónami hriwnow pschе wyschoke wobliczene, tehorunja Sudermannowe, kiž je w posledniem czażu wjele psches film łahkuźił.

Mjes Franzozowsani sunkmy Pawela Geraldy a Sacha Guitry-a za najwjazy łapłaczenuju bahnikow wobhladowarz. Kóżdy z njeju ma lětnje nżdże pol miljóna dochodow.

S Runżeje dóstawamy zyle pschiczonne powdżeje, kiż Maskowska „Prawda“ z cżahanu wojsowja. Powschitkowuje pak žo tam buchowne dżeło tak njepłacżli, każ w druhich krajach Europy. Po statistiky je jich 1312 rustich spiżaczelow, z kotrychż maju wósa 1061 lětnje jenoż 200 rublow dochodow, 147 spiżaczelow łahkuża 600 rublow, 57 spiżaczelow, 1200 rublow a 25 samo 4800 rublow. Jenoż tam a sem łahkuźi jedyn wjaz. K tutym lichi su-

bowy dramatikaŕ Romanschow, kiž je 7600 rublow sa-
służił. Alexej Tolstoj, sym hrabje Lea Tolstoja, a Tšche-
golew sałużischtaj 33 000 rublow. Jenieżki rucki składnik,
ł kotrehož mjenom so w poślednim czasu ščerichi jawi-
sesna, Iwolitow Iwanow, możesche 400 rublow dobyćka
sapiłacz.

Mjes europlskimi składnikami steji wjeso Richard Straus na prěnim mjetnje. Jeho samožiwe wobliczа ł 5 miljo-
nami schillinkow. Arnošt Kiehenk, wielemjenowany skład-
nik opery „Jonnwo zahraj" dostawa pjeza ša kóžde pšche-
dstajenje tuteje opery w Amerizy 730 dollarow — a tom
steji śpěwohra hižo pśhes 160 njepšechetawanych na pro-
gramje. Eugenej d'Albertei wuńesechi dwě operi „Ni-
žina" a „Mortwej mócžy" hižo miljion hriwnow.

Najwupschitschu sałużbu drje je jendželski dramatikar Hutchinson dožił, kotrehož profesiki kuž „Hdyž syma pschikhadża" jemu 100 000 puntow wunješe. Meyer-Förster je se swojej cžuzliwej dźiwadlowej hru „Stary Heidelberg" hižo pśhes 4 miljony hriwnow sałużił a Franz Lehar ł „Wjeselej wudowu" nětkaž 20 milijonow schillinkow.

Wot młodych němskich hyšterjerow nje hischcze nicžo znate, so tu jim jich pišy ł wołsebitym pjenježnym žohnowanjom byle. Jenieżej Khorti Zudmatterej wu-
njese „Wjesela winiza" awto. Franz Theodor Zolor ma-
tkowitu pschełożnje, dokelž z tcho wjeticžeho wuspěcha
wočakuje. Franz Korla Ginzky, Anton Wildgans a
Karla Hans Strobl dóstawaju pensiju.

Mjes śpěwarjemi drje ma Ruska Schaljapin najwjes-
sche dochody, dokelž hebi sa kóždy wjeczor 26.000 pje-
žada. Battistini, Titta Ruffo a Michal Bohnen njesłu-
wajn niže 2000 dollarow sa wjeczor. W prjebowschich
cžasach płaczachu hlawnje italskemu sopranistej Caffa-
rellie (1703—1783) najwjetše, totremuž sa jenieżki kon-
zert 700 dukatow wuplaczichu. S tym sałużił žebi ta-
wjele, so žebi zyle wójewodstwo Santa Dorato kupi a
ł tym też titul. Posłužischo dóšta tenorista Rubini we
Pětrohrodze wot zara Miklawscha sa jenieżki konzert
50.000 rublow.

Mjes dźiwadłownikami sałaczа Wallenberga najwje-
se (2500 hr. sa wjeczor), jemu jeńchuje Hilza Bera-
nerez (1200 hr.), potom Moissi a Bassermann, kiž
žebi 1000 hr. sa pschedstajenje zubstaj.

Hospodarski rozkład.

Schwórtk 19. haprleje 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1785	100 pólsk. złotych .	46,75
jendželski punt . .	20,46	100 čěskosł. krónow .	12,384
100 šwajc. frankow	80,56	100 franc. frankow .	16,45

Barlinska bursa sapisa w žitu wichelake efektowe kurzy, tola mjezjetle jeblabjowanje pschewahu. Wiki ł dołżnymi a rentowymi liežinami běchu mérne.

Produktowe wiki wežera w dotalnej krutošći popuschczichu. Wobsebje běchu pschenične płaczijny wo 15 pj. seblabjene. Rožka je nětko pśhes hriwnu dróžicha pschenicy. Wjele rožti je pobłedanje mešanu Polska pokupiła. W kruhach žitowych wikowanjach naja tuchwilne poměry na produktowych wikach ša pschehnałe. Pjekarje nětko rżanemu khlěbej wjele pschenicžnje mukl pschidawaja. Powschitkownje so boja, so może rožka prjedy abo pózdźischo nahle kleśnyć. Wežera płaczeche zentnar

w Barlinje

pschenicy 13,25—13,40 hr., rožti 14,30 hr.
hacž 14,45 hr., jeczmjenja nalětnjeho hr. 12,60—14,40 hr., wowsa 13,05—13,35 hr.

W termijowym wikowanju:

sa meju: pschenicy 13,90—12,91¼ hr. a rožti 14,75—14,80 hr., wowsa 13,55 hr.
sa julij: pschenicy 14,45 hr., rožti pak 13,52½—13,53¾ hr., wowsa 13,60 hacž 13,62½ hr.
sa september: pschenicy 13,65 hr., rožti 12,47½—12,48¾ hr., wowsa 11,30 hr.

Wežerawsche płaczijny ł Drježdżanskich wikow
(Markthallen)

Sarešana pjerizna: Kury slabe 1,20—1,60 hr., młode 1,40—1,80 hr., młode huśy 2,30—2,50 hr., kaczki 1,40—1,70 hr., hołbje 0,50—1,30 hr., cžerwjeny kał 35—50 pj., běły kał 15 pj.. jabłuka 25—60 pj., běrny zentnar 4,50—6 hr., žołtory kórcži 20—40 pj., tśikaty kał 15 pj., měd 1.5—4 hr., butra 2—2,30 hr., twaroh 30—32 pj., muka 27—34 pj., jeja 12—13 pj. Karpy 1,30 hr., hliny 2,20 hr., raki 12 pj.

Swinjaze wiki wežera hrjedu w Barlinje.

Na nje běchu pschihnali 266 běhałow a 561 prošatow. Te płaczachu

běhali:

wulke	50—60 hr.
hrěnje	37—50 hr.
małe	24—37 hr.

prošata:

wulke	16—24 hr.
hrěnje	10—16 hr.

Wiki běchu mérne.

Pschisłatajcej pytaje:

Wurżohnika pjekarskeho, Eckart w Kamjenzu, Budyska dr.
„ samkarskeho, Stempler w Hródku, Lipowa haša.
„ kowarskeho, Starik w Lutolju p. Khorcze-buša.
Mlynskeho, Horni mlyn we Wósbork.
Holzu do domu, hubowy lěkaŕ Courtois w Běłej Wodze, Mužakowska dróha 51.
„ Gällichowa, pjekarnja w Běłej Wodze, Budyska dróha 6.
„ Rychtaŕ, pjekaŕ we Wojerezach, na Torhoschcu cžišło 15.
„ Gruhl w Jikozach 11.
„ **Koch**, hubowy lěkaŕ w Lubiju, Dwórnischczowa haša 16.
Murjerjow, schtelučzerńa w Běłej Wodze.

Kupicj pyta

Sćyno a wotawu 50 zentnarjow, Gruhl w Jikozach.

Na pschedań.

Ložo ł matrazu a lěhańskim sofa we Lubiju, Vorwerkstr. cžišło 16 delka.
Loża dwě we Budyschinje, Jickowa haša 61 na lěwo.
Bušel worschechnowy, Leißner w Mužakowie, Shorjelska dróha 103.
Kolo mužaze, pjekaŕ Rother w Běłej Wodze na torhoschcu cžišło 15. —
Kóń, śrěnjolětny, Gruhl w Budyschinje, Husarska kasarna.
Kóń žyłny w Komorowje 26 pola Rakez.
Karnikle Aedtner w Běłej Wodze, Hermanowa haša 61.
Kachle hlinjane w Bistopizach, Süßmilchowa haša 61.
Kosa ł kólečzom, Brigičzny dwór, Burgenweg 6.
Kundros w Rachlowje 2 pola Wojerez.
Kanza šuproschna w Sdžeri 21.
Prošata žyłne w Khejnje 48, we Salhowje cžo. 2.
Likata w Khrósčze 14.

Ssudnišy na pschešadżowanje

pjatk 20. haprleje 1928:

w Njebjelečzicach — kupzy šeidu šo dop. ½10 hodź. we Herbiker gruchcze: sofa,
w Nowołlicach — kupzy šeidu šo pop. w 2 hodź. we hoschenzu: schijaza maschina,
w Ralbicach — kupzy šeidu šo pop. w 3 hodź. w Herbiker gruchcze: elektr. wiśata lampa, bjušel, sofa, pisanski sekretar,
w Bjelopjezach na šudnišowje dop. w 9 hodź.: wschelake awtowe dźele a meble,
dopołdnja w 9 hodź. we hoschenzu „K pschitiwałej": pisanske blido, sofa a wulki nócžny.

sobotu 21. haprleje 1928

we Wojerezach w hoschenzu „K złotowu lawcej" dop. we 11 hodź.: klawěr, dubowy bušel, dubowy draśniki kamor, wotwjerśiti pos.

Konkurs.

Nad samožiwjenjom wobnaŕskeho mišćira Hermana Urbana mjezyžela błidarnje a wobjasnjenje z mozownym cžerpjenjom w Kinitzu cžo. 14 we hodu konkurs wotewrił. Prawisnika Gottschcha w Bodyschinje je sa sarjadnika postajił. Zadatki dyrbja hacž do 16. meje 1928 nadsudnistwje pschipowědźicz. Prježje termina budże hrjedu 16. meje 1928 dop. 11 hodź. a druha hrjedu 20. junija 1928 dop. w 11 hodź., wobej na sudnistwje w Budyschinje jstwa cžo. 141.

Finanzny hamt

we Wojerezach na pschešadżowanje pschedawa sobotu 21. haprleje dop. w 11 hodź. w diwerje spediterja Schustera: njedźelski gratraj, płitkowy sofa, lehańki kol, meble a kamor sa nywowańi.

Drjewowa awkzija

budże njedźelu 22. haprleje pop. w 2 hodź. pschi Hornim mlynje w Spalach. Pschedawa so walczina, pjenki a kuluchi.

Škrowe denješe.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. ¾11 hodź.: Po wukrajnych žitnych wikach so klešnjo šu płaczijny 5 pj. powyschene.

Dop. ¾12 hodź.: Wobrot woštanje hradny, tola płaczijny šu wo dalschje 5—10 pj. powyschili.

Płaczijny na Barlinskich produktowych wikach.
Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaczijny po złotej hriwnje.

	18. 4.	17. 4.		18. 4.	17. 4.
Pšenca	265-268	268-270	bunv	23-24,00	23-24,00
rožka	286-289	279-282	woka	24-26,00	24-26,00
nat. jećmjeń	252-288	250-88	módre lupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jećmjeń	—	—	žołte lupiny	15-15,80	15-15,80
wowe	261-267	259-265	zeradella	—	—
kukurica	239-242	237-242	raps. wosušk	19,70	19,70
pšenc muka	34-37,00	32-35,75	lany wosušk	24,90	24,20
rżana muka	38-39,75	36-38,0.	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	17,75	17,25	bórnj. kruski	27-27,6	27-27,50
rżane „	17,75	17,25	syno, 50 kg	2,80-2,80	2,40-2,70
lane symjo	—	—	rżana sloma	0,95-1,25	0,90-1,95
raps „	—	—	pšenc. „	0,90-1,10	0,85-1,10
hróch	36-38,00	35-37,00	wowsna „	0,80-1,00	0,75-1,10
pjeluski	24-25,50	24-25,00	jećna „	0,80-1,00	0,75-1,00

Płaczijny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

18. haprl. 1928. Płaczijny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 367.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěžneje hódnosće had do 6 lět . .	62—63
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene . .	56—60
Mjenje wukormjene młode, derje piecwane starše . .	50—53
Mjenje piecwane wšěch starobow	40—48

Byki 562.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rěžneje hódnosće . .	55—57
Połnomjasne, młódše	52—54
Mjenje wukormjene młódše a derje piecwane starše . .	48—51
Spatne	44—47

Jałojcy a krowy: 821.

Połnomjasne, wukormjene krowy najwjetšeje rěžneje hódnosće	46—48
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěžneje hódnosće had do 7 lět	33—42
Starše wukormjene krowy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	25—30
Derje piecwane krowy a mjenje piecwane jałojcy . .	20—23
Mjenje a spatnje piecwane	—

Čelata: 4063.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	75—86
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	55—70
Spatne (4.)	40—50

Wowcy: 3125.

Młódše a starše wukormjene (1. družina)	64—68
Starše wukormjene (2.)	58—63
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	53—58

Swinje: 17841.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, had do 1½ lět starе	54
Wukormjene	53—54
Mjasne	52—54
Spatne	50—52
Kancy a kundrosy	47—49

Přilopk.

* **Pod cžišle storti w Bukorešcze.** Wutoru rano wokoło 3 hodź. šu w Bukorešcze nowe podcžišle storti sachwatk, kotrež nětkle je 'undn trajechu. Detal njeje nicžo znate, so bychu jich'odu nacžinike.

* **Njeboże i cžołmom na Vierwaldstättskim jezioru.** Nedaloko Fluelenow šu so njedźelu powodnju na Vierwaldstättskim jezioru w Alpach wschi rybnym wichoru schtyri wjelkowaršle cžełmy wjeślowańskeho kluba „Uri" podmórske. S 12 w eshowanow šu nimo,dźoze porniti šedmioch wołbewale. Dwaj wjeślowarjaj mórskotaj so niedźiwajcy wodnych łolmow ł wjeślowań li w cžołnom k brjehej pschedpyć. Tśo młodźi ludźo, młodzenzaj a młoda holza, šu so w wjesołej žołmach ł teśili, hačzkuli lěchu wschitcy bobri rjawarja.

* **Wichory a nječzejowa nad połnocnej Italiji.** Pónjdźelu šo nad Wenezijej a Lombardiji, nimo wšěch zyłne dešcze ł tworbiscowe wotpuschczichu. Cžešći wětr je pschewodżesche. W Udinje a Belluneje padachu 30 kuli 40 gramow cžeške krupy a nacžinichu w šadowych zahrodach wjele schkody.

* **Hród w Chinezyšći.** S Pekinga šu powěsće pschischle, kotrež wopisowjeja, so w Schantungskej prowinzy Hód pschběra. Wutkowane podpjery samóža pał jenoż mało pomocy pschinjeseć. Statnyhaju wobydlerjow wopuschczenja a pytaja w Mandżurskej wukhow wódeh hłodowej finjerzin.

* **S błyskom šarażeny.** W Löwenhajnie pola Lauban w Rudnych horach dyrjachu błysk pschi njedźelnischim njewjedrje do jenoje lipy, złoži wot tam do dowólneho jenoho burskeho statoka a jarafu tam 22lětnjeho młodeho cžłowjeka. Tśi dźesći błysk pohłuschi a je dorjawali, jako bjes wědomia leżachu, ńtwarjenja spušcy. Ma'y wopeh. Hač běhbe z błyskom nastał, pomogni hnydom hródu bórzy załachu.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadžija." Naše spěwarki a spěwarjo maju přich. njedźelu (22. 4.) pop. w 4 hodź. w „Serbsk. Domje" z druhimi župinskimi spěwarjemi „wulku pruhn za Hodźij"! Dirigent.

Fotografije Pražskich spěwarjow su hižo došle. Jara rjane! Wulki wobraz košćuje jenoż 1.50 hr. Mamy jenoż malu ličbu na předań w Serbskej knihařni w Budyšinje na Lawsk. hrjebjach 4. Tuž khwatajće a kupujće!

Hrodźišćo. — Kedźbu! — Spěwanje tón tyždzeń wupadnje, dirigent je khory. Njech to jedyn tom druhom praji! Ale přich. njedźelu (22. 4.) popołdnju w 4 h. je w Serbsk. Domje w Budyšinje spěwna pruha za Hodźij. Noty sobupřinjeseć.

Kedźbu! — Spěwarjo a spěwarki w Budyšinje, w Bukecach, w Hrodźišću a w Hornjej Hóry (přisłušace k župje „J. A. Smoleŕ") maju přich. njedźelu (22. 4.) pop. w 4 hodź. w „Serbskim Domje" w Budyšinje jara ważnu spěwnu pruhu za Hodźijski swjedźeń! Noty sobupřinjeseć. Dirigent.

Khelno. Přichodna měsačna zhromadźizna našeho serbsk. towarstwa „Domizna" budźe přich. sobotu (21. 4.) wječor we 8 hodź. w Mjenjec hoscencu. — Wšěch Serbow, młodych a starych, tež žony a knježny přeprošuje najwutrobniśo předs.

Lichań. „Zerničke" spěwa dźensa štwórtk wječor we 8 h. pola Rudolfca. Dirig.

Laz. Serb. tow. „Handrij Zejleŕ" směje přich. njedźelu (22. 4.) pop. w 4 hodź. swoju zhromadźiznu. Ważny přednošk je přilubjeny. Wuradźować ma so hišće junkróć wo posmjertnej pokładni. Tohodla njech wšitcy přińdu. Naši dowěrnicy njech to sobustawam wozjewja. Předs.

Łuž.-serb. Sok. Zwjazk změje njedźelu, 22. haprl, pop. ½2 hodź. w sali Serbsk. Domu w Budyšinje zhromadźiznu předsydstwa a wuběrka. Kóžda jednota dyrbi zastupjena być. Starosta.

Pančanska „Sokolska jednota" wuhotuje 22. jutrownika swój założeński swjedźeń w Pančicach. Wšitcy Serbja so na njón wutrobnje přeprošuja.

Poršicy. „Jedn. Sokol" ma wot nětka kóždu wutoru a pjatk wječor we ½8 h. swoje zwučowanje. Kóždy dyrbi přińć a to z dypkom! Načolnik

Ralbicy. „Lilija" spěwa zaso dźensa štwórtk. — Muski khór w 7 hodź. za Rózant, měsany we 8 h. Wěsće wšitcy! M. B

Ralbičanska „Sokolska Jednota" wuhotuje přichodny njedźelu (22. 4.) we Waldźic hoscencu swój meletny swjedźeń, wobstejace z dźiwadła zwučowanjemi a rejemi. Započatk ½8 hodź. Wšitkich Serbow z blizka a daloka přeprošuje Jedn. Sok.

Zwjazk Serb. Katafsk. Dorosta. Wuběrk Zwjazka zmóže přich. njedźelu (22. 4.) dop. ½11 hodź. w Serbskej kofejownj jara ważne posedźenje. Wšitcy towafšow cyle wósće wočakuje předs.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde 6o. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čiśći Smolerjec kniblišćarnja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčasnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy z w rjadk płaci so 60 złotych pf. Rabat po tarifje. z w

Čisło (Nr.) 93 — Budyšin — pjatk, 20. haprieje 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Nawědźenja „Bremenowych“ lětarjow.

„Canadian Preß“ je ſ knjeześćiwowoje ſchkriczkowańje w Point Amouru k wudospołnjenju prjedawšich wopitańjow „Bremenowego“ leśenja ſdźełeli barona Günefelda pſchinjeßła. Po nich je „Bremen“ 2000 **ſtopow wyſoko leśał, ſo by mały pſchi Nowofundlandiſkim brjohu pſchešwinył.**

Hdyž je tónle pospyt jako njemóžny ſpóſna, ſo **„Bremen“ ſaſo hač na 50 ſtopow nad morjo puſchezi,** ſdyž lětarjo ſaſo do wyſoka leśeńu, **dźiwaju lěkna krajinu** wopſchadaku, potom **rěku** a poſpóſchno **wyſoku horu,** kotruž pſchełeśawſchi **wobſtwěrdźaju wěju na Greenly Islandźe wobkładachu.**

Newyorkſke nowiny ſu wobrazy **nahłeho wyſokeho ſtaćeńa brjoha** Greenly Islanda pſchinjeſłe a na **ſtrach** poſkaſuje, kotryž Bremenez pſchi troſchkim niſchšim leśeńu hrozeſche, mjenujcy ſo by do ſkałow, i mjelu ſawalenych, ſaleźał a ſo rozſkył. W ſchtyrjoch hodźinach, hdyž **wobſtwěrdźenje ſapraji,** kotreż baron Günefeld podarmo ſpyta wuporjedźeć, ſo **„Bremen“ wot ſwojeho kurſa 400 mil k połnocy wotkaſ,** kaž ſo pſchi njejadkim ſaſtwěrdźenju elektriſkeho wobſtwěrdźenja ſpóſna. Hdyž ſwitaſche, ſo „Bremen“ poradźi, ſo ſaſo k wjeczorej dźerżeć, ja to pak **wěſte do okana pſchendźe,** tak ſo możeſchtaj Köhl a Fitzmaurice jenož **ſ najwjeſiſchim napinanjom zadźerżaś, ſo „Bremen“ do morja njeſleća.** Wſcho hromadźe je „Bremen“ 36½ hodźin ſ Iriſkeje haćź do Greenly Islanda łećał.

*

Fitzmauriceo leśenje „Bremena“ wopiſuje.

Wožebity wopiſowaŕ „Canadian Preß“, kotryž je ſo ſe wožebitym lětadłom do Clarke City podał a ſo ſ Fitzmauricom roſtrěčał, je wo tym ſłědowazu roſprawu telegrafował: **„Lětadło „Bremen“ je ſo jako wuſpěšne wuprowadło, a** jeho wobkładka ſo ſa cząſu prěnjeho dźeła leśenja nadjźeſe, ſo **w poſtajenym cząſu do Newyorka dołeźi.** Wětry běchu **ſ wobrěda pſchichodne a dobra ſpěchnoſcź po nim dowjeſ. Hdyž pak běchmy nětdźe 900 mil wot Nowofundlanda ſdaleni, ſo wobſtejnoſcze pohubjeńſchichu, mjes tym ſo ſo nóz pſchibliži.** Storhnychmy ſo do **žněhowego mjeńcza,** kotryž lětadło tam a ſem honjeſche. Napſchećiwnym wětr „Bremenej“ wobarasche, do prědka leśeć. Potom **bě** jón **wětr wot ſady ſtrabny a do kola wokoło wjerćeſche,** a ſkaržo pſchiczinu ſpóſnachu, kotrejž dla ſu lětarjo prjedy nich ſnjerćeć w morju namakali. **Wětr pſchecźo bóle pſchibrańſche a ſłónčnje tajkeje žylnoſcze nabu, tajkejeż njeběchu jenoż wotzakali. Schtyri hodźiny lětarjo žeby myſłachu, ſo ſu jich poſłednje wokomiki pſchiſchłe.** W tymle ſatrachowanym wojowanju pak „Bremen“ dobu, hač runje jara pomału do prědka pſchińdźe.

*

S roſprawy knjeżny Ferrijez.

W roſprawje knjeżny Gretty Ferrijez ſ Grenfelliſkeho miſſijonſtwa wo pſchihódźe „Bremena“ na Greenly Islandźe, w nowinach „Times, Globe and Telegraph, Journal“ woczičhanej, ſo dale praji: **Miſſijonſtwowi dźěłacjerjo ſu ſ dźiwjeſ ſe nowſkimi pſami 15 mil daloko jeli, ſo bychu lětarjam haſpodliwoſej miſſijonſtwa poſkiczili.** Mładźeń „G. Cain“ je ſ Maurayu Bayu njedźeľu popołdnju pſchiſłe, ſo by pomoz pſchinjeſłe. Wono ſo do Murray Bayu wročeźi, ſo by nowy podſtawk a druhe narunanki ſa lětadło pſchinjeſło. W mórſkej wužinje wjele ludu leži. Schtyrjo muzjo ju njedźelu ſ Floverscove łód pſchekročiłoj, ſo bychu powěſce dojtali a „Bremen“ widźeli. Jim je ſo dowolilo, žeby lětadło wobhładaco.

Kaž Newyorkſki bureau Grenfelliſkeho miſſijonſtwa pſchiſe, je knjeżna Ferris poſłednje ſchtyri ſymy pſchi ſamotnym labradorſkim brjohu pſcheſchła. W lěžu ju tež lětarjo wuſpytuja.

Sakſki ſejm.

Sakſt ſejm je ſo ſchtwórtk ſnowa po jutrownych próſnikach ſhromadźił. Najpriódzy mějeſche wo namjeſze ſocialdemokratow a kommuniſtow wotkłoſowaco, kiž běchu ſnowa **namjet na roſpuſchćenje ſejma** ſapodali. Namjet bě ſo ſ 49 pſcheciwo 45 hłoſami ſaćiſnył.

Na to ſo wudowki ſa ſtatne miniſterſtwo, ſtatne notariy, ſtenografiſki krajny haunt, evangeliſko-lutherſku krajnu zyrkej, katoliſke duchowne wyſchnoſeſe, kujtawoju ſa ſchulſkich nowinarjow, wohłuchnjenych a cźeſkoſłyſchazych pſchiſłuſchnikow, wobſtejnoſcze ſa ſchulſke wěcy a ſa ſtatne miniſterſtwo ſa dźěła ſo wudaw

Japanskeje pschećiwno žamoſtatnoſći Chiny a Pschećiwo njedźerženju ſrěćenja wo konzeßiji ſa połodnjiſchu mandźurſku żeleſnicu protestowaćz a wupraſenje wopſchijećz, ſo je chineſkemu knježerſtwu njeměło, ſ Japanſkej jednaćz, kaž dołho wobſtadźerje traje. Sadź ſo chineſke knježerſtwo teſ na Swjaſt Ludow wobroći, je hiſchcze njewěſte.

Dotra k japanskim wólbam.

Kaž ſo ſ Tokia powě, ſu kobuſtawy wótźelnikeho ſwjatła Kokuminkai tſjoch politikow bliſko města Osaki morile a wjeſoch druhich kraſile. Jedyn ſe ſtónzowanych ſe pschi pośledńich wólbach źiwje ſa liberalnu oppoſizију dźelał, čehoż dla jeho ſajachu. S ſajſtwa ſu pyſchećiwniſchi, policija winowaſche, ſo je jeho w jaſtwje kſundowała. Wěz bě wulku kedźbliwoſć nadeſchła a oppoſizija chźyſche ſo w parlamenće jeje dla hórſchicz. Mińiny wjednik ſjednoczeńſtwa Kokuſinkai tohodła póndźelu wjeczor ſ pjećimi wobroćenymi pschiwiſowarjemi ſ ſtónzowanemu pschiſłuſe, kotryż ſo runje ſ pschećelemi ſwojeje ſtrony roſrěčowaſche a nanajeńſtwo, ſo bychu ſo wſchelakoſkeje ménjenja ſ roſrěkowanjom wuſnuli a wurunale. Khdyž ſo nantjet wotpokaſa, wjednik ſjednoczeńſtwa Kokuſinkai ſwojich pschewoditkow namołwi, ſo bychu ſo do politiſkeho wjednika dali. Potom ſo nadpadnikja ſami policiji ſtajichu.

Ze Serbow.

Bjajownica.

Pjatk 20. jutrownika.

Sulpirja — Viktora.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1".

† 1881 Jurij Miklawš Wawrik-Jězorka, póſtſki diſ[illegible] na wuchodźe w Staroſtrodźe (Altenburg), [illegible] najrjeńſi póſtſki ſekretaŕ w Kamjenicy, [illegible] wjele łět direktor w Krimičawje a Staroſtrodźe. [illegible] rodźeny z Jawory pola kłóſtra Marijnejeſ[illegible]dy. Jeho mjeno wostanje w Serbach tohodła, [illegible] ſwojim wopomnjeću, dokelž bě dobry [illegible] ſwójbne, kotryż wſitko, ſtoż w Serbach [illegible] nowcho ſta, ze ſkutkom ſćedriwoſće [illegible] Bě leſe wot 1848 hiž porjadny ſobuſtaw Macicy ſerbſkeje a ſtajny čitaŕ wſitkich [illegible] pedpjeraſe też wudaće H. Zejlerowych ſpisow a twarjenje Bačońſkich kſyžow, hdźe wobſtaſaw Towaŕſtwa Pomocy za Serbow. Wjacy ſebi zawěſćo wot ſprawneho [illegible] hiž je ſebi ćas ſiwjenja ſwój khlěb w cuzbje [illegible] dźełał, ſudźe njemóžeſ. A kelko zdźełanych [illegible] w jich je, kiž ani jeničkeho ſerbſkeho ćaſopiſa [illegible] njeſłaja, a kiž ſa ſwój narod ani njenjeźka njewopomina.

† 1923 dr. Jurij Pilk w Drježdźanach, ſtawiznaŕ a kompanija.

† 1888 Jan Korla Rjeńč, wobſtarny faraŕ w Ketlitzach.

1907 załoži ſo towaŕſtwo „Adolf Černý" w Prazy wot Jana Bźela a Jozefa Paty k póſtowanju duchownych pomałow.

1921 hrabje ſo Slodońkowa Jara „Napoleon" w Budyſchinje w Krónźe.

1920 załoži ſo w Budyſinje ſerbſke towaŕſtwo „Nadźija".

Powitanje.

Tam přede wsa blizko při pohrjebniſću,
Ja tam znaju ſawotnu khěžičku,
Tam kěrje pod wokniejkom bozowy ſtom
W lěće z wonjenjom napjelni cyły dom.
Na bezn tam koleba ptačatko ſo,
Wene łěta a pika wo wokniejko.
Pysk wołowrja hłoſej tak lubeznemu,
Što to ptačatko ſpěwa, ja rozumju.

Ci pomilaj Bóh, knjeżna, twój ptašik tu je,
Ruče wokniejško wotewř, će witać chce.
Twój ptašik tón drobny, kiž lubo će ma,
Je ſo wróćił zas, poſłuchaj knježnička.
Je wopuſćił krajiny připołdniſe,
Je tam ſpěwał wot twojeje lubośće,
Wot twojeju ličkow tak čerwjeneju,
Je tam ſpěwał we wjeſelom kérluſu.

Mikławš Domaška, 1853.

Přiſłowo: Njeſchi kóždy ze ſwojej motyku kopa.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 736, hygrometer +7, thermometer wo dnjo +8. Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 737, hygrometer —2 a thermometer w nozy +2. Wuhladny na pschećenjaze wjedro. Njeje hiſchcze žanych ſnamjenjow ſpóznaćz, ſo pschećenjaze, ſchorjaze a hrube hapreſſke wjedro bórzy powiſchi. Wječera wjeczor wokoło 5 hodź. cźełnjeſche pſches Barlin krótke ale cźęſke njewjedro. Na 10 njeſchiſchnjow dołho leżeſche na hańach toſſta cźma. Pola naſ ſtyſchachmy ſo wokoło 7 hodź. na 1 ſtopń hrimnaćz. Hrimanja na naſze drjewo pſchywodźaja nam pſchećo jaſno dalſchu ſymu. — Jutſje ſobotu ſkhadźe ſłónčko 4,53 hodź. a khowa ſo 7,16 hodź. Měſaczk ſkhadźa rano 5,44 hodź. a khowa ſo wjeczor 10,31 hodź.

— **Kradnyli ſu** w nozy na 6. hapriſce 1928 ſ jenje ſahrody ſady jaſtwa I 5 wyſokich rózowych ſtomikow a 1 kakaćkowy ſchtomik. — Dale ſu kranyli w nozy na 19. hapriſce 1928 w wokoliniu ſ dobyćzom do kuricnja 3 běłe, 2 ſlěbrokrejſtajtej a jenu cźornu koloſch. Pabuch je kuch pſcheſ kuricnjom ſarěſak. — Wo wěſowne ſdźelenja proſy kriminalne wotdźelenje w Budyſchinje.

— **Pſchiſijewjenje pacjerſkich dźeći w Budyſchinje.** Roſtworjowanje pacjerſkich dźeći ſtanje ſo kóžda we wodźe ſwj. Pětra w 6 duchownowaſnyſchich wokrjeſach, kaž hižom loni. Staršchi nowych pacjerſkich dźeći ſu pſchoſeni, ſo bychu ſwoje dźeći wokſahinſzy w pośledńim tydźenju hapriſce, ſchtwórtk, pjatk a ſobotu, wot 26. hać do 28. hapriſce, pop. wot 4 hać do 1/27 hodź. pſcheſ duchownoho ſwojeho wokrjeſa pſchijeſewiſi. Kſchcźeńſke wopiſmo abo ſwójbna kniha ma ſo pſchi pſchijeſewjenju pſchećiwołaćzej. Ma-li pak něchtó wobſebje pſchijeſiſi abo pſchejeſa, dha móże ſwoje dźećo też pola druheho duchownoho, haž ſwojeho wokrjeſneho roſnowjeſowaćz daćz. Naležnje pak ſo proſy, ſo by kóždy ze poſtajeneho cźaſa dźerżał a ſo njeběh ſwoje dźeći ſamo k pſchijeſewjenju połkaŕ.

— **Pſchenoſowanje laſtojećkow w Sćerbiſim Domje.** Saudźenu nóź je ſyła laſtojećkow na ſymu pucźowanju w leżewoſći Sćerbiſcheho Domu pſchenoſowała. Wječera ſchtwórtk wjeczor wokoło 6 hodź. wone pſchiſłećachu a ſo jędnachu ſo na powjas, ſiž běſche nad altanom mjes prědnim twarjenjom a ſerbſkej kuhiježiſchćerinju ſcźełnjeny. Pſched ſymnumrěćzom ſo ſ tym jaſtilarku, ſo ſnajne rii hromadu ſedźachu a tak ſo mjes ſobu wobrjewjachu. Dźeńſa rano w 7 hodź. podachu ſo laſtojeźki, kotrychž běſche runje 30," na dalſche pucźowanje.

— **Sſiwobodne njejaſowe jěźi (Freibant) w Budyſchinje.** Sſobotu 21. hapriſce, dopołdnja wot 7 hać do 9 hodź. wotedawa ſo ſyre hołowjaſe mjaſo, punt po 40 pj., ſyre ſwinjaſe mjaſo, punt po 50 pj. a parjene ſwinjaſe mjaſo, punt po 50 pj.

S **Bukez.** Njedźelu wotmješe ſo w naſchim Bożim domie zurkwinſka viſitiazija. Rano we 8 hodź. budźe ſerbſka Boża ſłužba, na kotrejž knjes wyſchſchi farař Domaſchka nam w maćerſnej rěcźi preduje. Dopołdnja 3/4 10 hodź. na němſkim kemſchenju preduje pak knjes ſuperintendent Frankа ſ Lubija. Sſerbſko. wopytajcze prawje bohacze Boże ſłužby, ſo by ſo dopokajałe, to Bukezanjay Sſerbja lubuja město, hdźež Knjeſowa cźeſcź bydli. Zyrkwinſki poſawniſti thór ſobuſtutkujetaj.

S Kotez. Póndźelu pſchi ſwobotſka ſchulſkeho rozwuczowanja ſahałała ſchuſſki wjednik. Knjes kantor Hofer, knjeſa wucźerja Hermanna Lippерta do ſaſoſnjuſwa. Knjes Lippert, kiž bołkal někotre łěta we Luhowcźanach ſtarſche, je na měſtno knjeſa wucźerja Bäcka ſtupił a ſtaniſnym dnju buchu też małe ſchuſſke dźěći do ſchkoleho ſjednoczeńſtwa ſwjatoczńe pſchiwźate. Tón ſtaſupi do ſchule 15 dźěći, 10 hołowm a 5 hołown. Kotez je 6 hołzow, je Jarkow 1 hołz a 3 hołzy a Ja 3 hołzy a 2 hołzy. Po ſawodnych ſjowach ſchuſſke wjednika a po wotbrjewu pſchijimanſkich formalitowm bu tity roſdźelene, na kotrež dźeſe ſu ſo małe pjerwe hižom dawno wjeſkelile. Jara ſwobodne pak běſha bołe ſo wſchitke dźěći jenoſ wulke tity ſoſtachu, ſchtoż ſebi wucźerjo hižom dawno pſcheſli. Jako běchu ſu boſnjećzki we ſwětłowobrazach wobhładałe, naſtajeſo ſo mali ſchulerjo ſa ruki maćerje dźerżo domoj.

S **Kamjenza.** W Kamjenſkim veterinarnym wokrjeſu bu w pśenim ſchtwórćeſtwje 1928 porjadnje wobhładan a ſarěanych 76 wołow, 100 hyłow, 774 kruwow, 65 młodych howjadłow, kiž běchu pſches 3 měſaczy ſtarſchi, 9119 ſwinjow, 339 koſow, 53 koni a 12 pſow.

S **Ruſchizy.** Póndźelu wjeczor je ſo tu na ſtaſu druhy cźęſke njeſbože ſ motorſkim kołom ſtało. Motorowy koleſaŕ ſ Kinicza ſhubi knježſſowe nad ſwojim kołom a je jędze do ſchtoma. Bjes wódawa leżo jeho namałachu ſ automobilom do Kamjenſkeje khorownje dowjeſchu. Sće ſwojeny pjecza njeje ſwójby był.

S **Klětnicy.** Tudomna dobrowólna wohnjoſtwa wobora wotmě ſandźenu ſobotu ſwoju generalnu ſchromadźiznu, na kotrejž ſo wobſebje we 25ćetnim jubileju jo naſche, kiž ma ſo 3. junija ſwjeſeźić. Na wulki ſjeſeſeńſi ći cźaſ, na kotrymž ſo teſ ſwjeſeńſke wody wobdźe, ſu hižom pilnje pſchihotuja. Saſtawołeni ſu wopalny wjeſoł Jenež a zoſe pſchedſydſtwo. Wobora poćeſći ſwojeho pokładnika Wójtu a gratulſchira a wjeſnjanoſtu Eiſe leitera a pośłehny ſo ſ mějnjom.

S **Wukrancźicy.** Póndźelu rano wokoło 5 hodź. w naſchej wſy hjeſ mała ſchłodny woheń wudyć. Pola dźeſerja Arnoſta Nowaka ſo poćza na łubi domjeſho paleć. Wjeſnjan. ſtaj nimo pſchijidźe, ſo kuru dobłada a wobdźerjeſ wubudźi. Tak małoſchu woheń hiſchcze ſaleź, pſchedy hać ſo dale roſſěrći a wjeſtkim ſchkodu naćzi. Wobnjowa wabora njetrjebaſche ſwojich ſtrowjeć. S koſtjeſ pſchićźuny je woheń najzał, njeje jnate, mjnja, ſo je ſ pſchekorhnjenjom elektriſkeho pruda abo wobſchkodźenym wotnjom wuſchoł.

S **Worſchećo.** Kak ſtrašnjje je, khdyž ſtarſchi ſwojim dźećom, wobſeſe hołzam, ſamym pucźowaćz bodźa abo na ſydźnej hodźinje do ſuſodnych wſow ſeźeć, pokaże jeſchowaty pſchipad. Mjeda hołza, kotraž běſche rano jahe do Mikowa pſchijěła a někto pſchi ſtanja ſ Worſchećzi a Wukancźicami bźeſche, widźeſche nadobo, ſo autowoſći ja nje pſchijeſdźe. Auto jaſta a mitſkajedźaſe wołom nanoſowaſche hołzu, ſo by ſobuježa. Koźa ſtekny pad do ſtka a wotaſta wo ponez, pſchećoź ſ auta wuſtupi mužſi a puſchći ſe ſe njeſ. Auto jawoŕeſ ſo potom ſ Mužakowa. Dźećaceſtu, kotrěſ ſ dźěła pſchińdźechu, ſu dźe wo pomoz kompanija ſo ſcheli, njeměźachu pak kunjawy dla ſpěſnoć, ſ kotreje ſtrowy wotkaze pſchikhadźa a ſdźe ſe auto jěź. Dźećaceſtowe da da ſu zuſo pſchećetali hołzi pſchejeźeźahać.

S **Wjelcźeje.** Njeſbože ſ motorſkim kołom ſta ſo ſo ſtaſu dopołdnja na Khrjeſowſkej dróſy. Motorowy koleſaŕ ſe jěźe, jako dojſ[illegible] pſchećeſćźnjeſ do ſchtoma. Koleſaŕ ſo ſtani[illegible]ſchkodźi. Jomu běſche kolo teſ powalilo. Na tu [illegible]ejbożu je ſona wina. W ſamſtrowm wokomiku, khdyž [illegible] motorowy koleſaŕ ſonu ſ ſowje ſtrony pſchećeſćźnjeſ, jako běſche hižom pſchedy ſatrubił, je jěźe ſona teſ ſe ſwojim wojnjeſkom na ſowo, měſto ſo by na ſtrawej ſtronje waſtała, kaž je prawje. W jaſtinje we ſtojeſe ſrědźeſkeho wobkhoda je, ſo maju teſ pěſchi ludźo poſtajene wobkhadne prawidła wobdźeſowaćz.

S **Kuſrowy** pola Khaćejbuſa. Pola tudomneho ſtatnja Lemy je jena ſauza 18 proſaſowo na ſwój pſchiſłuſeſtwo. To ma wobſebjeſe rjany pſchiroſt na ſłoze.

Se **Zylowa** pola Khaćejbuſa. Hižom 13 měſaczow dołho ſo w Zylowje njeje wjazo paliło. Na to ſu ſo

Marica a Hanica.

Roman.

6] (Pokrjećowanje.)

Wonaj ſo ſymnyſchtaj. Měſko, khdyž pał ſwěła na wobliču Zowieje tu w cźornej drałeje padaſche, wuhlada wón nurdrej wocź, wſyn khutne, kaž to wokomitu wotpowědźowaſche, a tała niz potulena. Bjes mocźeſchinow ſe jeje wołeźe, jenaž ſeſchedźiwe wloſy a trochu wotradźej ſizy pokaźowaſu łěta.

„Najmilośeſźiwiſcha hrabinka, mojach ja ſwoju winowatoſć, nětko, khdyž ſnaćm ſaſo do domu ſaſtupjeć . . ."

„Dom je ſ waſchim wobſtejeńſtwom."

„Ale dom mojeho nana bě mi ſakajany."

„Zaſo ſchcźo ſnu ſpytała, waſchoho nana pohnuć, waam dopſaći. Na njeczujach ſo teſ wotrjewinjeſu, jeho ſmjeźeć, khdyž běſche waoje połoźenje tola cźęſke a kofwoźne."

„Na tom dej běſchcźe wy tola ſanta wina."

Jeze wocźi ſłožiſchcźej ſo truſe na wotpowětwarja: „Haj, khdyž tak cźeſće — ja bźeh wina, wěſe. Ale ja bych druhi ras runje tak cźinuła." Wona łahodniſcho pokrazowaſche: „Bych pał ſo waam najprjedy wutrabuje dźałkowaći cźuła, hrabja Meinhardte, jo ſće pſchiſchoł a mi taſiłu roſmjeu jmožnił. Ja ſnu wot toho jara huuta. A ja ſo cźiu bóle wjeſełu, khdyž tutón dom wopuſchcźu —"

„Proſchu hrabinka, ja waſ trajch njeſmjeću. . . ."

„Doktor Kaſter je mi to praſił. Ja ſnu teſ dźałkowna ſa to, ale ſnu hižo łapałkowała. Sſym jenaž hiſchcźe tu, dokelž ſo nadźach, jo naźu waam Kochuſowu hěſo ſanta pichepadaeź, waam, ſnuej, ja, maź."

Hrabja Meinhardt ſo polhwaŕi: „Moja wboha maeź wołpaczuje hižo wjele łět we ſnowim rjeźe. A wona teſ ſo bołi ſwojeho muža."

Hrabinka wotmołwi zyle jměrom: „Wźe, a to ſo mi ſamu pſchećeſće, pſchećeſć nichó tu ſamoho wołſanja ſe ſtrany mojeho muža, kotrehož druha ſona ja bźh. Ja njeſ[illegible]ſnym ſo — łaž ſo ſdaſze někotſi ludźo mnja — do ſwójby ſo pſchińdźeła. Nź, ſnym waſcheho nana mała, dawno pſjedy hać je wołjenjeny był. Wón bź tehdy we Wiſnje w miniſterſtwje a ja bźh mała kontteſa. Pola naſ wobſtejeſeſe njeběźbu runje bſyſchcźeſe. To pſchińdźe waſch nan, roſumuj, ſhutny, i ćeſtkim cźeſom, na wocźaſku weſeſe kaſiery. Ja horjach ſo wſcho. Ale jenaž to pokaſaeź — nihdy niz. Wón ſo ni bliſcźeſe. Bź blifo tomu ſo wupraſiće. Tu pſchuj jenaž jedyn jeho tewaŕſch we kontteſach, „kiž laſtowanje pytaja." Pźchi pomaju, kajkuj ja ochnjeſ nan, bź to ſuſeſom je ſnamjenjom, jeho wotpokaſaeź. A hdyž ſo wón nje pnaſheeź pſchińdźe, wuſnaźach ſo jemu. Wón wet toho cźaſa wjazo ſ nam do domu njeſchińdźe. Skrótka — potom je ſo waeſh nan wojenił. A potom wumrě mój nan a teź moja ſeſtra. Mój ſnuaſ mi pomńaſche, a ja to pſchijimowach, tola bórzy teź to wſabwoſta. pſchetoź jeźeſbe daźa dyrbjoch bźeź ſ naſtaźnym moje ſotry. Ja prajach ně — pſchſcho ſchodźa ja — a to dźe móże ſo ſ ſnjerſchnjemu cźłowjeſej ſnuźnjene bźeź jeſdaeź — po dwaceſi łěach hiſchcźe na waſcheho nana myſlach. Wot wotpokajanja ſa ſwata njedach pjenjeźy bźaeź. A tu ſo mi hubjenje wjeſeźeźe, kaź móże ſe jenoſ ſhubeź wołſtaeź kaeźeſaſ ſcź. Bórzy potom pał wumrě teź mój ſwak a poſtaji mje ſe dźeźjeźelu. Ja ſuch ſamóźity cźłowjeſ a njetrjebach ſanoho ſaſtaranja wjazy, dołka ſanoho niz. Tu jenoſho daja ſaſtupi pola mje we Wiſnje waſch nan a praſeſhe ſ ſrótka: Sſym wudowź. Běch jara jbaźeſnu, njeſjym jenaž wjazy na waſ myſlił, ſ toho cźaſa ſo ſ Wiſna wotreźeźech pſched pjeć a dwaceſi łěami. Ale ſam ja njewutrojm, runje tohodła, dokelž běch tak, ſboſoſnje wojenjeny. Mojej ſnuaj ſtaj wobaj preź, a ta małatka. . . . . Nó, hrabja Meinhardi, to druhe wſchał wźeſće!"

Njmale trjeſedy narras mějeſche a jeje wocźi hladaſchtej na Meinhardta ani jo by njejmnikaſta: „Mój ſo hamdom ſrjeſchnacź. Njeſjym taſka ſónſta, ſiž ſo kleſkow boji. Je jeniczke, ſchtoż mělo nam ezłowjetam ſe ſubuſtom ſhoſ naſche ſwěźenuje. Teź ſe mi njěſchto, ſchtoż waſch nan we kobje wuſpěźowaſche, wabjaze: dźeſco ſjoes maeźeje a, kaź ſo jda, po njewěſtjum puczin frocźaze ſrosnunej ſónſtej wu kuklowaeź. Mi ſe to radźiło njeje. Nadźijomnje radź ſo druhim. Sſ krótka, tak ſjym ſem pchſiſchła."

Hrabja Meinhardt ſtanu. Khdyž ſo jej bliſcźeſe, ſo ſo teź ſcźerna poſtawa, kotraž nětko, niz wjele njeſchła hać wón, pſched nim ſtojeſche. Wón rjekny jenaž to ſe nicźke ſłowo: „Mama!"

Wona wotewri rum, wokomik dółkujchcźej ſo jeju ſtej. Potom dyrbjeſche jenu druha ſona jeho nana dołho potrećaeź wo poſłednich hodźinach, dniach, łětach. Khdyž ſ njej ſ ſnjerſtnej jſtwi ſwojeho nana dźeſche, ſchtoż je ſam. Hałſe ſwonka ſo jaſo ſetkaſtaj, a ſ dźałkowanym ſnahladanjom mytowaſche wón jeje nězne cźiſcźe. Potom projeſcźeſe ſłužownikow wopytaeź ſ njej hromadźe, — a njech teź trochu ſo dźiſo — ſapſeeſe ſłowo „mama," a je hruſeeź pſched hndźimi, kotſij ſawěſce wo ſjwótnej ſnuaſe wjazy hiſcźeſe wódźach hać ſchtóſkuli ſ wobdźeſowanja ſamych. . . . .

K wobjedu bź Meinhardt jaſo deſeka w hotelu. Sboj rumiſchtrej je zuſymi ſłowami wo ſhćirednej maeźeri zwobraźiſe, cźiniże the tón wobwmſkline wobliczo: „Meinhardo ty ſy ho narźeźeź dał!"

Tola ſtarſchi bratr ſo njenjerſnſche, ale ſaſchłi ſcźi, ſłowcźka niewoinowiwſchi, zigaretu. Poldi ſrěbaſche cźiſu wół: „Taj mi teź jenu!"

„Ja cźi ich nětchto pośeſlu, Poldi."

„Nó haj, radźuje pſchińimam, Dźakuju ſo. Khdyž ſo ſy to wulkonaeźwy. . . ."

Ale Meinhardt njewotmołwi. Wſchitke jeho mnjſle běchu w Gollanje. Wón wja ſwojeho bratra la ruku, a halle hdźż w elektriſkej ſodźeſeſtaj, kiž do Lany ſodźeſe. Ida ſo, to je wetſcźił.

(Pokrjećowanje jeźhuje.)

...łowanjo njemało hordži. Tola tole wšdaže by we ...ssog na zjedu bjes maka žwój konz měto, pschetož krótš... ...o potrjeboa wopuschczi hóscž tudomnu korczmu. Sa ...n dźiche druhi hóscž ſ korczmy, kiž mějeſche ſtarosćz ...n žiwe koło, kotrež mějeſche na dworje ſtejo. Druhi ...rodežiwowaſche, kak žo prěni w hróžni ſhubi. To wo... ...ezał druhi hóscž korczmarjej, tón pak w žaymym wo... ...mu njemóžeſche wotelicz a pósłka žuſzodowemu žynu ...e hrožnje. Sſuſzodowy žyn namaka w hróžni pichi ...ołaſtu klomy, kiž žo hižom palcke, naſpomnjenemu ...Món ſhrabny walcžk a cžišny jón do dworа. ...Chcžach mjeniſchinow poſdžiſcho drje njechychu hróžeń ...wulkowacž mohli. Ssylnje podhladneho hoiſcze ...ja žo ludzio nad tutym podawkom roshoriti.

S **Lischkowa pola Khorežebuſa.** W nozy na wutoru wo... ...1.12 hodź. nadpadniły njeſnaty muzſiti holsn ſ Lischko... ...nedelsko Deſchanka. Holza běſche pohodlnju w Khorže... ...ma hermanuh pohyla a na domoj puczu w Deſchanku ...hermanſke reje wopytała. W naſpomnjenym cza... ...ſche hoza ſ někotrymi ſnatymi domoj. Jako wona ...ja tamnuhi koleſarjeni jako pożledaja jédeſche, ...ny na nadobo njeſnaty muzſiti huydom ſa Deſchankom ...puczu do Lischkowka w lěsu ſ kola a rjekny k njej „Koko ...a potom mózeſch hicz.“ Holza wo pomoz wołaſche a ...ſami koleſarjo jeje wolanje ſłyſchachu. Pachołaj ſ Nada... ...ſhwatachu ſa nadpadnjenej holzy na pomoz. Nadpad... ...mjeſche žo huydom ſ prócha a ſhubi žo w cžmowej no... ...ži we lěsu.

S **Lubnjowa** w Delnjej Lužizy. Sandźeny tydzeń poda ...o ratar F. ſ Wobolz pola Lubnjowa ſ polnym cžołmom ...ſchiſtwo domej. Sšyhły wichor pak je jeho cžołm powróżił, ...wrać a jeho džowła pod cžołm pschiſhudżeſchtaj. Dokelž ...e njeſchodo rnuje na Goroſchowoje ſta, kotraž je najſilniſcha ...a Sprjewje, hroſeſche wobéma ſtrach ſatepjenja. Na... ...ſ ſo jónkrjenje ſ wulkej próżu poradźi na cžołm ſalécz ...a ſ ſwoju džowku wutkowacz.

Z Łužicy

* S **Korjenja.** Pondźelu ſaſtupi do tudomneje ludo... ...ſkule 50 džeći, 27 hólzow a 23 holzow. Sdobom ...ſpocža ſchulſti wjednik wuczerku ſaſtuperku knjeżnu ...ſchtowéj na nowe wožnje wuczeńſke měſtno.

* Se. **Schérachowa.** Schérachowſke dwórniſchczo mje... ...ra ſo pa hantiſkim wojſewjenju wot ſajwobſenja léchcheho ...ſchcha plana (15. meje 1928) Schérachow-Korjeń.

* Se **Schérachowa.** Do tudomneje katoliſke ſchule ſa... ...ch pondźeln 58 džeći, 36 hólzow a 22 holzow. Knjeż ...ſchtoł direktor Rökler džeći pſchija. W evangeliſkej ſchuli ...ſkeho knjes ſchulſki wjednik Heymann: 22 džeći, 6 hólzow ...15 holzow.

* S **Kinsbórka.** W nozy na wutoru ſu ſo padniſchi do ...domneje Dilérnje dobyli a zrobu a wjeſchi pjenjes kradu... ...ſ. Podobne padniſchtwo je ſo minjeny tydzeń w Khójcžu ...ſko. Tohodla ſebi myſla, ſo ſo tu wo ſamžnych padnu... ...ſchi jedna.

* S **Rychnowa.** Po ſydomkatnej ſłužbje w frońzowſ... ...ſtu wróći ſuſzoj je ſo dekorater Gerhard Peſchel domoj ...ſcžił. Młody muž je w ſwojim cžaſu dobrowólnje do ...ſke ſuſzoj ſaſtupił.

* Se **Sporjeja.** Na tudomnych wikach ſu jenej wiko... ...ſcy **wobrazu** bjeſzacžhrivnowſku papjeru natyſli. Swéſ... ...ſchi **pak** ſo njeſhodſche, hdy a wot koho běſche dowopjenk ...ſtom dóſtała.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Kötzſchenbrody.** (Piſched kwaſzeni do ſmjerſcze.) ...Dippeldorfje je ſo 30ſtnja ſtuzobna holza, kotraž dyrz... ...ſche ſo bliſche duy wudaſcz, w jenej ſahrodze ſa wiſcheń ...ſkowſchtwa. Jeje nawoženja, kiž běſche ſo nju pſchiſchoł, ...e mocnje wijazo namaka. Schto je powſchitkownje cže... ...ſtaru holzu do ſmjerſcze ſchnalo, njeje ſnate.

* S **Vorny.** (Straſchna namakanka.) Schwórſk po... ...ſcžnu namakaſchtaj ſchulſkej hólzaj w jenej hlinjanej ja... ...ſe lětaſtich cžeł ſ karluſchu. Hólzaj ſpóſnajſchtaj na ſhoże, ...ſ jtroſchnu namakanku je a wotedaſchtaj ju na polizaj. ...eje hiſchcze wuhladżene, ſchtó je namakanku do hlinja... ...ſe jamy położił.

* S **Kamjenizy.** (Cžežke njeſhoże ſ automobilom.) Wu... ...ſ wjeſzar ſajwadźi naſkadny automobil, na kotrymž ſu ...ſchebny jedźachu, do kamjeniſkeho wobłożenja Beckerowſke ...ſcha pyſches rěku Kamjenicu. Sſadżenje běſche tak ſylne, ...automobil wobłożenje pſchelama a do wody padny. Wjed... ...automobila na měſtnje mowny leže woſta. Daſſchej ...ſchi ſajſ woſtoje, muſſi a ſónſka, ſ kojſchinu ſranje... ...ſeni wotedżeſchtaj. Po detalnych wuſſledżenjach je ſchofer ...ſkoże ſawinował, dokelž je pſchepiſchnje jel.

* S **Halſchtrowſkich kupjelow.** (Pſcheproſchenje ſkła... ...ſo pyſches ozean.) Direktija ſaſtiſchi ſtatnych kupjelow we ...alſchtrowſkich kupjelach a direktija lékowarſkeho hotela ...ſ Klarkow pyſches ozean, hejtmana Köhla, ſwobodneho ...ſka ſ Hünefelda a kommandera Fitzmaurica, ſ ſchtyri... ...ſchedżeſtemu pſchebywanju w Halſchtrowſkich kupjelach ...ſpreſtejej.

Što so w młynje stawa.

Kóždy ſnaje młyn wot wonka. Wón je cžaſto ro... ...antiſki a pſkany pſchidawk ſa lubohnu krajinu a toho... ...ta ſo wo nim wſchelakore baje a pěſni. Schto pak ſo ...jenja w nim ſtawa, wo tom jara malo ludzi něſchto ...e a ſnaje.

A tola je jeho dźelo a dźelo wilnych a wuſtojnych ru... ...ow w nim la naſche bycže ſ najwjetſchim wuſnamom; ...idoſcz pſchihotuje nam muku ſa wſchédny chlěb.

Tuž drje je hódno, cžeſtne młynſke rjemjeſło ſebi ...o trochu bliže wobhladacž.

Rjemjeſło! Je dha biſchcze trjeba, ſebi tole ſłowo ...a huby wjacz? Wſ cžaſu, hdyž ſo wſchitko pſchihotuje ...wulkodżeſu“ („Grozbetrieb“) modli? Njeſſymy-li we ...ohe wumjeſtſtwo, hobrſtwo, wumoženo a pewak wy... ...ſtwjenego nutrnoſtwa žiwi? — To bohe wulko... ...ſkowe bjeſpomyſła a mukowych wonrunow?

Njedźiwajcy wſcheho pak je hiſchcze wjele młynkow, ...kotříž maja ſo proſcze ſa rjemjeſlnikow a ſ cžeſtnej rje... ...ſnjej Němſkej hiſchcze nědźe 30 000. A woni chodźa ...ſiwi być?

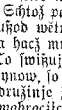
Sſnadź budźeſch ſ trochu ſajtmom cžitacz, ſo ſatſti band), kiž je pſched nic zyle dwěmaj ſkótomaj do žiwjenja. ...rjemjeſnju ſo wuſnawaſchi ličži, haczrunjeż hiſchcze wul... ...ſakſke worſchty njeſajſne w ſtronu ſteja.

Je potajſim tola hódnje, na tajti roſcherjeny ſtaw dźiwacz.

Nětko ma wón wěſo wulkeho pſcheczijwnika. Nowoc... ...ſajſne wulkomlyny ſu roſumne, žebi njepomérnje ...wjerſchu płaczijwoſcz dobyczk. Wone ſcžiſcha malcho ...cžetneho rjemjeſlniſkeho młynka pſchezo bóle do boka.

By pak bylo ſ wulkim ſmyſlom, měnicz, ſo tutón po ...cžaſu najſlepſchu (bodżen) muku mlěcz, dokelž bże ...maja wulkomlyny wjele thmaiſche nowe maſchiny. To... ...mu tak njeje. Naſche nowocžaſne wuſtawy ſa warjete... ...nje młynow ſu tak wudoſpołnjene, ſo ſo jich maſchiny ...też w najmjenſchich młynach trjebacz hodża. Tak mó... ...że też najmjenſchi młyn dźenża te ſamžne cžiſcžaze ...a mlějaze maſchiny ſeſtajecz, kaž wulkomlyn. A tak mó... ...kaž wulki „wumjeſtki młyn“.

Čitanjo „Serbskich Nowin“

liž „Serbske Nowiny“ z póstom do... ...ſtaważe, ſkazuje ſebi je **hnydom** za ...měſac meju, dokelž wot 25. haprileje ...pósta 20 pjenjezkow wjacy zbera

Haj, wosſebite wobſtojnoſcze tu ſobu rěcža, ſo je mu... ...ka malomlyna cžaſto maſotniſcha, thmaiſcha ſ pjerzje... ...nju a wjazy nawdawa, hacž muka wulkomlyna. Pſcheď ...ſtani wujna ſo wulkomlynk jónu: „Schtož pſchenicžne ...młynaſtwo naſtupa, to ſmy tójdej konkurrenzy ſroſcze... ...ni. Schtož pak rzane młynaſtwo naſtupa, to pſchidam, ...ſo ſuſzod wětrnikaſ druhdy lépſchu chlěbowu muku po... ...dawa hacž my.“

To ſwiſuje ſ woſebitym dźelaſtkim waſnjom ma... ...lomlynow, ſo móże ſo tam tójdej mlěnej dźelbje a tój... ...dej druzinje žitow wjazo individuaniże ſchežbnoſcze ...pſchiwobroczicž, hacž we „maſowem dokonjenju dźeła“ ...wulkomlyna. Tohodła bu hyło zyle wopaki, wo mala... ...mlynje ſchpatnje rěčeež a jeho wudżelti žebi malo wužiež.

A ſchtóž da ſo wot cžeſtnje ſozialnych ſacžuczeju woj... ...dźicz, tón dyrbjał wažnje na to dźiwacz, ſo ſatſtawa ſo w-blikkſoczi ſtojazemu maſomlynej też thmanſkej žiwjeł... ...nja. Pſchetož bjesmyſlna „ſadoſcz ſa wulkim“, ſtobu... ...beženje bjes roſſudka w cžrjódze, wopicženje wicheho ...toho, ſchtož je móda, ma ſwoje woſſudne wiliwy na na... ...ſche ſozialne a hſpodarſke žiwjenje.

Hdyž ſo nuſa wokolo naſ pſcheo pſchiſporja, to rěcži ...pſchi tom ſobu, ſo ſebi my wudżelti ſwojcho ſamžneho ...luda a ſwojeje ſamžneje wokolnoſcze jara cžaſto nje... ...wažimy. Němc je ſo na to ſwucžił, wſchitko wobdźiwo... ...wacz a wſchemu ſo modlicz, ſchtož ſ zulby pſchithadża — ...ſchtož „je prawje daloko jow“. Wón njeroſwaži dozyla, ...kak je ſ tutym blaſniſtwom ſwojemu ſamžnemu ludej a ...ſebi ſamomu do ſchkodu.

Tak je to też ſ „najſlepſchimi“ („hochfeinen“) muka... ...mi, kiž ſwjetſcha pola pſchekupza namakaſch. Pſchitha... ...dźeja-li wot wulkomlynow, to ſu ſkoro pſchezo wot wu... ...kronjych žitow ſmjeże — njeſſym-li ſamo njeroſwdźeje ſe ...wukraja dowożene. Schtóž ſim łépſchimu dawa, tón nje... ...ſeſchkodźi jenoż tukrajnemu młynkej, ale też tukrajnemu ...ratarjej. Hdyž małomlynk ſuſzodźiwa ſwoju muku nje... ...móże wjazy ſ wužitkom pſchedacz a dyrbi ſtónčnje ſwój ...młyn ſaſtajicz, to pſchiſładži ratar ſwojcho blížſcheho ...wotedżerarja ſita a ma ſ toho tohorunja ſchkodu.

Je potajſim ſ dźiwom, hdyž pſchi taſtej njeſedźiſlow... ...ſeji łupowacžeho publika naſche hoſpodarſtwo na wſchich ...polach wróżo dże, naſch lud pſchezo bóle wołtudnje a ...naſche pjenjeſy do wukraja du? —

Ty widźiſch, luba cžitarka, ſo njeje wſcho jene, hdże ...ſwoje twory ſa domjazu potrjebnoſcž kupujeſch a hacž ...tukrajnym abo wukrajnym, zuſym tworam łépſchiny da... ...waſch. Hdyž wſchitzy ludźo wokolo tebje wołhudnu, to ...padnje powſchitkowna khudoba ſłónčnje też na tebje ...wróżo. Najprjedo napoſoi nam pſchibéraza nuſa pje... ...zo nowe cžeże a daleſi, ſ tohrymiž ſmy tola hižo dołeż ...bohacże ſohnowani.

Tohodła, wy cžeſcženi cžitarjo, njemuſſeże tak ma... ...łowažnje wo małomlynku w ſuſzodſtwje, kiž hydli we ...cžichim młynſtim dole abo na wot wětrza wobwěwanej ...hórzy pſcheo měſtom. Nieſcherpěważe njenahladny ...młynczk, kiž ſnadź wot wonka ma napohlad ſtareho cža... ...pora. Wobhladajeże ſebi jón ras wot nutſka a budźe... ...cże pſchepiſkapjeni, tam pódla ſtarſchich napraſwow też zyle ...nowocžaſne maſchiny namakeſ: nowocžaſne walzo... ...wnje (Walzſtuhlung), kiž dźenża na měſnje młynſtich ...kamjeni žito roſmlěwa, wuhjerne cžiſcžace maſchiny, ...kiž wocžiſcžuja žita wot wſchitkich pſchimeſchczinow, a ...ſłónčnje ſamo planowa wějawa (Planſichter) najdale ...nowocžaſna, ſpodźiwnje wumuſlene płojadło, kiž wot... ...dźeluje muku wot wotrubow.

Wobhladajeże ſebi to wſchitko, je waſcheje próży ...hódne. A młynſki miſchtr, kiž cžuje ſo ſ waſchim wopy... ...tom poczeſczeny, wam wſchitko radżiwże pokaja a wu... ...ſaſni — też nješchtóżkuli, ſchtož tudy wopiſacz njemóże... ...my. Pſchetož młynſke rjemjeſlniſtwo njeje dozyla tak ...jednore wumjeſtſtwo, kaž žebi to nješchtóżkuli mysli. Ke ...njemu ſluſcha mnoho pójnacja, naſhonjenja a wuſluſ... ...nocže.

A hiſchcze na nješchto druhe, ſchtož ſo w młynje ſta... ...wa, dyrbiſcže kedżbowacz. W młynkowem ſtatoku hedźi... ...po wſchédnem dźale młynk ſe ſonu a dźećimi we wulkej ...ſtaroſczi — we ſtaroſczi wo pſchichod. „Cžaſ cžaſa“ — ...t. ſ. hinak prajene, módowe blaſniſtwo, nowocžaſne ...wulkaniſtwo (Größenwahn) bérje jemu pſchezo wjazy ...kupzow precž — kupowaniſtwo pjekarjow, burow a ma... ...łych ludźi, kiž dawachu ſebi hewak ſwój mech žita pola ...njecho ſemlecz.

Woni wſchitzy ſcžehuja „ſotmjenju cžaſa“; jich ſamžne khlébowe ſorno ſim njeſłyſchdźi, wſchitko dyrbi — „prawje daloko jow bycž!“ Woni njepomyſła, kak pſche... ...hrſcha ſo pſchi tom pſchecžiwo ſwojemu ſamžnemu ludej a wótcžinje — kak pomhaja ſtare cžeſcžehodne rje... ...mjeſło ſnicžicz, kak młyn, hódnoſne namrěwſtwo ſwój... ...by, wothódnoſcža a ſahubje pſchepodabża. Schwórcžata ...rěcža, kiž je léſtotki tak radoſtnje cžłowjeſtwu ſłużiła, ...ſchumjaza wětſik, kiž je ſo tohorunja rady do ſ ſuſzoj ...cžłowjeſkeho ſtoſał — wonej budźeſej pſchihotowaneje ...cžiwanej nimo ſołmicž a ſchumicž a wotrewſatej cžłowje... ...ſkej kulturje hódnoſnu pſchirodżenoſku móz. K wotſchu... ...cženju žiwjenja wěſo to, pſchinoſchowacz njedubje — ...ani materielnje ani duchownje ani duchownje.

Wſchitko to chzył ty derje wohmuſliła, priedy hacž ...daſch ſo njeroſwažnje ſ rěču cžaſa dele njeſeſ. Pſchetož ...hdże wuſinje ſo tale rěka — ke kaſſej mjeſchczaſy a cžut... ...nja (Chaos) — to ſwérja žebi dźenża jenej mało dale... ...kowidżażych pſchehodżuſch.

Přilopk.

* S**so ſiwaj ſpaſiłoj.** W Pochornje w Oldenburg... ...ſkej wotpali ſo hrjedu rano domſke jeneho rol... ...ſtwa. Dorj... ...mjeſ běſche wohnjowa wobora ſtudom... ...Pſchi... ...khwatała, njemóżeſche nicko wjazy wulkowacz. ... ...lyſche pjerſ wokoło. Nuſtrnu djelacze a ... ...ſtwu ſyn ſtaj w plomjenjach tónj wſaczi drjewjeny ...naſtacza wobnja njeje ſnata.

* **300 000 litrow wołija ſo ſpaliło.** W ... ...Franzowſkej je ſo ſtlad automobilowych wołijen... ...pjerſ hedźiſe trojazym próważowanſ ſanno ... ...wobora wobeſ ſaſcz. Naſtate ſchkoda wu... ...ſkowa.

* **95-letny ſamomordar.** S Paſowy ... ...buſchi 95-letny dźiwacz w ſtarej fabrice ... ...ſ ſkrewſa, kiž běſche w jara ſkudnych wo... ...żiwy, je ſo we ſwojej ſtuzi wobeſnył. Stary běſche ...ſo hižom dłóſhi cžaſ ſe ſamowerdarſtwu wobſerni ...nošył.

Najnowiše z cyleho ſwěta.

— **Schkroma powiſcz wo wjedrje ſa Julijſku ſobotu:** Wjedro wottanje pſchecžnjenjate, ... W Jen... ...dźelſej ſnoho, ale ſyma.

* * *

W Hannowerſkej ſu ſo 13 000 ... ...cžerjow i dźela wulankło.

* * *

W Franzowſkej ſu ſo w Auvergni ſtrukowſkaſ mjedze ſywy ſniežile. W Aurellacu je thermometer na 8 ſtop... ...njow ſymy padnył. Na ſahrodach a polach je wjele nedżenjow ſmjerſcha. W Pombourgu je ſo je ſnjeſnym mje... ...cželcem wobkhad ſaſtajił. Telefonowe gratwy ſo pod ſnjehowej cžežu roſterhnychu.

* * *

Po wojſewjenju jendżelſkeho muſikalſkeho miniſtra je ſo ſamžene lěto i automobilizmu, kotrejſenymi a wotami 47 190 wobjebow mertwo a 118 435 do wjeſkeho pſchiſchło.

* * *

Italſki kral je ſ pſchewobrom 19 wojniſkich łodźow, mjes nimi ſ bitwiſkimaj łodźemaj „Duilio“ a „Cavour“ pſched mjeſto Tripolis pſchi afrikaniſkim brjohu pſchijeł. Krala jeho manżelſka a dwě dźeſeji pſchewodża. Gouverneur tripoli... ...tanſkeje kolonije pſchibliżowacz kralo na morju je ſtedo... ...wozym telegramom powiſa: „Na naſcht m morju njech Waſchu majeſtoſcz wſchitke ſwoje ſtrowe kolonije doſcežnje!“ Mjeſto Tripolis bě ſ triumfelnymi wobtukami wupiſchene.

W alſiſkej Ruſſej w Atlantiſkich horach je ſo ſ wulkej wodu 24 wjeſow ſelwodżilo. Khéże ſu hacž pjeſes ſjechu ...pewrekjene. Liczba wopſrow njeje hiſchcze ſnata. Woda ...hiſchcze pſchibywa.

* * *

Semjerſenje w Peru w połodniſkej Ameriſy je ſo wu... ...pjetewało. Na wjele meſtnach je ſo ſemja wotwalika. ...Nědźe 40 Indijanow je ſo pjeża ſ wotterwjenjem ſemje ...ſiwych pohrjebała.

* * *

Sa argentiniſkeho preſidenta ſu Irigoyena wuſwoliſi.

* * *

S hobrſkim wohnjom je ſo města Hiroſaki w Japan... ...ſkej pobeſchło. Wjazy dżeſi 1000 khéżow, mjes nimi ſchule, ...khorownje, ſtrukoje a banki ſu ſo ſpalile. Wołeſ je 7 ho... ...dżin ſaſkadżał.

Hlowny redaktor a zamolwity za politiku: Marko Smolerſ w Budyſchinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Duċman w Budyſchinje. — Za hoſpodarſki dźeł: Arnoſt Bart w Brěžnycy — Za nawěſtnik: G. Janak w Budyſchinje. —

Hamtſke wozjewjenje z Budyſina.

Přetorhnjenje pruda

Dla wuwjedżenja ważnych dźełow dyrbi ſo **njedźelu 22. i. m. wot 7 hodź. hač do wokoło 18 hodź.** do ſčehowacych wſow prud zaſtajić: **Hodźij, Bloluſcey, Tr... Hwězdy, Hornja Borſć. Dźiwoćley.**

Direkcija měſcanſkeje milinarnje

Płaćizny k wotewrjenju kupn. domu Max Herde

Powětr. balonki darmo — **w Budyšinje • na Kamjentnej hasy 12** — **Serbske posłužowanje**

Tolle z kož. bódušu 1.25

Ložowe počehnjenja, kopřina, šite,	4,95
Ložowe počehnjenja, linon, šite,	4,95
Ložowe počehnjenja, pisane, šite,	4,95
Hlowak, (Stangenleinen), šity,	1,50
Ložowe počehnjenja, damast, šite,	6,95
Hlowak, kopšina, šity,	0,95
Hlowak, pisany, šity,	1,25
Hlowak, linon, šity,	1,25
Hlowak, (Stangenleinen), šity,	1,50
Hlowak, damast, šity,	1,75
Hlowakowy wupjerk, prawy, pjerjanjepřepuščacy,	2,75
Posleščowy wupjerk, najl. kajkosć	11,95
Spanske přikrywy, tak dołho hač dosahuja	0,95
Ložowe plachty, kopřina	2,50
Ložowe plachty, Dowlas,	2,95
Ložowe plachty, barchent, běły	2,95
Nakupowańske toše	0,75
Chaiselongues-přikrywy	5,95
Přikrywy na komody,	1,95
Platowe bildowe přikrywy,	0,75
Trěnja,	0,19
Twjelki, pisane,	0,39
Šantki,	0,09
Satinowe šantki,	

Syra kopřina, składnosć,	0,39
Płat za košle, 80 cm šěroki,	0,49
Linon, wosebje tunjo,	0,49
Sportski flanell, składnosć,	0,49
Musseliny, pěkne mustry,	0,49
Flanell za košle, pisane,	0,59
Čišćany płat za wobleki, jónkróćna składnosć,	0,59
Kopřina, 140 cm šěroka,	1,25
Barchent, běły,	0,69
Módry čišć. płat,	0,79
Barchent za bluzy a jakl,	0,79
Pigue-barchent,	0,95
Volle, dobry, jara tunjo,	1,95
Wumj. žida za bluzy a wobleki,	0,75
Plokajomny somot, składnosć,	1,95
Tkaniny za bluzy, čista wolma,	1,95
Plokajoma žida za zwjeršne košle	0,95
Wumj. přikrywy na blido,	2,95
Frotěrske twjelki,	0,95
Damastowe twjelki,	0,95
Ślypfry za dźěći,	0,49
Nohajcy za dźěći, por	0,29
Florowe nohajcy, por	0,39
Mužace nohajcy, por	0,39
Krótke nohajcy, por	0,25
Žonjace nohajcy, por	0,59
Nohajcy z plokaj. židy, por	0,95
Kholowy ke kupanju,	0,25

Nalětnje mantle,	7,95
Tkaninowe mantle,	12,95
Wolmjana sportska jupa,	9,75
Židźane sportske mantle, jara pyšne,	14,95
Židźane mantle, čorne,	19,75
Pyšne dźěćace mantle,	13,75
Mužace wobleki, wot	19,75
Wobleki za pacholow, wot	17,50
Wobleki za hólcow, wot	4,95
Musselinowe wobleki, składnosć,	1,95
Zefirowe wobleki, składnosć	1,95
Woblek z plokajomneje židy,	2,95
Popelinowe wobleki, čista wolma,	7,95
Kholowy za hólcow, Breeches,	1,50
Kholowy za pacholow, Breeches,	2,95
Sportske čapki za pacholow,	0,85
Sportske čapki za mužow,	0,95
Sport. čapki za mužow, čista wolma,	1,95
Židźane čapki za mužow	1,95
Lacy za mužow, z dobrych tkan.	3,75
Sukuški za dźěći, běłe, štrykow.	0,95
Pyšne wobsadki za košle,	0,75
Sórcuchi za holcow, we wšěch wulk.	1,35
Sórcuchi za hólcow,	0,95
Malles-kitle,	3,95
Zwjeršne košle,	3,75
Normalske spódnje khol. za mužow,	1,75
Normalske košle za mužow,	1,95
Pryncesne sukuje, wumj. žida,	2,95

Lohke stupnje za mužow 0.75

Žonjace košla,	0,95
Žonjace košla, kopřina,	0,95
Žonjace kholowy, zapinj.	0,95
Žonjaca košla z wušiwanjom	1,25
Prync. sukuje za žony,	1,95
Košla z kholow. za žony,	1,95
Nócna košla za žony,	2,60
Štatćiki,	0,95
Pas k dźeržeńju nohajcow,	0,95
Winske satinowe šórenchi,	1,95
Košle za zamkarjow,	1,95
Wlnske košle, pisane a běłe,	2,95
Wlnske košle, kopřina,	2,50
Sokolske košle,	0,95
Kupańske wobleki, pyšne,	1,95
Trikotowe wobleki za dźěći,	1,50
Sweaterje za hólcow, we wšěch wulk.	0,75
Ślypfery za žony,	0,95
Ślypfery za žony, wumjelska žida,	1,50
Klubowe jakl za dźěći,	1,35
Spódnja talja, běła štryk.	0,75
Sweater-kholowy,	0,75
Nohajcy do dźela, tołste,	0,59
Lacy z rukawami, wolma,	5,95
Sportske nohajcy, čista wolma,	1,50

Platowe žonjace stupnje 1.95	Škitaki sćěnow Wóskow. rub 0.75	Přikrywy z wóskowan. ruba 1.95	Linoleum 90 cm šěroki 1.95	Linoleum 110 cm šěroki 2.75	**Sobotu, 21. haprleje rano w 7 hodź. so durje wotewrja**	Linoleum. běhaki 200/250 14.75	Linoleum. běhaki 150/200 9.75	Linoleum 67 cm šěroki 1.50	Tkaniny za běhaki składnosć 1.35	wóskowany rub najl. kajkosć 1.95

Wy pjeniezy přečinjo će, jeli hišće njejsće moje twory wupruhowali

Najlěpši zrawy

Limburgski twarožk, wdołh.pakć.pt **55** pj.

Najl. Holst. dobru a pt **jatrowu kołbasu 80** pj.

Dobra tunja wječeř je prawy amerik. ručny kusk. łosos (Lachs) sušeny we wolinju 1/4 punta 30

Najl. delik.-jerjowa solatej z wjele majon. a mjas. 1/4 pt. **65**

Měšana marmelada	50
Wumělski měd	40
Měd, z rukowanjom čisty	1.10
Kukasowy tuk, z ruk. čisty	63
Wolij k pječenju, jědźny wolij	65
Wolij ze zemsk. worješkow	70
Jědźny wolij I (najl.)	80
Přeco čerstwy najl. Khočebuzki jědźny lany wolij litr	1.25
Tuk k pječenju, najl.	70
Swinjacy smalc	90
Margarina, čerstwa	52
Milchperle, čerstwa	85
Kóždy sebi ju zaso žada!	
Najlěpšu z šipom	90

Rajs punt 32 40 **22**

Wulke čočki . 34 a	28 nł.
Hróch, žołty, połki	32
Běrnjaca muka	33
Pšeńcna muka	25
Kaiser Auszug	28
krunicki, małe.	34
Pšeńcna krupicu	33
Jejowe nudle	50
Krusłe. makkaroni	57
Nudłowe figury	65
Bensdorp Cacao	1.15
1/4-punta najl. pal. kofeja	70
Tyza Libby-mloka	35
2-punt. tyza słowkow	85
He duška	45
Módry mak, młóty	70
Najl. worjechi	60
SODA, punt	8
Mydło (200 gr.-kusk)	18
Mydło (700 gr.-kusk)	60
Dobre mydło 20, 15,	10
Mydł. próch, punt. pakć.	25
Wolijowe sardiny, tyza	40
Wěnčkowe figi, punt	45
Pječene słowki	50
Snědźańske twarožki	18

Tučne jerje 10 štuk 60 a **50** pj.

5 rabata!

Schleinitz 8

w Budyšinje na Zadnjej Bohatej hasy

Vogtlandske wumělske **gardiny** kupujeće stajnje tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Zitnych wikach 11, znapřeča hosć. „Zł. Hwězda". Ręču serbski

---

Žony! + Žony!

Wuplókowace aparaty

irigatory, žiwotowe wobwjazki, měsańe wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjeluškowe khołowćki podłožki, štatćiki za předki, štatćiki za pažemt. tež wulki wubjerk wšelakich

gumijowych tworow.

Wobroćće so dowěrliwje na

K. Wagnerowa

w Budyšinje

před Šuleńskimi wrotami čo. 9

Jako pohladnicy su čišćane

serbske drasty

Ludwika Kuba

Serija 10 štuk jenož 1.— hr.

Na składźe w Serbskej knihańi w Budyšinje

Dobre wupjerki pjerja, wolmjane **Reformspódnje posleśća, přešiwanki** (Steppdecken)

poručataj

A. Rüže a syn

w Budyšinje na Kěžorsk. drózy 4

Runklicu a symjentne běrny

(1. wotswjli), Industria, Hindenburg, Centifolia su na předań w Róžeńće čo. 22

Powjetšenje wobkhoda.

Při składnosći wotewrjenja powjetšenych wobkhodnych a wustajeńskich rumnosćow zarjaduju wot soboty 21. haprleje hač do wutory 24. haprleje

wosebitu wustajeńcu automobilow

Přeprošuju zdwórliwje na tutu zajimawu wustajeńcu.

Carl Gast w Budyšinje na Drjew. wikach 27

Mercedes-Benz / Brennabor / B. M. W. / D. / Lanz

Młoda, wysokosućelna **čehniwa kruwa** je na předań pola

Sćěpanka (Zschippang) w Kačej korčmje čo. 149

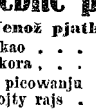
pola Rakso.

Sylne a srěnje wysokosućelne **młode kruwy** k plahowanju a k čehnjenju,

9 ctr. čežkeho splahow. byka a běhaki ma na předań abo wuměni Max Köhler w Niježej Wsy pola Njeswačidła.

Někotre sylne a **2 małej konjaj** do dźěła su na předań

w hosćencu „K jehnjeću" na Heringskej hasy.

Składnostna kup!

Nowe žonj. kolo, Bielefeldska znamka, na tunjo na předań

Max Seifert, na Kamjent. hasy 20

---

10 ctr. słomy z cypami młóć, je na předań

w Šunowje čo. 27

---

2 kole (Halbrenner) najl. znamki, nimale nowe, na tunjo na předań

Max Seifert, na Kami. hasy 20

Najkrasniši dar

za wšě přileżnosće su nowe pyšne zwjazki

H. Zejlerjowych spisow

Serbska knihańa w Budyšinje w Serbskim Domje

Twerykupowace towarstwo w Budyšinje

zap. dr. z wobm. rukow.

Našim česćenym sobustawam wozjewjamy, zo je wjetša dźělba

jěčznych běrnow

dóšła, tesame hodźa so tež

jara derje k sadźenju

Skazanki přijimuja wšě naše klamy

Tohorunja poručamy

k wusywej cyle wosebje

wšě zeleninowe a kwětkowe symjenja, jenož čerstwa, derje składźaca twora; dale kolij, woki, pjeluški, ślezski čerwjeny dźećel, hróch, runklicu, cyblowe sadźeńki.

Kožane twory sedlarstwo wutykane twory

matracy, soty, chaiselongue

— Samsna dźěłaćuja —

C. A. Pietsch w Budyšinje

na Kamjentnej hasy 19 / Telefon 3270

Wosebite poskićenje!

Jenož pjatk a sobotu

punt kakao, punt cokora	hromadźe **1.05 hr.**
jahły k picowanju	punt 25 pj.
krupičkojty rajs	punt 22 pj.
hejduška	punt 38 pj.
tafla worješkoweje šokolady	hromadźe **88 pj.**
„ mlokoweje šokolady	
„ jěčznjo šokolady	

Thams & Garfs

w Budyšinje

Sadowe štomiki wšěch druzin

sprawna, derjerosćaca twora najbóle dźakownych druzinow. Wulki wubjerk — tunje płaćizny. Jara wjele wišnjowych **štomikow** wosebje tunjo. **Kosmački a janske jahody, štomiki a kefćki.** Rožowe štomiki a nizke sćěpjene. psychowe kefćki atd. poručuje

Štomownja E. Pelz w Budyšinje

Weite Bleiche — Telefon 2648

Pśiloha k čisłu 93 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 20. haprieje 1928

Wokrjesny sejm (Bezirkstag) Budyskeho kamtskeho nejtmanstwa.

(Skónčenje.)

Mit sejźowachu wuradźowanja wo hospodarskim planje za lěto 1928/29. Do teho poda knjez pśidsejdowa Seidel kśótke rozkładenje. Won pokaza wosobje, to je wulke hospodarske lěto trochu pśichětosnje a njetrjeba so nadźijatkom sćišeć, dokelž je so w sarjadowanym lěcu pśichódnjeny wokrjesny dawk ibkrat. Niedźiwajcy tutych pśichódnych wuhladow, dyrbi pak wokrješ swoje zamjenje wótbowu jara pocześeć, dokelž so natshudźejśichich wótbowu hluchu, schtož wjelgin wjele wóžu nastupa. Stejśenje na pśichodpoślednim mjeńcu, schtož pśinjeźene kubłanje nastupa. Tehodla je so tu pśichi sestajenju hospodarskeho plana jara lutowaś dyrbjało. Hospodarski wudawk za lutowarjow dyrbjało. Hospodarski wudawk za lutowarjow dyrbjało. Hospodarski wudawk za lutowarjow

Njebjelčicy. Naša „Jedn. Sokoł" wuhotuje njedźelu, 29. hapr., swój sokolski swjedźeń, na kotryž žno so nětko lubi Serbja přeprošuja. Zabawa budże jara rjana a wotměnjaca. Započatk 1/2 8 hodź. Dalše so hišće wozjewi. — Kedźbu! Z dobom so na wułět pokazuje, kiž Jednota prěnju njedźelu po Swjatkach (3. junija) do Błótow zarjaduje. Za tuni pjenjez może kóždy sobu jěć, kiž so w prawym času pola načolnika, bratra Šołty w Njebjelčicach zamołwi. Dalše so hišće wozjewi. Starosta.

Pančanska „Sokolska jednota" wuhotuje 22. jutrownika swój załožeński swjedźeń w Pančicach. Wšitcy Serbja so na njón wutrobnje přeprošuja.

Poršicy. Wozjewjamy wšóm Jednotam, zo bychu so na naše khorhojposwjećenje (17. junija) přihotowali njebychu sebi na tu njedźelu žadyn druhi swjedźeń zarjadowali.

Ralbičanska „Sokolska Jednota" wuhotuje přichodnu njedźelu (22. 4.) we Waldźic hosćencu swój nałětny swjedźeń, wobstejace z dźiwadła zwučowanjemi a rejemi. Započatk 1/2 8 hodź. Wšitcych Serbow z blizka a daloka přeprošuje Jedn. Sok.

Zwjazk Serb. Ratařsk. Dorosta. Wuběrk Zwjazka zmóje přich. njedźelu (22. 4.) dop. 1/2 11 hodź. w Serbskej kofejowni jara ważne posedźenje. Wšitkich towaršow cyle wósće wočakuje předs.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždu **póndźelu** nawječor wot 6—9 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje" (w małej stwi).

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 20. haprleje 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1785	100 pólsk. złotych	46,70
jandźelski punt	20,41	100 čěskosł. krónow	12,379
100 šwajc. frankow	80,66	100 franc. frankow	16,46

Barlinska bursa jewjeješe wječera jasno wěstu krutosćej. Kursy efektow běchu znowa jednahdyne. Wiki z dołžnymi a rentowymi lisćinami njepřihinjeješu ničo nowoho.

Produktowe wiki wječera w dotalnej krutosćej pokročowachu. Płaćizny z nowa postupowachu. Pšenica bě po zentnarju wo 15 pj., rožka a wowsy wo 5 pj. a natrij ječmjeń wo 10 pj. drožši. W Schlesijskej je rožka zyle žadna. Młyny nimaja žito, so mohle mlěć. Rožtu pschedawaja do Pólskeje a Čěskoslowakskeje. Młyny we Schlesijskej su so telegrafisce na statneho kanzlera wobroćile, so by zakročił. Wječera płaczesche zenitnař

w Barlinje

pšenicy 13,30—13,45 hr., rožki 14,35 hr.
hacź 14,50 hr., ječmjenja nałětnjeho hr.
12,70 hacź 14,50, wowsa 13,10—13,40 hr.

w Lubiju:

pšenicy 13,30—13,80 hr., rožki 13,50 hr.
hacź 14, ječmjenja nałětnjeho 12,50 hacź
15,25 hr., wowsa 12,60—13 hr.

W termijowym wikowanju:

za meju: pšenicy 13,97½—13,92½ hr. a rožki 14,85—14,90 hr., wowsa 13,65 hr.
za julij: pšenicy 14,56 hr., rožki pak 13,65—13,68½ hr., wowsa 13,67½ hr.
za september: pšenicy 13,70—13,80 hr. rožki 12,57½—12,55 hr., wowsa 11,30 hr.

Wiki schiwórtk w Kamjenzu.

Khrěn 1,20 hr., kolrabi 15 pj., žydrojty kał 50 pj. hacź 1 hr., rožowy 50—90 pj., celery 45 pj., jědźna loboda 25—30 pj., morchej 25 pj., zybła 25 pj., běły kał 20 pj., čerwjeny kał 35 pj., wlóšty kał 28—30 pj., **černy 6 pj.**, zybła k hodźenju 0,80—1,50 hr. Libiała **2 hriwnje.**

Wiki schiwórtk w Lubiju.

Butra 1,05—1,15 hr., jeja 10—11 pj., łany wołij 1,60 hr., twaroh 25 pj., kulerěpa 12 pj., zybła 25 pj., žołtej ketchł 10—30 pj., rjetkej 20 pj., čerwjena rěpa 20 pj., seleri 30—50 pj., jabłuka 10—40 pj., khrěn 1,20 hr., měd 1,60 hr., kóšlata punt po 70—75 pj., kišały kał 12 pj., swinjaze mjaso 0,90—1,10 hr., howjaze mjaso 1—1,30 hr., cźelaze 1,20—1,30 hr.

Wiki schiwórtk w Khorćebuzu.

Butra 1,90—2 hr., twaroh 30 pj., jeja 9—10 pj., łany wołij 1,40 hr., howjaze mjaso 0,90—1,20 hr. a cźelaze mjaso 1,10—1,30 hr., skopjaze 1,30 hr., swinjaze 0,80—1,10 hr., kury 2,50—3,50 hr., hołbje 2,70 hacź 0,80 hr., khapony 3—3,50 hr., schćuki 1,20 hr. a karpy 1,30 hr., morchej 15—20 pj., jědźna loboda 40 hacź 45 pj., žydrojty kał 60—70 pj., čerwjeny 40 pj., běły 20 pj., zybła 25—30 pj., běrny zentnař 5,50 hr., jabłuka 50 pj., žołtej ketchł 20—25 pj., Libjata 2 hr.

Eswinjaze wiki wječera schiwórtk w Khorćebuzu.

Na nje běchu pschihnali 600 prošatow a 30 běhakow. Wone płaczachu

prošata:

małe	8—12 hr.
śrjenje	12—15 hr.
wulke	15—18 hr.

běhaki:

małe	20—40 hr.
śrjenje	40—60 hr.
wulke	60—80 hr.

Wiki wječera w Shorjelzu.

Butra 1—1,05 pj., jeja 9—10 pj., běrny 4—6 pj. a běły kał 20 pj., cźerwjeny 40 pj., jědźna loboda 20 pj. hacź 25 pj., morchej 20—30 pj., zybła 23—25 pj., žołtej ketchł 13—35 pj., žydrojty kał 40—90 pj., radiški 15—20 pj., jabłuka 10—25 pj., schćuki 1,40 hr., karpy 1,20 hr., pjerśti 40—60 pj., hliny 1,80 hr., wuběžany měd 1,60 hr., w płatach měd 2,80 hr., skopjaze mjaso 1,20 hr., cźelaze 1,10—1,20 hr., howjaze 1,20—1,30 hriwnow, swinjaze 0,80—1 hr., schmalz 1,70 hr.

Eswinjaze wiki

w Hródku su pschichodnu śrjedu 25. haprleje 1928.

Pschistajacej pytaja:

Dolgu do domu, Ködel w Němcach.
„ Weidauerka w Biskopizach, Kamjenska dróha 12.
„ Hofowa w Lubiju, Wósbork'ska dróha 13.
„ hr. Schubertowa we Wósbórku.
Bohonce, młyn we Mujeńcu pola Wósbórka.
Bohuncia a Serbina, Kral we Wulkim Bohyńku.
Kuchinku, knježi dwór w Minakale.
Kowařicha, Gnauck w Budyšinskich Horncźerskich haža 51.
Dźewtu, Zyžce w Dźěžkecach 27.
Pizowarja Stolte knježi dwór w Jaunym.

Na pschedań.

Khěža se hadowej jahrodu, blizko Hródka. Dalše wukaje „Spremberger Anzeiger", Spremberg N. L.
Kruwa podskobna, zyle blisko k cźelenju.
„ młoda, Moschcy we Wóśtinku 3.
„ wyšokosyćelna w Nowej Wjeśy 7.
„ wyšokosyćelna podskobna w Biskopizach, hospodarja „Schlesyscher Hof" pola Barta.
Kosolaj k pschahanju, 2-létnjej, w Zurizach 18.
Kosa młoda dójka w Sdomicach, Dolha haža 2a.
Kosa z kólatomaj a młoda dójka w Dobruschi 8.
Běhaki. Měrschowa w Schunowje 45.
Kolo motorske w Dobruschi 52a.
Wós dźěćazy w Lubiju, Swork. Žitawska dróha 32IV.
„ dźěćazy w Budyšinje, Siemenska dróha 41 na prawo.
„ dźěćazy w Budyšinje, Polnózna haža 13.
„ dźěćazy w Budyšinje, Rybarska haža 11, sadni dom.
„ deštowany w Biskopizach, Dr. Langowa haža 13.
Kóń 4-létny, Ernst Bohda we Wulkim Bukowje pola Hródka.
Sćyno 15—20 zent. w Choinach, Sahrodkowa haža 3. pola Hródka.
Běrny zymjentne w Brěsynje 23 pola Hucźinh.
Kolcze 15, we Wbohowje 15.
Loži z matrazu w Budyšinskich Mužakowika dróha 51.

Wosjewjenje.

Na sobotu 28. haprleje 1928 dop. w 9 hodź. postajene pschedawanje kubła, kluschazeho Jurjej Jurcej w Nalbizach, je knd sdźěwnył.

Sudnišćy na pschešadźowanje

Khěža z nětkole 3/8 kórza leżownosće, kluschaza Jurjej Schiebschichej w Sserbskich Pasłizach, pschindże wutour 5. junija dop. w 10 hodź. na sudnišćiwje w Kamjenzu na pschešadźowanje. Gmejnska wyschnosć je hódnotu leżownosće na 2185 hr. postajiła. Khěža je maśiwna z jenym posthodom a z zyhelom kryta, pschiwaćk njeje dohotowjene. Do wopalnelje pokładnej je z 1200 hr., sapiśana.

Sudnišćy na pschešadźowanje

sobotu 21. haprleje 1928

w **Cźornowje** pola Kamjenza dop. 1/2 9 hodź. w hospodarju pišańske blido,
w **Kamjenzu** dop. w 9 hodź. w hospodarju „Ke krónprynzej" 11 wosow plestrunkow prěnjenje druźiny,
w **Biskopizach** na sudnišćiwje dop. w 9 hodź.: bufej, pišańske blido, sofa lehanki, stoł, klubowej stołaj, wlošowe jehły a žaki, wlošowa schćětka a rjemjeń za wótsenje britwje.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. 3/4 11 hodź.: Płaćizny kaj wječera, wiki jara znadne.

Dop. 3/4 12 hodź.: Kaj psched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	19. 4.	18. 4.		19. 4.	18. 4.
Pšenica	265-268	265-268	buny	23-24,00	23-24,00
rožka	287-290	286-289	woka	24-26,00	24-26,00
nal. ječmjeń	254-293	252-288	módre lupiny	14-14,75	14-14,75
naz. ječmjeń wows	262-268	261-267	žołte lupiny	15-15,80	15-15,80
kukurica	239-242	239-242	seradella	—	—
pšeńć muka	34-37,00	34-37,00	raps. wosnak	19,60	19,70
ržana muka	38-40,00	38-39,00	lany wosnak	24,01	24,20
pš. wotruby	18,00	17,25	pocn. melasa	—	—
ržane „	18,00	17,25	běrnj. kruški	27-27,75	27-27,60
lanc symjo	—	—	syno, 50 kg	2,80-2,80	2,80-2,80
raps	—	—	ržana sloma	0,95-1,25	0,95-1,25
hróch	36-39,00	36-38,00	pšeńć. „	0,90-1,10	0,90-1,10
pjeluški	24-25,50	24-25,50	wowsna „	0,80-1,00	0,80-1,00
			ječna „	0,80-1,00	0,80-1,00

Płaćizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

19. haprleje.

3 woł., 6 byk., 2 kruw. a jałojc., 989 ćelat., 79 wowc., 756 swini.

Płaćizny za

ćelata: 1. 70—76, 2. 64—70, 3. 54—62;
swinje: (přez 300 pt.) 51—52, 2. (240—300) 52—55, 3. (200—240) 52—53, 4. (160—200) 48—50.
Rancy 42—46.

Tunje tofle dźěćace —.30, mužace 1.20, **95 pj.** **žonjace** **Heinrich Mohr** w Budyšinje na Žitn. wikach

Ložowe damasty běłosmuhate nawoblečenja, ložowe plachty, najl. wupjerki pisane ložowe nawoblečenja kupujeće jara tunjo pola **K. Erler w Budyšinje** na Žitnych wikach čo. 11 znaměća hosć. „Złoty hwězdy"

Kedźbu! Kedźbu! **wulki wupjerk** žonjacych a dźěćacych šalkow, košle, ložowe plachty, wupjerki, platowe a balmjane twory jara tunjo předawa **Martha Briesovsky** w Budyšinje Fleischerstrasse 4 — Žane klamy —

Šijaca mašina Seidel & Naumann, derje wěrći, je tunjo na předań **Max Seifert, na Hamt. hasy 10**

Hotel „Běły Kóń" **mějićel: Curt Lange** telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźerńja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wuměłski koncert Njedźelu wot 1/2 12 hodźin dopołdnja **snědański koncert**

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno piwa

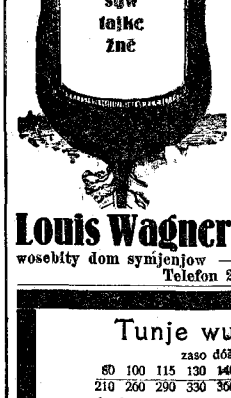
Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

Poskićam:

ćelace mjaso	punt **1.20—1.30** hr.
swinjace mjaso	punt **85—1.10** hr.
zmjerzłe mjaso	punt **0.80** hr.
howjaze mjaso	punt **80—1.10** hr.
mjasowu jušku	**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kołbasu	**10** pj.
ćopłe kołbaski	**10—20** pj.
wšelaku kołbasu	**0.80—1.60** hr.

Ernst Polter w Budyšinje rězniski mištr, na Šuleńskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Runklicowe symjo

Połěpš. Eckendorfske hobrske waley, žołte, połěpšene Eckendorfske hobrske walcy, čerwjena Oberndorfske žołta, kul. cokrowe runklicy k picowanju Kirschec Jdeal cokrowe rěpy, wšě zeleninowe a kwětkowe symjenja.

Ślezski červjeny dźećel wosebje tunjo Šwedski dźećel běły dźećel žołty dźećel atd.

Najlěpše trawowe symjo w měšenjach, kaž tež wšě jenotliwe trawowe symjenja za łuki a pastwišća a wšě druhiny pólneho symja poručuje w znatej kajkosći

Louis Wagner w Budyšinje wosebity dom symjenjow — na Žitnych wikach 4 Telefon 2709

Tunje wupjerki zaso dóšle

80	100	115	130	140	160 cm šěroke	
210	260	290	330	360	410	pjenjezk.

prawobarbne **pjerjo njepkepušćace**

Hilger w Budyšinje jenoź Seminarska hasa 2

Rybarstwo.

Pěstowanje karpow.

Najbóle rozšěrjena ryba, kotruž w nasich hatach pěstujemy je karp. Mnohi hospodarje maju tež swoje haty a nadadźeja so nich nalěto karpy. So pak bychmy wot nasich karpow tež nasymu tři króć wjacy hač nalěto, ma-li tajki karp nasymu tři króć wjacy wažyć hač nalěto, ma w haze tež dosć jědź nadeńć.

Dorosćeny karp žiwi so je zwěrjinjwom a rostlinami. Přěnja jeho pisa je tak mjenowany plankton, to su wschelake drobne zwěrjatka, kiklanki wschelakich pschesahanzow atd. Dosć planktona je w tajkich wodach, w kotrychž su wschelake njerosttlinske mazsiny rospuschczene, wobsehe kajserowka (Phosphorsäure) a wapnik. Tohodla ma so tež rybjazy hat czasczisko gnojcz, wobsehe i rospuschczenej kojcsownik. S rostlinow nadeńdze karp we wodje někotre žiwinjenja.

W kóždym hacze pak njeje dosć spomnjeneje pizy za karpa. Wěmy, so w někotrym hacze karpy 3 króć telko pschibudu kaj w druhim. Tu zalezi pak tež na wulkosći hata a na tom, telko icze tam rybow nadadźeli. Na 1 ar liczimy 2—3 kopy. Mamy-li jich tam wjacy, dyrbimy jim pizu pschidawacz.

Wšo so w kóždym dobrym hacze pschidawanje pizy rybam wupłaczi. Karp pizu derje wužije. Karpy pizujemy najskerjicho z kwjerowej, wjazowej abo wotrubowej macžku, z bernami, z lupinami, kukurizu, woku, wotrubami, z zepikowym wopuchom (Rapskuchen), se zlodźinami a z melasowymi pizami.

Pizowacz hakle japoczinjenej je w w meji, hdyž je woda do dosć pschehrěta. Je-li wodu pod 15° C. nimamy, njetrjebamy hišcze karpy pizowacz. Tehdom karpej hišcze pizu njeskłodži a won by ju tež hubjenje poziwał. Sa to pak j nahrabnoseju sa pizu loji, hdyž je woda na 20° C. czopła. Hižo za někotre hodźiny jako so pizu žedźi.

W kóždym pschipadze mamy karpam swarjenu pizu pschidawacz. Je-li možno, smjescham rjebi często a po małych kuzkach je karpam mjetamy. Pizu njetamy na tajke městna, kotrej njejdu z rostlinami porosczene. Najskerje je, hdyž jim pizu po małych pschidawkach, ale za to czasczi jeho pschidawamy. Někotre ryby nam tuši pizu loja, hdyž jim je do hata mjetamy. Bychmy-li wele pizy nadobo do hata mjetali, by so wona do bahnja podnurika. S tym bychmy wele pizy njetrjebawschi precz czpili.

Tohodla je radsicho po njesnjischich pschidawkach pizujemy, ale za to czasczischo, kožde druhi abo tseci dźeń. Najbóle mamy karpy w julija a awgusce pizowacz. Tehdom najbóle za pizu žada a pizu tež najskerje poziwa. Najmjenje dawamy jim w prěnim a poslednim měsazu, to je w meji a septembru. Mamy žebi wšitcy dźěl pizy pschihotowacz, kotrejž dzensy w běhu leta spizowacz. Tak žebi potom wobliczimy, hdy a telko dzensy nadobo pizowacz. Njechamy-li karpam žaneje pizy pschidawacz, dha nam tež wele njepschirostu.

Dom a kuchina.

Tworožk w domjazym hospodarstwje.

Kóžda hospoza ma swjerschu wuwjerk w jedźach, kiž je czasom pschesc sasso podawa, a to czasto na zyle wešmi drohi. Czohodla je so na pschikl. schtwórtk hróch i pol czom? To je stajnje tak było, praja czi jeni, to je tunje a tola dobre, praja czi druzy. Spodźiwnje je, to běchu nasche posledze hižo tak jestajene, so je je wědomostneho stojnischcza niczo napescheczo tomu njej njemóże, hacžrunjez nasche hospozy hischcze niczo wo běłku atd. njewědźachu. Ale wědomosez pschindże stajnje i nowymi wuslědkami, a dawno je so wupokasało, so njeje wscho dobre a tkmane, ichtož czěri na nuznych kalorijach dostawa. To nimo je tak trojunicz, jako czěło wschědnje wešmi liczbu gramow bělka, wuhlesnjatych hydratow a tuka trjebało njeby. Tola to njedóstawa czěło nic allow tuho i jedne hdžbu wschelakich žiwjenskich dostawacz. Na složenie wobsehe nanakamy tajke žiwjenje njejsnje abo tuke w nasich wšednjich pozdźach, zunje jotuž na pschik. hol nastawa, njetrjebamy so strachowacz, so czěło nuzu czerpi. Hubjenischo trefi i wšitkmi druhimi njerosttlinskimi žiwjenskimi a vitaminami. Njechadźi so wjecz, so su nasche jedze powschitkownje njewapnite. Se tym njeje jenoz nascha strowosez wohrožena, ale tkanka pschizina ke tkarosći data.

Czěło trjeba nědhje grani wapna wschědnje, ale w městach so husto dosez na to njedźiwa. Kilogram tworožka ma 6,23 gr., selenina 2,50 gr., mloko 1,60 gr., hróch 0,65 gr., ryba 0,46 gr., had 0,34 gr wapna. Mjaso, běmy a khleb wobschisezu jenoz mało wapna, selenina pak jara njele. Dokelž pak selenim pches zyle leto nimamy, dyrbimy picz mloko a pschedewschém tworožk jěsez.

Wo vitaminach je so w posledních letach wjele pisało a hacžrunjez hledźerjo hischcze dospotuje jasnosez nimaju, dha wědźa tola, so su vitaminy za roswisez a sdźerženje strowoty mišne. Wosebje w tymje su nasche požiwadła na vitaminach thudnischc. S swulkim wuzitkom je tworožk jako pożiwadło, i kotrymž pschedewschém nascha běłkowa potrjebu kryjemy. Tworožk wužiwa so nimale powschitkownje jako delikatesa, jako pokładenje na pomasku. A to jako khětro drohe pokładenje. Ale to je jenoz jaforzenjemy wopaczny nahlad. Tworožk je tunje pożiwadło. Do nanjezze w marsna nyez wodu a wiwora, hacz so nowych druhich pożiwadłach. A pomaska nima so jenoz se czeńkimi plazami pokkasez. Tekło ma so pokkasez, to je i lepschinu za srowotu kaj za mózchnizku! Tworožk może so na klozki rostkrasez a k zwaczinje posficzez, kaz je to we ninohich krajach waschnje. Jeżeze tworožk a budźesze widżesez, so wam thje. Hospoju žebi myślła, so je jenoz tuczny tworožk thmany; to je wopaczny nahlad.

Wosebje dźeczom je i tworožkom pokładzena pomaska a mloko nětchto jara spomożne, je tunje, žylni czěło a je khětsje pschihotowane. Dźeczi njedyrbjake wšo žadyn jěry tworožk dostawacz, najsepschi-je Tilsitski, Edamski, Holandski, Eiderski, znadź tež Schwizarski tworožk. Tež na wulketach je tworožk khódki pschikusk te thlebej. Jana hospoja njebudże wobžarowacz, hdyž jón husczischo podawa.

Prašenja a wotmołwjenja.

P r a j e h e n j e: Mam krukwu, po prěnim czelecu, kotraž je so psched dwěmaj mězazomaj wocselila. Je pe prěnim czelecu a ja dwě njedźeli, hdyž běchmy czelo wujadali, je znowa khócjejche. Wobkłoczena hischcze njeje, ale i njeje czeje běła bžeżeja. Boju so, to je snadź nětchto wot poslednjeho w njej swostako. Schto mi radżesze.

W o t m o t w a: Wajcha krawa czerpi na bětotok. To je znamjo, so so je rodźenja jětši. Swuptokkujsze rodźenju 3 dny so zobu i dwémomaj litrowaj khórkeje wodny. Do wody pschidajesze 100 gr. Carboventu, kotryž pola lékarjo dostanjesze.

P r a j e h e n j e: Nasch maly poz ma schere wócze (Grauschtar). Schto mam czinicz?

W o t m o t w a: Je-li to pola waschcho yza hižo dlschi czas, njehodźi so njele pomhacz. Hewak zpytajesze je drobnym zokorom woko rjedźesz.

P r a j e h e n j e: Mam krukwu, kotruž sym hižo schtiri króć k bykej honik ale wona nihdy wobkłoczena njewospanje. We woky nježachu wschě krawy pohledkowu khrypu. Kai bych móht krawje pomhacz.

W o t m o t w a: Pola waschcje krawy njebudże znamu tež w jezniku nětchto w rjedźe. Tam wadu może pak jenoz stónky lékař i operazijn jezmika wosthronicz. Tež pożledkowa khrypa (Scheidekatarrh) może bycz i winu, so waschc krawa njewospanje. Tu wam njeżo dełse radżicz njemóżemy hacz stónchno lékarja.

Čisło 16 Budyšin, 20. haprleje 1928. Letnik 35

Parnišća ze żelezowe ho betona.

(Z wobrazami).

Pschego husiczischo seikamy žo na wsach, tež w jahrodźach naschich ratarjow, i parnischczemi (Milchkeete abo Frühbeete). Tych iczemy žu hacz dotal drjewjane byle. Tute žo wě lózju prohnivja. Byrnjez je i karbolinejom derje pschemarzał, dyrbjsch iczemy taikich parnischczow i wjetscha po 5 letach i nowymi narunacz.

Ssu dodżerżate. Wone icza we płožnej semi. Dyrbjch tola rostlinkam w parnischczu kryc pjez. Potom włożdźe tola rostlinkam w parnischczu kryc pjez. Potom włożdźe tola rostlinkam w parnischczu kryc pjez. Potom włożdźe

S [illegible]łożenjenom pak jenječšjo fe hnilšej wšěj nałožja [illegible]. S wložeńjom niežimy jsobom njeroďš a pódu bere pšjewětrowanjemy. S tym žo pódu łohko wohrěwa a je potom cžim płodniša. Może-li do pódy dosć powětra, dha też nakažliwiny lěpje dźěłaju a žo minjo. Nakažliwiny potom w prawym cžašu łosche žiwiny rozłožuja. S toho najtanje potom dušyk w podobje ſchtapika (Amoniak). Tón žo ſ pódu wjasa a tak je rostlinam ſ wužitkom.

A ſtónčnje dźerži žo w pſchedźělanej pódźe wjazu deſchčowje wody bacž w njepſchedźělanej. S wjerdeje pódy wſcha woda wotběhuje. Je-li mócno, włočimy też bórzy po deſchču. S tym też wjazy wody w pódźe idźeržimy a tak woda pſchecze k roſtlinam dožała. Tajſe pſchewłóženje je wožebje na pěſkojſnych pódach ważne, hdźež maju malo deſchčow. W něſtorych krajinach ſamo pluha njeſnaja, ale jenož ſwoju pódu ſ kultivatorami wobdźěłaju. Pſchi tym maju hiſchcze doſć dobre wunoſchki. Pola naſ dyrbimy wšo woraſ a to je-li nětko móżno naſymu. Naléto potom pódu jenož ſ kultivatorom abo ſ bránami pſchedźěłamy.

Prawy ſywowy ſyſtem.

(Saarſyſtem.)

So mamy polo druhdy jara ſanjerodźene, to ſaleži druhdy na wopaczným ſywnym jeſtawje abo kaž žo mjes ſtudom proſi ſyſtemje. Jena a tažanta roſtlina ſo po prawym njeſpiſe ženje ſažo na jene a težame polo ſažobu ſyneſ. S tym žo polo ſanjerodźi a póda žo też jenoſtronſzy wuczerpa. Pſchirinamy-li wunoſchli wſelakich ſywnych ſeſtatkow, dha ſmy pſcheſwědčeni, je je pſchi jeſtawje tak mjenowaneho tiſtroniſkeho hoſpodarſtwa najnuſniſchi wunoſchk. Tiſtroniſke hoſpodarſtwo je tajke, hdźež žo na dwěmaj ſtoſcžinomaj role žita pſahuja. Tajſe pola, hdźež ſu dwójſzy ſažobu žita a hakle treče leto wobkopowanſki, ſu jara ſanjerodźene. Tohodla mělo žo tajke hoſpodarjenje ſaſudźowaſ. W prjedawſchich cžaſach bě tiſtroniſke hoſpodarſtwo wſchudže ſ domom a też hiſchcze wunoſchne, dokelž ſorno něſchto płacžeſche a je ſkoku wjele njemějachmy. Nětko pak ſu žo hoſpodarſke poměry zyle pſcheměniłe a my dyrbimy žo po nimi měrjeſ, hacž chjemy abo njechamy. Hewak na žane waſchnje njerodźi ſ polow ujeſniczmy, ale njerodź naſ ſ pola pocžeri.

Schto pak njemuſeny ſłěpſchemy ſywny ſyſtem? Je to ſtajne wotmeńenjenje kopjenatych roſtlinow ſe ſiwjeſzowymi a hluboko korjenatymi ſ nikkokorjenatymi. Kak ſebi nětko naſch ſyſtem ſeſtajamy, ſaleži na nami. Prjedy, naſchi prjedowniſy hiſchcze dźeſeſ a wobkowańki njemějachu, ſyjachu jenož žita a to tak dołho hacž póda płodźeſche. Potom woſtajichu zyły ſahon próżdny leżo, wjele lět tak ſo wſchełaka kěcžina, cžerńje a wſcho móżne na tajkim ſahonje roſcžechu. Mjes tym druhdźe žita ſyjachu. Mějachu ſchežej tajkich ſahonow porno ſebi leżo. Hakle, hdyž běchu ſchežmy ſahon leżo woſtajili, wrócžichu ſo ſažo k prěnjemu, kotryž bě mjes tym wotpoczył. Wſchu kěcžinu a cžerńje na ſahonje ſapaliſchu prjedy, hacž wobdźěłachu. Tohodla njemuſeny polo po dźeſeſu hiſchcze dſenża ſmahu, ſchtož pokhadża wot płowa ſmažicž. Hdyž bu dźeſeſ ſanjerodźeny, tajke hoſpodarjenje wunoſta. Dokelž je dźeſeſ mjeteloſcžěſaze roſtlina, dha ſo w pódźe ſ nim wjele dušyka nahromadži, dokelž ma dźeſeſ na ſywjich korunſchtach nitrifikacžne (to ſu dušyſyrěbaze) nakažliwiny, taž wſchě mjeteloſcžěſaze roſtliny.

Pſchi ſanjedźenju ſywneho ſyſtema mamy wſchěduje kruce pódźne poměry, położenje a podźěłanje wobkedźowaſ. K tomu mamy ſebi nimo toho tajke roſtliny k ſłahowanju wubraſ, kotrymž w naſchej krajinje najlěpje rowi. W pódźe wſchelakeje kaſkoſce kožnej roſtlinje njeſchowi. Tohodla jenož tajke roſtliny płahrjenmy, kotrejž ſu nam je ſywojim wunoſchtom wóſte.

Rolnistwo.

Hnój njeſměmy hluboko ſaworaſ.

Saworamy-li hnój pſchehluboko, njemóże tak derje hnicž, dokelž powětr k njemu njemóże. Tohodla hiſchcze druhdy zyle cžwaki hnoja je jemje naworamy. Hnój, kotryž we prawym cžaſu w pódźe njeſhnije, potaſkim płodam niczo njeſomha. Wón howi hakle pſchichodnym płodam. To pak ſebi njeſadamy. Hluboko w pódźe njeje telko nakažliwinow a tak žo hnój njemóże roſtužicž. Schtapik a dušyk žo njepſchetrjebamy a njewužijmy w powěrſze ſhubitej. To je ſe wulkej ſchkodu ja hoſpodarja. My jenož k wěſtym płodam i hródźanym hnojnym hnojinu, pſchedewſchěm wobkopowankam. Hewak hakle hródźanu hnój poſdźiſche płody jako jeczmjeń abo druhe wužija. K jeczmjenjej pak ſ hródźanym hnojom hnojicž njeſmějmy. Tajſi jeczmjeń ma potom malu piwarſku hodnotu, mjes tym ſo bychu wobkopowanki rady hnój wužile.

Wjeſwadny hnój.

Mnohi hoſpodaŕ ſo njemóże dobſiwacž, hdyž ſwoje ſanjerodźene polo widži, kak to pſchiſidże, hdyž je tola lětſa runje tak hnojił jako druhe lěta. Słónczuje pak ſo dopomni, ſo je w ſymje wſchelaki njerjad na hnojowu hromadu wužywał a nětko ma wobradu. Je-li chyeny ſymjeſze je bróžnje na tłajiſchcžo wuſypacž, mamy je wſchědnje ze wapnom poſypacž, dokelž je ſamym kompoſtowanjom ſo ſkhadźaja mózy ſymjenja njeſnicži. S wapnom ſkhadźaja mózy ſymja w tłajiſchczu pnicžinu. Dobre tłajiſchczo (Kompoſt) je dobre ja pola a łuki, tola pak dyrbimy pſjedy ſkhadźaju mózy ſymja ſ wapnom abo ſ druhimi ſrědkami ſuicžeſ.

Ninto kompoſta ſo hiſchcze ſ hródźanym hnojom a wožebje ſ kuſajnym a dale ſ kurjažym hnojom wjele njerodže na polo ſwoju. Njedawno-li ſmy kruwom połcžo, kaž pſjedy naſche ſtare běchu, tak ſtotcž ſ pluwami wjele njerodźineho ſymja ſebi nadawamy, ſchtož ſtót njeſpuſzuje. Symjo ſ hnojom na polo ſwożene nam ſažo ſkhadźa. Też ſymjeſze ſ rějańzow njeſměmy ſymje na hnój njeciacž. Wſche ſłabe ſymjo mamy ſchrótowacž a wariež, pſjedy hacž je pſizymy. Symjo może měſaz w hnoju leżecž a tola hiſchcze ſkhadźa.

Amoniakowy ſyrjeżnatan (Schwefelamoniak) a wapnowy dušyk.

Amoniakowy ſyrjeżnatan dobywaju pſchi dźěłanju koża ſ wuhla. Mnohy njemóża ſebi wuſaſnicž, kak je žo dušyk do wuhla doſtał. Kóždemu je znate, jo žo pſchi paleniu drjewa bjes pſchiſtupu powětra drjewjane wuhlo wutwori. W ſtarodawnych cžaſach, hdyž hiſchcze ſamohu cžłowjeka na ſemi njebě, běchu nimale po zyłej ſemi wulke lěſy. Drjewo, kaž też druhe roſtliny jara derje rałcžechu, dokelž bě tudy jara ſyełko. Po cžaſu drjewo, próch a hluboke bahno je pſchikry. Kóżda roſtlina wopſchiſa dušyk a tuž ſo ſyła njedźěłamy, jo je we wuhlu dušyk. Hdyž pſchi palenju kolja plum ſ wuhla wuſmuſuje, tak wuſtuſuje we ſamžnym cžaſu ſ wuhla dušyk. Tón žo ſ pomozu ſyrikoweje kiſałiny loji a tak žo dońdże amoniakowy ſyrjeż natan.

Amoniakowy ſyrjeżnatan je runje telko hódny jako Iodźił, (Salpeter) jenož ma hiſchcze wužitowk, ſo mójemy ſ nim na łóhiche waſchnje woſthadźeſ. Iodźił (Salpeter) nan też, je-li mokre lěto, do ſpody cžeſnje, ſchtož je pola amoniakoweho ſyrjeżnatana njemóżne. Naſeſo ſ nim ſuſerna na ſelene žita hnojimy. W 1 zentnarju je 20 prozentow dušyka. S dwěmaj zentnarjomaj amoniakoweho ſyrjeż natana ſmy chiny wunoſchk žita we 6—8 zentnarjow z rěpu wo 800—1000 zentnarjow.

Na 1 łóſz mjenamy 0,80—1,00 zentnar ſyrjeżnatoho amoniaka.

Wapnowy dušyk dóſta žo we wyſzich rjecžach. Tam ſo na karbit woda ruſnicž a tak natajanje płun a zyelen. Na to ſarłcit roſemlěje a pſches njón žo pulcži powětr. Tak natajanje ſ toho wapnowy dušyk. Wapnowy dušyk wopſchija 16—20 proz. dušyka a nimo toho 50—60 proz. wapna. S tym je jara ważny a hódnoſtny pſchikrupny hnój. Wapnowy dušyk ſawołcžinuy. Někotſi jón też ſwjercha mjetaju, ſchtož njeje wſcho runje najſthmaiſche. Najſthmaiſchi je wón do cžeſnich pód pſched ſywym najmnu. Też ſ nalétnim ſywym mózeny ſ wapnowym dušykom hnojicž, ale jenož pſched ſywom. K wobkopaniuam mózeny ſ nim też do ryncžkow hnojicž. Pſchecży hnojimy bórzy 3 zentnarje na 1 ha. 631 łórza). Pſchihdże na to, kelko mamy hródźicžo hnoja. K wobkopowankam hnojimy 3 hacž 4 zent. K rěpi ſamo 4—10 zent. Na łuki njeſtamy 2—4 zent na 1 ha. Najſthmaiſchi je wołtſowany wapnowy dušyk.

Pjeriznarſtwo.

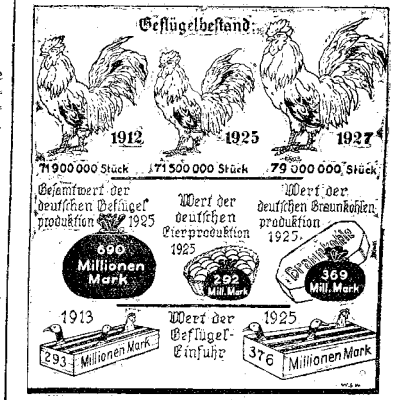
(Z wobrazom.)

Sčinano najdowěrliwiſim wobſtaranjam w pjerſinarſtwje wěnuj dožałaju kedźiwoſcž. Tohodla rospominaj a pſchirunaj pſchezo, hacž ſo dotalne pſchiprawy a naprawy njeſpodźa ſ lěpſchimi narunacž. Hdyž tole cžiniſch, ſpóſnajeſch, ſo mózeſch hiſchcze wjele porjedżowacž a wudokonjecž. Snale je, ſo kury rady w cžeſnym njeſu. Je-li jim mózność njepoſtiſcžeſch w cžeſnym njeſeſ, rady ſkradu na ſkhowanych měſtach njeſu. W kurjeſzu abo w hródźi wuſtwol cžemny kuſžik, ſo by ſywojim kokoſkam ſchchiſonne hnězda pſchihotował. Cžemne kuſžiti w kurjeſzach, hródźach, kólnjach a bróžnjach pſchihotuja tak, ſo dešku nathkleno ſ jeſeu pſchiſtaja. Tajſe kury njeſhu pſchezo ſ lóhſej proſzu pſchiſtupne, tohodla ſu płahowarjo kur ja druhimi pucženi zyłali, ſo mohli też na hewak zyłdźiwy měſtnach ſywojim kurom jim podobne hnězda pſchihotowacž. Wěſty Sanden je poſpytał ſ hnězdami w kaſeſcžu jenu pſchi druhim. Kaſeſcžik je ſ wěſtom ſowiſnom. K tomu je wubrał dołhi wuſi dotkowany kaſeſcžik. Hnězda wotdźelnja deſeſcžki jene wot druheho. Tute deſeſcžki njedožahaja preži pſches zyły kaſeſcžik. Po jenej ſtronje je ja kokoſch khódba, to mózhła do hłódowanych hnězdow dobrhnycž. To tutych hnězdow kokoſke pſches [illegible] ſeſony poſtupja. Hdyž wěſ kokoſzy pojedhuješ, [illegible] hnězdi, ſo by ſ niehu jeja ſebrał. Tajſe [illegible] pſchi ſeſenach kurjeſzow, hródźow a kólnjow pomjeſcžene. Hdyž nětſnjeſcž njedožahaja, mózeſch jedyn kaſeſcžik na druhi ſtajicž. Potom mamy ſ hnězdej pſchiſtup, kotryž ſo pokoja ſeſina woſerja. Radna je, hdyž do tohodla ſenetſinyeho hnězda duſe wjeda. Hdyž dzeſeſ ſ tomu abo tamnomu hnězdu, na ſnježdnych hnězdach ſedźaze kokoſke njeſcžeſerſch. Hnězda wutkladź i cžiſtej, njeſtkej ſłomu, ſenom abo drjewjanym wołnom (Holzwolle). Na dno hnězda roſcžiſi horſchcž wapnowoho pſcha. S tym wobarajſch pſchiſtperjenju wſchelakeje kokoſch cžiwiłowazeje njerodże ſo mózeſch hiſchcze wjele porjedżowacž a wudokonjecž. Snale je, ſo kury rady w cžeſnym njeſu. Je-li jim mózność njepoſtiſcžeſch w cžeſnym njeſeſ, rady ſkradu na ſkhowanych měſtach njeſu. W kurjeſzu abo w hródźi wuſtwol cžemny kuſžik, ſo by ſywojim kokoſkam ſchchiſonne hnězda pſchihotował. Cžemne kuſžiti w kurjeſzach, hródźach, kólnjach a bróžnjach pſchihotuja tak, ſo dešku nathkleno ſ jeſeu pſchiſtaja. Tajſe kury njeſhu pſchezo ſ lóhſej proſzu pſchiſtupne, tohodla ſu płahowarjo kur ja druhimi pucženi zyłali, ſo mohli też na hewak zyłdźiwy měſtnach ſywojim kurom jim podobne hnězda pſchihotowacž. Wěſty Sanden je poſpytał ſ hnězdami w kaſeſcžu jenu pſchi druhim. Kaſeſcžik je ſ wěſtom ſowiſnom. K tomu je wubrał dołhi wuſi dotkowany kaſeſcžik. Hnězda wotdźelnja deſeſcžki jene wot druheho. Tute deſeſcžki njedožahaja preži pſches zyły kaſeſcžik. Po jenej ſtronje je ja kokoſch khódba, to mózhła do hłódowanych hnězdow dobrhnycž. To tutych hnězdow kokoſke pſches [illegible] ſeſony poſtupja. Hdyž wěſ kokoſzy pojedhuješ, [illegible] hnězdi, ſo by ſ niehu jeja ſebrał. Tajſe [illegible] pſchi ſeſenach kurjeſzow, hródźow a kólnjow pomjeſcžene. Hdyž nětſnjeſcž njedožahaja, mózeſch jedyn kaſeſcžik na druhi ſtajicž. Potom mamy ſ hnězdej pſchiſtup, kotryž ſo pokoja ſeſina woſerja. Radna je, hdyž do tohodla ſenetſinyeho hnězda duſe wjeda. Hdyž dzeſeſ ſ tomu abo tamnomu hnězdu, na ſnježdnych hnězdach ſedźaze kokoſke njeſcžeſerſch. Hnězda wutkladź i cžiſtej, njeſtkej ſłomu, ſenom abo drjewjanym wołnom (Holzwolle). Na dno hnězda roſcžiſi horſchcž wapnowoho pſcha. S tym wobarajſch pſchiſtperjenju wſchelakeje kokoſch cžiwiłowazeje njerodże

Schto je płahowanje kokoſchow hódne

(S wobrazom).

Se ſtatnych ſrědłow ſu je ſpěchowanje pjerſinarſtwo ujedawno pak miliſona hriwnow pchipſekakaſt. S toho wuhadża, ſo naſche ſtarne kujzeſtwo pjerſinarſtwu trěbnu kedźiwoſcž wěnuje. Schtóž tuty ma abo hewak žo ſ pjerſinarſtwom nahadźuje, ta roho budże ſ pobonom, tutej wotnoſzy hoſpodarſtwa hiſchcze wjerſchu kedźiwoſcž pchihotowacž. Sbladuju na płahowanje kokoſchow a podawanje jejow je ważno, a wěcže bjes wuſpěcha njewoſtanje, hdyž trochu liczby płahowanja do wójny ſ tym ſo wójnje pſchinnamy. Naſch błedowazy wobras podawa nam doſcž jaſny pſchehlad.

Sčyła naſchich fur je ſo po wójnje wo wjaſy hacž 7 miliſonow pchiſperjała. Po łoiſchtim japtihu je liczba naſchich fur na wjaſy hacž 79 miliſonow ſrońca. Tak pchihtdże na hlowu wobrdżerja wjaſy hacž jena kokoſch. To drje je hjes dwěła rjana liczba. Ale njemuſeny ſo. Pſchinnajo ſ druhimi krajemi ſpórnawanu, ſo ſmy w naſchim kraju bliſche wo wjele wróżo. Na hlowu wobydlerſtwa w Danſej pchihdżu 61 kokoſche, w Kanadże 5 a w Sjedńoczenych ſtatach pełnóżneje Ameriki pſchecža bliſhcze 3 kokoſche na hlowu wobkydlerſtwa. Cžim bóle ſo wobydlerſtwo jenoho kraja pſchemyſła abo indurſtriji wěnuje, cžim njeroſi je podčſl jenotliwża na płahowanju kur. Tohodla je podčſl wobydlerſtwa na płahowanju kur wożebje we ſłowjańſkich krajach jara wyſoki.

Sajimawo je, pſchinnacž hódnotu kur a jich wunoſchka ſ hódnotu wudčſłkow pſchemyſła. W lěcže 1925 w naſchim ſtacže tężeſche we pjerſinje hódnota we 690 miliſonowy ſłotych hriwnow. Kuny manjeſchu jeja w hódnoce 300 miliſonow hriwnow. Mjes tym je hódnota tuſeho wunoſka bjes dwěła pſcheže hiſchcze roſta. Pobłagajmy ſdobom na hódnotu je jemje wunyteje brunicže w hańbzyum lěcže. W lěcže 1925 ſtaji žo hódnota je jemje wunyteje brunicže na 960 miliſonow hriwnow. S ſpodźiwanjom widźimy, ſo ſu naſche ſtarſi we ſwojich jeſtach nimale ſamu hódnotu wuſtedźałe, naſtkerje nětſole bjes pſchekładnale. Dochwinjeſ je ſo płahowanje kur pola naſ po wójnje jara roſſłahowte, naſch kraj pſchecže bliſhcze jeja a kuru wjaſa dla dowożuje. Tohodla dyrbimy ſo tutej wuſnaſcžu naſcheho hoſpodarſtwa bliſhcze ſ wjetſchej ſwědomitoſcžu wěnowacž, dokelž jeje wuſtedźy ſomożemy na krafcžaju wuſtji ſtajicž.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóždo čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźěłaš Smolerjowa knihičišćarnja, zap. dr. z w. rak. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2887.

Za nawóstki, kiž maja so had do 9 hodź. dop. wotedaj, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobchěrnje so stajace nawóstki a tabele so wyše wobilěcuja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 94 — Budyšin — sobotu, 21. hapreje 1928 — Bautzen — Lětnik 82

9000 wólbnych kandidatow w Němskej.

W Němskej budźe 20. meje niz jenoż wólba ludowych zastupjerjow do němskeho sejma, w najwjazy němskich krajach so tež zastupjerjow w krajnych sejmach wobnowi. Wjace hač 9000 kandidatow postajiło. Dokelž pak hač so někotre wólbne namjety pschihotowźiše, dźe liczba 5000 hižo njeje pschekhnata. Sa krajnoźejmske wólby so 9000 kandidatow ponjesnje. Dźewjeć dźesatkow wólbnych dyrbjeć pschepadnyć.

Hač dotal 15 krajow přeciwo ministrej Keudellej.

S powotanjom Bayerskeje a Württembergskeje su wschě němske kraje nanajwjetši němskeho zmutkownego ministra dr. Keudella na rozpuschćenje swjatka cżerwjenych fromtnich wojowarjow wotpokasałe a pola němskostatneho žadyn pschećiwo njemu protestowałe. Prjedy hač je minister Keudell swoje namolwjenje němskim krajam pósłał, je won z bayerskim a württembergskim knježerstwom wo swojim namjenje jednał a žebi jeju pschihłosowanje sebi zwěsćił. Knježerstwa krajow, kotrejž su žo Keudellowemu namolwjenju japowědźiłe, na to pokazuja, so bychu dyrbjałe, gdy bychu swjatk cżerwjenych fromtnich wojowarjow rozpuschćeli, tež Stahlhelm, Wehrwolf a podobne monarchiske wotsili sakasacz.

Zakoń wo wobsedźenju brónjow.

W **němskostatnym** zakonjowym kopjenje je žo pschinóšłemu zakoń wo wikowanju z brónjemi a municiju a wo jich wobsedźenjuwje wojewik. Tónle zakoń budźe wot oktobra 1928 płaciś. S tym wschě stare brónjowe wopisma 1. hapryle 1929 žiwoju płaciwosć słubja. Kóždy, kotryž jako pschemysłnik brónje a municiju dźěła, wobdźěłuje a wuporjeda, dyrbi k tomu dowolnosć měć. Też za wikowanje je dowolnosć trěbna. Sjawne abo priwatne zastupjerstwo njeńmědźa na brónje pożćowaś. Kóžda bróń dyrbi firmu swojeho dźěłarja a wobsedźićela cźišćo měć. Bróń a municija smědźa žo jenoż po pschepodaću wopisma z kupjenje brónjow a municije pschedaś. Tole wopisma dyrbja dwě lěśe dnjow pschećiwo dyrbi pschisćeje wóźby, kotrejž hromada swojeho bydła brónje nožu, brónjowe wopisma měć. Brónjowe wopismo žo wozbanu nje 20 lět, pod dohlad stajenym, duchownje njemje habitym a wojakam wudaś, kotrymž žo žo měšćańske cźełne prawa wotcźisne. Też wětšym hrózam khłostanym sudźom žo brónjowe wopismo njeźmě wudaś. Khłostanja za njedowolene wobsedźenje brónjow a wikowanje z brónjemi su žo pschiwótśile.

Proces wo temskim morderstwje.

W Schżeczinskim prozeju dla zemskeho morderstwa žiwdźi praja, so je jedyn general němskostatneje wobory jim pschikazał, pschećeliłej.

W Schżeczinskim prozeju dla zemskeho morderstwa je k zmjerći zasudźenemu nehdyšći leutnant **Walther Schulz** na praschenje žudowego pschedsydy rjekł: Když by pschećeniła była dopokazana, hych nasche brónje na druhe městno pschekładł a pschećelnika po pschikazni zastrělił.

Pschedsyda: Wot koho jeże tule rozkas dostał?

Schultz: To njepraju. Jako wojerski wjednik mějach jenoż samolwitosć za brónje, bych dyrbjał muža po pschikazni zastrělić.

Stawizny žo general Pawelž a baron Bodungen jako žiwdźej pschešłuchaj.

General Pawelž na pschedsydowe praschenje wotmołwi, so němskostatna wobora njeje pschikazała, so dyrbja žo pschećelnicy Rośbachkeje organizowje morić.

Baron Bodungen znapscheriwi: Ja sam žym tónle rozkas Rośbachej a jeho podwjednikam dale dał. Mi je rozkas w rozrěčenju w evangelskej towarstwownji we Schżeczinje dał, pschi kotrymž je general Pawelž pschikomny był, so dyrbja žo brónje khowaćz a pschećelnicy žo pschi wschěch wobsłužnjećach wotstrońć.

Pschedsyda: Wot koho je tónle rozkas dostał?

Baron Bodungen: Wot generała Pawelža a wot hejtmana Wolfa, kotrejž bě z nim hromadźe pschi schoł.

Pschedsyda: Hdy?

Baron Bodungen: W tamnym rozrěčenju we evangelskej towarstwownji!

General Pawelž: **Njejžym jenje tajki rozkas dał, to móžu i abjolutnej wěstojeju na žiwoju pschisahu wsaćz.**

Lětarjo z „Bremenom" pódźeju do Newyorka přileća.

Generalny direktor Północnoho němskeho Lloyda, Schünzel, je žo žydźu z knjeżnu Herthu Junkerjez telefonizu rozrěkał. Ta je jemu pódźiła, so **němske lětarjej najsterje pschichodnu pódźelu do Newyorka pschileźitaj.** Fitzmaurice žo z lětadłom do Greenly Islanda wróći a narunanjśi propeller za „Bremen" žoby pschinjeśe.

Komitej, z wusmannych Chicagowskich měšćanow zestajeny, žo dźensa abo jutrje w Newyorku wočakuje. Won dyrbi němskich lětarjow pschepytowaś, so bychu Chicago wopytali. W Chicagu, hdźež žo wobschěrny žydźeński program pschihotuje, z tym licza, so muzikiwo „Bremena" 28. hapryle, potajkim po 5tónčenju žiwojeho pobyća we Washingtonje, tam pschijedźe.

50 morwych Němcow se žiwotoweje wójny namakali.

Parižšti „Journal" je powěsć je Chevreguy wojewik, po kotrejž žu pinzu rjeńšo, žo jastupa k južnej dobładali, w kotrymž 50 němskich wojakow nadeńdźechu. Tuzi sydła pschi kóśe, i dźěła na połnych ložach leżachu. Kaž žo sda, žu žo z rosbuchnjenjom jěchotoje bomby moriłi. Jich brónje hischcze na jesenje wiźachu.

Awstriskeho lokomotiwnika na Brennery zajeli.

Na Brennerskim jastanišćeju na italisko-awstriskej mjezy žu Italijanzy awstriskeho lokomotiwnika Faschinga sajeli a do Veromy dowjedli. Kaž italiski jastanjschćowny komandant praji, je Fasching jutjak, jenoho italiskeho wojaka wobwěrjeł, so by z wójska cźekny. Awstrijska żelesniska direkcija w Innsbrucku je hnydom dokładnje pschepytanje Pschewjedła, kotrejž je dopokazało, so je Fasching cźišće njewinowaty a so je žo wopor italiskeho wobjazeho cźuschalka sćinił. Podawk je w tirolskich żelesniskich kruhach wulke pohorschenje budźił. Tirolske krajne knježerstwo je hnydom pola jenjalskoweho knježerstwa zakrocźiło.

Rozprawa wo pschesćunzkanju italiskich brónjow psches Schwajc Gotthard do Madjarskeje.

Parižšti „Matin" z Genfa powě, so žo w kruhach Swjatka Ludow powěda, so je njekmany sćinjeny materiał maschinskich tšelbow, kotrejž je žo wózwunitstinym Swjatka Ludow pokazał, se starych awstriskich maschinskich tšelbow wzał. Tohodla tukaju, so žu žo pschesćunzkanje brónje madjarskemu wójsku pschepodałe a po waggony na Schwiatogotthardskim dwórnischću se starymi awstriskimi maschinskimi tšelbami pjelnjte.

Jendźelska znowa přeciwo kommunizmej postupuje.

Jendźelski minister šmutkownych nałožnoscżow je we jenej schromadźiznje w žiwojej rěcźi rjekł: Mam dospołne dopokazy za to, so je wulka hromada bankowkow, kotrej dopokazy za to, so je wulka hromada bankowkow, kotrej je ruska banka w Jendźelskej wudała, do wobsedźenstwa kommunistiskeje strony pschešła, kotraž je je kommunistiskim organisatoram we wschěch dźělach Jendźelskeje rosdawała. Sćym dźěłaćerstwu swojim pschezo pschedy tym warnował, pomoz z kommunistiskeje strony bracz, wona pak njeje na moj: warnowanje pošłuchała, so sa kommunistami politiske hibanje stej, kotrejž so na to měrnje, so wobsedźenstwo nad wójskom a wjednistwom, w rukach dźěłaćerjow leżaze, wotnjesu a wjednistwo, w rukach dźěłaćerjow leżaze, wotnjesu stronicz. Njewěrju, so je sa bliske dźeńcz nad Jendźelskej dóńdże; pschetoz nimam za to, so je sebi dźensy muzejo a žonite w dźěłaćerskich swjatkach tajke wobsedźenjoeje pschejo, kajkeż w Rusku knjeze.

Moskwa a irscy zběžkarjo.

We žiwjenju irskich revolucionarow i ruškimi kommunistami je jendelski šmutkowny minister schwórtk sajmanwzjał, so by z nimi dźěłał. Mjes tym so je policija njeje poradźenku wojewi. Mjes tym so je policija njeje poradźenku wojewi. Mjes tym so je policija njeje poradźenku wojewi

Semjerjenje je ho też w krótkorauńskiej Sserbiji začuło a je w Pirotu a Dragujevaczu wobhladźiwe wustrózało. Schkody pak ho tam njeje stało. Też w Konstantinopolu a Małej Asiji ho tón krócej schkody smilnyli.

Prěni japanski kanonski czołm do Tsingtawa pschijeł.

Do Tsingtawa je prěni japanski kanonski czołm pschijeł, kotryż je 100 muzi na kraj wuładźił. Wojazy ho ho do Mukdena wotwjezli, hdyż dyrbja schkitanje połodnjuschcje mandżurskoje żelesnicy pschetwarjeć. Marschall **Czaugtsolin** je wobsamknył, na pschikład japanskich wojakow wotmołwjejo, wójnski staw na Mukden położić. Wobzamknje ho, ho chinescy a japanjey wojazy do ho sraża.

Dobyće chineskcho połodnischo wójska.

Po 36hodźinskej bitwje pschi połodnischim brjohu Żołteje rěki je ho roskasowarjej połodnischcho wójska Czangkaischkej prevadźito, patuzone wójzko generala Sunczuanfanga zhić. Tutón bě spjatk Czangkaischkowe wójzko **wobsedźi a jemu puć k Żołtejzy zasahnyć.** Pschi tym pak Tschejczijanskemu generalej Fengej, kotryż zboka jeho wójska sczesche, składnjeć z nadpadej da, kotruż tón hnydom wumuzi. Sunczuanfangowe wójzko ho w samnjnych paslach popadze a ho wobstawi. Wono je pjerza 3000 mertwych a 27 000 jatych abo czekajuzych zhubiło. Mjes jatymi je pjerza też zyte kanonski korps połnocznho wójska. Sjednorjenej wójzy generala Fenga a Czangkaischka psches Żołtu rěku postupujetej. Japanske tujezemstwo je tohodla wobsamknyło, 5000 muzi do chineskeho pschistawa Tsingtawa pósłać, zo bychu ho japanske zajimy w Schantungskej prowincy schkitale. S dobrom je ho wjazy wójnskich tódzow do Tsingtawa pósłało.

Ze Serbow.

Dźensownica.

Sobota, 21. jutrownika.

Adalarja — Anselma.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1".

† 1724 Boluměr Ludoviei jako direktor slawneho gymnazija Kasimiriana w Koburgu, dr. theol a slawny wučeny, kiž je wjacy hač 200 wědomostnych knihow wudał. Běše syn serbskeho fararja w Barće, hdźež je so 26. oktobra 1670 narodźił. Po swojich studijach w Budyšinje a Lipsku a po wotbatych zastojnstwach bu 1694 konrektor Miklawšowskeho gymnazija w Lubiku a wot lěta 1713 rektor w Kelangu. — Zo też serbsku rěč dosć wobkuježoše, widźimy z tym, zo wustupi přeciwo wulkomu wučenej Abrahamowej, kiž w jednej knizy serbsku rěč z wulkim wuměnjenjom z hebrejskeje rěče, kotruž wješe za najstarše, wuzwadowase. Ludoviei přejoše, zo je wobsahowej Abrahamowej dospołu poradźiło, zo je w nim wjele 48 słowow nekak možno, potajkim jenož rozdźelenje dźele. Abrahamu Frencej tomu na to, zo wón wučeny spis wuda, w kotrymž swojeho mjenowanka pewnješe. Z tym drje je so wědomostna wěda we nasej rěči skónčiła. Wělomostno nahladnyć na dźiwnjenja. Na Frencelowym stejišću dźensa nichtó wjacy njestoji. Kak budże so wo našich nahladach po dwěmaj lětstotkomaj sudźić, njewěmy.

1892 založi so nalutowarnja w Malym Wjelkowje, z dobrom też měnja mlokarnja a prěnje skótplahowarnje towarstwo.

* 1837 Hendrich Wałko w Běłej Wodze, basnik.

* 1821 Michał Rostok w Běłšecach, naš slawny přirodospytnik.

1849 žadaja 22 serbske towarstwa zbožnjenje hórskeje wustawy a rozdźělenje zemskoho wjesa mjez wjesne wosady.

1856 połoži so zakładny kamjeń wěže na Wjazońčanskej horjo.

Dźećia hołk a bosy hraja
Na brjózku so ponowja,
Dźěd je wě a wowka znaje,
Zhladujetaj nazdala.

Do jej' klina zhromadźenje
So ta črjódka wnskočna,
Holey wowka powučuje,
K dźědej běža hólčata. H. Zejler.

Přisłowo: Haprlejka z wjedrom rejka.

*

Njedźelu 22. jutrownika,

Misericordiae Domini — 2. njedźela po jutr.

† 1911 Jakub Kral, hłowny wučeř w Radworju a swérny Serb. Pisajo jako 80lětny stare wo swojim žiwjenju, wuzna: „Bóh Wjeršny je mi wysoku starobu spožčił a strowota a wjesołu mysl. A kaž je stajnje moja wutroba za naš luby narod biła tak je tež dźensa jako 80lětny stare so zajimuju za wšě naše časopisy. A hdyž mi wone zjewja zaso nowe dobyće Serbowstwa, nowy postup w serbskim žiwjenju, wěrće mi: Moja duša so raduje." — Jakub Kral je přez 45 lět ze swérnym serbskim wučerjom był a je so prócował we wjele tysacach serbskich dźěći zbudźowak a zdźerżeć pobožny swérny serbski duch. Nimo toho pak je hišće wjele za Serbowstwo skutkował, pisał, přednošował, wojował. Je prénje wjesne spěwanske towarstwo we Wotrowje założił, w Radworju pak katolsku Bjesadu, w kotrejž je wón žiwjenja horliwje skutkował. Jeho synaj staj naš wučene konsistorialny rada Jurij Kral a bohužel zahe zemrěty, ale nihdy njezapomnity Frane Kral, założer Domowiny a dźěrčeceho časopisa „Raj". Jeju nan pak, tónle človjek bjez falša, dobroćiwy a křesćijanski wučeř, Serb z čołma a dušu, budź nam wšitkim z přikładom.

1862 serbski koncert w cyrkwi Našeje Knjenje we Drježdźanach. Spěwa so Koczorowe oratorij „Israelowa zrudoba a trošt".

* 1839 dr. theol. Filip Běrak we Wurjecach, wuznamny spisowaćel a słownikar.

* 1882 Jurij Dehnk we Wutołčicach, pozdźiši redaktor „Kat. Posła".

† 1911 Jakub Kral.

1885 ślezyske konsistorstwo we Wrótslawju wudawa njekřesćijanski wukaz, zo nu so wšitkim serbskim dźěćom katerska wučba jenož w nimskej rěči podawać.

† 1844 Boluměr Nicka, farař w Pjeńju, 58lětny.

Jan Radyserb swojemu přećelej Jakubej Kralej w lěće 1874 k zastojnskemu jubileju.

Sy sněwał, dźěłał, plahował
We Radworjeskej tu Sali,
A často walko dźiwka brał
So bórźiš mólnyškuli
A njejsy mužny pozastał,
Nic próćowanju hnady dał.

Sy mózne duski dźěćatkow
Na Bożu śěežku wodźił,
Jim jasnił mysle, poćinkow
Jim karoški sy plodźił,
Zo w Serbach Bože kralestwo
By rjenje rozmnožiło so.

Sy hajił Serbstwo, wutwarjał
Kaž wótčinej so słuša.
Za narodnosć so bórował,
Ty swérna serbska duša.
Mój dźak za skutki wótčinske,
Ty Serbam swérny Jakubje.

Přisłowo: Na Jurja (Jiltfe) sej bačon hnězdo płata.

— **Wo wjedrje.** Wczera wieczor we 7 hodź. barometer 738, hygrometer +4, thermometer wo dnjo +6. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer +10, thermometer w nozy +2. Wathladny na dale wječorjenje a suche wjedro. — Wjsyschna i wjeczora a pomałku pschibližuje. Skoro ho jda, to nakruci swój puć psches srjedźizm Europu, potajkim pschez nasche strony. Nad dalokej połnozy ho nizina rossćerja. Tohodla jsmy dźensa ho wunjedjenja a wječorjenja nabjli Schtkeriga snha zhorunja na rjane. Nasch wjedrowy stajnj ma sa pschichodny žiwjeń sčakowanje wjedro a možne: njedźelu a połdźelu rjenje a wětrojto, wutoru pschemjenjanko, srjedu hroza njewjedro, schtwórtk, pjatk a sobotu rjenje a wětrojto. Tutje njedźelu Miserikordias Domini sthdźa słónčko 4,50 hodź. a khowa so 7 hodź. Měsačk sthdźa wječor 6,09 hodź. a khowa so 11,58 hodź.

— Dźensnjische witi. Słónčnje wšachnyj sahe prawy dźeń po dołhim hapreschim wjedrje, kiž też na wiki pschihódnje stutkowasche. Na žiwnjenych wikach tda sy dźensa posčitenje žitnische, kupzow bósche pak kaž na dotalnych sobotach pschichło. Na butrowych wikach jsche namesto hižom jahe tkěrko próżne. Butra płaschesche dźensa 1,05—1,10 hr., jeja 8—10 pj., twaroh 25 pjenježkow. Kósłatow bósche wiele na wikach, namesto pak też swojich kupzow, purt płaczesche swjetscha 60—70 pjenježkow, libjata płaczachu dźensa 2—3,50 hr. Seleninowych wikach płaczesche punt sčežowjeneho kału 40 pj., bóchu 20 pj., zyśe 25 pj., morchwje 25 pj., sellerja 40 pj., rjewjenja 35—40 pj., błóžkow kolewje 25 pj., rože sydrojteho kału 0,50—1,20 hr., punt jedźnjeje lobody 30 pj., jabłukow 15—50 pj., bórnow 6 pj., zentnar hač 5,50 hr., litr laneho wolija 1,60 hr.

— **Sjezma dźełowa sprawjerźnja za Budyšćin a wokolinu.** W prénjej połojzy hapreje je ho we wokrjesu liczba podpjeranych dźełonjemčiwzow wo 569 sniżiła. Dnja 14. hapreje dostawasche w měsče Budyšćinje 879 (604 muzitich a 266 žónskich) a we wjesnych gmejnach 743 (607 muzitich a 136 žónskich), dohrja 1613 dźełonjemčiwzow podpjeru.. S nich dostawaschu 1335 podpjeru za dźełonjemčiwzow, 223 křižowu podpjeru a 55 wobstarańsku podpjeru. Nimo toho 197 (82 w měsče a 115 na wjach dźełonjemčiwzow nusowe dźěła wukonjesche.

— **Budyšće haptyki** ho wschednje dny hač do 7 hodź. wjecżor wotewrjene, njedźelu pak samknjene. Nowu službu a njedźelu wotewrjene ma jenoj jena haptyka i měšaczkym wotměnjenjom. W hapreji je to Hendrowska haptyka na Hochiz hašy.

— **Kurjuš serbskich rejow!** Schtó njeje žo radował, hdyž je wuhladał naschu młodźinu pschi pětnej rejy swojich wótzow. Kak khžiżchczesche ho wóčko nana a macjerki, tóždeho dobreho Sserba. Nasch sławny mišter Bjarnat Krawz bě ho jim wěnował a naschu młodźinu w njej wukuhlał, njehladajo prózy a swojeje wyhoje starohy. Wotpoczinka sebi njepopschesche, pschetoż hižo zhotu 28. hapreje je jarjadujenow kurjuš w Sserbskim Domje wjecżor we 8 hodź. Kurjuš su pschezo darmo. Sserbja, pschichwatajcje we wulkej liczbje. Njech je jima pekna serbska rejsa, kotruż hižo tak radośtnje na naschich žiwjedźenjach witamy. Njehladajmy wulkeho kasanja, ale wobdźělmy ho bohacje na kursu. Schtóž je kurjuš hač dotal wopytał, wěrće jaso pschijdźe, pschetoż wukmu ho nowe rejy.

— **S pohedźenja měschczanskich sestupjerjow.** Hlowny dypk jednanjow w schiwórtkowanym pohedźenju měschczanskich sestupjerjow běchu njeporjadnosće, kiž su ho w měschczanskim hospodarstwie sarjadowanje stale. Měschczanski hospodarski inspektor Reußmann je hnydom z dwěmaj dalschimaj sastojnikomaj so dźěłacerjow, kotřiž tam dozdźa wjazy niedźelskeho, wšdy hdyž a wjenjesy w žiwojim samknjym sajimje pschetrjebał. Pschetrichimjenja sahaju hižom někotre lěta wróćo a pschetrichimjenja wučinja po dotalnych swědźenjach nětkle 4000 hriwnow. Nimo toho je sebi hospodarski

Marica a Nanica.

Roman.

7] (Pokračowanje.)

III.

W błónčnem swětle lejsche krajina Etscha. Schromny běchu ho hižo zalcenile, nětkle wjelcu lisczowu dobu. Na wětschich pucach njenwjesche ho i zujmi, wokolo pschipoldźeja mózesche ho cłowjek nadźeć, jo je je jnatymi sceka. Na jenej stronje i wulkimi schtomami wobrjesenych hyzdelatskich wilow sparcowanych stejesche sekowerija, na druhej schumjesche Paper we swojim schkerotnm wječnišcu a, wčito pjaty, sa nim wjelka nimata i wodu napjelnjena. Hydźka hrajesche ho wschelakowajcho horje a dele, w hnjitych rodach wjesnych dźeći so hižo abo wobhladowachu abo wobhladowachu.

Rytmischtr hesejskeje wjesnicy spěwa swójcu a starcho barona Durazzi na tawy. A pschez šumjenjesche ho Zindrischka; wona tola njenwjesche zyła hinajche wobliczo cjinicz. Pschi łóżnym nimokreczanym prajesche k bratrej: „Hlej, kak lubosnje", abo „hlej, kak blapy", abo „tole wobliczo njezjym hižoze widźała." Potom dyrbjesche jej starý baron k radze być, schtó drje je ta nowe njewjesnje.

Tón wupischesche wjesko wet ho je żoltobrunymi jedonymi ganjesheni, kiž stajnje nasdjesche, hacżrunjej njebesche stjerch lět dołho na žanem koun wjazy hydał, pohladny tam je žiwojimaj žiwynmaj wjacżomaj a prajesche, schtó to je. Wón bě j nutohimi łypiełanitkimi hajcemi jnaty, njech też zyle świetschinje, pschetoż Durazzi njenwhotowachu świedźenje. Hdyž pak raz sebi wěsku njebě, to wunowpraschowasche ho łóżdeho je žiwojich mnohich jnatych, sadjerza žiwjenowych, kotřiż běchu ludźom něschto wobtarali, jich w stole na kolesach wohnli, abo praschesche ho siakowo a pschekupzym.

Rytmischtr rosčahowasche ho pohodźuje na błónczku. Wón njenwjesche ho i Mierami nekak wotnorhnyć, swoju dowolenju bě sebi hižo dwójcu dał podšćipcz. Zindrischka roshladowasche ho po zelenych wulhedźowanjach dele: tu jewischczeja ho swędzała Marica a Hanica. Pschi jenajkej postawje, jenajkej drasce, cjahnjtkow rjecżasch jenajko wokolo pschekasa. by wobeju hižo jdakoka na jenajkim dźiwnje prużnem, haj swaschowajcu ho stupje spóinał.

Zindrischka ho wopraschka: „A cjeła?"

Marica wobroczi ho k swojemu nanej: „Mama da cjej, jo je bischcze tas k farerjej Lotjingerej dóschła dla Bonifazinjeje ibérki."

Po rycżerskim stanu starý kujes, to bychtej ho jeho dźowzu na łaczu pódła Zindrischki pobydlej. Mjesjche pak pschi tom też pódlanjtu mužicżku, pschetoż w tutom wokomiku schumjesche po najnowschej módźe swoblekana zdźiła nimo, kotraż jara swużbna do dźwora bladasche, bwuschi pschewodźana wot stronnje swoblekanje najatcje cjerp. Nekotři kujeza pojtrowskim dowerjawje i pohpołnemównym, a ta rjana łutjeni djatewaschc ho jara ważnje, jara miłoscżiwje, trochu žurtschnje.

Baron Durazzi bě ho hnydom za nowym njewjesnjom wobhonjał.

Hdyž jasko pschichódże, wopraschka ho Zindrischka: „Schtó dha to je, wujeż?" Tón praji i khwatnym wobliczom: „Dyle prosta wosposła!"

Wěschnje pohnmówajej ho wažzy młodeje hrabinki pohnmowschjej ho dale. Wona schmotkatche žej i Hanizu, mjes tym jo Maricyne wobliczo ho njehnu. Staru baron jescże rytmischtra w stronu, a wobaj powdałschtaj žebi pruskojsko nětchto za khribjesom hołzow.

Tu pschijdże jasko žónka nimo, kiž njeznajachu, jara jednorje khotowanka. Pódla njeje tujes, kiž bęsche w njenapadnje pischerem wobleku. Sasko ho prajschachu, schtó to je. Baron Durazzi ho hnydom na nju stajl. Hdyž wróći jo pschidźe, pschinjesche pawješcz, je je to wjerchowka — a wón njenowajache wulke mjene.

Mjes tym běchu ho jim jnaty pschibližili. Skupina bórzy pschibéżasche a jaracži puć. Tu bě stary žeb-

dolhi westfalski hrabja Lengerstorff i rjanej běłej pobrodu, kiž jemu na pol wutrobna hohasche, hajnje wet swojeje djowki pschewodźany, kotraż jemu pschi łóżnym pschehódźe pjeres dróhu ruku pońcżi. Tu bě kujes je Hallenffer, oficjer pschi jenom Bayliuffim cżełnem rathu, kiż we hlowu wschech pschehajchnje, mlodym žiwjenjom wobhórliwsche wjeży wżejesche, mjes tym jo bósche pjerza we službje schwarny cżłowjek. Potom pschińdże hrabina Oetzenrieth i jeje tijomi dalkemi, bjes kotrychż jpekjesche pschecżelnho machetonja wopruschkom njemałesche žebi je nichtó mysłecz. Etscellenza baron Berény de Nagy-Ren, wopraudźiły tajny rada Jeho k. a k. japoschtatstej majestjoze, kiż wobżdźe wunitkow, łażdej žnjeni nětkho rjez, jdtož wona wjele dnjow dołho njeżapomni, wjesche cżorne do wótrych koż jehlicżka łónczkow hromadu sunje we wuzju a wżesche je žotromaj. Pschego wjazy hnjdź ho hromadźesche, jako by je rój wosjow nahadźał a kiej wmrił. Sir Henry Wotleyjowe hladaj wotruhane cżesne wobliczo ho wjsewi a ladyjine dołhe wustupowaje žnjeni „Mżkona" (Königsrnik) jn mjenowachu, dokelż jowjej wjazy wu wyschokosczi hrudje djerjesche nunja małgnnej prédkowanynaj pażkonaj australskeho jndżenja.

Rytmischtr bě hrudom k Mary a Mabeli, wobsamej djokotowai, pschijimpil: žwětłojażnej każ płoma, i cżesnim wobliczom nana, ale je jnhnym mvarom macjerje. Marica za tżetny Hanizu: „Hdyž Poldi pjenjesy cżisze, je hotowk."

Tón rżeżche wopraudże jenoj hižhcze i wobemaj, nic runje duchowne błyli rożeżeżkazowaj žkwórcżenjomaj, we kotrymajż ludże powdżachu, że itej njeżnjenże bohdże, hacżrunjej nichtó jeju bohatżwo widżał njebě.

Zindrischka rosmołwjesche ho i wschżchim pomczjnkom Königom i tżerżichi hajnikow, kiż schwizny, cżerny, że mużeje mużerny wuhlinany, mężesche napohlad hnadki. Wona chżżche ho wnnoschcżerjcz, wżcha pschchrżata i tamnej wjeżkoczi, kotruż jej bóle thutnżichi ludże trochu ża żło bórżchu w jeje drasce hubokeho żarowania

(Pokračowanje jeżchnje.)

...ćok 8 świni a 4 kosy dźerżak, kotreż je na zkhodu ...ćiwa świć a kormik. W pospeđenju namjetowachu ...konjonalni, so ma so pichpeytowanišći wubjerk ...ćiwych. Komunistoju pichizpěwachu pak samolwi... ...ćo so podawki w měšćanskim hospodarskim dworje ...demokratiskemu měšćanskemu radże prof. Schu... ...ći jako dezernentej hospodarskeho dwora. Woni dźer... ...pak tej hišćeze liczeńšti hamt a wyšicheho měšć... ...ju za samolwitehu, dokelž je kontrola była njedo... ...a. Měšćanski rada Schuster widżesche pichiczinu ...radnošćow w tym, so někotři sastojnizy zhromad... ...ćkachu. Wo zwinjoch na hospodarskim dworje do... ...koho nichtó njeje niczo wědźał. K dalschemu wu... ...nju tuteje naležnosće postaji so stónčnje pyche... ...ćišli wubjerk, do kotrehoż je hóżda strona sa... ...pósłała. Nimo tutych wjetšich njeporjadnoh... ...so pak hišćeze jenu mjeńšchu njeporjadnošć měšć... ...ćeho zeremonijoweho mischtra wotkryli, kiž je des... ...ćerowańske sarunanja a mídy sa nošcherjow morowch ...wał, hdyž žanych njeběšće, ale sa žebje wotšeć...

Tu pak so jenož wo mały pjenjes jedna. Na... ...ćej so hišćeze pschepytuje. — Budyška milinarnja ...ćchu pschetrajeńšu staziju w Ratarjezach pichipra... ...ła to měšćanskišu sastupjeżo 225 000 hriwnow ...ćelichu. Sa nowy powad w powětiże ſ Hornjeje ...hcej do milinarnje na Rožowej haży pschiwolichu ...hriwnow. Dale pschiwolichu 30 000 hriwnow ...narjenju wotkłazańšeje pschiprawy do wodownje ...lanjach. S tutej pschiprawu ma so wuhlowa ti... ...wody chałujuc, to hychu żelezne roty wodowoda ...djeżałe. Woda budże wjeło potom trochu twjerdu... ...Luśiti bursti jwjaſt bęšche próſtwu wo ſniženje ...jowa za milinu japodak. Nětkle płaczi kilowatt... ...a so pschetrjebarja 43 pjenjezkow, mjes tym so ...a nju jenoż 4½ pj. do Hirschfeldy płaczi. Jedna... ...wotkorzi.

Serbske towarstwo w Brnje, 12. jutrownika wje... ...7 hadź. bě w Brnje w Polenkec hoscenu posc... ...pschedźewe našich Serbow. Skhadźowanku bě po... ...saše zajime advokat dr. Ludwik Hauſ. We ...zawednej rěči poda rozprawu wo začišu swo... ...wanjow do Serbow, wo stawu našeje kultury ...a literatury, ludźbnistwa a moleŕstwa. Wo... ...dótkny też naše bědźenje w cyrkwinym a šul... ...wjenju, pósje, zo by so tomu po możnosći wot... ...ćwen podpjeru. Kulturny zwjazk ...two njedyrbi wusnyć a wumrěć. ...eny, Bjarnat Krawe, pred... narodnej pěsni, w ko... ...hkosć, wšelakorosć a bohatosć ...oćnje w serbskej rěči předstaji. ...z kotrymiž bě też wiele knje... ...werſtow města, mytowaje jeho ...nijon. K. dr. Hauſ, kiž serbšku ...je a pisomnje wobknježi, możeše ...u na jeho wokolnik hižo 57 wo... ...ožki zastupili. Wosebje so wje... ...stawami też přitomny nadobny ...dawny hudźbnik dr. Leoš Ja... ...ſpař a jeho mandželska. Z je... ...7 sobustawow zamołwił. Wulki ...hu na to słowa sdźiweho a tempera... ...ńika dr. Janáčka. Zhromadźizna so ...rjuwaji, zo dyrbi so bórzy serbski ...rnje wuhotować.

...a **Morawje** budże w měsacach junuju, ...će wulka **kulturna słowjańska wusta...** ...hjo hudźa tam zastupjeni a zmjeja tam ...aju, podobnje kaž w Frankobrodze loni. ...wšitkowny wobraz kulturnych prócо... ...o maleho naroda. Hižo so mocy hibaju, ...romadźiše, słoż je za tamny skutk wa... ...tam też serbski wječor z kon... ...hu, kaž je jón kupka „Lumeŕ“ na ...ej wustajeńcy wuwjedła. Zarjadowar ...ej tam je advokat knjez dr. Ludwik ...ćelski wo tym bórzy słódaja. Wo ...ju podpjeru z přihódnymi předmjetami na... ...ańsku, hudźbny atd. prosymy. Naprawšowanja ...ey dla njech so sćelu na redakciju Serbskich ...

Serpicija Sórti. Do tudomneje ludoweje schule ...ju póndźelu nowaj wučerjej japołasa... ...ho wučerja pschihdże k nam knjes wu... ...nałała a ſa ſastuperja knjeſa wyſchſchicheho ...anna, kiž je ſo na wotpocżink podał. ...Meyer ſ Wekbrameg. Do ſchule je lětſa ...ło.

...Dźeń Božeho ſpicża ſwjećſi ſo w wia... ...Cżaſu. Tohodla je tutón dźeń jara hyſto ...ho Božeje ſtwórby, do błiſkoſće a daloke, ...ich wulkłow na hory. Sa khěrjejſijnu ...wjele zbožnſcheho wjeſela, dokelž ſo na ...wjerſko Sſtjatka ſeſtawja. Lětſa na dźeń ...ły evangelſki Serbſki lud wobjerdu waž... ...ſt je Pſtja ſcżihlo, ſo mamy bibliju ...ſi. Schtož Sserbja nětkhy ſ Božeho ſłowa ...měſtnu, běcha jenoż khude ſyrjobk. Cżaſ ...jim pſches Martina Frenzla Nowy teſtament ...dżeli rěczi podaty. Swérni dźełacżerjo, ſerbſcży ...ni, dżiełachu dale a poſtjeżichu 1728 Sserbſkim ...dźim w macżérnej rěczi. Tak wobſtejeżimy tutón ...m dur nětk 200 lět hołho. Tuż ſo na Božе ſpiżе ...ſcżerjach wulki dopomnjeńſk ſwojeſchi ſwjećſi. So ...Serbſko ſe wſchěch wopadow pſchińcż móhli, je ...rbſkich ſwojeſchi powołdżiju w 3 hołż. poſtajeny. ...Budyſchina pſchińdże w prawym cżaſu. Sserbja ...ja ſ cżrjódami. Schtož we, jehto na Božim ...ma, wjeſele ſo ſoha! Sserbſke towarſtwo, roz... ...ſo hnyhom a wopſcżeże ſwoje wobdźelenje. ...ſke pſedowanje ſmjeże ſo ſerbſkej Božej ſłużbi ...ſo ſwaſ Mjerwa ſ Rałcz. Khżódy je nam wutrobo...

...nje witany. Kak rjenje a ſ kożej radoſcżu ſu naſchi wótzoſo ſwoje nabożne ſwjedżenje dwjeſcżili! Po Božej nim. Tuż, wołeżże wy evangelſzy Sserbjo ſ blizka a ſ daloka, hotujcże ſo ſa Boże ſtpiżе do Budeſtrjeż! Domy a wutroby ſu tu a budża tu w łubjeſći ſa waż wotwrjene.

S **Budeſtrjeż.** Saudżenu ſobotu dopołdnja je w ku... ...pjelach Schachen pſchi Bodowſkim jězorje ſtuty pſedaŕ Paul ſemrěł. Wón bě po narodże Serb a je wjazy lět w delnjej Łużicy w ſerbſkej wołeżże jako farař ſłużił. Lětheżeſatkow dołho wodżeł zyrkwinſkeho ſinjenja we Lipſku. Lědma bě do Lipſka pſchińdżoł, ſapocża wón ſjednoczeń... Lipſku a we wokolinje wulkeho mésta wſchudże zyrkwiſe twarićcż, pſedowadże ſ ducha a w...mozy ſ wyſoka a bę we ſwojim cżaſu pſches zyły nemſki kraj jako mózny pſedaŕ ſnaty. We Sserbach je wjazy kroć rěczał a zjane naſtawki pihał, wołeżże pak hłuboko natwarjaże pſedowanja wo ſcżinju ſwjateho Mateja ſa ſwoju wołeżdu a pſcherżelow Božeho ſłowa w nemſkej rěczi wudał. Pſchi ſwojim wobſchérnym ſaſtojnſtwie je wěſo poczahł ke Sserbam bóle a bóle ſtubił, lubośċ k Sserbam a ſwo... ſerbſkej domiſnje je ſebi pak cżela ſalkował. Jako mějeſche 1889 w hodowniku „Luśiſke Lipſczańſke pſedaŕ... towarſtwo“ w Lipſku wjetſchi ſwjedżeń, powědaſche Pank pſched wołeżnym pożłuchaſtwom wo pobożnoſci Sserbow a wo rjanoſci ſerbſkeje rěcże a witaſche a ſtrowjeſche w zhromadżiſnje wołeżże ſerbſkeju ſtudentow, powědaſche, kak je we ſwoji małej ſerbſkej evangelſkej wołeżdże nětkhy wjazy wopſcżewjenjow pſchi khorych łożach mějł a kak bu hnjeſcżiſcho cżż w nozu ſ ſmjerżnym łożam proſchenu a żadanu, hnjeſcżiſcho hacż we wulkim mésće Lipſku. Wón ſkónczi ſwoju rěcż pſchez profeſſorami univerſity a wołeżnym pożłuchaſtwom ſ łubymi a pcheſcżenymi ſerbſkimi ſłowami. Sa dwě njedżeli by D. Pank ſwoje 90. narodniny ſwjeſcżił. Nětk je Bóh jeho wotwołał po wjele cżeżach, kiž je w pożlednich khrach ſhonił.

S **Minakała.** Saudżenu póndźelu bęšche ſa naſchu ſchulu ważny dźeń. Mějeſche ſo tola naſch nowy zyrkwinſki wučerj, knjes Kŕóna do noweho ſaſtojnſtwa ſapokłajcż. K tutemu wułżu ważnemu ſkuſikej bęšche knjes wyſchſchi ſchulſki radźiżel prof. dr. Kral ſ Budyſchina ſem pſchiſchoł, ſo by jeho ſapokłaſał. W nowej ſchuli bęchu ſo tk. wučerjo a ſchulſo ſaſtupjerjo k powitanju nowcho wučerja ſeſchli. Lubo bęšche pſchedbyła ſchulſkeho wubjerka knjes wjeſnjanoſta Garbaŕ-Minakałſki ſ krótkej narěcżu na ważnoſć dnja pokłaſał a knjeſa Kŕónu je jeho knjenju mandżelſkej powitał, jimaſche ſo

Poskićam po přihódnym płaćenskim położonju

2-motorske kola, dobre znamki a druhe jadne kola, šijace mašiny, centrifugi, butrowe mašiny, žimace mašiny, rězadła, pisowe płaty, mašiny, připrawa a parunanje wuporjadženja najlušo

H. Paul Gräfe
wuporjedźerinja
w Kamjencu
blizko kat. cyrkwje. Tel. 470.

Vogtlandske wumělske **gardiny**
kupuje-će stajnje tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11, znapřeča hosć. „Zł. Hwězda". Ręcu serbski

---

Syru wołmu kupuje
po najwyšších płaćiznach abo wumění na česan tkaniny
Otto Osswald
dźěłarnja nohajcow w Budyšinje

Serbske křćeńske lisćiki
Serbska kniharnja
w Serbskim Domje w Budyšinje

Wšě druziny kmojidłow
ma stajnje na składze
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach

Wšě nowosće
za rubišća a šórcuchi su došle

Najnowše mustry za jaki a pjelsć. poćehnjenja
Překwapjace nowosće wołmjaneho musselina
Tkaniny za zwjeršnje a spódnje suknje
Čorne a brune kašmirowe rubišća
Židźane wokołošijne rubišća
Čorna žida za pjezle
Francy, knetle, wobsadki

Tunja składnostna kup šórcuchow k firmowanju!

Alfons Schauseil
w Budyšinje
Wosebity dom za serbsku drastu

Wustajeńca motorskich kołow
wot 21. hač do 24. haprleje
w Budyšinje na Drjewowych wikach

Do Budyšina přišedši zetkujemy so stajnje
w Lehmancc kofejownі
na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118
ff konditorske twory / najlěpše napoje
kofejowe pjeńwa / jěchtny lód
štomowe tykancy / šoRoladu
Wosebitosć: Torty
z kóždym lubym napismom k wšěm składnosćam so hodźacy dar
Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja
We přećelnych **rumnosćach kofejownje** wšědnje popołdnju a wječor **koncert**

Jednota „Sokoł" w Ralbicach
wuhotuje njedźelu, 22. IV. we Waldźic hosćenc swój
nalětni swjedźeń
Dźiwadło / zwučowanje / reje
Započatk 1/2 8 hodź.
Wšitkich Serbow z blizka a z daloka přeprošuje
Jednota Sokoł

Fotografowy Meister
dielitet w Budyšinje na Kěrjorsk. dr. 15
kóžda niedźelu wotewrjene

Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pućowańsk. pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a njewieścinskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2438.

Należnosće zapiska ležownosćow
należnosće zawostajeństwa
Wotnajeńske a kupne zrěčenja
wobstaranje hypothekow
zhotowjenja wšěch prostwow
Prawizniski büro Jurij Krautwurst
w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 2
Telefon 2815 Telefon 2815.

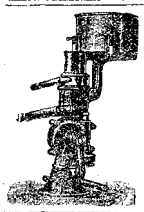

Wosebity wobkhod
za
nawočnicy, šćiparje, (Kleinmer)
dalokowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Seminarskej drózy 5.

WŠĚ ĆIŠĆERSKE WĚCY
serbske a němske, kaž listowe hłowy, zličbowanja, kwitowanja, naćišće na listowe wobalki, kwasne spisy, plakaty, slubowe khartki, wěrowanske khartki, smjerśne khartki, programy a tež přeprošenja, visitne a dźakne khartki, česne dopisy, wěncowe sekle, dopisnicy, wšě wěcy jeno- a wjacobarbne, jenož najlěpši material, zhotowja swědomićiwje, spěšnje a płaćizny hódno
SMOLERJEC KNIHIĆIŠĆERNJA
z. dr. z w. ruk. **W BUDYSINJE** w Serb. Domje

Transport mebłow — Zaměnjenja bydlenjow

Poručam swój wulki skład
ratańskich mašinow
centrifugow / butrobasow
jězdnych kołow
šijacych mašinow
atd.
Wšě wuporjedźenja ratańskich mašinow a jězdnych kołow derje, spěšnje a tuni
Herm. Peschel
znamk. mistr w Njeswačidle

Spěšne mužace žonjace dźěćace
Kola
Elfa, CWR, Aegir
Wšě narunanki
Emaljowanje, niklowanje a wšě wuporjedźenje
nowe šijace mašiny
centrifugi a butrobasy
P. Richter w Kamjencu
Anger čo. 26

Barby laky barbiće šablony
tunjo a dobre pola
Ericha Wintera
Bratr. Měršec nasl.
w Budyšinje
na Driewowych wikach 30.

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotpady po 3 pj.
lapy, błeše běłeho wina
błeše čerwjeneho wina
sektowe błeše, wšě druhe błeše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **železo a sture metale** jenož na wupokaz wyšnoše.
Popp na Hornćersk. hasy 18 telefon 3427.

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach
Zmorśćizny.
fałdy so zhubja. Rozprawa darmo, jenož wróćo porto.
Erba-Haus Abtlg. 316 Berlin W. 30

Magnetny dom!
Dom hódnostnych tworow!

Serbow Ruchny dom

Schaaf
Magnet-Kaufhaus

Serbske kupiny dom

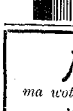
Wołmjane musseliny a pisane šidy za šórcuchi
zelene, čerwjene a módre sukno za suknje
čorne poćehnjenje za kóntuše
pisany barchent za kóntuše
čorne wobsadki za kóntuše
pisane wobsadki a banty wokoło šiwota
wołmjane tkaniny a šidy za nałtowjace rubišća z přihódźacymi šidźanymi francami, chenillowe rubišća

Wosebje tunjo:
satinowe šórcuchi, pisane a jeno-barbne **3.50**
hotowe kapy a banty za holcy . **0.95**
čorne, běłe a różobarbne Moiré-jowe banty **2.50**

Dobre čehnje k sebi!

KELLING
płoka se zaručenjom z mjehkej wodu a z wuživanjom najlěpšeho mydła a plotuje
zwjeršne košle, kornarje a manšety
mój wosebity system **Beda** ruknje za kajkosć
Samsne přijimarnje:
w Budyšinje na Kóžorskej drózy čo. 6 telef. 3626
na Přišećanskej drózy 16
w Khoćebuzu - telefon 1774 - na Hrodkowskej drózy čo. 4
we Wojerecach na Cyrkwinskej drózy čo. 22
w Běłej Wodze na Bismarckskej drózy čo. 26

Auto k wotnajenju

elegantny wóz, nowy z fabriki, přikryty, też za kwas a krčizna, jara tunjo, w kóždym času
Rudolf Rafelt w Šunowje
Telefon Wóslink 26

Professor Dr. Hess
ma wot póndźele, 23. haprleje zaso wěcne hodźiny
Wot póndźele hač do pjatka 1/24—3 hodź.
a po připowědźenju
w Budyšinje / Wallstraße 7 / Telefon 3207

Příloha k čisu 94

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 21. haprjele 1926

Serbscy wučerjo w Němcach.

Nastajuje khorjži ẖo na **njedostatk ẖerbskich wučerjow.** Ale Sserbja ani tych njedostanu, kotrychž maja. Tak bychu Bohu ẖšak jutry wjazore ẖerbšyn kandidaca ša wučerjowe swoje pruhowanje wotpołožili. Woni ẖo wěcze radźachu, tež ẖerbšce schulske gmejny — **ša w Sserbach swoje sajsce, mjeno dostanu.** Ale to šmy ẖo štrachnje mylili. Dołho dešej je ẖo ſ wobhadźenjom w Budyšinje, ſ schulskim wuradom a ſ wobdźelnikami wuběrneje komisije, hač wotpołoženy kandidat dóstanje ſ Němcow ẖerbsce sajsce, mjeno Kamjenc, abo Wótrowk, abo Hodźij. Tak wotpołoženy kandidat ẖo dóstanje, ale ẖo wón ſ Němcow njeẖe, tuž ẖe ẖerbsce sajsce ẖišće dóstanje. Ale ẖo ẖišće dóstanje, ẖo ẖišće dołho njeẖe. H̱išće ẖe ẖerbsce sajsce dóstanje, ẖo ẖišće dołho njeẖe. H̱išće ẖe ẖerbsce sajsce dóstanje, ẖo ẖišće dołho njeẖe.

Hdyž Jank do šule dźěše.

(Wobras ſe wžy.)

Se schule wchać ẖej wjele nješčežini. Najbóle dźěsche jemu wo dutku (titu), ẖiž knjes wučer tym dawa, kotraž ẖe prěni raz do schule pschińdu. Tak je jemu macź prajila a pschi tym tež wostanje, byrnjež wjetsche dźěćzi hinak powědźe. Wschitzy měsachu na starozći, kak tola ſ Jankom w schuli pońdźe. Najbóle wowka, kotrehož lubuschk wón je. Pondźelu je prěni raz tam pobył. Směrom ẖedźecz bratše wschat jemu cźežko padnyć. Je pschej'wy a cźily a nima mětruje krnč.

Kaž ẖo ẖa, je ẖo jemu prěni ras lubiło. Pschińdże ẖomuch domoj a wupraschaše ẖo ſe ẖwojej wulkej dutku, ẖiž bě ẖo tróšchu mjescha poradźiła hač hólcźej ẖam je. Druhi tak wulki njedostachu a to hižom w nich spodźiwanje ſacźischcź wubudźi. Wěšo bě ẖo wulkosćej wot schulskeho wyndźiwa postajiła, ale domach na to njedźiwachu. A wotpokazaše ẖu knjes wučer tež nochzyschce.

„Wowka, hladaj, kajku dutku je mi „mejstr". darił." — „Tak ẖej njeẖmješch. Měła knjes wučer." — „Hlej, schto je mi knjes wučer wschcho nuts nawołał!" A pschi tym ẖerźeschce dutku wotwzaš pod nóš. „Nó, tajke ẖane a dobre wěšy." „Wšmi jenož ẖej něschto won, macźeri ẖym też dał, ẖa je dyrbjała mi pomhać dutku domoj njeseć. Wschěm něschto dam — Marzy, Furtej a Mikławschej. Tak je mi knjes wučer pschikał, ſo njeẖmělu ju ẖam zhubiła." — „Je dha ẖo cźe knjes wučer šelo praschał?" — „Dźi, ẖak rěkam, hdźe ẖym jewo, hač mam hišćeze wjele bratrow a ẖotrow, schto nan doma cźini. To ẖym jemu wschitko rjekł. Teẖ so mamy prut doma a so ẖej Mikławsch hnito ſ nim ẖrdnje." — „To tola pschede wschěmi ludźimi njeẖby trjebał rubłeješć. Sće dha ẖižom ẖchto pisali." — „Nč. dyrbješe wědźeć, hač mamy wschitzy tafle, ka'cźežik a pižak. Sjojerscha měrješe ẖoždy wschcho nowe teẖ toschło. Jena měješe ha wěcźu rjanoho konja wuschtrykowanoho. W schuli bě rjenje, najrjeńscho, ẖdyž ẖo ẖoždy ẖwoju dutku dosta. A praschěsche ẖo naẖ, hač jutře sajo pschińdźemy. To ẖo wschitzy pokajachmy. Wěcźor, wowka, pschcźo to tajźich dutkow w schuli njeẖyda?" „Schtoha ẖej tola myślićich, hólcźe, hdźe ẖy jich knjes wučer nabral. Měrko rěka pilnje wutwrjeź. Cźitanku ẖižom też mach „a pěrkn ẖerbsce, kaž ẖo ẖerbskim dźěćom pschińtuschi. A tele rjane wobrazy w nje. Tu Hanka na trubu duje, so mohła ẖej ligy puknyć. A tu dźetaj kozor a mlźko do zuby, ẖej myślo, so ẖo jimaj tam lěpje pońdźe a móżetaj ẖo do ẖyteje wsse najeść. S tych dyrbišch něšto prajnje ſ'nje wutwrjeć." — „Něšto hišćeze wjele dźěłaeź njetrjebamy, je knjes wučer rjekł, dyrbimy ẖo najprjedy w schuli rozkładowaći a potom wutwrjeź. Dyrbimy tola wótrom lět do schule ẖhodźeć. To pak je dołho. Sći ty też tak dołho do schule ẖhodźiła?" — „Sšo wć, mój hólcźe, schula je mnohe trěbna a schtoẖ Jank njenawuknje, to ẖa Janej njeporadźi. Pilnje schulske lěta wužiež, to je šmajlěpschim rathadom ša ẖyte žiwenje." — „Hoj, knjes wučer nam powědasche, jo ſtej wróna a wošeł też do schule ẖhodźiłoj, ale jara lěnjej byłoj. Tón je jenoẖ natwknył „i—a" a tamna „a". Tak hišćeze to dźentźnišchi dźeń wokołaj. Chžu być pilnischi a rojomnischi." — „Tak je prawje. To budźe je ẖowsom ša twoje žyle žiwenje. Pschewodź cźe Bóh dale na schulskim puću!"

Wutrěj k niedźu.

Model „pótowoje rakety" hotowy. — Sa 40 hodźinow k marsej, ša 78 k merkurej. — Prěni pospyt.

Mjes tym, so ẖo technikoje radźija a astronomoje hischcźe wo možnosći wurěčuja, kak bychu ẖebi ſ Marsom ẖe pomoca pruhowe ẖwětła šnamjenja dawali a ẖo ẖ wobhdźelenjemi njesnatych semjow na tajke waschnje šwěcźeli, ma Winške njesastojny wučomj dr. Franz Hoefft ša móżne, wobhdźelerja Marsa hižo ša wěsty cźas wožebinšiy wopytacź.

Wo systemje wunamakanju, ſ pomocu kotrehoẖ ma ẖo pućowanje do wcźeho ẖwěta pschewjesć, rospramjesche dr. Hoefft njedawno w pschednoschku, ẖiž měješe w towarstwje němsko-awstriskich inżenerow. Łódź ma pedobne rakety a dospěje ſ pomocu płunow ẖpěcźnosći, ẖiž je cźłowjeze wócźko ani ẖpóznajomna njeje. Sćerdnej mozu ma być alkohol a łežity kiślć. Pschcźežmo ẖtónczným pruham a šmje próżdnehe ẖwěta budźe ẖwjerch łetadła schćitany. W blikosći zyła ẖtuknje płunowe pschiprawa pschcźiwnje, tak ẖo ẖo łahodne ſ šemi pschistajenje šmóžni. Dr. Hoefft je modelle ša wóžom tajźich łeczadłow ẖhotowił, ẖiž maju wschelakim šamćeram ẖłužić. Tak je jedyn modell ša pońtawa raketa myślenk, ẖiž by ẖo wobliczenju wunamakarja listy ſ Wina do Nowoseelanda ša 55 mjeńschinow a 40 sekundow pschenjesła. Model V je też ša wobhad wožebow pschipramjeny. Najsajmawschi a najdokładnischo pschemyślany je modell 7, maschino, ẖiž 600 tunow waži. To je powprawom idealna raketa, ẖaž dr. Hoefft w ẖwojim pschednoschku praji, ſ kajcźejž budu pschichodne ẖplahi ša něhdźe 40—50 hodźin k marsej, na wenuk a k druhim blišim planetam łětacź. Ale šamo pućowanje k Merkurej njebu dłeje hacź 78 hodźinow trało, potajšim hišćeze nig tak dołho, kaž nowoczašnemu ẖpěchnemu parnik k pschejedženju Atlantiskeho oseana trjeba. Dr. Hoefft ma ša móżne, ẖłet na najrjeńschim ẖastanischcu pschetorhnyć. Sestaja hebi wumjeẖli, ſ wokolnikow wobstejacy měhaczk, ẖiž ha ẖo pšches nasłupjenjom prěnjeho pućowanja na Mars pschi wotpschejetych ẖlčach do ẖwěta pschipramješ. Dalsche tajke nahrjadźene ẖastanischcźa buchu ninto toho tež praktiſim šamérom ẖłužić móhł'e. S hobrsłimi schpihelemi wuhotowane, buchu ẖi tajke wumělške měhaczki dožahać, wobhdźerjam jemje tež w nuzy jako płónczeho ẖłužić. Najbóle fantaſiſki je ẖtóczinje modell 8. Hobr, ẖiž waži 12 000 tunow a ša ẖekundu pschchnjeẖ 27 kilometrow dozeže. Se jeho pomocu budźe ẖo šnajomſtwo ſ druhimi ẖwětownymi ẖystemami pohrdelowacź.

Dr. Hoefft je w ẖwojim pschednoschku wuprajił, ẖo **je wyhłe nahrodnoscze rakeťowcho ẖłita a łožow ſ rakeťowcźi** typom najdokładnischo po mathemat'skich a physikalischich ẖahach woblicził a ẖo je njewuẖpěch theoretiſky zyle njemożny. Pschednoschowaš praji dale, ẖo ma tukowiłu pschemoko pjenjes k prěnjemu praktiſkemu pospytej, ale nadźa ẖo tola, ẖo może hižo ša krótki cźaẖ prěnju raketu na pospyt do ẖwětowoje próżdniny póẖłaczź. — W rožmołwje, ẖiž ẖo pschednoschcźi pschińłanku, wotpokaza dr. Hoefft wschelake techniſke šnapschcźeẖwjenja jako pódłanſke, hacź runjež dyrbješe pschidacź, ẖo tajźe ẖu.

Prěnja krocźel k łódźi do ẖwětowoje próżdniny.

Technika ẖenjazija.

Prěnja krocźel k łódźi do ẖwětowoje próżdniny je ẖo ẖtała. **Rakeťowy wóẖ** je na Opelšhim wuježdżowanišchcźu wuczł a ša 8 **ẖekundow pschčchnjeẖ ẖto kilometrow** dozpěł. S tym je **praktiſka tymanosć rakeťowcho prinjiła dopokazana.** Opel ẖłubi ẖebi wot rakeťowcho motora njeẖmětnu ẖpěchnosć. Jedna ẖo pschi tom wo to, prinjeẖ rakety tak wutwarcź, ẖo móża tež cźežke łódże ẖwětowy rum pschecźekacź. Fantaſija dźe je rakeťowy łět k měhaczki, k Marsej a hišćeze hłubje do ẖwěta nadołcź wopikowała. So pak to njewotstanje jenoẖ ẖama fantaſija, ẖmy hižo ſ pschedhadźeẖeho nastanka ẖpóznali. Hižo łěta dołho ẖabźracja po wuẖu, němzy, a amerišy techniſkoje je ẖtotwe cujom rakety, ẖiž ẖy tutón šamér dospěła. So ẖo to wšo djenja a jutře hišćeze njeẖtanje, je wěšte. So pak je wěš móżna, na tom wjetschinu wězwuwstojnych wjazy njedwěłuje.

Prěnja krocźel k dospěcźu tuteho šaméra je ẖo nětko je połnym wuẖpěchom poradźiła. Je ẖo to najprjedy ſ wosom ẖpytało. To ma ẖo tak rozumiecź, ẖo ẖo wóẖ njeje je mozu motora cźerł, teẖ ni ſ pomocu propelera, ale pschez rožbuch rakety. „Rakeťowy wóẖ" pak je prěnju jěłbu šlawnje wobstał a ẖwoju praktiſku ẖmanosć dopokazał. Hdyž ẖo też je ẖłětom na druhe planety šaběrajo, dha mamy tola wocźakowacź, ẖo ẖo w blišchim cźaẖu dalsche pospyty ſ raketu na naschej ẖemi cźinja. Możnosć, ẖo možemy ša krótke łěta hižo ša něẖtore mjeńschiny do Ameriki lećeć, je data a dożiwmy-li to, potom dźemy naschim dźěćom ẖłeł k měhaczkej radźibje pospěcźeć.

Tola žane ẖmědźi! Hižo rakeťowy wóẖ je wulki postup techniki. Wón je ſ wažnym pokiwom ša ẖpěchny wobkhad, kotrehož wažnosć djenja hišćeze wězwuwstojni ani njepschewidźa.

Wulki nałětni spěwanski swjedźeń na zelenym brjózku Kačeje korčmy we Wonccach.

Našim młodym a starym spěwarjam k posylnjenju hłósneje kultury.

Powěda B. K. (po wšelakich žórłach).

Bóše to runje zeleny ẖtwórtk. Zlóẖtnje ẖkakaše młody zajeck přez zeleninowu płoninu. Měješe zelene łopjeno pod pažu a je wysoko pozběhnjo, wołaše: „Maćerka, hlej tute wozjewjenje we powšitkownych nowinach zwěrjatow! Doběžmoj tam tola na swjedźeń, budź lubje prošena!"

Wšipnje ale ẖkradźu pohladny zaječica na łopjeno a praji: „Sym sej brylu zapołožiła, předčitaj ty mi tu wěcźu, ty hišće maš młodej wóčzy!"

A něšto čitaše zajeck:

Na prěnjej njedźeli meje, wječor w 6 hodźinach wulki spěwanski swjedźeń na zelenym brjózku Kačeje korčmy ze ślědowacym mytowanjom.

Nawjedowanje spěwow je knjez Rapak přećelniwje přiwzał. Porjad khórow budźe sćěhowacy:

1. Kikerahi! narodny spěw. Towarstwo „Kokot".
2. Wrěšćenje. Towarstwo žabow.
3. Koncert na małe a wulke tulawy a piskawy. Towarstwo „Ptači kwas".
4. Kolebawka za sopran z přewodom brunčkow. Towarstwo „Bruki a wudry".

Solistka: knjeńna Syłobikec.

Cźełena posłuchařstwo je prošene, zo by so w prawem cźasu zešło a njeby zakomdźiło najrjeńše: **„Cźah wšelakich towarstwow z khorhojemi."**

„Halcho, halchej!" wyskaštaj wobaj zajacaj a muzikowaštaj z radoseu. „Rano w 4 hodźinach dyrbimoj pak stawać! Puć je daloki!" praješe mać.

Wětřikec hóle bě łopješko z nawěštkom da swjedźenja do wšěch kóncow roznjesł. Tak so sta, zo na prěnjej njedźeli meje cyle syły won čehnjechu do Kačeje korčmy.

Tam so zhromadźi rjenje tak nadobne kaž wěcywustojne posłuchařstwo. Na prěnich městnach sedźachu čestni hosćo a mytowacy sudnicy: mištr liška z mandźelskej a někotre **mile a łahodne sornički.** Potom sćěhowaše pisana towařsnoś: knoty w čornych, nučki a zaječki w brunych a bělosrokojtych kožnškach; tež husy běchu pódła, kački a kury, šije naćahujo — hołbje z wabjacymi wudebjenkami hłowow, horde rohinzate jelenje a wowcki z rjenje hładźenymi kudźerkami. Wšitcy běchu so na zdóbki zesydali, kiž na zelenym brjózku pyšnje ležachu. Tu a tam poskićachu štomy khłódk pyšnje ležachu. Tu a tam poskićachu štomy khłódk pyšnje ležachu. Tu a tam poskićachu štomy khłódk

W Pomorczańskim kursu jednaja dokładnje wo wjschitkich praschenjach ratarstwa. Pomorczańzy fasłożnjty a praktikaj ratarskeho wuczerstwa podawaja w nětkoze 20 jenotlinych pschednoschkach žiwoje nałożenjenja wo nałožowanju wuczby wo ratarskim dźele w rozwuczowanju a hospodarskim radupodawanju. Bohate wuprajenja smožuja plódne debaty, kotrymž budze nimo toho hischcze wječor w „Běłym Konju" w Budyschinje wěnowany.

Kursus stónczi so na to je shromadnym wobhładanjom łatkich ratarskich a zahrodnitkich spytarnjowa wuczerjnjow w Pillnitz.

Posedźenje wobstarańskeho wubjerka wokrjesneho wobstaransk. zwjazka za Budyske wsy.

Dnja 11. t. m. wotmě so prěnje posedźenje wobstarańskeho wubjerka pschi wokrjesnym wobstarańskim zwjazku za Budyske wsy w běžnym liczerskim lócze. Do teho wotmě so posedźenje wubjerka wuttojnych za należnoce wažnjtich wobschkodźenych a wojerskich zawostajenych. Tu wuradowachu wo 9 padach, z kotrychž natrupaschе 8 padow pschipomoc k wukublanju w powolanju a jedyn dodatčne pschiwolenje pschipomozy za lekowanje w kupjelach.

Prjedy hač do dnjowoho porjada zasmje pschu, powita knjes hamtšti hejtman dr. Jungmann wobsedze zhubstawa knjesa Delanka z Maseho Wjelkowa, kiž k prěnjemu rasej zhubu skutkowasche a kiž je stupił na městno zemrětcheho knjesa Pönicza w Maćym Wjelkowje a dźeła wot nětka zhubu we wobstarańskim wubjerku jako zastupjer małych ventuarjow.

W powschitkownym dźelu posedźenja wobstarańskeho wubjerka pschedpołoži wobstarański hamt zahady za pschimanje k wudźerženju winowatych pschiwušnych a za pschiwolenje pschipomozow za wukublanje w powolanju. Tute zahady běchu po wobsamknjenju wobstarańskeho wubjerka wudźełane. Wot zahadow dosta zhubstaw wubjerka jedyn wocesłeć, knjes hamtšti hejtman dr. Jungmann zahady hischcze skrótka cztnje rozłoži. Wo zahadach ma so hakle w blischim posedźenju wubjerka wuradźować.

Wubjerkej běsche pschedpołožene 6 wobcežowanjow pschećiwo rozsudam hamta a 3 padły z wobstarawa, we kotrychž běsche hamt hinak rozsudił, hač běsche pschewinowatych gmejna nantjetowała. Wobcežowanja so jako njewopravnjene wotrokasachu, rozsudy hamta w nasłowmnjenych 3 padach so za dobre wuprajichu.

Wobstarańskemu wubjerkej běche 10 pschipadow zahadneho abo wobzełbitkeho wuznama k wudźerženju pschedpołoženych. S nich nastupachu 3 farunanje wobstarańskich wudawkow, 2 nastupaschtaj wukublanje zlepych, jedyn nastupasche dowolenje kupjelneho lekowanja mlodostneho a 2 nastupaschtaj pschiwolenje wurjadneje podpjery.

Nadawki zjawnjce dźełowje zaradźernje w Budyšinje.

Ludźo mjenja hischcze lusto, so je hłowny nadawk zjawnych dźełowych zaradźernjow (dźełowych hamtow) podawacz podpjery, kontrolowacz podpjeranych dźełoljemjerjow a jenož pódła dźełu wobstarowacz. Wschitcžo tutomu mjenjen a mo so pschezo jasno na to pokazowacz, so je **hłowny nadawk dźełowych zaradźernjow wobstaranje dźełowich městnow**, hdyž tež je wobdźelanje podpjeranskich pschipadow schodne polo dźełoweje zaradźernje.

Sa pschichcze do wobstaranja dźełoweho městna dźełowe zaradźernje móže so kóždy dźełobjerjer (pschistajenzy, wołtojni powołanišy dźełacerjo a jednori dźełacerjo) zamołwicz, **wjsko jene, hač ma hischcze dźeło, hač ma wupowědźene abo hač je bjez dźeła.** Samołwjenje tež njeje wobmjejowane na dźełonjemělzow, kotříž podpjeru sa dźełonjemělzow dóstawaju, ale wobhłapuje **wschitkich, kotříž kajkežkuli dźeło pytaju.** Dźełowu zaradźernju hmjeda wschitzy dźełodawarjo a wschitcy dźełobjerjerjo darmo wužiwacz a wona ho prózuje, je-li trjeba z wupomhanskim waschnjom wschitkich zjawnych dźełowych zaradźernjow a nowin pak sa dźełodawarjow požadane dźełowe mozy, pak sa dźełacerjow dźeło, kiž hebi pschesa, wobstaracz. Tehodla leži w zajimje tuteho dźełodawarja a dźełobjerjerja, so dźełowu zaradźernju wužiwa, njech je, jo pschijewi próstne městna, abo njech je, so hebi městno pyta. Też pschekupz, kiž nima městna, pschistajenz, kiž dha swoje městno z druhim samołwicz, też pschistajenz, kiž ma wotpschihe městno dowěrjenja, wschitcy dyrbja so, tež hdyž žaneje podpjery za dźełonjemělzow njedóstawaju, pola dźełoweje zaradźernje jako dźełoprytaj samołwicz. Jenož hdyž kóždy hebi wot dźełoweje zaradźernje žada, so by jemu dźeło wobstarała, móže so wona wuwěrić a wuttworicz a na jenotlíwe pschesła dźełoprytazych pschezo lépje dźiwacz. Hižom dźensnišchi dźeń so za to tara, so runje w pschekupstwim powołanju městna na město Budyschin wobwjesowane njewostanu, ale so wobsteja wobeje z wulkoměšćanskimi dźełowymi homtami stajnje dobre porěady, so by mohłe zadanja wobeju hižo a lépschejo dźełoweho wobstaranja dopjelnicz.

Mimo toho ma dźełowa zaradźernja też hischcze druhe nadawki, z kotrychž w jeźbowazych rjadach najwažnischе wusłóbnjenemy. Je to wobkedźbowanje dźełoweho połoženja, zapisowanje wschelakorych statistikow, wobdźelanje nanjetow atd. za tych, kotříž maju wukrajnych dźełacerjow pschistajenych, wo nuzowych dźełach a wo jich pschewjedženju, wo twarjenju bydlenjow za ratarskich dźełacerjow; wězwuwstojny dohlad nad pschistajerjemi w powolanju a pschedewschěm radupodawanje pschi wusłowenju powolanja a wobstaranja městnow za wuczołnikow.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

Njedźelu Miserikordias Domini, 22. haprleje 1928:

W Pětrowskej zyrkwi ma rano 1/8 hodź. farar Schneider předowanje; dop. 1/12 hodź. ma farar Siegemund kmušchenje za dźěći (pschijimanje nowych dźěći).

W Marijnej a Marčinej zyrkwi ma rano we 8 hodź. farar Berg spowědź a hłuj. wotkasanje, dop. w 9 hodź. farar Siegemund předowanje, w 11 hodź. ma farar Große kmušchenje za dźěći (pschijimanje nowych dźěći); wječor w 6 hodź. ma farar Schneider předowanje.

Sbórka za nasch dom za dźěći.

Wutoru pop. 1/3 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi modlischa hodźina za njedźelnicze.

Wutoru wječor we 8 hodź. ma farar Berg w ev. towaršschownji biblisku hodźinu.

Sčrjedu wječor we 8 hodź. ma superintendent Fröhlich w Tuchoiskej zyrkwi biblisku wječor.

Schtwórtk wječor we 8 hodź. ma farar Paul na Hrodowskej haju 6 shromadźiznu Módreho schižka.

Pjatk wječor we 8 hodź. ma farar Siegemund we evang. towaršschownji biblisku hodźinu.

Wot schtwórtka hač do hołoty (26. hač do 28. hapr.), stajnje pop. wot 4 hač do 1/7 hodź. maju ho dźěći k paćerišku hudźoje pschihotowjecz pola duchownego swojeho wokrjesa.

Superintendent Fröhlich a farar Berg bydlitaj na Albertowym namješcze 11, farar Große na Sedanskej dróhi čo. 6, farar Schneider na Hrodowskej haju 6, farar Siegemund na Wettinskej dróhi 16 a farar Paul na Hrodowskej haju 6. Kischzenske wopismo abo swójbna kniha ma ho pschedpołožicz. Nałożenje ho prošu, so by ho kruce na pschijimjewanje duhy kedźbowało a starschi njech swoje dźěći sami k pschijimjewanju njeziełu.

Tydźenšku słužbu ma w Pětrowskej zyrkwi farar Berg a w Marijnej-Marčinej zyrkwi farar Große.

S Klukscha.

Njedźelu Miserikordias Domini rano w 7 hodź. šerbska spowědź z Božim wotkasanjom, we 8 hodź. šerbske a dop. 1/10 hodź. němske kmušchenje. 1/11 hodź. dźěćikemschenje. Pop. 1/3 hodź. towaršstwo młodych holzow na farje.

Hodźij.

Njana šerbska wjeska w naschim lubym šerbskim kraju. W dolinje ho thowa, jeje zyrkej pak picherahdji jeje šydlischczo hižo z daloka. Mnoha šwérna šerbska wutroba tlapa w jej ho pschitulajeł wošadnej wokolinje. Najkrajnischi wobras stsći Hodźijska wokolina w tšaju lubeje ischtomow; je potom kaž raj luboscze a cžoplotu. Mnohi sjmści wětr pak je też rut pisches jeje hona, jawšk też zujbu do šerbskich statkow. Horliwych duschepasitnyrjow pak je stajnje cžestnje zwołtch mjenowaka. Spominajmy pschi tom na wulkeho wótczinza Jaroměra Imischa jeho mandźelsku, zunju šerbsku pěžnjerku, na njeboh fararja Kschižana. Jako žiwoju maczeř cžesca Lužiju, też nětczischi knjeja duchowni, skutkuju we winiju Knjesa, žiwo dobre sorno, hdyž je pódy tak hrusłojteje.

Sserbja łokowskoho Budyschina sjednoczeni w župje „J. E. Smoleč", šmeru skutkuju za narod, chodźa lubu Hodźij njedźelu 29. haprleje wopytacz. Swjeczicz chodźa tšaju šwjedźeń, ko sjednacz je Sserbami Hodźija a zyseje wokolinu. Hižo tydźenje dołho ho prózuja, dźěłaju, so by hył šwjedźeński dźeń jedyn z najpěrnischich w maczerjnym tšinje Lužiju. Pschipołdnju wot 1—1/2 3 hodź. wjahnychu wjesołe hosčenja do Sserbskeho domu. Nawołnje wjesołych Hodźijske šerbske towaršstwo „Jaroměr Imisch". Pschi tom w 4 hodź. pschistupja k towam wótczinu fararjowa Imischa a Kschižana, wopomnjenjste łkowa, džatne łkowa wěnuja drohim semrětnym, dobry rowy z wěnzami. Hudźba jahraje thérluschе, shromadny spěw tšónczi łwjatočnosczą. Psched tym, w 3 hodź. sestupaju ho do cžasa pschekročiwschi zyku wješ, seadu ho k pschecjelskej hodźinzy wot 5—1/27 hodź. w Signeraj hościenju. Swjedeński cžah z pyschnymi thorhojemi, wulkej łyłu towarstwow swostanje wěcze w trajnym wopomnjeczu tóhodnych, kiž žebi jón wobhłada.

Wječor z dyptom 7 hodź. sapocznje ho w Signeraj žurli wulki koncert. Měschany thór, 100 spěwarjow, nasnjese šerbske spěwy, łyłna tapała wulstojnje hudźi pod nawjednistwom po zyłym šerbstim kraju znatcheho mischtra. Dźiwadłowy wotrjad pschedstaja hru: „Na wulkotnje tatarske žiwjenje, dom łboża, hdyž w nim prawa šerbstosczą, słutniwosczą a pokornosczą knjeji. Swjedženskuju rěcznikoju wěnuja wutrobite łkowa pschitomnym. Pěkna šerbska reja skónczi koncertny wječor a swjedženski dźeń.

Sserbja zyseje Lužiju, wschě šerbske towaršstwa „Domowiny" žu z tutym wutrobnje pschepročseni, wobsedze Hodźij a zyła jeho šerbska wokolina!

Nichtón njewostań doma, kóždy njech je šwódr wulkeho Hodźijskeho šerbskeho šwjedženja. Bratr k bratrej, šotra k šotje, njech bohata pak khuda, njech stari pak młodši, budźmy jedyn zyłk dźakownosczje a radosče. Njedźela 29. haprleje budź nowy měsnik łkutka, budź łkota šwéda bratrowskeje lubosče, pschetoż lubosčí je najwjetsche schcženczanstwo!

Do Hodźija na šerbski šwjedźeń,
cžestne wopomnjesče šwjeczo
špěcha zyły šerbski lud.
Boża milosčí pak jim pschedže
skoto stónczka błyschczku łnzą.

Pječetni załoženski swjedźeń Jednoty „Sokoł" w Komorowje.

Sańdźenu njedźelu šwjeczesche Komorowska Sokoła Jednota šwój pječetni załoženski šwjedźeń w „Kaczej korczmje". Rjana liczba Sserbow běsche njedźiwajuc hrozneho wjedra pschitkhwatała, so by z tym pokasała, so ma hischcze zajim za narodne prózowanja, hamo j najdalschich stron naschego šerbskeho kraja, njes druhimi knjes a knjeżna Kečkez j Drožđija, prěnjeh jako wodźer na šokolskich pschedstajenzach wobdźěli.

Knjes Jurij Schewczik, naczolnik Komorowskeje jednoty, wotewri se šahorjenymi łkowami šwjedźenja, džakowasche šo za bohaty wopyt a nemołwjesche wschitkich šobu pomhacz, wojowacz ja šerbskeh naroda a hajicz šwe dobre šerbske waschnja, se šahorjenjom buchu tute wulkeje lubosče k šwojemu šerbskemu narodej njesene łkowa wot pschitomnych pschijate. Na to wukupi mjech. thór a pod wjednikom k. Bjenady pschednjesche nékotre rjane, šerbske spěwy, kotrez šo derje špodobachu, wošebje je wušěbnyncz, to běchu spěwarki wschitke rjane šerbsku narodnu drastu łwobłekane. Dwaj łuplejej łuschtaj tohorunja derje pschednjeseznaj. Nětk sčěhowasche

Sokołstwo, sport a hry.

Naléčo a Sokoł.

Hižo wěmy, kajki wukóne změje bój mjez naléčom a zymu. Naléčo wostanje z dobyćerjom. Na tym njemóže haprlejka ničo přeměnić. A byrnjež sněh a deść nas z dobom trapiloj, w halozach štomow słyšimy koncertne pruhi ptačkow, kotrež so přihotuja na radostne powitanje krasneje meje. W člowjekach dobreje wole pak so wubudźuja tajnostne začuwanja. Je jim, kaž bychu dyrbjeli puta roztorhnyć a z wotewrjenymaj rukomaj wyskać: Pój naléčo k nam rjane. . . .

Tola nětkdźe je přikhladźace wosebitu radosć wubudźiło. — Pola našich Sokołow. Njejsu hišće zabyli wot łońšeho lěta, kak rjenje so zwučowaše wonka we přirodźe, hdyž so słónco směwaše na zeleny trawnik. — A to dyrbi nětko bórzy zaso tak być. Bjez dźiwa tuž, zo pola našich pachołow při tajkim dopomnjenju čeče krej móciniše w žilach. W zymje bě drje so tež zwučowało, ale štyri murje Sokołownje wobdawachu přewusko złóšneho Sokoła. — A nětko budźe jemu móžno, jim wućekanyć.

Tola serbski Sokoł njeje njezdwórliwy a njedźakowny. Njewopušći zymski skhow skradźu kaž paduch. — Ně, to naš Sokoł njećini. Krasnje swjedźeńscy z njeho wućehnje. Přeprosy sebi hošći a swjeći z nimi rjany naletni swjedźeń po serbskim wašnju. Tak je to prawje. Stajnje strowa radostna mysl we našich sokołskich jednotach wotdźerżuje wšitko mazane, nizke, njerjane. Z tym jeniěcy móže so naša narodna wosebitosć zdźerżeć a pozběhnyć. Wopytujmy tohodla naše serbske sokołske swjedźenje. Přichodnu njedźelu budźo k tomu přileżnosć w Pančicach a Ralbicach. Na tajkich swjedźenjach móže kóždy Serb — hač stary abo młody — prawu wutrobinu wjesołość doživić. Budźe so radować na živym pohibowanju pružnych stawow serbskich hólcow. Při sokołskim pochodu budźe to w nohach łoskotać — bóle hač so na rejach walčik abo dwójstup zapiska.

Snadź sebi tón abo tamny hišće přemysli a počelnje skónčnje jako Sokoł sobu k prěnjemu zwučowanju na zelenym trawniku w přirodźe. -a.

Wubjerk za cžłowučowanje w Budyšinje.

Wubjerk wotmě póndźelu wječor w domje kelelekulerjow posedźenje předsydstwa, kotrež měješe so z wjetšej liczbu připósłanych wěcow zaběrać; někotre z nich so z přihłosowanjom zjednoćenstwa za zajimy na Budysku měšćansku radu dale pósćelu. Za ljuwoneho dźela jednaše so wo přewostajenje měšćanskich turnowarnjow za zwučowanja. Sčěhowachu dłóše rozpominanja wo Budyskim tesakowanskim sporće na kotrychž so tež nimo wotpósłanych zastupjerjow sportski officer němskostatneje wobory, z leutnat Schurig, wobdźěli. Tu mohło so za powšitkownosć prajić, štož dyrbi za wšitke turnaršske a sportske towaršstwa z wažnosću być, zo su dźensnišchi dźeń nowozałoženja towaršstwow wobstejacych sportskich družinow wulkemu sportskemu hibanju, w kotrymž stejimy, runjewon zadźěwaja, hdyž je tola wšudźom na tym, zo towaršstwa jenoje sportskeje družiny zjednoćeja abo po móžnosći kaž Badissa, někotre sportske družiny do jeneho towaršstwa zjednoćeja. To ma dźensa być hesło sportarjow a ženož z tym móže so sport hajić a móže so dale zdźerżeć. Drježdźanski wubjerk je na naprašowanje załožił, zo tam wšitke towaršstwa, kotrež nastupa, do wubjerka słušeja a so z tudomnym dótknu. — Njedźelu 22. haprleje dop. w 9 hodź. je naletni běh wot Hilbjencec hosćenca na Židowje.

Wo Amsterdamskej Olympiadže.

20 ludow wobdźěli so na kopańcowych hrach.

Zandźenu wutoru běše kónc přijezjenja za olympiske kopańcowe hry. Woprawdže je so lidba wobdźělnikow w poslednjej hodźinje hišće na 20 narodow powyšila. Wobdźělene su séčhowace kraje: Argentinska, Belgiska, Bołharska, Chileska, Němska, Egiptowska, Estonska Francowska Grichiska, Holandska, Italska, Luxemburgska, Mexiko, Portugalska, Spaniska, Turkowska Urugay, Zjednoćene Staty, Južnoslowjanska a Šwajcarska.

Boksowanje.

Tunney a Henney k wojowanju wustupitaj.

Boksowanje wo šwětowe mišterstwo w čežkej wahi mjez Genejom Tunneyom a Tomom Henneyom (z Noweje Zeelandskeje) móže za wěste płaćić. Wonaj wustupitaj po dotalnych powěsćach kónc julija we Newyorku.

Mjenadło: „Rozsudźenje schulskeje rady". Hrajerjo wěz a wukrjenje wuwjedźichu a mózny pichtlesk pokaza, so běše jim k hódnemu derje spodobało. Po dźiwadle wustupichu Ssokolojo a Ssokolki k prostnemu zwuczowanju. Serjozna Mukašchej pschednjeseše prolog se šnatym jasnym a derje frosumlitym hłosom. Jako poslědni dypk běše zwuczowanje Ssokolow na bradłach. Woprawdze zasłuži to běsche, widjeczi, schto nasche šerbske holzy a nanđeli šerbšiny hólzy dokonjeja a samostatni wulki saczišchcz na wšelkich pschitomnych. Knjes Lapšich-Strožanšti, nanczeje hnujaze hłowa pschipósnacza a wusna, so njeje jasla rěczeci, ale pod łaczišchczom widżaneho, njeje jemu možno mjenjeczeci. Knjes Wirth-Zitkowiki pschida, so tej dołho mjes mkodźinu hischcze tajki duch knjezi. Sserbstwo hischcze słubjene njeje. Potom sezěhowesche wjesela rejka.

Tu pak Jednota Komorowska, wostań dale njeboja- zana Serbšti Ssokol.

Přilopk.

* **Pomniki za twarožkarjow.** Wulkhodźujo so po hałach serbskich městow wubłađarjo pomniki, kiž su postajene wjerchowitam, šatnikam, baćonikam abo druhim šnatym wožobam w Francoskej. Budże lóhdy šnate, so w Francowskej psched krótkim wunamakałźy Camembertschemu twarožka pomnik postajim. Tuta twarožkowa druzina wuwnosuje so we wulkej wjesołosći z Francowskeje. W Jendźelskej maju wotpohlad, wunamakałku zwětwonatego Stiltonskeho twarožka na podobne waschnje czesczecz. Mjes jendźelskimi mlokowymi hospodarjemi a stawisnarjemi je k wulkemu wurěczowanju doschło, schtó je po prawom z wunamakałku tuteje zwětlowe inđustrije. Wokoło 1730 bźešesche Mr. Orton we Little Dalby twarožkowu druzinu pod mjenom Lady-Beaumont-twarožk. Naiwutka bě to pola miß Ashwy w Quenby Hall blisko Leicastera. Dźiwka kujenje Ortonoweje wuda so na korczmarja we Stiltonje. Twarožk, kajtiž w korczmje znaty, pschetož bě jara dobry. Dźensa je jenož to jene zwětasnateho Stiltonskeho twarožka. Někto wurěczenja so w Jendźelskej wo tom, komu ma bo pomnik stajicz, knjezi Ashwyowej jako wunamakarzy Lady-Beaumont-twarožka, — knjenje Ortonowej, abo jeje dźowzy, kiž je druzinu tuteho twarožkarstwa do Stiltona pschenjesła.

* **Twatšle njeboże w Newyorku.** Na hornim Broadwayu, hdźež na podesnišej železnizy twarja, so semja wotwali a 13 dźełaczerjow sasyha. Dotal su dwaj morweju a dweju czężkosrańczenjeju wuhnjebali. Po słoczu su hischcze někotři mortwi mjes sasyhnjenymi.

* **S Wrótšławja.** (Hołzaj to satepiłoi.) W Arabu pola Wrótšławja šnpischtaj 10-cźinaj hołzaj pschi hrańkanju do czołma, kiž běsche jschi brjoh pschitwjerdzeny. Czołm pak jo nadobo wottorhny a wot brjoha wótjedze. Hołzaj stoczišchczaj je strózkemi do wody a so satepischtaj, prjedy hacz běschtaj k brjohej dopluwałoj. Jejen czełe dotal hischcze njejsu namakali.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Sjawne napominanje.

Na sapłaczenje dawkow, kotrychž termija je hižom minuło a to na:

Doprědnje sapłaczenja wobrotowego dawka: 10.4 28
doprědnje sapłaczenja dołhodowego dawka za wschitkich płaczerjow dołhodowego dawka — z wuwjaczom w rataschtwje a hajnišnje — we wyšokosći schiwórczinu dawkowego dołha, kiž je w dawkowym namolwjenju za protyczne lěto 1926 postajeny: 10. 4. 1928,
towaršschnostny dawk (Körperschaftssteuer) kiž pola dołhodowego dawka: 10. 4. 1928,
so z tutym dopomina.

Jenoliwe napominanja njemjenowanych dawkow, kotrychž termije žu minuli, so wjazy njepschipósejelu.

Wjejšu-li sastate dawki po minjenym tydźenju sapłaczene, so wone na wudawki dawkowarjow z póstom dobrańcu.

W Budyschinje, 21. haprleje 1928.

Finanzny hamt.

Do regista kubłowego prawa je so dźensa sapisało, so po mandźelskim rěczenju z 30. měrza 1928 krajinski sahrodnik Moriz Hermann Clauß w Budyschinje nima prawa sarjadowacz a wujimacz samoležne swojeje mandźelskeje Johany swjd. Frödzinje wumysłeje swjd. Wunschikowje rodź. Khežnikez.

W Budyschinje, 19. haprleje 1928.

Hamtske sudnistwo.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 21. haprleje 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dolar	4,1776	100 pólsk. złotych .	46,775
100 češkosł. punt .	20,392	100 čěskosł. krónow .	12,373
100 šwa. frankow	80,52	100 franc. frankow .	16,44

Barlinska burza bě wječera powschitkownje sešlabjena. Kursy sčełkom trochu klesnychu. Dołżne a rentowe listy mějachu krućene kursy.

Produktowe wiki běchu wječera sešlabjene. Pschenża wo 15 pj. tuńscha, rožka wo 5 pj. Jeczmjeń a wowsa běchu wjacy płaczišnych pschedawachu. Wječera płaczeschu:

w Barlinje

pschenży 13,25—13,40 hr., rožki 14,30 hr. 12,70—14,50 hr, wowsa 13,10—13,40 hr.

w Sforjelzu:

hacz 14,45 hr., jeczmjenia nałětnjeho pak pschenży 13—13,80 hr., rožki 14—14,50 hr., jeczmjenja 13—15 hr., jeczmjenja 13 hacz 15 hr. Běrny 3 hr.

schtwórtk w Kamjenzu

pschenża 13—13,50 hr., rožki 13,50—14 hr., jeczmjenja 14,50—15 hr., wowsa pak 12,50—13 hr. Běrny 3,50—4 hr. Prošata 16—20 hr. Libjata 2—3,50 hr.

W čerwjenym mjesacu:

za maju: pschenży 13,90—13,91½ hr. rožki 14,80—14,82½ hr., wowsa 13,57½—13,55 hriwnowiu,
za julij: pschenża 14,50—14,42½ hr., rožki 13,62½—13,60 hr., wowsa 13,60 hriwnow.
Je september: pschenży 13,70 hr., rožki pak 12,55 hr., wowsa 11,35 hr.

Wiki wujittowego stołu wječera pjatk w Barlinje (Magerviehhof Friedrichsfelde).

Na nje běchu pschihnali 756 młodych dójkow, šuchanych krawow a jałojzow, 17 prósónikow a 212 czełatkow, 2 hykow.

Młode dójki a šuczelne krawy płaczachu 250—540 hr.
Šuczelne jałojzy 220—450 hr.
Dyli, prósónicy, łóst k wjacanju a ke korminju po zentnaru 42—46 hr.
Wobrany rjany łóst dowje hischcze wyschsche płaczišny.
Wiki běchu mérne.

w Drježdźanach (sandźenu póndźelu)

pschenży 13,30—13,55 hr. (13,50 hr. hacz 13,75 hr.), rožki 14,20—14,45 hr. (14,20 hacz 14,45 hr.), jeczmjenia nałětnjeho pak 14,75—15,50 hr. (tež tak), jeczmjenja nasymjeho 11,50—13,50 hr. (11,25—13,50 hr.), wowsa 13,35—13,60 hr. (13,25 hacz 13,50 hr.),

Pschichłađacej pytaja:

Schanja a šuchka, Lorenz w Jěžowje. — We Semischowje čo. 9. — Pólch we Wojerezach pschi haleji. Zyhera, Berger, špediter w Kamjenzu.
Schlagetell, Hačerez hornječerja w Wiskopizach.
Kuchinku, knježi dwór w Hornich Kólach.
Sandźo do domu, Hornborgenowa w Budyschinje, Kěrlowe hrońa 31. — Sorschowa we Wjeleczinje 119. Swětły dom w Džěžach — Nowakowa w Hródku, Schlossbezirk 1. — Kuhšina w Hródku, Pfortenstr. 7. Wendelka we Wojerezach, Korcorowska dr. 9. — Kórnjowa we Wojerezach, Hallskowska dr. 15ń. — Kunsterka we Wojerezach. — Schkromadowa we Wojerezach, Bismarckowy mlyn.
Sbožownja pjekarskeho, Kowal w Mukakowje, Schmeljowa hońa 87. — Wuczehnika z Dranzahskeho, knježi dwór w Mokrowje pola Hródka.

Na pschedaż

Sjeno, 80 zentr., w Kulowje, Zurkowinska hońa 18.
Sbožowy khojnowe, klěne, knježi dwór we Łašu.
Stoły 3, ležkowy kamor, schpihel, sońki wupjelkow, słupnje, wobleź a nawobleź, schafy a drasta, we Wojerezach, Brětnjanska dróha 115.
Jeja k nańadźowanju, trutaze, w zyhelńy we Wulkim Bukowje pola Hródka.
Jeja k nańadźowanju, kacze, w Hródku, Korlowa hońa čo. 16.
Kolo motorske 6 PS, w Kamjenzu, Budyska dr. 39.
Kolo mužaze w Lubiju, Nowe torhoschczo 91 na Lwo. Sjeno w Kulowje, Zurkowinka hońa 14.
Sosa w Budyschinje, Weststraße 21 na prawo.
Jeja k nańadźowanju, Minorkaste w Stachowje 37 a Lichtenthe w Němčinje čo. 5.
Jehnjata 10, knježi dwór w Małej Sdwódnizy.
Pjerja drbne we Slonej Borschczi 261.
Konje w hoschczenzu „K jelenjeczu" na Jerjowej hońy we Budyschinje.
Kóń frenjolstny w Budyschinje, na Wettinskej hońy 46.
Kóń šnjedy w Hlinje 34.
Blida kuchinske, puczowanski kosch a dźeczaza kupańska wanička w Budyschinje, Pschi mjaßowych jatkach 3 na prawo.
Wós dźeczazy, běły, jara derje sdźerżany, tunjo na pschedań w Budyschinje na Siemenjeej dróhy 41 na pr.
Wós dźeczazy, kupańska wanička a stołcz w Budyschinje, Nowarskowa hońa 10III.
Wós dźeczazy w Budyschinje, Bóckl'n 13 delka, Stieberowa hońa 34 a I.

Ssudniżzy na pschehładowanje

póndźelu 23 haprleje 1928

w **Mitorczizach** — kupzy šeńdu šo pop. w 11 hodź. we „Herbrikej grychcze": wuczahowańske blido, sofa, stoł,
w **Ralbizach** — kupzy šeńdu šo pop. w 2 hodź. we „Herbrikej grychcze": kucza a mólčaj rybjazeje mucžki,
we **Sömjerdźazej** — kupzy šeńdu šo pop. w 3 hodź. we hoschczenzu: kucza,
w **Kulowje** pop. w 4 hodź. w hoschczenzu „K 3 krónam": meble, mandlawa, pišańšti stroj, hudźbny stroj (Parlofon z płatami),
w **Lubušchu** pschip. w 12 hodź. w kantinje: Berkelowa waha,
w **Bluju** pop. w 2 hodź. w Säuberlichez hoschczenzu: meble a schafy.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. 3/11 hodź.: Žitowe płaczišny sešlabjene, sa pódšiše termije wo 10 pjenježkow. Sšnadny wobrot.
Dop. 3/12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.
Žito a woljowe symje po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaczizny po złotej hriwnje.

	20. 4.	19. 4.		20. 4.	19. 4.
Pšenica	265-268	265-268	bunv	23-24,00	23-24,00
rožka	287-290	287-290	woka	24-26,00	24-26,00
nal. ječmjeń	254-290	254-290	módre lupiny	14-14,75	14-14,75
naz. ječmjeń	—	—	žołte lupiny	15-15,80	15-15,80
wows	262-268	262-268	zeradella	—	—
kukurica	239-242	239-242	raps. wosušk	19,60	19,60
pšeńč muka	34-37,00	34-37,00	lany wosušk	24,20	24,00
rožna muka	38-40,00	38-40,00	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	18,00	18,00	běrnj. kruški	27-27,75	27-27,75
rožne „	18,00	18,00	syno, 50 kg	2,80-2,80	2,80-2,80
lane symje	—	—	rožna słoma	0,95-1,25	0,95-1,25
raps	—	—	pšeńč. „	0,90-1,10	0,90-1,10
hrósch	36-39,00	36-39,00	wowsna „	0,80-1,00	0,80-1,00
pjeluški	24-25,50	24-25,50	jeczna „	0,80-1,00	0,80-1,00

Drježdźanska burza (20. 4.)

Pšenica	266-271	běrnjace kruški	29 00-29,50
rožka	284-289	pšeńč. wotruby	17,70-18,00
nałětni ječmjeń	295-310	rožne wotruby	17,00-18,00
nazymsk. ječmjeń	230-270	pšeńčna muka	39.50-40.50
wows	267-272	rožna muka	43,50-45,00
čerwjeny dźećel	180-200	woka	28,00-29,00
raps	340-350	pjeluški	30,00-31,00
kukurica (Mais)	240-242	hróch	31,00-37,00
suche truhančki	15-16,00	cokrowe truh.	21,50-22,50

Wične płaczizny šćwórtk w Kamjenzu w Lubiju
19. IV. Wšo po złotej hriwnje zs 1 centa za 1 centa.

Pšenica	13,00—13,50	13,30—13 80
Rožka	13,50—14,00	13,50—14.00
Jeńmjeń (nalět.)	14.50—15,00	12,50—15,25
Wows	12,50—13,00	12,60—13,00
Syno	2,50—3,00	2,25—3,50
Słoma z maš. młóć.	1,40—1,50	1,40—1,90
Słoma k zastanju	1,80—2,00	
Słoma z ruku młócena	2,50—3,00	2,50—3,00
Běrny pola ratarja	3,30—3,50	3,25—4,00
„ hač na železnicu	—	—
Butra	1.80—2,10	1,05—1,15
Jeja	0,09—0,10	0,10—0,11
Pšeńčne wotruby	—	8 80—9,20
Rožne wotruby	—	8 80—9,20
Pšeńčna muka	—	20,75—21.50
Rožna muka	—	20,75—21,50
Prosata, wulke	—	—
„ „ srěnje	16—20	—
„ małe	—	—

Wične płaczizny w Budyšinje.
21. haprleje 1928.
Wšě płaczizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najnišša płaczizna	najwyša płaczizna
Pšenica, nowa	50 kilo	13.00	13,55
Rožka, nowa	50 „	13,25	14.00
Jeńmjeń,	50 „	14,00	15,00
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	12,50	13,00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny (wo wjetš. dźělb.)	50 „	3,00	3,50
Butra	1 „	4,00	4,40
Syno, nowa	50 „	2,75	3,25
Słoma, z maš. młóć., pras.	50 „	1,00	1,50
„ „ „ k zast.	50 „	1.70	2,00
„ z cypami młócena	50 „	2,50	2,80
Pšeńčna muka, 60%	50 „	21,50	22,25
Rožna muka, 60%	50 „	21,00	22,00
Pšeńčne wotruby	50 „	9.00	9,25
Rožne wotruby	50 „	9,50	9,75
Jeja	1 štk.	0,00	0,09
Prosata 950 štuk	1 štk.	8.00	20,00

Na wikach so prosata słabje kupowachu.
Najlěpše twory so hišće wyšše płaca.

Drobnowikowanske płaczizny w Budyšinje.
21. haprleje 1928 po hamtskim postajenju.
Wšě płaczizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniž. płaczizny hr.	najwyš. płaczizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,00	2,40
Ćelace mjaso	1 „	2,40	2,80
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,60	2,40
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,00	2,80
Pšeńčna muka	1 „	0,52	0,60
Rožna muka	1 „	0,48	0,50
Khlěb	1 „	0,38	0,40
Jědźne běrny	1 „	0,10	0,14
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hrósch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	1,80	2,00
Sušeny połó	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lit.	—	0,28
Jědźna butra	1 kg	4,00	4,60
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	1 štuka	0,09	0,11
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	0,60	0,64
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,30

Wusudźenja.

W Schönbergskej kaolinowej dźěłarni w Kamjenjej pola Rakez sta so 29. oktobra 1927 ceežke njebože. Na tutym dnju wotwali so tam nječe 10 metrow wuhłoka ješena a pohrjeba dźěłaceerja Petrika j Rakez zyle o dźěłaceerja Měta se Schesenzy soňapny hacž do kolen. Přjedy hacž Petrika wuhrjebachu, sahapny ho dalšcha ješena na njeho. Budyšći lawniski sud běše wjednika dźěłarnje Hendricha Spitza 3. januara t. l. dla njerozwohladniwego morjenja a cžinego hranjenja mócy chłostanja j jastwom k 300 hriwnam pjenježneho chłostanja sahudźił. Sćrjedu wotmě so přjed Budyšćim krajnym sudom powołanske jednanje. Sud Spitza wuwinowca, dokelž přichódne k pischeswědčenju, so ho tu wo njerozwohladniwosći wjednika dźěłarnje njeješło.

Směšk.

Dajcze hyj hłodnemu! Přichi wjelischej hosćinje nana hara mjes dźěćimi. Staršichi ho prašcheschtaj: „Čehodla so hižom sahy wamšiesće?" — „Rowoł nocha mi górioch dacź, wo kotrež hynjo so wjetowaloj." — „Čehodla so hyj so wjetowaloj?" — „Sćym wjazore žiwe rybjaze (bejchelowe) waki do mudowe ješinił a so wjetował, so nichtó sa tym njepischihdźe!"

Swójbne powěsće.

Semrětły: Hana swjnd. Kuntzjowa rodź. Rutźikez we Lubiju, 78 lět. — Emma swjnd. Wittwerowa w Běłej Wodźe rodź. Brlayhez w Běłej Wodźe, 78 lět. —

Mzdy w ratarstwje.

Přichi jednanjach přjed němskim dźěłowym ministrom za mjedowu swadu skónčili a tarifowej stronje sej mjes sobu wobsahowacy nowy tarif za ratarskich dźěłaceerjow.

1. Se 16. měrzom 1928 powyschi so tarifna najwyschcha mjeda w hotowych pjenjesach za muzow wo 2 pj. a tež za žony 2 pj. na hodźinu.

2. Sbytkne žadźby mjedow w hotowych pjenjesach powyscha so pomérnje runje tak kaž najwyschcha mjeda w hotowych pjenjesach.

3. Žnjowa přichiloha za sakski zwobodny stat wostanje njepischemjenjena (20 wet sta na 5 njedźel, cžaš so hilschcze pestaji.)

4. Tuto mjedowe sréeženje płacži hacž do 31. dezembra 1928. Přichi tutym sréeženju su mjeny za muzow wo 7,8 proz., za žony wo 11,4 proz. myschische.

Wot 16. měrza 1/28 žem maju so potajtkim scžehowace mjedy wuplacžeć:

za hodźinskich dźěłaceerjow.

	muzskich	žónskich
14- a 15 létnych	12,5 pj.	12 pj.
16 „	14 pj.	14 pj.
17 „	20 pj.	15,5 pj.
18- a 19 „	23 pj.	18 l. a starsch. 19,5 pj.
20 „ a starschich	27,5 pj.	

za tydźeńskich dźěłaceerjow.

	8 hodź. dźěł. cžaš	9 hodź.	10 hodź.
16- a 17 létnych	11,10 hr.	12,30 hr.	13,50 hr.
18- a 19 létnych	12,70 hr.	14 10 hr.	15,40 hr.
20 létnych a starschich	15,20 hr.	16,90 hr.	18,50 hr.

za měsačnych dźěłaceerjow:

	muzskich	žónskich
14 létnych	16,50 hr.	16,50 hr.
15 „	19 00 hr.	19,00 hr.
16 „	21,30 hr.	20,80 hr.
17 „	23 80 hr.	24 80 hr.
18 „	28,50 hr.	28,80 hr.
19 „	33,00 hr.	32,30 hr.
20 „	38,40 hr.	36 80 hr.

Hródźne helzy, kiž dejenje wobstarajn, dostanu po § 3. liczb. 5 tarifoweho sréeženja 10 proz. přichrjažka.

Wjdleršći pjenjes:

tydźeńšcy 1,38 hr. za přichdite eriow domjoznoseće
0,69 hr. za wschitkich sbytkach dźěłaceerjow

Wobsydlerschći pjenjes:

wot 1. kapreje kóždeho léta:
tydźeńšcy 0,24 hr. za přichdicjerjow domjoznoseće
0,12 hr. za wschitkich sbytkach dźěłaceerjow

wot 1. oktobra kóždeho léta:
0,48 hr. za přichdicjerjow domjoznoseće
0,24 hr. za wschitkich sbytkach dźěłaceerjow

Gratowy pjenjes:

0,20 hr. muzoju na tydźeń
0,14 hr. žonu na tydźeń

Wjesby swonka wsy:

1,60 hr. na dźěławych dnjach, njedźelu 3,20 hr.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija." Naše spěwarki a spěwarjo maju jutře njedźelu (22. 4.) pop. w 4 hodź. w „Serbsk. Domje" z druhimi župinskimi spěwarjemi wulku pruhu za Hodźij! Dirigent.

Bukecy. „Radosć." Spěwarki a spěwarjo maju jutře njedźelu pop. w 4 h. w Serb. Domje w Budyšinje pruhu. Noty sobupřinjesć. Dirig.

Bukecy. „Jedn. Sokol" zwnčuje kóždu sobotu wječor we 8 hodź. Přinjdźe tohodla wšitcy a to z časom! Sokolwanje je strowe!

Domowina. Župa „Jan Arnošt Smoleř" swjeći njedźelu, 29. haprl., w Hodźiju wulki župny swjedźeń. Wšě towarstwa Domowiny so wutrobnje na tutón rjany serbski swjedźeń přeprošuja, wobdźělće so prawje bohače, po možnosći z khorhojemi, při tutym bratrowskim župnym swjedźenju. Přečitajće sebi dźensa w Serb. Now. nastawk „Hodźij".

Haslow. Kołojězdne tow. „Błysk" zmjje dźensa sobotu wječor we 8 h. zhromadźiznu pola Mórcinkee.

Hodźijski wosadze so wozjewi, zo so njedźelu, 29. haprl., pop. wot 3 hodź. sem w Hodźiju wulki serbski swjedźeń woswjeći. Cyła naša wosada so na tutón žadny serbski swjedźeń přeprošuje.

Hornja Hórka. „Łužica." Naš serbski khór zmjje jutře njedźelu pop. w 4 h. w Serbskim Domje w Budyšinje pruhu. Noty sobupřinjesć.

Hrodźišćo. Naše tow. „Zerja" wobdźěli so na Hodźijskim swjedźenju njedźelu, 29. haprl. Wšitcy spěwarjo a spěwarki, kaž też wšě naše druhe sobustawy so na njón přeprošnja. My wotjědźemy popołdnju z dypkom w 1 hodź. wot Nowych Porsic.

Khelno Přichodna měsačna zhromadźizna našeho serbsk. towarstwa „Domizna" budźe dźensa sobotu (21. 4.) wječor we 8 hodź. w Mjenjec hoscencu. — Wšěch Serbow, młodych a starych, tež žony a knjeżny přeprošuje najwutrobniśo předs.

Krósćicy. „Rat. Dorost za Khrósćicy a wokol." zmjje jutře njedźelu pop. **1/24 hodź.** we Wotrowje pola Šołćic zhromadźiznu. Jedna so wo wulět Ratarskeho Dorosta do Prahi. Winowatość kóždeho je, zo přińdże. Předs.

Luž.-serb. Sok. Zwjazk zmjje njedźelu, 29. haprl, pop. 1/2 hodź. w sali Serbsk. Domu w Budyšinje zhromadźiznu předsydstwa a wubérka. Kóžda jednota dyrbi zastupjena być. Starosta.

Minakał. Tow. „Statok" zmjje přich. srjedu wječor pola Kucharjec w Lipiču zhromadźiznu.

Ralbičanska „Sokolska Jednota" wuhotuje přichodnu njedźelu (22.4.) we Waldźic hoscencu swój nalětni swjedźeń z dźiwadłom, zwučowanjemi a rejemi. Započatk 1/8 hodź. — Wšitcych Serbow z blizka a daloka přeprošuje Jedn. Sok.

Tydźeńska skhadźowanska a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je k kóždu **póndźelu** nawječor wot 6—9 h. w Serbskej kofejowni w „Serb Domje" (w małej stwi).

Zwjazk Serb. Ratarsk. Dorosta. Wubérk Zwjazka zmjje jutře njedźelu (22. 4.) dop. 1/211 hodź. w Serbskej kofejowni jara ważne posedźenje. Wšitcych towarsow cyle wěsće wočakuje předs.

Župa Jan Arnošt Smoleř. Njedźelu, 29. haprl, swjećimy w Hodźiju naš župny swjedźeń. Čitajće porjad čitajće dźensa w S. N. w nastawku „Hodźij". Wobdźělenje kóždeho župneho towarstwa so wočakuje, po možnosći z khorhojemi. Budźimy cyli skutka w dźěle a wjesełu! Župne předs.

Sprawna a spušćomna **holca**
za dom a ratarstwo so 1. abo 15. meje do bobreje swójby pyta
Adr. zapodać we wudawarni „Serbskich Nowin".

Ratařsk. pomocnika abo pohonča
pyta hnydom
Měrčin w Kotwazy p. Pomore

Ratařsk. pomocnika abo pohonča
pyta hnydom
Langa w Kotwazy p. Pomore

Polstrowane meble nakładne matrace klubowe meble kožane meble
kotrež sam zhotowjam, poruča
Otto König w Budyšinje
před Mjasowymi jatkami 3. Tel. 3162

Zadanjamy nałutowańske pjenjezy
z 5—8 1/2 procentami
po wutinjenju

Šckowe konto z 4 % bjez dalšich wudawkow
Dawamy kredity, wobstaramy hypoteki a hódnostne papjery kaž wšě druhe bankowske dźěła

Přijimamy a wupłaćujemy też pola filialkow we Wojerecach a w Khoćebuzu a agenturow w Kulowje, Wjerbnje, Łazu, Rakecach, Nowem Měsće, Wulkich Zdźarach, Khróšćicach, Barće, Delnim Wujezdźe

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Nath. Eidersi tučny twaroh 29 pf
9 puntow = 6,30 hr. franko
Damkäsefabrik Rendsburg

Sylne a srěnje wysokosućelne **młode krowy** k plahowanju a k čehnjenju, 9 ctr. čežkeho splahowa. hoka a běhaki ma na předań abo wumění Max Köhler w Nowej Wsy pola Niesswačidł.

Někotre sylne a **2 mlaj hosnjaj** do dźěła su na předań **w hoscencu „K jehnjeću"** na Horingskej hasy

Gramofonow. khamor nimale nowy, je na předań **Max Seifert, na Kamjent.** hasy 26

Wysokosućelna jałojca je na předań **Khróšće-Łomsku čo. 17**

Młoda, wysokosućelna **čehniwa kruwa** je na předań pola **Séépanka (Zschippang) w Kačej korčmje čo. 149** pola Rakec.

Dobra kruwa blizko k čeleću je na předań **w Hrnach 5** pola Minakała.

Bučelna podsobna **kruwa** je na předań **we Wulkich Zdźarach 17** pola Wojerec.

2 1/2 lět stary **zrěbc** (Oldenburger Nachzucht) a sylna čehniwa **kruwa** cyle blizko k čeleću staj na předań **Schneider we Wadecach** Telefon Pomore 263.

Młody, rjany **kundros** k plahowanju nběhšo 1 centnar žežki (Deutsches Edelschwein) je na předań **na Wutołčanskim ryćerkuble.**

Młody kundros (módry) so kupić pyta. Zhonić we wud. „Serb. Nowin".

Dobre syno je na předań **w Koslowje čo. 1**

Rjane prosata su na předań **w Běłej Horje čo 11**

Princeske suknje košle, žonjace kholowy, jaki, kožuchy płat, kopřiwinu, běłe a płasne ložowe šaty, čopte šlušaki jara tunjo **K. Erler w Budyšinje** na Žitnych wikach 11 znapřeča hoscenca „Hwězdy"

Jako pohladnicky su čišćane **serbske drasty** Ludwika Kuby
Serija 10 štuk jenož 1.— hr.
Na składže w Serbskej kniharni w Budyšinje

Fotowe projekcijowe powjeršenske Gomj. kinowe } **aparaty**
a wšě wěcy za amatérske fotografowanje. ◆ **Fotowy dom**
Richard Hutha
mějišel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 13
Wuwiwanje filmow a platow kaž też wotčahi wěcy wustajnje a najspěšniśo.

Přesadźowanje drjewa
Póndźelu 23. t. m. budźa so na **Wutołčanskim ryćerje** (wětrnik, Wićarce a Wjenkec kefki)
9 twjerd. dolhich hromadow **(dubowych a bréz.)**
3 mtr. khójnowych kuluchow
2 khójn. haluzowych hromadow
17 łónow **smrěk.** žerdźow, mjez nimi płótowych žerdźkow, delka 3—15 cm sylne a 3—9 m dołhe
jenož za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać.
Započatk we 8 hodź. pri wětrniku.
Wutołčanske ryćerkubło, 19. haprl. 1928. Wilhelm Heřmann

Dołhe a krótke škórnje ručne dźěło, ma jenož na składze **wobuwowy dom Mark w Kukowje.**

Domjacu holcu, pěknu, čistu, sprawnu a spušćomnu, 18—20 lět stara, **pytam k 1. meji t. l.** rěžniski mišter **Bruno Kühn, w Demitz-Thumitz.**

Sadowe štomiki wšěch druhow sprawna, derjerosćaca twora najbóle dźakownych druhow. Wulki wubjerk — tunje płaćizny. Jara wjele wišnjowych štomikow wosebje tunjo. Kosmački a janske jahody štomiki a kerčki. Rožowe štomiki a nizke šćěpjene pychowe kerčki atd. poruča
Komowna E. Pelz w Budyšinje
Weite Breiche — Telefon 2648

Ford-nakładny awto z natwarjenjom a z płachtu, cyle w porjedźe a tež dospołnje wuhotowany, je za 1000 hr. na předań **Carl Gast w Budyšinje**

Młode sućelne kruwy ma na předań **Grems we Wukrančicach.**

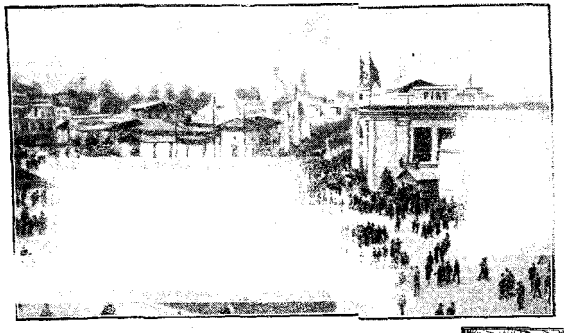
Kupanske wany, 170 cm dołhe 15.— hr. klampańske dźěła w nowotwarach a wuporjedźenja nanajtuńšo **klampańskí mišter** w Budyšinje **Otto Baumann.** Před Garbarskimi wrotami čo. 4

Sejadk automobila z trubkami, kupjerkowazkami z wulkim wermachom jón chonjace dymy.

Znamjenite wunamakanje. Amerikanskemu inżenjerej Hillbringej na wóhnjiskach jedżach je ho poradżiło, wschitkowu wunamakań we wulkoścj horjschcje. S tutej je *maszinu, kótraż wschitke kapcja z zylcha ćiwéta.*

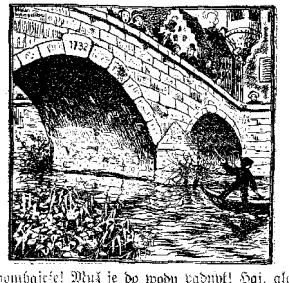

Njewujpěschny attentat na italiskeho krala.

Nasch pódla slejazy wobras wjedże naż psched wustajeńzu w Milanu (Mailand) w południowej Italskej. Schtwórtk 12. haprleje hotowachu żo, ju zwjatoczńe wotewricź. S dypkom 10 hodź. dop. do dróhoweje latarnje schowane rozbuchadko rozlećawschi 14 wożobow mori a wjele srani. Kral bě ho salomdźik a pschijědże 10 mjeńschinow posdźischo. Tuż bjes wscheho sranjenja wotendże. Hacź do dżeńnischeho dnja żo italskej policiji poradźiko njeje, skutcerjow lewicź. Tajke a podobne pschipady żu se sramjenjom, so je w Italskej wěsty dżel ludu roshorjeny.

„Nano, cżehodla maja khójmy tajke wěnzy?
„Hlupy hólcje, te żu ženjene!

Pójcże pomhajcże! Muż je do wody padnył! Haj, ale hdże dha je?

Wuprajanje wobrasa w tydżeńschim cźišle: Wobroczże wobras wopaki. Puczowanego nakhribjenia toschka twori hlowu korczmarki.

Hódanczko:

Schto kadźiwa knjeńej, jo njemóże na konju hedżecź?
Wuhódanje hódanczka w tydżeńschim cźišle: Pozpula.

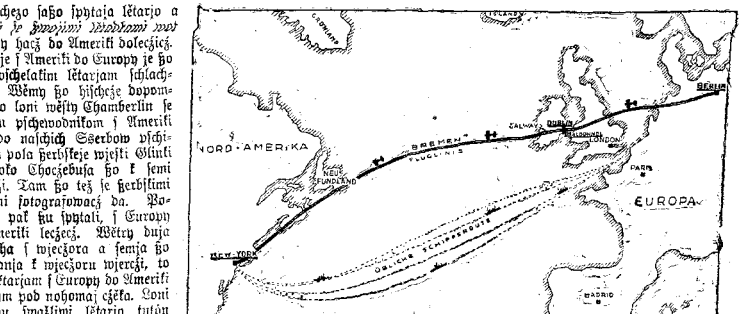

Naš čas we wobrazach

Čo. 16 W Budyšinje, 21. haprleje 1928 4. lětnik

Lětadło „Bremen“ leccše wot Iriskeje do Ameriki.

Pschezo sażo spytaja lětarjo a *lětanki je swojimi lětadłami wot* Europy hacź do Ameriki doleczicź. Leczenje z Ameriki do Europy je żo loni wschelakim lětarjam schlachcźiło. Wěmy żo hischcze dopomnicź, so loni wěsty Chamberlin je swojim pschewodnikom z Ameriki hacź do naschich Serbow wschitkecża a pola herbskeje wjesti Glinki njedaloko Choćebuża żo k semi puschcźi. Tam żo też je herbskimi holżami fotografowacź da. Podarmo pak żu spytali, z Europy do Ameriki leczecź. Wětry duja swjetscha z wjeczora a semja żo wot ranja k wjeczoru wjerćźi, to rěka, lětarjam z Europy do Ameriki leczażym pod nohomaj cźěka. Loni spytachu sważliwi lětarjo tutón lět, ale na morju żo tepichu. Lětża je żo Němzomaj hejtmanej Köhlej, swobodnemu knjejej z Hünefeldej a irskemu wjednikej lětadła Fitzmauricej idźeła poradźił. Naż z nascheje pódlasteiajeje kharti spóznawany, chtydu z Irskeje do Newyorka leczecź. Ale wětr jehna jich wjele stow mil bóle k połnocy. Na pół kupje Labrador, pola Greenly Island, puschcźichu żo k semi.

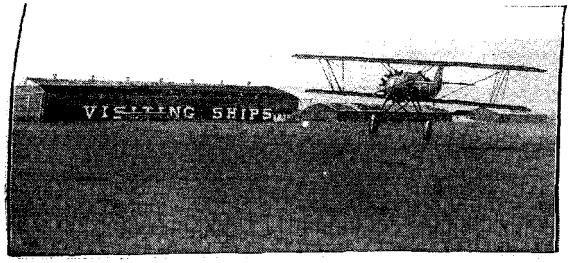
Swobodny knjes z Hünefeld

Hejtman Köhl

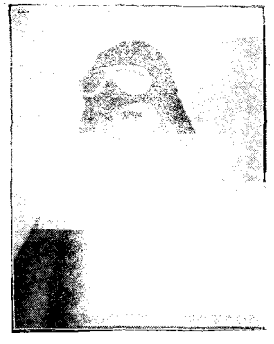

Fitzmaurice

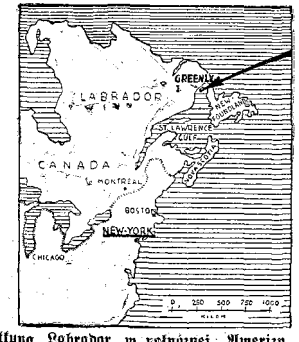

Létanischcza pola New-Yorka.

Pola New-Yorka na létanischczu Mitchellfieldu cžinjachu hižo wulke pschihoty sa powitanje létarjow s Europy. Hacž do ranischich hodžin cžakachu podarmo na jich pschileczenje. Hižo žo bojachu, so žu žo tepili kaž druhi psched nimi. Wotczakowaze žyhy saho domoj dželchu. Dopoldnja pak pschihódže powesčz, so žu daloko w potnozy, tola do Ameriki doleczeli. Wo skaty bé žo jich létadko nimale rosrahko. Tola swažlivi létarjo žiwjenje wulkowachu.

Knježna Herta Junkerjez je džowka tworza létadlow, prosessora Junkerja w Němskej. Dokelž w Amerizy pschebywa, chzyschе žwobodneho knjesa z Hünefelda a hejtmana Köhla powitacz, hdy bychtaj do New-Yorka z létadłom „Bremen“ pschileczakoj. Létadło leži rosbite na Greenly Islandže, tuž jej powitanje mózno njebé.

Pcltupa Labrador w potnoznej Amerizy. Pola Greenly Island dyrbjesche žo létadło „Bremen“ k jemi puschczicz, dokelž žaneho benzina wjazy njemějesche. Wo skaty žo straschnje wobschkodzi, ale létarjo tola žwoje žiwjenje wulkowachu.

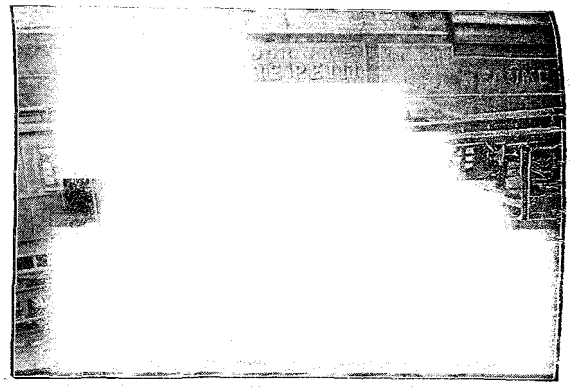
Tutón amulet abo skoty talisman bé sprawna duschka žwobodnemu knjesej z Hünefeld darita a wokolo schije powjeszta, so by zbožowny do Amerikі doleczał. A je tam doleczał. Sprawna duschka budże wótcze jara zbožowna

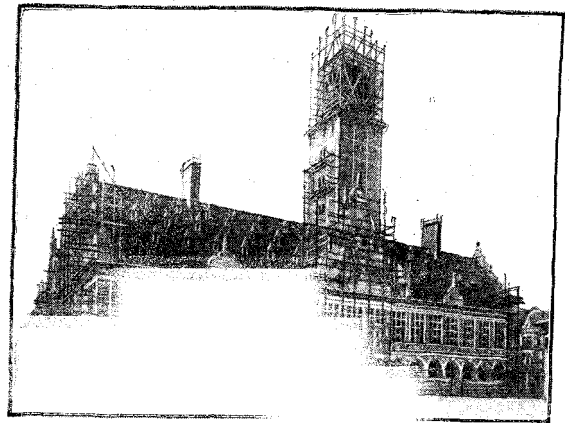

Knježna Rachel Dorange, kotraž bé tomi na ramje konja i Parija do Barlina rozschahala, je zo nětko z Parija do Bukaresta, hlowneho města Rumunskeje, na puć nastajila. Dróżkowy pschenj, 760 km Barlina z Wonkrija pola Barlina, kiž je je zwesej dróżku zo puća do Parija, zu nětko worytacz njemóże, kaž je jej tomi w Barlinje zlubil.

Cžeske mjetwoże na železnizy we Parizu.

Sčrjedu 11. haprelcje w Parizu psched poknóznym dwórnischczom wožobowaj cžakaj do žo sraszyschtaj. Wjednik lokomotivy njebé na znamjo kedžbowak. To cžasu sawjeraschе. Na njo njedžiwajo, bé dale jěł. To bé swinu cžežkeho njeszoża. Prěnjej wojaj jeneho cžaha běschtaj so jedyn do druheho fakuschkoj. Nimale wschitzy we tutymaj wosomaj žedžazy buchu morjeni a pak cžežko sranjeni. Se rospadankow wožow wotnjeżechu 15 morwych a 33 cžežko franjenych. Na naschim wobrasu zaznje do žo storczenej wosaj spódnawow Paris nima hischcze žaneho hl... neho abo zentralneho dwórnischcza, kaž znano Lipsk. Tu naliczimy hischcze 5—6 wulkich dwórnischczow po wschěch kónczinach města rospróschenych.

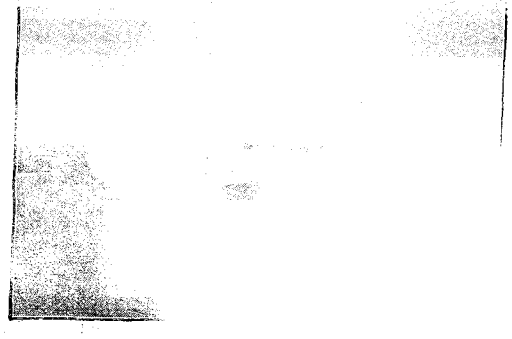

Knihownja w Louvainu.

Louvain je město w Belgiskej. Naschim wojakam je je žwětoweje wójny derje znate. Se žwojimi sastorskimi, ale rjanymi twarjenjemi je jara wuwołane. Do tuthych twarjenjow słuschsche też knihownja. Wona wonschitja jara žadne knihi a liscziny. We žwětowej wójnje němska artillerija město a tohodla też knihownju poschkodzi. Ta woheń sopopadny. Krasny dom bu straschnje sapuszczeny. Wjele drohotnych knihow a žadnych liscžinow pkomjenja sniczichu. S pomozu bohatych amerikanskich dobrocželow žu twarjenje knihownje we žwojej nědhuschej rjanoschczi sažo natwariti. Na twarjenje chzychu napijacz: Němska wójnska njemdrosez jo sniczi, amerikanska dobrocželiwosez jo snowa natwori. Tutoho napjetma žu žo wjeseli.

Raketowe wojndło.

S wažnym knamakanjom žu njedawno sjawnje wusmuwowacz japoczeli. Moter njeczeri wjazy automobil, ale jón honja i wulkim wotmachom wustorlane dymy rosschahlow. Snate Opelowe fabri i běchu k temu wobsetitty automobil notwarili. Wustorkane dymy spěschnosez automobila kacz na 100 kilometrow wob hodžinu pschinjeżechu. Na naschim wobrasu widžimy honjazy automobil. Sa nim wa'a žo tolsta mrócz el wustorkanych dymow. Po kamuu wa chu žo nadžijeja, dacz šrodkam sastu spěschnosez wotz. 'o sa 'ri'i cžasz na nětczki a druze hwězdy dokoże.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 80 st. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde so. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćerja, rsp. ćr. s w. rak. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawětki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 95 — Budyšin — pónđelu, 23. hapreje 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Kommunistojo přećiwo stahlhelmej.

Na Hohenzollernjskim namješću w Barlinje-Neukölnje je njedźelu popołdnju stahlhelmi koncert wotmeli. Po skónčenju koncerta stahlhelmowe zhromadźizny po Neukölnskich dźěłarskich częśinach. Psched tym kommunistojo do stahlhelmow kamjenje mjetachu. Na rózku jeneje dróhi běchu kommunistojo z kamjenjow a kruchowu dźiwju zamo barrikadu natwarili. Hdyž policijstojo spytachu, raćisnu wotstronić, jim kommunistojo wobarachu. Někotři policijstojo so tak wuzmuli, gummijowy klumpach wuzwi, a hdyž kommunistiske nadrady njepschestachu, k wottrašenju tšelachu. Policija wjacy hromadźe 60 kommunistow saja. Hižo, hdyž stahlhelmowe zhromadźizny we wschelakich městowych dźělow Barlina a wokolnosće pschichadźowachu, z kommunistami k srażkam dóńdźe, kotrejž běchu so po sdaću na nadpad pschihotowali. Kommunistojo běchu hižo zhromadźenje swojimi zhromadźiznami rozdźělili, z kotrymiž so pschikasa, so dyrbi so stahlhelmowemu koncertej na kóždy pad nadźiwać. Tak stahlhelmarjow hwisdajo a herjekajo witachu. Na jenym městnje k pikam dóńdźe. Policija tam 23 kommunistow saja. Na Hohenzollernjskim namješću bě policija wobšerne schkitańske pschihoty cźinita. Policija bě namješo z wjazorymi policajskimi rjećazami sawjekła, so by někotre tyšacy muži kylne kommunistiske rjady njebrachu mohłe pschez policajske rjady pschedobyć. Jedyn cźah stahlhelmarjow z khěmi nadpadźechu. Dweju stahlhelmarjow thětro zakłachu. Namětny koncert, kotryž někotre thodźiny trajesche, po rjedźe wotběža. Stahlhelmarjo wosebje pschespołna a wótcźinjace spěwy pschi tym spěwachu. Hdyž so na koncu němšti spěw zanjese, kommunistojo hewjakjo spytachu, so pschez policajske rjady pschedobyć, cźehmuž pak so zadźěwa. Hdyž stahlhelmarjo wotcźežechu, jedyn kommunist do prědka skočł, so by do jeneho stahlhelmarja z khěmi dyrił. Jenemu druhemu kommunistej so powjedźi, z khěmi stahlhelmera pschez hłowu dyrnyć. Jeho zajachu a k policajskemu automobilej dowjedźechu. Ludowe cźejdźo spyta zajateho wuzwobodźić, tola policijstojo ju z gummijowymi klumpachami wotehnachu.

K wosebje cźežkemu srażenju pschi dróhowym rózku dóńdźe, hdyž běchu kommunistojo barrikadu natwarili. Wonaj so zapowědźichu, barrikadu wopuscźejcź. Do postupowacych policistow z zyhelemi mjetachu a někotrych z nich tamnicźachu. Dokelž běchu kommunistojo pornjo policistam we wulkej wjetšinje, tuchi do cźěrna pschinuźowachu. Hdyž je gummijowymi klumpachami njemóžachu kommunistow pschemóc, skónčnje k satrašenju do powětra tšelachu. Toho so kommunistojo nabožawschi roscźěkachu.

Na druhim městnje běchu kommunistojo cźełodźi zbohatstwow němšfostatneje wobory wobstupili a jich kwarowych sbili. Njemóry někotre hodźiny trochu. pschi kotrychž dyrjasche policija pschezo znowa z gummijowym klumpachom zakročźeła.

Femowy proces w Sćećinje.

Přejedawschi rytmischtr z Loen, kotryž je w cźasu, hdyž bu Schmidta skónčowali, z Rožbachskim wjednikom był, wotsom wuprajenja šwjeđka z Bodungena potwjerdźi, so je **němšfostatna wobora Rožbachskim ludźom pschikasała, so dyrbja pscheradnikow brónjowych składow njeschkódnych sćinić.** Wón žana je tehdy jeneho pscheradnika brónjow swojemu służbnemu městnu pschepodał. Hdy budźischce tam pytali cźekinjeź, budźischce jeho hnydom zaścelił. W lětach 1920 hač 1923 je tak mjenowana organisacija Heinz někotre 200 femowych mordarstwow i wědomosću knježerskich městnow w Schlesyšej stućała a w kóždym jenotliwym padźe knježerstwowemu městnu rozprawu podała.

Wukaz wo zmjerznym mjasu.

Němšfostatna rada bu pjatk wjecźor w sjawnej shromadźiznje z nowym wukazom wo smjerznym mjasu zabrocźeła. Wjesełowa dźěła wukazanego smjerznego mjasa bu na 50 000 tunow sniži a to jenoż na smjerzne howjade mjaso zworšnje. Dalsche pschemjenjenje w tym leži, so by tale dźěła nic wjacy wikowarstwu, ale wěstym wukmomštam a industrijowym wobrjadnym pschewostaji. Němšfostatna rada zada, so by by wěrnišše pschemyslo a wulkowikowarstwo wušło, hač prjenjotny knježerstwowy namjet postaja, za rozdźělenje smjerzneho mjasa wuzilo.

Dla pschihotowanja wjelepscherady so sašwdźi.

Psched schtwórtym khłostańskim senatom měješchtaj so sobotu spřahcźel Albert Gerhard a knihipschedawc Eugen Grabner, wobaj z Barlina, samolwicź. Gerharda winowachu, so je někotre mjesakońše spitzy spisał, kotrež k nasch zwanju němšfostatneje woboty słužachu. Grabner je pjeza tele spitzy w swojej cźišćerni cźišćejał. Sšud Gerharda dla pschestupjenja § 7 republiki schkitazeho sakonja a dla pschihotowanja k wjelepscheradze k jałze na twjerdźinje na lěto 4 měsacy, Grabnera dla pschestupjenja cźišćerskeho sakonja k 100 hriwnam pjenježneho khłostanja sašudźi.

Nałoženje reformy semje na knježe dwory němšfostatnych wobhjedźerjow w Cźěskosłowakiskej.

Cźěskosłowakske nowiny su schtwórtk powěźcź pschinjesłe, so je němšfostatni wobhjedźerjo knježich dworow, na kotrychž wobhjedźenstwo dyrbi so nětko reforma semje nałožiź, němšfostatne knježerstwo namolwjeli, so by k jich lěpschemu w Prazy zakročźiło. Němšfe knježerstwo je po tejle prošmje cźinjło a presidenta Lebenthardta jako sastupjerja do Prahi pósłało. Tón je hyrjeź hapreje pola pschehladowanja statneje semskeje wyschnosće žadał, so by je jenoż 10 hač 20 procentow wobhjedźenstwa němšfostatnych wobhjedźerjow wuswjobodźiło. Jednanja njejsu bo hišće skónčźe a so konz neje dale ponjesu. Prezident statneje semskeje wyschnosće je pjeza sastupjerjej hłubił, so semska wyschnosć hač do tehole cźasa njebudźe nicźo pschecźiwneho němšfostatnym wobhjedźerjam pschehdewjacź.

K tomu statna semska wyschnosć spóźeli, je hrje je sastupjerjej němšeho knježerstwa, tola jenoż njeoffizionelnje a jenicźzy dla wobwhnjenja w nałeżnosći pschewjedźenja reformy semje na wobhjedźenstwje němšfostatnych pschiwłuschnikow do semskeje wyschnosće pschichoź. Wudawanje, so je jenm prezident semskeje wyschnosće nješchtožkuli wo natkwilnym sastajenju pschewjedźenja reformy semje hłubił, pak nima žaneho podłoża, wjele bóle so teź na rozdźělenju knježich dworow němšfostatnych wobhjedźerjow pilnje dźěła.

Dotalna pólska politika so njepřemjeni.

Pólšći swonkowny minister Saleśi, kotryž je so pjatk z Roma do Warschawy wrócźił, je so psched nowinarjemi wo samyhłu swojeho pucźowanja wuprajił. Minister mjes druhim praji, so je z wumnoźenkom swojeho pschehwanja w Romje jara spokojom. Je tam pucźował, so by swoje prjedawschje snajomstwo z wjednikom italiskeje swonkowneje politiki wobnowił. Pólšća ma twoj wjele lětdźesatkow dobre zmyki z Italiskej, a jenu, Salesśennu, je wo to schło, tele zmyki wozwiźcź a hišće wušiše sćinicź. We rosmolwjenjach z Mussolinom je so wo pólschkikowne internazionalne połoženje jednako, hač by mózno było, **w pschihodnje hromadźe dźěłacź.** Minister je z dosćezinjenym zwěrcźił, so politika Italiskeje a Pólskeje w swojich hłownych prawidłach do teje zamoje strony dźe, a so je knježerstwoje wobeju statow prózujetej, měr zachowacź a kruceźicź.

Hdyž nowinarjo na to pokasachu, so wukraćne nowiny wopyt swonkownego ministra w Romje jako wobrót we pólskej swonkownej politiji wukładuja, minister praji, so je tole ménjenje zyle wopaczne. Minister potom praji, so italiske knježerstwo ja pólske jednanje z Litwu jasim pokazuje, a so je Mussolini pschehwědčenje wuprajił, so pólsko-litawske jednanje bo pschichodu wunoschk pschinjesche. Na pschiskopunjenje newinskich zastupjerjow, so su statu Manleje ententy w swišu z italskim pucźowanjom swonkownego ministra wěste wobojenje wuprajike, minister praji, so rozwěrcźenje, kotrejž je dźeń do swojeho wotpucźowanja rumunskej agenturje „Rador“ pschisłowił, tajkim wobojenjam njeda wobstacź.

Połnócny pol přelećałoj.

W cźasu, w kotrymž chze italski general Nobile i powětrowej łódźu je Stolpa k połnócnemu polej wuleczeć, je do Oslo powěsć je Svalbarda (na Spitzbergenach) doschła, so staj amerikanskaj letarjej Wilkins a leutnant Eyelson, kotrajž staj psched wótrom dnjemi z kapa Barrowa w Aljasch zy wuleczałoj, psched źnjdom dnjemi pola Green Harnoura w najzamotnischej pusćinje z letadłom pschileczałoj. Hakle po pjećdnjownym pytanju na Spitzbergenach je so jim poradźiło, norwegiskich sahujdźerjow nadeńcź. Leczenje je Point Barrowa do Svalbarda, kotrejž psches połnócny pol wjedźesche, je 21 hodźin trało.

Połnócny pol je so hakle w lěcze 1926 wjazy króć přelećał. Jako prěni je k njemu 10. meje 1926 Amerikan Byrd dospił, kotryž bě so 10. meje na leczenje k njemu z Kingsbaya puschcźił. Dwoj dnjej posdźischo přileczesche, je 21 hodźin trało.

Norwegski Amundson se swojej powětrowej łódźu „Norge“ połnócny pol přeleczeja, přichi cźimž won norwegsku khorhoj, jeho pschewodźeŕ Ellsworth amerikansku khorhoj a tchodomnischi wyschi Nobile italsku khorhoj na połnócny pol cźišćinychu. Nobile je swojim letadłom pol přeleczeja, hdyž je łód, na kotrymž so jenoż tu a tam běłe mjedwjedźe pokazachu. Wědomostny wunoschk dotalnych přeleczejenjow połnócneho pola je dosć znadny. Jenoż to je nětko wěste, so na połnócnym polu njeje žaneho kraja.

Zemjerženje w Bołharskej.

Na měsće Filippopel z wuwjazom jenicźkeho městoweho dźěła smitska měšta, je smudnje hladaź. Wšudy městowe dźěle, wosebje katolski dźěł z katolsej zyrkwju, su so njeje ako bóle jara wobschkodźile. Teź katolska thorownja, kotreje twar je so hakle psched krótkim słónčźił, je so sajhyła. Materialna schkoda njeda so nětkole pschedwidźeć, tola je nětko hižo wěste, so je so 1800 khěžow do cźišća wupuscźiło. — 6000 khěžow njebodźi so wjazy wobydlicź. Liczba morwych w Filippopolu 25, sranjenych 200 wucźerja. Po semjerzenju 5 wulkich wohnjow wuderi, z kotrychž najwjetschi wulki wojerski składowny wuprusćeji. Dla fuicźenja tychle składow je wobydlerstwo 100 000 ludźi we kritiskim połoženju a je z natykowazymi khorosćemi wothrožene. Wjele źiwjenow je město wupuscźiło a je do Sofije a do połnócneje Bołharskeje cźeło, dokelž so cźekanjeju njechodźa we wokolnosći Filippopla samelesćeć, pschetož wjele wotcołu Filippopla su zyle wupuscźene a k semi srunane. We wjach hač 50 morwych a 160 sranjenych naliczili. Na wjele městach wodu njetaze žórka nastachu, kotrejž je semjnych rozpuklinow wodu z wulkim cźišćenjom wuscźerkachu. W zyłym Filippopolskim wokrjesu je nětko 80 000 ludźi bjes bydła. Wojerska intendantura bo wo sćehowanje wobydlerstwa, kotrejž je so z katastrofu podejdźiło, stara. Se wschich stron so ja internacionalnej pomoju wola. Wobkhad po żelesnizy je so bórzo sasa wobnowił, tak so wot pjatka sasa cźahi jeźdźa. Wulki żelesniski most psches Marizu pola Filippopla, su ruce wuporjedźili.

Wšy we wokolnosći Filippopla, pschedze wschem Papasby a Ssadowa, su so zyle wupuscźile. W prěnjschej wšy je 15 morwych a 45 sranjenych zapisali. Dwórnischcźo w Ssadowje a wulka katarłka jchula stej so k semi srunałej, a jako sbožowny pschihad może so wobhladacź, so běchu wucźomzy w prósdninach. We wšy Manoli, kotrejž je so tehorunja zyle wupuscźiła, je so 16 wobzowom morio a 15 so sranilo. Tónkamy napohlad je wo wšy Kaliczłach namałe, hdyž so zane jenicźke twarjenje njebodźi wjazy wobydlicź. We wšomaj Cźakaretu a Alisakowje, kotrejž stej so zyle wupuscźiłej, so 6 wobzowom morí a 20 wobzowom so srani. Wšy Balładazi a Bielošeni stej so nješchto mjenje wobchadowałej, to twarjenjach pak so njedóstawsze teho njebodźi bydliłej. Wšy Kometwa, Fedinando a Trśił za zyle k semi srunane. Wjele druhich wšow je so cźeżko potrjechiło.

Spěšne postupanje chineskeho połodnischo wójska.

Pjatkowna rozprawa hłowneho twarišća połodnischeho wójska powě, so je połodnische wójško 16. hapreje město Kofu, město Konfucijoweho narodźenja, dobyło. Cźangkaišhekowe wójško je so hižo z Fengerowym wójskom sjednoczźiło. Połodnische wójško je 32 000 muži sajało, 34 kanonow, 18 000 tšelbow a 600 maschinskich tšelbow dobyło. Wono k połnozy po żelesnizy Cźenkow-Tsinanfu dale postupuje.

S **Parisa**, 21. hapreje. Kaž powěźcźenja Indopacific se Shanghaia powě, je połodnische wójško, město Tjinping w Schantungskej provinzy dobywschi 1000 muži sajało a 2000 tšelbow a 11 maschinskich tšelbow zebrało.

*

Kaž je so hižo powědźiło, **Japanska** zyłnische wójsko do Schantungskeje provinzy pósćele, so by sajimy tam bydlazych Japanzow schkitała. S **Washingtona** so k tomu pische, so knježerstwo Sjednoczenych statow połnózneje Ameriki njebudże po japanskim pschikładze cźinicź a wójsko do Tjingtawa pósłacź. Tola je nětkhże 40 amerikanskich wójnikich łódźow z nětkotrymi tyšacami wojakow do chineskich wodow wotjełło, so bychu, hdy by trjeba było, sajschkimnyle. Pódła tejo je 3500 amerikanskich namórskich wojakow w Tientsinje, nětkhże 1000 w Pekingu a runje telko w Shanghaju. Kaž je z Londona powě, je chineske pósłanstwo we Toku w mjenje chineskeho knježerstwa pschećiwo wutoku japanskich wojakow i wójnikich łódźow na brjoh Schantungskeje provinzy protestowało.

„Po powieści „Chikago Tribune“ je amerikanski pólkanz w Shangtingu bydlazych amerikanskich starzanow namolwił, so bychu tule provinzu dla potłapanja południskeho wójska po możnosći ruce wopuscheli.

Ze Serbow.

Budyšownica.

Póndźela 23. jatrownika.

Jurja.

* 1853 so Jurij Nowak w Njechelčicach jako wuerjowy syn, kiž prezale 13. měrca 1887 w Radworju zemrě, lubjeł běše so wot Budyskeho tachantstwa jako administrator póslał. Prjedy běše nimale tři lěta sam jako vikar we wulkej Kulowskej wosadźe skutkował, kotraž tehdy w času „kulturkampfa“ njemóh. žeše farar adostać. Tu skutkowaše ze wšej swěru a doby sebi lubjesé serbskich wosadnych, Němcow a Serbow, kiž tam 12 cyle serbskich wsow maja a też wulki dź[illegible]anskeho wobydlerstwa tworja. Jako mjeńsu[illegible]sko městno wobsadźić, wobskorźichu někotri[illegible]njeboźičkeho jako njepřećela Němcow. [illegible]ž běše njenjezy zdźeržał za kludeb[illegible]ženca, kiž so na seminarje za wučeć[illegible] přihotowaše. Dokelž běše njewěsty, [illegible]a wyšnosć wobkruči, kotraž do tuteje [illegible]wdźe też němskeho farara psotaji — [illegible]udyske tachantstwo zaso do Budyskeje [illegible]jeho do Radworja. Tam začalnywšł, [illegible]ch dnjach 34lětny, přezale přetrjeb[illegible]dźak a falsne wobskorženja čorpjacy [illegible]mozhow. Na jeho pohrjeb přikhwatu[illegible]anosia a wjacy stow ludźi. Wšitcy su [illegible]a lubowali.

* [illegible]hert zakski, njezapomnity přećel serb[illegible]

† [illegible]ašank w Popojecach, jenož 48lětny.

† [illegible]e w Prazy swjedźeni dla dokónčenja [illegible]Cakeskeho, při kotrymž so też J. L. [illegible]ł.

* [illegible]arnik Shakespeare.

† [illegible]Wojčech jako martyr.

[illegible]re a Cervantes.

Jubilejny [illegible]. K tom lipam“ 9. serbski spěwarski swjedźeń.

Słyšiš pókaw pluskotanje!
Puta jich su na kruchi,
Zemja swjeći dobywanje,
Swjeći morwych wubudźi.

Z jeje klinawuhiwaju
Milijony kotrěchow.
Swoje žiwe přelamaju,
Wobsedźenja swój zymski skhow.

H. Zejler.

Při [illegible]wor Skerjy sylef — kluby žnějeř.

Swjaty Jurij.

Dźensa 23. haprele je dźeń swjatego Jurja. Na tutn dyn[illegible] ludźo we pólskich krajinach wupřihotowanja [illegible]. Wósć so jich pisches zyle lěta wabi, [illegible] jim na Jurja k prěnjemu rajei na pańsku [illegible] so [illegible] wjes jich wjeselskimi pódlanskimi [illegible]. Jich [illegible] rěkaj Jurai w Bayerskej [illegible] Jurja [illegible] trawu „wuhnowisca“. Pod jutrownym [illegible] [illegible] [illegible]

...ſkowski wołoſowiny automobil, kiż do Budyſchina je...
...ſche, ſtajiſche pěſkowy wóſ pſcheſcěchowanej, jako jemu ...
...Zwjetſki automobil napiſchecho pſchijědže, kiż mjeſcho ...
...dopódla jěch. Pławenſki automobil jawadźi do ...
...z nim wołmachom do ſo ſkrabſchtaj, ſo ſo wo...
...wołſchkodźichu a puczowarjo ſo kranichu.
...a wone běchu hnydom k powozu. Kaž ſo praji, ...
...Pławenſkeho auta ſpinadło ſapraſiło. Auto...
...ſchěſtej ho tak do ſo jatkuſloi, ſo dyrbjachu jeju ...
...ſcheſ.
Brěžy pola Hodźija. Sjawnaj puczej ſ Brěžy do ...
...ſ Brěžy do Spyſez, ſtaj dla nałožowanja na ...
...ſkich honach wot 22. hačź do 28. hapryle jawnje...
...ſchowy wobhlad połožuje ſo na Hodźij a Zjeſzi.
Jenkecy. Sjawny puczej ſ Rakez do Minakala wo...
...ſo nałožowanja na Jenkecyanſkich honach ſtajiſche ...
...29. t. m. jawrjenja.
Skanez. Sjawny puczej ſ Porſchiz do Skanez je dla ...
...wanja na Skanezjanſkich honach wot 23. hapryle ...
...2. noſe 1928 jawrjenja. Jězdny wobhlad połoženje ...
...Wosporſta ſtatnu dróhu.
Kertiz. Póndźelu 16. hawrjeſe ſapokaja ſchulſki ...
...ſnjes wołſchi wurjeſ Schudak knjezny Edithu ...
...ſa a knjeſe Wehbera jako nowčerjow do tudomneho ...
...ſtwa. Knjes Wehber jenoż ſi duny wob tydźeń, ...
...ſkowu, ne tudomnej ſchuli roswučuje, ſpinſke hy...
...wjeſi we Buſchidźe. Skamſtne dźeń jaſnuſchi teſ ...
...ſchi do ſchule, běſche jich 58. Dyrjeſchtej ſo no...
...wowi wotworjeſ, je ſchći naſchej ſchuli nětko 12 ...
...ſ ſpodnjowjom a 5 wotbĕſcherjom ſa pokročowa...
...ſkerjow.
Kalkic. Puczowanſke radmodowanje za maćerje ...
...wuteru 24. hapryle popołdnju 1/3 hodźin we ...
...ach pola Brězanec, w 3 hodź. w Nowoſlicach ...
...Wawrčerke a 1/4 hodźin w Sernjanach pola ...
...ſkic. Lěkař budźe přitomny.
Serbſchich Pazlic. W tudomnej ſkale zujezdżoi ...
...ſu wutoru ſkalaŕ Jakub Kuba z Pěſkec. Zbě...
...ſu, iż běše ſo puſchił, jeho tak njezbožownje ...
...ſi, ze jeho čežko zrani. Wobžarujomneho dyrbja...
...ſu Wotſkiećanſkeje khorowneje dowjeſe.
Wojerez. Schtwórtk wjeczor jaſtěchu auto Dapoli...
...ſ dźĕſanjow tak njeſbožownje pſchećiwo ſchto...
...ſu ſo zale roswite. Wjednik bě ſo khětro pſchitſtuſ...
...uto ſ Drjeſdżan policiſ prěnju pomoz. Kolojeſdnyj, ...
...ſkre runje i pećo wujeſ, hdyž ſo njeſbožo ſta, ...
...je ſobu do njeſboja.

Z Łužicy

Ze **Schtrachowa.** Cžeſke njeſłoſo pſchi wobkhadje ſta ...
...ſo ſaſkich ſchtwórtk wjeczor w 10 hodź. na Salomſkej ...
...kuje Kolojeſdnyj, dźĕlaŕiſki ſaſtajnik Eyßler ſ Korſy...
...ſa, pſchijědže wot Saloma a ſajědže ſ hač dotal ...
...ſkazajneje pſchicžiny do pſchethodźowarja wot ja...
...ſe pſche cžoł ſo Eyßler ſ koła wjerhu. Cžeſkoraſanjny ...
...ſe keſe woſta a ku do bydlenja mandżeſtſeju Otta do...
...ſe. Hnydom jawołany lěkaŕ, k. dr. Zeiſter, ſwjeſi, ...
...ſo padnjenej ſzebi moſhu ſſchoſkł a najſterje teſ nopowe ...
...ſo pukył, tohodla wukaſa, ſo ma ſo ſnjeſboženy, kiż ...
...ſnje kwawjeſche, a bě ſjes wědomja, do Budyſkeje ...
...horownje dowjeſeł, dokelž je Callenbergſka thorownja ...
...pſchećiwlajena.
* Ze **Saloma** (Sohland) nad Spr. Wobžarujomne ...
...njeſboſo pacjeſpi ſchtwórtk najmłódſchi ſyn tudomneho ...
...ſkeſcheho mjſchtra Herm. Harniſcha. Wón pſchijědže ...
...pſchi dźĕle ſ lěwej ruku tak njeſbožownje do pily, ſo bu...
...ſe ſenki ſchtyri porſtu ſyruje pſchirěſane. Jeho dyrbja...
...ſo do thorownje dowjeſeł.

Koncerty na jubilejnym festivalu w Prazy 1928.

Jury ſlowjańſkeje ſpěwa a ſpěwarſtwa su ninjo. ...
...ſe ničhtó z nas na nje njezbudže. Kajke ſłónčne ...
...dnje to běchu! Přez 200 našich Serbow a Serbowkow ...
...ſe z zelej Prazy přeby. Najwjacy z nas poby tehdy ...
...na ſwěrnaj alo tſoch koncertach. Wopraſdźe pak bě ...
...ſwertow pjeć! Wězo za tři dny 5 koncertow kóždy ...
...ſkejſe wjeczor. Hudźbnikam pak běchu teje jutry ...
...ſo ſwjacy, hač ſtóſnemu jědźkej najwosobniſi ...
...ſe tři dny pospochi.
W ſtarſich koncertach wuroſi česka hudźba ...
...ſe ninjo měry wyſokeho a hłubokeho wumóſtwa. ...
...ſe nichtó na ſwěče njeprěſeſchnje, nichtó nic. Česa ...
...ſkowſkich ſpěwy jeno wot žiwych komponiſtow — ...
...ſar na jednoho. Tak ſo warojiſchu ſpěwy tſoch ſkich ...
...ſkich mjſtrow na tyſacy hoſći. Na čoje tych mjſ...
...ſtwow ſtaji wjeſch wſchěch komponiſtow cyłeho ſwěta ...
...dr. Leoš Janáček. Glenn hakle njedawno němſki ...
...ſkikus dr. Karl Schönewolf tule khwalu w Drjež...
...ſkich nowinach „Dresdn. Neueſte Nachrichten“ ...
...ſkeſ). Wězo jeho hudźbu kóždy njedorozumi, kaž ...
...na wjeſch wyſokeje hory jeno najwatrajniſi, najſyl...
...ſi dołoženi.
Mamy wo koncertach rozprawjeŕ. Je to za muje ...
...ſe rozprawa ze wſěch, kotrejž ſym we ſwojim ...
...ſe jenjm hódy pſiſał. Najradſi bych njeſłał. Přetož ...
...ſe zdadza to do ſłowow złeć, z čimž je moja wutroba ...
...ſe ſpěwanja. Njedesahu mi ſłowow. A na podrobne ...
...ſe rozprawjenje hakle njeje mi pomyſlenja.

*

I. Koncert průkopnikŭ.

Jutrownu ſobotu wjeczor (7. 4. 28).

Průkopnikow móżemy njemjenować pioněrow. Woni ...
...ſe wſchěchu do cuzby puć českemu ſpěwej z tym, ze ...
...ſe wſchelkich krajow koncertowač jězdżachu, kaž na ...
...ſe ſkład k nam do Khrošcic a do Bukec muſki khór ...
...ſe ſpěwarſkeho. Zo móżeja ſo do ſwěta jenoż naj...
...ſe ſpěwarjo a najkmanſuſe ſpěwarki puſčić, ſo ſa...
...ſe rozumi. A tuž bě runje tónle koncert woprawdźi...
...ta wustajeńca najlěpſich mócow a najčežſich ſpě...
...khory (prěnje Morawske wučerki, kiż loni w Budy...
...ſinje pobyłe), 4 měſane a 9 muſkich khorow (mjez ...
...jich ſpěwy, wubrane z 15 komponiſtow, běchu hač na ...
...Pallowe češke reje — ſame čežke wino. Njemóżu ...
...program wotpiſować. Stóž je ſłyſał na př. jenož Kaš...
...cy (wot Jeremiáša), wě pohódnoćić dźĕło ſtyrnaćoch ...
...tohole wječora! Jich woporniwoſć a jich wutrajnoſć ...
...polonjeja nas k podobnym ſkutkam. Njezachodna je ...
...jich ſława

II. Koncert kantatow.

Jutrownička popołdnju (8. 4. 28.)

Orchester Narodneho dźiwadła zo ſwojim dirigen...
...tom Oſtrčilom zahra Sukowu ſymfoniſku baſeń ...
...„Praga“ jako zawod, w kotrejž móżeſ cyłe ſtawizny ...
...tohole města přeżiwić. Cžeſy kritikoju wobžarują a ...
...też ja, ze ſo zwuki orchestra we ſwojej rjanoſći a ...
...połnoſći po lubi njeroznoſowachu, dokelž ani wot plo...
...neho jewiſća ani wot platowych ſwiſłow ſo njewot...
...ražowachu.
Tónle njedoſtatk wadźeſe też najwjetſenu dźĕłu ...
...tohole koncerta, Karlowemu „Vzkřiſení“ ...
...(horjeſtaću). Tale ſymfonija za ſola, khór a orcheſter ...
...ſo tu prěni króć zjawnoſći předſtaji. Dirigent: ſław...
...ny Oſtrčil, ſoliſća: operni ſpěwarjo, khór: združene ...
...ſpěwarſtwo Wulkeje Prahi (1000 ludźi). Wobſěrne a ...
...ſtrašnje čežke dźĕło Dvořákoweho ſulerja jeno naj...
...lěpſi hudźbnicy zrozumja; ja ſo do nich njemóżu li...
...čić, ani po jenym ſłyſenju ſudźić njezamóżu. Ale nje...
...wšĕdna je wěc, zo tyſac ludźi tak čežke kuſy wukinje ...
...a nawukinje ſpěwać.
Z łóſzej prócu doepě ſłowakſki ſtare komponiſt ...
...Bella wulki wuſpěch ze ſwojim mješanym khórom ...
...a ſolemi „Janošikowy kwas“, kotryž dr. Orel ...
...z Bratiſlawy (Preßburg) nawjedowaſe. Zaborjenych ...
...5 tyſac ſpěwarjow tule ludowje założenu ſkładbu ...
...hladcy přednjeſe

*

III. Morawski koncert.

Jutrownička wječor w Smetanowej zali (8. 4. 28).

Morawa je kraj ſrjedź Cžeſkoſłowakskeje z hłownym městom Brnom (Brünn). Tu je profeſor Ferdinand Vach jako prěni najlěpſich ſpěwarjow a najlěpše ſpěwarki z wnčerſtwa wuběraŕ a wuwučowaŕ we muſkim a žónſkim khóru, zo z wobmaj khóromaj nanajwyſſi ſkhodźenk ſpěwarſkeho wumóſtwa dosahnje, ſtož je jemu wjele króć najkrućiſa kritika (też loni w Frankobrodźe němſka) wobſwědčiła. Z tutymaj khóromaj Vach tu wustupi. Žadna wěc!
Morawſke wučerki zaſpěwachu khóry tſoch komponiſtow: Kalikowy cyklus (Nawrót atd.), Kapráłowu „Kolebawku“ a Janáčkowy „Belve-

Hospodarski rozhlad.

Póndźelu 23. hapryle 1928:

Berlinſka burſa ſkónči ſajdźenu ſobotu ſwoje dźĕło ſe ſeſłabjenymi kurſami efektow. Wobrot bě jara ſmadny. Wiki ſ dołhimi a rentowymi liſćinami běchu dźe mĕrne. tola kurſy woſtachu ſkrućene.
Produktowe wiki. Po ſłoſujo po wukrajnych wikach, ja...
...pjatkach ſajdźenu ſobotu zniženje žitnych płaćiznow. Žito ...
...bě trochu žadne, ale nutrnje ſo wobſchěrnicho kupowanja ...
...ſdałowachu. Pſchenica bě porunjo płatkeſ wo 15 pj., rožka ...
...wo 10 pj., wowjeſ wo 5 pj. po centnaru tuniſcho. Zentnaŕ ...
...płaćeſche ſajdźenu ſobotu

w Barlinje

pſchenicy 13,10—13,25 hr., rožki 14,20 hač 14,35 hr., jačmjenja nałkhnjeſo 12,70 hr. hač 14,50 hr., wowjeſa pak 12,05—13,35 hr.

w termińowym wiſowanju

ſa meju: pſchenicy 13,75—13,80 hr., rožki 14,67½—14,75 hr., wowjeſa 13,40—13,45 hriwnow,
ſa julij: pſchenicy 14,28½—14,32½ hr. a rožki 13,45—13,50 hr., wowjeſa 13,60 hriwnow,
ſa ſeptember: pſchenicy 13,57½—13,60 hr. a rožki 12,15—12,47½ hr., wowjeſa 11,22½ hač 11,27½ hr.,

Ssrbſkja Ludowa Banka

towaſſtwo na akt. w Budyſchinje wotmě ſajdźenu ſobotu popołdnju w herbſtkim domje w Budyſchinje ſwoju ſe...
...tuſchu hłownu ſhromadźiznu. Ju nawjedowaſche knjes ...
...ručeſkaſkeŕſki najeſł Njeńcej nad Wotkliczami jako pſched...
...ſyda dołhodawarſkeho wuběrka. Wšĕdźe 20 wobdźělnikow ...
...ſaſtupowachu 8060 hłoſow. Knjeſ direktor dr. Pośpedł ...
...poda wobkhódnu, nam ſo ſnata, roſprawu. Se ſpo...
...kojenjom ju ſhromadźeni pſchijaſu, dokelž je ſ wobſtajom ...
...wobkhajneho a ſwjeſelažeho wuwića najcheho towaſſtwa. Na ...
...naſche pomĕry ſpładowju a pſchirunaju ſ powſchitkownymi ...
...ſojowdarſkimi pomĕrami w naſchim kraju, mjeſenu bjes ...
...pſchehnaću khrobłe prajeſ, je ſe Ssrbſka Ludowa Banka ...
...na połu mjeſnego roſwoja. Generalna ſhromadźizna ...
...pſchihłoſowaſche nowjeſej dołhodawarſkwa, ſo bychu ſo ...
...podźĕle ſ 8 proz. ſadanjeſi a 7000 hr. ſ referowanemu ſou...
...dej pſchirunjeńe. S dołhodawarſkwa nowſtupowezi ſobu...
...kawaj knjeſ kantor Lodyn ſ Bukec a k. hrdſarſki mjſchtr ...
...Pannewitz ſ Khoćebuża ſo ſnowa wuſwołiſchtaj.

Pſchihładajuſi pytaja:

Hotzn do domu, Ullmanka w Biſkowicach, Sſſmikſchtr. ...
...ćiſło 6.
„ Schlewinſkowa w Hródku, Drježdżanſka dr. 7.
„ kojeſowina Hohenzollern w Budyſchinje.
Djonku, Iſrael w Khwačzicach.
„ měſchčanſke kubło w Budyſchinje, Thromberg-ſtrośe 2.
Sumkarja a wnčobnika, Wólcherez ſchćežkańja w Hródku.
Pohonča, Schuſter w Budyſchinje Zitne wiki 30.
Krawſkeho, Pětka w Hornjej Hórzy.

Na pſchedań.

Patu, Rewogt w Jaſinje pola Hródka.
Jeja k naſadźowanju, Weber w Hródku, Mlynſka haſa 12.
Wós dźĕžaju w Bukezyne 9 pola Barta.
Kolo motoryſe w Wětnich Rołſzach 9.
„ Zorujoze, ſa 60 hr., a wowjena ſłoma w Delnej Hórze 26.
Koła Jonjazej w Schejſchowje 22.
Běrny ſjunjenine, Meißner w Pſchiſchezach, w Kobelnje 14, knjeſi dwór w Jaſojcy, w Hornjej Borſchezi 19.
Pryſata, knjeſi dwór w Ssemſchowje.
Kundras w Bołbrzach cjo. 2.
Krawa wyſokoſnuſcheſta w Dołhezach 3.
„ w Chojanowach pola Hródka na Lipowym na...
...mĕnińe 4.
„ w Protezach 27 a w Pſchiwožiſzach 27.
„ Hanuſch w Bukezyne pola Barta.
„ w Porſchizach 34, w Bołbrzach 11,
„ w Sdźeri 15, w Szmochezach 15.
„ w Kortuizach 10, w Rakezicach 17.
„ w Zornoſnikach 12.

Konjeſ, ſaklatej wołaj a dejkowany wóſ w Budyſchinje, Swonkowna Lawka haſa 17.
Jałojza wyſokoſnuſcheſna w Malem Wjeſkowje 3.
Kosa, młoda dójka, w Dažinje 49.
Runtiza, 40 zent., Měrczin w Bukezyne pola Barta.
Lożyn ſ matrazu w Budyſchinje, Hanjenowa haſa 1 delka

Ssudniſzy na pſchehladowanje

wutoru 24. hapryle 1928

w Kamjenju dop. w 9 hodź. w kaſarnach, komorim pom maſchinſkich ſtĕłbow: Studźak młoka, ſodowy kamor, wobuczowe crema, bezimalna waha, nohajzy, wał brunje ſkanin, kładeŕ, ſcejaz cžaſnik, błido, 6 ſtołow, prochowy ſrĕbak, 10 ſjunſkich ſkadatkow, ſoſi, ſchpi...
...helowy kamor, motor, ſtałaty wóſ, proſto, wožobudſki auto, wałzowata maſchina, rěpowy krajaŕ, 3 angorſke ...
...koże, muż. koleſa, dwójne łožo, draſchele, hłowaki a ...
...płachty, toſche, rukaja, pobwijaſi, kida a pſchedźeno ſ ſchćipu a ſ wuſchiwanja, fredenja bĕſi.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźeńa dop. 3/11 hodź.: Wobſtaj hiſche mało roſwitý, ſamĕr wocžakowajo.
**Dop. 3/12 hodź.: Wukrajne poſtiſenja pſchenicy njepſchemĕnjene, ſa rožk znadnje powyſchene. Pſchi dalſchim ...
...žadnem tukrajnem poſtiſenju khlĕbowcho žita mĕnjenje ...
...dla ſdĕkanja ſakaja dowoja poſtiſeje pſchenicy a pólſkeho ...
...napſachowanja ja němſkej pſchenicy ſkrućene. Podawanſke ...
...płaćiſny 1. hač do 2. ſo krute dźerža.**

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	21. 4.	20. 4.
Pšenica	263-265	265-268
rožka	284-287	287-290
nał. jačmjeń	254-290	254-290
naz. jačmjeń	—	—
wows	261-267	262-263
kukurica	239-243	239-242
pšeńe muka	33-36,75	34-37,00
rožna muka	38-39,75	38-40,0
pš. wotruby	18,00	18,00
rožne „	18,25	18,00
lane ſymjo	—	—
raps	—	—
hróch	36-39,00	36-39,00
pjeluški	24-24,50	24-25,50

	21. 4.	20. 4.
buny	23-24,00	23-24,0
woka	24-26,0	24-26,0
módre łupiny	14-14,75	14-14,7
žołte łupiny	15-15,8	15-15,8
zeradella	—	—
raps. wosušk	19,60	19,60
lany wosušk	24,20	24,20
pocn. mołasa	—	—
bórzj. kruški	27-27,50	27-27,7
ſyno, 50 kg	2,80-2,80	2,80-2,8
rožana ſłoma	0,95-1,25	0,95-1,2
pšeńč. „	0,90-1,10	0,90-1,1
wowſna „	0,80-1,00	0,80-1,0
jačna „	0,80-1,00	0,80-1,0

Płaćizny rĕznicko ſkotu na Barlinskich ſkótnych wikach.

21. hapr. 1928. Płaćizny po centu. a zł. hriwnach.
Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 703.

Połnomjaſne, wukormjene, najwjeſeje rĕzneje hódnoſe hač do 6 lĕt	61—6
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	55—59
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe	48—5
Mjenje picowane wšĕch ſtarobow	40—4

Byki 648.

Połnomjaſne, wurośene, najwjeſeje rĕzneje hódnoſe	54—5
Połnomjaſne, młódſe	51—5
Mjenje wukormjene młódſe a derje picowane ſtarſe	47—5
Spatne	43—4

Jałojcy a kruwy: 1210.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwjeſeje rĕzneje hódnoſe	45—4
Połnomjaſne, wukormjene jałojcy najwjeſeje rĕzneje hódnoſe hač do 7 lĕt	32—4
Starſe wukormjene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałojcy	25—2
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	28—2
Mjenje a ſpatnje picowane	—

Čelata: 2563.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	70—8
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	53—6
Spatne (4.)	38—5

Wowcy: 5158.

Młódše a ſtarše wukormjene (1. družina)	63—6
Starše wukormjene (2.)	57—6
Mjenje wukormjene (Märzſchafe) (3.)	53—5

Swinje: 13683.

Połnomjaſne, woſebitych raſow a jich křižonjow, hač do 1½ lĕt ſtare	52
Wukormjene	52
Mjaſne	51—5
Spatne	48—5
Ranej a kundrowy	45—4

der" (tón z prewodom harfy). Morawscy wučerjo pak poskićichu Křížkowskeho „Zatepjenu", Janáčekowu „Maryčku Magdonowu", Kuncowu „Dźiwju kačku" a Axmannowy „Postrow". Skrótka: to bě spěw, kajkehož lěpšeho njenańdźeš. Hdyž žónske hłosy wysk, zbudźowachu mužske spěwy stysk hač k sylzam. Njewěm prajić, kak je mje Bezručowa „M. Magdonowa", do smjerće čerjena, ze želnosću přejała. Hižo čitana baseń će hnuje, kak hakle spěwana kaž tu! Wjerški wumělstwa!

Nješto dospołnje noweho bě mi Janáčkowa „Glagolska mša". Mše su pola nas jenož jako łaćanske missy znate a spěwane. Tu mějachu glagolsku. Kajka to je? To je tajka, kajkuž staj słowjanskaj japoštołaj Cyrill a Method swjećiłoj; na přikład město Sanktus spěwaštaj: Swet, swet, swet Gospod, Bog Sabaot. Plna sont nebesa i zem slawy twojeje. Osanna wo wyšnich! A hudźba bě tu cyle hinaša hač pola łaćanskich missow. Zastarska a zanowskal Instrumenty a piśćele dźěłaju, khór a solistojo spěwaju. Prof. Jarosław Kvapil tule — wězo zaso jara ćežku — božu mšu z orchestrom Češkeje filharmonije, ze spěwarjemi a spěwarkami Brnjanskeje Bjesady a solistami (tež na piśćele) wulkotnje předwjedźe. Druhdy čujach so 11 stow lět wróćo přesadźeny, a pozdźišch dobow, nahle mje wutorže nowočasna hudźba do přitomnosće. Budźe so směć a móc tale glagolska mša tež w cyrkwjach spěwać?

Tónle wječor, kiž nam na polstwórta sta wumělcow wuhotowa, nima swojeho runjeća. Horcy, horcy dźak wam, Morawjenjo lubowani!

(Kónc séóhuje.)

Zhromadźizna zastupjerjow Tworykupowaccheho towarstwa w Budyšinje

Popołdnja ½10 hodźin wotewri pschedsyda, knjes Böttcher, zhromadźišnu sastupjerjow, powita zhromadźenych a wojsewi dnjowy porjad.

Na to poda knjes wobkhodny wjednik Hirschmann rosprawu wo poslednim poliéću, kotrež pod znamjenjom trochu lěpšich dźěłowych pomerow stejesche, pschi kotrychž pak wšo dźěłaćerśka miza płaćijnam wschedneje potrjeby žo njemóže měricj. Też płaćijny sa zyrobu žu njeměrnje postupile. Pschićina za powyschenje khlěbowych płaćijnow leži na mukowych płaćijnach. Tych pschićina je sajo ta, jo žo ś Němšeje wjele žita do wukraja wuwożuje. Tworykupoważe towarstwo pak je žo stajnje prózowało, jo by płaćijny po możnosći nisko dźerżało. Njedźiwajcy toho je towarstwo nusowane, we blížišich dnjach khlěbowu płaćijnu powyschicj. Towarstwo je žo dale sa powuczenje žwojich žobustawow postaralo je žwětkowobrajsowymi pschedpschkami, kotrež žobustawy bohatscho wopytowachu hač druhe zhromadźišny. Njedźiwajcy njepschichodnych hospodarśkich wobstejnosćow pak je žo wobrot Tworykupowazeho towarstwa powyschił, nětdże wo 19 proz. Po wupuschćenju papjerjanych wojakow je towarstwo ś rjanej licźbu dobrych žobustawow do noweho wobkhodn. lěta sastupiło, pschi rekstowy wobrot na hłowu žobustawa je žo powyschił. Shromadny wobrot wučinjesche w sandźenym poliéće 1 322 844,07 hr. pornjo 1 065 586,33 hr. pornjo žamknemu cźasej lońscheho lěta. Wobrot pjeczowow, khlěba a zakłow atd. staji žo na 253 165,20 hr. pornjo 181 616,27 hr. w žamknym cźasu lońscheho lěta. To je pschidyhł wo 28 proz., kiž je swjeselazy, ale niz spokojazy, wobsebje niz pola khlěba. Dothody šesitajeju žo je 17 rosdźělcrnjow a a jeneje wobsebiteje rosdźělcrnje sa manufakturne twory a wobucźa. Tworykupoważe towarstwo w Budyšchinje podawa khlěb też Wojerowskemu konjumikemu towarstwu, mězacźnje nětdże hač sa 1800 hr. Wobstatk twerow mějesche hač do 31. 12. 27 pschedawanśku hódnosć wo 463 482,69 hr. pornjo 314 334,59 hr. w žamknym cźasu prjedawscheho lěta. Dawkow, wobrotowcho, dothodowcho a druhich, je towarstwo 18 883,37 hr. sapłacźiło. We Wukrancźizach žo nowa pschedawarńja njemóže tak rucze wotewricj, dokelž žu pschi kupjenju tamnischeje leżownosće wschelake wobcźežnosće nastałe. Sou to wobsebje na leżownosći wotpocźoważe stare cźeże, kotrež hač do lěta 1856 wróćo žahaju. W Budyšchinje je Tworykupoważe towarstwo nowu leżownosć pschi Bezthowenowej dróży kupiło, hdyž dha wulki wobkhodny dom ś dwěmaj klamowaj a 10 hač 12 bydlenjemi natwaricj. Program je hył pjeczom architektam pschedpołożeny a na dwaj projektaj žu žo sjednali. Dale pschepołoji Tworykupoważe towarstwo swoju rosdźělcrnju je Sserbskeje hańy do nowotwara měšchćanskeje khorobneje pokładnje na Hoschcź hańu, hdyž je jene ś najwjetšich klamow sa 4750 hr. wotnajeńscheho pjenjeza wotnajało. Na žwojej nutskownej organizaciji je Tworykupoważe towarstwo pilnje dźěłało. Finanzny dobytk pak njeje njepschikhodnych wobsteju nosćow dla spokojazy. Cźisteho dobytka towarstwo žaneho njeměłesche, dokelž je dla njeswěrnosće jenoho składownika 9494,82 hr. wotpisacź dyrbjało. — Knjes wobkhodny wjednik Hirschmann dźěli, jo hdyž konjumste towarstwo w Połcźnizu žwojej pschedawarni w Hornjej Hórzu a Hulzu Budyšskemu Tworykupowazemu towarstwu a Arnsdorfšku pschedawarńiju Dźiedźanskemu Tworykupowazemu towarstwu pschewostaji, dostanje sa to pschedawarni we Kinsbórku a Sspejzach wot Dźiedźanskeho towarstwo. Pschi debacźe wuprajichu žo wschitkjo rěcźnizy pschećźiwo powyschenju khlěbowcje płaćijny.

Dale rosprawjeschе wobkhodny wjednik wo nowotwarje pjekarnje, kiž je doprědka ś 380 000 hr. wobliczeny był. Dźěła ku hižo łwjetšcha dokonjene. Pschi nowotwarje je žo też na techniske nowosće dźiwało.

Tśeći dypk łaběrałeše žo ś kupjenjom leżownosće na Nowosałskej dróży 19. firmy Hobian a Frauenberger. Hižo loni 25. meje bě̀šche zhromadźišna sastupjerjow kupjenje wobsamknyła. Dokelž pak firma tehdy psched konkursom stejeshe, žo kup ja 25 000 hr. njedowoli. Nětpak je žo jemu leżownosć ś nowa polticźiła. Towarstwo ju kupi a ju 1. haprileje 1928 pschewża. Podrużništi pjenjes leżownosće wunješe 3215 hr., dań wucźinja 11½ prozenta.

Ktomu pschisamknu žo pschednoschk ławskoweho sekretara, knjeża Geffata ś Drjezdźan wo „nastacźu nowe hospodarśkeje mozy". Rěcźnik pokasa wulkhadźeło wot sestajenja dźenźnjischich zhromadźišnow konjumstich towarśtwow na žylne wuwiwanje a pokroczowanje konjumstich towarśtwow, kiž njeje pschezo pschecźelow měło. Konjumśke towarśtwa śmeja słonczne telko samożenja, so jo ża žwoje nětcźiśke samery wjazy njetrjeba, ale może je słonczne za twarjenje bydlenjow za žwoje žobustawy nałožecź. Samożenje konjumśkich towarśtwow wucźinja nětke 300 miljonow hrimn. Jako dźěl zhromadneho hospodarśtwa žu konjumśte towarśtwa wotwižne we wot śiewjenjow privatneho hospodarśtwa. W hospodarśzu hubjeńśich cźasach maju wone wjazy pschiwiśka. Dokelž konjumśte hibanje wobrjedź privatneho hospodarśtwa śteji, śteji wone też pod jeho wliwom. Sa cźaš inflazije je w Němskej 45 000 firmow konkurs wojsewicź dyrbjało, ale konjumśke towarśtwa žu tutón cźeźki cźaš pschetrałe. Wot žwojich tworow je konjumśte towarśtwo tehdy wjele zhubiło. Dźenźnischi dźeń je w Němskej pschez 3 miljony pschetrjebarśkich žwójbow sorganizowanych a na sa lěto wjazy hač miljardu wobrota. Tśi prozenty znjeho wikowarśkeje złuscheja Konjumśtim towarśtwam. W lěcźe 1900 wobstejesche w Sakśkej 44 konjumśtich towarśtwow ś 56 300 žobustawami a mějachu 14 800 000 hr. wobrota. 1910 bě̀šche 175 towarśtwow ś 259 000 žobustawami a 81 miljonami hr. wobrota. 1914 bě̀šche jenoż 170 towarśtwow, dokelž žu hižo hromadźekładzenje sapocza, mějachu 325 700 žobustawow a 110 miljonow wobrota. Po wójnje a inflaziji wucźinješche licźba towarśtwow 117 je 428 000 žobustawami a 91 miljonami wobrota, 1927 106 towarśtwow ś 376 000 žobustawami, dokelž bu 37 000 wusamknenych. Wobrot wucźinjeśche pak 170 000 000 hr. Wobsedźeńśtwo na leżownosćach wucźinja dźenźnjischi dźeń 20 miljonow hrimnow. Konjumśte towarśtwa žu doprědka pschićeśche w stajnym wojowanju ś pschećźiwnikami. Schtož jich wulke sjednoczeńśtwa a towarśtwa žame wupłodźuja, njeśmě žo ża pschemyšlo wobhladowacź. Na konzu žwojeho pschednoschka dótkny žo pschednoschcer śtrótka blišćich wólbow do němskeho žejma. Wón wobsamknu žwój pschednoschk do krótkeho wobraża: Konjumśte towarśtwa śteja wobrjedź hišcźe knjeżazeho privatneho hospodarśtwa a dźělaju na to, so bychmy pschetrjebarśke hospodarśtwo doscźahnyli. Wone sepjeraja žo na załkad potrjebny. Dopjelnjenje žwojich samerow wocźakuja wot sprócźmjenja a wole pschetrjebarjow.

Na pjaty dypk běchu nowowólby dohladowarśtwa stajene. Wustupjeneju knjesow Winkler a Helaža jenohłośnje sašo wuswolichu.

Schesty dypk spadny.

Sedemy dypk wopschijeśche družitwowe należnosće. Sapoda žo namjet, jo měše žo wrócźosarunanja wot 5 na 7 proz. powyschicj a wobkhodne podźěle měše žo je tśjomi prozentami sadanicj. Knjes wobkhodny wjednik namjetowasche, jo žo wo prěnjchim namjeże hišcźeze rěcźecj njehodźi a so ma žo wrócźo stajicź a jo by shromadźišna rjadowanje thlěboweje płaćijny sarjadnistwu pschewostajiła. Knjes šwjasłowy sekretar Geppart wusłyšchny, jo žo wobkhodne podźěle sadanicj njeśmědźa. Wyšokosćj wrócźosarunanja složuje žo po wyšokosći płaćijnow sa twory. Món namjetowasche, so shromadźišna njeby powyschenje wrócźosarunanjow wobsamkła, dokelž by žo towarśtwo ś tym žame sreźało. Powyschenje by lohko k pschemyšlowemu dawkej dowjesćź mohło. Staji žo też namjet, jo bychu žo žadanja rosdźělcrnje 14 pschedsydstwu a dohladowarśtwu pschedpołožiłe. S dźešchimi rosmołwami wo družitwowych należnosćach a je pschećźitanjom protokolla śtónczi žo bohacze wopytana shromadźišna.

Na to wopytachu sastupjerjo hischcze nowotwar pjekarnje a wobhladachu žebi jón.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schkrowna powěść wo wjedrje ża jutřischu twitoru: Swjetjescha łohke nóżne mróży, ke krótkemu ranju žylnje samrócźene a tu a tam ake deschcźowanje, hewak wschudże žuchо a wo dnjo nimale šajno.

S Hornjeje Hórki je žo njedawno Hejnina zhubiła. Dokelž je po lekarjowym wuprajenju pjeża na njesahojnu thersesi cźerpiła, je žo do cźeźkich mužłow samyślika. Wosachu žo, so je ś nemomordarśkim wotpohładom do Spreje skocźiła. Tchdyż žu njedźelu wodu wyšche mlyna wupschejschli a Sprewju za jejnym cźełom pschepytali, tola jo njeśu namakali.

*

Sakśki metallowi dźěłacźerjo žu snate tśi rosrižaże wuzndy wotpokazali. Nětko ma němske dźěłarske ministerstwo rosrižaże žiowo rješ.

*

Pjaty wtorje fabrikskeho wuhenja w Limbachu w Sakśkej je poter Nowotnik ś 30 metrow wyšokeho wuhenja dele podnył. Cźeźko sranjeneho žu jeho do khorownje dowjesli.

*

Subkowa, mandźelskeho pruskeje prynzeny Viktorije, žu pjeża w Arelanje w Belgiskej sajeli, dokelž je jemu sałe.

*

Knjeni Adamsowa ś Newyorka, najbohatschi medium śwěta, je tele duty do Pariża pschijeła. Njedźiwajcy wolbow žo pschihotrjeni Parižanjo ża nju sajimuja. Na prascheńje jeneho nowinarja ża pschichodom Franzowskeje je knj. Adamsowa rjekła, jo Franzowzku w jbožownym znamjenju widźi. Wona je cźeźke cźasy pschescha a śmeje hischcze wjele śtych a cźeźkich khwilow. Ale najbórśche mazje hišcźe sadyj žebje. — „A schto budźe w Sjednoczenych śtatach?" — „Tam budźa žo hrožne podawki wotchrawacź. W lětach maj 1940 a 1943 w Ameriźy jena ś najhrožnischich wojnowe wudyri, kotrež je historija hač dotal widźała. Budźe to nabožeńśta a hospodarśka wójna a wójna rasow. Adamsowa je też Mussolinowy horoskop postajiła, kotryż je pjeża lohki. Mussolini je w nócźim Napoleonej podobny a budźe pjeża hischcze dwě lěcźe ś wjednikom śtata, wumjeże wulke wójny. Ale . . . — Dale nochzyhsche wschitkjo rěcźeć. Rosumni ludźo tajkim wěschcźenjam njewěrja.

*

Sswjne semjerjenje je w Johannesburgu a wobsmeješi w połodnischej Afriźy był. Wono 6½ mjeśischiny trajeschе. Skały žo žwonka města wotwalichu, w mětśe samym pak žo njeje žaneje schkody stało.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija." Jutře wutoru mamy hišće jenu spěwnu pruhu za Hodźij a po tym měsačnu zhromadźiznu w „Serbsk. Domje" wječor ½9 hodź. — Wšitcy swěrni so wutrobnje přeprošuja. Předs.

Bukecy. Naše „Narodne serb. towarstwo" wobdźeli so přich. njedźelu z khorhoju při swjedźenju w Hodźiju. Njech so nase sobustawy dla jězby hnydom na předsydu „Radosće" wobroća. Rohate wobdźělenje wočakuje předsydstwo.

Bukecy. „Radosć" změje přich. srjedu (25.4.) jaru nuznu spěwnu pruhu za swjedźeń w Hodźiju. Njech tohodla wšitcy přińdu, wosebje alt a bas maju hišće dwaj spěwaj dowukнyć. — Kedźbu! Štóž so hišće dla jězby z awtom zamolwit njeje, njech to hnydom wobstara pola předsydy Ljubjanskeho. Też někotři hosćo móžeja hišće z awtom sobujeć, dyrbja pak so hnydom pola předsydy zmołwić. Předs.

Kedźbu! — Pražscy spěwarjo! Jedyn z wobdźělnikow je sebi plan města Prahi kupił a jón jenemu wupožčił, kotryž pak jemu tutón zaso wróćił njeje. Prosy so, zo by so we wud. Serb. Now. wotedał.

Khwaćecy. Naše „Serbske towarstwo" so přich. njedźelu (29.4.) při swjedźenju w Hodźiju w bohatej ličbje a wosebje z khorhoju wočakuje. ½3 hodź. dyrbja tam wšě towarstwa hromadźe być.

Lichań. Naše tow. „Zernička" njech so přich. njedźelu (29.4.) při swjedźenju w Hodźiju prawje bohače wobdźěli. Započatk ½3 hodź.

Minakał. Tow. „Statok" změje přich. srjedu wječor w hosćencu w Psowjach (nic w Lipicu) zhromadźiznu.

Radwoŕ. „Serb. Ratarski Dorost za Radwoŕ a wokol." změje srjedu (25.4.) wječor we 8 hodź. pola Krahicc swoju generalnu zhromadźiznu. Jara važnych přičinow dla ma so tuta zhromadźizna dźěławy dźeń wotmeć. Jedna so dla zajězda Zwjazka Serb. Rat. Dorosta na wulku ratarsku wustajenccu do Prahi. 16.—18. meje. Winowatosć kóždeho towarša je, zo so na generalnej zhromadźiznje wobdźěli. Nowe sobustawy su nam witane. Wšitkich towaršow, wosebje też pasivnych, wutr. přeprošuje preds.

Ralbicy. „Jedn. Sokoł." Wutoru wječor we 8 hodź. je zwučowanje. Nowe sobustawy rad witamy.

Serbske narodne reje. — Po dłějšej přestawce chcemy přich. sobotu (28.4.) wječor we 8 hodź. w „Serbskim Domje" zaso naše rjane serbske reje dowukнyć a nowe přiwukнyć pod nawjedowanjom naskeho sławneho mištra Bjarnata Krawca. Naši znaći a też nowi serbsey rejwarjo so na hišće wječor wutrobnje přeprošuja.

Sowrjecy. „Sokobik" a „Pod Čornobóh" so na serbski swjedźeń w Hodźiju přich. njedźelu přeprošuja.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždu **póndźelu** nawječor wot 6—9 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje" (w małej stwě.).

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnoš Bart w Brězowcy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje. —

Ložowe damasty
bělosmuhate nawoblečenja, ložowe plachty, najl. wupjerki pisane ložowe nawoblečenja kupujeće jara tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach čo. 11
znapřeča hosć. „Zlot hwězdy"

Dobra kruwa
blizko k cźeleu je na předań w Hatach 5 pola Minakała.

Młody kundros
(młódry) so kupić pyta. Zhonić we wud. „Serb. Nowin".

Ford-nakładny awto
z natwarjenjom a z płachtu, cyle w porjedźe a też dospołnje wuhotowany, je za 1000 hr. na předań
Carl Gast w Budyšinje

Auto k wotnajenju

elegantny wóz, nowy z fabriki, přikryty, też za kwasy a krćizna, jara tunjo, w kóždym cźasu
Rudolf Rafelt w Šunowje
Telefon Wóslink 26

Ratarsk. pomocnika abo pohonca
pyta hnydom **Měrćin w Kolwazy** p. Pomorc

Ratarsk. pomocnika abo pohonca
pyta hnydom **Langa w Kolwazy** p. Pomorc

10—20 rjanych, syłnych
hus,
5 njedźel starych, je na předań w Hórkach čo. 16 p. Worklecy

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.• płaca měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěl Smolerjec knihtišćernja, rsp. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 kóp. pj. Wobčežnje so stajace nawětki a tabele so wyše wobilěcuja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Číslo (Nr.) 96 — Budyšin — wutoru, 24. hapriele 1928 — Bautzen — Lětnik 81

Spodźiwanje zbudźace kradnjenje tajnych aktow.

Wjesći pódsćelnik „Ranjo“ powě: Pśiśed dźěśiśim cźasom dwórskeho radźićela Winsfieje telegrafowje a telefonowje direktnje, pola kótrejež jo kśuce dowérne plany a pśipiśmjenja sa telegrafowu a telefonowu słužbu sa pad rozdźělajuce abo pśipowědźenja neutralnosće chowaśu, jadna wobdźěłaca sekretnika wójskowego ministerstwa telefonicnje jowała a jemu porucźi, wěsternu offizěrej, kótrejž jo jako tajśi wupokaza, tele dowérne słužbne pśipisma za wuzamknjenje wójnskego ministerstwa pśichopodaś. Sso njepśichopódźiwjuwšy, hač je tole telefonśiśe napraśenje prawne, teź njepśichopytawšy, hač jo wo jebańśi pospyt jadna, dwórski radźićel njepśitomnemu, zawólnu draftu wobleźenemu musiśi, kótrejž pak jo na pśichopowědźenje waśnjenje wupokaza, aźe aktu wuda.

Sa krótki cźaś pak jo wukova, jo jo wo njeśěpe pśicheśenje jednaśe, a jo běchu waźne akty do rukow njepowólanych pśicheśiśe. S dobom jo padušći do pśirúnje tak njemóžnje wuźiwokeje słužby, to je něhdušćeho generalnego śaba wójnskego ministerstwa, dobuchu, pśi cźimž jo wojerśe rezerwatne akty najwjetšeje waźnosće kradnuchu. Hyndom samjedźene policajśe śledźenje poda, jo jo wo śatowu pśihótowany plan zuśeho śtata jadna, kótremuž jo wo tu njeje śkle, awstrijske jakitaśe plany sa pad wójny i Awstrijej śkonicź, ale žebi wědomosć tych napranow wobstaracź, kótrejž su sa pad pśicźeźenjenja wójska jadnego śtata abo na awstrijskim kraju wotmyślene. Sa krótki cźaś je jo poradźiło, cźłowjekow, kótrejuž bě žebi zuna mój sa wuwjedźenje swójeho plana dobyła, wuźledźiś a sejsć, a to we wołoźe sajźeźaśego agenta Eugena Reindla, pśedsedneho offizěra, a wěsteho Müllera, diwju dla padušćiwa wobjeźeśa wójnskego cźłowjekow. Statne rěcźniwo je pśicheźiwo nimaj pśichopytanje dla śpionaźe japrajo.

*

Kaž je jo posłušnjo wupokazało, kradnjene akty ja nětśišćne wójsko njeplaca. Sso dohladowaśi, jo wone žadne hódnośe nimaju, pytaśchaj padnuchaj jich hódnośći z tym powpśicheś, jo datum lěta 1916 do 1926 falśichowaschaj. Jedyn j paduchow praji, jo je jo jemu j pólśeje stronu poruczenjoš dostała, akty kradnyś. Kaž pak jo sda, staj paduchaj za Italsku dźěłałoj. Pólśa dźe j Awstrijej cźuła njeznajuśnje, kaž na wopak Italsku, kótraž by w pśicinjonej wójnje śpytała, jo je śwójim wójśkom hnydom do Awstrijeje nawaśiła.

Wobsteinosće w Poruhrskej.

Rośrěźowy wuźud wo udowej źwadźe mjes dźěłodawaśimi a dźěłaśerjemi, kótryž je jo jako wjasazy wuprajił, wujźerje k podrožanju wulka powjedźe. Swójaś dźěłodawarjow je, pśedy hač je jo rośrěźaźy wuźud jako śwjasazy wuprajił, wojśewił, jo dźěło w mjenje wunoścnych jamach jaśaji. S tym by 50 000 hač 80 000 górnikow dźělo śkubiło.

Hollandśka tankowych wójow njetrjeba.

Hollandśe wójśko ma jenicźi tankowy wós, kótryž je jo nětkle w Haagu pśi móźikim brjesoj a w płódnej kraśinje ładny pětkowych pśichibrjóźnych górkow wuśpytał. We wjetšej pódźe ładny pětkowych górkow jo pokaźa, jo bě wós zdaśy k wojowanju njetkmany; wón je hač do wótkowa śtóchadny a njemóžeśe jo wjazy wudobyć. Wojeśi wótwuwuśojni j teho muźnu bjeru, jo je tank za pśichodne śe krajiny Hollandźeje njetrjebny. Tohodla wójerśe narjadnitwa njetrjeba tanki kupowaś, dokelž jim jako załanśka bróń njewusnne.

Sunjenje k prawicy pśi francowskich wólbach.

Francowśi innistkowny minister Sarraut je póndźelu rano źěławcy pśichłap na wólbnym wunoścnym podał:

Se 612 wuśwolenych zapósłanzow bu wunoścnych 602 wólbnych wobkrjeźow znate. Powěźeśe j jenicźo wólbneho wobkrjeża na Korźicy a 9 j tolonitow njeju pśicheźe doschle. Wjes tym jo je jo w pśenim wólbnym cźłodze 175 zapósłanzow wuśwoliło, dyrbi jo pśicheźe 427 j wuźicźich wólbnych wobkrjeźow. Wuśwolenej zapósłanzy jo na stronu nacionalnego wobźěła: demokratiśeje republikanśeje unije 72, radikalnych sozialistow 16, republikanow lewizny 41, republikanśich sozialistow 4, sozialistiśeje dźěłaśerśeje stronu 14 a komunnistow 0. Wo stejśiśeju wuswolenych zapósłanzow k nětcźišćemu knježeństwu minister praji, jo je jo wjazy dyźi pokoja za politiku nětcźišćeho knježeństwa wuprajiła.

S dotalnych wólbnych wunoścnych njehodźi jo hišće sešjatnje pśichodneje deputěrtśeje komory pośudźeś, prjedy hač njebudźe 29. hapriele 427 wuźicźich wólbow rozsudźenych. Kóžde dopołdnja prajenje da jo śtajśne byś, dokelž budźe jo wot 22. hač 29. hapriele mjes lewizu a prawizu j njemdrosću wojowaś. Hdyž jo liśźina za wuźśe wólby śterobliwje pruhuje, budźe jo móz śwěśeśiś, jo wśicko wot teho wotwiśuje, hač jo stronu lewizy k chromadnemu postupanju śjednoca, a hač radikalni źiwói hłóź sozialistam abo Poincarejowym pśichiwśiwowarjam dadźa. Politiśke rozśkrjeńjenje, kótrejž je radikalnych dźěliło, njeda do pśedka spóznaś, kak jo radikalni rozpadźa.

Hdyž pak jo j wunoścnych 22. hapriele wuźidźe a jo wocźakuje, jo wuźiśe wólby podobnje wupadnu, budźe jo móz j pśicheźlaptjenjom śwěśeśiś, jo budźe **pśicheśmjenje hłosow i lewizy na prawizu pśichodnu komoru charakteriśowaś. Republikanska demokratiska unija, tak mjenowana Marinowa skupina, je w staroj komorje 96 mandatow měła.** Wona je hižo w pśenim wólbnym cźłodze 72 mandatow dobyła. Radikalno-sozialna stronа jo w komorje je 140 zapósłanzami zastupowaśe. Pśeni wólbny cźłód je pak jej jenoj 16 mandatow pśichinjeł. Sa Remsiu je tónle wunoścnik w tym naźiwanju wažny, dokelž je **dobyczerska Marinowa stronа** pśicheźiwo Briandowej zbliżowazej politiku k Němcy.

Kaž je znaśe, je jo Marin jako pensionśi minister a zbudźer Poincareowego kabineta kóždemu z posłynej němsko-francuskeho dorozumjenja pśicheźiwjał. Sso na mjetśu liczbu zapósłanzow sejerajo, budźe tónle wliw j wjeršnim dorazom wukonjeraj móz. Pomérnje žywjenje pśichiwanju wšich pomérnych republikanskich stronow žywe schodowanje sozialistow a komunnistow napśicheźiwo śtej. Teź wólbny wunoścnik w Elsaźu a Lothringskej njedyrbi njewobwěźowanym wojtaś. S prawom Antoin Francaise na to pokazuje, jo su autonomiśojo tśeśe dobyće jeźiśili, kótrejž móże wśicźkich dobrych Franzowzow nastrójiś.

Na kóždy pad budźe jo dyrbjeś j tym licześ, jo jo **nětcźišći ministerski president do komory wrócź.** Staroscź wo frankowy kurś je staru komoru wobkrjeźiła. Pod wliwom tych staroscźe budźe teź nowa komora stajeś. We lěcźe 1925, hdyž Herriot na dwaj dnjej minisjerske presidentstwo ugrupi, frankowy kurś tak spadowaśe, jo bojachu, jo śmjeźe dóśi nimske hrywny w inflaziśnim cźasu. So je jo frankowy kurś na to wo nimale 80 procentow powyšcźił a jo skrucźił, jo jako njefawadna sajźnjoža Poincarejowa pśichipóznawa.

Francowscy zapósłancy, kótriž su wrócź.

Se śpatnych zapósłanzow staj jo Briand a Herriot stronwa wuśwolikoj, cźuje tak nědźuśi pensionśi minister Marin w Nancyu i republikansko-demokratiśeje unije, a jeho pśecźejeź Taittinger. Dźěłowy minister Tardieu j lěwych republikanow je jo pśicheźiwo radikalnemu sozialistej wuśwolił. Teź ładźiśtwowy minister Leygues i lěwych republikanow a pśedsedźicy wójnski minister Maginot i lěwych radikalnych staj jo śwérna wuśwoliłoj. Runje tak fun jo śwérna wuśwoliła pśeśedeś dotalneje komory, sozialist Bouisson, radikalny śpecźalist Malvy, pśichedźeda minister Bouisson i Marcellin, sozialist Paul Boncour a wikowanśi minister Bokanowśki.

Wilkinzowe leźenje k połnócnemu połcu.

Wo leźenju k połnócnemu połej i Barrowa w Aljaschy do Greena Harbourra Spalbarda pśiśes dalokosć 3400 kilometrow je kapitan Jurij Wilkins śledowaze nadrobkilometrow je kapitan Jurij Wilkins śledowaze nadrobkilometrow je kapitan Jurij Wilkins śledowaze nadrobk

Najwjetši podmórski čołm swěta.

Amerikanske wójnske łódźstwo je runje **najwjetši podmórski čołm swěta** „V. 4" do słužby stajiło. Čołm je z kładźenju minowe pschirawjeny a je so wójnskemu łódźstwu w Cžichim morju pschidźělił. „V 4" ma jako wobkhadu 7 offizjerow a 89 muži. Nadrobne čołmowe měry, jeho wuciščiwej wodu a jeho špěchownosć zwjercha wody a pod wodu wójnske łódźstwo we Washingtonje potajne djerži.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru 24. jutrownika,

Alberta — Wojcecha.

1813 kładaše Jurij Žur (Jukr), młody měšćanski wučeŕ, khorych ruskich wojakow w Budyšinje a so při tym z hłowjacej khorosća natyknu, na kotruž zemrě. Běše rodźeny Serb ze Židźina pola Wojerec. Studowaše w Lipsku theologiju a wšitke słowjanske rěče. Tehdy wudyrì wójna mjez južnymi Serbami a Turkami. Hnydom so rozsudźi jim na pomoc čahnyć. Ale njedosta wot rektora universitly k tomu trěbny pas. Wěnowaše so wučerstwu dokelž sej mysleše, zo mohł jako wučeŕ swojemu serbskemu ludej najlěpje słužić. Wobknjigowaše wšitke słowjanske rěče, džěłaše na serbskej rěčnicy a na słowniku. Jako studenta je so z wjesa žiwił z wodu a ze suchim khlěbom. Skónčnje dosta městno wučerja w Budyšinje, hdźež je so jako wuscilny wučeŕ wuznamjenił. Jako młody zemrě, wopokazowacha so jemu njewšědne česće. Budyske rańšiństwo zapłaci pohrjeb. Na cylym puću hač k jeho rowej hrěcha so róže rozeslale. Jeho direktor, slawny Bornemann, jeho slawješe jako a wuzbědowaše tež zdobnje jeho wulku swěru k serbskemu narodej. Nahladny konrektor Budyskeho gymnazija pak napisa jemu tute słowa na rowowy pomnik: „Mjodźenc kaz w starym času, połny mocy a wysokeho zleta dźěćom přikhilenc, połny člowječnosće, sam ka žiwjenu — tajki dobry!"

1636 swjatořene piwnadsće Hornjeje Łužicy kurwjeńcej Janej Jurjej l.

Serbski bospodaŕ.

Tej roli, w kotrejž płodźa waše pluhi
Khléb pótka nam a haju naše byče.
Serb dołho dawał z potom tuk a tyče,
Kiedł do njej přeča, zdychi, syzy, tuhi.

Wót ze krwju mačał waših polow stuhi
A hnojił z korčemi. A toho kryče
Te pola su, štož bylo wótcow chcyče.
Pjerše swjata waše pola, luki, tuhi.

Džensa rolu sej, haj wótcow wotkaz swjaty,
Čerć, štož sy nanjerł z krwju wot pradźada.
Budź serbski rólnik wot hłowy do pjaty

Hdyž w běłe dźěłał Serb a w smjertnej nuzy
Tu rolu sej, o nam a dźěćom běła,
Hdyž pluh jow zastajił by hdy so cuzy!

Cišinski.

*

— **Wo wjedrje.** Schkleniza je wojsko na rjanc stupiła a pokazuje nimale na wesołe wjedro. Nad Sjedźenej Europu je ho wysokim wysokostnik a nowa ho je Atlantiskich lawow pschibližuje. W północy je ho wisina łopjenka a zarańcje dešc pschikhow łodojcho wometra z północneho łodoitcho morja. Tak symjeny ho zkónčnje rjanske a milcho nekotreke njedra nadjeŕ. — Jutrje hrjedu sthadže blónjeze 4,11 hódź. a khowa ho 7,13 hódź. Mołoŕki sthadža hdy 8,26 hódź. a khowa ho po połnocy 1,03 hódź. — Wjeŕna wjecžor je 7 hódź. barometer 748, hygrometer +2, thermometer we nozy +10. Dźensa rano je 8 hódź. barometer 754, hygrometer +4 a thermometer w nozy +5. Wuhladny na pschemjenjenje wjedra.

Prěnje předwidźenje Striegierowcho „Thomaskantora" w Budyšinje.

Sobotu 23 haprleje wjecžor we 8 hódź. pschedwjedźe ho w Krónje w Budyšinje pod nawjedowanjom Alberta Wotruby tole wjele pschepowědane dźěło k prěnjemu rasej. a najstra **njedźelu 29. jutrownika**, poł. 1/4 hódź. na šamjenc. Wšitke hudže ho wospjetowacj. Kaž je znate, njemóžeše ho za łónz februara 1928 wotmyslene prěnjotne pschedwjedźenje w zyrkwi swj. Pětra wuwjesć, dokelž měješe duchowny kollegij w posledńej hodźinje tole dźěło za jara niezrukwinlje. Nětko se Sakski pomozny swjaŕk wumjelzow ženialne dźěło do wobłuka swojich wuhotowanjow pschiwiaŕ a wotewri khusći tydźeń k spomoženju wumjelzow je swojim prěnjotnym pschedwjedźenjom w Budyšinje.

S tym je ho tutomu nowemu dźělu najschejo Drježdźanskeho stajno-operowa kapałnejo mjichtra K. Striegera najskutkowniščí a najdostojniščí podłoŕ dobył, a sajimawej wumjelskej nowinje pscheje ho najwjetschi sajim. Prjedy hižo kupjene karthi dyrbja so wumjenić: sa hobotnjsche pschedwjedźenje pola Aug. Förstera we Budyšinje, tel. 3327, sa njeźelniske we Wesserez hi-hańi, Walter Stark, tel. 3038. Na wobjemaj městnomaj su hischcze karthi po 3, 2 a 1 hr. a tekstowe knižki na wyschedań. Pschedwjedźenje dźěła w Krónje smóžnì powjetschenje swonkowneho wobłuka. Khórej Krajnostawiskeje wyscheje schule su ho sa wumjelskow sahorjeni łyžowarjo a špěwarki se wšěch wulkich towaŕschwow Budyšchina pschisamkli. Orkester, Budyski konzertny a dźiwadłowy orkester, so wubospolni s nahładnej ličbu knježich Drježdźanskeje klatno-operowoje kapału, połnitcho su wumjelzy Drježdźanskeje krajneje opery: Liesl von Schuch, Rudolf Schmalnauer, Max Lorenz, Hanns Lange, kaž Madlena Richter, Carl Werner-Reichelt a Kurt Schröter.

Tak budże tónle wumjelski wobjawk je swojej wulkotnej rosłoŕu a wušnamom dźěła hamohu j jenoŕ znatnamjenitcich, kajkeż samóže nascha Łužica pschedstajeć. Budźtom składnik dźěła budźe pschikomny, tohorunja ma zyh rjad zuych sastupjerjow, nowin a zuych wumjelzow sajim ja tole dźěło a wonì su we swisku se konzertnym wjedniwom.

*

— **Zyrkwinisti hudźbny direktor Engler 75 lět stary.** Njedźelu swjećeschce knjes zyrkwinisti hudźbny direktor Engler swoje 75ltnje narodźenk. Ceciline towaršstwo domišli tkhór poćesći jubilara, kij běsche j jeho sałožerjom a psches 5 lětdźesatki dołho j wodjerjom, je sastanicžkom.

Z **Wudworja.** Wotdźělenje za wojeńske zastaranje pri wokrjesnym zastaranskim zwjazku w Kamjenc zmèje pjatk 27. haprleje 1928 dop. wot 1/10 hać 1/12 hodźin w Herbskej gryschće we Wudworju rěčny dźeń, na kotrymž so wobstaranske a zastaranske należnosće přijimuja so namjety, kiž so z tutymi należnosćemi zaběraju. Potrěbni dostawarjo připomocy za veteranow z prjedawšich wójnow móża so tam tohorunja zamołwić.

S **Brěsyn** pola Kamjenza. Radupodawanje za macjerje w Brěsyne budże hrjedu 25. haprleje, popołdnju 1/3 hodź. w jchuli. Lěkaŕ budże pschitomny.

S **Brunowa.** W nozy wot pjatka na sobotu je hischcze njeznaty padnch tudomny korčmu wopytał. Wón běsche łischnjke wokno rozbił a z nim do twarjenja sasłyš. Paduch kradny wor nimale nowych stupjow, schokolow a zyrobu. Sa korčmu, w budże sa dróhowcho wothladarja namakachu jidne kolo stejo. Paducha su najskerje pschi kradnjenju mytili, so njeje hebi mogł kolo sobu wsać.

S **Lubija.** W nozy wot njedźele na pónjedźelu je hesk tu 74-letny rentudóstawar Zjewjerj wiak. Pónjedźelu rano je jeho bydlenju wobwěsćenjeho namakachu. Kaž je powjedź, su cžežke mužle starja do hnjerjece sejnale, hdyž runjeje jeho wokolina njeběsche wjace wo tom wjedła.

S **Hjelšic.** Lětša jutry je nascha schuła 15 dnjowu wutkodźiło. Nowych dźěći zastupi do schule 24, kotrež běsche 7 a nałoži 17.

Z **Kulowa.** Dźełonjemjewcy našeho města su ... na někotrych dostawarjow krizowoje podpjery ... namakali. We wotwodźerni Cisowskeje wuhlowje ... briki je posledniših jena cuza firma přijała.

Z **Kulowa.** Dnja 1. julija t. l. wotmje so w Ki... wje zjězd katolikow pruskeje Hornjeje Łužicy. Z ... hotami za zjězd je so hižo započało. W jenej zbro... dźiwje zastupjerjow cyrkwje, města, šule a pó... dow wšelakich towaŕstwow wnzwolichu dźěławy ... bjerk, kiž wobsteji ze sčěhowacych knjezow: Ar... měšnika Solty, kapłana Gruchmanna, měšćana ... Langnera, konrektora Groegera, kantora Jäkela a ... wobsedźerja rězaka Bregera.

S **Wolešnizy** pola Klětnicy. Nach wjesny puć ... we swojim cžasu jaŕwjeny, dokelž měješe ho nałoženy ... a móst tworicž. Nětk pak su tute dźěła dokonjane a ... puću móže ho jasno jěsdźeć.

S **Wulkeho Cžišk.** Knjez knježerstwowy prjedk ... w Lěhnju je 7ětnjemu schulerjej Janej Holderej ... Wulkim Cžišku 30 hr. pjenježneho myta zpožił, dokelž je 31. januara 1928 schulerja Mateja Mietschka ... Wulkim Cžišku pjched satrowjenjom wutkował.

S **Wojerec.** Njesboże j motorisnim łokom, kiž wjedźe ... lohk k hórkelm jeźbywkam dowjeźeć, ja ho jandźelu ... dźelu popołdnju wokoło 4 hodź. w rózu pola rěznistwa mischtra Nätza. Po Halschtrowskej dróhy pschijědźe motorowy kolešaŕ, kiž měješe towaršsku na sozjuschku jeden hdźo. Tón sajědże do kokoješneho. Wschitzy tśe pschi nychu na dróhu, jedyn zanno na blisti stohł do rěti.

S **Lutowlyeje dźětarnje.** Też tu zu pošleduje dny pjenowe zschjerki nadeschli. W jenym zwětkowym schadnju dźětarnišcho wodowoda su dwě młodej pjenowej schezerje popadnyli. Wo starych schezérkach dotal hischcze nješcho njeznaty.

S **Khorjezuja.** Pjatk popołdnja je žebi 18lětny dźěławy Vogt, kiž na Zylowiskej dróhy bydleschce, zwjenje wjal. Wón běsche thory a měješe ho nimo toho hischcze ze wschelakimi wobwjezenjosćemi bědźeć. Kaž jeho nanmachu, běsche dijom morwy. — Dokelž běsche zjuvenja puta, sajědźesći ho pjatk wjeczor mandźelska Charlotta K. je swojim zlěbrom (Quecksilber). Teho pak je ludźo dopadachu a lěkarja zawołachu. Lěkaŕ zmjerzny strach wobwroći, tola wostanje žona něsto błeschi cžas thermometa.

Hrózbne njezboże w Nowym Gersdorfje.

Njedźelu wjecžor 3/10 hodź. je ho na dwórnischcu w Nowym Gersdorfje zmjertne njesboże stało. Wojerka widowa Emma Neumannowa se Salowja (Sahsen) chcyše wšelake ruče na cžaš složicź, kiž běsche jej sawołał jěć. Wona pak ho wobkhuny a pschihłuše wokola, kotrejž ji nosy pschi žiwocze w nadźegu. Haźrunkowy hnydom tkho lěkarjo na pomoc pschikhwatachu, wuzna hnjerecj zalostnje pschihotowanu za nětkhže pol hodźinu. Smjerschoženа je 36 lět stara a jawosnaji dwě dźesći, 16 a 19 lět starej.

K tutemu podawkej powěda wjeczisy hwědk: Jako bě wjedniwe jedneje słužbnej jamnjo k wotjědnej dał a cžas pomalu jěć porža, cžischcze che ho hischcze zónka pjerej zawjern a pyta njedźiwajcy warnowanjach napomnjenjow na cžaš složicź. Wona pschijimny je žerdki wozk, kiž pscheđ mojim wozom jědźeschce. dyžnschze horje łeżcżej, wobsmyny ho pak a bu dosahy mjes wobaj wozaj

Marica a Hanica.

Roman

2] (Pokračowanje.)

IV.

Kiżo běchu ho wokoło starcho Gëllana winjzy jasełenice, a k jutu, hdźej ježerli drjewjany wotkwark daleko wusunjowowaschc, wjspachu na tolitych łaj ruka zdonłach wokoło hjadeju ge wiju tiłkojte módre liczenzy (Gliciculen). Wokoło nich hnjezanju pschekhapanzy, kiż bě wobjazja wóit pschihrabiła. Sahroda, trochu šanjerowčena, wjedźeschce po tłkanitze berje. Wot łarych jałworow wobjeschlusjena a po nežim do łóżiske tuli pschekhadżaja słubi ge w thróśce, tiż cžłunjeschce ho podlu Marlingsiege hew. Buwke łuciši fečżachu na hjadłach, wobrubjene ł niżtimi fečżanni šnjerenche sela, tśchiże wotrižanego wot njetuhoje uli. Lěta dołho njenajpowdacha ho puce, tuj na nich wjerch rojeśere, do kotrejž běchu łaj na cjalo pschekhodnjeej łuzy schcżeli wutekłanc. Na rospadanuch wobhrebjenych minjach jahrodki łežachu jeschcżesty na ględzu, wschż jchtyri wot ho tykaso, spłazujenu głowu pschitułenu ł jeni, bjes pohibujenja, jenoż ł małymaj wóczkomaj wotżinjo, kóżdchožkuli wujcheryenja wotżahnjo. Be wuzłedźenje cjernjow a čerčżinow, wot dźiwje ho rozschkrjawjach powjetwjelow a łuźnych bawbuźnjizow wobwnjocnej, wotrażowaschże ho na jelen pschetrudschcżata woda. Lenja worpocejowaschże tale hładżina, dóniż nadobne nětchte pschjes nju njeschcżi. Nětko bě hłowa widżeć a pobjerowanja: Aeskulapowa łuźnja wjeschce ho wot jenoho brjoha jumpadła ke cnbemu. Potom zaho łmjertna cjschina a jenoż schwórkjenje a bórczenje pschekałanjezow na cjschich titkach młodych rčżenzyow.

Nad cjemnymi dutymi zhetemi starcho łydlischcża wot horjeła dele nahłada wóczko w łłubinje dołiny na runej łunuży zahaczenje rdči čżisch jehrewanje błonza, po tom njepravidłowe schtyrirożki łukow, je žadowłymi schtomami wobrosćene, kotrejž hakoży wot šuwczeneho noschenja cjeżkich płodow delewiżachu. Wólschowe kerki wobjimachu schčerćelene schčerće łplawiżcżo rći Ulten. Sklónczko łrinkolesche ho nad płonimi, na kotrejž ho nješchto błaschc. Halke błdży wóczko wótrišcho pohlada, wuhłada manówrowage wetrady łkżorżiich hajnikow abo ljeżżow na łuwczowanjischcżu na druhej stronje Etjcha. Nad tutym njemérom spoczinjasche w dałokosći, do jelenych zahrodow połłane morjo Mexanitich a Maiowych domow. Kołdokola stojachu šubare hory. Winjzy cjchnjehu ho po jich łkonincach, potom jaworzowe hoje, jelene a łuje, łkónczje jchtinjeje ljeżżo pschecżo błe rédżcho, ł kotrejż ho wałanki wusłobłowachu, a wot njeżża ho wotrażnje na wyschinach Sorjedżnych pohór łeż łaj sadłón kżmaneje ruti, a naposchłedku nahe, resorbane, wótre skalisła. A pschecżo wejża w tutom wobrazu dypk, kiż wócżo putasche: bele czoło Rochuńzowo hrodu.

Tu wubeliżu ho, je łydlischcża wukhadżeja, jażne drasty młodych łuczżow a jonow. Offizerjo, kżejża w temnischowem wobleku běchu j nimi. Wórhy bě widżeć, kak wumróżcenje cjerwjene, běle, na módrjeń hriby łłowżnikow je jelenje. Sumżch ho rozpjesche. Jedyn ł łujżich bě łpytał na ztary jawory jałżcż. Nětko wiżaschce mjes njedjom a jenym a cżiżjeschce, jako by ge łchtoma wjazy bele njemohł. Pschero bajaniżchi hu wmros wobliża toho tam hewicka.

Wón ględże ho kabat a cżiżnu jón do trawy dele, laz ja nim jcżehowaschce, potom pschipinu wobhladniwje cżażnik ł njeczżjonm ł halży, a ł hróżbnym napinanjom a strachom pschinidże łónczżnje zyże pohłodnje a łłobka dele. Hanica jawoła: „Božiżko, jón jegc."

Tam horjeła wiżaschce. Tuż dyrbjeschce ho łażak rozłużiċ, założiny puć tam horje hischcże jas łpytaċ. Wón to też cżiniżeschce, jako by jwoje posledńje puczowanje napinupił. Bórnizu bě žebi hobu wjak, pschiwinjała cżażnik a rujowżeschce jón dele. Biele łchkody dele dojdże. Niż tak młody cżłowjek, kiż tu a tam nimo łtupi, jenoż hischcże je jemu ruku bimbaju, pschi cżimż tchepertanje pojmanjenje. Stónczje hdyż bě žebi pschewużka łałeł, wuczżje jchanku a porża załostnje płakaċ. Nětko pschihłedże ha wotpohładom a hrimotaju łmżch mytowaschce łważżnja a jeho pschedwjedźenje.

Wobhładniwje worewri mjes tym baronka Dorothea dużje k wobydleńżej jitwje, tola tam nutka na njeho njedźiwachu. Wołżejcża mężnoże ja błidom łedżeschce nżżnoże zónżich. Takeże a zchołki łrjachu mjes nimi ze łpinkom pjeżżiwa — ale jenoż mało, cżeta Angiolina wobleżżeschce łkżpje ljeżżon pschitomnych hojeji. Wirdżeż bě jeje cżorna głowa a, naihili-li ho w łtromi, nażołeż barba jeje łżeża. Wona pschipotasche ł głołom na pol wóżże:

„Baronka je ni mjes namoj wrażiła. Wonaj łiaj do Bozena jdżoj. W Greżiże łtaj hromadże pojedżoj. „Madżelnine łżłży" łtaj nikoj. Ta bu dyrhżała rodżena Hanna Madżelnine łżłży renicż, to by bu jej łżże pschihżeżała. Na rożhładnju Wirgle łtaj żebi dojeżoj! A tam je nżżchto łtało — Bóh łwarnuj, so bych wo bliżżinu nżżchto łchpatnoho rżżała, dokelż je łżnżt tak hżżo łchpatny — ale po Madżelninem winje je żebi żżły kowi na drażtu wulała. Potom łtaj żebi jżtwu wotnajaċ, a mjes tym ło je drażta łkżnyła, je dyrżżała tażka tam ge dżeċ: ale mżżżeċe, że je wón won łchoł?"

Nżżny, njewinowaty hłóż łaklineża: „Że to wjecżor było?"

„Niż wżchaż wjecżor, hewak njebychmy możże łwoj wjazy ł njej wobżżadżeċ!"

Cżeta Angiolina żarżża hnydom do toho: „Prożżeċ, wón że roźwérowany, a hdyż je roźwérowany, płaċ jeż hischcże ja łwérowaneho. Na tom njeda ło nżżżo żżże mżnieċ! Wo njej je żażnje roźżnużżene, a wón je żżże prażtły łumpaċ."

(Pokračowanje jeżżhnje.)

Dźiwajśa. Na to běšche kubłat jaźłyscheć a sobom pschesch, kiž nje zyłeho pschewsa. Cźah kuhdom sajta. Zonz pschesch i hornim cźełom njes kołijomaj, nasy leżeschtej leżeschce a wobsedłatemu wosa leżesche, dźrbjesche cźah trochu dale wobpschestajeny wołakle swjesbożena, kiž běšche pschi wołpschestawanju wołakle swjesbożena, kiž běšche pschi wołpschestawanju wołakle swjesbożena, kiž běšche pschi wołpschestawanju

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadžija." Dźensa wutoru mamy hišče jenu spěwnu pruhu za Hodžij a po tym měsačnu zhromadźiznu w „Serbsk. Domje" wječor ½9 hodź. — Wšitcy swěrni so wutrobnje přeprošuja. Předs.

Budyšin. Naša „Jednota Sokol" ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaršowni (Christl. Vereinshaus) na Hornčeŕskej hasy.

Budestecy. Naše tow. „Lubin" wobdźěli so přich. njedźelu (29. 4.) při swjedźenju w Hodžiju. Wšitcy swěrni so wočakuja. Hač do ½3 h. maju towarstwa w Hodžiju być.

Bukecy. Naše „Narodne serb. towarstwo" wobdźěli so přich. njedźelu z khorhoju při swjedźenju w Hodžiju. Njech so naše sobustawy dla jězby hnydom na předsydu „Radosće" wobroča. Bohate wobdźělenje wočakuje předsydstwo.

Bukecy. „Radosć" změje jutře srjedu (25. 4.) jara nuzny spěwnu pruhu za swjedźeń w Hodžiju. Njech tohodla wšitcy přińdu, wosebje alt a bas maju hišče dwaj spěwaj dowukny. — Kedźbu! Stóž so hišče dla jězby z awtom zamolwił njeje, njech to hnydom wobstara pola předsydy Lubjeńskeho. Też někotři hosćo móžeja hišče z awtom sobujěć, dyrbja pak so hnydom pola předsydy zamolwić. Předs.

Hrodźišćo. Kedźbu! Spěwanje tón tydźeń wupadnje dla khorosće dirigenty. Naše tow. „Zerja" wobdźěli so přich. njedźelu při swjedźenju w Hodžiju. Wosebje naši spěwarjo a spěwarki so tam nuzhnje trjebaju. Njech so to wšitkim wozjewi. — Hač do ½3 hodź. dyrbja towarstwa w Hodžiju być. My wotjědźemy připołdnju z dypkom w 1 hodź. Nowych Poršic. Předs.

Kedźbu! — Pražscy spěwarjo! Jedyn z wobdźělnikow je sobi plan města Prahi kupił a jón jenemu wupožčił, kotryž pak jemu tutón zaso wróćił njeje. Prosy so, zo by so we wud. Serb. Now. wotedał.

Khwaćanske serbske towarstwo so štwórtk 26. hapr. k swojej měsačnej zhromadźiznje zeńdźe. Ważny porjad dla Hodžija atd. Z dypkom 8 hodźin so započnje. Pola k. Šołty wše sobustawy wočakuje

Lichań. Towarstwo „Zernička" ma jutře srjedu wječor we 8 hodź. spěwanje pola Rudolfec.

Minakał. Tow. „Statok" změje jutře srjedu wječor w hosćencu w Psowjach (nic w Lipiču) zhromadźiznu.

Naletni wulět Maćicy do Zeleńca pola Kulowa. 1. meje wotjězd dop. 9.34 hodźin do Kulowa a wróćo z Wojerec wječor. Wšitke sobustawy z přiwuznymi so naležnje přeprošuja. Předsyda.

Pančicy. Jednota Sokol ma štwórtk wječor w Pančicanskim hosćencu zwučowanje. Njech kóždy přińdźe. Nowe sobutsawy su nam stajnje witane.

Radwoŕ. „Serb. Ratařski Dorost za Radwoŕ a wokol." změje srjedu (25. 4.) wječor we 8 hodź. pola Krahlec swoju generalnu zhromadźiznu. Jara ważnych přičinow dla ma so tuta zhromadźizna dźěławy dźeń wotměć. Jedna so dla zajězda Zwjazka Serb. Rat. Dorosta na wulku ratařsku wustajenicu do Prahi, 16.—18. meje. Winowatosć kóždeho towařša je, zo so na generalnej zhromadźiznje wobdźěli. Nowe sobustawy su nam witane. Wšitkich towařšow, wosebje też pasivnych, wutr. přeprošuje předs.

Ralbicy. „Jedn. Sokoł." Wutoru wječor we 8 hodź. je zwučowanje. Nowe sobustawy rad witamy.

Swobodne zjednoćenstwo kat. wučerjow serbskeje Łužicy změje srjedu 25. hapreje popołdnju ¼4 hodźin swoju 2. lětušu zhromadźiznu z přednoškom.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku: Marko Smoleŕ w Budyšinje. — Za lokalny dźěł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěł: Arnošt Bart w Brězyncy — Za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje. —

Pytamy
serbsku pomocnicu
za čišćerńju
Bliže je zhonić w „Serbsk. Now.

Zakhowajće sebi włosy!
Też před šěd'iwjenjom! Włosopad, šupy, spjefchizny, swjerbjenje su znamjenja čežkeho skhorjenja włosow. pódškow. Dospołne wulěkowanje na zakładze 20lětnjeho nazhonjenja, też alopecia areata, kulojty włosopad so dospołnje wotstroni.
Darmotne přepytowanje! Jednore samolékowanje!
R. M. Möbius, specialista za wothladanje włosow wot instituta za Bio Od.-Therapie
w Zhorjelcu, an der Frauenkirche 9, Telefon 1978
Rěčne hodźiny štwórtk 26. hapr. 14—18 hodź w Edel-Reformhaus w Budyšinje na Kamjentnej hasy 19a I

Dr. med. Viebach
prakt. lěkaŕ
lěkaŕ bolosćow a njedźelnik (Geburtshelfer)
Sym so w Rakecach w hosćencu „K hwězdze" zasydlił.
Rěčne hodźiny:
dop. 9—11 hodź. pop. 6—7 hodź.
nic pak srjedu a sobotu

Sakski pomocny tydźeń za wumělcow

w Budyšinje

wot 28. hapreje hač do 6. meje 1928

Sobotu 28. hapreje w 20 hodź. w salach „Krónje":

Přeńjerazne předwjedźenje „Thomaskantora"

wot Kurta Strieglera-Drježdźanskeho

Sobuskutkowacy: Liesel Schuch, Rudolf Schmalnauer, Hans Langa, Maks Lorenc } Stałneje opery w Drježdźanach; Madlena Rychterowa, Korla Werner Reichelt } konc. a orat. spěwarjej w Drježdźanach; Kurt Schröder, konc. spěwar z Budyšina

Wjednistwo: Albert Wotruba
Kartki po 3, 2 a 1 hr. pola Augusta Förstera na Kěžorskej drózy

Njedźelu 29. hapreje dop. w 11 hodź. w měsćanskim museju:

Wotewrjenje wustajeńcy „Stare wumělstwo"

Ze swójbn. zběrki hrabje z Riesch w Njeswačidle
w 15⁵⁰ hodź. w salach „Krónje"

Wospjetowanje „Thomaskantora"

wot Kurta Strieglera-Drježdźanskeho
ze samsnymi mocami
Kartki po 3, 2 a 1 hr. we Wellerec knihańi na Šulskej hasy

Wutoru 1. meje w 20⁵⁰ hodź. na Mjasowym torhošću:

Koncert muzskich khorow

Budyskich muzskich spěwanskich towarstwow
ze sobuskutkowanjom jenotliwych dirigentow
Wjednistwo: zwjazkowy dirigent kantor Rychtař-Pockowski

Pětrowska cyrkej, radnica atd.
budźa ze světłomjetakami wobswětlene
Přistup 0.50 hr.

Srjedu 2. meje w 20 hodź. w Pětrowskej cyrkwi:

Cyrkwinski koncert: Bach, Reger a Stölzel

Sobuskutkowacy:
Elfrieda Haberkornowa při statnej operje w Drježdźanach (alto)
Koncertny mištr Korla Hesse z Drježdźan
Cyrkwinski khór Swj. Pětra pod kantorom Petzolda
Zfrom. wjedn. a na byrglach: domski organist Horst Schneider
Kartki po 1 hr. a 50 pj. we Wellerec knihańi a hudźbn. domach Jeremias a Guder

Štwórtk 3. meje w 20 hodź. w měsćanskim dźiwadle:

Literarny wječor łužiskich spisaćelow

Sobuskutkowacy: Oskar Schwär-Drježdźanski, Gustav Wolf-Motydołowski, Fritz Bertram-Lubańśki, Rudolf Gärtner-Hellerauski
Wustajeńca knihow we foyeju. Zastup darmo

Sobotu 5. meje

Kwětkowy dźeń

w 16⁵⁰ hodź. na Žitnych wikach

Naměstna hudźba

Budyskeho koncertowe ho a dźiwadłoweho orchestra
Wjednistwo: kapałski mištr Bender
W 20 hodź. w salach „Krónje"

Pisany wječor wumělcow

„Wjesoła komora pod hrěchu"

Wulkotne natwarjenja po načiskach Budyskich wumělcow
Sobuskutkowacy:
Grete Merren-Nikischowa (komor. spěwarka)
Susanna Domboisowa (1. solospěwarka)
Adolf Schöpflin (Basso)
Rolf Schröder (kapałski mištr) } statneje opery w Drježdźanach
Hendrich Tesmer (Tenor)
dale prěnje mocy Budyskeho měsćanskeho dźiwadła
Režija: wyšši wjednik hračow Steinmetz
wyšši wjednik hračow Kunca
wjednik hračow Becker
Kartki do časa po 3,50 hr. pola firmy August Förster a we Wellerec knihańi, při wječornej pokładni 4 hr.

Njedźelu 6. meje

Kwětkowy dźeń

w 11 hodź. na Žitnych wikach:

Naměstna hudźba

Budyskeho koncertoweho a dźiwadłoweho orchestra
Wjednistwo: kapałski mištr Bender

Měsiny wuběrk:

Wyšši měsćanosta **Niedner**, předsyda;
měsćanosta **dr. Förster**, zast. předsyda;
wjednik hračow **Becker**; kapałski mištr **Bender**; direktor měsćansk. muzeja dr. **Biehl**; tajny knjeź. radź. dr. **Böttger**; překupc Walther **Britze**; **Brückner**, předsyda němskeho wobkh. rada **Bruger**; wyšši statny rěčnik dr. **Buch**; měsć. zap. **Buchholz**; **Fröhlich**; měsć wyšši twarski rada **Göttre**, předsyda dźěł. wuběrka; prof. dr. **Haupt**; wumělski maler **Heintcke**; **Hering**, předs. swobodneho ludow. dźiwadła; prof. dr. **Heß**; major **Hielscher**; wyšši leutnant **Hochbaum**; generalny direktor **Johne**; hamtski hejtm. dr. **Jungmann**; šulski wjednik **Jutte**; wyšši knjeź. radź. dr. **Kaestner**; rycerkubleŕ dr. **Kaufmann** we Zulu; měsć. zapósłane twařski mištr **Kaub**; knjeź. twařski dir. **Kempe**; dźiwadłoweho zwjazka; redaktor **Lodnij**; předs. měsć. zapósłancow **Lunza**; bank. direktor **Melching**; arehitekta Maks **Mörbitz**; ; hłowny redaktor dr. **Monsa**; měsć. rada **Müller**; **Petschka**; měsć. rada **Rasch**; překupc **Rauer**; knjeź. radź. dr. **Reich**; fabr. wobsadźeŕ khodny radu **Runk**; brabja **Schall-Riaucour** w Husecy; bank. direkt. **Schmidt**; domski kupc **Stark**; presid. krajn. suda dr. **Stavenhagen**; wyšši wjednik hračow **Steinmetz**; wyšši cyrkw. hamtski rada dr. **Thomas**; Elsa zwud. radź. hamtsk. suda dr. **Ulbricht**; fabr. wobs. **Weigang**, zastup. předsyda dźěł. wuběrka; stud. rada **Wotruba**; wučeŕ **Zeibig**

Dobrych
murjerjow
pyta hnydom
J. Koreng
twarski wjednik
w Njebjelčicach

Trajna służba!
Pytam k 15. 5. abo 1. 6. přistojnu, čistu a sprawnu, 20—25 lět staru
holcu do domu
kiž něšto wo warjenju rozumi a druhdy też we wobkhodźe pomhać móže. Serbowka w narodnej drasće ma lěpšinu. Dobre městno, dobra jědź a wysoka mzda so přilubi. Poskićenja pod „E9" na wudaw. „Serb. Now."

Wuporjedźenje wobuća
solidnje a tunjo
w najkrótšim času
z ruku šite, z drjewowymi bozdźikami
Ago (bjez šowa a hondź.)
Crepe-gumij. póduše
so na wšě črije přičinja
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitnych wikach

Princeske suknje
košle, žonjace kholowy, jaki, košlowy płat, kopěiwinu, běłe a pisane łołowe šaty, čopłe štałčiki jara tunjo
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11
znapřeča hosćenca „Hwězdy"

Jako pohladnicy
su čišćane
serbske drasty
Ludwika Kuby
Serija 10 štuk jenož 1.— hr.
Na składźe w Serbskej knihańi w Budyšinje

Barby laky barbiće šablony
tunjo a dobre pola
Ericha Wintera
Bratr. Měršac nasl.
w Budyšinje
na Drjewowych wikach 30.

Žony! + Žony!
Wupłókowace aparaty
Irigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjeluškowe khołowički podłožki, štałčiki za přędki, štałčiki za pažemi, też wulki wubjerk wšelakich
gumijowych tworow.
Wobroće so dowěrliwje na
K. Wagnerowa
w Budyšinje
před Šulešskimi wrotami do. 9

Gardiny
tkaniny za gardiny
etamines
vitraže / polstores
we wulkim wubjerku
Otto König w Budyšinje
při Mjasowych jatkach 9.
Telefon do. 3162.

Prošu čisło
2687
jeli maće mały nawěšćik do „Serbskich Nowin".

přiloha k čísłu 96

SERBSKE NOWINY

Wutoru, 24. hapriele 1928

Koncerty na jubilejnym festivalu w Prazy 1928.

(Skónčenje.)

IV. Koncert župow.

Jutry póndźelu popołdnju (9. 4. 28).

Tu wustupi porjadu 9 župow, mjez nimi tež naša, a potom zhromadny žónski, dale mužski a skónčnje zhromadny měšany khór.

Prěni zaspěwa pěknje khór słowakskich wučerjow, teh pionérski, kiž pak jutrownički dla njemóžeše hižo sobotu w Prazy być. Wšě česke župy tu wołkruchu, zo so wšudźe w Čechach, kaž w Prazy a we Pilni, tak drubdźe, spěwarjo a spěwarki ze swojimi wjednikami z wulkim wuspěchom prócuja tež najčeše spěwy z hłowu a wutrobu wołkneježić. A hdyž hosćo zasłyšachu sytu žónskeho khóra, kotryž čile hrajo nawjedowaše k n j e ž n a (Preclíkowa), kaž ptačata spěwać: „Ach, ta slovenčina svatá řěč“, wužadachu sej — štož so za cyle tři dny njesta — wospjetowanje spěwa. Zo žónska diriguje, je samo na sebi žadnostka, a hdyž tak mištrscy to čini kaž ta, z tym je wěc hišče žadniša a ważniša. Tohodla ta njewobmjezena radosć — w posłuchařstwu a spěwařstwu. A zahorjenosć njepuśći lud. Žónski khór wukhwali hišće T r i k o l o r u, mócny mužski khór zaspěwa krasnje „M a t e e S l a v i j i“ a skónčnje so jewišćo rycle z wobeju stronow zas napjelni, zo bě w měšanym khóru sama hłowa pri hłowje widźeć, kiž prěni króć khwalu wuroni „S w j e d ź e n j e j s p ě w“ tak jimawje, tak jasnje a radostnje, zo so zahori cyły dom z njewuprajenej lubosću k słowjanskej pěsni. Wšo wyskaše: posłuchanje, spěwařstwo, dirigenća, komponista!

Na tymle koncerće poskići wšo dołurowady 12 khórow (posledni bě na 5560 ludźi sylny) pod 14 dirigentami (z dirigentku!) 16 spěwow wot 12 komponistow.

A někto so njedźiwaj, človječe, zo ja njemóžu rozsudźić, što bě z najlepšich nanajlepše. Naše serbske spěwy běchu dobre, češke wjele kěpše wšak, a wšě jich spěwy wjele češće. Češa wuča tež nas. A my so jim nejmjenjejše dźakujemy za tu wučbu. Lubi Serbja, někto pak w u k ú m y! Tež naše talenty njesmědźa zerjawić zabrjebane!

*

V. Koncert słowjanskich hosći.

Jutrowan póndźelu wječor (9. 4. 28).

Tónle poslednji koncert ziednaći cyłe Słowjanstwo hač na Bołharjow, kotříž njeběchu dojěli. Khorwaći wustupichu sylni a spěwachu wubjerne a wjele. Pojacy swój naród jara pěknje zastupowachu, naši Serbja lepje spěwachu, hač so ja nadźach. Rusoje (akademiscy) wustajinje swoju sławu hajachu a Ukrajinscy (tež akademiscy) čerstwje a čile zaśimowy wječor wobkamkachu. Ukrajinski měšany khór nawjedowaše rjane dirigentka prof. Rosinewič-Ščyrowska.

Słowjanske himny, narodne a wumělske spěwy, muzske a měšane khóry so wotměnjachu, zahorjenosć wobeju spěwarjow a słucharjow, wěncy a čestne znamjenja dirigenća a dirigentka dóstawachu, rucy so zawdawachu, bratrowstwo a jednota słowjanskeje pěsnje a jeje spěwařstwa so najkrasniše jewješe. Zo łužiskeho Serba tajki podawk wobeju jima, so samo wě, dokelž začuwa, zo nje wosamośeny, ale stawěk naroda, kiž ma 200 miljonow duši a zajima šesty dźěl wšeho kraja na zemi! Wutrobność, lubosć tohole słowjanskeho wječora traj a rosć! Mnogaja lěta!

Kajke bohatstwa su to tři jutrowne dny nam wotkryle a dale! Na 70 spěwow wot 40 kompenistow dirigowaše na 34 dirigentow a 2 dirigentce! A wšo bě ryze wumělstwo, skutk njesebičneje prócy!

Hdyž člowjek programy přehladuje, by najradši wšěch komponistow a dirigentow tu po mjenje stajił, z prěnich na příkład su wosebiteho wopisa hódni L. Janáček, J. B. Foerster, V. Novák, J. Jindřich, J. Křička, R. Karel a z druhich F. Vach, J. Herle, F. Krofta, O. Ostrčil, A. Bednář, O. Hilmera, J. Kvapil, A. Predíkowa, P. Dódeček a druzy tež ći, kiž Češa njejsu. Přetož su wšitcy wurjadne wosoby. Ale hołe mjena njedosahaju. Widźeć a słyšeć jich samych a jich skutki — to je połne wokřeče, kotrež pak skića jeno wopyt tajkeho festivala, kajkiž bě Pražski jutry 1928.

M. Nawka.

Kamjenska němska młodźina w Pančicach.

W Pančicach, 21. hapriele 1928.

Při drózy do Kamjenca pozběhuje so nowotwar, m ł o d o w a r s k i, kiž w bliških tydźenjach so dotwari. Je po narysach znateho architekta R u d o l f a C y ž a w Khróšćicach natwarjeny pod nawjednistwom twarskeho mištra z Kamjenca. Kaž so powěda — někotři chcedźa to cyle wěste wědźeć —, twari so z wulkeho dźěła z fonda, kiž je němski sejm, wosebje na pohnuwanje centra (dr. Schreiber) a socialdemokratow (dr. Gradnauer), p ř e č i w o S e r b a m přizwolił a to we wysokości 3½ miljona hriwnow. Tutu młodownju su zastupjerjo wokolnych wsow drje jenohłósnje wotpokazali, njedźiwajo na to pak bu tola twarjena, hdyž je klóštr k tomu zwólniwje trěbnu městnosć přewostajił. Hač so to přećiwo Serbam wóri, dyrbi nas přichod powučić. Budźemy wěcku kedźbliwje sćěhować.

K wjetšemu dorczumjenju za nětčiše stejnišćo młodostneho hibanja, wosebje w městach, zarjadowa **Kamjenska wotnožka němsk. młodowniow a zwjazk k pěstowanju młodźiny** zabawny wječor a to sobotu we wjesnym hosćencu. Wopyta bě tam dosć a też wotmančjacy program.

Najprjedy rěčeše wokrjesny předsyda knjez knježeński rada dr. M e r z d o r f „wo dźensnišim położenju młodźiny, što wona je a chce“. Tuto hibanje je hižo stare, saha hač do lěta 1750. Wšelacy nahladni duchojo so za nju zastajichu. Z wjetša měješe tuto hibanje we wšěch dobach samsneho wobsaha. Młodźina chcyše so wuswobodźić wot zastarskich putow a wašnjow. Dźěławosć młodźiny runa so z dźela mašinam, tohodla nimaja wjesela na nim. Při tym je liča młodostnych dźěłačerjow wot lěta 1907 na 31 proc. přirostła. Nětčiše hospodarske hubjeństwo potrjechuje wosebje też młodźinu. Tuž chce sej žiwjenje trošku rjeńšo wutworić. Jenak zmysleni su so do organizacijow skowali, je hižo jich na 350 000 wobeju rodow (w Němskej). Tuči pěstuja sport a luru, spěw a rejka a hudźbu a puéuja po kraju. Zo bychu rumnosćow k tunjemu přenocowanju měli, twarja so młodowanje. Tajkich je w Sakskej hižo na 166, w kotrychž su na 300 000 młodostnych loni přenocowali. W Hohnsteinje (w Sakskej Swicy, hdźež su tež raz Pančičanske šulske dźěći pobyle) na 51 000 Tam móža tež swoje zhromadźizny a zabawu wotměć. Na kóncu swojich wuwjedźenjow prošeše knjez přednošowař, zo bychu dorosćeni na młodźinu dźiwali, hdyž přez kraj a hona spěwajo ćehnje. Chce so na Božej stwórbje zwjeselić a radować a z njeje nowych mocow čerpać za swoje powołanje. Rěčnik žnđeše za swoje słowa dźak cyłeho připosłuchařstwa.

Na to sćěhowaše dźiwadło, wuwjedźene wot Kamjenskeje skupiny młodźiny a to „Sommernachtstraum“ wot jendźelskeho pěsnjerja Shakespeare ze přewodom kwartetta Kamjenskeje kapały. Woni swoje najlepše poskićichu, hłowne róle běchu w dobrych rukach a tak so hra derje poradźi. Nam Serbam khětro cuzy předmjet — hraješe w zdalenej Grekskej — njeje so wot wšitkich čisće dorozumił, ale dźaknje připózna so dźěło hrajerjow a hudźbnikow. Předstajene rhytmiske reje bě wučeł Steglich sobuskutkowacych derje nawučił. Su hišće tu a tam z domom, na př. w Bayerskej, srjedźnej a sewjernej Němskej. Runaju so našim serbskim, kotrež so pod nawjedowanjom k. Krawca wukuu a pěstuja. Zortne spěwy z přewodom luty předajese k. stud. rada Patzig z Kamjenca a zrozumješe wšelake hudźbne nastroje pomjenować. Ze zhromadnym spěwom skónči so jara derje poradźene předstajenje.

Napadne wězo bě, zo so w ničim na Serbow njespominaše, hdyž tuči młodostni tola swój wulšt do serbskeho kraja činjachu. W ničim na nas njepomyslichu, nimamy dušineho a kulturn. zwiska z našimi druhorěčnymi susodami. Stejimy sej w tym cuzi napřeco a byrnjeź Serbja bóle němske wašnja a kulturu we swojich domjacych towaršwach pěstowali. Serbja běhaja za nimi, z wulkeho dźěła namołwjeni wot Serbam nepřećelscy zmyslenych cuzych. Němcy ani ze słowčkom na nas njespominaja. Wotročkowskeho ducha hišće mnozy wotbyli njejsu a njewotbudu. Něšto pak mózachu přitomni Serbja nawukнyć, kak sej Němcy swoje česća. Snadź budźe to tež nas bóle k tomu pohonjować, seyła hdyž so tućasne hibanje młodźiny na pěstowanje domjaceho ludstwa so měri a chcedźa je spěchować. Tu je dobra strona tutoho hibanja. Ale přezjedni dyrbja być a přezjednosć je w našim socialnje a politiscy roztorhanym času bóle hač hdy prjedy trěbna. Štož je so sobotu we tudomnym hosćencu poskićiło, je jenož mały wobraz wulkeho położenja, kiž so w cyłej Němskej mjez němskej młodźinu wotwiła. Njeje hišće na kóncu, ale budźe drje swój cył doopěć, hdyž so wobšerne ludowe kruhi za to zahorja. Njech je nam to z příkładom. **Pěstujmy swoje a wzdajmy so wšeho cuzbarstwa.** Jenož tak je možno, swój narod přez duchowne čěsnosće našeho časa wukhować.

Posedźenje wokrjesnscho wubjerka Budyskcho hamtskeho hejtmanstwa.

Póndźelu, 23. haprieje 1928, dop. w 10 hodź.

Knjes hamtski hejtman wotewri posedźenje a wozjewi, zo knjes hejtmski zapósłanc Wjela a knjes F o r b e r g zamołwjenaj pśichtomnaj njejstaj. Předy hač wokrjesny wubjerk do dnjownego porjada zastupi, postajitśichtaj ho za blisće wólby do němskeho sejma knjeraj Tränkner a komorny knjes J. Nosćiz-Wallwitz, jako komisija za wólbne lisćiny a płoźowe kartowanje kaž też za wotpokazanje płoźowanskich wupotakow.

Na to poda knjes hamtski hejtman dr. J u n g m a n n a něktore wažne bydła i wobkhodneje rozprawy zwjazka tworjeńskich zwjazkow, kotraj je jara dokładnje sestajana. Ważne je za wobstacje je, so ju ko wokrjesne zwjazki ko zwjazka zjednocyjte. Za fonds a wurunanje cźejow (Lastenausgleichsstock) je ho namjetowało, so bychu ho pśichpokazanki powuśtśe. Wjeśe mjetno w rozprawje wobśichjeja też starosće dla twarjenje pućowy. W poślednim cźasu ju ho też kaž kredity za twarjenje pućowy poskićaśe, wone ju pak hišće pśichdrohe. Najwažnišći dypk wobkhodneje rozprawy wobźahuje wobstaranje małych rentnarjow, bźełonjemźnjow, dostawarjow krisoweje podpjery a twarjenje bydlenjow.

Wulki naležni spěwanski swjedźeń na zelenym brjožku Kačcje Korčmy we Wonecach.

Našim młodym a starym spěwarjam k posylnjenju hłósneje kultury.

Powěda B. K. (po wšelakich žórłach)

Pokračowanje.

Na kónca slědowachu bórčaki a łahodne křidłate wudry. Mejski bruk njeseše khorhoj. Świnje a dobreje mysle kročeše zprědka, druhdy z křidłami sej kłódny powětr machotajo; a hdyž też wón druhdy trochu wóčcy wuwaleše, tak to njebó zlě, dokelž je to žno dawno zwučeny. Jeho khorhoj bě z pawčiny zhotowjena a bě mištrowski kus tkaleowstwa; w kóždym rózku sedźeše błyšcak, štož měješe rjany napołład, wosebje, jako so čmić poča. Něšto so te wšelakore towaršwa zesydachu pri hórcy. Mištr Rapak zaklepny z taktowku na swoje blidko a porča wutrobnje k swojim spěwarjam wšém, jich zasłužbu wo hajenje spěwa w zwěrjacym swěće wosebje wuzběhujo. Něšto zalže khór kokotow na hórku a nastupi k powšitkownemu přednoškej. Rapak nawjedowaše wobrotnje. Narodny spěw zaklinča mócnje:

„Kikerahi! Bito je tři!
Dřemotka dřema, spicy šče něma.
Wjesła 'šče spi!
Stawajće lěni! Štó budźe prěni?
Pola a łuki žadaju ruki.
Na dźěło dźi! Kikerahi!“

K powyšenju wuspěcha jich spěwanja zamkachu wšě 66 kokotow při słowje „kikerahi!“ woći. Tu móžeše kóždy hnydom spóznać, zo móžachu swój spěw z hłowy. Wulki příklesk zmuzići spěwarjo žnđajachu. Ptački pjerchotachu z křidłami; druhe zwěrjata teptachu z pazorami, a liška, prěni sudnik — kiwaše młodostnje z hłowu. Kokoty pak so wotsalichu z wopjećicu, z nohami škrabajo a hrjebajo.

Někto přibližowachu so žaby. Čehodla jenož běchu tak nadute? Mějachu napohlad, jako bychu cheyle rjec: „To wšak cyle ničo njebě! To dyrbiše někt nas słyšeć!“ A na pokiw dobreho rapaka započachu hnydom z cyłej šiju:

„Swjaty Jurij, swjaty Jurij přińdźe k luži.
Prosto bě tam, prosto bě tam nowych ludźi.
Wołachu: Kwak, Jurjo měj dźak! kwory kwor, kwor!
kwory, kwor kwak!“ —

Někotra zwěrinska knjeńička dyrbješe so smjeća hładać, jako žaby při wšelakich słowach huby tak do wšěroka zdahowachu a so přez měru wupinachu. Ale liška rjekny ze znajerstwowym wobličkom: „Jara wjele mocy, jenož kusk wjacy powabnosće bych sej přał!“ Přitomni přikleskachu tož žabam rjenje a łući skakachu, z wuspěchom wulcyšnje spokojeni, dele přez hórku. Měnjachu wěšće, zo su prěnje myto dobyle; tohodla njemóžachu kónc koncerta ani dočakać.

Hdy bychu jenož wědźeli, što tamni recenzentojo z tak zawrjenymi wobličami tak pilnje na swoje liščiny pisachu! —

Někto wulke pjerchotanje — a krjóła ptačkow so synie na kjerčki, hórku wobrubjace. Mištr Rapak zběhnje taktowku a nětk zazyńči a zafifoli w krasnej harmoniji, hdyž też druhdy trochu do hromady:

„K nam witaj naležo!
nam přinjes pruhu miłu“ atd.

Sorničkam možeše z wóčkow čitać, kak bě jich lubozny spěw ptačkow wokřewił; ale też sudnik liška so smějkotaše. Tak wopuščichu ptački spokojene město spěwneho wojowanja. Na zbože njeslyšachu woni, jako jena tolsta žaba k susodźincy šepny: Z tym kusk fifolenjom woprawdźe ničo docpěte njeje, to sej wukhwaluju naše: „Kworekwak!“

Z napjatosću čakaše posłuchařstwo na poslednje čisło — sopranowe solo z přewodom brunčatych hłosow. Mjez tym běchu bruki łižom horje znóžkowali a wudry* přišwórčenu. Po malej khwilcy zanjese so syłobik, jednorje šerje zdrasćeny, do srjedźizny spěwarjow. Někotři přitomni chcychu łižom nós krčnić, zo so solistka lepje njebě wobleka a wuhotowała — ale na pokiw wjednika započa syłobik triholić, dołho, jasnje, wumělscy — a wšo z napjatosću słuchaše. Po tym zanjese „Kolebawku“, přewodźanu z bórčacymi zynkami brukow:

„Spinkaj, wonka sej hraje wět,
hajej, hajej!
Spinkaj, jandźel či spar saje nět,
hajej, hajej!
hraje a saje tam a tu,
tuje to!
Zwónčko, klinkaj, dźěčko spinkaj!“ —

* Libellulae.

(Skónčenje přichodnje.)

Pjchi druhim dypku, kiž nastupa rukowanje wokrjesnoho swjaska za kredity za hmjenja a hnojidła 1925 wobkamkuju wokrjesny wubjerk, so ma rukowanje, kotrež je so w swojim czasu dla pschicżinow njedra pschijalo, wot 1929 hacż do 1934 podlschicżi.

Spschehowanje wuwnicża hadu

běsche tschi dypk dnjowscho porjada. Knjes hamtski hejtman wosjewi pschi wotmołwjenju prajenoho swjasku za Sakisku za plahowanje hadu a wina. Krajny swjask je so prózował, so by wot hospodarskeho ministerstwa hrěši dostał, so by wuznoschk hadu dospolnje zapschicżecz mohł a jón wikam pschiwobrocził. W Budyschkim wokrjesu naplahuje so letnje nehdże 69 000 zentnarjow jabłukow a kruschkowu a drje runje telko wischnjowu a plowkowu atd. Wulkowikowarstwo na jenoż tajim za wulke hromady hadu jenakeje druzyny. Sa to mela so hromadzenja we wokrjesu postajicz, li mela so zama spczecz. Heje dżela njeprjedża pak prawnemu swobodnemu wikowarstwu schkodżecz. Dale bu namjetowane, so mele so płody, kotrež so czesstuje knjižowacz njehodża, do błódkich winow pschedżelacz. Jara wažne je pschischczecpjenje hadowych schtomow. Krajny swjask dawa za tute samery psches hospodarske ministerstwo za blizsche 10 lět poschonku; tuton kapital ma so je 5 proz. sadaricz a wot 5. lěta w běhu 10 lět wotplacżowacz. Knjes Kurzreiter rěczesche za spschehowanje domjazeho zadarstwa, dobra by tu wulka propaganda była. Rěcznik wustupowasche też za slědowanje druzinow, so bychu pschecżiwo konkurrency wukraja wobstacz mohle. Na to pokasa knjes hamtski hejtman, so je zhromadstwo wokrjesneho towarstwa hischcze znadne, hacżrunjež so knjes ratarski rada Umhauer pilnje wo nje prózuje. Wón wobroczi so pschecżiwo wjele druzinam hadu a mjenjesche, so mele 4 druzyny jabłukow a 4 druzyny kruschkowe pola nas dohanacz, dale pokaja na zadarski wustajenzu, kotraž budże blizschu nasymu. Pschi debacze wo tutym dypku pokasowasche so wobe schczecze, so by so tola z hlowneho dżela na dobre pschischczecpjenje hadowych schtomow dżiwalo a schtomowinje (Baumschulen) maju być na to pokojone, so strowe schtomiki worzahnu. Możne też je, so zadarske towarstwo ludżom dobru radu dawa, kak maju had khowacz, so by so prawje derje dżerzał.

Schtwórty dypk dnjoweho porjada nastupasche

rozdżelenje hrěbkow za twarjenje puczow

Knjes knjezerstwowy rada Berger rozprajesche, so je wokrjesz za twarjenje puczow do hospodarskeho plana 300 000 hriwnow zjasił. Gmejny běchu dotal nehdże 71 kilometrow puczow k wupotrjebjenju pschijsiwile, za kotrež bě 1 039 000 hr. trěbne było. Wubjerk za twarjenje puczow mjesche pak jenoż 600 000 hr. na to rozdżelicz. Se najpomjenjenych 74 kilometrow pak mjesche wubjerk za twarjenje puczow jenoż nehdże 47 kilometrow pschipóznacz. Te żadachu sebi 592 230 hr. Wubjerk je so swojeho zapisa puczе wupuschcził, kotrež njeběchu pschetrjebnemu wobhladej abo pola kotrychż wupotrjebjenje hischcze tak nuzne njeběsche, pschipósnał pak je puczе, kiž mějachu so schersche twaricz. Dospoła je nehdże 78 procentow pschijelnjenych kilometrow pschipósnał. Khudschim gmejnam je wubjerk za twarjenje puczow wjazy hacż 80 proz. pschipomocy pschiswoli. Jenu gmejnu, Kenczyn pola Kubschiz, je wubjerk zyle z pschipomozeneho sapisa wuschmornył, dokelż je hubjeny material knjižowała. Město Bitkopizy je 235 metrow dołhi kruch nehdysche statnje dróhi do Noweho Města, kotrež je tam 18 metrow schěroka, za 33 300 hr. twjerdżene. Tu so wosebje wuzběhny, so wokrjesz po sekonje njeje winowaty, za twjerdżenje takich nehdyschich statnych dróhow, kajkež tu hischcze někotre mamy; pschipomozowasche. Dozdhadnuch so, so je jenoż dżel, kiž je na to sjenu, so fmě dróha jenoż 5½ metra schěroka być, a 4000 hr. mużinja, pschisłuschi.

Pjaty dypk, wjesny sakoń wo wobeschdżenikim wolschkedżenju za babu we 18. babinskim wokrjesu (Bela Hora, Brězezy, Drożdżi, Hrodżischcze, Kortinzy, Njechorn, Skanzy, Wichowy, Worzny, Wujezk) wokrjesny wubjerk wotpokaja. Knjes knjezerstwowy rada dr. Bater pokaja pschi resolenju tuteho dypka, so je babinski wokrjesz 35 hr. za kóżdy porcelny pschipad posłał. To je po sakonju najwyschischo badżka za porjadny porod, kiž traje hacż do 12 hodżin dołho. We wjesnych wokrjesach bydła pak swjetscha khudżiki ludżo a tohodla namjetowasche hamtske hejtmanstwo, so ma so wjesny sakoń wotpokasacz.

Sjednoczenje Hornjeje Wjasonizy z Delnjej Wjasonizu

běsche dalschi dypk dnjoweho porjada. Sjednoczenje tutych gmejnow po stanje 1. julina 1928 abo na prěnim dnju jeneho dalschego měsaza, kiž sczinje dnjej, hdyż je knjezerstwo k sjednoczenju swoju dowolnosez dało. Gmejna mjenuje so potom jenoż Wjasonica, nimsti Neukirch (Lausitz). Pschi wothłosowanju wobydlerstwa wo sjednoczenju je so 241 za sjednoczenje wuprajilo a 27 pschecziwo njemu.

Jako sedmy dypk schehowasche

twarjenje wodowoda w Boschczach.

Tuta gmejna nosży so z myslu, so chze sebi wodowód natwarjecz. W tutej należnosczi stej so na hamtske hejtmanstwo dwě pisnje sapodałej. Prěnje pismo wotkhadża wot tamnischeho kubleria, knjesa Schkody, kiž so pschecziwo twarjenju wodowoda wupraja. Druhe pismo pak sapodali mnohi wjesnjenzo, kiž mjenuja wodowoda wobkruczeja. Hamtske hejtmanstwo Boschczanskej gmejnje na jeje żadanje wotmołwi, so może jenoż potom wodowód twaricz, hdyż směje dowolnosez k temu, je-li je woda dosz poroka a hdyż budża pjenjezne srědki za to twjerdzene a pschiwolene. Każ so zjeni, dyrbi wodowód nehdże 35 000 hr. płaczicz, ale to derje njeje pschisamknjenja do jenotlinych domow hobu wobkruczene. Wokrjesny wubjerk tónle namjet wroczostaji.

Wokrjesny wubjerk dowoli, so by darmotne khowanje morwowych w Rachlowskej gmejnje sbehnje, dokelż tam njeje żaneje potrjeby. Dale dowoli wubjerk, so fmě so gmejnji wupowěschczeństi kaschdżit w Khażowje a Raschowje na druhim mjenje pschipraweicz.

Wjesnaj sakonjej Wjeleczanskeje a Wulko-Wjelkowskeje gmejny wo wukonjenju wólbow wubjerkowa gmejnskich sastupjerjow a do czesinych sastopnstwow gmejny a druheho sjonoweho sarjadowanstwa so dowolischtej.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dżensa dop. ¾11 hodż.: Pschenżowe płaczizny snowa skruczene, rożkowe za tohorunja, ale mjenje powyschene.

Dop. ¾12 hodż.: Każ psched hodżinu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.
Żito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, bewak 100 kg.
Płaczizny po złotej hriwnje.

	23. 4.	21. 4.		23. 4.	21. 4.
Pšenca	268-271	262-265	buny	23-24,00	23-24,00
rožka	285-287	284-287	woka	24-26,00	24-26,00
nal. ječmjeń	254-290	254-290	módre łupiny	14-14,75	14-14,75
naz. ječmjeń	—	—	žołte łupiny	15-15,80	15-15,80
wows	261-267	261-267	zeradella	—	—
kukurica	239-243	239-243	rapa. wosusk	19,60	19,60
pšenź muka	33-37,75	33-36,75	lany wosusk	24,30	24,20
rżana muka	38-40,00	38-39,75	poen. melasa		
pš. wotruby	18,00	18,00	bérnj. kruški	27-27,50	27-27,50
rżane „	18,25	18,25	syno, 50 kg	2,80-2,80	2,80-2,80
lane symjo	—	—	rżana słoma	0,95-1,25	0,95-1,25
rapa	—	—	pšenź. „	0,90-1,10	0,90-1,10
hróch	36-39,00	36-39,00	wowsna „	0,80-1,00	0,80-1,00
pjeluški	24-24,50	24-25,50	ječa „	0,80-1,00	0,80-1,00

Drježdżanska burza (23. 4.)

Pšenca	271-276	běrnjace kružki	29,00-29,50
rožka	282-287	pšenź. wotruby	16,90-17,30
nalětni ječmjeń	295-310	rżane wotruby	18,00-18,50
nazymsk. ječmjeń	230-270	pšeńcna muka	40,00-41,50
wows	267-272	rżana muka	43,50-45,00
čerwjeny dźećel	180-200	woka	28,00-29,00
raps	340-350	pjeluški	30,00-31,00
kukurica (Mais)	240-242	hróch	31,00-37,00
suche truhanćki	15-16,00	cokrowe truh.	21,50-22,50

Płaćizny rěznoho skotu na Drježdżanskich skótnych wikach.
23. hapreje.
144 woł., 327 byk., 353 kruw. a jałoje., 864 ćelat., 629 wowc., 3697 swini.
Płaćizny za
woły: 1. 55—60, 2. 47—52, 3. 38—45, 4. 34—37;
byki: 1. 55—58, 2. 50—53, 3. 46—48;
kruwy: 1. 49—52, 2. 41—45, 3. 31—36, 4. 25—30;
jałojcy: 1. 55—59, 2. 45—51;
wowcy: 1. 65—70, 2. 58—63, 3. 44—54;
ćelata: 1. 72—77, 2. 64—69, 3. 52—60;
swinje: (přez 300 pt.) 48—50, 2. (240—300) 50—52, 3. (200—240) 48—49, 4. (160—200) 47—48.
Raney 42—44.

Hospodarski rozhlad.

Wutorn 24. hapreje 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1776	100 pólsk. złotych	46,80
jendżelski punt	20,393	100 čěskosł. krónow	12,378
100 šwajc. frankow	80,51	100 franc. frankow	16,445

Barlinska burza wjeżera do nowscho tydżenja se hnadnym wobroiom a sesłabjenymi kursami efektow sastupi. W běhu dnja so kursy snowa skruczichu. Na wikach je dołżnymi a rentowymi liksinami jewjesche so žiwischi wobrot pschi nesmjenjenych kursach.

Barlinske produktowe wiki pschi njeżechu wjeżera njewoczakane pschesłapjenje. Pólska bě sakas dowożowania pschenży sdżěwnyła. Na to žórje pschenża za wuwóz do Pólskeje kupowachu. Płaczizny wo 20 pj. po zentnarju postupichu. Rożku pschedawachu 5 pj. drójscho. Jeczmjeń a wotwjs po złotownych płaczizach pschedawachu. Wjeżera płaczesche zentnar

w Barlinje

pschenży 13,40—13,55 hr., rożki 14,25 hr.
hacż 14,35 hr., jeczmjenia nasłm. 12,70 hr.
hacż 14,50 hr., wowsa 13,05—13,35 hr.

w Drježdżjanach (piatk)

pschenży 13,55 hacż 13,80 hr. (13,30 hacż 13,55 hriwnow),
rożki 14,10—14,35 hr. (12,20—14,45 hr.),
jeczmjenza nałkinjeho 14,75—15,50 hr. (14,75 hacż 15,50 hriwnow),
jeczmjenza nasłmjsk. 11,50—13,50 hr. (11,50 hacż 13,50 hriwnow),
wowsa 13,35—13,60 hr. (13,35—13,60 hr.)

w termijowym wikowanju

sa meju: pschenży 14,15—14,20 hr., rożki 14,80¼—14,75 hr., wotwjs 13,55 hr.
sa julij: pschenży 14,55 hr. a rożki 13,60 hacż 13,66¼ hr., wotwjs 13,55 hr.
sa september: pschenży 13,70—13,67½ hr.
rożki 12,55—12,52½ hr., wowsa 11,71¼ hriwnow.

Pschiłapajicy pytaja:

Tepjerja za kotoł, S. F. Petrik, družstwo z wobm. ruk. w Hrobku.
Molerskeho, Heerdeyen w Běłej Wodze.
Bohowcza do Budyschina, Fichtowa haża 6.
Bohowcza, knjezi dwór w Bjerwałdze.
Schotéra, dr. Dennebom we Wjerezach.
Wurżownika pjekarskeho, Kruża w Ptaczezach.
Samkarskeho, Buckenauer we Wojerezach na Wismarkowej haży.

Na pschedań.

Eswinjerzi k balepizowanju, Lehmann w Kholmje.
Libjata w Boranczach 13.
Jeża k nadżożowanju, hużaze, w Semilnej 47.
„ Leghornske w Mewżyzach 5.
„ Linka w Cjichonzach.
Truta sedżoza, hosrzenz w Běłczezach.
Kruwa wysokożuczelna młoda, w Běłej 33 pola Kanjenza.
Byk k pschipuschczenju. Barth w Tschanach.
Kosa, młoda dójka, we Wojerezach, Bahnhofstr. 20.
„ z kósłatom a lózko we Wojerezach, Kowalik, Połna haża.
Czelezka, knjezi dwór w Radowisku.
Sćmno a wotawa, 25 zgnt., Klschizank w Raschowje 28.
Jałojza, Błaża w Borthamorach.
Běrny žymjentne, Wjerab w Khwaczizach.
Wobleż za 8—9-letneho hżłża, módry, Balzar w Budyschinje, Tschanska dróha 24 delka.

Kupicj pytaja:

Wosaj, 3—4 zolowstaj, Pjech w Mikoczizach.
Sćmno a rżanu słomu, Uhlitzsch we Wojerezach, Hrodkowska haża.

Soudnizy na pschesadżowanje

we Wojerezach w hoscżenzu „K złotemu lawej" žrjedu 25. hapreje dop. w 11 hodż.: Meble, wokladnia, schi-

Swójbne powěsće.

Sslubjeni: Fridla Hörenzez a Waltaŕ Hübner we Budyschinje. — Hana Hartscheinez a Kurt Natuschwe we Wujeżdże.

Swěrowani: Fryz Haacke w kupjelach Marijineje Studnje a Emma rodż. Wjelik w Kubschizach.

Semrěli: Marja Pětschkowa rodż. Kumpertez na Zlodowje, Rudolf Pětschka, pschekupz w Budyschinje. — Biedrich Wilhelm Stürmer w Kamjenzu, 34 lět. — Wichard Glona we Wuschkizi, 23 lět.

S Wósporka. Pondżelu 30. hapreje žu we Wósporku złotne wiki. Skót ma so na městnje pscheb Tschelnitzi spschaiscz.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we rudawańi 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 10 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihtiskańnja, rsp. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźełnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 97 — Budyšin — srjeda, 25. haprleje 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Sakski namjezny fond.

Němski žejm je sa sakski namjezny fond někotre miliony hriwnow pschiwolił. Sjawnosć njeje wěsta, na čo je tute fond nałožnje. Sozialdemokratojo pak hychu to rad wjedźeli a fu tohodła w sakskim žejmje sledowazy namjet zapodali.

Sakske wobydlerstwo, wosebje w namjeznym kraju, so jitrje sa sajmuje, shonich, kak sakske knježerstwo srědki wudźěluje, kotrejž je Sakska wot němskeho knježerstwa sa sakske namjezne strony dostała. Sakski žejm dyrjał tohodła na pschemjenjk, knježerstwo namolwich, krajnemu žejmej wo wudźělenju sumny nadrobny zapiš podaseć.

W swižu z tymle napraschenjom „Zittauer Morgenzeitung“ pische, so je je so i sonda sa sakski namjezny kraj wjes druhim **sa katolske tachantstwo 30 000 hriwnow pschiwolilo.** Kaž pak je tachantstwo na praschenje wotmolwiło, tale powěsć wěrnosći njewotpowěda. Tachantstwo hy so dyrbjało zajmišćo wo tym wuprajić.

Durinkskaratarskastronaw Sakskej.

Wědźiwajcy pischeczinjenja sakskeho landbunda chce wjetšina ratarska strona (fischeczišansko-ratarska strona) wospjetnu liczbu kandidatow w sakskich wólbnych wokrjesach postajić. Wjednistwo tejele noweje strony wojerja, je je sa Kamjenicanka-Zwikowsko-Plawnisi wokrjeż ratarskeho sapósłanza kubleria Bauera sa swojeho kandidata postajiło. Bauer je zobustaw nětnišokojalneje fraktije w sakskim žejmje. Hač do poslednje hodźiny njeje wón nětnišonazionalnej stronje sakskeho žejma zdźělił, so je kandidatura durinskeje ratarskeje strony pschijał.

Dohladowański wubjerk němskeho sejma.

Minšli žejm ma dohladowański wubjerk, kotryž ma też sa cyły rozpuschczenja žejma prawo, knježerstwowe wukazy pohódźeć a je jim pschečinjowcć. Wutoru je dohladowański wubjerk wo namjezje nětnišeho šnutskowneho ministra dr. Kendella jednał, po kotrymž dyrbjale knježerstwa němskich krajow stojasć cželnyj. frontiskich wojowarjow sakasacj. W pohódźenju minister dr. Kendell swój namjet sakitacej prasche. Se swojej rěcju pak wulke pschečiwnistwo šlusaši. Po dołhej debaze je skónčnje wjetše namjety zacžišnych. Wubjerk wo Kendellowej sakasni w njesławnym pohódźenju dale jedna.

Loebe wo kommunistiskej wólbnej agitaciji.

Dotalny president němskeho žejma Loebe we „Vorwärts“ wo swojich najhonjenjach pische, so sozialdemokratja pschečiwo blokej prawizynych stronow dże, kotrejž žu je powyschiche, njesamožitemu ludej dawki nałkadne, wobkedžerjow pschelutowale, dźelańki cząh podkschowale, pancrowany lichjak pschiwolile a chcędża swojask cželwjenych wuskich wojowarjow sakasacj. Loebe na to skorži, so kommunistojo wosebje w sozialdemokratiskich shromadźiznach pschečiwo sozialdemokratam agituja. Kommunistiski rěcžnik a kolonny žo do sozialdemokratiskich shromadźiznow wodźa. Tam swoju horliwosć rozwiwaja. Tu woni wuradny cżinja, tu je jich jenicžke wojownischčo. Do shromadźiznow zentrumskeje, němskokulowoje a demokratiskeje strony kommunistiscy rěcžnizy njekhodźa.

Wobšerjejšo podrobnosće w Pornhrišej chodźa wuhlowe placžišny powyschicj.

Dokelž je němske dźełowe ministerstwo rozrisaży wuradu za placžazy wuprajilo, je porheinsko-westfalski wuhlowy syndikat namjetnyl, so by so wuhlowa placžišna 1. meje 1928 powyschiła. Požedźenje němskostatneho wuhlowego zwjazka a němskostatneje wuhlowe rady budże 1. meje. Mjes tym budże so w syndikacje wuradźcj, wo cżim rozmu by so placžišna powyschicj dyrbjała.

Cżeji so i tym, so je tuna wuhla po nanjeczje wo 80 hač 85 pjenježkow powyschi. S jednorym powyschenjom placžišny pak znadź so położenje hischcże njewuprawi. Jeno budże so dale w mjenje wunoschnych podkopkach zaměstnjenych. Powěda so, so so nětkle 60 000 hórnikow mjenje hač pjećdźesat pschečej. Mjeno tež je, so budże towarstwo němskich železnizy dla podrożenja wuhla žadacj, so bychu so cłowniske tarify powyschiłe.

„Bremen“ hišće njemóże do Newyorka přileteć.

Po wčerawšnjich powěsćach je lětadło „Bremen“, z kotrymž žu Köhl, Hünefeld a Fitzmaurice nad Atlantiskim morjom z Europy do Ameriki pschelecżeli, na Greenly Islandze znowa do schodoty pschischło. Wuporjedźany podstawk je žo sajo złamak. Lětadłowe cżełko je z tym na lód padło a pschi tym je žo dotal jenož sejstrowana wobschidowa wala złamała. Tale schkoda so z cżełka na Greenly Islandze wuporjedźeć da. Pódla teho maja wobmyslenja, hač budże Bremen w St. Agnesy k lodej pschischtajcej móz, dokelž je lód hižo wothrejchnył. Nadmórski lětak Chamberlin je mjes tym do Murrey Baya pschischł, so by pschihład „Bremena“ wočzakył. Nadmórski lětak Lindbergh je pak do Newyorka pschischł, so by so pschi powitanju Bremenowych lětarjow wobdźělił.

Awstriski zwjazkowy kancler Seipel wo amerikanskim paktu přeciwo wójnje.

„Karlsbader Tageblatt“ je 23. haprleje rozrěcżenje je awstriskim kanclerom Seipłom pschinjesł, kotryž so w tu chwilu w Karlowych Warach lěkuje. Mjes druhim je dr. Seipel wo Kellogowym paktu pschečiwo wójnje wuprajił. Pschipóznawa dobru wolu Ameriki, khorn Europu sajo sa jednanje wutkmanicj, dwěluje pak na tym, so bychtaj prjedawschi a nětcżiscy amerikanscy namjet nětkajši wuspěch měloj. Europa njetrjebo žanych konferenzow, ale skutkowneje ponowy, jeli so hy so měła z nětcżischeje nuzy wuswobodźicz. Na praschenje za narodnostnymi mjenšinami dr. Seipel wotmolwi, so móże so rjez, so je rozsudzenje tehole praschenja hischcże połnje njedospołaje. Też president Maßaryk je so w žiwojim jutrownym posłužnje za praschenjom Łužiskich Serbow sabéral a połajał, so to žame stejischcżo kaž dr. Seipel sastupuje. Wjacy konferenzy, kotrejž hač dotal njejsu narodnostne praschenje rosrisałe, žu pak składnojej k powuczenju dale, so móże so tole praschenje jenož z prawdopscju a lubosću rozsudzicz, niż pak z prawnistimi formulemi a sakasanmi.

Poincarcowe wólbne dobyće.

Wólbne wunoschti žu nětkle hač do diweju kolonialneju wokrjeżow znate. Wuswolenych je hač dotal 182 zapółzanzow. S nich žo 9 k konserwatiwnym liczi, 20 k radikalnym sozialistam, 5 k republikanskim sozialistam, 15 k sozialistam, 77 k unijі republikanskich demokratow, 56 k *lewizynnym republikanam*. Wuskche wólby budża pschichodnu njedźelu w 488 wólbnych wokrjesach. Pschi wuskich wólbach budże wschо wot teho wotwisowacz, hač so sozialistojo, komunistojo a lewizynni nejschcżesnjo wo shromadnych kandidatach dojednaju. Jenož tajkemu dojednanju by možno było, wschelake z teho sajo wróżo dobyeż, schtož je po prěni wólbnym dżeń shubiło.

W politiskich kruhach pak so na tym dwěluje, so budże lewizynnym stronam mózno, shromadne kandidaturu dojednacz. Kommunistojo pak žo hač dotal sapowědzeli, so z druhimi stronami dorěcżeć. Jeli so bychu dale pschi tymle wobsankinjenju wostali, by so dyrbjało z wulkim dobyczom prawizynych a ljedźnych stronow liczeć. Wjeże bychu pschiwinjowarjo Poincarcoweje strony wulku wjetschinu dospili. Wočzakuje so 320 mandatow za ljedźne a prawizyne strony. 170 mandatow za radikalnych sozialistow a republikanskich sozialistow, 96 sozialistow, 16 komunistow a 16 najswonkownischeje prawizy.

Jendźelske nowiny wo francowskich wólbach.

Francowski ministerski pschedsyhda Poincare sympathije w jendźelskich nowinach wuzije. Jeho wólbny wuspěch je žo wočzakał a powschitkowje žu je jeho też nadźijeli. „Poincare“, pische „Daily Mail“, žyłun Francowskeje wospjetnjenja a to wosnamjenja měr za Europu. Se hłabej a rozpjerschenej Francowskej w rukach lubych sentimentalnych hychu je njepschecżelsko měrna we wschich dźelach świeta skhrobiłi. Tohodła dyrbi je Poincarejej a francowskemu ludej swojo pschecż, so budże muż tajkeho kharaktera a throbłosće dale w Parizu knježeć.

Jendźelske statne finanzy.

Jendźelski finanzny minister je schwórk w delnim žejmje wo statnych finanzach rosprawił. Sandźene lěto je žo statny dołh, kotryž 7 554 000 puntow (151 miljardow hriwnowż wuczinjesche, wo 27 miljonow puntow (54 miljonow hriwnow) pomjeńschił.

Psched italsko-turkowskim paktom njenadpadnjenja.

Kaž žo z Angory powě, je w Angorje pschebywazy italski pósłanz Orini-Baroni hižo někotre rozrěcżenja se swonkownym ministrom měł. Pschi tym je žo pjecża we wobsankinjenju pakta njenadpadnjenja mjes woběmaj krajomaj jednało.

Zatrašna katastroła zemjerzenja na Balkanje.

Wožebity dopisowar Athenskich nowin „Ethnos“ pische, so je so w Korincże 2500 wobydlerjow njewobydlomnych sczinilo. Korinth a Sesina załoschtej wobras poskiczenjeja. Liczba woporow by wjesoka była, hdy njebudźiscze wobydlerstwo z prěnimi žłabschinni podsemnimi storkanti warnowane se swojich bydłow cżeko. Mjeńo so pohrjebnischczin runa. Na drohach wschudże rozpadanki sażpnjenych thežow leża. Sćmjertna cżisćina hnjeji, a mjes rosmaitnami khežow zenatliwe wobnoży każ jehrjenja krocże. **Wjetše pjekanje w mječze žu so wuzwoliło, tak so hłob wudrži.** S Athena je žo 20 000 kilogrammow khleba jako prěnja pomoc pósłała. Wjetschi dźeł wobydlerstwa pod holym njebjom leha.

Finanzny minister je hižo kredit 5 miljonow drachmow za pomoczne skutkowanje pschihotował. Grichiske knježerstwo je z pomocu Cżerwjenego khżża a wulkich **dobrowolnych** jednoczenjow wulke pomocne dź... pjedo, tola dla wulkeho wobsaha njeshoja wono nje... hjes lwarjeje pomocu ani najwjetschej nuzy n... cż. Jendźelska wójska łódź „Porthshire“ je ... z zbožu a pomocnymi wěsami do Grichiskeje wotjeła... ju saniczak ja njej pojedże. Amerikanske Athenjske pó... jiwo je sa stajenjerja do kraja jemjerzenja pósłało, so by na mječzje jamym pschepytał, kak daloko je amerikanska pomoc nuzna.

*

Seismografiski wustaw w Athenje praji, so je je wot léta 1918 **w krajach ljedźo-cżemischeho mor'a přeroda jemjerzenja sapczała.** Sa jemjerzenjom w Smyrnje je jemjerzenje w Bolkharjeci, Sesinnyn, Tatrje a Korinthu ljedowało. Tele jemjerzenja žu z tym nastałe, so žu so pschi jemjerzenju šnutska jenje wulke sażpnjenja stałe, i cżinjż je žo šnutska jenje runowaha postorzežła. Nětko so runowaha wobnowja, i cżinjż na wschelakich městnach Balkana jemjerzenja nastawaju.

*

Grichiscy ministrojo, kotiż běchu do Korinthskeje krajiny jemjerzenja puczowali, zu žo do Athena wrócżili. Po dotalnym wobliczenju schkoda w Korinthu a wokolnosći nětkle 600 miljonow drachmow wuczinje. Hischcże stejaze murje thežow dyrbja so dla stracha sażpnjenja potorhacz. Hač so Korinth znowa nattwari, je hischcże njewěste, wobydlerstwo je ż hromadami z Korinthu wuczahło a žo w Athenje a w druhich grichiskich městach zahholiło. Ratarjo we wokolnosći Korintha zu dale na polach żiwi.

*

W jenej wjsy pola Korintha je jemja w dołhosći 300 metrow rospukła a z rospuklinu je cżorna wodicżina žołi. Też w starym Korinthu je žo wulka schkoda nacżinika. We starožitnym mjesću je žo hławna postawa maleje muły rospukła, mjes tym so je hdowa „Rómskeho wojaka“ na jemju padła a žo wobschkodźiła.

Generalny agent Steeg po Marokkowskej puczuje.

Marokkowski generalny agent Steeg w tu chwili po kraju prjedawschich sbožatskich pschahow puczuje. Franzowske nowiny pischu, so Steegа wschudże „enthusiastiscy“ witaju a jemu na puć róże zeželu. W Tannatu je Steeg psched tyzhanami domorodnych rěcż měł, w kotrejž praji, so macżerska Franzowska nětr lubuje a so je sbožatarjam wdała, hdyż jim swóluriwi byli, w mérje swoje dźełko hladacz.

„Allah“ (Bóh), generalny resident swoju rěcż skónczi, „je chżył, so wubjerne žně pschedstoja. Mój kraj budże ja tym hladacz, so Wam nichtó płody Woschcyu rukі njeruhi. Wón budże so też wo Waschu throwosć staracz, pschetoż w tymle wokomiku njesmaje druheho njepschecżela dyšli khorosće.

Japanska w Chinje zakroć

Japanski pschi regiment z diwizije Kumamoto 23. haprleje nahle do chinskeho pschimórskeho mjesta Tsing-

kališa wotpósłał. Tole nahe wotpósłanje zyłeho regimenta w połnym wójskim wobronjenju, s maschinskimi tšelbami, mjetanskimi minami, płunowymi maskami a wšěm wójskim pschistuschkom, s čimž so detalne japanske wójsko w Chinje thěrno potrjebni, je z dopokazom, so Japanska je starosćeni na rosliwe wójnske podawkow w Chinje pschidaje. Tola so też mjenjene njeschatuje, so su pschi pósłanju telko wojakow też finanzkowopolitiske pschičiny wjesće wulku rólu hrale. W prěnim rjedze wotchad dyrbi tole wójsko japanskich sabjerjerjow w Schantungskej schtiaci. Niedźiwajmy na to, so so wotpósłanje wójskowcho potrjebnjenja z dosćeńkinjenym rospomnjenje, wuznaja so sdobom bojosć, so by mohło mjes pósłanowanym dobrjeńkim połodnjichim wójskom a japanskim wójskom k sraženju dóńć.

Rozsudźaca bitwa w Chinje.

Po powšěchnych z hlowneho kwartéra połodnjicheho wójska je so 20 kilometrow psched Tsinanfuom wosudźaca bitwa sapoczała. Połnózne wójsko so pječa k dalschemu zesanju hotuje.

Po druhej powěsći, kotraž je do Londona doschła, je so pósłanje połodnjicheho wójska sakładało. Sbite Sunczuanfangowe wójsko je so je Czanfuntczanotowym wójskom jednowolo, kotrež ma wobtwjerdźene stejšćicho k połodnju Tajana. Powěsć, so je połnózne wójsko Paminsu zhubiło, so saprěwa. Połnózne wójsko nětkole w zdalenosći nětcholetych mil wot Czante sleji a w rauschim dźelu Schantschskeje prowinzy postupuje.

Američenjo w Chinje wo pomoc wołaju.

Kujeżerstwo Sjednoćenych statow połnózneje Ameriki je telegram wot swojeho konsula w Czinu, Webera, dostało, w kotrymž so žada, so by so hnydom amerikanska wójnska łódź do Czinu pósłała. W telegramje so praji, so so namakanje wyschnjenje dla pschedstejaceho rospadnjenja połnózneho wójska boja, so rubježne bandy Czinu wobstaja.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu 25. jutrownika.

Marka, scénika — skitanstwo swj. Jozefa.

* 1683 Jakub Anton Kilian z Philianź w Kulowje, kiž 21. měrca 1759 jako senior Budyskeho tachantskeho zenerć, Studowaše w Zahanje, Wolomneu a Kłomotowje. We Wolomneu dosta też měšnisku s[illegible]ru a powoła so 1708 do Budyšina, hdźež jako k[illegible] a farař serbskeje[illegible]rkwje skutkowaše a pozd[illegible]wobsłužby nadawk dosta, w Zdźerze Bože służby w[illegible]. Wuda w lěće 1735 knihu za prěnju šulsku w[illegible] běše dobry přeco Swětlika, kiž jemu w lěće 1741 swój rukopisny pr[illegible]k Nowcho Zakonja dari. Na słowarsku Swětlika je najskerje sobu dźěłał. Też sam je wobsko zběrki zawostajił, kiž so na tachantskej knihowni khowaja. Jako běše Swětlik na Budyskim tachantstwje nowa prachendu „Agoniae Christi“ založił, rěda jej 2000 tolerjow. Po zdaću běše zamołty knjez, přetuž mjeješe wotpohlad za serbsku Łužicu ze swojim zamóženjom wyšše šulu pod wjednistwom pianistowe założić. Bohužel so to stało njeje! Jakub Anton Kilian by sebi z tym njesmjertnu zasłužbu dołoł.

1691 zeńdże so w Budyšinje komisija k wudaću evangelskich perikopowych knihow. Do njeje słušachu farar[illegible]ž Cuderiy z Łaza, Krygař z Minakała, Matej z Kholma a Radca z Budyšina.

18[illegible] prynjesena Mathilda přija protektorat serbskeje wustajeńcy w Drježdźanach.

Dźeń swj. Marka.

Dźensa 25. haprleje je dźeń hłojateho sćenika Marka. Wo nim so powě, so běše wón na puczowanju pschez Aquileu a schtomy maja hižo na sćeni sćěn. Lopjeschka dobywaja so s polnich pupkow. Wischniny chodźo jakšći. Zyła Boża stwórba žiwa womkodźenje. Ptačata sanoschuja dźakne thěrlusche k częsći swojeho stworjeńca. W hatach a łužach žahy rjechtaja. Wo dnjo s łuzow stupa schumjo synčatny spěw kunkawow. Po naschim měnjenju rjany naležni cžas też dale wobkwitowany. Nad hrjedźnej Europu, daloko k ranju šahajo, je so zyma wyschina wutworiła. Wona wobara pschikhadźi pschez Jendźelski leżaceje nižiny. W połnózney Ameriży je tohorunja rjany czopły naležny cžas zakupił. Tuchiwiłu nam zyłne smjerki njełroža. Nad sobotnym morjom pschezo hischcze wyschina leži. Pola kupy Island je hrje so nowa wyschina jewiła. Najskerje swój pucz k nam nastupi a so je nad naschich stronach leżaceje wyschinu sjednoći a ju wjesće rjeschyli. Schkleiza pokazuje dale na wobstajne wjedro. — Julius Schtworik skhadża žłonczko 4,42 hodź. a khowa so po 7,15 hodź. Mjesacz skhadża dop. 9,36 hodź. a khowa so po połnocy 1,55 hodź.

— **Skoro k wěrje njepodobna** sda so nam być powěsć, kotruž je wjazorych stron ertnje a pjatnje dóstawamy. W Bukezach maja wuczerja, wěsteho k. Kleeberga. Tón je po rodze Němc z Drježdźan. Po Bukezańskej wokolinje so powěda, so je schulske ministerstwo jeho na sjedn. 2. meje do Drježdźan pschesrobiło, so by wo „Serbskich schulskich praschenjach“ rospravu podał. Na wěrnosći tutoje powěsće jate dwaćiwa. Knjes Kleeberg nis žłowczka serbšćiny njerozumi a je hakle 26 lět staty. Bukezańska schula je jeho prěnje wotczelne městno. Nascha schulska wyschnosć na wjesće runje na tutom polu nashonitschiše a tohodla kompetentnische wosoby k ruzy hacž tajcheho mlodušchkeho i wulkeho města pokhadźaseho wuczerja. Nětcho pak dyrbi tola na tutej powěsći wěrno być. Wěmy, so nascha salka schulska wyschnosć sprawnu wolu jewi serbske žadanja, najmjenje serbsku wuczbu, nawoljowje rjadowacz. Na nami Serbami je, s měrnym a rozumnym rospomnjanjom tajcheho ważneho samera nascheje salkheje schulskeje wyschnosće sobu pschinoschowacz k wschě stronam spokojazemu rosrisanju. K tomu pak słuschcza wjesće nascheje nashonitej serbskeje wuczerja, pschedewschém tak w rjeka a wjelestronska korporazija, kaž na pschikład nasche „Sjednoczenstwo serbskich wuczerjow“. Množo, kaž wyschcsi wuczerjej kk. Hantzka a Kral a druzy, maja runje telko dowěry knjezerstwu kaž swojeho serbskeho ludu.

— **Serbske towarstwo „Nadjija“ w Budyschinje** hodże so wječera wutoru wječor k swojej mježnjej schromadźiznje a spěwnej prusi w Serbskim Domje. Knjes pschedsyda Krjeczmar poda jako běsche schromadźenych, mjes nimi tež nascheju serbskeho wumjeza knjesa Měrczina Nowaka, powitał, krótki pschehlad wo trowanym sajěcže Sserbow na festiwal P. D. Ej we Prahy. Potom rozłoži wotmyslowy porjad ja žiwnym zjawjedżeń nascheje župy „J. A. Smoler“ w Hodźinu, kiž budże so tam blizschu njedźelu wotmětowacz a na kotrymž so wschitke towarstwa nascheje župy wobdźěla. Dale pokaza pschedsyda na Wschodnjowa[illegible]wowski sjězd, kiž budże kčežu 8. julija w Budestezach. Mjezachmy wjesele, so mjezachmy tři knjezny jako hosćinstwu do nascheho towarstwa pschińcz. Towarstwo dóńdże s pschecjelneje strony knihowny dar, schtož so w schromadźiznje s džakownymi słowami zjawi. To je pschikładowne, tak kóstanje towarstwo w cžaju knihownju. Jenohłósnje wobsamkuchu pschitomni, žeby pschichodnim póndźelu wječor wulczerej na hosć „Lubin“ je kusławuczepalenju. Cžas tak rjany ludowy nałoż. Skónczenje namołwi pschedsyda hosćinstwy k hałatemu wobdźělenju na kursu herbskich rejow, kiž so bliščicu sobotu wječor we 8 hodź. pod nawjedowanjom naschego hudźbnego mjichtra knjesa dir. Bjarnata Krawca w Serbskim Domje wotmě[illegible]. Po wotbyczu dnjownego porjada pschińsamknu so k schromadźiznje krótka spěwna pruha.

— **Jubilej měschczana.** Stara Budyska měschczanka knjeni Marja Amalija swud. pschekupzowa Hoffmannowa rodź. Kschiźanez, kotraž nětko w Drježdźanach - A. Reichstraße 22, II bydli, šmdźišche pjatk 20. haprleje žadny zjawjedżeń swojeho 90 lětneho měschczanskeho jubileja swjeczić. Jubilejskej měschczanzu z tuteje pschičiny knjes měschczanski dr. Förster w jeje bydlenju z pschepodaczom jubilejskeho cželeneho wopiłma a twěrkoweho postrowa jeje wótrowneho mjesta najwutrobnische swoje pschejeńcze.

— **Swérny zobudźělaczeř.** Samkarja knjesa Arnoscha Schottu, kiž 25 lět hjes pschetorhnjenja w R. Zimmermannez wokrowej dźěłarni dźěła, wječera na radniznje knjes měschczanosta dr. Förster z pschepodaczom měschczanskeho pschi póstnawanskeho wopiłma za jeho dołholětnju zwérnu zluzbu wuznamjenji a k jeho jubilejej zbožo pschejeńcži. Pschi pschepodaczu cžestneho wopiłma běsche knjes wobjedżer fabriki Curt Zimmermann pschitomny.

— **Kursus herbiich narodnych** rejow wotmě[illegible] so pschichodnu zoboru wječor we 8 hodź. w Jurši Serbskim Domu. Kóždy, kiž je dotalne kursy wopytał, wjesele[illegible] so pschińdże. Lubje witaju pak so tež tej, kiž maju sahu a lubosć, nawuknjeć prastare herbske narodne rejo a je potom njeju do schérichich knihow naschego domowniza Łužicy, zi wroczo, schtož bě jich storo zbłudźene, stare herbske wasche. Knjes direktar Bjarnat Krawc kurs nawjedowa, knjezna Měrauka Leschawiz i Drježdźan kurs[illegible] we wuwanju lohkorojumliwoje rozmuwje.

— **Wobhładowanje kobiow a wuzitajeneje hrěbzow we Budyšim płahowanišćim wokrjeżu** budże pjatk 27. haprleje dopołdnja we 9 hodź. w Hujarskej łahawnje. Motowane bu[illegible]a jene- a dwěčlenje hrěbzy, tři- a schtyrilětnje zamołwjene[illegible]ezhujene kobiły a žiwołny. K tomu pschińsamknje so w[illegible]ejenzu „Krónprynzu“ pschedwjedniski knjes krajneho towjeskeho mjichtra, też płahowanišće hrěbzy bo tam pschedwjedne. Płahowarjo su pruscheni, so bychu so też tu bohacze wobdźělili.

— **Swjatkowe dny za sunitskowne mišijonstwo** wotmě[illegible]wajcu so tuthwutnje w Drježdźanach. We jich wobłuku wotmě[illegible] pódźelu Satkle towarstwo k podpěranju pschišłušnistwa swojeju łětnju hłownu schromadźiznu, na kotrejž knjez dr. Bingrowa wo praschenjach muły na bydlenjach wótrjesche. K pschedwjedniskej pschińsamknju so rosmołwa, w kotrejž[illegible]

Marica a Hanica.

Roman.

10] (Pokračowanje.)

W tom wokomiku wocžinichu so thěžkne darje, złožowanik so jewi, za nimi maty knjes s cžemnowjazanymi wukami, kotrejž so kiwachu, to běle luby so błyschcžachu. Zónske na njeho wobkrocžichu kaž na schercenje, potom hladachu jena druhej do wocžow. Cžeta Angiolina dźěsche jemu napischcžo z naspěchcžeschim wobliczom:

„To tak je radość, luby baronc. My smy hižo nětko, wy dyrbiła tyla njeje njepschihódnjeczje. Holzy su we zahrodže, ale wotlamane tola troschku pola naš hodźo a powědajcze nam nětchto.“

Wot jenoje zónskeje khodźesche k druhej, kotcheschc kózdej rutku, pohlada pozměwajo na kóžda a mjeješche ja kózdu rěčne słowcžko. Cžeta Angiolina bě z pomocu horjeje wody šlytam cjała wobličednja ichnitke wotdobyła. Skutk běsche z nekotrych taicrjow pocjiwa hromadu, potom poda je je šmějwacym narodam wobliczu baronej Siebenteinej. Tón projeschc: „Nó, najmilosczinschcha baronka, je pak dźensa krasny dżeń! Odwj smy sem horje schol, njemožach so dźěsć wot napohlada. Pschcze sajo wotdźiwnju, kak khodźi so dalcko z Gollana delschladacz, hischcze dale hacž z Meraua, po jich dolinje Eyscha.“

Mjezy, njewinowaty błóž jtrowa tlinczejschc: „Hacž do Bozena?“ Zónske jcžahowachu tute wobliczja. Baron Siebenteinej pat njcchu so anj wotomik samplicz. Khwilku rozhladany so w tuthu:

„Bozen je jara krasne mjesnaczko. Za tym tam psched nekotrymi dnjemi nakle pobył.

Nekotre hladachu rozhjeni na so. Wón pak mažnu do wokna schcze[illegible]a: „Samcžeje, a lubujmy dżeń tym w Bozenje nawodnje. Sedmjo dwcžeschcze zyle kaž w Meranje nad sprawnymi so nad njesprawnymi. A Madelenke wjesele tym pli, ale płaczi njeskom kaž ta žiwjała na te błeschc. A pomyślicze žebi, moje knjenje, ja tym běh na rosbladnju Birgle dośeł. A tam tym nětchto naihontił! Pomyślicze jenoż, pinczniza je zyle dcicžko z kokjom na klin zónskeje wutinyła. Tych ludźi kotdekola widżecz! Tele schkodobluhstwo! Wby dyrbicże njemiljy wobjecz, najmilosczinschcha baronka, so su ludźo, kotrjż so wjesela, hdyż so druthim njezbože stanje. To cžłowjek uzoht pschi tom rjane studnje cžinicz! Tele wobliczja! Samjat so tym! Dozyła, ta žónska je so na zyzu hodźinu wotstalika, prjedy hacž su drasta wuczischena a wuhischena, mjes tym tom ja w restauraziji hodźał a tym na Bozen dele hladał i wokmom won, hdyż klonje žiwčeschc nad prawnymi a njesprawnymi, a tym žebi myślił: W Meranje wono runje tak žiwčeji nad sprawnymi kaž nad njesprawnymi.“

Wón hladaschc po rjadu na žónske, kiž nadobo we žiwojich wutrpródnjenych schalkach zbyli zekra hromadu schkrabachu.

Cžeta Angiolina wopraschca so pschi powschitkownem njeležeńju trochu mužena: „Seże-li mojeho muża hižo widżał? Za nyzku, tón je jara swjeżeli. Sstudż wy po njeho dóńdżecze. Wón dyrbjeschc jemu thwatiny list napiśaczc!“

Mlody baron so žmějeschc: „Za tym runje schtwórcz hodźiłi pola njeho wu sswje žedżał.“

Wón so wobrocži. Bjesodat sczehowachu nětko wocži ipohladuje za nim: durje běchu na pol wotewrjene. Tu setka so nekotrejžkuli saitrózane wocžko. Mlody cžłowjek tlamy: „Mój tymoj na prjedy cžakałoj, pschetcož njechchamoj horlivn bjeżadu pschetorhnjeć. Tola dowolcże, so do jahredy dóńdu, tam njeschjem žónske hischcze postrowił.“ —

Po napinanjach łażenja leżeschc horzeta dnja na mlodych ludźoch. Wutrpjachu žebi thžóńnische městna. Pod hadawnymi schtomami jahlyschcza so tu a tam žwélka drasta, tak so so zda, jako by jelcni hórjeże linki je žwětłymi blakami pozyta była. Wjacschi poruczník Königa dźesche je Jindřischka tak daleko do Merlinga so sabožal, so jemu hischcze dowoschowaze so smukli žmějazych hłozow k nimaj dołetowachu. W cžichim jezimu wósdy tich jahrowu[illegible] jako by ofizěr, tiž tak wulke pódła holczki kroczeschc, tlu[illegible] uschi so stal. Wón powědaschc wo swojim žiwjenju w bataillonje, wo službje, wuložowische, hdy mohł so j[illegible] manem stacj, a wschitko to tonule wjeżołemu muzej mała pschihlyczejche. Jindřischka so pschezo dale žmějeschc, kaž[illegible] jeho pschihpowmnjeuje cjinjeschc je wjeseje. Někto pschecze dże wot polka na žiwóju, pschihpomni j wěstym samplicze někajkeho muża, kiž bě so hacž k polnomarschalkowemu[illegible] nantej pschedobył, postawo dwórichko radżiczela so wumrei, někak pschihmujucho[illegible] k nim, tiž běsche pschcs zelezny krómu jemizanstwo dostał.

Jindřischka so žmějeschc:

„Ale žiwyschcze, schto dha powědaczc mi wo luthych hrozych ludźoch?“

„Hrabinka, schtó dha wam praji, so chzu wo sturych ludźoch rěczeć?“

„Wy pak tola wo nicžim drunhim njerečzicje! Smjaj so chzemoj!“

„Mi njeje k žmějcham.“

Wón stupi tak blizko k njej, so wona jeho dych sadże a njedźiwajcy jeje hołczje žwažiwosczje ujebe w blizkosć muża jeje pokmědk wjazy zyle pschicrodźinski.

„Wy jcze mila a wjeselca. To mi radosć cjini. Smuje tym so hižo pschcze, hdyż běch hischcze pachoł w Krems minsterje, pschedy hacž tym do Wina cžahnyli, a natom jako kadet a jako poruczník a jako wyschcsi poruczník. Smuje tym žiwoju radosć měł, hdyż bě schtó wjeseły. To bu mi tak na Wami lubi.“

Wón sbožny wobsć ruzy, jako by so jeje dólnuej dyhe. Tu pschindże na nju strach žónskeje. Wona stupi wo krocži wróczo. Wón ja njej, a nětko bu žwažilwa Jindřischka na jene dobo wažna a bojesche so po prawom. Wón pschimu ny ja jeje rukomaj. Wona dyrbjeschcze jej jemu pschcmowjasicj, pschetcož njemóżeschcze so jemu wjazy wuhibacz.

(Pokračowanje jcžehnje.)

...ej za jara gymperera małych rentierskow pschewocho hi... ...bore wobstejnosce tutych worschtow wobwdlejstwa wopi... ...mische.

— **Krajny swjask salskich samkarskich jenotow a podob...** **powolanjow** wotmeje lětuschi sjeźd samkarjow 23. a ...jatka w Dobrunje. Se sjerdom je je wjetscha samkar... ...wotmjenja sjednoczena.

S **Hodźija.** Krasne nakitnje wjedro je nam Bóh Knjez ...dźił a wdźeče też pschichodnu niedźelu naš tschewi, ...ož šwjećenu tu w naschim Hodźiju wulki šwjedźeń „Jan Arnošt Smolař“, jeźnoczazej wjcze šerb... ...wotstwa wokolo Budyschina. Wulka ličba towar... ...ju pschichwatać i khorłowjerc. Popoldnju wot 1—½3 ...ho towarschwa witaja, w 3 hodź. wulki šwjedźeński ...w 4 hodź. wopomnjeńšku šwjatoczność pschi rowje ...ho wótcžinja, pop. wot 5—½7 hodź. towarschna ...šwanka w Cigneerej hospjenzu. Wječor w 7 hodź. ...rbski koncert: spěwy, hodźba, džiwadło reje. — ...šomnimy hacž dotal so wulkim šwjedźenju šam... ...niedźela pak nak šandźe hischcze bóle pschchwatl. ...šnimy tohodla pschichodnu niedźelu 29. hapriele ... doma ale šwjećemy wot popoldnja hacž do wje... ...i naschimi lubymi serbskimi bratrami a hotrami ...wulkolmy šwjedźeń, wjeczerny koncert njesmě nich... ...ajić ale kóždy dyrbi jón wopytać, kiž we wokolinje ...Hodźijskej wohadze je i domom. Hodźij chce swojich ...šwjatodnjach widźeć w radośći a spomnjeću ...ijomni hosćenź i dalschich krcu a i naschemu prastare... ...ju budyschina pschiwitanych.

S **Kschiwoje Borschcze.** Sjawny puć i Khwaczij do ...schowa je dla nasypowanja na Kschiwoborschcjanskich ...ach wot 27. hapriele hacž do 1. meje t. l. sawrjeny. ...ja wobtłapd pokanje ke na Lutobeč a Delnjt Górku.

S **Wujezka** pola Pomorc. Sjawny puć i Wujezka do ...e dla mvarjenja wowruchow na Wujezkjanskich ho... ...ach 26. hacž do 29. hapriele t. l. sawrjeny. Jědny ...o pokanje ke na Mjeschizyh abo Tyschejcu.

S **Lejsa.** Niedźelu wječor pschi Schorjelske šu... ...bjowadło w tudomnym Paulikez hosćenzu hóstnu ...pschedstajena kostumowa hra „Njebiko-li šuboje“ ...a bohate pschihódnjace. Džiwadło běsche jara dreje ...ne. Njeschjanowanych ho reje, ke kotrymž hohujstar... ...tudomeho džiwadła šandźachu, sbérja boješi hisch... ...ejsne hodźinki we wjeselej šabawje.

S **Njeswačidła.** Sobotu wječor šedźe so tudomny ...ebjowny wotrjad dunischeho šwjatła k pschedusnischemu ...wjedżerej w Knježim hosćenzu, kiž běsche pak hlasbje ...ham. Sa pschchodnischerja běchu knjeza wjschischeho ...ischeho wdu dra. W. Dietricha i Thurandta dobuli, ...li je wot swojeho pschedchodnischeho zastkowanja we Lu... ...ach hady. Wón pschchodnischerjasche jo skotalčnje we ...ednym hospodarstwje a wo praschenjach pschewoja. ...ho zakładnje běše, to hyšchu po wuwiedy w ratarskim ...wnistwje, ale to hyšchu so potom schije. So je to mi... ...ho, dokaza pschchodnischer wosebje na mloju, kiż ho i sa... ...hownaj mojowymi pisami šmišli. Na konu wuna, so ...ho rozmowa wo hódnoscži wobčestwjenja kwas pschi ...ednjenju howjadow, wo nałožowanju ratarskich ma... ...ow, wo šilowach atd.

S **Wóspork.** We žiwotnim 6. šćěwnym pohrjebenju hodź... ...amkuchu měšćenzišch sastupjerjo jenoglóžnje, so ma ...awanje trěbnych materialijow a wuhadźenje hame pschc... ...hodź. wot firmje Warlchatej z hyjnej w Budyschinje, do... ...kelj je tuta firma hižom loni dźěl Dwórnischcowje dróhi ...Konjenjeni wuhadźala. Dale zabrachu ho sastupjerjo ...je słepschenjom sawinjenja wola Grozij kowarnje a wu... ...pratschu ho sahadnje pschcsědnai i wotbkanej nowej cżaru. ...Spytacz ma ho tež sawinjenje na napschcžiwnej stronje ...tak dołoko hacž je možno do dróhi šumnej, so by pomě... ...nje schéroka schcžeka nastala. Po wotmětym wobhladowa... ...nju wobsamknychu sastupjerjo jenoglóžnje, so mu po pschcd... ...Greßcz jeźownoscži na Dwórnischcjowej dróhi powo... ...schena pěškowa schcžeka załožicz. Schérokosez schcžeki na ...ho po dobrodźacu knjeza wjschischcho hamtskeho dróho... ...wesho mischtra Krebsa, kiž ma so hake šiłschcez, šo... ...žowacz. Sa wosy ma dróha 8 metrow schcroka byez. Wo ...šumjenju k temu trěbnje semje jednanja hischcze njeisu ...skónczene. Měšćenzišch sastupjerjo su hebi tohorunja ...Wódnu haju wobhladali, ja kotruž je twarjenje wón... ...zuchow wotmyslene, so bychu ho šwěsćili, na kaike wasch... ...wje ma ho šatz. S wumjeńdenjom tutcho twara su sa... ...šumjerjo pschesjedni. Schcžeczne njebsałatli wotwčzenja wo... ...na Jirjowej dróhi byrhja ho kiża wróżo stajicz, ...dokelž su dróhowe dźěła wjele nuznischo.

Z **Njebjelčic.** Wurjadne wuznamjenjenje dosta so knjezej wučerjej Janej Renarjej. Před krótkim mó... ...žośe spominaš na 25lětne skutkowanje we wučerskim zastojnstwje. Je při tej składnosći so molił wjeselić nad wšelakimi wopokazmami přikhilnosće a česćow... ...nosće ze strony přećelow, dźěći, staršich a šulskeho wokrjesa. Nětko je tež cyrkwinska wyšnosć jeho rje... ...nje wobdarila. Pónd̆elu 23. 4. wječor poda so wosadny knjez farař z cyrkwinskim předs. jićerstwom k njemu, zo by knjezej Renarjej přepodał pismo k. biskopa, w kotrymž bu jemu jako přihódnemu přikładnemu dźěła a skutkowanja w cyrkwi a za wosadu spožčeny staročesćomny titul „kantor“. Crjódka přiwuznych a přećelow bě so pola njeho zešła, zo bychu swědkowje byli swjatočnemu přepodaću liscžiny. Wuprajachu nowemu knjezej kantorej swoje zbožopřeća a zwostawachu potom hišće někotre hodźinki z nim a jeho swójbnymi we wjeselej ljubosadže. Na mnohe lěta.

S **Kamjenja.** Njedźelu je w naschim měšeze wore... ...žnikowy jubek pobył. Wón staja hebi w jenym hosćenzu jěsće a napoje a jako běsche so nastpeźił, so njeliče šlubi. We ...šantkowym hosćenzu je wón tež hišćeze pjenjenka wo 7 hr. ...fejbał. Wón hebi pjenjesy poźeži a wudawaše, so po ...šwój auto do wuporjedźerjuje bźe. Powědaše, so ma 100-... ...hriwnowsku papjeru pschi sebi, kotruż pak njemóże wu... ...měnicz, pjenjesy hnydom wróći tak rucże kaj sahospschiłdże. ...Jedał pak bě so šłubił.

* S **Bisfowiz** pola Kamjenza. Sawostajena wudowa ...skalarja N. ki běsche njedawno pola Lěptarjez šmertnje hjes... ...žoszkił, je hebi w cżežkich mysłkach žiwjenje wzała. Njedźelu rano ju morwu i wjesnjeje rěši wuczakanychu.

S **Halschtrowa.** Ralche městacžko běsche dotal na tym, ...o chžyšche hebi lětsa rjany domjsnikli šwjedźeń wuskotowacz. ...S teho pak nětko nicko njebudże. W posedźenju naschcje... ...měcjanskeje rady šandźenu wutoru wobsamknu šo po tkětro... ...rošhorjenym wuradowanju wo twarjenju wodowoda, so ma ...šo domjsnikli šwjedźeń na lěto 1929 pschepołožicz.

S **Kulowa.** Pjatk 27. hapriele swjećeše tudomny sedłarski mišter Hendrich Kobale ze swojej mandźel... ...skej Marju rodź. Schüchee slěborny kwas.

S **Dyrbacha.** Słoty kwas šwjećeschcje šandźenu nje... ...dźelu tudomny khěžeř Handrij Schewczik ze swojej man... ...dźelskej Rosinu rodź. Rokeź. Jubilarej, kotrajž stej hišćeze ...štrowaj a cżilaj, šwjećeschtaj swój słoty mandźelski jubilej ...wobdaraj wot swojich šwójbnych a pschećelow.

S **Wětšje Wody.** Cżěšće njeschoże i motorskim ko... ...lom sta šo tu njedźelu w nozy. Sčym rěžnikeho mischtra ...N. i Mužakowa njewobkedźbowanje doješ jara warno... ...wałku šwězu tudomnych kanalizacžišch dźěłow, wujšleze ...hebi, so jemu kołoježiny napschcžicz pschichźe. Wón wu... ...jźe na pratwo a jazdże je šwojej luźeznu do 6 metrow ...hłubokeho kanalizacžišch šachta. Motorowy kołesat je ...lohkimi wobschkodženjemi wotešnje. Knjeźna pak bu zuły ...kuch dale cżišnjena a hebi obwjaj rahu šama. Knjez dr. ...Mürkšter, kiż šranjenymaj pschnju pomoz pschinješe, da ...jeju je šwojim autom do Mužakowskeje khorowanje dó... ...wjesć.

S **Džewina.** Na šandźenu njedźelu běsche pschcna... ...jeźe tudomneje gmejnšteje hońtwy wobjazne. Sa hońtwu, ...kotraž je 1300 jutrow wulka, šandźichu šajinzy 800, 810 a 830 hriwnow.

Z Łužicy

* S **Kumwalda.** W nozy wot pjatka na šobotu je w tudomnej zyrkwi paduch pobył. Wokna wošbiwschi je do Božeho domu šalěł a tam woporne kaschczitki rošpacził. Jenu pak nasjerje wjele pjenjes do rukow pało njeje, dokelž su kaschczitki hakle psched krótkim cżasom próhjenje. Dotal pak sa paduchom hišćeze žaneho šlěda njemaja.

Zajězd Serbow do Prahi

na wulku ratařsku wustajeńcu 16., 17. a 18. meje 1928.

Hakle před krótkim pobuchu Serbja w złotej Prazy. A hižo zaso je móżnota, zhromadnje do bratrowskeho kraja jěć. Tutón zajězd zarjaduje Zwjazk Serbskeho Ratařskeho Dorosta. Přez zwiski z wulkim zwjazkom słowjanskeje ratařskeje młodźiny a wosebje bratrowskeho zwjazka čěskosłowaskeho su so nam jara wulke lěpšiny dałe, tak zo je za jara tuni pjenjez móżnota data, złotu Prahu sebi wobhladać. W měsacu meji so wotmeje w Prazy **hohrska ratařska wustajeńca** cyłeho ratařstwa čěskosłowakskeje republiki. Dale so tam w dnjach 16., 17. a 18. **meje** wotmeje **předstajenje kultury a wašnjow wšitkich słowjanskich narodow.** Dale wulke swjatočnosće čěskosłowakskeho naroda: Wulki swjedźeński čah přez Prahu, wulke hołdowanje wosebitym knjezam, kiž maju wulke zasłužby za čěske ratařstwo, wulke jěchanske turnéry (na 1700 jěcharjow) ratařskeje młodźiny a wjele druhcho hišće.

Tuž ty, luby ratařski młodźenco, **ty** ratařska knjeźna, wy hospodarjo na burskim kuble, wy burja a ratarjo, wy lubi Serbja ze wšěch stronow Łužicy, was wšitkich wutrobnje prosymy: **Jědźće sobu do Prahi.** Nadźijomnje nam Bóh lubý Knjez poda bórzy rjane wjedro, tak zo je naše dźěło na polach hač do toho časa dokonjane. Běrny ako nepje zeadźamy, runklicu wosyjemy, tak zo móże w tych dnjach ratař rjec: „Sym tak daloko hotowy, nětko móżu sebi też za tutón tuni pjenjez Prahu a z tym ratařsku wustajeńcu wobhladać, z toho mam też swój wužitk!“ Tak lubi Serbja, žónsko abo muzsko splaha, wuźće tutu składnosć a wobdźělće so na **zajězdze Serbow do Prahi w meji 1928.**

Program: Wotjězd z Budyšina 15. meje popoldnju domejjězba z Prahi 18. meje před wječorom. Płaćizna jězby z Budyšina do Prahi a wróco a 3 razy nóclěh 15 hr. Za jědź ma so kóždy sam postarać. Jeli so přeje, móże so zhromadnje jěść. Hłowny zarjadowarje: Jan Guda, per Adr. Johann Gude, Grubschütz b. Bautzen, Pawoł Smola, p. Adr. Paul Schmole, Storcha b. Prischewitz, Jakub Lipič, p. Adr. Jakob Lippitsch, Höflein, Post Rückelwitz (Kamenz i. Sa.). Tuči luźeja zběraja zamołwjenja za zajězd do Prahi. Posledni dźeń zamołwjenja: 30. hapriele 1928. Při zamołwjenju maja so informacije kóždeho wobdźělnika za zhromadny pas podać a to: Vor- und Zuname, Beruf, Wohnort, Tag, Jahr der Geburt und Geburtsort, Staatsangehörigkeit. Dale ma so při zamołwjenju haydom 5 hr. napłaćić, dalše 10 hr. so při wotjězdze z Budyšina zapłaća. Wšć dalše powěsće w „Powěstniku“ Serbskich Nowin a Kat. Pósła wozjewja.

Tuž, luby Serbja, stari a młodźi, wuźće tutu tunju składnosć a wobdźělće so na zajězdze **Zwjazka Serbskeho Ratařskeho Dorosta do złoteje Prahi.**

Předsydstwo Zwj. Serb. Rat. Dorosta.

Hospodarski rozhlad.

Sčrjedu 25. hapriele 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1776	100 pólsk. złotych	46,80
1 wjelki punt	20,393	100 čěskosł. krónow	12,378
100 šwic. frankow	80,51	100 franc. frankow	16,445

Barlinska burza je jasno w najžiwischim wikowanju. Lětsa cyłkom wčzera šnowa harje šijachu. Rjanake žiwe ...bjeli wili i dołhsymi a rentowacymi lisćinami pschi ...rowych kupach.

Na prodalkowych wikach njebě pschc wulki wobrot. ...Jenak widźeczu zeznuać wo 20 pj. drožscho pschedawachu. ...Dorbe druhim žito pschi dotalnych płacžinach šawostachu. ...Wčzera płaczejsche zentnar

w Barlinje

pschenicy 13,60—13,75 hr., rožki 14,25 hr. ...hacž 14,35 hr., jecżmjenja nałžnjcho 12,70 ...hacž 14,50 hr. Sa wowsu žaneje płaczijny ...njeznapischachu.

W termijnowym wikowanju:

...a meju: pschenicy 14,80—14,15 hr., rožki 14,80—14,75 hr., wowsa 13,60—13,50 ...hriwnow,

...a julij: pschenicy 14,62½—14,55 hr., rožki 13,67½—13,60 hr., wowsa 13,50 hriwnow,

...e september: pschenicy 13,62½ hr., rožki 12,50—12,45 hr., wowsa 11,12½ hriwnow.

Pschisstajacz pytaja:

Kamschcha, Nowych w Tyjebnicy. — Krawa w Mu... ...kowje. — Schönberger w Delnich Prußach.

Tamkaschcha, Lóbel w Mužakowje.

Hotja do domu, Rónischowa w Wětšej Wodźe, Zentralna ...hospjezownja. — Hamkownja w Sagorjcu pola Lu... ...bja. — Popella w Kulowje. — Frankez młokarnja ...e Židowje. — Jicżnikowa w Budyschinje, Jurjowa ...haja 12a a Bórkim 91.

Hotowy, Meyer we Lutach, Dionisa haja 49.

Twaržnik, Johna w Budyschinje, Dwórnischczowa haja ...ischo 5a.

Na pschedań.

Krawa wyšokoluježcina, młoda, w Nowoschczach, cžo. 11.

Wjelbłud 11 we Lutczanach 12.

Jeja i nahadźowanju, Rhodelandšy, Bjenada w Wě... ...ježach. — Jeja, italske, Jank w Budyschinje, Tže... ...laška dr. 42. — Jeja, indiske kacże, w Budyschi... ...nje, Uferweg 31.

Běrny kupjenik, Pešchka w Kanczach pola Semitz.

Běrny, knježi dwór w Dažinku.

Wós rómski, Lehmann w Wikowizach, Goldbacher Weg.

„ dźěczaju w Budyschinje na Siemensowej haju ...ischło 41 na prawo. — Hankenowa haja 11 na ...na lěwo. — Kłóžerka haja 1811 na lěwo.

Krawa młoda, hołua, podhołowa, w Wikowizach w hos... ...ežencu „Schleichtli dwór“.

Konja krjuno a kóžło, Wühnan we Lawoczizach.

Wyražata w Wětej Horje 11.

Cżišata a kaczate w Horšku, Teschitzki mlyn.

Kolo watarske, Matuła w Chrósnach.

Soudnišnja na pschedawdžowanje

w **Kamjenzu** dop. w 9 hodź. w zastrnach, komorny dwor ...nischinskich rjeschow: Lodźiny kamor, połzy, klamarske ...bido, taftaty wós, kuchinski kamor, 9 parow słow a ...12 trjenjow, 10 rubow, 2200 cżigarow, bjież, wobrazy, ...pjenježny kamor, motor, jeja, pumpi khabat, 4 žo... ...thołowow, 12 trjenjow, 12 twjelkow, muzaze a dźe... ...cżaze kolo, koła, šinchatli, kredencza, wuhotowanje ke... ...hańnje,

w **Lubiju** dop. w 10 hodź. na šandźenuje: meble, tworo... ...wy kamor, klawěr, harmonium, jednjeje maschini.

Skrowe depeše.

Produktowe wili w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.: Po wukrajnych witach so složnjo, žitne płaczijny znowa powyschichu.

Dop. 3/12 hodź.: Rožka je bóle pschcjizy w płaczijnje ...ztruczena.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolljowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaczizny po złotej hriwnje.

	24. 4	23. 4.		24. 4	23. 4.
pschenica	272-275	269-271	bury	23-24,00	23-24,00
rožka	285-287	285-287	weika	24-26,00	24-26,00
nal. jecżmjeń	254-290	254-290	modre lupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jecżmjeń	—	—	žolte lupiny	15-15,80	15-15,80
wowsa	261-267	261-267	zerdelka	—	—
kukurica	239-243	239-243	raps. wosnik	19,60	19,60
pšeńc mučka	34-37,25	33-36,75	lany wosnik	24,30	24,30
rżana mučka	38-40,00	38-40,00	poch. melasa	—	—
pš. wotruby	18,00	18,60	bérnj. krmski	27-27,50	27-27,50
rżane „	18,25	18,25	syno, 50 kg	2,90-2,90	2,80-2,80
lane symjo	—	—	rżana słoma	0,95-1,15	0,95-1,25
raps	—	—	pšeńc. „	0,95-1,15	0,95-1,10
hrošch	37-39,60	36-39,60	wowsna „	0,80-1,00	0,80-1,00
pschenki	24-24,50	24-24,50	jeczna „	0,80-1,00	0,80-1,00

S **Halschtrowa.** Ralche městacžko běsche dotal na tym, ...o chžyšche hebi lětsa rjany domjsnikli šwjedźeń wuskotowacz. ...S teho pak nětko nicko njebudże. W posedźenju naschcje... ...měcjanskeje rady šandźenu wutoru wobsamknu šo po tkětro... ...rošhorjenym wuradowanju wo twarjenju wodowoda, so ma ...šo domjsnikli šwjedźeń na lěto 1929 pschcpołožicz.

S **Kulowa.** Pjatk 27. hapriele swjećeše tudomny sedłarski mišter Hendrich Kobale ze swojej mandźel... ...skej Marju rodź. Schüchee slěborny kwas.

S **Dyrbacha.** Słoty kwas šwjećeschcje šandźenu nje... ...dźelu tudomny khěžeř Handrij Schewczik ze swojej man... ...dźelskej Rosinu rodź. Rokeź. Jubilarej, kotrajž stej hišćeze ...štrowaj a cżilaj, šwjećeschtaj swój słoty mandźelski jubilej ...wobdaraj wot swojich šwójbnych a pschećelow.

S **Wětšje Wody.** Cżěšće njeschoże i motorskim ko... ...lom sta šo tu njedźelu w nozy. Sčym rěžnikeho mischtra ...N. i Mužakowa njewobkedźbowanje doješ jara warno... ...wałku šwězu tudomnych kanalizacžišch dźěłow, wujšleze ...hebi, so jemu kołoježiny napschcžicz pschichźe. Wón wu... ...jźe na pratwo a jazdże je šwojej luźeznu do 6 metrow ...hłubokeho kanalizacžišch šachta. Motorowy kołesat je ...lohkimi wobschkodženjemi wotešnje. Knjeźna pak bu zuły ...kuch dale cżišnjena a hebi obwjaj rahu šama. Knjez dr. ...Mürkšter, kiż šranjenymaj pschnju pomoz pschinješe, da ...jeju je šwojim autom do Mužakowskeje khorowanje dó... ...wjesć.

S **Džewina.** Na šandźenu njedźelu běsche pschcna... ...jeźe tudomneje gmejnšteje hońtwy wobjazne. Sa hońtwu, ...kotraž je 1300 jutrow wulka, šandźichu šajinzy 800, 810 a 830 hriwnow.

Z Łužicy

* S **Kumwalda.** W nozy wot pjatka na šobotu je w tudomnej zyrkwi paduch pobył. Wokna wošbiwschi je do Božeho domu šalěł a tam woporne kaschczitki rošpacził. Jenu pak nasjerje wjele pjenjes do rukow pało njeje, dokelž su kaschczitki hakle psched krótkim cżasom próhjenje. Dotal pak sa paduchom hišćeze žaneho šlěda njemaja.

Zajězd Serbow do Prahi

na wulku ratařsku wustajeńcu 16., 17. a 18. meje 1928.

Hakle před krótkim pobuchu Serbja w złotej Prazy. A hižo zaso je móżnota, zhromadnje do bratrowskeho kraja jěć. Tutón zajězd zarjaduje Zwjazk Serbskeho Ratařskeho Dorosta. Přez zwiski z wulkim zwjazkom słowjanskeje ratařskeje młodźiny a wosebje bratrowskeho zwjazka čěskosłowaskeho su so nam jara wulke lěpšiny dałe, tak zo je za jara tuni pjenjez móżnota data, złotu Prahu sebi wobhladać. W měsacu meji so wotmeje w Prazy **hohrska ratařska wustajeńca** cyłeho ratařstwa čěskosłowakskeje republiki. Dale so tam w dnjach 16., 17. a 18. **meje** wotmeje **předstajenje kultury a wašnjow wšitkich słowjanskich narodow.** Dale wulke swjatočnosće čěskosłowakskeho naroda: Wulki swjedźeński čah přez Prahu, wulke hołdowanje wosebitym knjezam, kiž maju wulke zasłužby za čěske ratařstwo, wulke jěchanske turnéry (na 1700 jěcharjow) ratařskeje młodźiny a wjele druhcho hišće.

Tuž ty, luby ratařski młodźenco, **ty** ratařska knjeźna, wy hospodarjo na burskim kuble, wy burja a ratarjo, wy lubi Serbja ze wšěch stronow Łužicy, was wšitkich wutrobnje prosymy: **Jědźće sobu do Prahi.** Nadźijomnje nam Bóh lubý Knjez poda bórzy rjane wjedro, tak zo je naše dźěło na polach hač do toho časa dokonjane. Běrny ako nepje zeadźamy, runklicu wosyjemy, tak zo móże w tych dnjach ratař rjec: „Sym tak daloko hotowy, nětko móżu sebi też za tutón tuni pjenjez Prahu a z tym ratařsku wustajeńcu wobhladać, z toho mam też swój wužitk!“ Tak lubi Serbja, žónsko abo muzsko splaha, wuźće tutu składnosć a wobdźělće so na **zajězdze Serbow do Prahi w meji 1928.**

Program: Wotjězd z Budyšina 15. meje popoldnju domejjězba z Prahi 18. meje před wječorom. Płaćizna jězby z Budyšina do Prahi a wróco a 3 razy nóclěh 15 hr. Za jědź ma so kóždy sam postarać. Jeli so přeje, móże so zhromadnje jěść. Hłowny zarjadowarje: Jan Guda, per Adr. Johann Gude, Grubschütz b. Bautzen, Pawoł Smola, p. Adr. Paul Schmole, Storcha b. Prischewitz, Jakub Lipič, p. Adr. Jakob Lippitsch, Höflein, Post Rückelwitz (Kamenz i. Sa.). Tuči luźeja zběraja zamołwjenja za zajězd do Prahi. Posledni dźeń zamołwjenja: 30. hapriele 1928. Při zamołwjenju maja so informacije kóždeho wobdźělnika za zhromadny pas podać a to: Vor- und Zuname, Beruf, Wohnort, Tag, Jahr der Geburt und Geburtsort, Staatsangehörigkeit. Dale ma so při zamołwjenju haydom 5 hr. napłaćić, dalše 10 hr. so při wotjězdze z Budyšina zapłaća. Wšć dalše powěsće w „Powěstniku“ Serbskich Nowin a Kat. Pósła wozjewja.

Tuž, luby Serbja, stari a młodźi, wuźće tutu tunju składnosć a wobdźělće so na zajězdze **Zwjazka Serbskeho Ratařskeho Dorosta do złoteje Prahi.**

Předsydstwo Zwj. Serb. Rat. Dorosta.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schtrowe powěsći wo wjedrje ja jutšischi schtwórk:** Rjenic, hudho a wo dujo cżopło. W Jendźelšiej trochu schc... ...rjate, ale mile wjedro.

W Queenslandze w Awstralskej su bo daloke strony bliżo Rockhamptona powodźite. 5 wosyobow je so lepiło. 150 bě z hnilkej wodu wobdaloch, tola mózachu jich wulkho ...wacz.

*

W blišeschej schpanskeho pschimórskeho města Pajanse je so schpanšti wiši rybaršt cżołm wo štaku rosrajł a je hnjłkom połepił. S 10 muži hnjeze wobhadli je so 7 muž ...tepło.

S rosbuchnjenjom kótła na jendźelskej rybaskej parnej łódźi „Amarucia“ je žo 7 muži morjo, mješ tym so je 18 žo tepiło.

*

S połnóžneho kónza Sardinskeje łupy žo powě, so je žo tam belgiska tworowa parna łódź „Comte de Flandre“ potepiła. S 25 muži žiwjene wobhadki žo wschitkim z wuwiazjom tśerjego offiśera a šćerjekowarja wutkowachu.

*

Wo semjerjenju w Grichiskej žo powě, so žu tam pónźelu wot ½11 hać ½4 hodźin popołdnju 17 podsemskich storkow naliźiłi. Njadowarstwo geologiske stazije w Athenje praji, so budźe žo semjerjenje hušcheje dłśichi cźas wobjetowaci. Wot dweju dnjow k połodnju z Mišelonghiskeje łagunu kurjaze mutne žoła wustupaju. Najskerje je kratera wulkhadźeja, kotryż pod łagunu leži.

*

W pośledních 24 hodźinach žu žo dalsche žlabe podsemske storki w Filippoplu a na druhich městnach Botharskeje sacźuli. Podsemske storki běchu žiwinske w Staroj Sagorje a w Haskowje, hdyž žo nětotre murje sašmyknychu. Wobydlerstwo cźeko pod deschczowym wjedrom ejerpi, dokelž natrawjene baraki za cźeknjenjowe njedožahaju. Boja žo, so mjes nim natykowaze chorosće wudźeja. Ministerski prezident je rjekł, so žo wusche nosće prózuja, so by žo twar wjazu barakow pośpěšił.

*

W hornjej a delnjej Egiptowskej maja žo i skopcźakazej cźiwilu bědźeć. Miliony skopcźkow do bawłnownych plantažow padaju a hadźenki sejeru. Wusche nosće i rośnymi napravami schtódnikam wobarać pytaju.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Měšćańscanjy sastupjerjo žu j pschihłosowanjom měšćańskeje rady 29. měcza 1928 wo nowym porjedźe wo wohnjehascherstwje za město Budyschin dowuradźili. Porjad je wupowěźnjeny schtyri njedźele dołho, wot dnja wubacźa tuteho wosjewjenja liczene, na cźornej dešcy w radnizy po 1 schodźe k nutsnobladnjenju za kóždeho.

W Budyschinje 24. haprleje 1928.

Měšćańska rada.

Towarstwowski powěstnik.

Baćoń. Kasino młodych serbskich ratarjow změje srjedu 25. haprleje wječor we 8 hodź. w Smolic hosćencu w Baćonju ważnu měšačnu zhromadźiznu. Wšitkich towaršow wočakuje **Předsyda.**

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł“ ma **swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaršowni (Christl. Vereinshaus) na Hornčerskej hasy.**

Budestecy. Serbske towarstwo „Lubin“ wobdźěli so příchodnu njedźelu 29. haprleje při swjedźenju we Hodźiju. Zhromadźimy so w 2 hodź. w Mrózec hosćencu. Dyrbimy tam z dypkom być. Wšitke sobustawy, też hosći w bohatej liěbje wočakuje

Bukecy. Naše „Narodne serb. towarstwo“ wobdźěli so přich. **njedźelu z khorhoju při swjedźenju w Hodźiju.** Njech so naše sobustawy dla jězby hnydom na **předsydu „Radosće“** wobroča. Bohate wobdźělenje wočakuje **předsydstwo.**

Bukecy. „Radosć“ ma **dźensa srjedu** (25. 4.) jara nuzny spěwnu pruhu za swjedźeń w **Hodźiju.**

Hornja Hórka. „Luźica“. Naš serbski spěwny chór wobdźěli so połnoličnje příchodnu njedźelu při swjedźenju w Hodźiju.

Hrodźišco. Kedźbu! Spěwanje tón tydźen wupadnje dla khorosće dirigenty. Naše tow. „Zerja“ wobdźěli so přich. njedźelu při swjedźenju w Hodźiju. Wosebje naši spěwarjo a spěwarki so tam nuznje trjebaju. Njech so to wšitkim wozjewi. — Hač do ½3 hodź. dyrbja towarstwa w Hodźiju być. My wotjědźemy připołdnju z dypkom w 1 hodź. z Nowych Poršic. — Štóž alt (druhi žónski hłós) spěwa, njesmě preč wostać, tón so **najnuznišo** trjeba. Předs.

Khwaćanske serbske towarstwo so štwórtk 26. haprl. k swojej měšačnej zhromadźiznje zeńdźe. Ważny porjad dla Hodźija atd. Z dypkom 8 hodźin so započnje. Pola k. Solty wšě sobustawy wočakuje

Lichań. Towarstwo „Zernička“ ma jutře srjedu wječor we 8 hodź. spěwanje pola Rudolfec.

Nalětni wulět Maćicy do Zeleńca pola Kulowa, 1. meje wotjězd dop. 9.34 hodźin do Kulowa a wróćo z Wojerec wječor. Wšitke sobustawy z přiwuznymi so naležnje přeprošuja. **Předsyda.**

Nawječorny wokrjes Sokoła změje štwórtk 26. haprleje porjadne zwučowanje w Pančicach.

Njebjelčicy. Jednota „Sokoł“ wuhotuje njedźelu 29. haprleje Sokolski swjedźeń w Herbskej grychće we Njebjelčicach. Započatk we 7 hodź. Wšěch lubych Serbow přeprošuje wutrobnje **předsydstwo.**

Njeswačidło. Serbske towarstwo „Jutrnica“ wotjědże njedźelu připołdnju w 12 hodź. do Hodźija (z kolami). Połnolične wobdźělenje wočakuje

Pančicy. Jednota Sokoł ma štwórtk wječor w Pančicanskim hosćencu zwučowanje. Njech kóždy přińdźe. Nowe sobustawy su nam stajnje witane.

Rakojdy. Jednota „Sokoł“ zwučuje kóždy štwórtk z dypkom 8 hodźin. Dokelž so nowe prostne wuča, je winowatosć kóždeho, zo wěšće a z časom přińdźe.

Sérbske narodne reje. — Po dlěšej přestawce chcemy přich. **sobotu** (28. 4.) wječor we 8 hodź. w „Serbskim Domje“ zaso naše rjane serbske reje dowuknyć a nowe přiwuknyć pod nawjedowanjom našeho slawneho mištra Bjarnata Krawca. Naši znaći a też nowi serbscy rejwarjo so na tón wječor wutrobnje přeprošuja.

Towarstwo „Podčornoboh“ w Sowrjecach wobdźěli so příchodnu njedźelu na swjedźenju župy w Hodźiju. Wotjědźemy z kolami a zetkamy so wot 1 hać ½2 hodźin pola hosćencarja Kroška w Kubšicach.

Župa „Jan Arnošt Smolerˮ přeprošuje z tutym přećelnje wšě bratrowske župy a k nim přizamknjene towarstwa na swój župny swjedźeń dnja 29. haprleje w Hodźiju. Swój k swojemu w skutku a wjeselu. **Župne předsydstwo.**

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerˮ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžanach. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje. —

Wupjerki

jenoż najlěpše twory

80 cm	sćerokje	m 2.20
100 cm	„	m 2.75
115 cm	„	m 3.00
130 cm	„	m 3.50
140 cm	„	m 3.70
160 cm	„	m 4.25

Spratwne herbske pósłužowanje!

A. Kasper nasl.
w Budyschinje, Burgplatz 11

Trajna służba!

Pytam k 15. 5. abo 1. 6. přistojnu, čistu a sprawnu, 20—25 lět staru

holcu do domu

hdy město wo warjenju rozumi a druhdy też we wobkhodźe pomhać może. Serbowka w narodnej drasće ma lóšnu. Dobre městno, dobra jěda a wysoka mzda so přilubi. Poskićenja pod „E9“ na wudaw. „Serb. Now.“

Lěpšu, přistojnu

holcu do domu

nic niże 18 lět, kiž je hiž służiła, pyta hnyd. abo k 1. meji **rěčnik Zschucke w Budyš.,** na Jurjowej hasy 12 a

Gardiny

přikrywy ◆ dźěćace šaty

W. Köhler w Budyšinje

na Hłownem torhošću 9.

Wšě nowosće

za rubišća a šórcuchi su došle

Najnowše mustry za jaki a pjelsć. počehnjenja
Překwapjace nowosće wołmjaneho musselina
Tkaniny za zwjeršnje a spódnje suknje
Čorne a brune kašmirowe rubišća
Židźane wokołošijne rubišća
Čorna žida za pjezle
Francy, knefle, wobsadki

Tunja składnostna kup šórcuchow k firmowanju!

Alfons Schauseil

w Budyšinje

Wosebity dom za serbsku drastu

3 tunje słódke dny

wot štwórtka
hać do soboty

swěže kuski
čémne kuski
Hamburkske měšenje
½ punta jenoż

26 pj.

pjelsć. malenowe hłowaki
kosm. jahody
židźane hłowaki
½ punta jenoż

36 pj.

Thams & Garfs

w Kamjencu

Barby
laky
barbiće
šablony

tunjo a dobre pola

Ericha Wintera

Bratr. Měršec nasl.

w Budyšinje

na Driewowych wikach 30.

Princeske suknje

košle, žonjace kholowy, jaki, košlowy plat, kopřiwinu, běle a pisane ložowe šaty, cople štałeiki jara tunjo

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach 11

znapřeća hosćenca „Hwězdy“

Saksa krajna loterija

Hłowne dobyće w najprij. padźe 750 000 hr.

Čełnjenje 1. rjadownje 14., 15. a 16. meje 1928

1/10	1/5	1/2	1/1	
4.—	8.—	20.—	40.—	w jenej tjad.

Losy poskićuja statnaj loterijskaj běrcaj w Budyšinje

Friedrich Rother na Kěžorskej drózy 22 — **Ernst Lehmann** na Kamjentnej hasy 45

Za dobyće w loteriji so dawki njepłaća!

Najkrasniši dar

za wšě přileżnosće su nowe pyšne zwjazki

H. Zejlerjowych spisow

Serbska knihařnja w Budyšinje / Serbski dom

Zakhowajće sebi włosy!

Też před šědźiwjenjom! Włosopad, šupy, spjerchlizny, swjerbjenje su znamjenja cežkeho skhorjenja włosow, póduška. Dospołne wulěkowanje na zakładze 20lětnjeho nazhonjenja, też alopecia areata, kulojty włosopad so dospołnje wotstroni.

Darmotne přepytowanje! Jednore samołěkowanje!

R. M. Möbius, specialista za wothładanje włosow wot instituta za Bio Od.-Therapie

w Zhorjelcu, an der Frauenkirche 9, Telefon 1978

Rěčne hodźiny štwórtk 26. haprl. 14—18 hodź w **Edel-Reformhaus w Budyšinje** na Kamjentnej hasy 18 a I

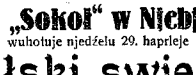
Jurij Hänsel w Budyšinje

na Sukelnjckej hasy 34 :: Telefon čo. 2736

Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska

w Budyšinskim hamtskim hejtmanstwje

Skład rotarsk. mašinow a gratu wšěch družin

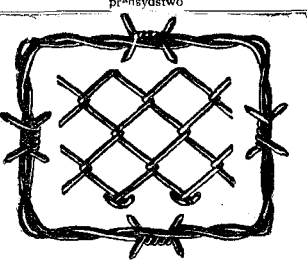
Jednota „Sokoł“ w Njebjelčicach

wuhotuje njedźelu 29. haprleje

sokołski swjedźeń

w Herbskej grychće w Njebjelčicach

Zwučowanja prostne — narjady — skupiny — wulcy a dźěć. Započatk w 7 hodź. — Zastup tón króć jenoż 49 pj. — Potom wjesoła rejka. — Wšěch lubych Serbow přeprošuje wutrobnje předsydstwo

Cinkowane groćane pletwa
Skitanske pletwa
kalaty grót

wšěch družin pola

Gebhardt & Co.

w Budyšinje na Karlowej hasy 5

při Tworowym dwórnišću

Dźěłarnja groćanych tworow a pletwow!

Naturska hojerka H. Freund

Magnetopatka, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty

na Jägerskej drózy 5!

3 mjeńšiny wot dwórnišća

Rěčne hodźiny: štwórtk, pjatk a sobotu.

K 1. meji zasydlu so

w Rakecach

jako

prak. lěkař, lěkař bolosćow a njeđźelnik (Geburtshelfer)

Privatne bydlenje w farskim domje
Lěkarske rumnosće w Gäblerec hosćencu

Rěčne hodźiny: 8—10, nimo toho póndźelu, srjedu a pjatk pop. wot 6—7

Telefon: Njeswačidło 41

Dr. med. Sickert

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 st. pj., na pólce a pola dowórnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dśiśi śmolerjec knihdrukarnja, zap. dr. a w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdełanje so stajace nawěški a tabele so wyše wobliśeja. Za reklamowy tu a rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. tu u

Cisło (Nr.) 98 — Budyšin — Stwórtk, 26. haprieje 1928 — Bautzen — Lětnik 87

President Českosłowakskeje republiki Masaryk a Łužiscy Serbja.

Prezident Maśaryk bě do jutrow rozrěčenje ś jenym jimjenitym cźěšim śišćowaćelom mšk. Mjes druhim bě praji, so tu mjes wšchěmi złowjanśimi ludami jenicźy Łužiscy Serbja njewumóženi wostali. Haćrunje je tomu wopraudźe tak, naśa w ječniśkich nowinach wulki ropot. Wot najwěrśnišich wulkomócnišćanskich nowin hač do najmjeńšicźego cźišćała w małych měśtach hórśechu so pśicźehowanje tomule wérnemu wuprajenju. Maśarykej wumjetowachu, jo w Cźěskosłowakskej wobchi Němcow wšej połožeźiju.

Ale mjes naśimi ńěmśtimi śišćodami tu też śprawni a wérnośe lubowazy muźojo. Wěsty dr. Treixler w Hodonine jo pśinje na „Vossische Zeitung“ w Barlinje wozwjeśi. Tuta ńěmśa nowina bě śprawna dosć, jeho dopiś łughowazeho wopśicźiśeja wotcźišćejcźej:

„Dotolesće sudetoněmśkemu cźitarjej Waśchich nowin w Cźěskosłowakskej republiźy někotre krótke pśichśipomnjenja k wuprajenju presidenty Maśaryka wo Śserbach. **Hdyž Bjelcha newina wurdawa, so tu Śserbjo wot 1910 ſtem wo 22½ procenta wiśeběrali, dha je to tola ſjawne pśichipśaśenje wotnarodnjenja; pśichoź wotemrěli cźile ludźo tola njejsu.** (Tuta śadu wusběhnjenja w tolstych pśipiśmikach. Njeběchmy hiśchcze na to pśichiśli, so ruuje poślednje ludśicźenje je najlepśe dopokazmo ża germanizatoriśku politiku napśećeśo Śserbam do wójny, a to wobeźe we Łužicy hač do dźensnjiśicźeho dnja. Njepśichipśinawamy hdy hamtiśka statiśtika jako śprawnu, dokelž naścha tu pśichipśinawaja naliczi 95—300 prez. we wšelakich wbach cźišćanych Śserbow hač hamtiśka. Hamtiśka nam jenož praji, so tuton germanizatoriśki ſystem tśěbe śaćiśnje, jo je Śserb, we ławśich Śserba mori. Je potajśim dokładnje njemoraliśki a ſ njewuprajomnej barbu ża tajti ſystem wukonjacy ſtat a lud pśiched źiwětowej historiju. Pśichiśp. red.) Sa naš Němcow w Cźěskosłowakskej je wobuźiło pśichipławanje, so w Němśej rěcźnyk njeśichanom pśicźeo hiśchcze ſamych prawow njepśichiśiwola. Pola naš mamy (my Němcy) wot ludoweje śchule śapoczejo hač do univerſity, wšitke śchule k naśchemu trjebanju. W měśtnach ſmajmjeńśicha ſ 20 prag. Němcow, na wšitke němśke dopiśy na ſudniśtwa, wuśmnośće a hanty němśźy wotmowliweja a w měśtach ſ mjenje hač 20 procentami němśkeho wobydlerſtwa dyrbja śo ſ němśkim cźěskosłowakſkim ſtaćźonom po wojnjoriśći w cźełnym wobchadźe němźy hamtiśky rozrěźowaś. W měśtach ſ źyle małe Němcami ſu němśke, kulturne ſmjakowe śchule. Cźěśke gmejny a ſtat tute ſ pjenježnymi śrědkami podpjeraja. W Moraweśej, w morawſkej domiśnje, měśachmy hiśchcze ża staru Awſtriſku wuměnjowaniu njes Němcami a Cźechami. W hiſtoriſkich krajach, kaž w Cźěśkej, Morawſkej a Śchleſyſkej mamy zwjazowane kraśne kulturne rady ſ němſtim wodźělenjom, a w ſtronach, kotrež je Wuheŕſka cźěśtemu ſtaćź wotſtupiła, to je w Śśłowakſkej a w awtonomnych ſtronach Podkarpatſkeje Ruźy, ſu němśkorěcźne ſkupy hakle jadne němśke śchule dośtaśe, hdyž je cźiſki ſtat (po wójnje. Pśichiśp. red.) ſnjeześeńśtwo pśichewjak. (Tole ſamo je njedawno jenym němśkim evangelſkim faraś w Śśłowakſkej jenemu ſerbſkemu evangelſkemu duchownemu wuſnaś. pśichiśp. red.) We cźaś knježenja Wuherjow njeźbu němśkim mjeńśichinam ſamych rěcźnych prawow pśichiśwoleli, kuŕuje nalwopak, wone buchu (mjenujźy Němcy. pśichiśp. red.) wědomnje a ſ wotpohladom pśichemadźariśowani (pśichewuherjśeni), pśedewśim ſ ninim wobkhadźachu kaž ſ Polakami w Němśkej. Prezident Maśaryk (kiž je po maćerſnej ſtronje ſam němśkeho pochoda), njeje źyle njepraviye měł ſe ſwojim pśichipjenjenjom wo Śserbach. Tutón lud ſaſtužił ſebi wěśće wjaćiśe ſwobody, haćrunjeź je jeho kraj jenoź kupa wot wšitkim němśkim ſtaćźe. Wšićze je jara rjenje, ſo ſu Němcy tak naležnje wo wobydlerſkim potoniścheje Tirolſkeje ſtaraju. Němcy Wuherſkeje bychu ſebi ſaſtużili, jo bychu jich też tśiśichu na ſwětło cźełanych. W połońſkej Tirolſkej halle někotre němśke śchule ſawjeraju, we Wuherſkej buchu hižo pśiched wjelgo 30 lětami ſawjene. Strach wotnarodnjenja w poſledniim padźe tohodla wjele bóle hrošy.“

Wólbna rěć pruskeho ministerskeho presidenta.

W ſjawnej ſhromadźiznje ſozialdemokratiſkeje ſtrony wotcźu wjeźor je pruśki ministerſki president Braun dleſchu wólbnu rěć mšk, w kotrejź je politiku poślednjeho němśkeho knježeńſtwa rozpominał. S wótrymi ſłowami jo ministerſki president pśicźiwo wotmyślenej ſakaſni ſwójſka cźełwjenych frontſkich wojewarjow pśiches ministra Keudella protestował. Hdy by jo ſwojaſk cźełwjenych frontſkich wojowarjow ſakaſał, potom bychu jo dyrbjałe też podobne organiſazije na radikalnej prawej ſtronje ſakaſaś. Sozialdemokratiſka dyrbi w pśichodnych wólbach pśiched ſwójcheju pśicźeźiwo němśkonazionalnej ſtronje wojowaś. Pśichi ſchuſſtim ſakonju je jo najbórśche hjeswjedowaś. Njeźbu ſnjeześeńſtwa měśćańſkeho bloka pokaſaś. Němſka ludowa ſtrona je njedawno ſe Stresemannom prajiś data, ſo je ſwólniwa, je wſchěmi ſtronami hromadźe hiś, kótliž chźeja na wobnowjenju Němśkeje jobu dźeław. Budźemy widźeś, dr. Braun praji, hač budźa druhe ſtrony ſa tule politiku po wólbach němśkich ludowu ſtronu hiśchcze trjebaś. Rěcźnik potom hiśchcze ſpyta roślożeś, jo je jo twar pan-Rěcźnik potom hiśchcze ſpyta roślożeś, jo je jo twar pan-ſerowaneho ſchiźgała dla jeho wojeńſkeje njechódnoſcje wotzerowaneho ſchiźgała dla jeho wojeńſkeje njechódnoſcje wotc

Wjedy hać bě pomoznje lětadło je Schillerom, Fitzmaurkom, Balsenom a Junkerskim mechanikam Kopenom do Greenly Islanda pschileczało, bě Köhl z pomocu domorodnych něhdże 50 metrow dołhi kanal k wotbězenju z jekora, k kotremuž bě „Bremen“ pschistajił, k Sswj. Lorenzkom salkwej wurubać dał, po kotrymž mózesche woda wotběžeć. Potom so „Bremen“ dele sjeze a so tak stajł, so mjesesche pschihodny puć k wuleczenju. Hdyž bě pomozne lětadło pschileczało, so rucze poradźi, schkodu wuporjedzeć, kotruž bě „Bremen“ pschi pschistajenju z lodej poczerpił. Köppen wotschidła jasno sruna, hdyž bě je 15 njeschinowy z hamorom wotdźěłał. Wschě dźěła něhdże dwě hodźinje trajachu. Köhl a Hilbnesfeld mózeschtaj so z radosczu ležma wobknjeczeć.

*

Kaž „Chicago Tribune“ z Murray Baya 25. hapreleje powě, je so na wutoru postajenemu wuleczenju „Bremena“ fadźiwało. Kaž bórzy so wjedro polepschi, „Bremen“ k polodnju poleczi. Kaž „New-York Herald“ powě, Bremenowe muzstwo w Newyorku jako myto 50 000 złotych hriwnow wocakuje, kotrež je Elektro-Lux-towarstwo za prenje leczenje nad Atlantiskim oceanom wot ranja k wjeczorej wuspasiło.

*

Wulkoschkrizkowarnja Schenekłady powě, je so „Bremen“ hyzdn w sajnych wjeczernych hodźinach amerikanskeho czasa, po tajkim po połnocu-němskeho czasa, we Newyorku wocakuje. Köhl je rjek, so jenoż njepschihodne wjedro „Bremen“ wot leczenja do Newyorka wotdźerzuje. W Greenly Island maju někotre hnězdowy mjeczel. Wuporjedzenje na „Bremenje“ je jenoż někotre hodźiny zadale. Brěnjenje wotschidło je so hodźako srunacz. Tohodla nowe wotschidło sphła njeje trěbne bylo. Dale njedě motorowa wala sphinjena, ale jenoż podstawk je so dyrbjał saměnić. „Bremen“ je so hižo na schiwi mile dołhu wuleczenisku cześ we mórskim łodze dowjesł.

*

Lindbergh do Quebeca pschileczał.

S Newyorka, 25. hapreleje. Oceanski lětak Lindbergh, kotryž je prěni z Ameriki do Europy pschileczał, z Quebeca lětadło „Bremen“ na jeho puczu do Newyorka pschewodźi.

*

Bremenowy pomnik na Greenly Islandze.

Po powdźerjach z Quebeca dyrbi so prenje pschileczejerje wzana z ranja k wjeczorej z postajenjom pomnika na Greenly Islandze wobczinicz. Do pomnika z labradorskeho kamjenja dyrbja so mjena Bremenowcjej wobzadki zarubacz.

*

„Bremen“ njepoleczi.

Bremenowi lětarjo su z Greenly Islanda hyzdu do Newyorka telegrafowali, so dla njepschihódneho wjedra je „Bremenem“ do Newyorka njepoleczał. Tohodla schiwórck z lětadłom pschileczeja, kotrež je jim Newyorkski měschczanoſta pschejerlenje pósłała.

*

Wětry w Labradorn.

Kaž so z Murray Baya powě, pschi zyłym Labradorskim brjohu zylne wětry fakhadźeja.

Politiske morderstwo w Ruskej.

Rusći najwuzyschi żud je powěsczej wo politiskim mordarskim wojerwi, kotrež je so w Moskowskej guberniji stuczało. Wo wěc Molowinu kaj kommunistka Wera Sacharowa, kotrež w Moskowskej guberniji wojowanje pschecziwo wulkorataram wodźesche, z rewolwrom zastrělili.

Nowe podzemske storki w Korinthu.

Korinth, kotryž hischcze pod zaczischczom hrosy zylneho zemjerjenja steji, je so hyzdu w nozy znowa je zemjerjenjom traschił. Wono je pytedawsche zapuczenje doczinił. Wobydlerjow so z wulkimi strózelemi jaja. Poslednje twarjenja, kotrež w Korinthu hischcze stejachu, su so jazyle. Zyłe město je hromada rospadankow, po smyżle słowa tam zana błeża wjazy njesteji.

Wokoło dweju hodźinow bě na dobo wulki hrimot złyschecz, bórzy po tym so zemja z nowymi storkami zatschasche. Hrudom elektriske zwětko hażiny. Po cznje powschitkownja hrosa nafta. Dźel wobydlerjow bě so jasno do khežow wróczito. Pschi prěnich zramjenjach noweho zemjerjenja wschitzy na dróhu wuběżachu, so bychu so z města njeswoja dźiwje cekajo wulkhowali.

S dobom se zemjerjenjom zylne njewjedro pschicze̊je, kotrež so z krupobiczom a wichorom pschewodźesche. Też po zemjerjenju podseństi hrimot njepschestaja. Boja so nowsho zemjerjenja a wulke dźele wobydlerstwa so na to pschipraja, so so do Korintha wjazy njewróczą.

Kaž je Athenjska wobkedźbowarnja zemjerjenjow do prędka prajiła, tak je so stało. Zyła Grichiska pod traschazym zaczischczom zemjerjenjow stejo.

W Athenje su hyzdu w nozy 1/3 hodźin zynischi podsemski stork zaczuli. Psched Korinth je zemjerska wójnska łódź „Stuart“ pschijeła. Kommandant a offizjerow zyrobu a pschikhowy rospołožichu a pomognemu komitejej swojej janitetwy grat pschewostajichu. Zemjerskilaj khižkaj „Ceres“, „Calypso“ a lětadłowa maćerna łódź „Eagle“ so dźensa psched Korinthom wocakuja.

Nowe sprisahanstwo w Indiskej wusledźili.

W Pundźabu w jendźelskej Indiskej je so po powěsczi z Lahora spschihotowanstwo pschecziwo statej wuhladyło. Wjazy dyżli 200 wobydlerjow su jasli. Hlowne zydło spschihotowanjow bě městacko Krothela. Wobydlerstwo, kotrež z wjetscheho dźela Sikham pschihinscha, wulku agitazyju za pschemenjenje krajnych dawkow cznjesche. Wobydlerjo so zapowědźichu, dawki płaczicz, so z brónjenmi zastopnikam pschecziwjachu a pschecziwo knjezerstwowym wukazam schczuwachu. Ssukzym wotdźelenjam policije a wójska pod wjednistwom generalneho inspektora policije so wobydlerjo z brónjenmi napschecziwo stajachu. Pschi nastatym wojowanju so dwaj offizjeraj a dwaj wojacaj zranichu, mjes tym so so zydom domorodnych mori.

Polodnisce wójsko k Pekingej postupuje.

Hlowny roskazowar polodnjoschego wójska w zwjazy rospraviye praji, so je jeho wójsko Tsinanfu dobyło a 60 000 tżełowb a 110 połnych kanonow njepschecziwej sobrało.

Se **Shanghaia**, 25. hapreleje. Tsinanfu, hlowne město Schantungskeje provinzy dobywschi, polodnjoske wójsko k Ticzjawej, kluczej k Pekingej postupuje, hdyž so najwjetscha rospadna bitwa w dotalnej wobydlerskej wójnje woczakuje. W tejle bitwje zjednoczene Czangkaikowe a Fengjuzhiangowe wójsko do Czangtsjalinowego Mudzenskeho wójska zrany.

S **Parija**, 25. hapreleje. Agentura Indopacifique je Pekinga powě, so je so położenje połnocznych wójskow na wschech frontach polepschiło. Połnocne a polodnjoske knjezerstwo stej pschecziwo wotpósłanju japanskeho wójska do Schantungskeje provinzy protestowałej.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk 26. jutrownika.

Kleta.

1691 zeńdże so w Budyšinje komisija za wudawanje serbskich perikopiskich knihow, kiž nějakehn so po wobzamknjenju łužiskich stawow na sćenje oculi 1691 w ćišu wudać. Tute zawołachu 25. měrca Budyskeho archidiakona Mag. Pawela Practorija (Solta) k sebi do sejmownje, zo by jim někotrych serbskich fararjow za tuto dźěło namjetnował. Practorius nje-nowase jim za Kamjenski a Wujerowski wokrjes Tobiju Cuderla z Łaza, za Mužnkowski wokrjes Jana Krystofa Krygarja z Klinkata, za Lubijski a Zhorjelski wokrjes Jurja Mateja z Khołma a za Budyski wokrjes Michała Radcu y Budyšina. Mało so wo tutych zasłużbnych dawno zemrětych mužach wě. — Tobias Cuderly běše so 1645 we Wojerecach narodźił, bu 1673 farar w Gěrsecach pola Kamjenca a 1675 we Łazu, hdźež 28. junija 1703 zemrě. — Też serbsku agendu su tuci mużoju po perikopowych knihach wudali.

† 1865 seminarski wučeŕ Rukkany w Budyšinje, kotrohož wšitcy jeho wučomcy jenak wysoko respachu.

Při jězoru.

Hdyž dźeń so nakhila k wječorej
A přez hwězdny měsac jědźi,
Z domu po mjelčiwym slědźi
Won khwatam k ćichemu jězorej.

Tam dołhe při brjozy hodźiny
Słucham cunjom' pišpotanju,
Přihladuju kolebanju
We błyšću brajatej runiny . . . .

Mi je, kaž echo tam nosyło
Hy so słódkobólnej' zrudźby,
A kaž wot tajnej' by hudźby
So nješto wote mnje prosyło.

A myśle nóćenje mi žołmaja
Zrudne, wjes'le přez wutrobu,
Z wjeselošću ze zrudobu
Mi truny přez dušu zarjaja.

Cišinski.

— **Wo wjedrje.** Schtwórtka je trochu spadła, pokazuje pak pschezo hischcze na rjane wjedro. We rospołożenju nižinow a wyschinow njeje hischcze žaneho pschemjenenja spóznacz. Tuž zmjenmy so nadźecz, so rjane, zchodze a wobstajne wjedro też dale wobthowamy. Wocznjatkowe moje najjerje hischcze pschihódźeracz. — Tutuje pjatk ftónczko 4,40 hodźin zkhadźa a so 7,17 hodźin khowa. Mježaczk dopołdnja 4,40 hodźin zkhadźa a so na ranje 2,34 khowa. —

— **Kradnyk** je nchtó pjatku 25. hapreleje pop. mjes 4 a 6 hodźin z dwora leżownosche na Hoschcźi hańdy cźo. 4 jésdne koło znamki „Corvette“ cźo. 189 724. Wone běsche bjes błotowoju schkitakow, mějesche cźorne krošna je zlatymi żmužkami, żołte swjena z cźornymi żmužkami, dele zhibnjene wodźidło z cźornymaj pschimadłomaj, zablowe spinadło, Torpedowski. żamobéh, cźerwjenej gumijowej wobrucźi, mjenowu tafliczku z napisznom Rich. Hantsch Goldberg-Schlesien. — Wo wězwne zdźělenje prošy tu minalne wotdźelenje w Budyschinje.

— **Kedźbu psched jehakom!** Nchdźuschi żelezniski dźiwjacźer Pawoł Kunza z Mittelherwigsdorfa pola Zittawy, tkž je tu pryedy hižo khodźo jebak, je pola swojeho skutkowanja jasno nas do Budyskeje wokolinY pschepotażik. Naposlédk je w Konjezach pola Kubschiza 21 hr. wuwěschczik. Najradscho wopytuje wón żony, kotrychż mużow wot prjedawscheho znaje. Wón wudawa so za zich dźełanjskeho kollegu a wużije pschiležnosć, so by jonam z nějakjej wurcźeju pjenjezy wurcźał.— Nječh so psched Kunzu tkżdy na kedźbu bjerje. Schkodowani njech so jamołwija na bližschej kriminalnej abo żandarmskej wuschnosći.

— **Małym rentnarjam** wuplaczuje so podpjera na mějaz meju póndźelu 30. hapreleje 1928 wot 1/2 9 hać do 12 hodźin w Sseimowni na Hrodowskej hańdy 10 pschi semi w wuplaczejeni. Podpjera wuplaczuje so jenoż w postajenym czasu.

— **Wobjedu pschihotowu** konfekcijowego wobthowa Wilhelma Hübela w Běłej Wodźe pschihotowanym z khěnjuschenu cźišu za naschich cźitarjow w Běło-Wodźanskej wokolinje. Prožnjmy naschich cźitarjow, so bychu pschihotowu pschezelenje wobkedźbowali.

— **Budyski schulski dohladowarjeli wokrjeż ma so dźelicz.** Kaž Glawchowski a Schwarzenbergki ma so też Bu-

Marica a Hanica.

Roman.

11] (Pokračowanje.)

„Hrabinka, prajesce mi zyle czestuje, wy a ja — je to njesmysłk?“

„Schto—o—o?“

Hischcze bóle palesczej je jeho wocźi:

„Je to njesmysłk? Ale njehrajkajce žebi je mam, haj abo ně, njesmysłk, njesmysłk?“

Tschepotażej so jej wmjesce:

„To drje.“

Tu wón ju prischczi, sczahnu ju z ramjenjomaj, njetaksche z rukomaj a praješche hórko njschto krócz sażobu: „Ja wożoł, ja wożoł!“

Wona pohladny na njeho z wustrożenjom: „Schto dha tola macze?“

Wón nadobo na nju jaresi: „Je žym wóżlił! To bych žebi tola myślicz mohł. Wyschschi poručnik Könige je Kremsmünstra, ha, ha!“

Findrischka cznjesche pschestrapjene wobliczo: „Ale wo tom wjcz hižo njerěcz.“

Ale offizjer njerjesche so žam na so: „Najsmadulschа hrabinka, žym žebi hicź dał; njemjeźce mi to sa sło, prosschu! To wschak bésche błupossć!“

Findrischka njewopschija: „Haj, schto dha jeze cznicź?“

Nadobo poczа ju sażo po starem waschnju zmjeczi, khcźetaczj, njaktotaczj a hladajcze na njeho z napoł schibałtkimaj, na pol dźeczazymaj woczomaj:

„Wy jeze pralwa towaŕschnoscź. Schto ma cźłowjek wam hischcze wěricź? Jedyn pada nimale je schtwórta dele, druhi je poczisa, jako by cźe z njemdrosczu sezracz dyżał, — ja wschak njecźinm tak błuka. Ale hdyž je tón tam na tom schtomje žedźał — płakanje je tola lepje dołonjał hać tuwy. Ha, ha, ha, ja žo popadnyez njedam! To je dźensa wjeselu dźeń! Wójcze, někto pak pózdźenmy wróczo, hewak budże pscheposdze.“ — —

Hrabja Bernburg hedźesche mjes Marizu a Hanizu pod worjechom. Njepschestawajcy pluskolasche jeho rěcz. Holczyn hej pschiskmějwaschtej wojsche njeho, wón pak bě tak pschehwódczeny wo njepschecziwitosczi dokonjanosce swojeho krowza, je njeczo wo tom njepyminy.

W pschehwidu mjes slupinu zpręzene a lawerjenzowych kčežinow wuhladachu postawu po puczi pschichadźejcz. Hdyž hlowu sdźihny, je hy so rozhladowała, bźhu wótrje pschistupane wuzy widźejcz, a bźle ludy je błyschczachu. Marija mjeńcze stany, dźesche ton w sirowni a wobhladny so za sjowej sprowa a je hrabiu. Ale taj bjeżadowaschtaj a kaž so sda, njcze njepyminychtaj.

Tu dojkoczi wona njschto kroczeli dele, postawje napschecźo. Bě widźejcz, kak wón z ramjenjomaj sczahny, potom ruku pozběhny, je žawym machujenjom je wotwobroczi a potom wotekače. Wona wdźesche je nim. A wobaj hubiczhaj so sesady rosdźerjazpadu so powjazowon a hujichy kčežinow janjerodjenje zahredy.

Hanija bě žwoju běłu drastu sady wobhladnuwje zdźehnyła, tak so pschi sedźenju jenoż spodnja hnjuja je semje dótkasche. Wona zhladkowa hnjuju, sczahny ju hacź ke kónczk nohow dele a hladajcze j hórkeho sezina, kiž bě je hižo na zahredu schemyl, na druhu stronu dołiny, hdźež pschebrodźesce je hlónczko jenoż hlubjesce wjerschki hór postorczesce. Wona wotwobroczi so z rosharjenosczu a storczi jeho z kónczkom nohi tak mózuje do dwiżdżele, je won dołojsce z hubu sczahny. — — —

Pschece hlubje spadowachu sczinu nad dołom, pomalim tschelom na druhej stronje do wyschokosce, powdźe domej Maija do czemnoty. Starsche knjeze běchu do zahrody pschinchte; zhromadźowachu so pschi domje, prasczachu po za elektrizitez. Nchtó wojow stojesce w dworje hyżdżesce, kotrež běchu so wot Marlinga žem po zemjerodjenju rakiej drohy horje cznilowale. Nadźeju do dwuhim so wuny, a hdyž hlónczko jenoż hlubjesce wjerschki hór postorczesce. wotwjesce wam pożledniich hoczi.

Cźela Angiolina bě je zawodźenkom, kiž tej pschi nejrjetschej horjoczy wekolo ramjenjow hladżesche, ale je wótschkem waschnuje z nahej hlowu, j wupinjenym zlatym nikom, maln knihu w ruzu do kapały w Lanje schla

(Pokračowanje sczehnje.)

dowki schuljn dohladowarjki wotrjeju tež do dweju wotrjesow dźěłcź. Wuczej ludoweje schule Schurig we Slawjanje w Vogtlandskeje je sa wokrjesneho schulskeho radu we wokrjesu Budyšchin II, kiž ma žo nowy wutworicź, powinowany. Dalšne nadrobnosce njeźbu źiśone źinate.

— **W kupnym domje Max Herde** w Budyšchinje na Kamjennej haźu 12 (w domje knjeza Jana Sebastiana) stejnjece dale po tunich wotewrjenjskich płaćišnach, kaž to jenma ł nawješchtkom w dźenźnischim cźišle wozjewja. Zamołwity tež naschich cźitarjow na to pokasacź, so je posłuchanje w kupnym domje Max Herde žerbiše. Wobkedźowanje nawješchtk!

— **Cźežke njeźboze** sta žo wczora žrjedu dopołdnja ½10 hodź. pschi žrjedańskej pschestawy w skale Berndta a žydowy pschi Wojerowskej bróšy. Pschi rostšelenju kanjenjow skoca kuchi kanjenja ł wokrom do žrjedarnje a trjechi 36-lětnemu stalarja Jurja Schandu do hłowy, nabi jemu cźežkim ranu do hłowy a schkaże jemu mosły. Samaho tšaly poschliźchu kranjenemu prěnju pomoc. Na to z lejschcu, jeho ł khorobnym autom dobrowólnje sanitetne kolony do nětšcźanskeje khorownje.

— **Dobrowólna wahnjowa wobora w Budyšchinje.** 3. kompanija wotnje sobotu 21. hapryleje w sali „Běłeho wuka“ jedyn ze swojich wokhubjenych zwobjenych wjeczorow jako 4. jahodźiski swjedźeń we muschkim kruhu. Ko poźicźenej wjeczeri witaśe stajnje hibicźowy hejtman, knjes Maks Pańschka, knjez a towaršichow najwuznamnischo a napominaśe k cźiwernemu dopjelnjenju pschisłuschnosćow pschi blišchich 12 dnjowźownjanach w kležnim połcźe, so bychu wschitcy ł dypkom pschińdli, dokaž tež město w tutym lećže źiwuczenjanja ł małym pschisłuschnym worschkodźuje. Zonny proschesche wón, so bychu wschitcy muzjow a lubych, dalokož žo wo takich jedna, k wuczenjowanjam płate a jim dowol dale. Dale pschepoda knjez hejtman Pańschka psched schwromadźenym muzźtwom slušchnemu towaršichej knjezej Gregorej, kiž ju w powołanju pospjedźenja sa cźestnjeho pobudstawa pomjenowanych pschiwódnimi filowami w nadawku komanda wuwoschli cźestny diplom. Pschi tym wunjese jemu pozdrawja hłowu, sa cźož žo knjez Gregor dźakowasche. Wuczenjowej sobawje běsche hudźbnički wotrjad wjele dźiwadłowal. Do njeje zakónczachu wjesełe rejwaschenja a pschitomni źiwostach hacź do rańschich hodźinow w dobrej towaršnjoscźi.

— **Wobydlerstwo Budyšchina.** Statistiske wotdźelenje měšćańskeho wołjakjeho Lanta nam jśenje: Wobydlerstwo Budyšchina ličźa wobydlerjow města Budyšchina wutšeje łuźi, měrza t. l. 40 795.

S **Hornjeje Hórki.** Hnydom wobšadźicź ma žo wusće městno w Hornjej Hórźy (rjadownje D). Jadanawosć k wumuzowanju w turnowanju a wobrazowanju zmamjenuje so rozwuczowanje wo hajenju krowow. Na źiwóžbne bydlenje je wuhladź ł 1. junija. Samołwjenja maju žo hacź do 25. meje na wokrjesneho schulskeho radu w Budyšchinje sapodacź.

S **Kotez.** Sa Hornje a Delnje Kotezy žu pschi powschitkich wólbach tudomnych zyrkwinskich zastupjerjow k wobšedźerja klamarije Schlenkera a źiwnosćerja Siegerja wuzwolili. Wuzwolenej staj wólbu ł dźakom pschijeła.

S **Lubija.** Pschedšmydstwo a dowěrnizy kschesćijanskeho starschiskeho towaršstwa w Lubiju saběrachu žo we swojim poslednjem pospjedźenju ł bliskimi wólbami do nowego rady. Tuczasna starschiska rada je žo pschedstajnki wuwolila a wot toho cźasa žo njeje žanchu změnjenja stało. Tphodła je jenohłósnje wobjamknuła, so ma kandźna ličźina kschesćanskeho starschiskeho towarstwa poñaći a žo k nowowólbam 13. meje nasta.

Z **Rožanta.** Tudomne kolojezdne towaršstwo, kotrež krótkim w hosćencu w Pěskowcach pod sylnym wobdźelenjom hyry wuwjedźe, je na pjećo z wjele wobzamknuło, zo samsne hišće raz w hosćencu w Semjanach wjedźe. Tam budźe so: 1. „Wopor legije cuzych“, 2. „Michał pěr posrědnika ženitwy“ a 3. „Dobyćeński pschikłady syn“. Po tym budźe za wopytowarjow dźiwadła wjesela rejka, ke kotrejž wubjerna nowa bandźelowa kapała budźi. Dokelž je so čisty wunoški za rozmnoženje Rožańskeje cyrkwje postajił, so prosy, zo by sebi kóždy rjana dźiwadła wobhladał a wobdźěli kruch, kiž je jara hmujacy, z kedźbnosću wad.

S **Sawjenca.** W nozy wot wutoru na žrjedu je we wsy filijalny Połćańskeho konjunskeho towaršstwa pschestrowjeńej dróhi nadaty pohył. Wón je psches 6 pschijenjesowaze lejzownosće do dwora salećł, tam winowe wokno wotšeskuł a ł nim do twarjenja. Pschewjerzeńskej a wuraśańskej durjowu desku, do pschedworańze pschisłuschol. Wón, kiž drje je jenoź za swojim schoł, nanaka jow jenoź 59,96 hr. drohowych wěcow. Hacź je tež zyrobu a druhe kmory kradnuskeho dźěła hnydom wześeńcź.

Z **Kulowa.** Bliški pondźelu 30. hapryleje budźa pola nas wulke skólne wiki. Na předań budźe mnoho prěnjoćneho plahowanskeho skoka.

Z **Kletšeho.** Sandźenu njedźelu mějesche mišijonar Jenka ł Wróćławja w tudomnej starolutherskej zyrkwi mišijonske predowanje. Po słónčnej Božej słužbje we Kulowanskim Knihowanju mjes 20 mi w rańschim kanju hischće pschedwjedowanje. K tutomu konscheniu běsche žo wulka hyła wosadnych sešchło. Pschi zyrkwinych durjach je Jerka ze mišijonarjom mjes Zigami.

S **Gottoju pola Khodźebuza.** Wutoru wjeczor žo na tudomnym dwórnischcźu młody cźłowjek psched popołdnjenym wołbowym cźah ł Barlina do Khodźebuza cźišeny. Cźah jeho pschejedźe a na městnje mort. Ssamomordar wołbadźa ł Wandlizy w Bramborskej. Pschicźina samomorthoństwa ma ža w njeubožownej luboscźi ležaś. Mjedowa cźłowjek běsche psched tym swoju njewjestu w hosćeńcu na Wjazałhorach w Gotkojzach wopytał.

Z Łužicy

* S **Biskopicy.** Budyski, Lubijšći a Zitawšći wokrjesu němskeho zwjazka wótrišćich wobschkodźenych a wojeriśich zawostajenych wotnje zhadźowanku w Biskopicach. Druhi zwjazkowy pschedbyda Graichen ł Lipška pschednoschowarskeho sakonja a jednarskeho sakonja wujtnikuja. W dalkat maju žo cźi, kotrjž próšiwy na hajenje sapodadźa, sa dźerjeć. K druhemu pschednoschkej njedóndźe. Skhadźowanka skónczi žo ł jednanjom wo zwjazkowych naležnoscźach.

* S **Kinsbórka.** Mamy tu komunalny konflikt. Měšćańšći sastupjerjo běchu hižom psched dlěšchim cźasom njedźiwajo na wobcźežowanje měšćańskeje rady wotpokazali, so ma žo na leżownostny a pschemysłowy dawk wjetšchi hacź 100 proz. pschirazk sběracź. Měšćańska rada, kotrež žebi 150 proz. pschirazk žada, je žo na gmejnsku komoru w Drjezdźanach wobrócyła. Gmejnska komora da ji prawo a namołwjesche Kinsbórskich měšćańskich sastupjerjow, so maju snowa wobsanknuwcź. We poslednjej zhromadźiznje pak su sastupjerjo, njedźiwajo rozsudu gmejnskeje komory wjetšchi hacź 100 proz. pschirazk k leżownostnemu a pschemysłowemu dawkej wotpokazali. Ssmjerny wuprawdźe wešmi byc, kak žo tale zwada skónczi.

* S **Hainewałdy.** Póndźelu tydźenja běsche žo tudomny 63lětny wikowar se wuslom a klamarikami tworami Müller zhubił. Pjatk popołdnju žu jeho cźełko ł Mandawy wuczahnyli. Müllerowy tłokuł a cźi je hižom póndźelu njedaloko kemichazeje schjeźeli namakali a mjłkałachu žebi hnydom, jo je Müller do napjateje Mandawy padnył. Hnydom rěku za nim pschepytachu, tola bjes wuspěcha. Wjeźna połizija tohodła pjatk hišćeze ras sa hubjenym śłědźeše a namaka jeho na Skrjedźołhenwigdorfskich łukach w Mandawje morwego leżo. Dokelž běsche Müller wjesoły cźłowjek a na cźežke myśle njeczeřpjesche, žebi myślu, so je jeho njeswoje podeschcźo.

* S **Chorjelza.** Wobkhad ł lećadłami je Chorjelza do Drjezdźan a Gally je žo saśełeny póndźelu na leśba wotewrił. Rano 7,35 hodź. pschejdźe je prenje lećadło na lět do Trjezdźan.

* S **Rychbacha.** Sandźenu tydźeń je śebi tu jwud. Antonija Schołcźina źiwjenje wsała. 69lětnu wudowu ju póndźelu pohrjebali. Ludźo mjenja, so je **jona w cźežkich myślach ruku na žo złožiła.** Jeje **najmłódšchi** žyn je wot ipocźatka tutoho léta łuhubjeny.

* S **Rychbacha.** We nozy na njedźelu wokoło ½11 hodź. wudyri w leżownoscźi Arnoscha Riedricha na Chorjelskej bróšy wobeŕ, kotrehož pschiležota dotal hišćeze njeje znata. Tśicha śrjedźe w płomjenjach. Rychbarska wobnjowa wobora wuce balschcej pschichwatu. Sa rěbdźe hodźinu běsche wobeŕ salaty, tak so je jenoź śicha wobschkodźena.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Kamjenizy.** (Wjele śneha w Rudnych horach.) Po zyłych Rudnych horach, wosebje pak na rjeschnych chorow, je žo wjele śneha nasche. Na Schmiźkowej horje leżeśche śneh 25 zentimetrow, na Keilskej horje znamo 55 zentimetrow wyšoko.

* S **Marienberga.** (Auto žo spalił.) Ssobotu popołdnju spali žo tu psched domom wikowarja ł fabrik nowa limusina znamki Opel. Wobeŕ nasta pschi pjelenjenju benzina. Njedźiwajo wschitkeho napinanja njemóžachu dojenjenja pobudźeć. Jako benzinowy tank rosbuchny, śejeśche hnydom zyły auto w płomjenjach. Wokolowy khiśi domna, psched kotrymž žo auto palešche, so śwuhli a nékotre schtrěchy žo rospukachu.

* S **Zwikawy.** (Pschekschtałtowanja na wokrjesnym hejtmanstwje.) Sarjadnistwowy praktikant Kurth a sarjadnistwowy sekretar Badstübner stej w létach 1924—1927 nětšdže 9000 hr. pschekschtałtowałoj. Swjetšcha jedna žo we sarantanja a dawki sa wopišma sa puczowańšće pschemyšła, dale wo sarantanjach ja mjeźynarodne puczowańšće wupokazy. Badstübner je wjeza wo njedowołenym Kurthowym sadźerženym wědźał a je liśiźny wopaki wjedł. Kaž na wokrjesnym hejtmanstwje je žo Kurth wjeza teš ja cźaš swojeje dźěłkowjeze na hamtskim hejtmanstwje we Werdawje njeznjeny połazał. Shromadny sawnišku sud w Zwikawje sajudźi Kurtha ł jastwu na 1 lěto a 6 mjezacow.

* S **Plawna.** (Pistolja jako łžerězaza brajka.) Jedyn tudomny wobkhadnik chcyše swojim dźěćom pistolju ł nětkotrymi wuńtšelemi kupicź. S njewobkhadnitym wobkhadźenjom ł bróniu je pad, tak so cźaša puschći a trjoch wobkhodnikowego tšitšetego hymka do płuzow, so bu rbjachu jeho cźežkofranjenego do khorownje dowjezli.

* S **Plawna.** (Wopor inflazije). 60-lětny privatnik, kiž běsche ja cźaš inflazije swoje zyle samożenje zhubił a tehodła do cźežkich myślow spadnył, je žo ł honitwinježej tšélbu zastrělił.

* S **Burgsłądka.** (Cźwila ł pjimowymi schejrkami.) Ratar Maks Michael w Wohrsdorfje je sandźeny tydźeń 24 pjimowych schejrkow zarahnył. To je ł dopokom, kak jara žu tute schłódne hrymjaki w tamnišchi kónczinach nawjerzeńcze Saksleje rozschérjene.

* S **Lipska.** (Wcźipna krowa). W statoku jeneho ratara w Morje w jakiej provinzy běsche žo nadobo krowa ł hródze zhubiła. Jako běchu ju dlěschi cźaš podarmo pytali, wuńtšychachu ł wyšokosće ruce. Słónczenje namakachu zhubjenu krowu w hornim poschłodze pódlanskeho twarjenja, kotrež wona ł dobrej khwili ł wokrjom won hladasche. Se žerdźenmi a powjazami krowu zwjazowuje po schłodze dele zesuwachu.

* S **Lejnizy.** (Pjeć lět khłostańcze se paducha w tworowym domje.) Husto khłostany 40lětny kubak Hermann Schmidt ł Noweje Wsy w Lejnišćim wokrjesu dobu ho ł pałtnjezemi hukźicźeho do tudomneho Mardez'owcowego doma a nadawdy žebi ja nimale 4000 hr. krowu. Słónčze nje jeho muzej, kotraž w pschedawarni śrjażowejschtaj, ja-

blapischtaj. Ssobotu sajudźi kawnišći žud paducha k 5 létam khłostańcze, wotkelmy jemu cźełne prawa a stajі jeho pod dohlad połizije.

* S **Neurudy w Schlesinskej.** (Ssmjerć pod pschednjownymi wobstejnoscźenemi.). We Königswałdze namakachu na bróšy morwego kiž dźěłazeho kaschcź pod paku dźerjeśeje, w kotrymž tehorunja cźěło leżeśche. W jemrětym spójnachu tótku Löfflera ł Königswałdy, kiž je wjeczor prjedy po cźěło morwonarodźenego dźěćerja powył, so by jo fahrjebak. Duzy po puczu je jeho Boża ruczka sajaka, so je na bróšy wumrěł.

* Se **Sstanknowa.** (Nowa filzowa twornia w pokrózney Cźejkej.) Sstankowska firma Wieland u. Co. je leżownosć 306 a pschimjesowaze leżownoscźe w Starym Chrenberku kupiła a pschiprawi tam nowu filzowu tworniu. Sću hižom sapocźeli twaricź. Pschi nowotworje maju žo najnowische technišće twadobyśa wužicź. Tworenja dyrbi po móžnosći hischcźe lětša sapocźeć.

* S **Mischnja.** (Ssamomorbaćstwo.) Ssobotu rano běsche žo njesnaty muzśki na żelesniše kolije lohnył, so by žo tworownemu cźahej pschejeźcź dał, kiž w tutym cźažu do Nossena jeźdźi. Hačzunjez wjednik lokomotiwy cźah hnydom sajsina, njemóžeše tola ładźeśacź, so bu maschina zuleho tola schmórknu. Jako cźah sasta, cźekny njesnaty po schcźežy, kotraž ł żelesnischemu mostej wjedźeše a skoci do Lobja a žo sa krótši cźaš podnóri.

* S **Namburga.** (Struchtuhna.) Dokelž běsche jene mandźelski ujekasanjowa dla połizije pschepodaty, wotwjerny 38lětnja mandźelska jeneho knihikupca w žrjodźim bydlenju płunowe honaeze. Jeje dźěśerj, 1½letne hołzu a 6lětnjeho hólza, hižom morwej namakachu. Zonu do khorownje dowjezechu.

Swójbne powěsće.

Sněrći: Emilija Knappowa rodź. Ertej w Radwórschim Haju, 64 lět. — Arnoscht Thomas w Budyschinje, 73 lět. — Jda jswud. Mičkerlinkowa rodź. Krauzez w Delnim Wunjowje. — Augusta Emma Schmidtowa rodź. Treptej w Semjach-Thumizach, 64 lět. — Wilhelm Blanka, dohladowaŕ dźěłarnje na wušć. w zokrowej fabrizy, w Lubiju, 73 lět. —

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Gmejnska rada w Krakejach je proshła wo dowolnosć, **so** žonka brjohowniu mirnju na prawnym brjohu Albrechtowjeze rěki pschi leżownoscźi sahon cźo. 34 sahonischeje knihi za Krakezy natwaricź.

Tutón namjet je po § 33 wodowego sakonja wosjewja ł namołwjenjom, so bychu žo pschipadne pschecźiwjenja pschecźiwo zadanemu wuzjawanju wodu w běhu **2** njedźel wot dnja wudaća tuteho wosjewjenja na podpisane hamtske hejtmanstwo zapodale, hdyž žu też plany k nutsopłahanju wupołożene.

Wobdźelenj, kotrjž so w postajenym cźasu njesamotwja, zhubja prawo pschecźiwjenja pschećiwo zadowanju, kotrež wyschnjoscź pschenjesje.

W Budyschinje, 23. hapryle 1928.

Hamtske hejtmanstwo.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje ja jutšischi pjatk:** Njenje, śuchy, wobstajne a dalšne woczołoplenje. W Jendźelskej jamrócźene, tu a tam žo podeschcźuje.

W Lichterfeldu pola Barlina žrjedu pschipołdnju **we Händelskej** dróhy **policajski patrouillowy automobil** ł **poruej mozu jědźo do ptunoweho kandelabera zahadźi. Pschi tym zo automobil zhlnje wobschkodźi a žo powrózi. Satojnizy kotrjž wee woju žedźachu, wjednik a 9 policajskich strašnišchtrowu, žo ł dźela na dróhowy płejtr wjerhnychu, dźěła žo pod powrócźenym wosom zatlušnychu. Wschitcy dźesaco sastojnizy cźežke zranjenje porjepichu.**

*

General baron Pětr Wrangel, kotrhž je pożleduje wjetšche wójsko pschećiwo bolschewikam nawjedowaŕ a wot 1925 w Brüsselu bydleše, je po dlěschej thorosći 48 lět stary wumrjeł.

*

Pschi twarje tunela piemontskeje żelesnizy pod Montblankom je žo žrjedu w nozy w 11 hodźinach 11 podkopnikow zasprjenja. Na źiwe běchu zwonka tunela ko zasprjenjenja hnydom dohladali. Hnydom wulkhotawšće dźěło sapocźachu. Nasajtra rano mózachu podkopnika, kotrhž be na schkitanym městnje stak, wuńtwobodźicź. Pjeć druhim zasprjenjenym žo ł roku powěr pschiwodźowasche. Schežnacze hodźin po zasprjenjenju mózachu žo wumnoź. Pjeć źiwnych pak be pod zyłnim kamjenjom nahłu źmjercź namakało.

*

W Schabazu w Sserbiji je wojeńske lećadło ł wyšokosće 1000 metrow na khěźu padło. Lećarjej je cźežko zranischcźej. W khěźi pschitomne dźeśco je jenoź lohko zranj. Lećadło a khěźa stej cźežko wobschkodźenej.

*

We wulkim dźelu Mišisipskeho, Alabamaskeho, Floridaskeho, Arkansaskeho, Louisianaskeho a Georgiaskeho stata w połnocnej Ameriźy žu žo dalokе stroży powodźile. Wjele mětrow je žo ł wulkej wodu wot wschcźeho wobkhadowałoch. Hacź dotal žu schcźeśi tepjenych a dwoju žiwjenju hubjeneju pschipcźewdźili. Najšćipscha kulturna póda je žo na wulke dalokosće sapuschcźiła.

*

Wobydlerska wójna w Mexiku hischcźe njeje pschestała. 600 sbójkarjow je město Guaramaro w stacźe Guanajuato dwě hodźinje wobležało. Na pomoz sawołane zwjazkowe wójsko sbójkarjow wotehna, kotrjž 40 morwych zastojatych.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězynzy — Za nawěšćki: G. Ianak w Budyšinje. —

Towarstwowski powěstnik.

Bačoń. Kasino młodych serbskich ratarjow zmeje srjedu 25. haprleje wječor we 8 hodź. w Smolic hoscencu w Bučonju ważnu měsačnu zhromadźiznu. Wšitkich towaršow wočakuje **Předsyda.**

Budyšin. „Nadźija." Naš spěwny khór jědźe přich. njedźelu do Hodźija zdźěla z čahom přip. 12[10] hač do Žičenja, pak 2[10] z awtom wot Serb. Domu hač do 3 hwězdow (Dreistern). Też hosćo su nam lubje witani. Swjedźeń započina so [1]/[3] wot S. Domu. Póndźelu wječor we 8 hodź. jědźemy z čahom wšitcy na khodojtypaleniu do Dźěžnikec (Singwitz). — Wutoru žane zeńdźenje. Předs.

Budestecy. Serbske towarstwo „Lubin" wobdźěli so přichodnu njedźelu 29. haprleje při swjedźenju we Hodźiju. Zhromadźimy so w 2 hodź. w Mrózec hoscencu. Dyrbimy tam z dypkom być. Wšitke sobustawy, też hoscí w bohatej ličbje wočakuje

Hornja Hórka. Towarstwo „Łužica" wobdźěli so přichodnu njedźelu při swjedźenju w Hodźiju. K tomu so towarstwo [1]/[1] hodźin připołdnju w Hänslec hoscencu zhromadźnje. Štóž so hišće dla jězby z autom zamolwił njeje, njech to hnydom wobstara pola kk. dowěrnikow abo předsydy. Wo bohate wobdźělenje so prosy. **Předsyda.**

Hrodźišćo. Kedźbu! Spěwanje tón tydźen wupadnje dla khorosće dirigenty. Naše tow. „Zerja" wobdźěli so přich. njedźelu při swjedźenju w Hodźiju. Wosebje naši spěwarjo a spěwarki so tam nuzhe trjebaju. Njech so to wšitkim wozjewi. — Hač do [1]/[3] hodź. dyrbja towarstwa w Hodźiju być. My wotjědźemy připołdnju z dypkom w 1 hodź. z Nowych Poršic. — Štóž alt (druhi žónski hłós) spěwa, njesmě preč wostać, tón so najnuznišo trjebs. Předs.

Nalětni wulět Maćicy do Zelenca pola Kulowa. 1. meje wotjězd dop. 9.34 hodźin do Kulowa a wróćo z Wojerec wječor. Wšitke sobustawy z přiwuznymi so naležnje přeprošuja. **Předsyda.**

Nawječorny wokrjes Sokoła zmeje štwórtk 26. haprleje porjadne zwučowanje w Pančicach.

Njebjelčicy. Jednota „Sokoł" wuhotuje njedźelu 29. haprleje Sokolski swjedźeń w Herbskej grychće we Njebjelčicach. Započatk w 7 hodź. Wšěch lubych Serbow přeprošuje wutrobnje **předsydstwo.**

Njeswačidło. Serbske towarstwo „Jutrnica" wotjědže njedźelu připołdnju w 12 hodź. do Hodźija (z kołami). Połnoličbne wobdźělenje wočakuje **předsydstwo.**

Radwoŕ. Jednota „Sokoł" zmeje jutře pjatk 27. 4. wječor z dypkom 8 hodźin zwučowanje a po zwučowanju měsačnu zhromadźiznu. **Starosta.**

Rakojdy. Jednota „Sokoł" zwučuje kóždy štwórtk z dypkom 8 hodźin. Dokelž so nowe prostne wučba, je winowatosć kóždeho, zo wěsće a z časom přińdźe.

Serbske narodne rcje. — Po dłóhšej přestawy chcemy přich. sobotu (28. 4.) wječor we 8 hodź. w „Serbskim Domje" zaso naše rjane serbske reje dowuknyć a nowe přiwuknyć pod nawjedowanjom našeho slawneho mištra Bjarnata Krawca. **Naši** znaći a też nowi serbscy rejwarjo so na tón wječor wutrobnje přeprošuja.

Spěwarska kupka „Luměr" započnje bórzy zaso ze swojimi studijemi. Štóž chce so při tym wobdźělić, a so hudźbnje raznje a wutrajnje wudospołnić, je kóždy čas witany. Dobra wola a něšto woporniwosće rukuja za wuspěch. Wosebje trjebamy alty a tenory. Wosrjedź julija mamy zaso žadny koncert w cuzbje. Štóž bě loni z nami w Frankobrodze, měješe po krutych zwučowanjach zawěrnje też wjele hłubokeje radosće na wuspěchu a na pućowanskich krasnosćach. Tuž pruhujće so a zamołwće so bórzy, prošu. **Bjarnat Krawc.**

Towarstwo „Podčornobóh" w Sowrjecach wobdźěli so přichodnu njedźelu na swjedźenju župy w Hodźiju. Wotjědźemy z kołami a zetkamy so wot 1 hač [1]/[2] hodźin pola hoscencarja Kroška w Kubšicach.

Zjednoćenstwo serbskich wučerjow ma přichodnu sobotu 28. haprleje popołdnju w 4 hodź. zhromadźiznu w Serbskim Domje w Budyšinje. Ważne wuradźowanje dla našich žadanjow na knjeżerstwo.

Župa „Jan Arnošt Smoler" přeprošuje z tutym přećelnje wšě bratrowske župy a k nim přizamknjene towarstwa na swój župny swjedźeń dnja 29. haprleje w Hodźiju. Swój k swojemu w skutku a wjeselu. **Župne předsydstwo.**

Pytamy

serbsku pomocnicu

za čišćerju

Bliže je zhonić w „Serbsk. Now.

Knalětnim wusywam

poručam nanajtuńše:
kalowe symjo (za běły a čerwjeny)
runklicowe symjo (za žołty a čerwjenu Eckendorfsku)
kaž wšě druźiny kwětknetho symjenja
Drježdźanske cybłowe sadźanki a
čerwjene dźećelowe symjo
wšě druhe symjenja za pola a do zahrodkow

Jan Bjedrich w Kolwazy

Sym Serb! — Sym kóždu sobotu w Budyšinje na Mjasow. wikach

Wulki serbski swjedźeń w Hodźiju

njedźelu 29. haprleje 1928

Swiedźeński poriad: Popołdnju w 3 hodź. wopomnjeńska swjatočnosć při rowje njeboh fararja Imiša, położenje wěnca, swjedźeńske rěče. — Popołdnju w 4 hodź. swjedźeński čah po wsy z kapału a khorhojemi. — Wječor w 7 hodź.: Wulki koncert (100 spěwarjow, sylna kapała), dźiwadło: Na wumělku. — Wot 5—7 hodź. rejka. — Po programje zaso. Swjedźeń zarjaduje župa Jan Arnošt Smoler, jednoćaca wšě towarstwa wokolo Budyšina. Wšě serbske towarstwa Domowiny, cyły serbski lud a Hodźijsku wosadu přeprosy z tutym předsydstwo župy a z nim Hodźijske towarstwo „Jaroměr Imiš".

Dźěćace wozyčki

w najnowšich formach a barbach

Pawoł Böger

w Budyšinje

na Šulskej hasy 5

Serbske posłužowanje | Serbske posłužowanje

Wotewrjeńske płaćizny

so dale dowola

Jenož w kupnym domje

Max Herde

w Budyšinje

na Kamjenitnej hasy 12

Najpřijomniše nakupowańske městno
Wulke zniženje płaćiznow

Čopłe, słónčne dny

napominaja Was, zo byšće naležne potrjeby wobućow wobkedźbowali. Elegantny a pyšny stupjeń namakaće nětk hišće jara tunjo w mojim bohatym wobućowym składźe

Martin Jähne w Budyšinje

na Šuleńskej hasy čo. 9 :: Telefon 2705

Tunje poźiwadła

Jenož pjatk a sobotu

Dobry rajs	2 punt.	**45** pj.
Žołty hróch	2 punt.	**58** pj.
Wulke sochi	2 punt.	**65** pj.
Krupica	2 punt.	**62** pj.

4 tall. mlók. worjech. (zeńske worjechi) **škoładY** kóžda 100 g . . . . . **95** pj.

Thams & Garfs

w Budyšinje na Mlown. torhošću

Pisane ložowe nawoblečenja a ložowe płachty, wunjerki, najl. tworcy, wulki wubjerk, jara tunjo H. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znaprećatosć „Stern"

Kože wšěch druźin

kupuja po najw. płaćiznach a

črjewa

předawataj

Kießling & Erdenberger

na Zwonkn. Lawsk. hasy 54 III.

Sobotu w „Pol měsacu"

Wobuća

kupujeće z wužitkom pola

B. Bachmann

na Žitnej hasy 12! Žane klamy! — Tohodła nizke płaćiany. —

Přistojna hoca do domu

kotraž ma lubosć k dźěćom, so k 1. abo 15. meje pyta wBudyš. na Renatusow. dr. 18

Trjeb. koła

za mužow a žony

ma na předań

Schieback w Budyšinje

na Mužakowskej drózy čo. 4

5 lět stara belgiska, čorna

kobła

skludna, bjez zmylkow, jedno- a dwojopřežna, je na předań

we Workleecach čo. 10

Serbske křećeńske lisćiki

Serbska knihańnja

w Serbskim Domje w Budyšinje

Hoscenc w Sernjanach

Njedźelu, 29. IV. 1928 wospjetuje tudomne **„Kołojězdne towarstwo za Różant a wokolinu"** hru

„Wopor cuzbniskeho wójska"

Po tym reje! Započatk [1]/[8] hodź. Čisty wunošk za wobnowjenje Różanskeje cyrkwje. Wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Kedźbu! Kedźbu!

Wulke nakupowanje za hotowe pjenjezy a wulki wobrot zmóžnitaja najnižše płaćizny!

Wokoło 300 jězdnych kołow

Opel, Brennabor, Janko

na składźe. Też na wotpłaćowanje!

J. Schieback w Budyšinje

na Mužakowskej drózy 4! / Žane klamy!

Wobhladanje bjez nućenja ke kupjej je dowolene.

Najwjetša wikowańnja z kolesami na městnje

Kedźbu!

Hdźe dam sebi swój wobłek zhotowić?

W Porchowje

pola krawsk. mištra Langi!

Míele

die erfolgreichste Zentrifuge

eine bessere gibt es nicht!

Ehe Sie eine Milchzentrifuge kaufen, lassen Sie sich beim nächsten Händler die neuesten Modelle zeigen und die günstigen Preise nennen. Sie können wohl mehr Geld für eine Zentrifuge ausgeben, aber nie eine bessere kaufen.

Mielewerke A.G

Größte Zentrifugen-Fabrik Deutschlands

Gütersloh/Westfalen

Über 2000 Beamte und Arbeiter.

Zu haben in den einschlägigen Geschäften

Najkrasniši dar

za wšě přiležnosće su nowe pyšne zwjazki

K. Zejlerjowych spisow

Serbska knihańnja w Budyšinje / Serbski dom

Poskićam:

ćelace mjaso	punt	**1.20—1.30** hr.
swinjace mjaso	punt	**85—1.10** hr.
zmjerzłe mjaso	punt	**0.80** hr.
howjuze mjaso	punt	**80—1.10** hr.
mjasowu jušku		**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kołbasu		**10** pj.
čople kołbaski		**10—20** pj.
wšelaku kołbasu		**0.80—1.60** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rěznicki mištr, na Šuleńskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Přiloha k čisłu 96

SERBSKE NOWINY

Stwórtk, 26. haprieje 1928

Rozprawa wo dźěławości zastarańskeho hamta Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa.

Za čas wot 1. haprieje 1927 hač do 31. měrza 1928.

Powschitkowne.

K wobkhodnemu lětu bě porunjo pschedkhadźazym lětam k lepšanišći hamt tak daloko wobstajne hač so nowe ważne nadawki so njepschichenjeschu.

Nalěčko je so 29697 pósłowych pschijimankow (Postanmate) porunjo 26975 pósłowych pschijimankow pschedneho lěta, a 38 764 pósłowych wupołožikow (Postausgange) porunjo 28 188 pósłowych wupołožikow pschedneho lěta.

K dźiwajcy tohe, so je ſ toho wukhadźace wuživanje ſtrow w rozprawjenſkim lěcje pschiběrało, njeje so perſonal rozmnožił.

W rozprawje wo dźěławosći pschedneho lěta porozumjeschu so, so je nuſa na měſtnoſći. Tutón njedostatk mohe so ſ tym trochu wotſtrabić, so bu, dźiwajo na nadpschijimanje hamtſkeho hejtmanſtwa, wotrjad wobſkeho ſekretara Niemtza do hłowneho twarjenja pschedatoho. S tym dobyte wuſwobodźenje so powschitkownje ſ dźakom pschija, tole nowoſarjadowanje pak może so ſamo ſa ſebje ſtrowe rozrjadźenja na puću k woprawdźe ſpokojacym měſtnoſtnym wobſtojnoſćam měć.

Na ſkuzu 2. wobkhodneho lěta wojſejowy ſaſtpi wobdźěli ſo wulos ſ jaſtkemu ſpomožerſtwu ſakonjej ſ 26. měrza 1926 žadaſche ſebi wſitkich wězowne a redakcionelne pſchemjenjenja wuſtawkow wokrjeſneho ſaſtaranſkeho ſwjaſa. Wjes tym, ſo ſo na wězowne pſchemjenjenja ſ 2. dohdanom ſ 3. nowembra 1926 dźiwaſche, dowjedźechu trěbne naſpjenjenje pſchemjenjenja k dopołnje nowemu nakładej ſtatutow. Tute pſchipóſłachu ſo kónc februara 1927 zarjadam a druhim ſobudźěłaćerjam wokrjeſneho ſaſtaranſkeho ſwjaſa.

Wězowne pſchemjenjenja raſtłupachu woſebje móžne pſchipoſoſenje wotrjadnych a wobcjeżowanſkich wubjerkow (10 na 12 pſchijimkow, wutworjenje woſebiteho wotrjadneho wubjerka ſa należnoſeje wójnſkich wobſchkodźenych a wójnſkich ſawoſtajenych, a wutworjenje měſtnych wubjerkow k pſchewjedźenju abo dohladowanju měſtneho ſpomožerſtwa.

Nowe nadźěrganiſacije, ſa kotrež kſywaſche ſo nutrne wutworjenja woſebiteho wotrjadneho wubjerka ſa wójnſkich wobſchkodźenych a wójnſkich ſawoſtajenych, bu pak dopołnem wobſedźowanſkim ſajimow wobdźělenych ſe ſwojbnoſće pſchewinjeny, ſo ſo tutón nowy wotrjadny wubjerk napſtrjiſcho ſ powſchitkownym wotrjadnym wubjerkom ſjednoći. K ſobudźełu tohole nowoho woſebiteho wubjerka w rozprawjenſkim lěcje hižo wjacy njeběše.

(Potrać̆owanje ſćěhuje.)

Dźěławosć spomožerſkeho a zastarańſk. hamta města Budyšina

w měſacu měrzu 1928.

W měſacu měrzu pchedſtaji ſo w radupodawarni ſa mužow a w ſaſtaranej cźěſchnych dźěći na 9 popołdnjach dla cźěſchnych dźěći, w radupodawarni ſa małe dźěći da ſo ſaſ na 5 popołdnjach 111 dźěći pſchepytać.

Radupodawańſku hodźinu ſa ſamodruhe wopyta 10 ſamilijow.

Na ſpjerbu ſpendowa ſo 835 puntow ſiwidłow wuſoke hodowſke darmo abo potaniſchene.

W dwanatnym wotedaźom 214 dźěćazych ſchatkow a ſchatkow hodźeſche ſo ſpomožnje ſaſpſchimnuć.

Saſtaranja cźěſchnych dźěći wupołoži 23 dźěćazych wozow, 19 ſportliſich wołjeſkow, 16 dźěćazych korbow, 11 pſa a 3 ſykawki.

Saſtaranju tuberkuloſnych wuži w měſacu w 9 radupodawańſkich hodźinach 61 wopytowarjow, ſ kotrychž ſo 12 ſ prěnjemu raſej pſchepytaſej da. Njeſamożitym pluzakorbym woteda ſo ſ lěpſchemu ſeſiwjenju 256 ½ puntow ſyrowu.

Wudate ſu tuhwiliuje ſćěhowaze wěcy ſa wothladanje chorych: 14 pſchiſkywow, 8 thermometrow, 62 bluwarſkich bleſchow, 3 powětrowe wěnzy, 7 lěhańſkich ſtołow a 1 gummijowa podłoſka.

Do woſebjeſtiwjeńje „Waldheimat“ w Sepjach bu jena pazienka pósłana.

S wobſtatkow ſpomožerſkeho hamta je ſo por ſtupnjow a 17 ſchatow na ſchulſke dźěći wotedało, na 12 doroſćenych a 22 dźěći měſaceſke pak ſo draſta ſe ſbérki nuſowneho ſjedwocjeńſtwa wotedaźe.

S pſchiležnoſćow, ſo ſchulu wukhodźachu, bu 83 dźěćow a to 35 hołcow a 48 hólzow ſwoblekanych.

Sa ſaſtup do ſchule bu 63 dźěći, 27 hołcow a 36 hólzow, wuhotowanych.

Domjazych wopytow běſche dospa 253.

W radupodawańſkej hodźinje ſa ſamodruhe pſchińdźe 7 wołſobow ſ wězowuſtojnenu lěkarſkemu pſchepytanju a radźe. 2 wołſobje běſchtej ſ prěnjemu raſej pſchiſchłej, tamne w dalſchim ſaſtaranju.

Radupodawarnja ſa alkoholuje chorych, kotruž Budyſka měſtna wotnoſka Němſkeho ſonjazeho ſwjaſka ſa bjeſalkoholnu kulturu po nadawku ſpomožerſtwo hamta natwjeduje, je w rozprawnym měſacu 5 rěčnjkow hodźinow wotměła, kotrejž je 7 wołſobow wopytało. Saſtaranſka je 88 wopytow wukonjała a 7 wołſobow nowych do ſaſtaranja wſała.

Symſki jědźenſki cźaſ natwjeſowanja ſchulſkich dźěći, na kotrymž ſo 365 dźěći wobdźěli, ſkónči ſo 30. měrza.

Dnjow 23. a 25. měrza pſchedwjeźe ſo ſhromadnje ſ Budyſkej ſkupinu Němſkeho towarſtwa ſa wojowanje pſchećiwo ſpłažnym khorozam w „Měſchćańſkej ſahrodze“ film „Wojnaca haniba“. Film, kiž ſpłoſne khoroſće a jich ſćěhnki pſchedſtajeſche, je ſajim najdalſchich woteſchow namakał. Pſchedſtajenja běchu tak ſylnje wopytane, ſo film njeſbu jenož dwójzy pſchedwjedźeny, kaž běſche ſwopředka womyſlene, ale 5 króć.

Saſtaranſki nam woteda w rozprawnym měſacu potuńſchene abo darmotnje: 698 pokrutow chleba, 1872 konw pluna, 103 litrow petroleja abo ſpirituſa, 550 jědźnych ſnamkow.

Podpjerow w hotowych pjenjeſach, podrunjiſich a hoſpodarſkich pſchipomoznow je ſo dozyła 47 291,81 hr. wuplaćiło.

W měſacu měrzu wuplaćene podpjery dźěkonjeměſow tuwcjinjachu 75 330,49 hr.

Daphne.

Daphne běſche w greſkej mythologiji dźowka Gäa (ſemje). Hdyž běſche Leukippos, kiž ſo w luboſći k njej ſahori, po Apollonowem namołwjenju hyt wot wódnizow (Nymphe) morjeny, dyrbjeſche wona pſched pſcheſćěhanjemi boha ćěkać. Pytajo wućeſk pola macjerje, bu wot tuteje do pjecza ſeleneho lawrěnja, kiž je Apollonej ſwjaty, pſchewobroćena. Mjeno Daphne je we poſdźiſchim cźaſu na mały keſk hyło pſchenjeſene, kiž něſko ſapoczina ſwoje cźerjowjene, ſa mandlemi wonjaze kwěćenki rozwěrać. To je **popjerowe abo wjeſ ćže drjewo**, też wjeſći keſk abo łyknow (loknowy Daphne mezereum) mjenowane. W cźerſtwem, ſahnem cźerjowjenzu (karmin) błyſchcźa ſo bjeſtupkoſte kwěćki na tónćźkach hiſchcze bjeſliſćowych, ſchěrobrunych hałožkow ležma meter wyſokeho, cźenkohałžkateho keſka, kiž wobrubuje kerćiny a lěſy. Junu cźaſu hyſchći, je porěnyt tohodla, dokelž ſu ſo burſte keſki po něcźim poſhubiłe, dokelž njeſtu ſo lěſnizy wobdźěłałe. Wo nim potajtim mnohy niczo wjacy njewědźa. Hinak bě to prjedy. Skoru, w cźerſtwym ſtawje njepſchijomnje wonjaza a w ſchiji drapaza a palaza, kotraž może dla ſwojeje ſylneje jědoiteje mjeſby hižo na ruzy pluſkerje nacźiniſ, wuſtrachu w ſrjedźowěku a też poſdźiſcho hiſchcze k ſalbam a plejtram, a wona pomhaſche pjecza pſchećiwo někotreſtkuli khoroſći. Po tutym nałožowanju drje da ſo też jene ludowe pomjenowanje wujaſnjeć: „Cźwiluſ ſchtiu“ (Quäl den Hals). Też mjena „palazy korjeń“ (Brennwurz) a „dźiwi popjerjowy keſk“ (wilder Pfefferſtrauch) na to pokaſuja. Syła wuživachu też ſnjeſchene jahody. Stara wěra do wuhojenja je ſ pſchiwěru pſchimiſna. Někotre cźerſtwe kwětki wjeſćeho drjewa, hdyž je ſpjerajch, ſchtitaja pjecza zyke lěto pſched paleniom zahi. Podobne ptaći dozyła też wo druhich na-

Wulki naležni spěwanski swjedźeń na zelenym brjóžku Kačeje korčmy we Wonkecach.

Z mołodym a ſtarym ſpěwarjam k posylnjenju hłósneje kultury.

Powěda B. K. (po wšelakich žórłach).

(Skónčenje.)

Jako bě ſyłobik dospěwał, knježevše zwopředka ſwoju a čišina; bě, jako by ſej žadyn dychać nje-

ciku sedźachu někotre kokoški k sebi ztulewy hnutoſće ronichu so přez jich wuzke wojaček pohladny k maćercy, myſlo: „Sy žno krasneho słyšała?“ Jako so pak ſyłobik pokłonješe, wubuchny njeſłyšany bri- kleſk. Wšo wołaše: „Dacapo! hišće raz!“ dyrbješe krasny spěw wospjetować. Mjez mytowanscy sudnicy wročka wotpóſłali, zo ſil po różowy bónk, z rosu napjelnjeny. Tón ſtwu brukow a wudrow darjeny.

na Syłobikec wopta kapku drohotneje rosy, jej poskićena. Wosebity česowař přinjeżowy košik. Wona zapřimny tón z pyskom ny so z nim do wysoka. Mješe žadosć zaso so wrócić k swojim ľubym, kiž žedźiwje ju wočakowachu.

Z rozdźělenjom druhich mytowankow njemějachu wulkeje hary. Ptački dóstachu druhe myto — njepomnički — a kokoty třeće: Złoty pjenježk na čer-

„Předčitaj!“ — zarža ze wšěch bokow.

Husyca, łopjeno před pyskom džeržo, čitaše:

„Rozprawa wo spěwnym swjedźenju na zelenym brjóžku Kačeje korčmy Wonečanskeje, podata přez našeho wosobiteho rozprawjerja.“

„Lětuši spěwny swjedźeń měješe najlěpši wuspěch“. —

Punkt praskolty wutrělk w přimjeznej huščinje. W tom wokomiku bě so cyła pjerizna rozpjeršiła. Zaječek — z khroblym skočkom do lěsa, a preč bu.

Nět bě čicho na zelenej łučey. Ani wětřik so njehibaše. Słónčko z módrych njebjes ſćeleše swoje pruhi dele, a wosamoćena mjetelčka kołebaše so ſlćěnje wot różički k różičcy.

Lohki wětřik so zběhny, kónčki trawki na bok zhibuje — a naſemu palčikej wosunu łopješko přihonjo, kotrež bě husycy w rozhorjenju spadnyło.

„Stó wě, k čomu móžu to ſće trjebać?“ rjeknu posmějwaje palčik k sebi, tykny łopjeno do kapsy swojeho bruneho kabata a wróći so dom.

Tam přełoži rozprawu ze zwěrjaceje rěče do swojeje, a jako jeho wóndano na Lubinje w tych ſamrkach zetkach, dari mi łopjeno. Při tej składnosći mi też zdźěli, što bě sebi wot gigolatoje husycy, ſwěchtane kački a wěipneho zaječka wotposłuchał.

Tak njemóžach tola hinak, hač zo tutu cyłu wěc k lěpšemu našeho młodeho a ſtarcho spěwarſtwa tu wupowědam. Bjez dobročiweho palčika bych ničo wo cyłym swjedźenju njewědźał a wy byſće ničo njezhonili.

Njeby to wěčna Skoda była? —

klinich rostlinach. Bur chze ſ porjada, po kajkimž kwěti ſakrčěwaju — wot horjeka dele abo nawopak — spóſnacž, hdy ma na rolu wuſuwnjowacž; to pak je ſnamjo ſa to, ſo tež pola naſchich prjedownikow wobkedžbowanje pſchirody njebě pſchezo zyle bjesporočne; pſchetož wjelcze drjewo ſakrčewa ſtajnje wot dolcka horje, a niz wot horjeka dele.

Djenſa je roſtlina porědka. Wona drje je po zyłej Saſkej roſchěrjena, ale wobſtatki ſu khudſche a roſtupuja ſo pſchezo bóle. W jahrodach ſeſtkich tutón kěſk cžaſciſcho, a derje by hyło, hdy bychu ſahrodniſtwa hiſchcze bóle ſrěbi na jeho plahowanju ſaležcžeſ dale; pſchetož je ſtoro njemóžno, jón je ſwojeho pſchirodźinſtcho ſrejniſchcža pſchemježcžeć. Se ſypotatcje pódy ſahrody pak ſo to ſnano poradźi. Sahrodnik wſchak by ſ tym wo jenu wotrěſnu twórtku wjazy měł, a tůždy tupy kupuje rad tohole prěnjeho nałětnjcho poſoła. Sapſchajomne pak je, hdyž ſo ſ tych mało hiſchcze ſhowazych wobſtatkow te nětotre debjatka dla ſebjern: tale ſtaradawna roſtlina njech ſo nam ſathowa. Tohodla ſteji tež pod ſakonſtim ſchtitom.

Nimo naſchcje družiny ſu hiſchcze druhe pſchiwuſne Daphne. W južnej Němſkej a w Czechach wonja w mezi pſchezo ſelena Daphne cneorum (Heideröschen), kiž pak jenoż hacž do 30 zm. wyſoka naroſcze. Nimo tuteje wſchak roſtu hiſchcze druhe, jara roſsrobjene družiny w Alpach, w němſkich hrjedźnych horach a ſwonka Němſkeje.

Kral dybzačnych paduchow pred sudom.

Pſched ſhromadnym ſawrſnikim ſudom w Lipſku wotměwaſche ſo pichi dwudźenjowym jeananju dohra k prozeſej dla pſchekkanja pſchecžiwo nětdušchenu kriminalnemu ſtowarſchenju ſtražnikſchtrej Rouwelej a jeho towarſcham. Dla pſchekkanja laſtojnikow a dybłačnych paduchſtwow mějeſche ſo 34-létny, ſo ſa pſchekupza wudawacy Niſit Schmul Liebeskind ſ Lódża w Pólſej, mjenowany Orleand, bamſkowiſch. Liebeskinda winowachu, ſo je nětdušchcho wyſchſcheho ſtražnikſchtra Grandtka, kiž je ſ Rouweloweho prozeſa znaty, ſe płaczenjom pſchekkanſkich pjenjes k tomu pſchinješe, ſo je dybłačnicu paduchow Werkowiza a Gallowine, kotrejuž běchu we lěcze 1924 w Lipſku dla kradnjenja briłłantow ſajeli, ſ jatby puſchčił. Dale wirowachu Liebeskinda, ſo je ſo pſchi najmjenſich wulkowinkach 1924 w Lipſku aktiwnje na dybłačnych paduchſtwach wobdźěłał. Liebeskind wobſtejeſche nětdy w Barlinje kaſſowniju, w kotrejž mjeſe dybłačnych paduchow a kriminalnych laſtojnikow ſajeli, cžełny Liebeskind do Pariſa. Tam wobſtadźeſche po wuprajenjach franzowſkeje kriminalneje policije ſafo we towarſtwje dybłačnych paduchow. W měrzu 1927 jeho w Pariſu ſajachu a po dyplomatiſkim puczu do Němſkeje pſchiwjedechu. Sud ſaſłuſchi jeho dla ſtaſneho zwólnicho paduſchſtwa a dla pſchekkanja laſtojnikow k 2 lětomaj a 4 měſacžnym khłostarnje, wotrjekny jemu cžeſtne prawa na 4 lěta a ſtaji jeho pod dohlad policije. Wobſom měſacžnym khłoſtanja je ſ pichepytowanſkej jatby wot- pokuczenych.

Hospodarski rozhlad.

Schwórtk 26. haprcje 1928:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1776	100 pólsk. złotych .	46,80
100 ſwajc. frankow	80,51	100 franc. frankow .	16,435

Barlińſka burſa jewjeſche wczera trochu hinaiſchi wobras. Powiſchitkownje ſo kuriy efektow wotbrjechowachu. Na wikach ſ dołžnymi a rentowymi liſcžinami ſapiſſachu wſchelake kuriy, ſ dźěła jniſene, ſ dźěła powyſchene.

Produktowe wiki pſchiniješechu wczera wěſte ſkruczenje žitnych płaczišnow. Wobrot wosta pak pſchezo hiſchcze ſnadny. Pſchedewſchěm kupowachu rožku pornjo wutori wo 5 pj. dróſchcho. Wowjeſ bě tchorunja wo 5 pj. dróſchi. Wczera płaczeſche zentnar

w Barlinje

pſchenicy 13,60—13,75 hr., rožki 14,30 hr.
hacž 14,40 hr., jecžmjenja nałětnjcho hr. 12,70—15,40 hr., wowſa 13,95—13,35 hr.

W termijnowym wikowanju:

ſa mcju: pſchenicy 14,25—14,27 hr., rožki 14,90—15 hr., wowſa 13,85—13,87½ hr.

ſa julij: pſchenicy 14,60—14,65 hr., rožki 13,70—13,72½ hr.,

ſa september: rožki 12,55—12,57½ hr.

Wczerawſche płaczišny ſ Drjezdźanſkich wikow (Markthallen)

Sarčſana pjerſina: kury ſtare 1,30—1,60 hr., młode 1,40—1,80 hr., młode huſy 2—2,30 hr., kacžki 1,50 hacž 1,60 hr., hołbje 50—130 pj., cžeſwjeny kał 35 pj. hacž 40 pj., běły kał 15—18 pj., jabłuka 15—60 pj.; a bérny zentnar 4,50—6 hr., bromaſ (Spargel) 2—3,50 hr., jehła loboda 15 pj., ſołotej ketcžk 20—40 pj., fibały kał 15 pj., měd 1,50—4 hr., butra 2—2,40 hr., twaroh 30—35 pj., muka 27—34 pj., jeja 12—13 pj., Karpy 1,40 hr., hliny 2,20 hr., raki 12 pj.

Swinjaze wiki wczera ſrjedu w Barlinje.

Na nje běchu pſchihnali 567 běhakow a 740 proſtatow. Te płaczachu

běhaki:

wulke	50—60 hr.
hrjenje	37—50 hr.
małe	24—34 hr.

proſtata:

wulke	16—24 hr.
hrjenje	10—16 hr.

Wiki běchu měrne.

Swinjaze wiki wczera w Hródku:

Na ſwinjaze wiki wczera w Hródku běchu pſchiwjeſli 500 proſtatow a 15 běhakow. Proſtata płaczachu 10 hr. hacž 20 hr., běhaki 30—60 hr. Wiki jara derje dźěchu. Hacž do dop. 9 hodź. bě wſcho roſpſchedate.

Pſchiſtajitej pytaja:

Dźěłaczerki do ſahrodki, Jahrig w Kamjenzu, miloſcžiwy wuſtaw. — Dr. Rychtař w Niſkej, Muzałowſka dr. 22.
Dotžu do domu, Schürgeſſowa w Kiju p. Muzałowa.
„ Lachmanka w Niſſej, Shorjelſka bróha.
„ Noetzoldowa w Němcach, tel. 66 hamt Wojerezy.
Dźowku, Ernſt Zehr w Lukezach.
Murjerjow, Pětſchka w Niſkej.
Wuczownika kravſkeho, Schönert we Wojerezach.
„ molerškeho, Komorowſke pſchedměſto 9 we Wojerezach.
Strażnika, Jaſſez mtym w Niſkej.
Wojnatſkeho, Pilop w Nowej Luzy.
Dźěłaczerja, Holtſchka, wuhlowu wikowař w Niſkej.
Schoſéra, Schiſchka a Rjeczka w Budyſchinje.
Jutrownu, hoſpodu „K winowej liſći“ w Kettlizach
Pſchedawarku, Iſſe-Wohlfactsgeſellſchaft we Lutach.

Na pſchedań.

Kruwa, Bětnař w Delnych Kóſłachi.
„ dobra dójła a běhakaj. Reichmut w Jaſnje pola Hródka.
„ wyſokoſrjeſelna a tejna, w Janezach 5.
„ w Delnjej Kinje 18.

Běhaki, Scholta w Kojezach.
Proſtata w Běłych Noſtilzach 10.
Birny ſwinjetne w Spikałach 30.
„ Schkoda w Boſchezach.
„ Melcher w Smolſkach.
„ Kralowſki młyn w Delnjej Kinje.
Sſyno, Nakonz w Dubrawje pola Hródka.
„ w Hinje 28.
Koła dejna w Budyſchinje Kortowa haſa 10 delka.
Wóz dźěczazy a ſportny, hromadźe ja 18 hr., w Hródku, Luiſyna haſa 16.
„ hoſpodářſki, w Hornjej Hóry 29.
Živnoſtž w bliſkoſcži Wóſbórka, 22 łótzow, pſchi 10 hacž 15000 hr. napſacženim, dalſche wukaſuje W. Lehmann pſchi Mjaſnych jatkach w Budyſchinje.

Dobrowólne pſchedawanje
ſobotu 28. haprcje 1928
w **Hródku** w „Keglerheimje“ Schloßbezirk 2, popołdnju w 3 hodź.: bufej, ſofa, bertike, wuczahańſke blido, ſchpihelaj, 6 miechkich ſtołow.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenſa dop. ¾11 hodź.: **Po wukrajnych wikach ſo ſłožuju ſo płaczišny ſnowa ſkruczene, ale wobrót je jara ſnadny.**
Dop. ¾12 hodź.: Kaj pſched hodźinu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wołijowe ſymjo po tunl abo 1000 kg, hewak 100 kg Płaczizny po złotej hriwni.

	25. 4.	24. 4.		25. 4.	24. 4.
Pšenica	272-275	272-276	buny	23-24,00	23-24,00
rožka	286-288	287-287	woka	24-26,0	24-26,0
nal. jačmjeń	254-291	254-290	módre łupiny	14-14,75	14-14,75
nsz. jačmjeń	—	—	žołte łupiny	15-15,80	15-15,80
wows	261-267	261-267	seradella	—	—
kukurica	239-243	239-243	rapa. wosuſk	19,60	19,60
pšeńč muka	34-37,50	34-37,25	lany wosuſk	24,0)	24,30
rjana muka	38-40,25	38-40,00	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	18,00	18,00	bérnj. kruški	27-27,80	27-27,00
rjane „	18,50	18,25	syno, 50 kg	2,60-2,90	2,80-2,80
lane ſymjo	—	—	rjana ſłoma	0,95-1,15	0,95-1,25
rapa	—	—	pšeńč. „	0,90-1,15	0,90-1,10
hróch	36-39,00	36-39,00	wowſna „	0,80-1,00	0,80-1,00
pjeluški	24-24,50	24-24,50	jačna „	0,80-1,00	0,80-1,00

Płaczizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

25. haprl. 1928. Płaczizny po centa. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 241.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetſeje rězneje hódnoſce hač do 6 lět .	60—62
Młode mjasne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene .	55—58
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe .	48—52
Mjenje picowane wšěch ſtarobow .	43—45

Byki 330.

Połnomjasne, wurośćene, najwjetſeje rězneje hódnoſce .	54—55
Połnomjasne, młódſe .	51—53
Mjenje wukormjene młódſe a derje picowane ſtarſe .	47—50
Spatne .	43—46

Jałojcy a kruwy: 656.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetſeje rězneje hódnoſce .	45—46
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetſeje rězneje hódnoſce hač do 7 lět .	32—42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałojcy .	25—28
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy .	18—22
Mjenje a ſpatnje picowane .	—

Ćelata: 2751.

Najlěpše wukormjene (2. druž.) .	76—83
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.) .	55—70
Spatne (4.) .	40—50

Wowcy: 4005.

Młódše a ſtarše wukormjene (1. družina) .	63—67
Starše wukormjene (2.) .	52—60
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.) .	53—58

Swinje: 15071.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět ſtare .	53—54
Wukormjene .	53—54
Mjasne .	53—54
Spatne .	52—54
Ranzy a kundrosy .	47—50

Sokołstwo, sport a hry.

Autowy sport.

Nowy ſwětowy rekord. Nětdźe pſched lětom dopra Jendźelčan Segraeve pri mórſkim brjozy w Daytona-Beach (na połkupje Floridźe) ze ſwojim 1000 HP.-Sunbeamskim prjejećhanſkim autom 327,977 kilometrow hodźinſkeje ſpěſnoſce. Jeho rekord poraz we februaru Segraevowy krajan Campbell ze 24-cylinderowſkim wuſćehanſkim wozom 342,977 kilometrow hodźinſkeje ſpěſnoſce. Nětko ſpyta Američan Ray Keech pri mórſkim brjozy na Floridźe ze 36-cylinderowſkim wozom. Najprjedy docpě z nim 322 kilometrow hodźinſkeje ſpěſnoſce, pri ſwojim druhim pospyće měſeše lěpſi wuſpěch, pſchetož mérjenſke prawy pokazowachu 333,950 kilometrow hodźinſkeje ſpěſnoſce.

Přilopk

* **Tſjo młodźi ludźo dźěchu ſhromadnje do ſamjerje.** Sandźeny pjaſk namaka pomocny hajnik Straach ſ Langengrafſkawy pola Lukowa pſchi Drjezdźanjo-Barlińſkej jelenjej, jako na ſwojim rewěrſtim puczu pſches lěſ pſchińdźe, pod jenym ſchtomom tſjoch mowjenych, młodeho muſkeho a dwě młodej holcy. Młodeho cžłowjeka, kiž mjes hołzomi leſcheſche, ſpóſnachu jako ſyna wokrjeſneho komunalneho ſaſtojnika Schadły w Lukowje. Młodej holcy pochadźeſtej ſe Braunlage w Sſmólnych horach (Harz.) Pſched nětkim tſjomi njedźelemi Schadła ſ tuttymaj holzomaj, ze ſwojej nje- wěſtu a jeje ſotru, we Lukowje pſchebywaſche. Młodej ludźo dojěchachu ſrěbi na to do Uckrowa a wotſtachu dźěſi cžaſ ſhubjeni. Starſchej holzow daſchtej ſwojej dźěći po darmo pytacž. Młodźi ludźo žu ſo ſ wernalom jaſcheſcžili, pſchi nich namakachu nětkore próſtne kinowadowe bleſche a puczowańſke waczeſki. Cžła drje dale hišo nje- měrza leżachu.

* **Tſchaſenje jemje** w Hornjej Schleſiſkej. S Rybnika w Hornjej Schleſiſkej ſo powě, ſo ſu tam wot wjecžor wokolo ½12 hodź kótre ſtrašne tſchaſenje jemje pyti, kotrež 1½ mjeńſchiny trajeſche. W bydlenjach pochadnu wobrafu je ſcžinowy a domjaca nadoba poča ſo tſhatacž. Hacž je ho wo ſemjerjenje jednało abo hač ſu ho wopuſchczene podpódy ſrěbili, nježe hiſchcze mate

* **Wulke ſkady tobaka ſo ſtrašile.** Saniczany wobeſe je tobakowy ſkład w Serrezu w Mazedonſkej petrichſkej. Sa nětdźe miljon grichiſkich drachmow tobaka je ſo ſpa- lilo. Wohenj je ſłóſnikla ruka ſatezała.

* **Cžeſke njeſbože ſ automobilom w Pólſej.** Nědźele je mjes Rawu a Lodźom autobuſ ſrjeſbožił. Sedźmich woſobow pſchińdźe do ſchkody, mjes nimi ſu ſchcžo- mowni.

Zapóſlane.

Sjawny liſt na bliſchchich ſaſtupjerjow ludu.

W Franzowſkej ſtyknju — po ſdaću pſchepodźe — ſe naprawami ideſerjez mało ſwójbow, kotrež hiſchcze lubu- chmane a maju wjazy dźěći. Wſchitke ſwójby, kiž ſu dóſtate na dźěćach, dóſtawaju wot ſtata pſchiſpěwki na dźěći pſchi potrěbnoſći, wot departementa (wokrjeſa) premije njedźiwajo na potrěbnoſć, wołoženja podruzniſteho ſyna njeſa, dawkow, ſchulſkeho pjenjeza a wuzwanja wołoſchenych prědkow.

Tež Italſka je k temu pſcheſchła, ſo by ſ wobſtejnymi lěpſchinami ſwójbam, kiž ſu bohate na dźěćach, hoſpodarſke wobſtacje ſwjeſćiła.

W Jendźelſkej ma nimale kóžda ſwójba ſwój ſamjenty dom, w Londonje pſchińdźe na jene twarjenje 5,6 w Barlinje 76,4 wobydlerjow. W zyłej ſyntnej Němſkej wobſtejeſke poměry njejſu wjele lěpſche. Naſcha ſ jenźwje ſhmo- na młodźina dyrbi ſo w mnoho padach ſwójerwanja wjdacž. Młodźi mandźelſtaj hładaju ſo pſched pſchirostom ſwójbu, boja ſo pſched dźěćzom. Tehodła je liczba narodźenjow w Němſkej hižom tak niſki ſtohodźeſk dospěła, kiž wohnanje- nja ſhutne wohrożenje wobſtacja němſkeho ludu, tak ſo je zyle mjne, ſo by ho tež pola naſ bórzy njeſchło ſtało, ſchtoż by dalſchemu roſpadej ſwójbow ſadźěwało.

Zadamy ſrěbi tehodła ſo poczahnjo na artikl 119 a 155 němſkoſtatneje wuſtawy ſ dorafom:

1. Jako ſojalne wurunanje w zmyſłu artikla 119, ſo bychu ſo wocžehnjeńſke pſchipomocy a na wſchitke prawe- łańſke ſtawy dawale, njech je ſe wobſebitym ſtarſchiſtwom ſawěſcženjom abo ſ pſchidźěwanjom jakoſnich napramow k hižo wobſtejacemu ſozialnemu ſawěſcženju ſ wurunanom ſwójbnych cžłowjow.

2. ſtrowe bydlenja a domy. Pucž ſ wuwjedźenju artikla 155 pokaſuje němſkoſtatny domjazy jakoſ; wotjenje bydlenjow ma ſo ſe wſchěmi możnymi prědkami ſpěchowacž, kolonizazija w kraju ma ſo rajuſe wukonjecž, ſo by ho cžłowjeſ ze wſebu a pſchemeſchczenju ſawobrazał.

3. direktne dawki na bethody, kiž ho na hlowu ſmjeſchu po podjełach roſdźěla, na ſamoženje a herbſtwo, abo wołoſ- liczenje wudawkow ſa mjnu potrjebu ſ jeſtwjenju a wo- cžehnjenje dźěći jako mjne wudawki wot bothodow.

Proſtymy Waž, ſo byſchče ſa pſchedhlejoze ſi hlowne žadanja wuſtupowali a praſchamy ho, kaſſe pſchihotuje namjelu chcjeze w bliſchim pſchińdu poſtrjebjeńſkim wobſtejacej.

Bohacži na dźěćach je ſwojimi boroſcženymi bjeſpſchedhlajeja hižom nětko nahladnim liczbu hłoſow. W bli- ſchim cžaſu ho hłoſowańſke poměry k dalſchim boroſce- nymi dźěćimi k naſchemu lěpſchemu pſchemjenu.

Wotmolwjcž dyrbi-li nam Wy we wólbnych ſhromadźiznach a w nowinach ſwoje politiſke ſtrowy.

Němſkoſtatny ſwjaſk bohatych na dźěćach w Němſkej ſe ſa ſchkit ſwójby ſap. tow.

Městna ſkupina ſa Njeſwačidło a wokolinu.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

28. N.-e płaća měsačnje we wudawarni 20 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čłoni Smolerjec knihličišćerja, nap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2627.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaŕ, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźełanje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobliščeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n u

Čisło (Nr.) 99 — **Budyšin — pjatk, 27. kapriela 1926 — Bautzen** — Lětnik 37

Sakska 2¾ milijona hriwnow z fonda za namjezny kraj dostanje.

S fonda za namjesny kraj je němske knjezerstwo, kaž korespondenca němskich sastopnikow powě, sakskemu knjezerstwu 2¾ milijona hriwnow pschipokasało. S tejele sumy dyrbja so mjes druhim wjetsche srědki sa twarjenje drohow w Rudnych horach nałožić. Statnym kupjenam w Halschtrowje je so dale 200 000 sa twar stadiona, **nješchanskemu musejej w Budyschinje 150 000 hriwnow a katolskemu tachantstwu 30 000 hriwnow pschisłubiło.**

W sakskej metallowej industriji hišće žancho dojednanja.

Kaž je znate, je so nědźe 200 000 dźełaćerjow we sakskej metallowej industriji dla mzdowych žadanjow z dźela zmandło. Němske dźełowe ministerstwo je so prózowało, mjes dźełodawarjemi a dźełaćerjemi pohrědkowaćz. Jako znamje pak je bjes wuspěcha było, dokelž so dźełodawarjo njepodadźa, mjdn w žadnej z mérje pomyslnej. Dźełowe ministerstwo chce hischće raz spytać, konflikt wuranować.

Dźel sakskich statnych kublow dyrbi so pschenajeć.

Kaž je znate, sakske statne kubła z wulkim njedostatkam pjenjedza. Stat z nimi tódle léto nětorke milijony pschisporjenje. Sakske knjezerstwo je tohodla wobsamkło, „pschisporne" kublo, kotrež sebi wobsebje wulki pschiběrk je statne kubły zadaju, pschenajeć abo je k sajbdlenju ratarjow předać a roskuskowaćz. Sozialdemokratowje so tomu wotpowědźenjuju pschečiwjeja. Po jich zasadach by dyrbjało so měrjim zyle ratarskemu do statowe ruki pschińć a so na nim po pschikładze statnych kubkow hospodarić.

Stresemann so njeda wottrašić.

Nazionalni sozialistojo su wutoru wjeczor němskemu zamknowanemu ministrej dr. Stresemannej sadźowali, wulku rěč w Mnichowje pschednjesć. S tym pak so Stresemann njeda wotdźerźeć, za žiwoju kandidaturu we Bayerskej dale wojowaćz. 5. meje budźe wón w Heidelbergu i pschičinu žiwoje cźełnjeje promozije rěčeć. Wot tam budźe do Bayerskeje dale pućowaćz, hdźež budźe w nětorych městach žiwoju politiku sakitowaćz.

W tu chwilu so hischće wuhlowe placźizny njepowyscha.

Barlinske nowiny su zhonike, so powěsćej, so wuhlowy syndikat žada, so by so wuhlowa placźizna wo 5 prozentow powyschiła, **so na wěcznosć njeskałożuje.** Wšitke žadźby prozentow njeje so mjenowała; wona dyrbi so hakle pozdźišo, hdyž budźe so z wuhlowym syndikatom a němskim statnym ministerstwom jednaćz. Wuhlowi industrijalni maju žadźbu 5 prozentow za pschejaru nišli a njedóstachaju.

Němski financny minister wo němskej měnje.

W sjownej shromadźizne w Konstanzu je němski financny minister dr. Köhler rěčał. Mjes druhim praji, so za zentrumsku stronu němska wustawa na prěnim městcu stej. Cźi, kotrejž z cźichim přódnym dźěłom za wutworjenje republiki stukuja, su z najmjenšicha runje tak dobri republikanojo kaž cźi, kotrejž stajnje wołaju: Mjech je žiwa republika! Nowy němski fejn smjeje nadawk, **wulku inflaciju ratarstwa pschewinjeć.** Wo žiwojim pućowanju do Anglowa minister praji, so je z reparazijskim agentom Parkerom Gilbertom dźěłsche dotkadne rozrěčenje měł. **Němska** marka (kurz němskeje hriwny) krucze a njekhabłajsky stej. Schtož tule wěz nochze němskemu finanznemu ministrej wérić, budźe ju dyrbjeć reparazijskemu agentej wérić.

Bremenowi lětarjo z Fordowym lětadłom z Greenly Island wulećeli.

Hejtman Köhl, baron Hünefeld a Fitzmaurice su přijeli z Fordowym lětadłom Greenly Island wopuschczili. Wone najprjedźy do Lake St. Agnes.

Dokelž so lětadło „Bremen" njeje se znjeměnowymi klapami wuhotowało a dokelž bě so jeho motor wobschkodźił, bu lětarjo „Bremen" na Greenly Islandze wostajili. Po wotstronjenju toho je so lětadło „Bremen" wotmjese.

Ščećinski proces přećiwo jemowym morderstwam.

W Schczećzinskim prozeju dla jemowych morderstwow stej wuprajenja žydowow husto najschcźiwso stejo. Swědk Bodungen wischelake nadrobnosće z rozrěčenjow mjenuje, kotrejž je z hejtmanom Wolfom wo mobilisaziji měł.

Hejtman Wolf so prascha, kake mobilisazijske plany su to byle?

Swědk z Bodungen hejtmanej Wolfej wschě nadrobnosće tajkeho rozrěčenja powěda, z Bodungen two roskazu generała z Pawelza a hejtmana Wolfa rěcźi, po kotrymž dyrbja so bronje potajicź a pscheradnizy so wotstronicź.

Hejtman Wolf: Njejsym ani roskaz dostał, ani wudał z wopschijećzom, so dyrbja so pscheradnizy wotstronicź. Pscheradnikow jsmy zibilnym ludam pschepodali. Wšitke wjele pscheradnikow! Dyrbjachmy potom žiwoje bronje pschetkasać. Jenje pak njeschmy nikoho pschewobrozili (skónzowali).

Rěčnik Bloch: Njeběchu wotžebje ludźo z lewizy pscheradnizy?

Hejtman Wolf: Druhi też pjenjezy trjebachu.

Wyschschi statny rěčnik: Němskostatnej woborje so tu skhowany porok cźini, prajmy to sjawnje, porok dwojasjwěznosće.

Rěčnik Bloch: Tónle porok so systemej němskostatneje woborby z prawom cźini.

Swědk Gladitsch, kotrejž je nětkdy je sekretarom pola wyschschego leutnanta Rožbacha był, na prascheńje, **hač je jemu znate było, so su Rožbachsyn bronje měli,** wotmołwi: **Haj. Wot němskostatneje woborby. Ssym sam i cźełjtym automobilom bronje i nětorym muzenj i kazarnow w Schczećzinje wotwjesć.** Pschi tym smy dyrbjeli nětorke hodźiny wonka cźakacź, hacź syn Rožbachsyn. Ssmy potom cźakali, hacź běchtaj so policijtaj, kotrejž pjched durjemi stejeschtaj, shubiłoj. Wšitke nědźe 40 hacź 50 zentnarjow bronjow. Myslu sebi, so su tej maschinske cźełby njes nimi byle. Bronje su so na jene kublo w Pyritzskim wokrjesu dowjesle.

Rěčnik Bloch: Może general z Pawelsa tónle pod rozsajnicź?

General z Pawelz: Bjes dalschego niz. Bych rad njena offizjerow snał a so wo wězy bliže wobhonił.

Rožbach: Tak je było. Ssym poručźik, po bronje do Schczećzina dojeźe, hdyž běch so najprjedy z offizjerami němskostatneje woborby wo tym rěčał.

Pschedsyda: Kuješ generała z Pawelsa, wobdźaku też podoffizjerow, po kajkim waschnju maju so bronje wudacź?

General z Pawelz: Haj, hacź dele k podoffizjeram.

Pschedsyda: Je so Wasche stejischcźo, so zmedźa so bronje jenoź kublerjam dacź, też nizschim městnam zdźelicź?

General z Pawelz: Sso tamo rosumi.

Rěčnik Holz so na to generała wopraschа, hacź je jemu znate, so so napschećziwnosće mjes němskostatnej woboru a policiju było w tym nastupanju, so je so wudaće bronjow z němskostatneje woborby policiji dyrbjało potajicź?

General z Pawelz: Mi wo konfliktu z policiju njeje nicźo znate. So bych so bliže wuprajił, dyrbju najprjedy z referentom porěrěcź.

Na to hejtmana **Wolfa** zjsycha.

Pschedsyda: Wšitko njeschto wo rozrěčenju generała z Pawelsa z wyschschim leutnantom Rožbachom?

Swědk: Ssym tole rozrěčenje sam zaradźił a sym pschi tym pschitomny był.

Wyschschi leutnant Rožbach prěje, so je pschi tajkim rozrěčenju pschitomny był.

Pschedsyda so Wolfa prascha: Je so we Waschej pschitomnosći wo mobilisaziji rěčało?

Swědk Wolf: Wo tym mi njeje nicźo znate.

Swědk z Bodungen na praschenje wotmolwi, so pschi žiwojim wuprajenju wostawa.

Pschedsyda so potom swědka Wolfa prascha, hacź je knjezej z Bodungenej poručźik, so dyrbja so bronje na kóždy pad potajicź a so pscheradnizy se wschěmi prědkami njeschkódnje cźinicź.

Wolf praji, so to njeje cźinił. Roskas njeje ani wudał ani dale dał. Tehdy njeje wojerjich, ale jenoź zwilnych žudow było. Bronje su so wschednje pscheradźale. Schtož pjenjezy trjebasche, pscheradźi bronje.

Hdy rěcź **na dowěrliwe pohódźenje w evangelskej towarstwowni** w Schczećzinje pschińdźe, w kotrymž je general z Pawelz pjerza w pschitomnosći hejtmana Wolfa rjekł: „Moji knjeza, nětko so japoczinje!" general z Pawelz, kaž też hejtman Wolf pržejschtaj, so to njejstaj jenje rjekłoj, so też njejstaj jenje wo mobilizaziji rěčałoj a so jenje njejstaj poručźikoj, pscheradnikow wotstronicź.

Swědk z Bodungen pschi tym wostawa, so je w pohódźenju w Schczećzinje hejtman Wolf pschitomny był a so je też general z Pawelz podjšćho pschišłoch. Jako swědk proscheny knjes z Dewitz je jemu hakle wjeźera potwjerdźił, so zu so tam słowa prajłe: „Moji knjeza, japoczinje so!"

Pschedsyda k swědkej Wolfej: Wostanjeece po tajkim pschi tym, so so jenje na zaće waschnje njeje roskas wudał, kotryž mohł so w junyšle wukrjesć, so dyrbja so pscheradnizy wotstronicź.

Hejtman Wolf: Haj, pschi tym wostawam.

Grocźane pleiwa

4 rózkate a 6 rózkate

kalacy grót ○ wobhrodźeński grót

wše naprawy za zahrodku

kaž też **wše ratarske naprawy, rjetazy** atd.

poručuje najtuńšo

Walter Voigt w Budyšinje

wikowarnja żelezných tworow, na Heringskej dróze 3. Telefon 2320

Dwoju Němcow w Parizu zajeli.

Sstrjedu popoldnju su w Pariżu na Cifflowej wěži dwoju młodeju Němcow, Jan Meyer a August Sak so mjenowazeju, zajeli, hdyž prěnjeschi pyta w prěnim poschodźe po żelezných stołpach horje saleźe. Mayer je pjerza khrobołeńše łazenje spytał, so by němskim sportistam khorhojam i wěże smahowaćz dał. Jako połóżaza wobtejtojeć so jemu pschiznjewa, so njeje khorhoje roswił, tak so njeźbu němske barby nikomu z pohórschkom byle.

Briand pječa na smjerć khory.

Komunnistiska „Humanite" pische, so ma so w tódźej hodźinje wocźakaćz, so swonkowny minister Briand, kotryž je njedawno sthorił, wumrje. Boja so, so by so po Briandowym wumrjeczu nětcźišcha francozska swonkowna politika, kotraž je na spóźenje k Němskej složena, pschemèni.

Nowy morderski pschichot pschećziwo italskemu kralej.

Po powěsćach z Italskeje je taminscha policija na żelesnizy njes Milanom a Laccom rosbuchadła namakała, z kotrymiž je so dyrbjał żelezniski cźah zwrócźiceć, z kotrymž by so kral do Lecca wjesć. Kral je na to z automobilom z Milana do Lecca pucźował. Italska policija mění, so su wschě mordarske pschihoty z dałeka rosschérjenje organizazije wuschle. Skuźerjow bombowego attentata we Milanje njeje policija hischće wuzłędźiła.

Mzdowe hibanje mjez ratarskimi dźełaćerjemi w Słowakskej.

Na knježich dwórach wokoło Nitry w Słowakskej ratarscy dźełaćerjo wjetschu mjdu žadaju a su, dokelž su jich žadanja wotpokałali, dźełacź pschestałi. Strajk hrozy wjetschich rosměrow dobrjeć.

We Galantskim wokrjesu su dźełodawarjo do žadanjow ratarskich dźełaćerjow zwolili.

Wopory zemjerćenja w Bolharskej.

Po rozprawje bolharskeho knjezerstwa su je zemjerćenjowej katastrofu 103 wosoby morile a 700 je so sranilo. Wjacy dyžli 10 000 twarjenjow je so zakpyło a 10 500 domow je so njerozbydlomnych zdźinło. 200 000 wosobow je bjes bydła. Wězna schkoda so na 2½ milijardy lewow wobliežeja.

*

Italscki wučeńz dalsche zemjerćenje do prědka praji.

Beogradska „Politika" je do prědka prajenje profesora Benanda w seismografiskim wustawje w Faranzu wotjewiła, kotryž je poslednje zemjerćenje w Ssmyrnje a Bolharskej do prědka prajił. Na 4. a 5. meje so žitne zemjerćenje pschipowěda, kotrež so najskerje na połodnischim Ameriku a połodnischu Europu wupschestrije. 10. meje budźe łóžiche zemjerćenje we Bolharskej a cźežische w Chinie.

Połsnu podsejnśe storki dale k połodnju półdu. 16. meje nowe jenjerzenje Grichifkta a Italiku podenđže. 23. meje profesor Benandt jemjerzenje w Alpach a 28. meje we Sśmuhnje worzakuje.

General Wrangel wumrjel.

Wjedujk połsedujcho ruśkeho bobrowólnjśkeho wójska, kotrež je śpytako, kujeźlnwo bolśchewikow w Ruśej powalicj, general baron Pětr Wrangel, je źejedu w Brüsśelu 48 lět stary wumrjel. Baron Pětr Wrangel je ſo 1880 w Petrohrodże narodźił. We ruśko-japanſkej wójnje bě wón ſ ordonnanznym offizerom pola generała Rennenkampfa. Sa cźaſ ſwětoweje wójny je ſo jako throbły rjśony offizer wuſnamjenił. Dla jeneho tajkeho throbłeho jśidnuceho nadpada jeho ja wyſchka, połdjśśeho ja generała a korpſoweho kommandanta pomjenowachu. Po ſtatnym pśicherwróśe jeho dwójzy k ſmjerśći ſaſudźichu. Prěni króć jeho jedyn ſ jeho prjedawſchich wojakow wukhowa; druhi króć, hdyž hižo na torpedowym ſjolnje ſtojeſche, ſ kotrehoż dyrbnu jeho do wody ſtorcźeć, ſo wón ſ pśichpadom wuſtrowdźi. *Potom pasza bobrowólnikich krejs w Kaukaſu* hromadźeć, tola ſo jemu njeporadźi, ſo ſ generalom Kolczakom ſjednoćeć, kaž bě ſrjebi wotmyſlił. Hdyž běchu potom bolśchewikow wójſko generała Denikina ſbili, Wrangel ſbyſki tehole wójſka na Krymu reorganiſowaſche. Salóži nowe južnoruſke kujeźeſtwo, kotrež Franzowſka we auguſće 1920 pśihpśina. Najmjn 1920 ſo jemu poradźi, bolśchewikow wjazy króć ſbicź a dźele kokałow na ſwoju ſtronu ſcźahnyć. Po nječim pak jeho bolśchewikoju do offenſiwy ſtłóčichu. Hacź do ſrjedź novembra móſeſche ſo wón hiśćeſe na Krymu dźerżeć. Potom ſo pśched wulkej pśichmagu dobyćerſkich bolśchewikow ſ 20 000 muſeni w Sewaſtopolu na ſódze wulkowa, ſ kotrymiž ſo do Konſtantinopla pścheweſe. W lěcźe 1922 ſtyknu jeje dźełowośe do Južnoſłowjanſkeje pśichopołoż a wot nam organiſaziju ſiwych wojakow wodźeſche, kotrež běchu ſo w Južnoſłowjanſkej, Bołharſkej a Rumuniſkej ſaſydliłi. W lěcźe 1925 Wrangel ſwoje dyhlicźerſke do Brüſſela pśeneſe, kotrež njeje wjazy wopuśćeźił.

Jendźelska dźełaćerska ſtrona pśećiwo finanćnej politiku konzervatiwnych.

Sćejdu je ſo w jendźelſkim delnim ſejmje debatta wo jendźelſkich ſtatnych finanzach ſapoćała. Rěcźnik dźełaćerſkeje ſtrony, Philipp Snowden, kotryž je w prjedawſim dźełaćerſkim knježeństwie ſ finanzym miniſtrom był, je konſerwatiwnu finanzu politiku najwótśicho poſudźił. Mjenu nětśiſchego finanzoweho miniſtra Churchilla na połoženje induſtrije, ſelenizow a rataſtwa ma wón ſo jamaſ[illegible] pſchejnſejne a njebezmane. Dwakuje na tom, ſo [illegible]arlament Churchillowym zamjelam pſchihłoſowa[illegible]nden też kśiżnowy dawk, kotryž je źejedu do mocy [illegible] ſaćiſnu, dokelž ſo ſ nim indujſtrija automobilowych [illegible]elikich kelow wulka cźeża napołoži. Też na [illegible]e ratarſkich ſejnowojowow wot gmejnſkich dawkow ja wopaćne, dokelž bychu pſchi nětśiſchej jendźelſkej ratarſkej kujeźe[illegible] jenicźky ratarſky wulkoſeźownoſćerjo wažnjł brali, njes tym ſo ſo ratarſka produkcija niebyła ſ tym ſpěchowała.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk 27. jutrownika.

Anastazija.

† 1875 dr. Herman Lotza, pśiwatny docenta ſławjanſkich rěcow w Lipſku. Z pomocu Korle Aug. Jenźe wudokonjeſe ſo na Budyſkim gymnaziju we ſerbſkej rěcźi. Źiwjeſe ſo w Lipſku jako pśiwatny wučenc bjez zaſtojnſtwa z literariſkimi dźěłami a założi ſebi krasnu ſłowjanſku knihownju, kotraž 7000 ćiſłow wopśiśeſe a ſo po jeho ſmjerći na Přesadźowanje rozpśeła. Wot lěta 1861 wza wón wjednistwo ſerbſkeho wotrjada Łužiſkeho pśedarſkeho towarſtwa na ſo a rozwnoźowaſe ſerbſkich ſtudowacych ſwěru a njesebićiwje w jich maćeŕnej rěcźi. Wuda po zabytym rukopisu, kiž ſo w Barlinje na krajnej knihowni khowa, list Jakubowy. Z jeho zawoſtajeństwa wukhowa ſebi Maćična knihownja 50 źadnych knihow. Lotza běśe nimo měry pokorny njeſebićiwy wučeńc, ſebi ſwojeho ſerbſkeho pokhoda wědomy.

* 1764 w Khelnje Jurij Wanak, kiž jako wuley zaſłužbny kantor w Njeſwačidle 1827 zemrě.

1848 demonſtracija kłóſtrſkich burow w dworje kłóſtra Marijneje Hwězdy pśed abatiſu Benediktu Goehlerec.

Na horje ſteji khójca,
Ta ſona zelena.
Na khójcy ſedźi ptačik
A rjenje zaſpěwa.
Śto ptačik drobny śpěwa,
A śto ſej zanoſa?
„Bur dyrbi won do dźěła,
Won dyrbi do pola.“

Na horje wětřik duje,
Na horje wyſokej,
Tónw ětřik duje, ſepce:
Ja pśińdu z Limborſkej.
Wón pśeduje dwaj dworaj
A śto ma powjedźić?
„Syj, buro, ryj a woraj,
Ty maš kraj ześiwić.“ H. Zejlek.

Pśiſłowo: Młodemu dyrbiś z časom młowa ćeć.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer +1, thermometer wo dnju +18. Dźeńa rano we 8 hodźinach barometer 744, hygrometer +2, thermometer w nocy +9. — Bywńej ſo ſamrócźiło, tola ſuchо a rjenje woſtanje. Kaž Barlinſka wjedrańna praji, ſu tute mrócźele na rjane wjedro pokazowaze. Nižiny ſ wjeczora Europy nad Atlantiſkim oceanom ſo roſcźahuja a ſo k Sſrjedźoſejſkemu morju woſtaluja. — Jutſrje ſobotu ſtłóčko 4,38 hodźin ſthadźa a ſo 7,18 hodźin khowa. Měſaćk ſthadźa pśichpołdnju 12,06 hodźin a ſo rano 3,01 hodźin khowa.

*

Pśenje pśedwjedźenje „Thomaskantora“

wot Kurta Strieglera.

Pruhi ja „Thomaskantora“ ſu nimo. Pśichi poſledźich wobdźełi ſo mnoho Drjeźdźanſkich wumělcow we pśichitomnoſći komponiſta. Saćaſiſchcź pruhow běſche hižo zyle wurjadny, ſo śmělny wočakaćz, ſo budźetej pśichedwjedźeni ſ wumělſtwowſkim ypdawkom najpśeſiſcheje rjadownje. Wośebje wuſłyſchaſch, ſo nimo wuhjerneho khóra a wuſnamneho orchestra, kiž je ſ Drjeźdźanikimi wumělcami je ſtatneje kapały połpoſtajeny, tak wulka žyła ſławnych ſoliſtow ſobuſtutkuje, kaž hiśćeje pśichi ſanym pśichedwjedźenju w Budyſchinje. Wośebje mjenujemy jako wuſnamni ſobuſtutkowaſy ſpěwar ſtatneje opery Schmalnauer, wulkotny baritoniſt Drjeźdźanſkeje opery, knjeni Liſla ja Schuch, tu ſnata jako ſławna komorna ſpěwarka ſ Drjeźdźan, młody rjekowſti tenor Max Lorenz, kiž pśichi ſpoćatku wulkotneho pśichihoda ſteji a kiž njemjećſeho jenoź na jewiſchću, ale mjeńſeſche też njedawno w konzertowni błyſchćate wuſpěchi. K tomu Hanſ Lange, wyſokomuſikalny lyriſti tenor, Werner Reichelt ſe ſwojim kraſnym ćěmnym baſom a knjeźna Richterez, młoda altiſtka ſ wjele wuhladami. Pśichi tutym połoženju ſaſtuji ſrjebi konzert, kotrehoż cźiſty wunoſchk ſo k ſpomoženju ſondej ſa wumělcow pśichiwobroćeji, ſajim a podyeru kóždeho *pśihrjeźu hudźbu a mumělſtwo a to cźim hóle, dokelž ſu wubawśi wulkeho aparata dla wěſo wulke.* Pokazujemy hiśćeje na to, ſo ſo konzert ſ dypkom we 8 hodźinach ſa*počnje a ſo* durje ſale w tutym cźaſu ſamkun. Kotiſi poſdźe pśichiźdu, ſmědźa hakle po pśenim dźěłu do ſale ſaſtupiś. — Pśenje pśichedwjedźenje je też ſwonka Budyſchina a Łužicy pola wumělcow a kritikow najwyſchſich ſajim namakało. Jo wopytaja wuſnamni kritikoja ſe Drjeźdźan, Lipſka, Kamjenicy, Zwikawa, Sharjeſa atd., to je ſ dopokaſom ſa wažnoſć tutoho dźěła. Pśenje pśichedwjedźenje ſobotu nawjedźe Albert Wotruba, druhe pśichedwjedźenje njedźelu 15½ hodźin dóſtanje wotſkóźitu ſwjeczińſnu, dokelž ſo komponiſt ſam pśichi dirigentiſkim pulće ſjewi.

*

— **Sdźěrny dźełacjeŕ.** Sańdźenc ſ Njeźdu ſwjeczeſche pola Weigangez wjednik kalandra knjes Arnoſcht Michałk ſwój 50lětny dźěławy jubilej pola tuteje firmy. S 15 lětami ſaſtupi pola Weigangez do dźěła. Na jubilejſkim banu běchu jeho dźełańſke nětśiſo ſwjeczeńſzy wupyſchiłi. Dźełodawaŕ poćeſeśi ſwojeho ſwěrneho dźełaćerja ſ jubilejſkim darom. Jubilaŕowi kollegojo darichu jemu cźeſny dar. Njech je ſwěrnemu dźełaćerjej dalſcha ſtrowoźa a cźiłoſć ſpodźejena.

— **Pośtowa ſłužba 1. meje.** Pośtkuźowańſke wokna na pośtach ſu kaž njedźelu wotewrjene. W Budyſchinje ſo dopodnja liſty a pjenježne pośtki wunoſchuja. Na wjaſch wunoſchuja ſo pośtki kaž dźeławe dny.

— **Lekaŕſka radupodawańſka** hodźina. Bliźeńe darmotna radupodawańſka hodźina ja ſkabonyſłnych, na padawu khoroſcź cźerpjoźych a duchakhorych wobydlerjow mésta Budyſchina wotmjeźe ſo ſtwórtu 2. meje ſ. l. wot 11—12 hodź. w mjeſchćańſkej khorownji.

— **Dźełenje Budyſkeho ſchulſkeho dohladowaŕſtwa wokrejża** ma ſo tak ſtacź, ſo ſchulſki dohladowaŕſki wokrejż Budyſchin I wopiſchija mésto Budyſchin a wjeſ, kiž do Budyſkeho hamtſkeho ſudniſtwa ſłuſcheja a ſchulſki dohladowaŕſki wokrejż Budyſchin II wjeſ, kotrež do Biſkopſkeho a Schérachowſkeho wokrejża hamtſkeho ſudniſtwa ſłuſchieja. Do pśenjeho wokrejża ſłuſchu potom 55 ludowych ſchulow a 3 ſamoſtatne powołanſke ſchule, do druheho wokrejża 32 ludowych ſchulow a 5 ſamoſtatnych powołanſkich ſchulow.

— **Paduchaj wuſledźnjaj.** Kriminalne woidźělenje je paduchow wuſledźiło, kotrajž ſtaj 11. t. m. rano ſ jeneje blidarńe pśi Pśichſchećanſkim ſuću hódnotneje kurjeſkeje bliźo[illegible] kradnyłoj. Paduchaj ſtaj ſwjeſcźenej. — Pola jeneho młodoſtneho paduha ſu nimale nowe wuhkowe widły, ſ M. V. wojnanſjenjene, namakali, kotrež je jemu kriminalne polizija wotewzała. Schkodowaŕ móże ſo w kriminalnym woddźělenju, Burgłatk 6II, ſamoſwisć.

— **Centraly kupny dom w Budyſchinje** na rózku Hóſerjeſkeje dróhi a Sſukelniſkeje haźy wotewri ſ dźenſnišchim pjatkom ſwój powjeſtſcheny wobchod. W Budyſchinje a wokolinje deje ſóźdemu derje ſnaty kupny dom bu w lěcźe 1914 ſ małymi ſapoćażkami ſakoźeny. Wobchod nadeły pak bórzy tajſich rozmérow, ſo dyrbjeſche jón wobſędźeć, knjes J. Cohn, bórzy powjeſtſchicź. Runje pśeđe lětom pſchepołoži kupny dom ſ Khéżorſkeje dróhi 14 do ſwojeje jeźownoſće na rózk Sſukelniſkeje haźy. Wotcźerańſtwo pak ſo pśecźo hóle roſſcheŕjeſche — dokelž bu ſtajnje derje a płaćiwyhódne poſtaražene. Tohodla běſche mjeno, ſo wobſędźeŕ ſtwój kupny dom hiśćeje dale powjeſtſchi, pſchetož mjeńſnoſeje wupokazachu ſo pſchemake. Wón dyrbjeſche hiśćeje pódlanſke klamy k temu wjaceź. Nětko je w tutym rjanym rózkowym domje nowoczaſna kupowańnja ſtała. 13 wulkich wukładnych wokniow a 4 wukładne łuſtowe wabja k ſaſtupej do wobchoda. Nutſkach wupſchiſchcźeraju ſo dołhe ſwěrśte mjeńſnoſeje. Dołhe ſjady derje ſjadowanych twarow poſćiżeja kupjam najwjeſtſchi wubjerk a ſtódy tam namaka ſa tuni pjenjes, ſchtož płyta. Murjerſke dźeła pśichi pſchetwarjowanju mjeńſnojowe je wukonjała Janaſchez zwaśka firma na Stieberſkej dróhi. Drjewjanu pśichiſtrawu je wudźeław knjes bliđaŕſki miſtſtr Brunо Smaržły na Hornjećerſkej haźy a barbjeńſke a mjeńſke dźěła wukonjeſche tśeće mjeſtſki miſtſtr Max Weiſ.

Marica a Hanica.

Roman.

12] (Pokrjaćowanje.)

Sſwjertna cźiſchina knježeſche w Göllanje. Sſtarjobuſi w módro a bźo ſpunjałej dźełańſkej kaſje ſwěrśteſche pśichi wokniu do dwora hlédro a poſmuſwaſche ſo na holeź, kotraž tam pśiched Terggelom jusſeſche a ſ małožetymaj wuſmahnjenymaj rukomaj na ławju ſchatk ſ mužeńſkimi hromadu ładźeſche, kotrež běſche hoteź dla ſkoku wokwaſcź dyrbjała.

Rejchežſelzy běchu ſo ſ murje ſhubile. Cźicho a ſpokojo Jeſejeſe ſahreda. Jenoź pśichi haifu hibachu ſo wyſoke ſelene połaće kambuźnjow wokoło wuſko ſo wobźimajcego perika, a ſejſcha ſlineźejchtaj dwaj podujchenaj hłoſaj porinjo ſebi. Wonaj ſo ſeźuſnišchtaj, roſhoriſchtaj, woſłabichtaj ſo jaſo, potom woſcźiſnuſchtaj. Pśichi padazych ſmérkach bě jaſna drasja widźeć, kiž bě ſ cźěmnej poſtajwje pśichituſena, dwě běłej ruce ſyſtatſchej ſo wokoło muźowego tyła ſwinjej. Dwě druhej wotſchafſowajchtej nóżnej wot ſo. Potem ſchmaſchche troſejnoſta kambuźnjoja, ſakwyſłota, hatiſy ſaj bydhu ſo łamałe, po roſpadanej muri ſhupotachu ſo kaujenje, dwě roſeſłibowanej zyprěży, mjes kotrymaj bě ſo poſtawa pśichleźała, ſchlikmyſchtej ſaja hromadu, cźmuſchtej ſo ſhwiłu a woſtaſchtej ſmérom ſtoja. Sahreda mjeńſnoſeje. Cźiſchina wobdawaſche ſtare Göllanſke ſydliſchcźe.

Tola bórzy ſaſlunchaſchu ſajſne, wjeſołe hłoſy na druhej ſtronje, mjes nimi ſhuntny hłoſ hrabje Meinhardta, kiž pśichitkhadźeſche je ſwojej ſotru a Hanizu pśiches winizu horje. Stary baron ſajuſtnu do pśichoju hłuboje ſpadowazych ſmérkow: „Hlej, Meinhardo, to je pěknje, ſo dźeſch, hdyž ſu wſche ſtare ſkeſkawy k dźaſeju. Ty tola ſ wječeri pola naſ woſtaneſch?“

„Radłubje.“

„Ah, to je rjenje. Ale hdźe dha je Mariza?“

Hanizа ſabórcźa ſamoſwólnje: „Ja to tola njewěm!“

Potom ſedźachu wo ſjwoje a cźakachu, dóniž cźeta Angiolina domoj njeſpěchińe. Wokna běchu ſwjeczińſnje: wjeczornego powětra dyrbjeſche ſo nałoźeć, a dym tobaka a cźłowjekow wotniſeć. Tu pśichińdże ſtarcmu baronej jaſo Mariza na myſle: „Wój hołyj, pośladźetej raś ſa tym, hdźe teźi! Sſnadź je w ſwojej ſtwi.“

Mjes tym ſo wołwě ſo wotſkaſchtej, ſawoła wón do ſahrody won: „Mariza, Mariza!“

Wot hatka ſo wotmołwi: „Haj, papa!“

Meinhardt bě hižo wunjeźł ſ durjemi won. Hdyž hołzu ſajko pśichińdźeſchtej, bě ſtary ſnjes ſjowje piſanſke blide wotamtinył, ſo by Bridgeckarty ſ njeho wuczahnył. Pśichi tom rjekny ſ najpśeczelniſchim wuraſom: „Meinhardt je luby ſhadła. Jindźichta, ſy ſrebi bratra derje wubrała. — — — —

Hrabja Meinhardt dźěſche po ſahrodźe horje. S powdźenym hłoſom won tu a tam ſawoła: „Mariza?“

Tu pſchiběža wona jemu napſcheźo, hłowu pokſitłuſchći.

„Hdźe dha ſy była?“

Wona ſajakota, ſo je njeſchto ſhubiła. Won ſo wopraſcha, hacź je to ſaja namakała. Pścheźo hłuboje khileſche ſo jeje cźoło. Won wja ju ja wobě ruce, a wulki muź ſo nimale połkaſnu, ſo by jej do woczow poſkładnył: „Haj, ale mój Bože, Mariza, Mariza. Schto dha maſch? Ty płakaſch?“

S podujchenym hłoſom wotmołwi wona: „Ně, ja njeplakam!“

W tutom wokomiku łapny jemu ſyłſa na ruku: „Mariza, ſchto je cźi? njemóžeſch to rjeź?“

Jeje myſle, kaž ſo jej, běchu daloko wotſał, ſo njepytny, łak won ruku wokoło njeje połoži.

Tu won widźeſche, kaf jeje rjeczaſk delewiźaſche: „Njeciſaſk dźe je roſtorhnjeny! Trajſa zyle ſatoklana! Schto dha ſy cźiniła?“

Wona njewotmołwi: jenoź ſyłły ſo ronjachu.

„Wšěch-li ſchto, Mariza, rjeczaſk ſmoj pytałoj? Ty ſy wiſzajo woſtała. Ty wobohe ſiwerjeńcźko! Ty mój Bože, je dha cźi ſchtó ſchto cźinił?“

Wona wjeſeſche ſ hłowu. Tu ſo won pśched ſobu wuſmja: „Ah, ja wſchak cźe rozumju, ja cźe hižo rozumju.“

A ſłódka ſbaźnoſcź ſalchmy ſo jemu do wutroby: „Mam cźe tola tak rad, ně, wjazy hiśćeſe, ja cźe lubuju, Mariza!“

Won wja jeje małej běłej ruczaj a ſtłóčí ſwojej ſuboje na njej. Wona pśchewoſtaji jej jemu ninowułuſe.

Sćěcha won proſchejeſche: „Pój, wotrěj běłi ſyłzyſći!“

Potom wuczahny ſchantko, a kaj nan dźěſeja ſtrowe ſche wón jej liźy: „Nětko pak njeſmjeſch wjazy płakaſ. Wſchako man cźe luby!“

Zakoſtne ſtrózele pſchińdźechu na nju, ſezmjenje wunja wotwuczenju. Huſchkajo, dkotajo, kaž w ſynitzy wona proſchejeſche: „Njeprajo to, proſchu, njeprajo to!“

Won ſo poźmjeńkny: „Ty lube, male ſtupe ſiwerjeńcźko! Derje, jenoź nětko mi wjazy njeſkaź! Jadyn tam nutſka njeſmjeſ nješchto pytnyć! To ſmjejemoj ja ſo. Je cźi pravje?“

„Haj.“

„Ale najprjedy dźi do twojeje ſtiwy. Tajſkule njeſmjeſ cźe nichtó wohladaćz!“

Won mohł ruzy wotewrjeć a ju na wutroho ſcźahnyć. Tola tu padze wona jemu wokoło ſchije, ſplakowaſche, a jenoź pſcheterhnjo wuronichu ſo jej ſłowa: „Ty ſy taki dobry, tajki luby, ja tajka ſchpatna! Ty ani njeměch, kaf To wſchak teź nichtó wědźeć njeměże. Ty nanajnjenje. Ja ſmjm — — ſym — ty wbohi, wbohi Meinthardto nje njeroſumiſch! Gewak niebył napośkeźu — tak dobry ſy — Ach Bože, mój Bože!“

Saźo ſo to wurry wiwośeſe ſ jeje hrudźe. Won pak tłóčeſche ju k ſrebi, a we ſbożu a pohnuću ſunjeſcźe ſo njeprajo ſkónka. Krótko pśched kheźu ſo wopraſcha: „Ty něſtko?“

(Pokraćowanje ſeźeńe.)

pschepyðnje turnuje jaßna barba, kotraj zyły kup-
wam na jara pschijomne waschnje wusnamjenja. Se
pschijeczeju wotewrjenja powjeschchenego Zentralneho
schcho domu bjenza pjatk a jutsje hodownje wotkazane.
jom mětrowu khorhojczku darjenu. Naschich cżitarjow
cżenemu na nawěschcik Zentralneho kupneho domu we
mschim cżisle.

— **Kaj wandalojo fakhadżeli** zu hischcze njewuzhdżeni
w swjedżenej nozy w měschczańskich kwikhodżowarni-
wot Měschczańskich kupjelow hacź k Kamjentnej
Smutnorhoh pkotowe rostliny a jaworzowe kefczki.
pschi pastwischczu rubichu a sa pastwischczo cżiß-
W nowych pschihrabach pschi Zyhelnschim wału a
Mużelkowej drohy wutorhnychu Rhododendrowaj
oj a jedyn z njezu khadnykuh. Po wobstejnoschach a
khadżele. W sajimje naschich saßo tak kraßnje pschi-
nych wukhodżowanischczow ßo pschcze, ßo bychu nje-
mnilowe prawje bórzy wußtedżili. Schtóż może wo
njeßłuschcanyne ßlepßowstwje nětchto ßlepiczo, ßo
jo by ßo na kriminalnym wotdżelenju, Burgplatz,
mil. Mjelczenje ßo pschilubi.

Sastaraćnje a radupodawarnje města Budyschina
rawja wot 2. meje t. l. nowe rěczne hodżiny, ko-
na jenotliwe w hamtßkim dżelu dżenßnjscheho cżißła
hdżane. Sastaraćnja cżeßchnych dżeci, kotraj do-
utaru a pjatk rěczne hodżiny wot 15—16 hodżin
wosche, wołmejwa nětko tež póndżelu wot 15—16
rěczne hodżinu. Tež sastaraćnja za tuberkulosnych
ju radupodawaniu hodżinu pschiprawiła a to wu-
wot 16—17 hodżin. Radupodawanße hodżiny ßa
ehne bywaju nětko kóżdy pórni schtwórtk w mě-
wot 15—16 hodżin (dotal 17—18 hodżin). Radu-
anße hodżiny lěkar nawjeduje. Radupodawanja
ecmo. Wopyt je ßa kóżdeho zwobodny.

Do Hodżija!

a pwjedżeń župy „Jan Arnoscht SSmoleŕ" w Ho-
ma zuła wokolina dobru pschichileżnoßcź tam dojeźć
ßo wróćicź. Njedżelu 29. haprleje popołdnju
om w 1 hodź. wotjedże woßebity ßtatny autobus
Serbßkeho Domu ß Budyßchina do Hodżija. Tak ma
dobru pschileżnoßcź, jebi na tutón rjany ßerbßki
ei dojeźć. SSsamßnje auto pschijedże po wopyto-
o ßwjedżenja wjecżor w 11 hodź. do Hodżija a
e jich ßaßo domoj do Budyßchina. Njech tohodla
a Budyßchina a wokolinu tutu pschijódnu ßkład-
nażija.

*

Bukecy. SSaudżenu njedżelu Miserikordias Domini
ßo w naßchej wośadże zyrkwinßka viśitazija, ko-
k. ßuperintendent Franka-Lubtjißt nawjedo-
Jeho pschewodżeschćej kk. wyßchßchi zyrkwinßko-
rada Thoma-Budyßli a wyßchßchi farał Do-
ka-Budeßczańßki, kiž knjeßa ßuperintendenta
ßchtaja kemßchenju ßaßupowaße. Rjenje wupyßche-
dom běße połny wutrnych pożłucharjow. Naj-
bżße ßerbßka Boża ßłużba. Tu prědowaße knjes
ßi farał Domaßchka, ßo ßałożujo na Mat. 5, 14
hnu, ßo město, kiž na horje leży, njemóże potajene
. Buleżu ße ßwojim Bożim domom leży tež na
a ßrowi i njeje dele hacź do hole kóżdu ßerbßku
. Duch khcheßcżańßkeho ßmyßlenja naßcheje wośady
ßki tak wośtajne ß nayomińanjom k wjeßełemu ßłu-
ßwu khcheßcżańßkwu do wßcheho pßchihoda. Knjes
ar Mječwa prědowaße wo Mat. 18, 1—7. ße
ßowami ßłowami ßwojeho prědowanja, kiž do hłubiny
ßcze, ßpyta wón ßwědomje wośadnych ßłudżićz, na-
emnußche ßtarßchich, ßo bychu ßwój najßwjeżißchi na-
, dżeßi w naßchim ßłym cżaßu ke khcheßcżańßkim po-
ßchu wcżahnyli, dopjelnili. W němßkim kemßchenju
knjes ßuperintendent Franka ßwoje prědowanje
127. ßalm: Hdżeż tón Knjes khěżu njetwari atd.
akowaße ßo wßchitkim, kotříž ßobu na Bożim
dżełaju, wuwjaż ßwoje wjeßele nad dobrymi po-
mi njes ßchulu a zyrkwju a dźakowaße ßo wßchitz-
ßa ßaßupjerßam zyrkwje, wjedniłam posawnego a zyrk-
ßkeho khóra. Knjes wyßchßchi zyrkwinßkohamßki rada
Tomas wumoli postrow evaluth. krajneje zyrkwje
ßo kóżdeje jenotliweje wośady k lép-
zyrkwi. Bożej ßłużbje porjeńßchißchej naßch
y posamitli a zyrkwinßki thór. Popołdnju wot-
ßchpej ß tonßirměrowanej młodżinu, kiž měßeße
hały wopyt, rad cżimż mójemy ßo ß zrkeje wu-
adowcź. Potom ßołdżechu ßo wośadni k wośad-
emadżißnje, kotruż knjes ßuperintendent ßam na-
ßche. Won wßcheße wo możnoßcźi ßałożenja zyrk-
ß towaßikow, wo pschißporjenju kemßchenjow ßa
a wo wychmeńenju pschi wółbach zyrkwinßkich
ßelicżerjow. ß tutej ßhromadżißnu ßtónczi ßo viß-
, ketraj běße ßa wßchitkich ß nażnym duchownym
njenjom a katraj wjele dobrych pokimow pschi-

Jeleczina. Nětkhy ßu naßchi gmejnßki ßaßupjerjo
mili, ßo ma ßo nowa radnißa natwarićz. Nětko pak
ßo reßpożdżili, ßo 14 000 hriwnow pschichwark k gmejn-
haußej na Dwórnischczowej pschichwaricz.

Ze **Suborußczi.** Dudownyj wjeßnjanoßta knjes Jan
ßa je w nozy na wutoru ßnjeßożik. Wón ßo w Schen-
ßkej hoßczenju wośtajnu a ßebi nowu ßtawu. Pomozni
dobrjeschcu jeho do jeho hydlenja.

Z **Khróßcźe.** Radupodawanje za maćerje w Khró-
ach budże ßrjedu 2. meje popołdnja w 2 hodź. we
ßchu. Lěkaŕ budże pritomny.

Ze **Kamjenza.** SSo by ßo ßkładnißcź k rěczenju ßłepßchi-
, wotmėwa ßo telefonißka ßłużba na wßchitkich ßwiaß-
ach dżeławe dny ßnajmjenßcha wot 8 hacź do 20
hodżin bjes pschetorhnjenja. Tole podłóżenje ßłużby
wot 8 hacź 20 hodżin płaći tež ja ßwjaßowańcu we
Wóßelnu.

Z **Noweje Luti** pola Wojerez. Pola wjeßnjanoßty
Adama w Nowej Luzy bu běła kundroß z mózowni bla-
kauß wonka kermße hacź do nieje 1929 hondżany. SSko-
ßo je ßlěpßchene nakrajne ßwinjo a 7 wěßazow ßeare a je
Marczańßki gmejnu poßtajene.

SS **Djeżwina.** Swój ßlěborny kwaj ßwjeczeßchtaj
wczera ßchtwórtk tudomny hoßczeńcaŕ knjes Schóna a je-
ho mandżelßka.

Ze Sakskeje a dalßich krajow.

* SS **Drježdżan.** (Sso ßatepił.) SSrjedu popołdnju je
ßo w pschedmjeßcu Cotta njedaloko nije Constantzije wó-
ßomletny ßchulßki hólz Heinz Bernhofer, kiž tam ß dru-
ßimi dżećimi hrajkaße, we Lobju ßatepił. Hólz ßo hnydom
w żołnach ßhubi, kiž jeho cżeło wotnjeßechu.

Najnowiße z cyleho świeta.

— **SSchtrowa powjeść wo wjedrje ßa jutßichu zobotu:** Samrócźeno, khłódnißcho, tu a tam ßo poprßchi. W Jen-
dżelßkej ßtónbnißce a ßchcerjate wjedro.

**W Rittershauſenje do pißarnje Hółtenez żidarnje ßrje-
du popołdnju ßchtyrjo ßababżeni rubjeżnizy ßaßupichu a ßo
ß wołbom w ßchtyrjoch żonßkich, kotrež mjdowe męßchki ßa
pschihlabowaczej, kaj rubjeżnizy 44 000 hriwnow mjdowych
pjenjeß ßhrabachu a ß nimi cżekmychu. Dżeł rubjeńßtwa ru-
bjeżnizy cżekajo ßhubichu, druhi dżeł ßo poßdżißcho w jenej
ßtale ßhowany namaka. Hißchcze pobrachowaza ßumma
10 000 hriwnow wucżinja. Rubjeżnikow hißchcze njeßu
ßaßtapili.**

*

**Milanßki mordarßki attentat pschepytuju, je polizija
560 wołßobow ßajała, ß kotrychż pak ßu ßaßo 300 puschczili.
Wołßebitemu ßudej je ßo 42 ßajatych dla ßtatej njebezpeczeń-
ßkich pleczinow k wotßudżenju pschepodało.**

*

**So by ßo rubjeżnißtwu w ßtronach, kotrež ßu ßo je ßemje-
rjenjom podeßchle, ßadżewało, je bolharßke knjeżerßtwo ßa
tele ßtrony nahły ßud pschißrowdżiło. Do ludżi, kotříž ßo
wjecżer po 9 hodżinach na dróhy potaja, budże ßo bjes war-
nowanja ßtrelcź. SSa witkowarjow, kotříž płaczinny zrobły
podrcźa, ßo puki jako khłoßtanje ßawjedu. SS kjom ma ßo
jim na ßjawnym mßtnje 25 pułow wołtowjcź, a twory
ß jich klamow dyrbja ßo darmo mjes wobydlerßtwo ro-
dżelcź.**

*

**Pjecźmotorßke nadwodne lětadło je nad morjom pßched
Nazairom lětaja do morja dele padło. SSe ßchtyrjoch w nim
ßedżazych wołßebom ßu ßo tři wuthowate. Schtwórta je ßo
topiła. Potrjepne lětadło je nětkhże 8 milijonow frankow
płacziło.**

*

**W połodnißchej Jendżelßkej bě ßo ßchtwórtk wunjadnje
cźeplißło. Thermometer 25 ßtopnjow cźeplotu po Celßiju
pokaßowaße.**

*

**W Nordmooru w ranßchej Frißkej je ßo ßtatoł ludże-
ra Alkino wotpalił. 33 howjadow a konje ßu w płomje-
njach kóńz wßale. Schkoda ßo na 100 000 hriwnow wołi-
licża.**

*

**W Arcenilu blißo Parija ßo w nozy automobil powróći
ß a na ludżi, w nim ßedżazych, padże. Do muża, kotryż
ßujeßbożenym na pomoz khwataße, ß revolwra ßtrelachu.
Automobil bechu w Parißu kradnyli. Dwaju paduchow ßu
ßaßtrelili.**

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoleŕ
w Budyßinje. — Za lokalny dżeł a feuilleton: A. Duéman
w Budyßinje. — Za hospodarßki dżeł: Arnoßt Bart w Brěžcy
— Za nawěßtki: G. Janak w Budyßinje. —

Hamiske wozjewjenje z Budyßina.

**Rěczne hodżiny ßastaraćnjow a radupodawarnjow
města Budyßchina.**

wot 2. maja 1928.

Sastaraćnja cżeßchnych dżeci:
Póndżelu, wutoru a pjatk wot 15—16 hodżin.
Radupodawarnja ja hamodruhe:
Kóżdy ßchtwórtk w měßazu wot 15—16 hodżin.
Sastaraćnja tuberkulosnych:
Póndżelu wot 16—17 hodżin,
Wutoru wot 16—17 hodżin,
Schtwórtk wot 15—16 hodżin.
Radupodawanje ßa khipnych:
Kóżdy 1. ßchtwórtk w měßazu wot 9—10 hodżin.
Radupodawarnja ja alkoholnje thornych:
Schtwórtk wot 17—19 hodżin pod nawjedowańom
lěkarja: kóżdy 3. ßchtwórtk w měßazu wot 18—19
hodżin.
Mjchitke radupodawarnje ßu na Kralowßkim walu.
**Radupodawarnja ja ßlabomyßlnych, duchathornych a na
padawu thorośći cżerpjazych:**
Kóżdu 1. ßrjedu w měßazu wot 11—12 hodżin we
měßchczańßkej thorowni.
**Wukajewańßkeho dżiny ßa ßezualnu a mandżelßku
radu:**
Dżeławe dny wot ½12—½13 hodżin w SSsejmowni
na Hrodowßkej haßy 10 po 2 ßthod. wo jßtwje 82.
Nimo toho:
Rěczne hodżiny měßchczańßkeho lěkarja:
Dżeławe dny wot ½12—½13 hodżin w SSsejmowni
na Hrodowßkej haßy 10 po 2 ßkhod. wo jßtwje 82.
Rěczne hodżiny měßchczańßkeje aßßißenßeje lěkarki:
Póndżelu, wutoru, ßchtwórtk a pjatk wot 17—18 hodż.
w SSsejmowni na Hrodowßkej haßy 10 po 2 ßkhod.
wój ßtwje 81.

W Budyßchinje, 27. haprleje 1928.

Měßchczańßka rada — ßpomożeŕßki hamt.

Kedżbu!

Wulke skótne wiki w Kulowje

30. haprleje 1928.

Přiběrjenje najl. plahowańskeho skotu we wulk.wubórku

Towaŕßtwowski powěßtnik.

Budyßin. „Nadżija". Naße towaŕßtwo jédże příchodnu njedżelu do Hodżija ze ßtatnym autom w 1 hodź. wot Serbßkeho Domu a ßo wjecźor w 11 hodź. zaso z autom wróći. Hoßco ßu ßam lubje witani, přetoż mamy hißće dosć měßtnow ßwobodnych. SSwjedżeń započnje ßo z dypkom ½3 hodżin. **Předßyda.**

Bukecy. „Jedn. Sokol" zwučuje kóżdu ßobotu wjecźor we **8** hodź. **Přińdźće** tohodla wßitcy a to z časom! Sokolwanje je ßtrowe! — Tež wotrjad ßtarßchi Sokolow **tón** wjecźor zwučuje.

Drježdżany. Serbßke towaŕßtwo „Cornobóh" wobdżěli ßo njedżelu 29. haprleje při ßwjedżenju w Hodżiju. Wotjédźemy z cźahom 9,17 hodżin z hłownoho dwórnißća na njedżelßku khartku hač do Budyßina, tola wupußćimy cźah w **Zićenku** (Seitschen). SSobuſtawy, kiž maju ßkładnoßć, njech ßobu jédu. Bohate wobdżělenje wocźakuje **předßydßtwo.**

Hornja Hórka. Towaŕßtwo „Łužica" wobdżěli ßo přichodnu njedżelu při ßwjedżenju w Hodżiju. K tomu ßo towaŕßtwo ¼1 hodźin připołdnju w Hänßlec hoßcźencu zhromadźuje. SStóż ßo hißće dla jězby z autom zamołwił njeje, njech to hnydom wobßtara pola kk. dowěrnikow abo předßydy. Wo bohate wobdżělenje ßo prosy. **Předßyda.**

Małeßcźy. Jednota „Sokol". Bułmarjo a hwizdarjo! SSobotu 28. haprleje pruha w Płaßnikecach z dypkom 20 hodźin. S.

Nałětni wulět Maćicy bo Zeleńca pola Kulowa. 1. meje wotjéżd dop. 9.34 hodźin do Kulowa a wróćo z Wojerec wjecźor. Wßitke ßobuſtawy z přiwuznymi ßo należnje přeproßuja. **Předßyda.**

Njebjelčicy. Jednota „Sokol" wulkotuje njedżelu 29. haprleje SSokolßki ßwjedżeń w Herbßkej grychće we Njebjelčicach. Započatk w 7 hodź. Wßěch lubych Serbow přeproßuje wutrobnje **předßydßtwo.**

Njeßwačidło. Serbßke towaŕßtwo „Jutrnica" wotjéżdże njedżelu připołdnju w 12 hodź. do Hodżija (z kołami). Połnoličbne wobdżělenje wocźakuje **předßydßtwo.**

Porßicy. „Jedn. Sokol" ma wot nětka kóżdu wutoru a pjatk wjecźor we ½8 h. ßwoje zwučowanje. Kóżdy dyrbi přińć a to z dypkom! **Naćelnik.**

Radwor a wokolina. Tow. Rat. Dowoła **ße Radwor a** wokolinu přeproßuje wßěch lubych Serbow, wosebje ßerbßku ratarßku młodźinu a ßtarßich ratarjow na zajéd Serbow dó złoteje Prahi na wulku ratarßku wußtajeńcu 16., 17. a 18. meje 1928. Zarjadowaŕ **za** Radwoßkich wokolinu: Jakub Běrk w Radworju, kotryż hač do 30. t. m. zamołwjenja zběra.

SSerbßke narodne reje. — Po dłóßej přeßtawcy chcemy přich. ßobotu (28. 4.) wjecźor we 8 hodź. w „SSerbßkim Domje" zaßo naße rjane ßerbßke reje dowuknyć a nowe přiwuknyć pod nawjedowanjom naßeho ßławneho měßtra Bjarnata Krawca. Naßi znaći a też nowi ßerbßcy rejwarjo ßo na tón wjecźor wutrobnje přeproßuja.

Sowrjecy. „SSołobik" a „Pod Cornobóh" ßo na ßerbßki ßwjedżeń w Hodżiju přich. wjedrjele přeproßuja.

Towaŕßtwo „Podćornobóh" w Sowrjecach wobdżěli ße přichodnu njedżelu na ßwjedżenju župy w Hodżiju. Wotjédźemy z kolami a zetkamy ßo wot 1 hač ½2 hodźin pola hoßcźencarja Kroßka w Kubßicach.

Tydżeńßka ßkhadżowanka a wědomoßtna zabawa ßobuſtawow **Maćicy Serbßkeje** je kóżdu **póndżelu** wjecźor wot 6—9 h. w Serbßkej katejowni w „Serb. Domju" (w małej ßtwi).

Zjednoćeństwo ßerbßkich wučerjow na přichodnu ßobotu 28. haprleje popołdnju w 4 hodź. zhromadźiznu w Serbßkim Domje w Budyßinje. Wažne wuradźowanje dla naßich žadanjow na knježeŕßtwo.

I. hypotheki

za ratařßtwo a za rjemjeßlnikow — też na wsy —

wobßtara ßpěßnje a bjez kóżdeho doprědka płaczenja

hypothekowy bůrow Hermann Rostock

w Budyßinje, na Seminarßkej hasy 1

— Telefon 2302 —

Najlěpße porućenja

Mjerßeno

pjckarßkeho

pyta

Pawoł Bělk w Radworju

pjekarßki mißtr

Łožowe damasty

bělosmuhate nawobleńcnja, łožowe płachty, najł. wupjerki pißane łožowe nawobleńcnja kupujeće jara tunjo pola

K. Erler w Budyßinje

na Žitnych wikach čo. 11

znamjeńca hoßć. „Złoty hwězdy"

Derjezdżerßany

dźećacy wóz

(pječany) je tunjo na předań

Lehmann w Budyßinje

w Serbßkim Domje 24

Dźělbu znamkowych

kołow

nowe z fabriki a dobreje Bielefeldßkeje kajkoße předawa p

bjeskonkurencnych płaczinach

Max Seifert na Kamjenin. hasy 2

Makulatur

ma na předań

Smolerjec knihiśiśerßtwo

w Budyßinje

Nawěßtki přinjesu wuźitk

Powjetšenje wobkhoda!

W 13 woknach a 4 wukładnych kaščach namakaće hobrski wuběrk domjaceho a kuchinskeho gratu, hrajkow a darjeńkow.

Wobhladanje mojich wulkich předawanskich rumnosćow je bjez nućenja ke kupej dowolene. Džěći dostanu wěrnički darmo.

Dokelž so moje wobkhodne rumnosće jako přemałe wupokazachu, běch nuzowany, dalše klamy w mojej ležownosći k mojemu wobkhodej přidružić, zo bych swojim česćenym woteběrarjam přijomnu, nowočasnu kupowańnju wutwaril. Z tutym wulkim

powjetšenjom wobkhoda

je mi mózno, na přeća mojich ważenych woteběrarjow na kóžde wašnje dźiwać. Wulki wobrot a mały wužitk wostanje tež dalewon z mojej zasadu.

Na Kěžorskej hasy

Centralny kup. dom w Budyšinje
mějićel J. Kohn

Cka

Na Sukelnskej hasy 10

Najwj. kupny dom tutych wěcow w Budyšinje

Předawanje konkursow. tworow

kupneho doma

Emila Welsa w Kulowje

Wulke wobstatki tworoweho składa so wot 25. haprleje 1928 wo wjele tuńšo hač hewak předawaja.

Schmidt we Wojerecach, konkursowy zarjadowar.

Wot 28. haprleje hač do 4. meje

Přiwabjacy tydźeń

Při składnosći našeho posledneho nakupowanskeho pućowanja je so nam poradźiło, wulke dźělby elegantnych wołmjanych a lěčnych wobleko w, mantlow a kostumow njesměrnje tunjo zwěsćić, kiž na našich woteběrarjow daledawamy!

Nětk kupujeće tunjo!

Naše płaćizny su nižše hač wšě wotewrjeńske płaćizny. — Naš wuběrk je wjetši, dyžli hewak.

Wotrězk, při předpokazanju dostanjeće 5% rabata!

Při Mjasow. jětkach 5

Při Mjasow. jětkach 5

Při Mjasow. jětkach 5

P.i Mjasow. jětkach 5

Při Mjasow. jětkach 5

Při Mjasow. jětkach 5

Při Mjasow. jětkach 5

Při Mjasow. jětkach 5

Při Mjasow. jětkach 5

Někotre přikłady:

Za žony

Kaša-wobleki 15.50 12.50 **6.75**
Popelinowe wobleki 12.50 9.50 **6.50**
Štrykowane wobleki we wšelakich barbach . **9.75**
Dźełba eleg. wobleko w nowočasn. barbach . . **15.50**
Kaša-mantle 24.50 17.50 **15.50**
Mantle z muž. tkaninow 16.50 **10.50**
Mantle z muž. tkaninow čista wołma, nowočasne 39.50 29.50 **22.50**
Suknowe mantle 17.50 14.50 **9.50**
Covercoatowe mantle 12.50 9.50 **6.50**
Kostumy z mnž. tkanin. 29.50 **19.50**
Sportske kostumy 24.50 **17.50**
Suknje 4.50 2.75 **1.95**
Bluzy 3.50 2.50 **1.95**
Bołharske bluzy 8.75 6.75 **5.95**

Za dźěći

Mantle wot **6.50**
Wobleki wot **3.50**
Za małe dźěći wot **1.95**

Za hólcow

Kholowy z lackom wot **2.50**
Seppl-kholowy wot **4.25**
Krótke kholowy wot **2.95**
Njepřemokawe kabaty wot **6.50**
Kielske wobleki wot **12.50**
Šulske wobleki wot **6.50**
Mantle wot **6.75**

Za mužow

Covercoatowe paletoty 68.— 55.— 45.— **39.50**
Gabardinowe ulstry 75.— 65.— 55.— **39.50**
Wobleki na hasu 39.50 29.50 24.50 **18.50**
Gabardinowe wobleki 59.— 55.— 49.50 **39.50**
Wobleki z česan. tkan. 75.— 68.— 55.— **49.50**
Sportske wobleki z 2 kholow., Cord 65.— 55.— **49.50**
Sportske wobleki z 2 kholow. 65.— 55.— **49.50**
Njepřemokawe kabaty 16.50 14.50 12.50 **9.50**
Lěčne jupy 12.75 8.75 6.75 **5.75**
Lacy . . . 6.75 5.75 4.75 **3.75**
Kholowy, wudźerž. tkan. 6.75 5.75 4.75 **3.75**
Sportske kholowy 16.50 14.50 12.50 **9.50**

Wjac hač 300 wobleko dopokazaja Wam naš wulki wuběrk

Naše wokna dopokazaja Wam naše nizke płaćizny!

Drastowy dom w Budyšinje

Leo Häutler při Mjasowych jětkach 5

Hotel „Běły Kóń"

mějićel: Curt Lange
telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźeńnja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot 1/212 hodźin dopołdnja
snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

Poskićam:

ćelace mjaso	punt **1.20—1.30** hr.
swinjace mjaso	punt **85—1.10** hr.
zmjerzłe mjaso	punt **0.80** hr.
howjaze mjaso	punt **80—1.10** hr.
mjasowu jušku	**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kołbasu	**10** pj.
ćopłe kołbaski	**10—20** pj.
wšelaku kołbasu	**0.80—1.60** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rěznisko mištr, na Šuleńskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

2 dobraj sylnaj konjej

8—10 lět staraj staj na předań. — Wobhladanje připołdnja wokoło 1 hodźin.

A. Lorenz w Budyšinje
na Kamjentnej hasy 19a, „Złoty law".

Mam wot **soboty, 28. t. m., nowy transport młodych, sylnych, wysokosnješenych, rańšopruskich kruwow a jałojcow a kruwow z ćelatami** na předań. — Wšě kruwy su zapisane w Stadtowej knizy wikow. Předawam je hnydom a tež na tudomnišich skótnych wikowach **dźeń 1. meje.**

Skótna wikowańnja Sedlik
w Müllerec hosćencu w **Barće** (Tel. Hućina 902)

pśiłoha
k čisłu 99

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 27. hapricje 1928

Iwarnistwo pśed 2000 lětami.

Wulka papyrušowa truba powuzi naš na šamoje-ništo waschnje wo žiwjenju grekšeho sagybliščeza na egyptowšej jemi pśiśed 2000 lětami. Najpomjenjenu truba namakachu w starej Philadelphiji, wojeńšej kolonizi kraja Ptolemeja Philadelphšeho a pśi pśodnej pusčeńšej kup-je Fayum, kiž s krótšeho wjeršowa města Kairo leži. Wjele słow liščinow, kiž wuchitšachu s 3 lěkarstwa do Krypłuša pohadžeja, wuchitšuńšeja archiwar jeniczkeho muža mjenjonego Zenona, kiž bě poddan kraiskowšeho finanzueho ministra Apolonija, w kotrohož rukomaj lešeche natwa-rjenje a wutwarjenje Philadelphije a wokolinu. Barbuńske muzeje su šapoczeli derjeśoržowane rospadańki twarjenjow wuhlehowacy, a tak śednocza žo Karoxitniste a literarne nawodny, so bychu naš powuczili wo žiwjenju a sajimach, nadžijach a nušach ludźi i dawneje sandženosće. Jedyn z němšich śidźerjow, prof. Pawol Wiereck, je nětko tutu dźakownu mazńinu w knihy wopisował, kiž je pola C. F. Hinrichs w Lipsku wušchła a „Philadelphia" nadpisana hellenistiske wojeńske kolonize w Egyptowjeńe. Mošemy tu s pomocu liščinow sćežkowacz rozmjeć mešnowješe, woddźelanje pódy, šałoženje fabrikow a zhromny mnoho we pomérach grekšich sagybliorjow a podrědźinjenych Egyptowćanow, wo prawotnych, hospo-darskich a dozialnych pomérach kolonije. Zenon prózowa-waše žo nad jenož rataršinow, ale też wikowanje a rje-mjeślnistwo w Philadelphiji śećehowacz. Wowsze stadła s lemješcza podawachu trěbne furowiny za tkalstwo, ko-rowy śat dohładowasche a też pśichodźowanje rjadowasche. Tkalske dźeło wukonjachu njewólnicy. W jenym dopišu pśedstaji šobustawaj tkalskeje žiwjeńy, bratraj Apollo-phanes a Demetrios, hač njeśmějał žo se žonu a dźećimi w kolonizi sažybliś. Wušłojitaj žo, kaž pišaschtaj, na mantle, šukńje, pśichapańki, śujeśišnu drastu, na wuhlehate waśi a težaki, schanike, žonjaze šukńje, rubiśka a płaščeze, kiž su na wobśěmaj stronomaj z purpu-rom wobrubjene. Staj też šwólnitaj, brušich do wuczhy hnaš a jich w tkalstwje wunuczowacz; sa to žadataj śebi, so by so jimaj w Philadelphiji bydlenje pśichwatakało.

Widowe žadanja hraja hišće tehdy wulku rólu. Sćehšinu też wo stawkowanju dźěłaczerjow. Najkerje su to šamsne tkalcu, kiž w druhim dopišu rańše žadaju: „Śmy pśichiśli, so bychmy dźělali. So pak na śiwoje twudawki pśichudźemy, dyrbimy so śrje płaćićź."

W twórnicach tevichow a wolnjanych pśichkrywow dźě-łachu hišće tehdy ludźo, kiž sćežowachu a zebachu, kiž wolnjanje pśichrywy njeśmješe zhotowiachu a je hišćeze śere na wahu kładźechu, so by-lu cźežišnu wahu dozpełł. Też na wutkanjenje i dźěła skorzachu. So hišće tkalske wobśemnišło wośeje rozšěrjene, dowidźimy i liščinow a šawikow Zenona. Tola 2½ druhy dźěłaczerjo běchu we Philadelphiji zajyndlenk. Sćehzojo, hornčerjo, kobie-lerjo a cźišćerjo, murjerjo a mokerjo, kamjenjerbarjo a bildarjo, mimo toho pak hišćeze śkalarjo a tajzy, kiž dróhi a wośm twarjachu. Mjes tutymi mežachu šajo horn-čerjo najwjac dźěła. Cźitamy wo tkšałkach wjele słow tamnych. Też tuchi dźěłaczerjo skorža na hubjenu mjdu a kjudowanje. A tak šhonimy i pomocu namakankow wo nuzy a cźešnoscach małych ludźi pśed 2200 lětami.

Cyrkwinske powěśće.

S Budyšina.

Krajnozyrkwinske šjednoczeństwo w Budyšinje pśichi pśichi Pólnym hrodźiku 6.

Njedźelu dop. ½11 hodź. je njedźelska šchula, wjeczor we 8 hodź. evangelisziska šhromadźizna. Sśrjedu pop. w 4 hodź. je biblijska hodźina za žony. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. je biblijska hodźina za wšchitkich — Sobota Hi-je Fehrowej śmeje bibliišku hodźinu za žony njedźelu pop. w 4 hodź. w Hornjej Hórzy a póndźelu wjeczor we 8 hodź. we Wjeleczinje.

Sjednoczeństwowy wothładar Zimmermann śmeje bi-blijsku hodźinu njedźelu pop. w 5 hodź. na Židowje cźo. 146, wjeczor w Budyšinje, pśejdu w Nowydle a schtwórtk we Wólbramezach, pśichezo wjeczor we 8 hodź.

Swjask młodźiny za rosćěnje kichesćanstwa we Budyšinje pśichi Pólnym hrodźiku 6.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. je šhromadźizna za mło-dźenzow a pśejdu tohorunja za młode hołzy.

Krajnozyrkwinske šjednoczeństwo w Běłej Horje.

Njedźelu pop. ½2 hodź. je njedźelska šchula a w 3 hodź. biblijska hodźina w Běłej Horje.

Wuczowazy pśedar Kschižan śmeje njedźelu dop. ½10 hodź. pśedowanje w Kotezach, dale biblijsku hodźinu nje-dźelu wjeczor w Rachlowje, póndźelu w Kamenwałdze, wu-toru w Konjezach, śrjedu w Hodźiju, schtwórtk we Wjele-činje a pjatk w Rodezach, pśichezo wjeczor we 8 hodź.

W Michalskej cyrkwi.

Njedźelu Jubilate rano ½8 hodź. Boże wotkašanje šerbšce, faraŕ Tischer; dop. ½9 hodź. šerbška Boża słužba, faraŕ Kaptel, dop. w 10 hodź. dźěćikemschenje, faraŕ Tischer. Sbérka za pośanuene mišijónstwo.

Sśrjedu pop. w 3 hodź. na dwórnischczu towaršstwo žonow.

Semrěli: 16. 4. Johana Domschyna rodźena Schmorlez, pjekarskeho nimšarjowa mandź. w Khelnje, 67 l. — 20. 4. Marja Pótschkowa rodź. Kumpertez, man-dźelska fabrikskeho dźěłaczerja na Židowje, 57 l. — 23. 4. Gustla Luisa šwudowjena Glaserowa rodź. Voig-tez, rentnarka Pod hrodom, 65 l.

S Barta.

Njedźelu Jubilate rano we 8 hodź. šerbška a dop. ½10 hodź. němška Boża słužba. Sbérka.

Semrěła je Klara Augusta šwud. Wjeserka rodź. Biesoldez i Barta, 59 l. 1 m. 23 dn. stara.

S Budyšezu.

Njedźelu Jubilate śmeje šacry Bóh rano w 7 hodź. šerbšku šwjatu spowědź, faraŕ Domaschka rano we 8 h. šerbšce a dop. ½10 hodź. němšce pśedowanje. Popołdnju w 2 hodź. Boża słužba za dźěći. Popołdnju w 3 hodź. wuczba se šerbšej žónštej a muzšej młodźinu. — Wjeczor i dypkom we 8 hodź. šwójbny wjeczor kichesći-janskeho towaršstwa młodych hołzow w domje sa mło-dźinu.

Sśrjedu wjeczor we 8 hodź. biblijska hodźina.

S Bukezu.

Njedźelu Jubilate rano ½7 hodź. němška spowědź, we 8 hodź. němška a ½10 hodź. šerbška Boża słužba. Sbérka sa mišijónstwo i posawnami.

Pótkowany: morwonar. mandź. šynk Ernsta Hermanna Duby, kubleŕa w Bóžanach.

S Budyšinka.

Njedźelu Jubilate budźe pop. w 2 hodź. šerbša Boża słužba (faraŕ Handrik-Porschišći). — Wotewrjenje pa-cźerskeho roswuczowanja.

S Hodźiju.

Njedźelu Jubilate śmeje faraŕ Wjeśaŕ rano w 7 hodź. šerbšku spowědź, faraŕ Voigt we 8 hodź. šerbšce a½10 hodź. němške kemschenje, šobotu jako wotewrjenje pacźerskeje hudźby. Sbérka za posawnistwe mišijónstwo.

Dop. w 11 hodź. je kemschenje sa dźěći a pop. w 2 hodź. zyrkwinske rosrěčowanje se žónšej młodźinu, kotraž je w póšlednich tšoch létach konfirmérowana.

Sśrjedu pop. w 4 hodź. šhromadźa šo wšchitke dźěći, kotrejž maju šo k jutram pśichodnjeho lěta konfirmérowaś, w zyrkwi.

Sśrjedu pop. w 3 hodź. šhromadźi šo žonjaze towaršstwo w towaršchnej šjuwi pola Mrózez.

Sśrjedu wjeczor we 8 hodź. śmeje kujes šjednoczeństwowy wothładaŕ Kschižan w pjomoześšim domje bi-blišku hodźinu.

S Hrodźišćeza.

Njedźelu Jubilate rano we 8 hodź. šerbška a dop. ½10 hodź. němška Boża słužba. Sbérka za posawnište mišijónstwo, Dop. ½11 hodź. dźěćikemschenje.

Pótkowany: Waklaŕ Pawoł Herzog, mandź. druhi šyn kamjenjoweho dźěłaczerja Arnoschta Khorle Herzoga w Nakojach, 2 měš. stary.

S Kuczinu.

Njedźelu Jubilate rano w 7 hodź. šerbška spowědź, we 8 hodź. šerbška Boża słužba, dop. ½10 hodź. kem-schenje sa dźěći.

S Khwaczicu.

Njedźelu Jubilate rano we 8 hodź. šerbšce a dop. ½10 hodź. němške kemschenje, woboje šwou k spočatkej pa-cźerskeje wuczby; pop. w 2 hodź. zyrkwinske rosrěčowa-nje i konfirmérowanej młodźinu.

S Klušcha.

Njedźelu Jubilate dop. w 7 hodź. šerbška spowědź sa Božim wotkašanjom, we 8 hodź. šerbšce, ½10 hodź. němške kemschenje. Sbérka. — Pop. w 2 hodź. zyrkwinske ros-rěčowanje i konfirmérowanej młodźinu. W kšóšej Bo-žej słužbje wotewrjenješa šwjatocznosći sa pacźerśku wuczbu; po njej pśichipowědźenje pacźerskich dźěći w kapalni pśiches starschich.

S Kotez.

Njedźelu Jubilate je dop. ½10 hodź. němške pśedo-wanje.

S Łupoje.

Njedźelu Jubilate dop. we 8 hodź. šerbška, ½10 hodź. němška Boża słužba a ½11 hodź. dźěćeh kemschenje. Sbérka sa posawnište mišijónstwo.

S Małeschez.

Njedźelu Jubilate rano w 7 hodź. šerbška spowědź, we 8 hodź. šerbška, ½10 hodź. němška Boża słužba (s do-bom k wotewrjenju pacźerskeje wuczby). Kollekta sa po-sawnište mišijónstwo. 11 hodź. dźěćikemschenje.

Semrěli: 18.4. Jan Aug. Glin, khěžeŕ a dźěłaczeŕ w Błušnikezach, 74 lět 11 měšazow stare.

S Minakała.

Njedźelu Jubilate dop. ½9 hodź. šo šerbšce pśedowanje cźita.

S Nošaczicu.

Njedźelu Jubilate dop. we 8 hodź. němška Boża słuž-ba, ½10 hodź. rosrěčowanje i konfirmérowanej młodźinu (faraŕ Eckelmann-Kotlicźanski.) Kollekta za mišijónstwo posamnow.

S Njeswačidła.

Njedźelu Jubilate rano w 7 hodź— šerbška spo-wědź, we 8 hodź. šerbška a dop. ½10 hodź. němška Boża słužba. — Pop. w 2 hodź. rosrěčowanje se šerbšej kon-firmérowanej młodźinu pośledních 3 lět.

Sśrjedu wjeczor we 8 hodź. towaršstwo młodych hol-zow (horni wotrjad) na farje.

S Porschizu.

Njedźelu Jubilate budźe rano w 7 hodź. šerbška spo-wědź, we 8 hodź. šerbška, ½10 hodź. němška Boża słužba, šobu k wotewrjenju pacźerskeho rosnuczowanja, kollekta sa posawnište mišijónstwo a dźěćikemschenje w Porschizach, ½2 hodź. sa młode a ¼4 hodź. sa šterše dźěći, ½3 hodź. towaršstwo młodych hołzow pola wožadneje šotry; wulke twarjenje młodych muzšich do Rosbórka; wobhładowanj tamnych wušlawow šmutkowneho mišijónšwa (Rothen-burg O. L.)

Wutoru wjeczor biblijska hodźina w Konjezach pśiches kujesa wothładarja Kschižana.

Wumrěł: Jan Schwarza, wumuńkaŕ w Kumschizach 72 l. 2 m. 14 dnjow šterý.

S Rakez.

Njedźelu Jubilate je rano we 8 hodź. šerbška spowědź a Boże wotkašanje, dop. w 9 hodź. šerbške a ½11 hodź. němške kemschenje. Pop. w 2 hodź. nešchpor.

Póndźelu rano w 7 hodź. pišanje na wěši a rańšich nutrnoscź.

Pokhowana 24. 4. wumuńkała Marja šwudowjena Taffeltowa rodź. Brycźez i Rakez, 77 lět, 1 měš. 12 dnjow.

S Rychwałda.

Njedźelu Jubilate je rano we 9 hodź. němške a ½11 hodź. šerbške kemschenje.

S Wochos.

Njedźelu Jubilate, rano we 8 hodź. šerbšći hamt, w 9 hodź. němška Boża słužba a ½11 hodź. šerbška Boże słužba.

S Wóšlinka.

Njedźelu Jubilate rano w 7 hodź. šerbška spowědź we 8 hodź. šerbška, ½10 hodź. němške kemschenje. Kol-lekta. Pop. w 2 hodź. rosrěčowanje i konfirmérowanej młodźeju. ¼4 hodź. Boża słužba w Lěšcu.

S Wósporka.

Njedźelu Jubilate je rano we 8 hodź. pśedowanje k tomu pśichšłušnje žo wožadna šhromadźizna (ponowje nje byrgłowa, mišijónšći šwjedźeri, měšnowy jubilej ab-) Naležnje žo proša, so bychu wšchitšy wožadni pśichišli kotšiž maju prawo hłosowanja. — Wjeczor we 8 hodź. śrěčenje konfirmérowanych młodźenzow na farje (mło-dźinske towaršstwo).

Póndźelu šwuczowanje posawnišćeho chóra (duchoom-Wolf i Kschižowa); wutoru wožadne zonjaze towaršstw (šnjeni měšćeńanoštowa Jenschowa); woboje wjeczor we 8 hodź. na farje.

Přilopk.

* Njerwšadna pśichežina hamomordaństwa. W Běliy w Cźešku Schlesyšku šebi maudźelška jeneho inżenéra hibikaj pśicherěny. S pśichežinu běšche, so běšche wona njedawno na jétra šhorika, kotrejž běchu hłuchy šawo šłaśile, so běšche wona šwohdźena we wohlicźu. S cźe-jom pak šo žoninebo wotpohlada dohładachu a ju pśi žiwjenju šdźerżachu.

* S horzym łoseju šo sadušyć. W Weserlingenj pola Hally wupi dwěłčeny šynk jeneho dźěłaczerja śreć horzeho łoseja a špali šebi tak cźeško, so šo sadušu.

* Cźaj pili a šhorili. W Lutrišu w nawjeczorne Schwizy je šydom wohobowo po wuzwiwanju cźaja šhorito Dwě wohobje šej hižom wumrěłej.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Lěkarske radupodawańske hodźiny sa blobowutwórnych, na padawu khorošć cźerpjazych a duchakhorych wobydlerjow města Budyšina

wotměwa šo kóždu pśenju śrjedu w měšazu w měšć. cźaršej khorownji na Fišinzowej dróhy 1.

Blišša radupodawańska hodźina:

Śrjedu 2. meje t. l. wot 11 hać do 12 hodź.

Radupodawanje je darmotne.

W Budyšinje, 26. hapreleje 1928.

Měšćeńanska rada. šwomožeństwowy hamt

Přetorhnjenje pruda

Dla wuwjedźenja ważnych dźěłow dyrbi se **njedźelu, 29. t. m., wot 8 hać do wo-koło 17 hodź.** do sćěhowacych wsow prud zastajić:

Wětrow, Bóšicy, Łomsk, Łužć, Hora, Jasońca, Hórki, Dobrošicy, Wulki a Mały Wjelkow, Čemjeńcy, Zajdow

Do wsow pśi Budysko-Drježdźańskej dróze:

Ratarjecy, Tři Hwězdy, Hodźij a Hrubjelčicy

so prud **wot 7 hodź. hać do wokoło 13 hodź.** zastaji.

Direkcija měšćanskeje milinarnje

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Nastupa běžne wocźehnjeńcźe pśichipomozy sa wojeńśa žyrotły.

S tutym šo wožeže na to pokazuje, so może šo na próšnuy wo pśichiwołenje běžnych wocźehnjeńcźich pśichipo-mozow, kiž maju šo wot 1. oktobra 1927 jenoż potom dźiwać, hdyž šu próšnuy hać do 1. meje t. l. tu šapodate.

Po sdźelenju krajneho špomožeńskeho hamta njemóža šo žrědki, kotrejž je němšćinatne knjeńcźinu pśichiwolito sa dźěći wójnšćich wobšchkodźenych nałoženi.

Wbe Wojerezach, 24. hapreleje 1928.

Wjednik šaštarańje sa wójnšćich wobšchkodźenych a wojeńśich šawostajenych.

Saling, šarjadnik krajneho radźeżeńšiwa.

Hospodarski rozklad.

Pjatk 27. haprleje 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1766	100 pólsk. złotych	46,775
jendźelski punt	20,377	100 čěskosł. krónow	12,375
100 šwajc. frankow	80,47	100 franc. frankow	16,43

Barlinska burša bě powschitkownje skruczena. Někotrym efektam pschinješe wošebje powyschene kursy. Na lónzu wschak jewjachu so jenamjenja wotdrjebowanja kursow.

Produktowe wiki, so složnjo wo wukrajnych wikach, běchu powschitkownje skruczene. Pschenza a rožca pornjo hrjedźi wo 5 pj. drožšcho pschedawachu, womó pak wo 10 pj. Nalčini ječzmjeń swoju placžišnu njepscheměni. Wožera placžesche zentnar

w Barlinje

pschenzy 13,65—13,80 hr., rožki 14,35 hr.
hacź 14,45 hr., ječzmjenja nalčnjeho hr.
12,70 hacź 14,50, wowsa 13,15—13,45 hr.

w Ludiju

pschenzy 13,50—14 hr., rožki 13,75 hacź
14,20 hr., ječzmjenja nalčnjeho 12,50 hr.
hacź 15,25 hr., wowsa 12,60—13,10 hr.

W terminowym wikowanju:

za mezu: pschenzy 14,37½—14,30 hr. a rožki 15,15—15,12½ hr., wowsa 13,60 hr.
za julij: pschenzy 14,75—14,70 hr., rožki 13,85—13,82½ hr.,
za september: pschenzy 13,77½—13,80 hr. rožki 12,62½—12,65 hr., wowsa 11,30 hacź 11,35 hr

schtwórtk w Kamjenzu

pschenzy 13,25—13,75 hr., rožki 13,75 hr.
hacź 14 hr., ječzmjenja 14,50—15 hr., wowsa 12,75—13,25 hr., jeja 9—10 pj. a butra 1.80—2,10 hr.

Wiki sajdźenu hrjedu w Halschtrowje.

Pschenza 13—13,60 hr., rožka 13,75 hacź 14,20 hr., wowsa 12,60—13,10 hr., běrny 3,50—4 hr., hyno 2,50—3 hr., sloma mašchinska 1,60—2 hr., wokletwy 2—2,50 hr.
Butra 1—1,10 hr., jeja 10 pj., proßata (45) 15—22 hr. libjata 2,50—3 hr., běhaki 50 hr., holbje 0,80—1 hr., jabłuka 15—30 pj., morchej 25 pj., běły kał 20 pj., čzerwjeny 40 pj., zbyła 25 pj., krej 1—1,20 hr., zyła k žadźenju 0,80—1,40 hr., měd 1,60 hr., jedźna koboła 25—30 pj., hydrojty kał 30—70 pj., kolrabi 25 pj. a čzerwjena rěpa 20 pj., hadźenki hołowje 50—100 pj., kerćž 15—25 pj., jabłučzny 2,50—3 hr., kruschwiny 2,50—3 hr., wišniny 2,50—3 hr., hłowčzny 4—5 hr., tahodki schtomiki 2,50 hr., kerćži 0,75 hr., čzerniki wotpołe 2 hr., nisče 75 pj., brěčki 2,50—3 hr.

Wiki schtwórtk w Kamjenzu.

Khrěn 1,20 hr., kolrabi 30 pj., hydrojty kał 50 pj. hacź 1 hr., rožowy 50—90 pj., seleny 45 pj., jedźna koboła 20—25 pj., morchej 25 pj., zyła 25 pj., běły kał 25 pj., čzerwjeny 40 pj., włóski kał 28—30 pj. a běrny 6 pj., zyła k žadźenju 0,80—1,50 hr. Libjata 3—4 hr.

Wiki schtwórtk w Lubiju.

Butra 1,05—1,10 hr., jeja 9 pj., lany wolij 1,60 hr. twaroh 25 pj., fulerkpa 10 pj., zyła 25 pj., hołotej kerćž 20 pj., rjetki 30 pj., čzerwjena rěpa 25 pj., selleri 50 pjenjeźkow, jabłuka 20—50 pj., khrěn 1,20 hr., měd 1,60 hr., kóšlata punt po 70—75 pj., kihały kał 12 pj., šwinjaze mjaso 0,90—1,10 hr., hołowjase mjaso 1 hr. hacź 1,30 hr., čzelaze 1,20—1,30 hr.

Wiki schtwórtk w Khorzebnsu.

Butra 1,90—2 hr., twaroh 30 pj., jeja 9—10 pj., lany wolij 1,40 hr., howjase mjaso 0,90—1,10 hr. a čzelaze mjaso 1,10—1,20 hr., schwjase 1,30—1,40 hr., šwinjaze 0,80—1,10 hr., hury 2,50—3,50 hr., holbje 0,70—0,80 hr., khapony 2—3 hr., schežuki 1,30 hr. a karpy 1,30 hr., morchej 20—25 pj., jedźna koboła 35 hacź 40 pj., hydrojty kał 60—150 pj., čzerwjeny 45 hacź 50 pj., běły 20—25 pj., zyła 25—30 pj., běrny zentnar 5,50 hr., jabłuka 30—50 pj., hołotej kerćž 20—30 pj. Libjata 2 hr.

Sšwinjaze wili wožera schtwórtk w Khorzebnsu.

Na nje běchu pschijmali 1142 prošatow a 129 běhałow. Wone płaćzachu

prošata:

małe	8—12 hr.
hrěnje	12—15 hr.
wulke	15—18 hr.

běhałi:

małe	20—40 hr.
hrěnje	40—60 hr.
wulke	60—80 hr.

Wiki wožera w Zhorjelzu.

Wiki běchu hrěnje.

Butra 1 hr., jeja 9—10 pj., běły kał 20—25 pj., čzerwjeny 40 pj., jedźna koboła 15 pj. hacź 30 pj., morchej 25 pj., zyła 20—25 pj., hołotej kerćž 15—30 pj., hydrojty kał 40—75 pj., radiški 15—20 pj., jabłuka 10—65 pj., schežuki 1,40 hr., karpy 1,20 hr., pjerki 70 pj., hłiny 1,80 hr., wubčzany měd 1,60 hr., w płatach měd 2,80 hr., šwinjaze mjaso 1,20 hriwnow, šwinjaze 0,80—1 hr., schmalz 1,70 hr.

Pschichtajcej pytaja:

Holzu do domu, Jochmanowa w Běłej Wodźe.
„ do Budyschina, Renatuškowa haša 18.
Rózny schrožnik, knježi dwór we Wowmowje.
Dźěłarjerki, „Luźiska schyčelowa fabrika“ w Běłej Wodźe.
Motorischo, Tjadan w Mužakowje.
Wurčzownika krawscheho, Dünnber w Běłej Wodźe.
Pohonczja, Meißner w Semjazach.

Na pschedań.

Kosu a kósło, Hofmann, nózny straznik w Rěčizy.
Kosy, młodej dójzy, tw Natarjezach 15.
Proßata, knježi dwór w Sšmochezizach.
Kóń w Budyschinje, Wettinska haša 26.
Kolo motorsše w Budyšinje, Kantowa haša 17m na lźwo.
Kolo mužaze w Budyschinje, Bismarckowa haša 31.
Běrny zymjentne, knježi dwór w Sšmochezizach, we Kschidolu 12, w Běłej 9, Wjerawa w Khwaczizach, knježi dwór w Dožinku a 10 zentnarjow w Minakale 14e.
Libjata 21, 4 njebželi e 20, 2 njebželi stare w Rakojdach čzišło 25.
Pluwy pschečzne a wowsyne. w Pschichezach 1.
Klamarske blido we Budyschinje, Swoak. lawska haša 10.
Jałožza, sa tydźeń bo čzeli, w Dobrozschezach 8.
Krowa w Kettizach 51.
Krowa s čzelečzom w Čzornowje 20 pola Kamjenza.
Sofa, pišanske blido, čzahnik w Budyschinje, Barbarojka haša 211.
Wós bźečzaty w Budyschinje, Lischcza jama II, Fichtowa haša 711, Lotzowa haša 20 delka, w Kamjenzu, Wjerčzorna haša 22 na dworje na lźwo 1.

Kupicj pytaja:

Sšmo, spediter Steffen w Budyschinje, Hornjerčzka haša
Rěpu, Borchert w Budyschinje, Uferwey 1.

Soudnizy na pschedawanje

pondźelu 30. haprleje 1928

w Njetwaczidle nowa rěpu drjebjaca maschina, snajmjenscha po 25 hr. a trjebana hobanka, snajmjenscha po 20 hr. se swobodneje ruki na pschedań. Kupcy dóstanu bo dop. w 11 hodź. na gmejnskim hamcze;

hetwtu 27. haprleje 1928

w Witkojzach dop. w 9 hodź. na hudnikowje pišanske blido, wonjadło, želesne a hlinjane khachle, barchy a lafi;

w Hródku pop. w 2 hodź. na Wojerowskej drohy 9: 15 kolchlow, šmoking, kolcha, khabataj, brodnikowa sch pschiprawa, soja, klawěr, auto, kolesa, 3 nakowy, bože, blido sa kanjerjow, wichelake hrdźiske pschipraway a twory, blida, kachle, wóz, klamarske blido, klamarske wuhotowanje, zigary, zigarety, klamarske twory, pjerio, žonjace a mužace schwy, wichžedne kholowy, ... pjerki a wočzežnjenja.

Škrowe depeše.

Produktowe wili w Barlinje dźenja dop. 3/11 h. dj.:
Žitne płaćzizny za trochu lepschajene.
Dop. 3/12 hodź.: Kaj psched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	26. 4.	25. 4.		26. 4.	25. 4.
Pšenica	273-276	272-275	buny	23-24,00	23-24,00
rožka	287-289	285-288	woka	24-26,0	24-26,00
nal. ječmjeń	254-290	254-290	módre lupiny	14-14,75	14-14,75
naz. ječmjeń	—	—	žołte lupiny	15-15,8	15-15,80
wows	261-267	261-267	zeradella	—	—
kukurica	239-243	239-243	rapa. wosušk	19,00	19,0
pšeńč muka	34-38 00	34-37,50	lany wosušk	24,0	24,0
rżana muka	39-40 75	38-40,25	pocn melasa	—	—
pš. wotruby	18,00	18.00	hórnj. kruški	27-27,8	27-27,80
rżane „	18,50	18,50	syno, 50 kg	2,60-2,9	2,80-2,80
lane syjnjo	—	—	rżana sloma	0,95-1,1	0,95-1,05
raps			pšeńč. „	0,95-1,1	0,95-1,10
bróch	35-39,00	36-39,00	wowsna „	1,80-1,00	0,80-1,00
pjeluški	24-24 50	24-24,50	ječna „	0,80-1,00	0,80-1,00

Wične płaćizny štwórtk w Kamjenzu a Lubiju.

26. IV. Wšo po złotej hriwnje	w Kamjenzu za 1 centn	w Lubiju za 1 centn.
Pšenca	13,25—13,75	13,50—14,00
Rožka	13,75—14,00	13,75—14,20
Jačmjeń (nalčt)	14,50—15,00	12,50—15,25
Wows	12,75—13,25	12,60—13,10
Syno	2,50—3,00	2,50—3,50
Sloma z maš. młóc.	1,40—1,80	1,40—1,90
Sloma k zaslanju	1,80—2,00	
Sloma z ruku młóčena	2,50—3,00	2,50—3,00
Běrny pola ratarja	3,50—4,00	3,25—4,00
„ hač na železnicu	—	—
Butra	1,80—2,10	1,95—1,10
Jeja	0,09—0,10	0,09—0,10
Pšeńčne wotruby	—	9,00—9,30
Rżane wotruby	—	9,00 - 9,30
Pšeńčna muka	—	21,25—21,50
Rżana muka	—	20,75—22,00
Prosata, wulke	—	—
„ „ srěnje	14—18	—
„ małe	—	—

Płaćizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

26. haprleja.

3 woł., 12 byk., 1 kruw. a jałoje., 772 čelat, 14 wowc., 430 swini.

Płaćizny za
čelata: 1. 72—77, 2. 64—70, 3. 50—60;
swinje: (přez 300 pt.) 50—52, 2. (240—300) 52—54, 3. (200—240) 48—49, 4. (160—200) 47—48.
Rancy 42—44.

Wulki serbski swjedźeń w Hodźiju

njedźelu 29. haprleje 1928

Swjedźeński porjad: Popołdnju w 4 hodź. wopomnjeńska swjatočnosć při rowje njeboh fararja Imiša, położenje wěnca, swjedźeńske rěče. — Popołdnju w 3 hodź. swjedźeński čah po wsy z kapału a khorhojemi. — Wječor w 7 hodź.: Wulki koncert (100 spěwarjow, sylna kapała), dźiwadło: Na wumělnku. — Wot 5—7 hodź. rejka. — Po programje zaso. Swjedźeń zarjaduje župa Jan Arnošt Smoleŕ, jednoćaca wšě towarstwa wokoło Budyšina.

Wšě serbske towarstwa Domowiny, cyły serbski lud a Hodźijsku wosadu přeprosy z tutym předsydstwo župy a z nim Hodźijske towarstwo „Jaroměr Imiš“.

Tunje wupjerki
zaso dóšle
80 100 115 130 140 160 cm šěroke
210 260 290 330 360 410 pjenjezk.
prawobarbne **pjerjo njepřepušcace**
Hilger w Budyšinje
jenož Seminarska hasa 2

Někotre zběrki basnjow
Jakuba Ćišinskeho
su bórzy rozpředane! Njech sebi čitarjo „Serbskich Nowin“ hišće zbytne eksemplary zwěsća!
Serbska knihafnja w Budyšinje

W naléčcu
dyrbiše Wašu krej čisćiš, zo byše před khorosćemi šitani byli. Wuprubowane lěkowanje k čisćenju krwě doporjěde z
Leidlerowym krejcisc. cajom
Leidlerowymi krejcisc. plack.
Schloss Apotheke Bautzen.

Draineŕarjo
so při wysokej mzdi pytaja
Swobodne kubło w Brězynecy

Kulturwehr
njech sebi kóždy w „Serb. knihafni“ w Budyšinje skaza. Wukhadza měsadnje a płaci štwórćlětnje 2,50 hr.

Tunje tofle
džěcace —,90,
muzace 1,20,
žonjace 95 pj.
Heinrich Mohr
w Budyšinje na Žitn. wikach

Žony! + Žony!
Wuplókowace aparaty
irigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjeluškowe khołowěki podłoški, stałički za prědki, stałički za pažemi. leż wulki wubjerk wšelakich
gumijowych tworow.
Wobroćce so dowěrliwje na
K. Wagnerowa
w Budyšinje
před Šulešskimi wrotami čo. 9

Dobre wupjerki pjerja, wolmjane
Reformspódnje posleśca, přešiwanki (Steppdecken)
poruźataj
A. Rülze a syn
w Budyšinje na Kěžork. dróży 4

Wupjerki
jenož najlěpše tworu
80 cm šěrokte m 2.20
100 cm „ m 2.75
115 cm „ m 3.00
130 cm „ m 3.50
140 cm „ m 3.70
160 cm „ m 4.25
Spisowne šerbšće poślu jowanje!
A. Kasper nasl.
w Budyšinje, Burgplan 11

Symjeńtne běrny
Graciola, Zentilfolia su na předań w Hornjej Kinje čo. 8
Telef. 2208

Sylny dźěł. kóń
je na předań
we Wulkej Zubornicy čo. 16

Vogtlandske wumělske **garding**
kupujeće stajnje tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Zitnych wikach 11, znapřeča hosć. „Zł. Hwězda“. Rěču serbsku!

Sprawna a spušćomna **holca**
za dom a ratarstwo so 1. abo 15. meje do bohateje swójby pyta
Adr. zapodaś we wudawarni „Serbskich Nowin“.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»B. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,50 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěł Smolerjec knihiličerňa, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawóstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawóstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 100 — Budyšin — sobotu, 28. haprileje 1928 — Bautzen — Lětnik 57

Sakski sejm.

Sozialdemokrat **Wilde** sćitwórk w jasnim rjeńmje sozialdemokratiske napraschenje za **podrožnjom žiwnosće** sćelešerasche. Honjenje płaćišnow do wyšoka pola chlěba, mjasa a warjenzow žo j powjetschenjom mzdy njesamožiwo njewarnina a je zyłe njewopravnjene. Knježerstwo, kotre je industriji, wikowanju, ratarstwu a khěžerjam wšalo, žo praschamy, kak chce njesamožitych pscheržiwo mnoha płaćišnow do wyšoka schfitace.

Ministerialny direktor dr. **Klin** na podložu statistiskich dopokazow dźěłnje, so je mzda po wójnje žyłnischo horje stupiła, dyžli wudawši za žiwjenjowe wudźerženje. Rěčnik sozialistiskich kruhow njemnje, kotrež pola sozialdemokratow a komunistow wulki njemér zbudźuja a so bjezdźěłnych njemjenka w žeńnje njeje wěrć ministerialneho direktora wotpokaza.

Ministerski nadradny Schmidt: Po powyschenju mzdy a zwonka dyrbjesche powyschenje płaćišnow žiwnosće sćeđowacych. Konkurrujuce towarstwa, kotrež maju tehorunja pod wobstejenjom płaćišnowych konzernowych cyrkwjow, njemóža tež wjace pschedawać, dyžli drobni wikowarjo.

Presidént **Schwarz** (sozialdemokrat): Prawiza je pschinjesła, so je pschewulki rosćěł mjes płaćišnami wuprodźowanych a pschetrjebarjow. Nastat je rosćěł z njerowschnym wuwikowarstwom, kotrež je płaćišny do wyšoka zahnało. Zasady pschi lichewarstwu njesłuchu husto samohłe, njedowolne podroženje dopokazacy a njeje hamo podroženje we 300 procentach mohło khłostacy. Njesocialistiske strony su z nimi pschesłuchowane, so dyrbja žo wurostki mjeswikowanja wustrowicy. Pomhacy móže jenož wujamkujuce mjerwikowanja.

Kommunist **Böttcher:** Powschitkne zlow we wikowanju je žiwnosću su sćeńkowki monopolisowanja, knježerstwo dawkowneje a zlowneje politiki. Statistika, kotruž je knježerstwowy zastupjer pschednjesł, je wopačna. Powyschenje mzdow, kotrež je wjetsche dyžli podroženje žiwnosće, njeje žo jenož na podložki najwjetschepe mzdy wuliczyła. Wobla kaž dyrbi dźěłaczer z razionalisowanjom dźěła wjace mozy žyłnischo napinacy, dyžli prjedy.

Lauterbach z hospodarskeje strony praji, so žo z pschedpowiedami wyschnosće płaćišny njehodźa znižicy. Płaćišny su z posčiwjenjom a požadanjom wuprawjeja.

Sozialdemokrat **Weckel:** Płaćišny žo hischcze dźensa do wyšoka honja. Khudobna statistika, kotruž je knježerstwo zastupjer pschednjesł, knježerstwowu hjespomoc pokazuje. Płaćišny žiwnosće su po prozenciach wyche stupale. Nimšnazionalny **Schreiber** z Nischwitz njemnje jako njepotrjebne podroženja njeschwikowanja, dawki, wudawki we wobcowanjach a druhe wudawki.

Profesor dr. **Kästner** měni, so wóża žo płaćišny jenož z konkurrencu njes wikowarjemi znižicy.

Wuprajenje njedowěrjenja pscheržiwo jaksiemu ministerstwu presidenti Heldej.

Zakli žejm je z 45 sozialdemokratiskimi a kommunistiskimi hłosami pscheržiwo 44 njesocialistiskim a staroconservativnim hłosam **nawrjet na wuprajenje njedowěrjenja sozialdemokratow pscheržiwo ministerstwu presidentej Aldrej pschijal.** Nazionalno-socialistiska sapósłanzoj žo zabrońowanja wostajischtaj, a diwaj njesocialistiskaj sapósłanzoj njeběschtaj pschitommaj. Dokelž pak wustawa schfitkownje, so je z najmjenscha 49 hłosow k pschijeńju nawrjeta na wuprajenje njedowěrjenja trěbnych, namjet njeje wuspěšnje.

Zaneho dojednanja w jaksiej metallowej industriji.

Zjednanje w konflikcu mjes dźěłacerjemi a dźěłodawarjemi w jaksiej metallowej industriji, kotrež je žo tydźeń sćitwórk we němšim dźěłowym ministerstwie wjedło, je jenož wuspěch sćerowało.

Duki mjez dźěłacerjemi a wojakami w Ludwigslustu.

Krawne puti, kotrež běchu mjes němskostatnej wobeńu a dźěłacerjemi w Ludwigslustu padałe, žu schtwórk psched jatymi žydom w Hamburgu dołhu namakałe. We Ludwigslustu bě mjes wojakami a dźěłacerjemi wulka napjatosć. Wjacy króć je mjes wobeńmaj strenomaj k puranam dóšło. Nas njedźelu žo cerjóda wojakow j nahłym zjerjom do jale hotela „Blücherа“ dobu, so bychu, kaž jena pschedpowjedźerka wobkwědźi, někotrych swonkownych dźěłacerjow bacili. Dźěłacerja Baldnana tak strašnje srubachu, so hischcze tón samny dźeń wumrje. Druhi dźěłacerjo buchu cežko zranjeni. Teho, kotryž je Boldnana zarubał, njejsu wuslědźili. S 19 wobstorčenych jězdnych schejcech wuniwnowachu, schtyrjo dostachu zaswobne khłostanje po dźewjecej mětagach, hydom wobstorčenych k zastwu po jenym abo dwěmaj měšazomaj zasudźichu.

Kommunistojo elsaskich autonomistow pschi wólbje podpěruju.

Parizjske nowiny „Oeuvre“ pischu, so w Kolmarskim a w Mülhauzenskim 1. a 2. wólbnym wokrjesu kommunistojo swojich kandidatow wróco sejahnu, to bydla autonomistiskim kandidatom Rossej, Krachlingej a Broglwej je swojimi hłosami k dobrymu dopomhali.

Belu Khuna we Winje zajeli.

We Winje su nědźiwjacy presidenta madźarskeje republiki kommunistiskich radow, Belu Khuna, zajeli. Won je pjeca hižo pjeć njedźel we Winje pschebywał a je najprjedy w jenej kofejowni jenemu madźarskemu krajanej nadpadnył. Jeho politiski towarschojo běchu z firmu drogowje wulkeje pschedawarnje w žiwej dróhi 7. wokrjesa někotre měsnjece wotnajeli, w kotrychž měschu schadźowanja.

Hdyž Bela Khun schtwórk jasno zas do skalaneho pjedźenja pschindże, jeho policija saje. Madźariski kommunist i falschowanym pasom jeho pschewodźesche. Budawa, to Lippa rěka. Też kommunistku, Helenu Breuerez, su zajeli. Dragowni pschedawarnju pschepytuju, wobschérny politiski material, kommunistiske agitazijske pismo a aktowy schachu, kotrež běchu w ruskej, němskej a madźarskej rěcy spisane.

Bela Khun je po poručnjosći Mojskowskeje internazionale do Winja puczował. Won je po zdaću nadawk měł, madźarske kommunistiske hibanje, kotrež je po wumrjecu Eugena Landlera a je zastupjenjom madźarskich kommunistow Rakokia, Szenta a Weinbergera wjedźeli, zjednotnjować.

Puczowanje afghanskeho krala Amana Ullaha.

Kral Aman Ullah 3. meje do Ruskeje pschijědże a so zydom dnjow w Moskwje pschichowawschi do Krymna poda. Wot tam budże do Turkowskej dale puczowacy.

Hodrske lětadło za 120 wosobow.

Němski wuraz lětadłow Dornier je do Londona pschišeł. Notwinarjam je rjekł, so dyrbi žo z nowym, w tu khwilu žo hischcze twarjazym lětadłom, kotrež budże móc 120 wosobow wjesć, spytacy, z rozjenjom ludźi železnizom a lódźam konkurrencu cyniec. Možno je, so budże so tole hodrike lětadło najprjedy za lětanje nad połodnischim Atlantiskim ozeanom wužiwacy, hdyž je wjedro pschihódniske dyžli w połnócnych stronach Atlantiskeho morja.

Polskaj lětarjej lět přez ocean spytali.

S lětanischcza w Le Bourgetu pola Parija žo powdź. Polšej lětarjej, major Idźikowšk a lětadłowy wjednik Kosthula, kotraj staj wjeršera na tudomne lětanischcze pschišłej, mataj myslo, je swojim lětadłom Atlantiski ozean pschejecy. Wjeršera rano staj hižo prěnje pruhowanje lětpschejecy spytałoj. Lećeschtaj na stronu psches Rochefort a tanje spytałoj. Wobeju staj na ozeanym lětałoj. W schtyrjoch hodźach bo wjeczora nad ozeanym lětałoj. W schtyrjoch hodźinach žo do Le Bourgeta wróćischtaj a běschtej z lětadźinach žo do Le Bourgeta wróćischtaj a běschtej z lětadźinach žo do Le Bourgeta wróćischtaj a běschtej z lětajomaj jara spokojenoj. Jutje puschćischtaj žo na druhe pruhowanje lětanje z poćeženjom 6000 kilogramow. Po dźesaćdnjowonym swučowanju chcetaj połscy lětarjej na lećenje psches ocean wulecyec.

Wotmyslenj franzowski lět psches ozean.

Franzowskaj namórskaj lětarjej Guilband a de Cruverville chcetaj Atlantiski ozean pschelećeć. S nadwodnym lětadłom staj žo schtwórk na pućedne pruhowanje lećenjoje z Le Bourgeta k morju puschćischoj. W dwajmotorjom lětadle, kotrež budże na žywojim samóńkim lećenju 8300 kilogramami poćežene, pódla dweju pilotow, dirjeju mechanikow a schćerćežowarja hischcze admiral Frobeni, wodźerjej franzowskeho nadmórskeho lětanja, zydu pochoć

Semjenow w Mandżurskej.

S Charbina so powě, so je chinske knježerstwo Ssemjonowej, wjednikej ruskeho běłeho wójska w Kirinskim kraju tři̊ schipokasało. Tam so wjele ruskich běłych gardistow schowali. Bolschewikske nowiny we zasyndlenju běłych gardistow nowe dopokazuja njepscheczelskich wotnoschenjow chinskeho knježerstwa wobso. Bolschewikske nowiny dale powěduja, so je chinske knježerstwo generala Khorwata, wjednik ruskich ejekujerjow, w ranschej Chinje schipósłało.

Zemjerzenje w Korinthu.

Podjeniske storki w Korinthu dale traja a hischcze pschez wobydlerstwo trasche. Dźel wobydlerstwa je z města wuczahło, ale zyte wobydlerstwo praji, so historiske město njerwopuschczi a so město po sylnenje, kotrež zwarjenje pschecziwo zemjerzenju schkita, swowa nadtwari. Wschednje podźerja ja hospodarsku cziłko schkodowace wobydlerstwo schkitkadźeja. Athen a zyła Grichika stej tkerze zamuwy za město, se zemjerzenjom potrjechene, dariłoj.

Bloźany dejsch.

Schiwórki popołdnju je so w Czernowizach w Rumunskej wurjadne sjerjenje natury pokasało. Po zyłym zacznu je wjedła dejsche bloźany dejsch. Wón tsi hodźiny padadźe. Ssudź je so nehdźe z wichorom błóto i bahnischczow do wrócześen ischało.

Walki strajk w Indiskej.

W jendźelskej Indiskej je w Bombaju nětkole strajk we pschadowniach bijo dejsnoty. Nehdże 150 000 wosbowom strajkuje. Dotkli su wobtsehujuce wobmyslowanje, je so gouvernem sir Leslie Wilson je zwjesche lěczneho fyzika wuzwił. Po powěsći i Ahmedabada je Gandhi zwjesche wuczowanje do Europy spuschcził, kotrež bě za lětnische lěto zeli pschedewzjał.

*

Strajk Jendźelskej zhórne wobezejnosche czini, dokelż so i wón rajonanitsijte hitanje njes demorodnymi znowa wosdźerja. W knjeżerstwowych knihach so źudźi, so su wulke kommunistiske strajk najskerali. Po njewupschczach w Chinje pyta Rusta na wyschelate waschnje Jendźelsku we jejnych samódźiskich knježiwach njepokojowacz.

Město Tsinanfu njeje hischce dobyte.

Po powěściach i Pekinga a Tientsina je schantungske hórne město Tsinanfu hischcze w rukomaj Sunczuangkanga, kotremuż je wójsko Czangczungczanga na pomoz pschischło. Jendźelski konsul w Czinu je jendźelskim stacjonam w Tsinanfu radźił, so bychu so do njedalekeho jendźelskeho pschistawa Weihaiweia pschejwolili. Japanska bywsa lódź „Karijume" je 1400 muži w Tsingtawje na kraj wuhodźiła, kotrejż su je pod wjadnistwom brigadneho generała Saita do Tsinanfua dowjezli.

Zapósłane.

Wólby a Serbja.

Po dokładnym pschemyślenju a dowažanju wschich wobstejacych wobstejnosczi naschego dźensnischeho kulturneho a też hospodarskeho położenja je so nasche politiske wjednistwo rozsudziło, do pschedstejacych wólbow za němski sejm a za krajny sejm jako i naschej serbskej ličźinu žadnu wuschmarjeć. Se swjetselacej pschesjednosczu a z rozsudnosczu su so wschitcy naschi dowěrnizy, so dwoji rozsud Jasu a w Budyschinje shromadźischczi, za to nam so zdźensy njechładajo wulkich wobczežnosczow, dokelż dotalnoho njespokojazeho wuspěcha, kotryż so nam pschi serbskej ludowej stronu pschedstejacych wólbu pokazachu, so žu nam nasche narodne kubła wjetscha, hač mamoh jeschcze świta a so dyrbimy so wjeselu, so nam pomhało. Sa naš zarjad nje dyrbimy wolicz sjawnje jako naschim stronym sušodam a też zyłkemu ludej, so rozsud, so zhromadźischczi swjata a so chzemy też dale pschi serbskej ludowej stronje stejo. Dyž so Bohu dźakujemy, so je nam pomhało, so dyrbimy so wobczežnosczow, kotrež so nam pschi wólbach pokazachu, wjetscha njebojeć a so wschitcy hromadźe dźełamy za to, so naš Serbow wobstejenje zdobudźimy tola hischcze zanu pschichodnosć.

Marja Hanica.

(Pokročowanje.)

Dyž pschi wotpał Wjera Angelina bě so wrócziła, bě so wjeselcz. Stary baron spohladny, dyž Meinhardowy. Tón pak so njeješcze swjeješche: „Njeje niczo wosebje, Marja je wjesoło wotpała a swój njecztaś ros-

Angelinaz cziernej wócziy pschipowědźischczi. Hrabja Meinhardt hnydom rjekny.

wjeschał ton njecztaś jsom wośmu a dam jom wa-

, Meinhardzo, to njech jsebi wona Jana japla-

baron, jena pak porotuje na njeho pro-

dyž bě so je,e wócziy tało wosjasnilo. „No, Meinhardt njesyrji wuczowy njeješche pschihaczowanje.

Marija jasnupi, nichtó na ju njepotsakowy, jako

wotwrócziła. Jenoż trochje Meinhardtowe wócziy

njeje na nju sjeśene. Rozjohnuju so wón njeczego „Daj mi njecztaś!"

jsebi wona na njeho pohladny.

, ja dźiu cźi jón tola nawoscjedźicz daci, jsom jej

Angelinu wotcznił."

rjekny: „Zdźiwy sy dźiesch, ja radujo jsejim,

wona w pschedchadźi wupraji baron

, njchtwje wiśachu, ale wone pożu-

, daż bychu wiśoke, a daż bě wón wuczo-

w Gollanie kotrejno pałacu pschewjesczicz, tak

cźinu nimamy, i naschim potrjechenym spokojom bycz. Dyrbimy zebi naschе narodne prawa krocźaku po krocźaku wubědźicz a dospěcz pytacz, so tez Prusku pschikład Sakskej sczehuje a so serbske pschecza a Sserbow pschinarodzene prawa wjazy rozumjenja pokasuje. S jenym słowom: Sserbjo poczahnu we wurunanej roncze do wólbow a budźa so bicz tak derje hacz pódobje a tak daloko hacz budże rozumjenje serbskich wolerjow sa swoje lepsche a ja czesne wobstarace serbskeho mjena dosahacz.

Nascha czrjódka drje je mała a nascha móz žnadna. Pschi naschej njesawinjenej mólicznosczi pak žmy my jedyn zuk a njesmy zana „Splitterpartei". Runjez wěmy, so pschi nětczisczej wólbnej geometriji žami žaneho sapósłanza pschecziwischczecz njemożemy, wěmy tola, schto chzemy a snajemy pucz, kotryż k naschemu wuspěchej wjedze.

W krutym a wutrobnym swjasku narodnymi mjeńschinami w Němskej, s Polakami, Danami, Friesami a Litwinami tkwa nam ton tas tsi zany wuspěch. W Schlesyskej dyrbi a budźe žo mejuschinam poradźicz, do kóždeho žejma jeneho sapósłanza pschecziwischczecz. Dokelż žo wschitke błoży narodnych mjeńschinow, do kotrychż Sserbja słuscheja, po zyłej Němskej resp. Pruskej na krajnej liśzinje sjednoczuja, dozpějemy potom hischcze dweju druheju sapósłanzow. Tutej dwaj sapósłanzaj staj potom wopraudzże naschej, dokelż staj s naschimi błożami wolenaj. Pschi wocźakowanym wuspěchu budźe mjes tutymaj tej jedyn Sserb po wěstym wuczinjenym rjedźe.

Žadyn žerbski błóż, kotryż žo sa Sserbstu ludowu stronu woteda, njeje potajstim słubjeny. Wón waži błżo cźežko, hyrnjež njemóhli žaneho sapósłanza dostacz, wón waži błżoju cźežko, dokelż je wón ta jenicźka bróń, i tutrejż mózemy zebi naschе prawa wubědźicz. W naschich rjadach wojuja mjeńschinowe ludy w Němskej, kotrejż žu w žanžnym położenju taż my Sserbjo a kotrejż wojuja runja nam sa swoje wobstacze. W nich mamy žobuwojowarjow, wopraunych pschiwiżnikow s połnym rozumjenjom sa naschе położenje, napjelnjenych s lubościu k naschemu narodej. S nimi pewdejemy zhromadnje naschе wólby a jeli budże nam spožcene, je we mérje a s dobrym wuspěchom pschewjesczi, budże to jenoż je žožom a žohnowanjom sa naschi wótzny němski kraj.

Sa kandidatow žu žaže naschi prěni a wupruhowani mużožo postajeni. Woni žu s tym wulki wopor pschinjesli a wjele njelubošnosczow na žo wsali.

Sserbski lud žo hódny tutoho wopora wopokaje a žo sady swojich wjednikow stupi a jim swój błóż pschi wólbach woteda.

Tule nadźiju njespušczimy!

Bóh je s nami, wjedże nas!

Sa.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobota, 28. jutrownika.

Vitalisa.

Ze zbérki „Serbow 365 a 1".

† 1825 Bukečanski kawař Korla Bohaluh Jank jenož 58lětny na rak, zawostajiwši wndown a wósom njedorosczenych dźěći we wulkej nuzy. Bóše so jako třeći syn swojeho nana w Bukecach na farje narodźił a jemu po swojich dokonjanych studijach na gymnaziju w Zhorjelcu a na universice w Lipsku we zastojnstwje schórowali. Młody je tuto wobšerne a dźělabohate farstwo dostał a je pšez 30 lět ze wšej swěru zastaral. Je so dwójcy woženił. Z prěnjeho manželstwa měješe 11 dźěći, z druheho z dźowku fararja Bjenady we Wojerecach pak tři. Bóše strowy a statny knjez, doniž jeho žałostna khorosć potrjechi, kotraž jeho mocy po dołhim čerpjenju zlemi. Swoju khorosć je znjesł z njekhabłaceju swěru do Božeje hnady; kotrejž so dowěriwši je zbožnje a měrnje wosnył. –

1894 poswjeći so katolska kapała w Husecy.

* 1839 we Wanjecach farař Bartski Jan Arnošt Matek.

1877 załoži so towarstwo evangelskich seminaristow „Swoboda" w Budyšinje.

1859 zhotowi so pšez prócowanje superintendenty Kubicy załožena serbska šula we Wojerecach, do kotrejež hnydom 115 serbskich dźěći zastupi pod wučerjom Heruškom.

1904 zatrěli so posledni wjelk w serbskej holi, wusłědženy wot hajnika Domele w Nowem Měsće.

Naléco.

Prječ zyma je, prječ ze sněhom,
W połnocy ma swój cźinny dom.

Bóh rjekny: „Zyma, swój puć dźi,
Chcu pósłać nětk čas ćopliši.

Tuž ptački, jedyn pod druhim,
Su pšišle z hłosom wšelakim.

K nam přindźe zyba, pocpula,
Tež cźichi Michał, łastojčka.

Kral spěwarjow mjez ptačkami,
Knjez sylobik też njemjelči.

Haj, nětk je luba ptačina,
Na konach, w lěsach wjesoła.

So lěs a łuka, zahroda
Je kwasnu drastu wobłekła.

Jan Krušwica, 1861.

Přisłowo: Niže stupiš, bliže wotdźiš.

*

Njedźela, 29. jutrownika.

Jubilate. — 3. njedźela po jutrach.

Ze zbérki „Serbow 365 a 1".

† 1768 pobožna česťna knježna Hańža Sossecc na Židowje. Jejnej maćeri, wudowje na Židowje hěše so kóžka wotpaliła. Pomhaše jej při twarjenju, z karu jědźeše po hlinu do hlinoweje jamy, kiž pod hrodźišćom běše. Nown khěžu tykowachu. Jako Hańža popołdnju wokoło pjećich hlinu ryješe, so nadobo wysoka hlinjaca sćěna syhny a ju zasypny. Jako to zhonichu a ju wuryjachu, běše morwa. — Khowaše so z wulkim přewodźenjom po serbskem wašnju ze serbske kěrluše spěwaše. — Bóše so serbska knježna khwaleše so jako česna, ćicha a póćiwa, ale też jara pilna a zrjadna, zo z wulkej swěru w bibliji čitaše a serbske khěrluše spěwaše. — Bóše so serbska knježna khwalić njemóže. — Runje prjedy njeje běše sebi dźěćatko ze swojej karičku po hlinu přišło. Te běše so wotsaliło, jako so Hańža nadobo zasypny. — Z njej potrjechi so też podróžnik Jurij Mikuš, ale tón zamó so wukłować.

1906 wotewri so Wóspork-Radworjska železnica.

† 1747 Jan Běmar, diakon při Pětrowskej cyrkwi we Budyšinje, wudawař nowych spěwarskich.

Naléco.

Budź witany zaso,
Naš naletni časo!
Ty zwjeseliš wšitko
A wókřowjš wšo.
Bur ze swojim skotom
Nětk hotowy čaka,
Jěć na rolu won.

Njech kćeje a zrawi
Płód rjadny a krasny,
Zo wjesele zmjeje
Tu stary a młody,
Bur wulki a mały,
Njech Bohu dźak spěwa
A khwalbu da.

Wšo woživi bójske,
Wšo swětne pak zaúdze,
Što človjeske su mocy?
Haj ničo hač mjha.
Před krótkim bě zyma
A njerozumješe wšo,
Nětk dešćik ze ćoplotu,
Přemjenja so.

Handrij Wićaz, živnosćeř w Plusnikecach 1853.

*

— **We wjedrje.** We rozpołożenju nižinow a wyšinow njeje hischcze wulkeho pschemenjenja spóznacz. Schtitcza je drje trochu wróćo schła, tola zakajuje wot wschorawschich

(Pokročowanje ježdźuje.)

:;; žo jim jich měr bijo dale njetajschche.

Dyž Meinhardt je pucze psches winizu krocżejsche, žo wobhladny. W dwuch wuhlada jatwu sinowe postawy, wotrazejo žo wo jasnoscz pschedkjcze. Jadrikrocżny błóż jaflinca: „Pschindź derje domoj!"

Marija pat widżecz njebě.

V.

Dny žo pominychu we wěrnej rjeczisczi mudernizy, bu czechtsicho, pschecz czechtsicho. Przez krótku zuju, kotrejż Mezan wopytachu, su bychu to nětkilim złónczenem kraju duschjim runewahu namakali a měr za nerwy, wot dźěła a njemjera wulkeho mějia rosberjene a rosczilowane. Wilhy, pensjony, hotele, jedyn po druhim, zawěrachu wot jsmy mnohe wokolicy. We Valentinje, w Trauthmannstorfje, w Gilfowych wulkodźiwonsczejschach kedźbychu druhe worschmy ludźi. Meran pecza jako Meranjanam słuschejcz. Domorodni: pschelnyzy, jadwinzy, wumnikarjo wobtajezachu jsami wobroz. K tomu wulkowěsczedźerjo a turjo, pschischedschi je žnadnych wjesow a dolinow do města na wifi, k pjcżu a wotpocznjnej.

Turnaczijez bě tódy tuhy na turjelanskich wulkodźiwonsczejschach wótczej. Khiba je rano jahe pschijdże ta abo druha je žónstich nětko jsebi wobstarawaj. Jenoż stary baron thodźejsche widźeduje, ale nij jsejay tohodla, je by we wulkodźiwonsczejschach jsnajomina pytał, nć, nětko stejsche pschi kolijenzu, mikolajsche na domjazach a druhdźe po hosty pod „laubami", kerraj mjejsche žo w podobje kjejsczowerka je jswojimi stokrocznymi wuhwarami hacz k farstwu namóžny a je jswojimi wupanjemnymi thodźami psched złónzom thlódź, pschi hrozjenu wjeczerje žnchi pucz pośli-

1859 zhotowi so pšez prócowanje superintendenty Kubicy załožena serbska šula we Wojerecach, do kotrejež hnydom 115 serbskich dźěći zastupi pod wučerjom Heruškom.

1904 zatrěli so posledni wjelk w serbskej holi, wusłědženy wot hajnika Domele w Nowem Měsće.

Naléco.

Prječ zyma je, prječ ze sněhom,
W połnocy ma swój cźinny dom.

Bóh rjekny: „Zyma, swój puć dźi,
Chcu pósłać nětk čas ćopliši.

Tuž ptački, jedyn pod druhim,
Su pšišle z hłosom wšelakim.

K nam přindźe zyba, pocpula,
Tež cźichi Michał, łastojčka.

Kral spěwarjow mjez ptačkami,
Knjez sylobik też njemjelči.

Haj, nětk je luba ptačina,
Na konach, w lěsach wjesoła.

So lěs a łuka, zahroda
Je kwasnu drastu wobłekła.

Jan Krušwica, 1861.

Přisłowo: Niže stupiš, bliže wotdźiš.

*

Njedźela, 29. jutrownika.

Jubilate. — 3. njedźela po jutrach.

Ze zbérki „Serbow 365 a 1".

† 1768 pobožna česťna knježna Hańža Sossecc na Židowje. Jejnej maćeri, wudowje na Židowje hěše so kóžka wotpaliła. Pomhaše jej při twarjenju, z karu jědźeše po hlinu do hlinoweje jamy, kiž pod hrodźišćom běše. Nown khěžu tykowachu. Jako Hańža popołdnju wokoło pjećich hlinu ryješe, so nadobo wysoka hlinjaca sćěna syhny a ju zasypny. Jako to zhonichu a ju wuryjachu, běše morwa. — Khowaše so z wulkim přewodźenjom po serbskem wašnju ze serbske kěrluše spěwaše. — Bóše so serbska knježna khwaleše so jako česna, ćicha a póćiwa, ale też jara pilna a zrjadna, zo z wulkej swěru w bibliji čitaše a serbske khěrluše spěwaše. — Bóše so serbska knježna khwalić njemóže. — Runje prjedy njeje běše sebi dźěćatko ze swojej karičku po hlinu přišło. Te běše so wotsaliło, jako so Hańža nadobo zasypny. — Z njej potrjechi so też podróžnik Jurij Mikuš, ale tón zamó so wukłować.

1906 wotewri so Wóspork-Radworjska železnica.

† 1747 Jan Běmar, diakon při Pětrowskej cyrkwi we Budyšinje, wudawař nowych spěwarskich.

Naléco.

Budź witany zaso,
Naš naletni časo!
Ty zwjeseliš wšitko
A wókřowjš wšo.
Bur ze swojim skotom
Nětk hotowy čaka,
Jěć na rolu won.

Njech kćeje a zrawi
Płód rjadny a krasny,
Zo wjesele zmjeje
Tu stary a młody,
Bur wulki a mały,
Njech Bohu dźak spěwa
A khwalbu da.

Wšo woživi bójske,
Wšo swětne pak zaúdze,
Što človjeske su mocy?
Haj ničo hač mjha.
Před krótkim bě zyma
A njerozumješe wšo,
Nětk dešćik ze ćoplotu,
Přemjenja so.

Handrij Wićaz, živnosćeř w Plusnikecach 1853.

*

— **We wjedrje.** We rozpołożenju nižinow a wyšinow njeje hischcze wulkeho pschemenjenja spóznacz. Schtitcza je drje trochu wróćo schła, tola zakajuje wot wschorawschich

(Pokročowanje ježdźuje.)

:;; žo jim jich měr bijo dale njetajschche.

Dyž Meinhardt je pucze psches winizu krocżejsche, žo wobhladny. W dwuch wuhlada jatwu sinowe postawy, wotrazejo žo wo jasnoscz pschedkjcze. Jadrikrocżny błóż jaflinca: „Pschindź derje domoj!"

Marija pat widżecz njebě.

V.

Dny žo pominychu we wěrnej rjeczisczi mudernizy, bu czechtsicho, pschecz czechtsicho. Przez krótku zuju, kotrejż Mezan wopytachu, su bychu to nětkilim złónczenem kraju duschjim runewahu namakali a měr za nerwy, wot dźěła a njemjera wulkeho mějia rosberjene a rosczilowane. Wilhy, pensjony, hotele, jedyn po druhim, zawěrachu wot jsmy mnohe wokolicy. We Valentinje, w Trauthmannstorfje, w Gilfowych wulkodźiwonsczejschach kedźbychu druhe worschmy ludźi. Meran pecza jako Meranjanam słuschejcz. Domorodni: pschelnyzy, jadwinzy, wumnikarjo wobtajezachu jsami wobroz. K tomu wulkowěsczedźerjo a turjo, pschischedschi je žnadnych wjesow a dolinow do města na wifi, k pjcżu a wotpocznjnej.

Turnaczijez bě tódy tuhy na turjelanskich wulkodźiwonsczejschach wótczej. Khiba je rano jahe pschijdże ta abo druha je žónstich nětko jsebi wobstarawaj. Jenoż stary baron thodźejsche widźeduje, ale nij jsejay tohodla, je by we wulkodźiwonsczejschach jsnajomina pytał, nć, nětko stejsche pschi kolijenzu, mikolajsche na domjazach a druhdźe po hosty pod „laubami", kerraj mjejsche žo w podobje kjejsczowerka je jswojimi stokrocznymi wuhwarami hacz k farstwu namóžny a je jswojimi wupanjemnymi thodźami psched złónzom thlódź, pschi hrozjenu wjeczerje žnchi pucz pośli-

ejsche. Po hórjtich thodźach, ke Küchelbergej měrjazych, thodźejsche wón horje a po wódnych thodźach na Passerjej stronje žaže dele. Pschi kóždych rjeczich klamach wón pozatjawješe. S rěpikom rosmolwjejsche žo wo pschihotowanju stwe, totsiu žonu we wobthodźe je jukrom pohrowi wón rwejeschu, jako by thla hijejsche ta luba helczka s kukułkowej komaj, kotrejż bě psched nijejzi ležanj jnat, hdyž bě žo je njej wjeczer pschi wódnej murji jkrašju pschekhodźowal, a wona pěsnjejsche tola bijo wunka. Hdyž žo je je snatym jetka, pschekwadźejsche jeho kónz, jo by druzheho namakał, s kotrymž mohł žanžnu pucz žaže wrócze hicz.

Ženje njechwajsche bóle skrožowanjej, hacz hdyž Meinhardta Aicha kettowaische. Skóroda jenož, so mjejsche ton tak wjele je dźełe. Nas durbjejsche k drej. Kosterej, rěcznicej, abo pak mjejsche j geometrom dla wumérjenja lejownjejsch jednacz, w žadowych klamach durbjejsche po njechto rjez, pschetož te pschedawanju płody Rodnjskoweho hrodu. Mjes nim je Meinhardt jednasche, wěrjesche staru baron j druhimi ludźimi tutuje žwójby, kotrejż — thwale dosć mějacha tu wschitku, zpodźinuje wjele thwile — pschez mejjnu pschipódla stojachu, w mérnej žanjosći bachtajo.

Hdyž Meinhardt jcho k elektrifiej dopschewodźi, hnadź hacz do Gollana kohumdźejsche, hdyž baron žlożowny, je mójesche wrócze te žnadnuschche wóżi bjes kónza pschewodźowacz. Tak to tej dźjsche doma dale. Czeta Angiolina wjeczejsche žobu, niż j tej luboježnej pwjerschnoscju žjwoschmuża, ale trucze a wótrje, morałtu nanoschc, pschi czimż wschitko žo štorkasche na pschičźerazu bjesbožnoscz.

(Pokročowanje ježdźuje.)

minimale wichmica na rjanje. Wjedrakuje mjenja, so jo
[illegible] dźenja jasno wuczehnje. Wětru buja nimale tyma
[illegible] ma. W polnowy leża nijinja a wyschiny, bjes roho,
[illegible] nam [illegible] tuteho tyuta tyuta hyrohyla. Rańch wjedro-
[illegible] ma so nowy hódźeń jeźehowoze wjedro sa
Pschestu rjenje, pondźela kritiski dźeń, wutoru
[illegible] dro a wětry, sriedu wětrojto, schtwórtk po-
[illegible] k njenjebjeam, pjatk kritiski dźeń, sobotu wš
[illegible] a mutno. — Jutrje njedźelu Jubilate jeńdu jo
[illegible] jswérni Serbjo Luźizy w Hodźiju. Bóh Knjes
[illegible] wjeże rjane, słónczne wjedro, jo by župa Jan
[illegible] Sswolek po pilnym pschihotowanjkim dźele jo tež
[illegible] adowacej sbożowneho poradźenja źiwjeho pre-
[illegible] nego swjedźenja. Zadyn Sserb njewostań doma!
[illegible] njedźele składza słónczko 1,36 hodź. a khowa so
[illegible] hodź. Mócnjak khodża po pschipołdnju 1,20 hodź.
[illegible] ho rano 3,22 hodź., pożlěborujo ſ milom
[illegible] pnje, brźhi a sčejski, po kotrychž Serbja je
[illegible] domoj khwataju. — Wažera wjeczor w 7 hodź.
[illegible] ter 742, hygrometer 5, thermometer we dnjo
[illegible] — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 742, hygro-
[illegible] 8, thermometer w nozy +9.

Dźensnjiše wiki. Rjane naźtnje wjedro bźěše
[illegible] nje, so jo wschitkjenjo w mjesce dotho njesastajichu.
[illegible] ajnje swikach kjsche wukonowaje ſ zwjasarami ceaku
[illegible] sche hacź detal. Sa to pak bźěše na hutrowych wik
[illegible] ni źiwjeli wobšhad. Wokolo 11 hodź. bźěchu wiki
[illegible] prózdne. Butra płaczejske dźenja 1,10—1,15 hr.,
[illegible] so ſetrej so napoźledku torhachu 9—10 pj., twaroh
[illegible] nibjata 2—3 hr. Na seleninowych wikach płacze-
[illegible] cźebjanego kala 40 pj., bźeleho 20 pj. spźele 25
[illegible] adnje 25—30 pj., sellerja 40 pj., rjewjenja (Rha-
[illegible] 20 pj., jedźenje łobody (Spinat) 20 pj., kołotnje,
[illegible] 20 pj. woza hydrotyeho kalu 50 pj. hacź 1 hr., puut
[illegible] 15—50 pj., bźernow 6 pj., zentnar 5 hr., litr
[illegible] wolija 1,60 hr.

Jutře je tón dźeń

[illegible] nowuj ſo Sserbja w Hodźiju ſkhadźujo, hdźeż
[illegible] „Jan Arnoſcht Smoleć“ ſwój prěni ſuwny ſwje-
[illegible] ſe wobſnje. Je bźeł runje ſtary ſtawny ſerbſki Hodźij
[illegible] ſchanu, dokelž ſu ſtebi Sserbja Hodźijſkeje wožady
[illegible] ſ pjeſeli a rad je jim župa k woli była. Sserbja Hodźij-
[illegible] ſke wožady a dalſcheje wokoliny, haj po župnym ſerbſkim
[illegible] ſu wjeſela na jutſiſchu njedźelu. Hodźijſke ſerbſke
[illegible] ſchiwo wſchitkich ſ cźopſej bratrowſkej wutrobu do
[illegible] ſe ſtjedźijnu wita, njech ſu ewangelija abo katol-
[illegible] ſke wuběgnjenki abo ſ luda, wſchitcy ſu jenak lubi,
[illegible] ſu ſwój ſtawy jenoho ſerbſkeho naroda. Wo ſwje-
[illegible] ſchim programje je wſchak ſo hižom wotpjet piſało,
[illegible] ſtudie ſtyrjomy jón tu dźenja jenoſ ſ krótka najpomnicź:
[illegible] ſchpodnju wot 1—1,3 hodź. ſo pschihładuje towarſ-
[illegible] wo ſ mjenjej ſerbſkej ſokolſkej ludźbu witaja, k cźe-
[illegible] mu ſo połoſchikowne witanje pola Mrózej (½8 hodź.)
[illegible] ſtanje. Pschedyhda Hodźijſkeho towarſtwa „Jaromer
[illegible] ſerbſki“ porěči wutrobne powitańſke ſłowa. Potom w 3
[illegible] ſo ſwjedźeński cźah, kiž je ſo pſched Mrózej ho-
[illegible] ſtał, po pola ſyrjuje wo-
[illegible] ſkich. Tam wotmije ſo na pohjerbiſchcźu pola rowa
[illegible] ſchcźanja Smiſcha a wosmnjenjatka ſtwjatoczkowej. Maj-
[illegible] ſkeho ſenjeſke łapała ſkłuſchi: „Wy, Bože ſpominamy“,
[illegible] ſpjewa ſtarê Wjeſař je wopomnjeńſku rěcź dobroczińwje
[illegible] ſchcźelja. K jeho rěcźi pſchiſłuſchnu ſo wopomnjeńſke
[illegible] ſchcźanje župneho pſchedyhdy, kuſeja Krjeczmarja. Se
[illegible] ſmandanym ſpjewom „Mjona Luźiza“, pſchi kotrymž ſo
[illegible] ſu na row połoži a ſo ſkorchoje ſchtaſchtwow pokło-
[illegible] ſe, ſtónczi ſo ſwjatoczkowjeſt. Wopomnjenarjow župneho
[illegible] ſchcźanja ſhromadźa ſo na to jako w Zignerez hoſcenz-
[illegible] ſu, dźeż ſo ſabawna hodźina wotmjewa. A wjeczor
[illegible] ſ dodź. ſtónczinje ſapoczinje ſo wulki ſwjedźeński kon-
[illegible] ſe w Zignerez žurli. Kraſne ſerbſke ſpěwy a rjane dźi-
[illegible] ſowe dhje wopytowarjow wołſchewicź. To wšo nichtó
[illegible] ſchcźadźi njejmje. A jimazu nźkan ſłowjanſki hudźbu
[illegible] ſe dźeń ſtaſchcźi. Njewjajmy pschewjele, hdyž tónle kon-
[illegible] ſe wopraudźiłu wołſchewjeńſku a kóždeho wopytowarja
[illegible] ſchcźenjenym. — Knjeż ſtarê Woigt je pſchecźelnje pſchi-
[illegible] ſtał, ſo pſchi wjeſelnym programje k ſwjedźeńſkim
[illegible] ſchcźanje zwjeſele a pſchecźahne ſtarſy wſchitkich ſwjatoczkow.

Wſchelezy ſ dalſchich ſtron [illegible] po-
[illegible] ſe ſo pſchi ſo Hodźija a wróći [illegible] po-
[illegible] ſe ſo koſejkom. Budyſka „Ma[illegible]“ [illegible] wobſi-
[illegible] ſu ſtatnym autom a na hjiſchi [illegible] ſa hoſeji.
[illegible] ſch je tohodla ſtóżdy, kiž dhe ſ „Kodźiju“ ſebi do
[illegible] ſa dajeſ pſchipołdnju w 1 hodź. pola Sserbſkeho
[illegible] ſoma. Wjeczor w 11 hodź. ſtamjny autobuſ jašo do
[illegible] ſa Hodźija ſcźeże. To hiſcheze runje w pra-
[illegible] ſe ſzaſu dóźdże. Sa domojſtoju je ſa Budyſkich a
[illegible] ſkich Sserbow tež dobra pſchiležnoſcź; 5 mjenſchinow
[illegible] ſa 2 hodź. (rano wešo!) wotjedźe ſe Zicźenja cźah do
[illegible] ſa Zicźenja. Tón tych poſledních ſtoju wotmje.

Wjeſele pał Bóh na njeſcźezach ſpożdi rjane naźtne
[illegible] ſe wjedro a dobre poradźenje župnemu ſwjedźenjcej!

— **Zajaty.** Polizija jasa pjatk 30ćetneho bźakarja inſtru-
[illegible] mentow ſ Lipſka, kotremuž bźěše jebanſtwa dla ſtatſkowe
[illegible] ſkaſanje napołożene a kiž bźěše tehodla k ſajeću wupiſany.
[illegible] Wona jeho mjes ſuſnymi na hospodze wuſkedźi.

— **Wójſa ſo ſtamała.** Pola natkładowcho natkładneho
[illegible] ſe wobſa jeneho wonkowneho ſotrowarja ſ wulkom ſo
[illegible] ſe pſchipołdnju na Tołanſkej dróży wólka ſtama, ſo
[illegible] ſe dyrbjachu wulo na druhi wós pſchekładacź a wós ſkónczje
[illegible] ſe wosjeſcź.

Za wopytowarjow „Czarnobóha“ ſaſtanje na Wał-
[illegible] pu w nozy wot 30. haprila na 1. meji (1928) wopſe-
[illegible] ſkowy wołſchewicź cźah cyo. 668, kiž je 1,24 hodź. w Bu-
[illegible] dyſchinje, kiž w ſtužſchizach (kwiſcźoze 1,17 hodź.). Dale
ſtaj ſa wopytowarjow Miliſchowſkeje a Mothdankeje hory
w Kamjenej nozy cźahaj 794 (ſ Budyſchina 23,10, do
Wjeſećzina 23,38 hodź.) a 795 (ſ Wjeſećzina 23,48, do
Budyſchina 0,12) ſapołoženaj.

— Wobhladanja hódna wuſtajeńcza w mješchcźanſkim muſeju w Budyſchinje. Jutſje njedźelu 29. haprleje dop. rada Göhre wuſtajeńcu „Stare wumělſtwo“. Saſtupjerjo nowinarſtwa běchu wcźera wjeczor do muſeja dr. Biehla po wuſtajeńcy wodźeſche. Wuſtajeńca ſmjeje wcźeſe ſa wopytowarjow njewſchédny napohlad. Derje wobraſy ſ Vietinghoffej źiwójby a druhe kraſne wobrazy hnydom do tamnjſcheho barokſkeho cźaſa pſchepadźeſcheho hrodu. Wcźeſy, kotrež ſu wuſtajene, pſycha hiſchcźe dźeńſniſchi dźeń jako drohotne źiwójſtwo wobſhedźerja Njeſwacźidliſkeho hrodu. Wſcźe budża wjele ſ naſchich kraianow ſajimowacź.

— Wobſarjuſnome njeſchoſo je ſo ſchtwórtk popoldnju w Budyſchinje na Rózowej haſyn ſtało. Tam ſtaru lipu puſchcźachu, kotraž *pjhy hrožanſkeho ſa dźeći ſtejeſche*, dokelž bźěſche dodźerjana a ſtrašchna ſa wobhhadh. Pſchi powalenju ſchtoma pak njebźěchu na wobhhadnu měſtnoſcź doſcź dźiwali, ſo ſchtom runje na ſtareho knjeſa, kiž ſtimo pſchitúdże, padże a jeho na noſy cźežko ſkani. Hnydom knjeſa dr. Witta na pomoz ſawołachu, kiž ſnjeſeſe ſo ſnjeſenemu prěnju pomoz poſliczi a jeho domoj dowjeſcź da. Kaž ſhonimy, je ſnjeſeſeny źiwobodny knjeſ ſ Vietinghoff-Rieſch ſ Njeſwacźidła, kiž bźěſche na tutym dnju w Budyſkim muſeju pſchebywał a ſ knjeſom dr. Biehlom dla wuſtajeńcy jednał, kotruž wón ſe ſwojej drohotnej ſtarej nadobu, wobraſami atd. w Budyſchinje wutohuje ſ pſchiležnoſcźu pomozneho tydźenja ſa wumělſtwow. Kaž ſo ſda, njebudże knjes ſ Vietinghoff-Rieſch njedźelu dopoldnja pſchi wotewrjenju wuſtajeńcy móz pſchitomny być.

S **Barta.** Bližſchi wutoru 1. meje budże pola naſ naſtnj *hermann*.

Se **Suborničzki.** Pſchi rjadowanju Schprjewje ſta ſo tu tele dny ſpodźiwne njeſbożo. Na pſchiprawjenym moſcźe, kiž bźěſche ſa pſchekhod dźeſacźerjow a ſa pſchewożowanje potrjebnych wězow natwarjeny, pſchelama kóń wobtoſenje a padny do rěki. S powjaſami, ſerdźemi a deškami prózowachu ſo nětdźe 30 dźeſacźerjo, ſo bychu ſkocźeju pomhali, kiž bźěſche ſo do ſmjerćze wuſtróżało. Po dźeſchim prózowanju konja wuthowachu a do cźopſeho konjenza dowjeſdźechu.

S **Budeſez.** Pſchichodnu njedźelu, potajkim ſa jutſiſchim ſmježe tu tſcheſcźijanſke towarſtwo mkodych hołzow ſwójbny wjecźor. Wſchelake khutne a žorlne pſchedſtajenja ſo pokaſcźeja. Sapoczatk je ſ dypkom 8. hodź. Saſtup je tuni. Wobſeže ſo žónſka mkodoſcź a pſchecźelio naſcheje mkodoſcźe na wjecźor ſ tutym wutrobnje pſchevroſchuja.

S **Kelliz.** W nozy na ſchtwórtk tudomnych wobydlerjow wohnjowy alarm je ſpanja ſbudźi. Na twarſtwu měſtnje knjeſa dra. Dedera bźěſche wohenj wudyrił, kiž motorſka ſykawa bórſy podušy.

S **Wójporka.** Pſchi poſledních wólbach do zyrkwinſcheho ſaſtupjerſtwa buchu dotalni zyrkwinſzu pryźdheſerjo ſaſo woleni. Sću to kſ. wyſchſchi cźahowy wjednik August Böhmer, privatus May Gretſchel, privatus Bjarnat Knjeźka ſen., kopzowy fabrikant Pawoł Nyczo a kantor Pawoł Seibt, ſchulſki wjednik.

S **Kamjenza.** We wokrjeſu Kamjenſkeho hantſkeho heitmanſtwa ſu ſebi prěnjeho žónſkeho wjeſnjanſtwa wuſwolili. W Nowym Měſtaczu pola Hornjeho Wujeſda wuſwolichu 23. haprleje knjeżnu Hilzu ſ Wilcź ſa wjeſnjanſtu a dźeſacźerja Ulbricha ſa gmejnſkeho ſtarſcheho.

S **KoczinY.** Kaž tudomny hamtſki pryźdhſtejeź w Němcach wojſerja, je pucź ſ Kulowa do Kocziny wot pondźele 30. haprleje hacź do ſchtwórtka 3. meje jawrjeny, dokelž ſo w **Koczinje** móſt nowy twari. Jěſdny wobkhad pokaſuje ſo na Ssalow a Sdulſchcźy.

Z **Kulowa.** Při překladowanju słomy na tudomnym *dwórniſcźe přiſłuſe přeſkupc Bjarnat Korch do* njezbożа. Při powjazowanju słomy so powjaz rozforhny a Korch padże znak z wysokeho nakładowcheho woza dele na kamjenje. Wobžarujomny běše sebi mozhy strašał a so też na zadnjej hłowje zranił.

S **Laja.** Tudomny błidarſki mischtr Handrij Krawc ſwjeſcźeſche ſwój 40ćetny mischtrſki jubilej. S tuteje pschiležnoſcźy wuhotowa Wojerowſka błidarſka jenota we Tſcheſcźi we Wojerezach towarſchnu ſabawu, pschi kotrejž wyſchſchi mischtr Rotha jubilarej cźeſtnu diplom pſchepoda, kiž bźěše rjemjeſlniſka komora w Lětnizy wuſtajiła.

S **Wojerez.** Bližſchi wokrjeſny ſejm (Kreistag) wotmeje ſo ſchtwórtk 3. meje dop. w 11 hodź. w poſedźenſkej ſali wokrjeſowneje we Wojerezach.

S **Krynhelez.** Tudomny wuczeŕ Dräger je k 1. meji do Reichenawa pola Freiſtadta w Schleſiſkej pſchepadźeny. W Krynhelezach ſtejedźa źedi w tutym lěcźe nowu ſchulu natwarjcź.

S **Chójanow** pola Hródka. Pola ſyna tudomneho wuczerja Puhla je medicinalny rada dr. Goetze ſ Khocźebuſa typhus ſmjerćźik. Tu knjeſi ſynine mjenjenje ſo je khorjeſ ſ Hamora ſanjeſena. Schulu ſu nałhwilnje na 4 njedźele ſamkli. Dalſche ſchkitanſke naprawy ſu pſchewidu.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powješć** wo wjedrje ſa jutſiſchu njedźelu: Sſuchjo, rjenje, cźopło, wětrv mile ſadmuwaja. W Jendźelſkej ſuchjo a cźopłiſcho.

*

Lětarjo Köhl, Hünefeld a Fitzmaurice ſu Fordowe lětadło, ſ kotrymž leźa, w Harifordu ſ dworliwoſcźu k Chamberlinej, kotryž dyrbjeſche tam ſnowa benzin pſchijeć, k ſemi pſchiſtajili. Wot tam najprjedy do Waſhingtona poleźa. Tam ſo pſchi thwanju lětarja Bennetа wobdźěła. Tón bě jimaj chyżł do Greenly Iſlanda na pomoz leźecź. Po puczu pak bě na ſaharjenje pluzow ſkhoriwſchi wumrjeł. S Waſhingtona Fordowe lětadło do Newyorka poleźi.

*

Kapitan Ehrhardt je pjecza Wikingſki ſwjaſk w zyłej Němſkej roſpuſchcźił, dokelž nima žaneho politiſkeho pſchichoda. Wikingſki ſwjaſk njebě haž dotal w Bayerſkej, Württembergſkej, Badenſkej, Durinſkej, Oldenburgſkej, Mecklenburgſkej, Hamburgu, Bremenu a Lübecku jakſanh.

*

W Hamburgſkim prozeſu pſchećiwo kommunijſtiſkim ſbožkarjam ſu Żydom wobſkorżenych k khlostarni wot 2½ haž 4½ léta ſaſudźili. Dźeſacź druhim wobſkorżenym je ſo jaſtwo wot ſchéſcź haž 18mjeſacow, napołožiło. Dwaj wobſkorżenaj ſtaj ſo wuwinowałoj.

*

Na dwórniſcźu we Wolgaſtu w Pomorſkej je ſrjedu dopołdnja njedawno ſ jaſtwa puſchczeny 27ćetny Wilſt Krohn ſ Barlina połizajſkeho ſtrajmiſchtra ſaſtrélił, hdyž ſo tón jeho ſa jeho papjerami praſchesche. Sſwobodu doſtałſchi bě Krohn ſtebi pistolu kupił a blížſchu nóż do jeneho wohnydlerſka dobył a tradnył. Strajmiſchtra ſaſtrélíwſchi Krohn cźekny. Luźjo a polizijtſojo pak ſo ſa nim puſchcźichu a dokelž jeho wobſtupichu, won pistolu wuczahny a ſebi kulku do hłowy ſtrélí. Běſche hnydom mortwy.

*

Powiedare dhje ſo finanſnjeho miniſterſtwa wdaſcź a ſo ſ cźeſtnimi nadawkami miniſterſtwo pſchedźydliwa ſpokojicź. Dotalny miniſter ſjawnych dźełow Tardieu dyrbi finanſne miniſterſtwo pſchewjeſcź.

*

S **poſledním** ſemjerjenjom w Korinthu je ſo město dohromady procha a roſpadankow pſchewarilo. Runje tak ſo wjcy we wokolnoſcźi ſe ſemje ſhubile. Wobydlerſtwo wſtanach a pod ſchtomami léha a ſo jenoj wobhladnuje dowjeno źiwéri, ſo by nětchto ſe ſwojich wězow wukhowało. Léży ju polne ſtotu ſe ſmjerćźnych wězow. Pſchi tym ſo njepſchestawaju beſchcźit dźe. Hłód je dźeń a hórſchi.

*

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoleć w Budyſchinje. — Za lokalny dźeł a feuileton: A. Dučmaŕ w Budyſchinje. — Za hospodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brězynej. — *Za nawěſtki: O. Janak w Budyſchinje.* —

Magnetny dom!

Dom hódnostnych tworow!

Schaaf

Wotmjane muſelliny a pisane łidy za ſórcźuchi

zelene, cźerwjene a módre ſukno za ſukanje

cźorne pocźehnjenja za kóntuſe

pisany barchent za kóntuſe

cźorne wobſadki za kóntuſe

pisane wobſadki a banty wokoło ſiwota

wotmjane tkaniny a łidy za nahłowjace rubiſća z přihodźacymi łidźanymi francami, chenillowe rubiſća

Wosobje tunjo:

ſatinowe ſórcźuchi, pisane a jenobarbne 3.50

hotowe kapy a banty za holcy . 0.95

cźorne, běłe a rózobarbne Moiréjowe banty 2.50

Barzow tupny dom

Barzow tupny dom

Dobre cźehnje k sebi!

Pytam hnydom abo 15. meje sprawnu

holcu

za domjace dźěła při dobrej mzdźi. J. Mikliſch. Bornitz.

Pristojna holca do domu

kotraž ma lubosć k dźěłam ſo k 1. abo 15. meje pyta w Budyš. na Renatusow. dr. 1.

Młódſkeho

pjekarſkeho

pyta Pawoł Bělk w Radworju pjekarſki mišter

Wšelake jara dobre plahowane a čehniwe

kruwy

wysokomołżene a tajke k ſelu tami ma tunjo na předań (we 330 hr.) abo wumění

Pawoł Köhler w Nicewačidle a w Niž. Wſ

Wysokosuć. kruwa

je na předań w Barće čo. 69.

Oldenburgska 1½ lět stara

jałowica

je na předań w Holeſowskich Dubrawcy čo. 12.

Nakosnje

mojeho dotalneho wobkhoda, we Wassermannec khěži, sym w nowych rumnosćach moje předawanske rumnosće wo wjele

powietšił!

Wotewrju

póndźelu 30. haprleje dopołdnja we 8 hodź.

z přiwabjacymi płaćiznami we wšěch wotdźělenjach.

Moja wupruh. wobkhodna zasada: **Tunje płaćizny, dobre kajkosće, hobrski wuběrk,** kotraž mój wobkhod jako dobru nakupowarnju wuznamjeni, budźe tež dale w nowym wobkhodźe moja zasada, tak zo sebi dowěru swojeho česaćeneho woteběrarstwa wobkhowam.

Prošu wobkedźbujće moje wukładźenja.

HAMBURGER

BAUTZEN - REICHENSTRASSE

Mužace a žonjace drasty, tkaniny za wobleki, też žiłdźane, bolmjane twory

---

Na pšchetorhnjenje žytki

cjerpjazy njetrjebaja žaneje operacije ale wobješežnego powjaza, kiž nowcha mój **D.R.P.-powjaz.** Najlěpšche ichtož bywa. Žiwotowe a puplowe powłasy a taśe pšches wusuwjenje atd

Wichě na pšchetorhnjenje žytki cjerpjace móža **hižo** sobotu 5. meje wot 9—4 hodź. w Budyšinje w hotelu „Hwězda" jo unu wjeźeć.

Bandažowy spezialista

Eugen Frei nachf.

Stuttgart, Birkenstraße 12.

Žiwnosć — 24 kórcow

z morwym a žiwym inventarom ja wobstejnosćowsdla hnydom na předań

w Čornych Nosličach č. 29.

Nimale nowy **dźěćacy wóz** je na předań

na Fischergasse čo. 11, zady

Běrny su na předań

w Rakecach čo. 5.

Symjeńtne běrny

Graciola, Zentifolia su na předań **w Hornjej Kinje čo. 8**

Telef. 3208

Wšě nowosće

za rubišća a šórcuchi su došle

Najnowše mustry za jaki a pjelsć. poćehnjenja
Překwapjace nowosće wołmjaneho musselina
Tkaniny za zwjeršnje a spódnje suknje
Čorne a brune kašmirowe rubišća
Žiłdźane wokołošijne rubišća
Čorna žida za pjezle
Francy, knefle, wobsadki

Tunja składnostna kup šórcuchow k firmowanju!

Alfons Schauseil

w Budyšinje

Wosebity dom za serbsku drastu

Do Budyšina přišedši zeńkujemy so stajnje

w Lehmanec kofejownji

na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118

fj kondiforske twory / najlěpše napoje
kofejowe pječwa / jědźny lód
šlomowe fykancy / šokoladu

Wosebitosć: Torty

z kóždym lubym napismom k wšěm składnosćam so hodźacy dar

Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja

We přećelnych **rumnosćach kofejownje** wšědnje popołdnju a wječor **koncert**

Do Hodźija!

Hosćenc „Zur Aue" poručuje **k serbskemu swjedźenjej** swoje rjane rumnosće. Wosebite předawanje „Bamberger Hofbräu" (swětłe) a „Dresdner Waldschlößchen"

Přećelnje přeprošuje **Alwin Poldrack.**

Hosćenc „Zum Landgericht" w Hodźiju

poručnje **k serbskemu swjedźenju swoje rjane rumnosće**

A. Pjech a mandźelska

Hosćenc „K běłemu konjej" w Hodźiju

K serbskemu swjedźenju

Najlěpše jědźe a napoje. Samsne réznistwo.

Přećelnje přeprošujetaj Max Bräuer a mandźelska

Jednota „Sokoł" w Njebjelčicach

wuhotuje njedźelu 29. haprleje

sokołski swjedźeń

w Herbskej grychće w Njebjelčicach

Zwučowanja prostne — narjady — skupiny — wulcy a dźěćace. Započatk w 7 hodź. — Zastup tón króć jenož 40 pj. — Potom wjesoła rejka. — Wšěch lubych Serbow přeprošuje wutrobnje

předsydstwo

Wupjerki

ložowe šaty, kuchinske šaty, syru kopřinu, šórcuchi, hotowe košle, šěry płat, słomjaki atd. poručuje we wulkim wuběrku po jara nizkich płaćiznach

Emil Wehrle w Budyšinje

na Jerjowej hasy čo. 7 **na Jerjowej hasy čo. 7**

Dla přepołoženja wobkhoda na Bohatej hasu čo. 9 ***dawam na wšě twory 10% rabata***

Wosebity wobkhod

za

nawočnicy, šćiparje, (Klemmer)

dalokowidy atd.

Specialist

nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Seminarskej dróze 5.

Auto k wotnajenju

elegantny wóz, nowy z fabriki, přikryty, też za kwasy a křćiny, jara tunjo, w kóždym času

Rudolf Rafelt w Sunowje

Telefon Wóslink 26

KELLING

płoka a naćahuje
při kedźbliwym wobkhadźenju
spěšnje a tunjo

gardiny

přikrywy na blido
pyšeńske a sačkowane přikrywy
wšěch družin.

Najlěpša forma a apretura.

Samsne přiwzmarjaje:

w Budyšinje na Kósrorskej dróze čo. 6 telef. 3638
na Přisečanskej dróze 16
w Khodźenzu - telefon 1774 - na Hródkowskej dróze čo. 4
we Wojerecach na Cyrkwinskej dróze čo. 22
w Běłej Wodźe na Bismarckskej dróze čo. 26

Symjeńtne běrny

připóznate Odenwaldske módre, Centifolia a Gratiola poručuje

Franc Müller w Halštrowje

Wikowańja z běrnami / Telefon 46

Skazanki přijimuje też **knjez Michał Šěrak w Miłoćicach**

Dobre a tunje wobuće

k hermankej w Rakecach poskićenje

Hermann Zaunick

Hłowna dróha 136.

Dobra płókaca mašina

je na předań w Njeswačidle čo. 45 d.

Jědźne a symjeńtne běrny

předawa **Hunius,** Swobodne kubło w Jěsicach.

Derjezdźerjany

dźěćacy wóz

(plećeny) je tunjo na předań

Lehmann w Budyšinje

w Serbskim Domje 24

Parny vulkaniserowanski wustaw

M. A. Fuhrman w Budyšinje

při Mjasowych jětkach 8 Telefon čo. 3053

Wěcywustojnje zarjadowana z nowočasnymi naprawami wuhotowana, wuporjedźenja za awtowowe mantle, za mantle motorskich, jězdnych kolow kaž też za šlawchi.

Hódnostna metoda — spěšne a tunje podawanje!

Žane čakanje! **Žane čakanje!**

příloha k číslu 100

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 28. haprieje 1928

Wopyt we kraju zemjerjenjow.

„Bołharska nima zbože.“ — Hróznje zapuščenja. Kral Boris pola bjesdomnych.

„Bołharska nima zboža.“ Tute słowo z hłuchich pschego pschiwoza saz, hdyž po kraju semjerjenjow wokolo Čžrnowa puczujesch. S cžežkej próznu je so poradźiło, pežgonku swjasa ludowy za zdźerženje hospodarskeho žiwjenja zwjesć, dha wosoze tutomu wołkudnjenemu kraju pisches katastrofu 14. haprieje w južnej Bołharskej nowa cžeza. Sta milijonow lewow budu trjebnych, so bychu rany jutrownischeho bobotnischeho ranja tuteho lěta (po orthodoxim ritu) zhojiłe. Cžerpan, Borisowgrad, Stara-Zagora, Hasskowo, Philoppopel a 28 wosow wokolinu leža w rozpadanach a zu cžežku schkodu poczerpite. Lubosna je krajina, tiž je njebožo hróznje domapytało. Tuczne łuki, wobsahane zitne a kukrizne pola, winizy, kscžejaze zadowe schtomy, zyle bohatstwo južnieje Bołharskeje.

Na wyschnych dwórnischczach cžischczi so wobydlerstwo. Statni, strowi ludzo, — niz ruchi a chiprawni, kaž wokolo Soffije. Wot tutych zhonimy prenje nowinki. Tužne storti wětra pschedhadzachu rženju, tiž pisches mjesischtnim trawjetche a kotrehož storki so po zyle krótkich pschestawkach wospjetowachu. Kónz běsche hróznhy. Burske městaczko Cžerpan leži w blischczi dwórnischcza, kotrehož klowne twarzenje je so do so zyplo. Swonka sda so by być njewobschkodzene: smutska leži lubja a wjetch druheho posthoda zdźiwowcženy na semi. Dalokopišnizy su jich aparaty won znohyli a dźełaja pod holym njebjom, połne telefony steja na zemi, pombajo switki i wokolnym zrudźom zdźerżcz. Pschedstejicžer dwórnischcza poweda, so je zobotu hischcze so cžas rženja telefonisti switk se Sofiju pytal: mózesche nmje hischcze powěsć dacz, so semja w Cžerpanu rži, jako so switk rostorhny a wjeh hodźiny dołho bjes switka wosta. Taj želesniske kolije mjes Cžerpanom a Philippopelom běchu wobschkodźe a njebohdźacu so někotre hodźiny wuzinowacz schtoz bě z pschicžinu, so zusa pomoz njemóžesche pschihwalacz.

Wodamy so do městaczka. Liczi nětkoźe 12000 wobydlerjow. 2000 dźełow, to rěka, dwě tsecžinje města stej dospotnje zapuščenej, zyle hažy su zapomnjene, tak so nichtó wjaz po nich khodźicz njemóże. We wjele padach pak steja hischcze swonkownje murje, tež tšecha je hischcze zdźerżana, tola smutska je so wschu zapyło. Najwjetsche twarjenje města, kheża kooperatiwneje banki, wobstejaza se schtyrjoch pochodow, je so dospołnje zhubiła. Na druhim městnje je wulka zyprina, pod njej leżitej cžełe a móża so dny minjeli, prjedy hacz budże hromada zwotnoschena.

Na wróschnych městnach, na pobrjebnischczu leha wobydlerstwo pod holym njebjom: jenož nětkoli su zebi i pomogli tepichow stan rosłožili. Wschitzy pschebywaju wonkach, zony cžescha zwoje dźeczatka, mužojo steja w hromadze a wuradźuja, srażeni, khmurnjene hladaju „Bołharska nima zboža.“ Nichtó njeswaji so do khežow wrócžicz, tak dołho hacz hischcze steja, so by zebi po nješchto dobehał, pschetuz na krótke pschestawki scžehuja słabsche abo zylnische storki semje, tu a tam wali so łamjeń z murje, padnje nětzka brigada k semi. W běhu dwanace hodźin nalicžichu wossomadwanaczi nowych storkow, stajnje pschewodźane wot podsenskeho bubota, jako by wot dołoka wutkeł cžežkee tamony hłyschak.

Liczba mortwych žmě dwanaczi dozpěcz, dokelž su mjes so ranjenymi hischcze nětkoli w žmjertnem strasche. Pomjerne mała liczba žmjertnych woporow pschi tak wulkej katastrofie ma zwoju pschicžinu drje w tom, so bě zjane zwjedro jutrownieje zobotu najwjetschi dźeł wobydlerstwa z wulkich khežow won do Božeje pschirody wabiło.

Wojazy a winowaczi k dźełu wotnoschuja rospadanki; male wobhrjele, nowjedowane wot burow, spěchuja k městnam, so bychu pod rospadankami khežow sa zhubjenymi pytali. Hischcze jutrownu zobotu a jutrownicžki pschebywrische ministerski president Liapschew, pschewodźany wot dwojich ministrow, w potrjechenych wjadł. Też zar, pschewodźany wot prenza Cyrilla a prenzeżny Eudozije bě pschijeł, wopytawschi khorownje w Starej Zagorje a wokolnje wjy chżyche žiedi nětko sapuščenja w Cžerpanu wobkładacz. Na dwórnischczu padachu pschedstejicžerjo wyschnotscžowe kralej rosprawu. Wobydlerstwo, kiž chżyche hrabej zwoje pschecza a muju zkorjeż, bu wot wójska wrócžo dźerżana. Jako pak Zar to pytny, porucži wojakam, so pomu mjesmo wopuschczili. Sa kóżdebo mjesesche Zar słowcžo spokojenja: potom nasmji, wot někotrych ludźi pschewodźany, zwój pucz wokolo města.

Cžejesch-li do Borisgrada, dyrbisch dołoki wokolopucz cžinicz, dokelž je dróha na wjazy městnach straschnje rospukana. Mósi je toharnuju cžežko wobschkodzenu. Borisgrad, wulka burska winowa wjeż je 4200 wobydlerjemi, je dospołnje sapuščena. Ani jena i nětkoże 2000 dźełow njeje mjez k wobydlerjam. Też tu zamžny trudny wobras pod njebjom pschebywajeho wobydlerstwa, kiž pisches nowe schtyri storki k měrej njepschihódze. Schkoda na wobhrjebischczowje je tu wjetsche, dokelž běchu tkeże lepsche a drohotnische hacz w Cžerpanu. W nogy wuhladaczi wschudże male wobjenje, wokolo kotrychž so ludźo hromadźa, dokelž nochcza do so na žadyn pad do hischcze někak sdźerżanych domiscich wrócžicz.

Semjerjenje je 14. haprieje njeje Bołharsku zyle njenadźiły pschekhwatało. Hižo rženja w Sźmrnenje, Torbule, Santorinje a na druhich zuzodnych kupach běchu Bołharjej je znamjom, so ma podobneho wocžakowacz. Nowina „Zara“ pschinjeze 7. haprieje powěsć italskich nowin, se wótchczenjem italskeho wucžomja Bombandija, so budże južna Europa 9. abo 10. haprieje z cžežkim semjerjenjom domapytana. Tute rženje, kiž tež w Bukarešcu a Adrianopelu zachuchu, je z jenaj schtyri dnjowskim zapodjenjom sahadźile. W poslednich sto létach je semjerjenje Bołharski zydom krócz domapytało, a to w létach 1818 w haprieji a septembru, 1858 w septembru, 1904 w haprieji, 1913 w juniju, 1917 w oktobru a nětkole 14. haprieje.

Čžerpanu je, jo je blizko leżoza Meritschleńka strowa studnej runja. Sa to su na druhich městnach horze a łymne njow je mutna a je na nětotrych městnach wuzaka abo žylnje pschibérała. Po wupraujenych wobydlerstwa cžežko potrjechenje krajiny, kiž pjecz měsiow a 28 wjow wopschija, byl jara njemérny.

P. Krječmar:

Budźmy cylk, nic skruta.

Plomjo lubosce žeŕ so do wutrobow serbskeho ludu,
pal, nič, štož je k tłanju prepodate.
Hrěj dušu k dźěłu, k mocy,
skitaj hona swjate.
Nic słowow wulka syła zaruči nam byće,
ale skutk budź luda tyće.
Sto drěmamy a sonimy wo lěpšim času,
hdyž nam žiły sprostnu, tulimy so dźaseł
Přistupmy k reji na kwasu,
kwasu jednoty serbskeho ludu,
podrějmy pódu zaspanca, krjuda.
Ani khwilki časa sebi njepopřejmy,
ale mócnje, mócnje so do rjadow drěmy!
Palmy z wobnja mocu lubosć k ródnej zemi do
zniemy rozdźěł, puta, [wutrobow,
budźmy cylk — nic skruta.

Budźmy cylk w skutku narodnosće,
křesćijenjo prawo zmysła.
Njetorhajmy časć po časći z skutkow klina,
njehladajmy druhoh' špatnoh' sćina.
Sto rěka zajim jenotliwca abo strony,
hdyž nad serbskim ludom brinča hižo smjertne
zwony?
Skrućmy so do jeničkoh' cylka skutka narodnosće,
wěrmy do přichoda zdobnoje mocy.
Jednota je zepjera, njeje žolmow skruta,
je zloto w klinje bratrowstwa, wuwińmy so
z puta,
z puta, kiž nas žerje, tajiž zahubu nam wěčnu
Ani khwilki časa sebi njepopřejmy, [baji.
ale mócnje mócnje so do rjadow drějmy:
Palmy z wobnja mocu lubosć k ródnej zemi do
zniemy rozdźěł, puta, [wutrobow,
budźmy skónčnje cylk — nic skruta.

Pisches sto mortwych — 80 000 žiwjenjow wot njezboża potrjechenych.

Wobjewjenje ministerskeho presidenta Liaptschewa.

W rosmołwje se sastupjerjom Bołharskeje dalokopišneje agentury w Philipopelu wupraji so ministerski pschedźyda Liaptschew na jeźehowoje waschnje: Semjerjenje se 14. t. m. sapuści krajinu, kiž je hromadze schtyri stow kóżnych kilometrow wulka, mjes tym, so so sapuščenja nowischeho semjerjenja je 18. t. m. jenoż po schtyri sto kóżnych kilometrow wulkej płoninje pschesstrěwaja. Tola su sčežkowli pobłednischeho wo wjele hróznischo, je bźe njeboźo krajinu potrjechiło, tiž je hischcze wobydlena. Niz jenoż města ale tež mnohe zuzodne wjy su sapuščene. Nětkoże wožomdźeżacz tyšacz žiwjenjow zu bjes bydlenja. Njewěstoscz, so mohło so njeboźo wojpjetowacz, traschi wobydlerstwo. Dźak prózowanju wyschnoscžow, kiž so wot wobydlerstwa podwjeraju, kotrehoż krajina njeje potrjechena, je sastaronje i jedzu jzokojage. Nusne je, so wo to postaracz, so bychu so strowotnische wumjenjenja tak rucze hacz mózno swjeżgile.

Hacz dotal zwěsczena liczba woporow staji so na **wjac hacz sto mortwych a psches schtyri sta franjenych.** So je liczba pomjerne mała, zwinzuje z wobsehowym waschnjom twarzenjow w Bołharskej. Schkoda, kiž je jara wulka, njeje tuchwilu hischcze pschewidźecz. Staima a prwatna pomoz je nusna. Mějmy nadźiju, so žo to w prawje bohatej měrje stanje.

Město Korinth jako rospadanka.

50 žmjertnych woporow, 15 000 wožabow, kiž nima jedźe a bydlenja.

Hróznje podawki pschi wulkim semjerjenju.

W santskownem měsce Korinthu njeje semjeńcze thdże wjaz, w kotrejž by człowjek mohł bydlicz. Psches pjatnace tyšacz ludźi pschebywa na hajach a w stanach, kiž tu k nuzy rostožili. Dokelž běchu prózne podsenske storki jenoż zlabe, możachu wobydlerju hischcze w prawem cžasu thdże je wopuschczicz a žo na dróhi padacz, hewak by liczba mjertwych a sjnjesbożenych wo wjele wjetsicha była. S wotnoschacjom kabarny, telegrafoweho hamta a thdży je so też milimatiza zypła, tak so je město bjes pruda a zwjazy. Smicžene hažy su i hróżnym napohładom. S rospadanych twarzenjow tija meble, tepichi a wobrazy won. Wobladamy ludźi, kiž so prózuja, so bychu hischcze w a tamne wulkowali. Zyrkej je stejo wostała, je pak zylnje rospukana.

Bjesdomni wopijuja hróżbne podawki. Kiž su pschezjwili. Macz, kiž chżyche dźeczo wulkowacz, debża da tichagazeje žo thdże, dokhwata i dźerżom na ruzy jako hacz ke thdżinym durjam, bu pak w poslednim wokomiku i dźeczatkom na ruzy wot padazeje murje sarażena. Dokelž bjesdomni nimaja dosez pożiwadow, je jich nuza cim wjetscha. Dohodża matej pomozuej parnikaj pschirnejnoscz, so bychtej stany, płachty, drasty a rożiwadła pschiwjesczerj. S Athena staj greckej finanzny minister a amerikanski pósłanz do sapuščenego Korintha pschijeloj, so bychtaj žo wo dalschu pomoz postaracz. Korinthski hamt njeje pisches semjerjenje na žwožowne waschnje cžerpił. Też wóst pisches kanal njeje wobschkodzeny.

W tutych jelach Lutraki je wožemdźeżacz tyšacz dołhi rospuk semje nastał. Wožeże cžežko je wone fu małe wby pschi kanalu. Wone su dźela do cžista sapuščene. **Nětkoże połsta tyšacz wožebow fu bjes bydlenja a dożahacze zdźe.** Po tuchwilnem wobliczenju wuczini schkoda w Korinthu a wokolinje schésć stow miljonow drachmow. Hischcze jsejace murje dyrbja so poterhacz, dokelž je strach, so wobe žo sapyhnyjcz. **Hacz w Korinthu hdy jaŋ netwari, njeje hischcze wésče.** Snajmjenscha cžeka wobydlerstwo po hromadach że sniczenego města, so hy so w Athenu a druhich městach sapydźile. Burja i wokolinu pschebywaja hischcze dale na jich polach. W sastatźinu Korinthu je schkoda jara wulka. W muzeju starożitnoscžow je žo hłowna postawa maleje murje pukła a hłowa romiskeho wojaka je z semi padła a po wobschkodźila.

Zaplatanc kholowy.

W našej šuli běše hólčec khudeju staršeju, tón bě w kholowach tak wjelebarbnych zaplatkow, zo mějachmy wšitcy na tym spłóšniwje žort. A stajnje, hdyž mějachmy, zo budze kóne z kholowami, — nětko dyrbja nowe być! — to nadobo zaso nowa wulka zaplata na starych kholowach so hordźeše a wšě te małe zaplatki do kola wokolo hladachu z nowej khróbłosću do přichoda. Bě to tak, jako by w zadwělowanym narodze nadobo wulki a khrobły statnik wotežki knježeńske do rukow wzal. Po nawróće z próżdnin bě nam stajnje swjedźeńske zawjeselenje, zo sebi kholowy Mlyńkec Jurja wobhladachmy. Wulka wošćerjeńca so započa, hdyž běchu te mjez tym hišće pisaniše.

Dźensa so tutoho wusměšaceho wošćerjenja jara hańbuju! Njebě drje złostne — ale dosć njerozumne a njekedźbne .Widźachmy jenoż te pisane zaplatki, ale nic to, wo čimž powědachu: Cyły swět staroscžiweje lubosce maćerje, po nocach njesparnych a ze syłzami pokrjepjenych, leżeše w jeje sprócnym dźele — a přez to bu syn w šuli wusměseny! Z kak mało kroškami drje měješe tale mać cyłu domjacnosć zastarać a kak strachocžiwje drje je šła a płatała, zo bychu kholowy hišće do noweho lěta dźerżałe. Kak wjele tysac króć běchu tola tute kholowy wjacy winojte hać najrjeńše a najmoderniše jendźelske z bjezporučnymi zhibkami! Sće hižo raz wo tym słyšeli, zo dźensa často stotysacy hriwnow zapłaca za wobrazy starych molerjow, kotříž husto ani prawje rysować njerozumjachu? Za to pak telko lubosće a nutrnosće do swojich wobrazow zakuzłowachu, zo smy hišće do dźensa po wjele lětstotkach cyle zahorjeni! Hlej, kholowy Mlyńkec Jurja su też tajki wutwor wumělstwa, a ja budźich dźensa wjele za nje zaplaćił, hdy by je něchtó na předań měł — na sćěnu bych je powěsnył a wam rozjasnił **spodźiwnu namakanku maćerneje lubosće:** kak wjele rozmyslenja, wobstarosćiwosće je do tych khnduških zaplatkow ponurjene — telko, zo ani prěni krawski mištr z Pariza njeby mohł po maćeri činić, ale by dyrbjał zawołać: „Telko scžerpliwosće nima žadyn krawski ani někajki nastroj, to zamóže jenoż mać!“

Potom byšće zaprimnyli, kelko hłuposće k tomu słuša, dla tajkich kholowow so wošćerjeć! Stóž tak płatać dokonja, to njemóže wšědny člowjek być. Mlyńkec mać bě zawěsće njewšědna žona, a ja po čas jenož wobžarnju, zo Mlyńkec Jurja ženje wo dowolnosć njeprošachmy, jeho wopytał. Hdyž nětko hdy tajke zaplatane kholowy widźiće, spomńće tola na to powědanje. Wažnišo, hač zo maš cyle strony swětnych stawiznow we hłowje abo zo dokładnje wonastaću wohnjowych horow powědać wěš, je — zo stawizny nastaća tajkich zaplatnikow rozumiš a zo móžeš z nich wučitać, što wšitko bu do nich zawjazane. Čehodla drje je to ważniše? Dokelž njeje hórše h o, h až to, zo pilne a lubościwe dźełko wusměsjemy a wusměšujemy. Prawa dźeławosć so jewi w tym, zo so ženje na njeprawym měsće a we wopačnym času njesmějemy. K tutej zdźělanosći pak njedopomhaju nic stawizny ani přirodowěda, tak wažne kaž te też su — ně, jenož z truchu rozmyslenjom wo žiwjenju našich bližšich sk njej dobywamy.

Zetkaće-li raz tajkeho rjenje zaplatanceho, kiž so hańbuje před wusmjećom swojich towařšow, tak přiwołajće jemu: „Ty, budź hordy na swoju maćer, ty nosyš najdrohotniše kholowy swěta!“ — Njeje tomu tak? Njeje maćerna lubosć do nich zatkana, a njeje to wosobniše a krasniše, hač hdy bychu ze złotymi nitkami přetkane byłe? A hdyž je z hordosću a dźakownosću nosyš, njejsu to potom woprawdźe zdušownjene, žiwe kholowy — woprawdźita zkazanka najlěpšich začuwanjow cžłowjeskeje wutroby?

Naša čŕjopownja.

(Wobras se wotwy.)

Nětkuje ſa brózyju je. Nětkuju čŕjopownju kóždy jutſichi ſtatok trjeba. Rosbije ſo tola huſcyſčicho nětchto, wotſeje w njewutſichnych rukach. A byrnjež kofejowy hornčk byt — mój je ni ſtužkowna hakle njedawno rosbila — abo hłowa trubči abo wirowna ſchkleiza. Hewak hornčerjo a ſchkleiŕerjo njeżo nowe pſchedawacz njemohli. Haj wſchak, na to waſchnje ſo ludżo poſtaraja, ſo maja hornčerjo dźela a ſaſtużby. A te chodża ſo tež ſpežiwicž. Byrnjež Wóh wě kelko nowoczaſnych kpidłow namakali, ſ kotrymiż rosbite howoży ſo ſaſo ſlepja abo ſchlabaczka je ſ grotom hromadże ſchije. To wſcho njedożaha. Čŕjopow ſu ludżo naſtajnje nabili a bndże dale tak wotſacz. A ſchtoż ſo dożyła rosbicz njehodži, kaj blachowe horuzy abo ſ emalje, to ma ſaſo druheho njedoſtatka. S tymi pomotſcho dże. To cži po czaſu emalja ſwotpuſchuje abo ſo wotpuka. Na tym blaku poczina ſerſawicz a naſtanje dżera. Tak dże ſamo taſki horuz do pjezy. A ſchtoż na to waſchnje ſo njeſuſicži, to ſamo ſeſtari a je potom wotbudżeſch. Mnohe ſchkleiŕerſki wot kſcepkow ſ hapuki, żelbawe a maſowe bučkowiczki ſo nahromadża. A hdyż maſch czapra doſcz a jón żyty, ſmjetaſch jón na čŕjopowy.

Nó, poſtajcje, mi a tebi niczo ſ wokuom abo ſ durjemi wón ſmjetacz, to njeúdże. Njech je każ chże, w tym ma pak porjad knježicz. Wſcho tam, hdżeż ſluſcha. Sźwoje drohy kola tež tam njeſiſnjeſch, hdżeż runje ſtojiſch na pſchikk. pſchi butrobaſnu abo pſchi łachach. To dy ſo hoſpoſa hroſnje na tebje wutſchaſta. A ſ dobrym prawom. Pjerſo ſluſcha do loża, pjenjez do mójſchnje a rosbita a bodżerżana nadoba na čŕjopowy. A čŕjopowy? Sźsedźi dwora, hdżeż hižom je hnójniża, abo ſa łkežnymi durjemi tola bycz njemóże. Nědże ſadu, kiż pola naſ, mětſtna namaka. A ſa bróżnju ſo runje dereje hodżi. Haj, wopraudże. Tam nichtó husto njepohlada.

Hlejcje, maliczka hórka je hižo narostka. Wſchelake rjane dopomnjenki ſu pódla. Tamle Madleniny hornczk, kiż je ji Měrczin ſ Błótow jako dopomnjenku ſobu pſchinjeſł. Jenmu jón pſchecżelniſy pokaſowaſche a bawz, leżeſche na ſemi. To rěka tón rjany pišany hornczk. A po ni mtwě tež po Kalczkej kruwje. Tam a ſem čŕjop wot wulkeho brjuchateho horuza ſ wuchomaj. Tej woſtaſchtej żyłej. Po cźmě bě njeſtpy Jan jón w ſiwojich wulkich dejewjanzach roſkopuſt, hdżeż běchu naſkadżene tórki. Ruſchka bżeſche po pinzy a hórki łezachu wokoło. To bě tehdom, tdyż hoſpoſa żałoſtnu harn czerſeſche a w tym wokomiku kujes ſawak k temu pſchińdże. A tu je duo wot drohotneje boły, kotruż ſu hólzy ſe muchowej plazawu dele wrjeſli. Wſchelake powoſtanki kofejowych hornczkow, ſchkliczkow a ſlinderow, ſtare maſowe a ſwětlikaze tyſki, ſidołowe bleſchi a rosbite kachliże. Tu ſamo wulka kofejowa khana, wokna, „erdalowe“ wérzka, krjewjazy lit a nekotre tſiſchne zyhele. Prěſi a po dołhoſcji leži tam wſcho namerſchane a wo mérze hromadże. Wézy, kotrež w Zyjenju ſu hewak njeſnjaja a hromadże njepſchiſtdu, tu ſu ſjednoczene każ na ſudnym dnju. Nichtó njeſe mjenje a wjazy. Kofejowa khana, kiż ſo hewak hordże na błidże wupjerſche, leži pódla nafaneje tyſy, ſa kotruż hewak ſaneho ſroſumjenja njemérſche. Zanennu ſo njetrjeba nicżo ſdaez. Tež tym niż, kotſiż běchu rjenje wumalowane a wobſebicze pyſchene. Tu ſu wſchitky jenaczy, kaj ludżo, hdżż w rowje ſpja. Tu nicżo dale njeje hacz ſlupa hromada czŕjopow, na kotruż nichtó njehlada. Jadyn cżłowjek.

Abo tola? Tamle ſaſku ſej ſuſodżicz dżerži pſches płót, hdżeż ſtej ſchtelzy wottorhnjenej. Tež pży maja tu ſwój pucz a tak tež dżerži. Tu ſady ſo woſebje derje hrajka. „Jſtwu“ ſej tu kuttwarja — na por zyhelow nekotre deſki. To ſo ſawki a blida, kuchiniſki khamor a khachle. Płchi tym dobladaja ſo na czŕjopowy a każa na nim. Hladaja pſches ſelemi a żoltu ſchkleiżu a wjeſela ſo, każ pišany je potom ſwět. Haj, tak dyrbjał ſwět ſtajnje bycz, mėnja. To by rjany byk. A hdyż ſu dołho doſcz hladale, położa ſej piſane ſchkleiżane czŕjopri na płót a tykaja je do ſchkalobow wſpſchejwch wſkow. Dokelż ſu pſchejſem. Czerſeja tam a ſem ſaſzy pſches nje hladaczi. Hiſchcze dale pytaja a rjża w czŕjopowy. A wichelake wézy hiſchcze namakaja. Dokelż do praweje jitwy ſluſcha wichelaka nadoba, je-li ma ſo tu pjez a wariez a na blido nożicz. Wot pėſka pjeku ſej pampuchi a ſhadżeja je na deſki. Se ſidołowej bleſchi du ſa liju ſo tſkalo. Schijku wot rosbitеje ſchkleiżeži wobroſa a ſtaja na blido a woſnamjenja zokrowu tyſku a nekotryżkuliż nabity hornczk ſo wopraudże hiſchcze ke kofejpicju wuzije, ſchtoż ſej żadyn dżecz dat njeje na ſtare dny. Takle mérnje a pſchesſjenje hrajaja ſej drobne dżećzatka hodżiny dołho. Hdyż pak potom wſchitchi hólzy pſchińdu, tale grawoczima bobrija, to cżiuja klubu a rosbija ſe ſiwojimi kijemi rjane pampuchi. Tež na czŕjopowy ſiwoje łóſy ſiwa wutſchaſu. Dobija wſcho, ſchtoż ſo hiſchcze zyle ſda. Wboha khana, je nětko zuſe na łuſti. Seſberanu ſchkleiżu a wubrane wuſchka, kotrež jim jako kruwy płacża, wojnu ſobu a czekmy domoj. Tamne wupytaja ſej njeſchto druhich. Ale mjes tym macz ſ wobjedu wola a tak maja ſo do ſpėcha. Pſchekėſu tej pſches płót. Sźnadź ſa tydżeń ſo dżećzatka tu wojpjet ſhromadża a ſej hrajkaja. Tak maja ſnajmjenſcha tucźi czŕjopowy ſaicz.

Tak leži pak ſwjetſcha wot zyłeho ſwėta wopuſchczeny. Jadyn cżłowjek ſej jón hewak njeważi a njewobkładuje. A budu tu raz wſtarcz, ſmjetaja jón ſobu do dżery a na'chi potomniży budu ſnadź po ſtach a tyżaczach lėt w czŕjopach wobdżiwacz naſchu wyżoku kulturu. Ale njedżał je ſwėta mjda. Tak myſla wobe czŕjopy. Doroſczeni jón ſaſpėwaju. Lėta dołho je kóżdy czŕjop ſwérnje ſwoju ſłużbu wukonjak. Tajch cźi ludżo ſu! Cźitcze jenoż ſwoju ſłużbu, donż wſajn njeżdże. A potom: Prėcz ſ wami. Se wocżow ſ tajtinu czaprom. Ani waż wjazy widżecz nocżemy!

A tola pſchińdżechu jeneho dnja, hdyż w domſkim wjeſele żiwjenje kujeſſche. Dżowcżiczka ma jutſje tważ a tak hiſchcze ſo czŕjopam ras cżekcz ſtalwache, ſo ſmėdżachu do blińkcze domſkeho, hdżeż ſu wjetſchi dżel ſwojeho żiwjenja pſchecżinite, hdżeż jich hiſchcze ras cżekcze a ſ wjeſołymi wobliczami witaja a tonu ſo ſmėja. Runu pſchińdżechu hólzy ſe ſtużdnieje wży, hnydom ſ autom po czŕjopy ſa „poltrobnd“ — njewjeſelny wjecżor. Tehdom wſchak naſtajnje rėka: „Czŕjopy pſchinjeſu ſnoże!“ To je jich najwjeſiżi wokomik zyłeho żiwjenja.

Prolog,

kiż pſchi wojwjeczenju pjeczlėtneho wobſtacża Komorowſkeje Ssokolſkeje Jednoty 15. 4. 1928 w Kaczej korcżmje

ſtotra Mukaſchej pſchednjeſe.

Hdyż Sserbow ja widżu ſróſtnych a mlodych,
Kak ſa ród ſwój ſwėru ſo prózuja,
Ssu ſtupili roſſuńdnje do Ssokoła
A Sserbſtwu płaczi kóżdy jich wodych.

To wutroba moja ſo ſawjeſeli,
So hiſchcze njej' ſtajene ſerbſke jich cżucze,
So ſteja każ ſtołpy we wichorje krucże
A njeſchu wot ſuſwaſtwa nalemjeni.

Haj ſława wam, bratſja, kiż dżerżicże ſwėru
Wot wótzow waſchich ſwoſtane namréwſtwo,
Kiż ſdawna ſem pſchezo je tupilo
Sso wutrajnje ſaſzakle pſches wſchitku mėru.

A pſchezo ſaſzo ſu poſtanyli
Se ſrjedżiſiny ſerbſkej' pak mużojo,
Sso bėdżili ſa ujón każ rjekojo
Se pjerom a hłowu, pak niż ſ mjeczemi.

Tak Sserbſtwo ſo ſdżerżało, dżak budź Bohu,
A ſechcze-li Wóh, tež do pſchichoda,
Pſches ſétſtokti hacz do dżeńńiſchoh' dża,
Hacżrunjež jom' ſdawna ſwonili k rowu.

Tež ja nochzu woſtacz liwka tu ſtejo,
Chzu prózowacz, dżėkacz ja narod mój luby
A wobnowicz dżeńńa jom' ſawdate ſłużby,
Wſcho jene, hacz dżak abo njedżak żnėjo.

Ja nochzu poſłuchacz wotrodżenzam,
Kiż hanjcio wołaja, wo ſ waſchim Sserbſtwom,
Hacżrunjež toſame tež je ſ jich herbſtwom,
Ssu padnyli njewjedżo k njewólnikam.

Jich łubłała je tež każ mje ſerbſka macz,
Kolebała a do drėmka ſpėwała.
Wutrajnje ſa jich łėpiche pſches' dżėkała,
K njej nochżeda wjazy ſo haſubujo ſnacz.

Mje ſa nich je hańba pſched druhimi ludami,
So narodnu cżeſcz nimaja żanu we hrudżi,
Każ njeſnaty po cźmje ſo wokoło bludżi,
Tak ſ zuſwaſtwom woni ſu ſputani.

Haj ſrudnje to je, to dyrbi ſo prajicz,
So cżłowjek ſa rėcz, kotraż jom' je darjena
Wot Boha, ſo ta je ja njeho hańba,
So Sserbja ſo dyrbja tak ſe Sserbſtwom dajicz.

Nż, ſa mnje to njeje, chzu woſtacz, ſchtoż ſym
A wuſnacz radoſtnje pſchezo mój ród.
Niż poniżicz ſo, każ njeroſomny ſłót,
Schtoż cżini tak huſto ſerbſka dżowka a ſym.

A to pſchiſłaham dżeńńa ſwjatoczńje ſ nowa:
Mój narod luby, ty ſazpiwany,
Wot rowjeſkow twojich ſam pſcheradżeny,
Cźi wobkhowam ſwėru ja hacz do rowa.

Rozprawa wo dźěławosći zastarańskeho hamta Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa.

ſa cżaſ wot 1. haprleſe 1927 hacż do 31. měrza 1928.

(Pokraczowanje.)

Tak daloko hacż ſo w ſcżěhowazem w ſpinkach () ſaſtażene liczby mjenuja, maja wone ſ pſchedloſkim lėtom pſchirunowacż. Tudy njech ſu najwjetſy liczby pomocy-potrėbnych, ſ 1. haprleje 1927 pola ſaſtarańſkeho hamta ſapiſanych, mjenowane:

a) 3731 (3844) wójnſkich wobſchkodzenych a wójnſkich ſawoſtajenych, a to: 416 (467) cżeſkowobſchkodzenych we wójnje, t. j. 50 a wjazy prozentow wobmjeſowanych we ſaſtużenju, 708 (702) wójnſkich wudowow, 107 (111) wójnſkich ſolnych ſyrotow, 1532 (1623) wójnſkich poſtyrotow, 237 (213) wójnſkich ſtarſchich po zemi dżelu je mandżelſkeju, 68 (65) wójnſkich ſtarſchich po wobmaj mandżelſkimaj; ſ tutych 3731 wójnſkich wobſchkodzenych a wójnſkich ſawoſtajenych doſtachu pſches ſaſtarańſki hamt 15. 2. 27: 2234 (31. měrza 1926: 2495) rentowy pſchirażk po němſkoſtatnem wobſtarańſkim ſakonju ſe němſkoſtatnych ſrėdkow.

b) 1135 (1370) ſozialni rentnarjo,

c) 516 (572) mali rentnarjo;

d) 86 (72) w Budyſko-Żidowſkej wotbładarni a we wutuklowarni dżeſi w Ratarjezach ſamėſczenych;

e) 85 (97) w krajnych wuſtawach ſamėſczenych;

f) 16 w druhich wuſtawach ſamėſczenych;

g) 150 (177) měſtnych khudych, krajnych khudych a pomocy potrėbnych wukrajanow;

S tuteho liczbneho ſeſtajenja je widżecz njech też make ſmjeżeloze wotebėranje liczby pomocy-potrėbnych na konzu roſprawjenjeſeho lėta, kotremuż wėſo pſchibywk we wobſtajnem ſaſtaranju ſaſtarujomnych napiſcżeżo ſtejі.

Saſtarańſki wudżerk je ſo k 5 poſtedżenjam ſeſchoł. We tutych poſtedżenjach wurażowaſche ſo wo 15 (25) praſchenjach ſaſbanego wuſnama a wo 162 (104) ſaſtaranſkich padach wożebiteje ważnoſcże. S wotebėranja praſchenjow ſaſbanego wuſnama da ſo póſnacz, ſo je też tu wėſta wobſtajnoſcz ſaſnupiła.

Pſchi tom wotmė ſo hiſchcze poſtedżenje wokrużnеje ſaſtarańſkeje pſchiſtużduje radu. Tu ſabėrache ſo w naſtupanju ſaſtarańſkeho hamta wożebje ſ praſchenjom wo ſaſtaranju ſ ſhłoſtanja puſchezenych. Tale roſmołwa ſłożowache ſo na pſchedneoſchi ſtatneho ſaſtararja dr. Repſa ſ Budyſchina.

Mėſtne rėczne hodżiny wotmėcżachu ſo we

Biſkopjach 48, Wjaſowizy (Łużiza) 24, Korſwnje 12, Salomje nad Schpr. 12, dożyła 96 (96).

We wulkim roſmėrje ju nimo běżnych, w ſcżěhowazem niż bliże woſnamjenjenych poddpernow k ſaptażenju **nuſnych** żiwjeńſkich potrėbnoſczow (ſa bydlenje, **żiwnoſcż a drafty**) pomozy potrėbnym dla wożebiteje **nuſy** wurjadne pſchimozy a **wożebinſka pomoz** w ſmyſle § 11 němſkoſtatnych ſaſbanow ſo ſpożczowale.

K wojtrowanju naſtawſnych nuſow ſu ſo — wożebje wójnſkim woporam — 87 (52) poſczonki na kótki cżaſ wſchohromadże wo 11 646.35 hr. (4030 hr.) dawale. Dale poſtrėdkowaſche ſaſtarańſki hamt 4 (5) wobſtarańſke poſczonki ſe ſrėdkow Saſkeje kreditneje pomozy wichohromadże wo 800 hr. (1070 hr.) a 4 (2) produktowe poſczonki ſe ſrėdkow Saſkeje ſpomożerkeje pomozy wſcho hromadże wo 1420 hr. (1250 hr.), na kotrychż wróczoplacżenje a ſadanjenje na ſaſtarańſki hamt kedżbowacż.

(Pokraczowanje ſcżěhnje.)

Cyrkwinske powěſće.

Njedżelu Jubilate, 29. haprleje 1928:

W Pětrowſkej zyrkwi ma rano ½7 hodż. farat Paul ſpowėdż a ſwj. wotkazanje, ¼8 hodż. farat Große predowanje „pod ſobuſtatkowanjom Budyſkeho miſijońſkeho

Sokołſtwo, sport a hry.

Zwjazkowy zalowy sportski swjedżeń Łużiskeho kołojėżdżeneho zwjazka w Hórcy.

Njedżelu wotmė ſo w pſcherjelnjenej zali „Němſkeje khėże“ w Hórcy 1. zalowy sportski swjedżeń Łużiskeho kołojėżdżeneho zwjazka. Tak běše hižom wulkotny wopyt dobry ſpočatk k zhromadnym poſkićenjam, w kotrychż ſrjedżiſcu ſtejachu wojowanja wo miſtrſtwa.

Hižom njedżelu dopoldnja wotmėchu ſo při jara dobrym wobdżėlenju, na wubėdżowanjach hry na wuſtupjenja we wumėlſkej reji, jėdżenju w ſkupinach a we bólhraću na kołach.

Na swjedżeńſkim předwjedżenju popoldnju wuſtupiſtej Wanderlust z Bertſdorfa a Schwalbe ze Němſkeho Wosyka. Prėniſe towarſtwo ſwoje miſtrſtwo z wuſpėchom zakitaſe. Z cżeſcu podżeża Luzacija z Habrachcie při jėdżenju w ſkupinach a dyrbjeſe ſwój titul na Bertſdorfſkich wotſtupić. Jenotne wumėlſke jėdżenje njemóżachu wumėlſkemu jėdżerjej Wollmannej z Budyſina wzać. Najzajimawſe a najwótriſe běchu wojowanja w bólhraću na kołach z třomi. Tutu hru Opel w Zhorjelcu z 5:0 přećiwo Němſkim Pazlicam dobu. Na to wotmėchu ſo hiſće dalſe zajimawe wojowanja.

Zwjazk Němſkich kołojėżdżerjow.

Skupina 36 w Budyſinje.

Njedżelu 15. haprleje wotmė ſkupina w Radnej pincy w Budyſinje dop. w 10 hodż. powjetſene poſedżenje předſydſtwa. Prėni żupny předſyda knjez Salm z Budyſina nawjedowaſe poſedżenje. Dnjowy porjad zabėraſe ſo woſebje z poſtajenjom lėtneho programa za 1928, kiż je ſcżěhowacy:

6. meje: Ghodżinſka kontrolowana jėżba 150 km, ſtart a kóńc we Kamjencu. Cas ſtartowanja rano w 6 hodż.

13. meje: Założeński swjedżeń kołojėżdżeneho towarſtwa Phönix w Połčnicy.

17. meje: Pućowańſka jėżba wo żupny bónk, też za motorſke kola, do Zeleneje Hrabowki pola Sepie do kżěwa Rhododendronow. Wotjėżd z Kamjenca dop. w 10 hodż.

27. a 28. meje: Swjatkowna pućowańſka jėżba do Sakſkeje Świcy. Zetkanje rano w 7 hodż. we Stołpnju.

3. junija: Poswjećenje ſportownje w Kamjencu.

10. junija: Carowe jėżdżenje jenotliwych 150 km. we Wojerecach.

17. junija: Pućowańſka jėżba z motorſkimi kołami. Zaromadny wotjėżd dop. w 9 hodż. w Budyſinje wot Měšćańſkeje zahrody.

24. junija: Mużſtwowe jėżdżenje ze ſtyrjomi 100 km, ſtart a kóńc w Budyſinje.

1. julija: Wulke Diamantowe mytowe wujėżdżowanje 180 km, wukonja towarſtwo Diamant w Budyſinje.

8. julija: Mużſtwowe jėżdżenje ze dwėmaj 50 km, Zugvogel z Werminghoffa.

22. julija: Żupiny zjėżd w Lubiju z jėżdżenjom wo błónk a zalowe wubėdżowanja. Wotjėżd wot Měšćańſkeje zahrody w Budyſinje dop. w 9 hodż.

12. augusta: Żupina hwėzdna jėżba do Njeswačidła.

19. 26. augusta: Budyſke wojowańſke hry.

2. septembra: Żupna błónćkowa pućowańſka jėżba wot Budyſina do Bukec, na Cornobóh, Bělobóh, Korzyn na Mnišonsku horu.

20. januara 1929: Żupny zjėżd ze hłownej zhromadżiznu w Budyſinje.

Wjesnego Chóra," hdy. 1/10 hodź. ma farař Große kemtšene za cźežkopłytšachzych w dreastowni; pšchip. w 12 hod. ma farař Berg pśedowanje.

Sr. 18 Marijnej a Marczinej zyrkwi ma dop. w 9 hodź. farař Berg a wječor w 6 hodź. farař Siegemund pśedowanje.

Sobota sa pósławnowe mišiłowańtwo.

Pónděłu popołdnju 3/4 hodź. je w Sozietät Lutna Gustawa-Adolfowa žónska towaršnowa w Budyšinku wótpołoženje. Pśichodnoch knjenje šejmsk. sap. dr. Wiltschewoje z Drježdźan wo „kołežazym šchulstwje a wospitowanju k šiednoczeństwu w naichim cźasu."

Wutoru popołdnju 2/3 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi wobešła hodźina za njedźelnišce.

Wutoru wječor we 8 hodź. ma farař Berg w ev. towaršchowni bibliska hodźina.

Sćerjedu wječor we 8 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi zyrkwinski konzert. Dźěła wot Bacha, Stölzela, Regera a dr. hrónu.

Sćerjedu wječor we 8 hodź. ma superintendent Fröhlich w Tuchorskej zyrkwi biblisku wječor.

Schtwórtk wječor we 8 hodź. ma farař Große w ev. młodźinowni na Grodowskej hasy 6 pśichótowanje sa dźěćatkowšchenje.

Pjatk popołdnju w 4 hodź. šeidźe ga w Sozietät Gustaw-Adolfowe žónske towaršnowo.

Pjatk wječor we 8 hodź. ma farař Siegemund we evang. towaršchowni bibliska hodźina.

Tydźeńšku khórku ma w Pětrowskej zyrkwi farař Schneider, w Marijnej a Marczinej zyrkwi farař Siegemund.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 28. haprleje 1923

Wšerawše kurzy w Barlinje.

...ski . . .	4,177	100 pólsk. złotych .	47,00
...ski pjenk	20,381	100 čěskosł. krónow .	12,373
...0 fr. frankow	80,49	100 franc. frankow .	16,43

Barlinjske burza też wječera w skrućenju efektowych knjez pokraczowanje. Wiki i rentowymi a dołžnymi listami běchu tehorunja živiše a kursy powyšchene.

Produktowe wiki sapisachu wječera znadne jesłabjenje pśichećiwnych a rozłowych płaćiznow wo 5 pj. po centnarje. Wukraj bě nješchto tunšichi a na naschich wiki sto mało kupuja. Muka njedźe. Płaćiźny žu pśichodnje, to lochu na skład upowali. Wječera płaćeśiche

w Barlinje

pśicźiny 13,55—13,70 hr., rožki 14,30 hr.
ječaj 14,40 hr., jeczmjenja 12,70—14,50 hr.
wowsa 13,15—12,45 hr.

w Shorelcu

pśicźiny 13—14 hr., rožki 14—14,80 hr.
jeczmjenja 13—15 hr., wowsa 12—13 hr.
bórny 2,40 hr.

w Drježdźanach (sandźenu pónděłu)

...śicźu 133,65—13,90 hr. (13,55 hr. hacź 13,80 hr.),
...ki 14,10—14,35 hr. (14,10—14,35 hr.)
...jenja nałežnišcho 14,75—15,50 hr. (14,75—15,50 hr.),
...jenja nejmjenšcho 11,50—13,50 hrinow (11,50—13,50 hr.),
...owsa 13,45—13,70 hr. (13,35—13,60 hrinow).

W termijowym wikowanju:

...meju: pśicźiny 14,30—14,22½ hr., rožki 15 hr. hacź 15,10 hr., wowsa 13,57½ hr.
...julim: pśicźiny 13,67½—13,73¾ hr. a rožki 13,75—12,85 hr.
...septembr: pśicźiny 13,65—13,75 hr. a rožki 12,60—12,62½ hr., wowsa 11,32½ hrinow.

Wšitki wažnišchi zlotu wječera pjatk w Barlinje

(Magerwichhof Friedrichsfelde)

...ne bě pśichwalili 788 całowych dźiwow, šuchich krowow a jałowjow, 32 prośonikow a 170 cźelcow, 9 bykow.

...łode dźiwi a šuchene krowy płaćechu 280—550 hr.
...šuchene jałowje 250—460 hr.
...ki, prośonicki, łkót k wjacanju a
...te kormjenju po zentnarju 47—47 hr.
...bokrany rjany łkót dospě hischcze wyschiche płaćišny.
...lki běchu mérne.

Pśichsitajcej pytaju:

...hu do domu, hawtyłaŕ Jäkel w Kulowje.
...direktor Knoczina w Niśkej, Oedernitzerstr. 3.
...rdowarifu, kantina w želeśnicźerni w Budyšchinje, Tśebuska dróha.
...ańskeho, Schwärig w Kamjencu na Nanschej bróhy.
...łark w Radworju. — Petzold w Kubšicach.
...arjerjow, Puzka w Kamjencu.
...omcja, měšchćańśki młyn we Wojerezach. — Nowejša w Starem Ľubiju.

Na pśichedaś.

...ja dźěćacy w Kulowje, Mjerinka haja 15.
...ły, 3 kólcze, Sśka w Nowej Wsy pola Khrjebje.
...ježe próżdne, Měrczink w Dźiwzach.
...10-śtemy, łóhschi, dobry, w Dźiwzach 25.
...wiśi, łyhlaj, 8- a 10-létnjej, P. Lorenz w Budyšchinje, Kamjentna haja 19a. Wobhładaś pśichip. wot 1 hodź.
...ško i matrazu, Baier w Niśkej, Turmstr. 3.
...ewno we Wojerezach, Bahnhofstr. 15.
...a k naładowanju, Rockenborf w Niśkej, Budyška dróha 24.
...ajerji we Wojerezach, Goethewa haja 5.
...ha tołsce, Měrczink w Dźiwzach.
...ju 5 a khapowa we Wojerezach, Pólna haja 11.
...ke 14 jutrow pola Górnego Khołmja, Letner, rektor w Sobježu pola Śichu Komorowa.
...ajja, wyhotowjerjeńa, w Khrójšcje 17.
...ski w Budyšchinje, Korkowa haja 24 w klamach.

Sndnišzy na pśichadźowanje

pónděłu 30. haprleje 1923

...Sdušchezach pola Kulowa pśichip. w 12 hodź. w hośeńcu płachaty wóś,
...dwójne pśichip. w 1 hodź. w hośeńcu 3 świnjeca a jałojca,
...kulowje pop. w 4 hodź. w hośeńcu „K 3 krónam" jośu.

Drjewowa awkcija.

...ńdźelu 29. haprleje 1928, pśichip. w 1 hodź., pśichi Metzerowej hasy w Kulowje 2 krowadźe hałojow a 2 dołhi bromadźi.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.:
Sšnadne wiki, tola płaćišny trochu skrućene.

Dop. 3/12 hodź.: Kaž pśiched hodźinu.

Płaćišny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunu abo 1000 kg, howak 100 kg.
Płaćišny po złotej hriwnje.

	27. 4.	26. 4.		27. 4.	26. 4.
Pšeńca	271-274	274-276	buny	23-24,00	23-24,00
rožka	286-288	287-289	woka	24-26,00	24-26,00
nal. jačmjeń	290-294	254-290	módre lupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jačmjeń	—	—	žołte lupiny	15-15,80	15-15,80
wows	263-269	261-267	zeradella	—	—
kukurica	230-243	239-243	rapa. wosušk	19,20	19,00
pšeńc muka	34-38,00	34-38,00	lany wosušk	24,00	24,00
rožana muka	39-40,75	39-40,75	poom. mulasa	—	—
pš. wotruby	18,00	18,00	běrnj. kruški	27-27,80	27-27,80
rožane „	18,75	18,50	syno, 50 kg	2,60-2,90	2,60-2,90
lane symjo	—	—	rožana sloma	0,95-1,15	0,95-1,15
rapa	—	—	pšeńc. „	0,95-1,15	0,90-1,15
hróch	36-39,00	36-39,00	wowsana „	0,80-1,00	0,80-1,00
pjeluški	24-24,50	24-24,50	ječna „	0,80-1,00	0,80-1,00

Drježdźanska burza (27. 4.)

Pšeńca	273-278	běrnjace kružki	29,00-29,50
rožka	282-287	pšeńć. wotruby	17,00-17,40
nałětni jačmjeń	295-310	rožane wotruby	17,80-18,80
nazymsk. jačmjeń	230-270	pšeńčna muka	40,50-42,00
wows	269-274	rožana muka	44,00 45,50
čeŕwjeny dźeśel	175-190	woka	28,50-29,50
raps	340-350	pjeluški	30,00-31,00
kukurica (Mais)	240-242	hróch	31,00-37,00
suche truhančki	16-16,40	cokrowe truh.	21,50-22,50

Wične płaćišny w Budyšinje.

28. habrleje 1928.

Wšě płaćišny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najnišša płaćizna	najwyša płaćizna
Pšeńca, nowa	50 kilo	13,50	14,00
Rožka, nowa	50 „	13,75	14 30
Jačmjeń,	50 „	14,00	15,00
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	13,00	13,50
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny (we wjetš. dźělb.)	50 „	3,00	3,25
Butra	1 „	4,00	4,40
Syno, nowe	50 „	2,75	3,25
Sloma, z maš. młóć., pras.	50 „	1,00	1,50
„ „ „ k zast.	50 „	1,70	2,00
„ z cypami młóćena	50 „	2,50	2,80
Pšeńčna muka, 60%	50 „	22,00	22,75
Rżana muka, 60%	50 „	21,50	22,50
Pšeńčne wotruby	50 „	9,50	9,75
Rżane wotruby	50 „	9,50	9,75
Jeja	1 štk.	0,00	0,09
Prosata 1174 štuk	1 štk.	8,00	19,00

Na wikach so prosata słabje kupowachu.
Najlépše twory so hišće wyšše płaća.

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšluje.

28. haprleje 1928 po hamtskim postajenju.
Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniž. płaćizny hr.	najwyš. płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,00	2,40
Ćelace mjaso	1 „	2,40	2,80
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,60	2,40
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,00	2,80
Pšeńčna muka	1 „	0,52	0,60
Rżana muka	1 „	0,48	0,50
Khlěb	1 „	0,38	0,40
Jědźne běrny	1 „	0,10	0,14
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	1,80	2,00
Sušeny połó	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jědźna butra	1 kg	4.00	4,60
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,09	0,11
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	0,60	0,64
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjańne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,30

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Najtupa wólby do starschišteje rady.

Wólby do starschišteje rady pśichi Budyšchi ludowych schulach wotměja šo 10. junija 1928 wot 10 hacź do 16 hodźin w kóždej schuli wošebje.

Wólbne namjety ja jenotlíwe schule maju šo hacź do 21. meje 1928 na pśichistejneho schulskeho wjednika japodacź. Wone dyrbja wopschijeć ja Pestalozzijtu schulu 13, ja Lutherowu schlu 9, ja Lessingowu schulu 8, ja Fichtowu schulu 3 a ja Tachantšku schulu 4 samolwjenych.

We wólbnych namjetach maju šo samolwjenj šo pschednjenom a pschimjenom, še stawom a powołanjom a bydlenjom tak jasnje sapiśacź, šo wo wośobach zanesło dwela njenastanje. Woni maju šo w spśijnajomnym rjedźe sapiśacź. Teź maju podpśijarjo swoje powołanje a bydlenje naipomnicź.

S wólbnym namjetom ma šo s dobom sapodacź:

1. Mośjewjenje samolwjenych, šo k pschijećeju swojich mjenow do wólbneho namjeta pschihłośuje.
2. Wobtwrdzenje schulskeje wyschnosće, šo samolwjeni taj podpśijani wólbneho namjeta pak žamne dźěcźi do pschijśitejneje ludoweje schule scźelu, pak jule dźěcźi, k otrej tutu schulu wopytuja, jakoiž jaj zastupuja. Kóžby wólbny namjet dyrbi mjeć najmjenjscha 12 podpśijanych.

Wólbne namjety śmědźa dwójzy telko samolwjenych wopschijeć, kelkož žobustawow starschišteje rady ma šo wolicź.

Sapiš jakožtež wólbopschimanych je wupokazeny 2. junija wot 7 hacź 1/13 hodźin, 2. junija wot 9 hacź do 12 hodźin a 4. junija wot 7 hacź do 1/13 hodźin a wot 1/25 hacź do 18 hodźin w schulskim hamcje w Kupnizy (Gewandhaus) po 2 skhodomaj.

Hłosowanske prawo maju a wolicź śmědźa šo do starschišteje rady teź pschirodny nan abo pschirodna macź, tiž je w mandźelskim sjednoczeństwje i cźelnej macjerju abo nanom dźěcźa žiwa, dale wothladanskaj starschej, kotrajž pak žyle abo ł hłownego dźěła šo za dźěcźo starataj, jeli šu pschirodnu nan abo pschirodna macź abo wothladanskaj starschej hacź do 1. junija 1928 erinje abo pśinmnje pschipósnace žwojeho wólbneho prawa pola schulskeho wjednistwa namjetowali a šu jako wólbotnmani pschipósnacź. Pschipósnace wólbneho prawa ma šo wotpokasacź abo wrócźicź, jeli hacź do 1. junija cźelnaj starschej abo pschedporučnik abo wothladaŕ wošjewja, šo chcedźa wólbne prawo wukonjeć. W dwełomnych pschipadach rozsudźa wuczerjeŕa schromadźizna, pschećiwno kotrejež rozsudej móže šo w běhu 5 dnjow na schulski wubjerk powołanje japodacź.

W Budyschinje, 20. haprleje 1928.

Schulšzy wjednitšo:
Weinecke. Jiraek. Lahoda. Schumann. Wjerab.

Skólne wiki w Njeswačidle

srjeda 2. meje 1928 — Gmejnska rada

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija". Naše towarstwo jéźe příchodnu njedźelu do Hodźija ze statnym autom w 1 hodź. wot Serbskeho Domu a so wječor w 11 hodź. zaso z autom wróći. Hosćo su nam lubje witani, přetož mamy hišće dosć městnow swobodnych. Swjedźeń započnje so z dypkom 1/3 hodźin. **Předsyda.**

Bukecy. „Jedn. Sokol" zwučuje kóždu sobotu wječor we S hodź. Přińdźće tohodla wšitcy a to z časom! Sokolwanje je strowe! — Tež wotrjad starších Sokolow tón wječor zwučuje.

Drježdźanski „Hromadnik" změje štwórtk 3. meje swoje porjadne posedźenje pola G. Zmija (Christianska dróha 22). Přednošk: Wodźan — B. Krawc. Rozprawy. Hosćo su stajnje witani. **Předsyda.**

Drježdźany. Serbske towarstwo „Čornobóh" wobdźěli so njedźelu 29. haprleje při swjedźenju w Hodźiju, Wotjédźemy z čahom 9,17 hodźin z hłowneho dwórnišća na njedźelsku khartku hač do Budyšina, tola wopušćimy čah w Žličenku (Seitschen). Sobustawy, kiž maju składnosć, njech sobu jědu. Bohate wobdźělenje wočakuje **předsydstwo.**

Hornja Hórka. Kedźbu! Naše tow. „Łužica" wotjédže jutře njedźelu hižo w 12 hodź. w Hänzlec hoscenca do Hodźija.

Malešecy. Jednota „Sokol". Bubnarjo a hwizdarjo! Sobotu 28. haprleje pruha w Plusnikecach z dypkom 20 hodźin. S.

Njebjelčicy. Jednota „Sokol" wuhotuje njedźelu 29. haprleje Sokolski swjedźeń w Herbskej gryčće we Njebjelčicach. Započatk w 7 hodź. Wšěch lubych Serbow přeprošuje wutrobnje **předsydstwo.**

Njeswačidło. Serbske towarstwo „Jutrnica" wotjédže njedźelu připołdnju w 12 hodź. do Hodźija (z kolami). Połnoličbne wobdźělenje wočakuje
předsydstwo.

Serbske narodne reje. — Po dłóšej přestawcy chcemy dźensa sobotu (28. 4.) wječor we 8 hodź. w „Serbskim Domje" zaso naše rjane serbske reje dowukny a nowe přiwuknyć pod nawjedowanjom našeho sławneho mištra Bjarnata Krawca. Naši znaći a tež nowi serbscy rejwarjo so na tón wječor wutrobnje přeprošuja.

Sowrjecy. „Sokolik" a „Pod Čornobóh" so na serbski swjedźeń w Hodźiju přich. njedźelu přeprošuja.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždu **póndźelu** nawječor wot 6—9 h. w Serbskej kolejowni w „Serb. Domje" (w małej stwi).

Wšě družiny hnojidłow
ma stajnje na składze
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach

Wupjerki
jenoz najlěpše twory
80 cm šěrokosć m 2.20
100 cm „ m 2.75
115 cm „ m 3.00
130 cm „ m 3.50
140 cm „ m 3.70
160 cm „ m 4.25
Sprawne herbšće pobłužowanje!
A. Kasper nasl.
w Budyšinje, Burgstr. 11

Linoleum
najpřijomnišo nakładowanje na spódowanja
Linoleum běłe
Linoleum tepich
Linoleum na blida
we wulkim wubjerku
Otto König w Budyšinje
před Mjasow. jětk. hosć. 3. Tel. 3162

Barby
laky
barbiće
šablony
tunjo a dobre pola
Ericha Wintera
Brafr. Měršec nasl.
w Budyšinje
na Driewowych wikach 30.

Vogtlandske wumělske **gardiny**
kupujeće stajnje tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11, znapřeča hosć. „Zł. Hwězda". Ręču serbski

Syru wołmu kupuje
po najwyšich płaćiznach abo wuměni na česan. tkaniny
Otto Osswald
dźěłarnja nohsajow w Budyšinje

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotpady po 3 pj.
lapy, błeše běłeho wina
błeše čerwjeneho wina
sołtowe błeše, wšě druhe błeše po powyšenych dnjowych płaćiznach, železo a štram metale jenoz na wupokaz wuknjese.
Popp na Hornječerk. hasy 18 telefon 3427.

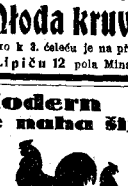
Šěre włosy
dostanjeja zaso naturalnu barbu a młodosć bjez barbjenja. Wulkotnje wupruhow. Bliše darmo Wróco-porto připołožić.
Erha-Haus Abtlg. 316 Berlin W. 30

5 lět stara belgiska, čorna
kobła
skludna, bjez zmylkow, jedno- a dwojopřeha, je na předań
we Worklecach čo. 10

Sylny dźěl. kóń
je na předań
we Wulkej Zubornicy čo. 16

Djany młody wół
je na předań
w Hermanecach 25

Młoda kruwa
blizko k 3. čeleću je na předań
w Lipiču 12 pola Minakała

Modern
je naša šija

ta čorna kokoš „Siebenbürger Nakthalse".
Jeja k nasadźenju 30 pj.
su dostać pola
Paterjec Jana w Koporcach
pola Pomore

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach

Sakski pomocny tydźeń za wumělcow

w Budyšinje

wot 28. haprleje hač do 6. meje 1928

Sobotu 28. haprleje w 20 hodź. w salach „Krónje":
Přenjorazne předwjedźenje „Thomaskantora"
wot Kurta Strieglera-Drježdźanskeho
Sobuskutkowacy: Liesel Schuch, Rudolf Schmalnauer, Hans Langa, Maks Lorenc, Madlena Rychterowa, Korla Werner Reichelt, Kurt Schröder, konc. spěwar z Budyšina } statniej opery w Drježdźanach
Wjednistwo: Albert Wotruba
Kartki po 3, 2 a 1 hr. pola Augusta Förstera na Kěžorskej drózy

Njedźelu 29. haprleje dop. w 11 hodź. w měšćanskim muzeju:
Wotewrjenje wustajeńcy „Stare wumělstwo"
Ze swójbn. zběrki hrabje z Riesch w Njeswačidle
w 15⁸⁰ hodź. w salach „Krónje"
Wospjetowanje „Thomaskantora"
wot Kurta Strieglera-Drježdźanskeho
ze samsnymi mocami
Kartki po 3, 2 a 1 hr. we Wellerec kniharni na Šulskej hasy

Wutoru 1. meje w 20⁸⁰ hodź. na Mjasowym torhošću:
Koncert mužskich khórow
Budyskich mužskich spěwanskich towarstwow
ze sobuskutkowanjom jenotliwych dirigentow
Wjednistwo: zwjazkowy dirigent kantor Rychtař-Pockowski
Pětrowska cyrkej, radnica atd.
Budźa ze świětlomjetakami wobswětlene
Přistup 0.50 hr.

Srjedu 2. meje w 20 hodź. w Pětrowskej cyrkwi:
Cyrkwinski koncert: Bach, Reger a Stölzel
Sobuskutkowacy:
Elfrieda Haberkornowa při statnej operje w Drježdźanach (alto)
Koncertny mišter Korla Hesse z Drježdźan
Cyrkwinski khór Swj. Pětra pod kantorom Petzoldu
Zhrom. wjedn. a na byrglach: domski organist Horst Schneider
Kartki po 1 hr. a 50 pj. we Wellerec kniharni a hudźbn. domach Jeremias a Guder

Štwórtk 3. meje w 20 hodź. w měšćanskim dźiwadle:
Literarny wječor łužiskich spisaćelow
Sobuskutkowacy: Oskar Schwär-Drježdźanski, Gustav Wolf-Motydłowski, Fritz Bertram-Lubański, Rudolf Gärtner-Hellerański
Wustajeńca knihow we foyeju. **Zastup darmo**

Sobotu 5. meje
Kwětkowy dźeń
w 16⁸⁰ hodź. na Žitnych wikach
Naměstna hudźba Budyskeho koncertoweho a dźiwadłoweho orchestra
Wjednistwo: kapałski mišter Bender
W 20 hodź. w salach „Krónje"
Pisany wječor wumělcow
„Wjesoła komora pod třěmi"
Wułuštne natwarjenja po naćiskach Budyskich wumělcow
Sobuskutkowacy:
Grete Merren-Nikischowa (komor. spěwarka)
Susanna Domboisowa (1. solospěwarka)
Adolf Schöpflin (Basso)
Rolf Schröder (kapałski mišter)
Hendrich Tesmer (Tenor) } statneje opery w Drježdźanach
dale přenje mocy Budyskeho měšćanskeho dźiwadła
Režija: wyšši wjednik hrałow Steinmetz, wyšši wjednik hrałow Kunca, wjednik hrałow Becker
Kartki do časa po 3.50 hr. pola firmy August Förster a we Wellerec kniharni, při wječornej pokładni 4 hr.

Njedźelu 6. meje
Kwětkowy dźeń
w 11 hodź. na Žitnych wikach:
Naměstna hudźba Budyskeho koncertoweho a dźiwadłoweho orchestra
Wjednistwo: kapałski mišter Bender

Měšćanski wuběrk:
Wyšši měšćanosta **Niedner**, předsyda; měšćanosta **dr. Förster**, zast. předsyda;
wjednik hrałow **Becker**; kapałski mišter **Bender**; direktor měšćansk. muzeja dr. **Biehl**; tajny knjeź. radź. dr. **Böttger**; překupc **Walther Britze**; **Brückner**, předsyda němskeho dźěł. zwjazka; měšć. rada **Bruger**; wyšši statny rěčnik dr. **Buch**; měšć. zap. **Buchholz**; wobkh. rada **Busch**; redaktor **Dutschmann**; wumělc. molěr **Friedmann**; superintendent **Fröhlich**; měšć. wyšši twarski rada **Göhre**, předsyda dźěł. wuběrka; prof. dr. **Haupt**; wumělski molěr **Heinicke**; **Hering**, předs. swobodneho ludow. dźiwadła; prof. dr. **Heß**; major **Hielscher**; wyšši lautnant **Hochbaum**; generalny direktor **Johne**; hamtski hejtm. dr. **Jungmann**; šulski wjednik **Jutte**; wyšši knjeź. radź. dr. **Kaestner**; ryćerkubleř dr. **Kauffmann** we Zuhu; měšć. zapósłane twarski mišter **Kaub**; knjeź. twarski dir. **Kempe**; dir. hamtsk. sudnistwa **Kothe**; wyšši wjednik hrałow **Kuntze**; **Kutter**, předs. ludoweho dźiwadłoweho zwjazka; redaktor **Lodni**; předs. měšć. zapósłanow **Lunza**; bank. direktor **Melching**; architekta Make **Mörbitz**; hłowny redaktor dr. **Monsa**; měšć. rada **Müller**; stud. radź. na wotpoč. prof. **Naumann**; krajny staršl dr. z **Nostitz-Wallwitz**; rězbař **Petschka**; měšć. rada **Rasch**; překupc **Rauer**; knjeź. radź. dr. **Reich**; fabr. wobsedźer dr. Rudolf **Reinhardt**; wokrj. hejtm. **Richter**; wyšši stud. direktor prof. dr. **Ruga**; wobkhodny rada **Runk**; hrabja **Schall-Riaucour** w Ruscy; bank. direkt. **Schmidt**; domski organ. **Schneider**; biskop dr. **Schreiber**; wučeř **Schröder**; redaktor **Schwarz**; knihikupc **Stark**; prasid. kraja. suda dr. **Stavenhagen**; wyšši wjednik hrałow **Steinmetz**; wyšši cyrkw. hamtski rada dr. **Thomas**; Elsa swud. radź. hamtsk. suda dr. **Ulbricht**; fabr. wobs. **Weigang**, zastup. předsyda dźěł. wuběrka; stud. rada **Wotruba**; wučeř **Zeibig**

Klinkerwerk Zwischmann Paul Arnold Dreistern bei Bautzen
Zwischmannorum aus erstklassigem Quarzsand Werkstücke- Kunststeinarbeiten
Fernruf: Bautzen 3911

Saksa krajna loterija
Hlowne dobyće w najprij. padźe **750 000** hr.
Čehnjenje 1. rjadownje 14., 15. a 16. meje 1928
3/10 1/5 1/2 1/1
5.— 8.— 20.— 60.— w čenej rjad.
Losy poskićuja statnaj loterijskaj běrcaj w Budyšinje
Friedrich Rother na Kěžorskej drózy 22 **Ernst Lehmann** na Kamjentnej hasy 45
Za dobyće w loteriji so dawki njeplaćaja!

Hdyž chceće
woprawdźe dobry wobraz
měć, dha dźiće do fotografiskeho ateljeja
Richard Hutha
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 13
Kóždu njedźelu wot 1/2 11—3 hodź. wotewrjene

Kedźbu!
Hdźe dam sebi swój wobleć zhotowić?
W Porchowje
pola krawsk. mišťra Langi!

Hotowe špundowanje
wobkromy pře zapluskanje
tružene łaty za płót
twarske dźěło a meble
podawa
Arnošt Schuster we Łazu
blidarski mišťr telefon 34

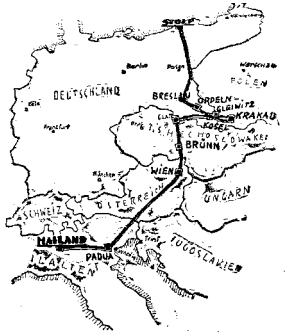
Należnosće zapiska ležownosćow
Należnosće zawostajeństwa
Wotnajeńske a kupne zrěčenja
wobstaranje hypothekow
zhotowjenja wšěch próstwow
Prawizniski büro Jurij Krautwurst
w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 2
Telefon 2815 Telefon 2815

Šwajcarska
Lactina
znamka „Anker"
hižom wot lěta 1882 najlěpše narunanje mloka k picowanju čelatow a prosatow.
5 kg 4.50 hr. daju 80 Liter Lactina-mloko
10 „ 9.50 „ „ 160 „ „ „
25 „ 20.— „ „ 400 „ „ „
50 „ 40.— „ „ 800 „ „ „
poručuje
Žitny dom w Kamjencu

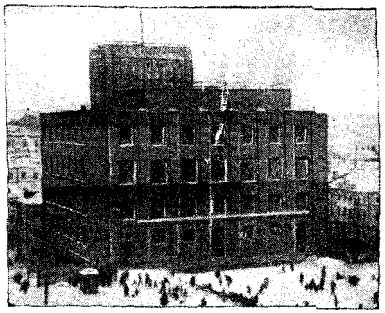

Konje k rězu
kupuje kóždy čas po najwyšších płaćizn.
Kurt Kaiser w Budyšinje,
na Humboldskej hasy a při Mjas. jětkach. Tel. 2403

Drainěrarjo
so při wysokej mzdźi pytaja
Swobodne kubło w Brězyncy

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje
derje a tunjo
wobućowy dom Mark w Kukowje

Italski wodźiwy powětron „Italia" lećejsche wot Roma do Stolpina w Pomorskej. Cžorna cžarka w naschej khartzy pokasuje, tak je lećał.

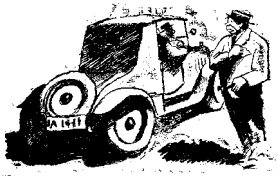
Leninowa universita w Moskwje je sajimawa i tym, so žu ju w najnowischim stylu natwarili.

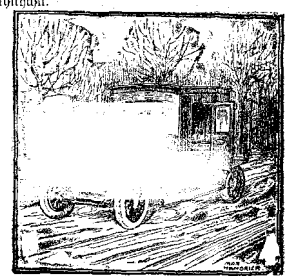
Fuldaski biskop dr. Josef Damian Schmitt, bywajcejsche 22. haprleje swoje 70. narodniny.

So móhli bjes stracha dróhu pischekroczić, žu w Los Angelos w kalifornistkim měsce z bobrstkim automobilowym wobkhadom stolp postajili. Tón mjeła cžerwjene a jelene žwětło. Schtóž chce bjes stracha dróhu pischekroczeć, jahibnje cžerwjene žwětło, a automobile a wschě wosy postajtanu. Hdyž žo jelene žwětło jewi, móža dale jěć.

„Tajkile sastarski awto. S nim je žo najskerje Farao ja israelskimi dźěćimi puschćił, jako psches Cžerwjene morjo sćahowachu.

Nó, hdje dha knjes wosta, kotrehož wjesech?

Wupytanje wobrasa w tydźenischim cžišle: Wobroczene wobras na prawo, we wódnych rostlinach namakacje hlotwu a wupischestrěnej ruzy sćisnjoženeho.

Hodaneczko.

Schto nima stawcza a tola nazhlutischeho muža we jenju wali?

Wuhódanje hódaneczka w tydźenischim cžišle: Sćedko, na kotrymž žedźi.

Čo. 17 | W Budyšinje, 28. haprleje 1928 | 4. lětnik

Pospyty, wobžiwadła lětadła „Bremena" do New-Yorka pschewjesć.

1. Kanadiski komać loda žo podarmo prózowasche žo psches lód St. Laurenzskeho jaliwa pschekomać. Wosta we lodže tžoži.

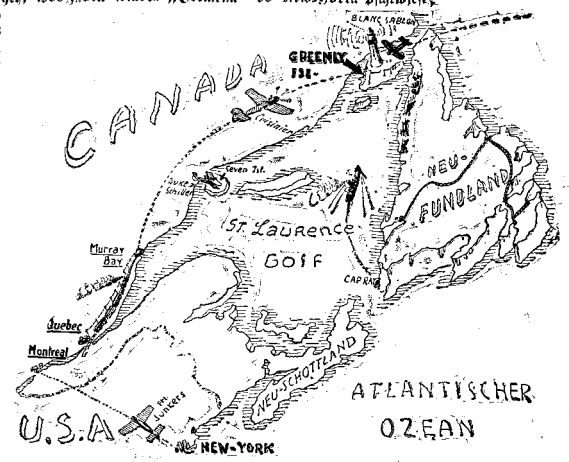
2. Lětar Duke Schiller žo *podarmo prózowasche, z lětadłom k nim doleczeć.*

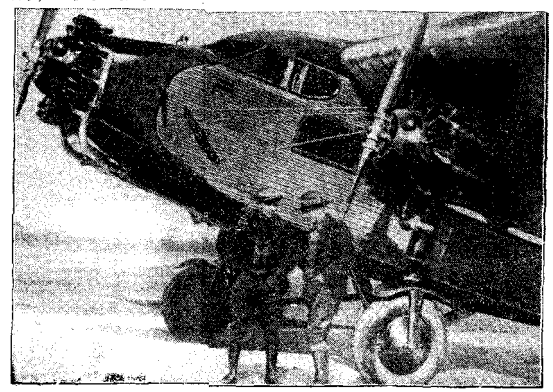
3. Kanadiski lětar Dr. Cuisinier je drje do Greenly Island dolecżak, njemože pak je žwojim lětadłom žo wróćiczeć.

4. Knjeżna Hertha Junkersez, w New-Yorku pschebywajo, chcyschе jim z lětadłom wschelake wuworzedźeńsche potrjeby donjesć. Swój wotpohlad pak je spuschczika.

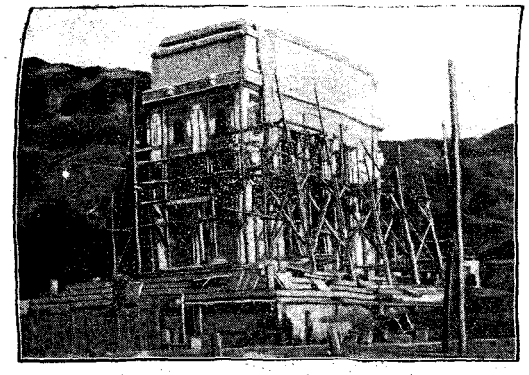
5. Wožebity cžah z nowinarskimi dopisowarjemi je wot Quebeca wotjěł, žo nadźijejo, so bu z nekajkej pschileżnoscžu možno, hacž do Greenly Islanda dospěć.

6. Skónczuje budże 3 lětarjam „Bremena" možno, hacž na kupu New-Fundland dojěć. Na sankoch z pžami chcedźa do pschescheje krajiny dospěć.

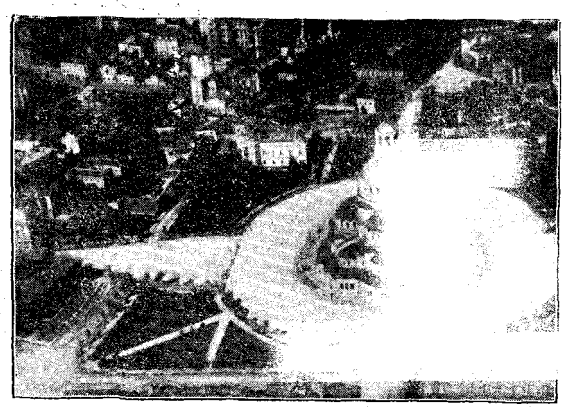

Lětadło za ler k połnoschemu cžopej. Kaž je połnózny cžop (Nordpol) z wěcznym lodom wobdaty, tak je też z połnoschim (Südpol). Tola žu we pošlednich lětach z pomozu lětadłow połnózny cžop pschelecżeli. Hakle we pošlednich dnjach je žo tole wěstemu Wilkinsej poradźiło. Italski general Nobile žo z powětronom na tónle lět hotuje. Amerikanszy lětarjo Balchon, Bennet (kiž tele dny jemrě) a Byrd chcedźa žo tutomu nadawkej wěnowacz, połnóschi cžop pschelecżeczej a krajinu wokoło njeho pschekładžicz. Za žwoje wotmyślenje žu žebi wožebte lětadło natwaricz dali. Přenjeju dweju widźimy na naschim wobrazu pjched lětadłom stejo. Hacž tam lětža hischcze polecża, je drje wulke praschenje. Tam žo nětko syma sapoczina.

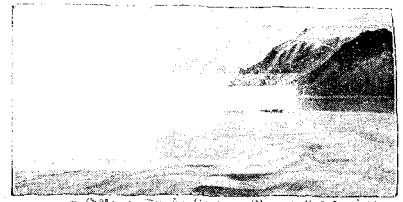
Italšti dobyčerski pomnik w Bozenje. Bozen je měsćeczko w pokonšćej Tirolšej. Tuteje krajiny je žo k šnatej hore „Bremer“ Italša smozowała. W Bozenje twari nětko pomnik wošławjaju šwoje dobyčze. To je wobydlerjow w Tirolšej, hišćeže Awstrilšej pšišlušchozej, njemdrje rozorilo. Italška dźiśiśe pomnik 24. meje t. l. pošwjeczeju. Na žamom dnju pšihlotowachu Tirolšy w šwojim hłownym měšcze Innsbruku wopomnjeńšći šwjedźeń na žwoho wušwobodźeršeho rjeka Handrija Hofera. Nětko rěka, jo žu Italšy šwój šwjedźeń na njewěšty czaš wošterczili. Italša la woprawdźe žaneje pšicielny nima na dobyczze horda byeź. Šćabe němše wójšło italške cźródy kaž špkoščene wowzy pšched obu honjeśćo.

Sofija, hłowne město Bolharšteje. Cźežke šemjerjenja wo žrjedź haprleje žu naschu kedźbliwosć tutomu šłowjanškemu krajeŕ pšihlowobroczśile. Nawjeczor 18. haprleje mózny podšemšći štork wobydlerjow Bolharšteje še šrjšknosczu a hrošu napjelni. Połne štrózelow wopuščeźichu šwoje domy a statoki, jo njebychu jich rospadanki šaraśnke a pohrjebake. Wjele tyšaz domow šo jažyny. Pšches što wobydlerjow bu morjene. Nacźinjena šchkoda pšeražuje wjele štow milijonow lewow (to žu bolharške pjenjeze). Naš wobras dowola nam na hłowne město Sofiju pohladnyeź. Pšched nami šteji kražny Bože dom, kathedrala mjenowany. Tón Bolharjo je bźakownosczu natwarichu, jako jich ruške wójšła wumóchu.

Hromakowe žuě. Niz naiymu, ale nalěto šapočźinaja žo žuě hromaka (Spargel). Ssu to j tuteje roštlinki wubiwaze tikerki. Te tak rucze hač póczu j kónczkom še semje tuknyeź, pod jenju pšicherźinu a wuczahnu. Wot haprleje hač do Jana woža hromak moht rjez j hromadami na měšchczańšće wiki. Hromakej jenož w dośćhnójnej pěšhošczenej pódźe howi. Hromakowe roštlinki šedźa pod dołhimi nažypkami, kaž je na naschim wobraźu widźimy. We hrjebiczkach šteje łałaja tikerki hromaka a kładu je do košchow. Najwjažy hromaka plaňuja we Braniborškej w jeje pěšhošczenych krajinach. Wokoło Khoczebuša a w nowišchim czaju też pola naschego Delnjeho Wujeźda toke plaňowanje nabudźemy.

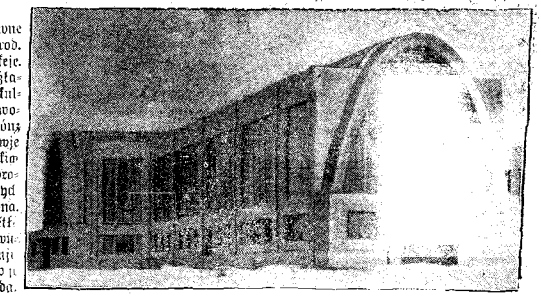

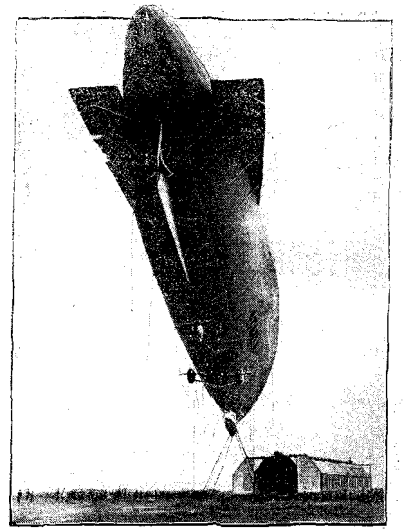
Islans. Tu žu kładu „Bremen“ k jemi puščeli a wo skalne horjischcza žo tak širaschuje rosbi, jo njemóža j nim dale leczeć.

Klóšterna wótšta Marja Elżbieta Gratzo Wardenez w klóschtrje Ursulinow w Schtyrikim Hrádzu je jara wuczena. Njedawno dozpi na univerśiteje doktora phil.

Wuštajeńža w Brnje. Brn abo po němški Brünn je hłowne město Morawšteje. Tu žndli cźěški narod. Morawša je dźeńža dźěl Cźěšłožłowakšteje. Też tu lětža kaž loni w Młodej Boleščtwje wulkotnja wuštajeńža w tuczažnej kulturje w Cźěšłožłowakštej. Wuštajeńža wotewrja w meji. Tracź budže hač do kónz septembra. Kaž loni w Młodej Boleščtwje też tu šhromne wodźělenja nam Luźiśkim Serbom wěnuja. S pódlašejazym wobrosom štupiny pšched jene j wuštajeńžnyd twarjenjow. Wono je še żeleša a betona. Sceźny a wjerchi žu šchkleńczane. Sswětłamože bješ sadźewka še wšchěch štron do wuštajeńža padaeź. Cźechoso žu we wumyšlanych nowych twórbow pšchezo muščtrjo byl. To je ze šnamenjom duchownеje mlódnoscze luda.

Italšti general Nobile je žebi wotmyšlił, i wodźiłowym pokerčenom powózny cźej pokweceŕej. S nim je hač k Stalpinej w Pomorštej dojeżdżał. Pola Tedżinowa (Tedzdin) je walka tólnja za powětrom. Na naschim wobraźu widźimy, kak jón do tuteje tólnje cźahnu.

Generała Nobilowy powětrow na šemi. Wojazy štarnje nobray žu jón pomhali dele je cźahnyeź. Widźimy, kak bliže cźahi powětrowu teju. Na tom też pšihlowawamy, kak loeršiach rosmerow tafli mar je. Na naschim wobraźu general Nobile i njedawnišchego ejolnika w durjach tejeho hłada.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., za pósće a pola dowóznikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 15 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihičišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 3687.

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšiki a tabele so wyše wobiličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 101 — Budyšin — pónjelu, 30. haprieje 1926 — Bautzen — Lětnik 81

Dla swjećenja 1. meje wuńdźe bliže čisło „Serbskich Nowin“ srjedu připołdnju.

Příkład „Bremenowych lětarjow we hłownym měšcu.

Njeźiwje w žoržu, kotrež „Bremenowych“ lětarjow po jich přihlećenju na Greenly Island přichwatja, je jim hač poslednje dny žiwerne wostało a jim z cźežkim wětrom a śnjehom śmjerśni, z lětadłom do Washingtona dolećeć. Zet njemóžachu też přich khowanju lětarja Bennela přichmami być. Njedźiwajcy wulkich napinanjow pózledních dnjow, njedachu žebi lětarjo wjacy, po żelezniju přichitkwatanju přihlećeć. Lětarjo pjatk wječor w 10 hodźinach do Washingtona přihlećeli. Tu jich němski pósłanjstwowy radźićel dr. Kiep a někotři wójskowi offiźerojo powitachu a jich na Bellingfieldźe lětanišću přichwatachu, hdźež žu pjatk wustali. Sobotu rano žu do Arlingtona k Bennetowemu rowje jeli a žo wot tam z wójskownym lětadłom do Newyorka wróćili. Hač runje we Washingtonje lětarjow přichitkwatowachu, hdyž wětrom žo schwatuje, tak hač runje žo dešcź na dróhi, je

wopjel do městow Czernowitz, Chotina, Sarott a do Galizskeje donjeßt. Wobydlerjo běchu so dla czinu a czornego dojeheja do hrosty dali.

Irigowen so žiwoje mšy wotrjetnje.

Dr. Hipolit Irigowen, kotryž je jako argentinski presidentiwowy kandidat najwjazy hłosow na so sjednocził, je presidentisy argentinskeho towarstwa za ludowe dowolczeństwo, Mari Unzue de Alvear, pisimo połkał, ke kotrymž je so pod dośkowanjeho wuhwolenja za presidenta argentinskeje republiki pichipowedźił, so so k lepschemu sjesboženych, bědnych a njeschćitanych tudnych žiwoje mšy wotrjetnje, kotraž ma so pod towarstwowym protektoratom rozsdźelicz.

Wojowanje wo Tsinanfu.

Hłowny kwartěr chinskeho południskeho wójska je rosprawu wojjewił, w kotrymž pschinawa, so su schantungsky wojacy jako schwantungske hłowne město Tsinanfu wobkładźili, a so so w tu khwilu mjez Tsinanfuom a Taianfuowom kneze wojuje. Jenož jedne wotdźelenja Fengjuschiangowcho wójska pod wjedniskom Liczinglina su pschez nekotrymi dnjemi město hižo wobeschle, so nadźeju, po południske wójsko pod Czangkaischekom Tsinanfu wobkładźi. To pak tak ponalu postupowalsche, so Liczinglinowi jeździ njemóžachu napscheczowny nadobny połnózneho wójska wudwerzecz. Někotři mišionarojo w Tsinanfu su potwerdźili, so je Tsinanfu hischcze w ruzy połnózneho wójska.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźela, 30. jutrownika.

Eutropija — Katyrny Senenskeje.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1“.

* 1812 Pětr Lahoda w Smochćicach wot serbskeju starseju. Studowawši bohoslowstwo w Lipsku dowola so za pomocnika fararja Mjenja w Bukecach. Sydom lět dołho je w Bukecach pola swojeho eyle wurjadneho a raznoho serbskeho fararja wupomhał. W lěče 1847 bu z kaplanom w Lubiju a 1868 nasledník Mjenja w Bukecach, dokelž běše sebi tu khwalobne wopomnjenjece zakhował. Tu je z wulkim žohnowanjom hač do lěta 1881 skutkował. Tehdy poda so na wotpočink do Drježdźan, hdžež je w lěče 1900 pšez 88 lět stary zemrěł. Ze swojej wosadu je hač do swojeje smjerče z najnutrnišej luboscu zjednoćeny wostał. Jako Bukečanski farař je so swěru prócował, serbski raz swojeje wulkeje wosady zakhować, je dobre počinki pěstował a so rady wobdźělił při serbskich swjedźenjach. Běše pokorny swěrny duchowny a wosadni sebi khwalachu jeho wulku sprawnosć. Dźensa hišće radźi na njeho spominaja. — —

1768 pokhowa so w Lubnjowje hrabja z Lynara. Při pohrjebje předuje so też serbsey.

1676 wotpali so farar w Budestecach z wulkej knihownju a mnohimi rukopisami Michała Frencla.

1622 zamknje so po bitwje na Běłej Horje Pražska universita. —

Khójnička ty zelena,
Stó při tebi steji?

„To su hólcy z Rózauta,
Rězaju mje k meji“.

Khójnička tyz elena,
Daj so wot nas prosyć —
Rjane banty, rubišća
Naše dyrbiš nosyć. H. Zejleŕ.

Přisłowo: Walpora prěnju pocepułu do žita wola.

*

— **We wjedrje. W Pollole, wot pomjezy sapowczeho a ſ wjeczora Jendželskeje a Europy pisches Franzowskeho, ſtrjedžnoſemſke morjo hacz k cžornemu morjej ſahajo, cžahnu ſo niżiny. Nad ſtriedžnjej a rauſchej Europu pak wyſchiny leža. To je ſ pſchicžinu, ſo mamy tak wurjadnje cžopke wjedro. Ale nam hroża njewjedra. Wczera dopoldnja mějachu w Pariſu njewjedra. Dźenja rano ſchćelcza trochu na rjane ſtupi. Poślednje cžopke nozy ſu roſcženjun jara howile. Sſadowe ſchtomy, wotſebje wiſchniny, ſakkżwaju. Wſchikko w Bożej ſtwórbje dycha mlódnoſcz a radoſcz. — Jutſje wutoru ſkładża ſlónczko 4,32 hodź. a khowa ſo 7,23 hodź. Měſacžk pop. 3,44 hodź. ſkhadża a khowa ſo rano 3,35 hodź.**

— **Polizajſke powěſcze.** Sſobotu dwaſoldnja wokolo 11 hodź. wottorhnu wožobowy autó na Rotwolfalzkeej dróſe kolojéſdnemu, kiž wotbocži do lčžownoſcze a wobſchkódži kolo; wožobny pak njeſbu na ſtoźo do ſchkody pſchiſchće. Dale ſrazy na wjeczor wokolo 7 hodź. jéſdny ſ motorowym kolom na kichžinſkich Kżkorzeje dróži a žitnych wikow ſ ruczným wozom hromadźe, kiž bu wot wikowarki cžołujeny a ſ budowyhmi dźělcami nakładženy. Motorowy kolojéſdny padże na jemju a roſtorha ſebi ſwoju draſtu, mimo toho bě ko jéſdźadło trochu wobſchkódźiło. — Na ſtajnem měſnuje ſraſpſchichaj też dźenja dopoldnja wokolo 8 hodź. jéſdny ſ motorowym kolom a kolojéſdny hromadźe. Wobaj padnyſchtaj. Każ i Boźim ożiwom wotſtaſchtaj njeſranjenaj. Jéſdne kolo bu pſchi tom wěſo žiwnje wobſchkodźene.

— **Na khodoſtupalenje pónđże** Budyſka „Radżija“ dźenja wjeczor ½9 hodź. do Raſchowa, na Lubin. Sſobuſtawy, kotrež chcedźa ſobu hicz, maju w poſtajenym cžaſu pola Sſerbſkeho Domu być.

— **Nowy měſchczanſki hoſpodarſki dohladowaŕ k** nalubjeſowanju měſchczanſkeho hoſpodarſkeho dwora ſo wot měſchczanſkeje rady pyta. Mjda wotpowěduje ſkupinje VIII dotalneho mjdowego porjada.

— **Cżeſće njeſbože** ſta ſo ſobotu wokolo 10 hodź. na Žitnych wikach ſtupjſcheża Preißerez wobkhoda. Na tom nječituje bu pachoł, kiž hiſcheże do ſchule njeſchodźi, wot nakładneho woża ſkonkcionelneho mlyna ſkrabnjeny a pſchejéżdženy. Pſchi tom dźěchu konje a prědkowne koleſa wobeim hólzej pſches noſy. Na ſboże mózachu cżeſći ſaſpſchajo jadżerjeż, pſredy hacz ſadnje koleſa hólczeje doſcżeżechu. Sčitó je na njeſbożu wina, njeje hiſcheże wujaſnjene. Pachoła donjeſchu hnydom do hoſpenja „K ſtorej hwěźdże“, hdżež jemu lékaŕ prěnju pomoc poſkiči.

— **Sſławni Donży Kokałoju** pſchijédu ſ 4. rasej do Budyſchina, hdyż ſu ſ njeſnjernymi wuſpěchami po Europje wokolo koncertowali; tak pobudnu pod wjedniſtworom ſwojeho wuprihotowaneho miſtcha Sergija Jarowa we Sčhwizy, Wuherſkej a Rakuſkej (we Wiźe ſwjeczachu ſwój 1000. konzert), Ridży, Bukareſcże, Pariſu, Londonje, Holkandſkej a nětko chżdża ſaſo po Němſkej puczowacż. 10. mneje pſchijédu do Budyſchina a wuhoniſcz wjecżor we 8 hodź. w Krónje wulki koncert. Wuſtupjenje tehole khora je pſches někotre tu hižo pſchihotowane njeſerery pſchecżahnu hnydźby hižo derje ſnate a naſchi Sſerbjo ſu kóždy krótcż ſo bohacże wobdźělili. Tohodla da ſo wocżakowacż, ſo też ſ 4. rasej ſ wulkim ſajimom na tutón koncert pſchińdu. Program budże zule hinaſchi hacż pośledni krótcż. Kartki móża ſo do cżaſa wobſtaracż pola koncertneje direkzije K. J. Guder w Budyſchinje, na Seminarſkej haſy cżiſło 8.

— **Poſtużowańka ſłużba na pórcże.** Wot 2. meje ſu poſtużowańſke wokna pſchi pólowym hamcże 1 (na Pólowym namjeſcże 2) w lčžnim poſtlcże hižom wot 7 hodź. wotewrjene.

— **Za ſerbſke ſule a towarſtwa.** Nowy lětnik je ſo započał, nowe dźěći ſu pſiwzate a rjadowanje ſu zrjadowane. Nětk pſewidźimy liczbu naſich ſulerjow a ſulefkow. W měſanych ſulach znajemy naſe ſerbſke dźěći abo też tamne, kotrez chcedźa ſo na ſerbſkej wuczbje wobdźělić a ſerbſcy nawukowć. Tam a ſom ſu mjenujcy dźěći, kotrež zadźiwaja, zo cżłowjek za młode wšo najlépše a najlóże nawukuje, zo może w ſwojim pozdźiſim žiwjenju też ſerbſcżinu trjebać, zo je cżłowjek, kiž może jenu rěc wjacy, tola mudriſi hač nječhtóžkuliż druhi. — „Raj“ ma nadawk, dźěcom maćerſcżinu lubu a ſłódnu ſcżinić. Tohodla jón dźěći rady wotebéraja a cżitaja. Tuż su wſitcy knjeża, kotříž ſo za rozſěrjenje tutoho dźěcżaceho cżaſopiſa ſtaraja, abo kotrymž na tym zależi, zo bychu ſo naſe dźěći w ſwojej maćerſcżinje wudoſpołnile, naležnje proſeni, pola Donnerhakee knihliéżcżerje w Budyſinje ſkérje a lépje wozjewić, kelko eksemplarow Raja wot nětka trjebaja. We wſelakich wosadach mamy ſerbſke towarſtwa za doroſcżenych, ale za dźěći ſo tak rjee nichtó njestara. Nanihdy cżłowjek w pozdźiſim žiwjenju ſerbſcy njenawuknje, kotryż ſo jako dźěcżo k tomu njepohonja, to cżim mjenje, hdyż ſtarſi pżenjechaja, zo jich dźěći z nimi njeſerbſcy powdaja. To ſame tajcy cżerpja, kotříž do ſerbſkich towarſtwow khodża. Njeje potom porok naſich njepřećelow ſprawny, zo ſebi ſami jamu za naſu narodnoſć ryjemy? Tuż ſerbſke ſule a towarſtwa: Wopokażmy ſwoju ſerbſku wutrobu a ſwěru w ſkutku! R. H.

* **Wjeleczina.** Pſchichodna ſaradżenſka hodżina ja maczerje a waženje cżéſćeiſzow budże dźenja popołdnju wot 3 hacż 4 w ſtarej ſchuli.

* **Lubija.** Wobżarujomne njeſboże, pſchi kotrenż je žiwenſ we winowatoſći cżłowjek žiwjenje pſchińdżił, ſta ſo pjatk popołdnju wokolo ½2 hodź. w tudomnej podcżiſnej piwarni. Tam ſatwarja na měſtno ſtarych drjewjanych kadżow nowe tanki wulkeje wobſchérje. Tute puſchczeja ſo ſ cżahadlami do 10 metrow hłubokeho khłódnizkeja. Pſchi tutom dźěle ſtupi pjatk dźělacżer Jahn ſ Makeje Swódnižy, kiž ma pola tudomneje twarſkeje firmy dźěło, na po pſchedpiſanje ſwižłoſcżene rožchty w jědnadkowem khłódniku. Nadobo pżimychu jeho ſčerdźělacżerja, ſo bě ſo ſhubił. Namakachu jeho delka w 10metrowſkej hłubiny khłódnika (Schacht) ſ pułnjacżym napom, ſłamanymi koſcżemi a ſmutkowanymi ſranjenjemi. Wóſty ſnjeſboženjeny wumrě. Kak je wón do njeboża pſchińdżył, njeda ſo zyle ſwěſcżić. Najſpěrſcżo je jeho žłabožej ſajata. Wożebje tragiſke je to, ſo ſta ſo njeſboże krótko do ſkónczenja dźěła. 25 tankow dyrbjachu ſo ſattwarież, 23. měſcże ſo runje dele pu dyrbjeſcżeż. Jahn běſche wſchě dźěła pola wſchěch 22 tankow ſobu wukonjak. Njeſbożowny ſawoſtaji žonu a tſi dźeſi. Dźěłodawaŕ khwali ſebi jeho jako pilneho, ſkerwnego we winowatoſći dźělacżerja.

* **Lubija.** Po ſtawje ſ 31. měrza t. l. wuczinja dale ſo piżaza liczba wobydlerjow města Lubija hromadże je wojerſtwom 12040.

Z **Kulowa.** Nowy lčny jězdny plan pżinjeſe też za naſu ſtaciju někotre nowoſće. Cżah 2711, **kiż dotal** z Wojerez jědżeſe, jězdźi wot 15. meje hižo z Wikow (Petershain) 5,25 hodźin. Tohorunja jězdźi cżah 29.18, kiż z Kulowa 20.25 hodź. wotkhadża, hač do Wikow a ma pżizamkńenjenje do Khocżebuza. Nowy je cżah 2709, kiż kóždu ſobotu rano 4.56 hodźin z Kulowa do Budyſina jězdźi.

Z **Kulowa.** Wokrjesna dróha z Wojerez do Kulowa je nasypowanja dla pred Kulowcom wot ſoboty 28. hapreje t. l. hač na dalše zawrjena. Jězdny wokhad pokazuje ſo na Nowu Wjes, klóſtr. Za nakładne anta tutón puć njeje.

* **Rósbórka.** W tydżenju wot 19. hacż do 25. hapreje je ſo liczba dźěłopyłacych w Rósbóriſkim wokrjeſu wot 450 na 431 ſnižiła. Liczba wotewrjenych měſtnow, kotrež běchu dźěłowemu hamtej wojſewene, ſtupi wot 124 na 150. Doſtawarjow podpyſny běſche jenoż hiſcheże 272 pomjo 282 tydżeń pżedy. Wożebje w twarſtwje je hieſoſčeſkej wotebéraża. W druhich powołanjach ſo pomjo pżedſawſchemu tydżenjej njeje wjele pſchemieniło. Natażiwo ſo dale žiwje ſa dźěłaſtiwni mozani napżaſchowaſche. Sa pſchiſtajenjez we wołſa położenje dale njepſchiſchódne.

Marica a Hanica.

Roman.

13] (Pokracżowanje.)

Tej Meinhardt pſchipeſtowaſche. Wón bě ſo jaſo ſ hrodowym hrabjom ſtał a dżiwiſche ſo do ſwojeje domizny jaſo žiwicż. Hdyż ſtyſchiſche, ſchtó je ſpuſcżeżomny abo ſchtó ma prawje ſa wuſchonjaŕ, tak jemu to pomhaſche pichi wobſtodach, pſchi kupowanju a pſchedawanju.

Stary baron ſydacże ſwojeſche po wjeczorach ſa pisańſkim blidom, w liſcżinach ſo pſcheběrajo a je wuczitajo. Sbożowny wón bě, hdyż bě namakaŕ, ſo bě nětkajſi Katzenpecken ſ Pergamacża pſched ſydom ſtow klanti jenomu Durrazzinu dwaj Bernitaj ſtotakaj dołżny wostaŕ, tak je by nětko po prawom mohł ſódobu Katzenpeckena cżiſaŕ daż. Potom ſo ſcharowaſche, daŕ a daŕ i danje hacż do dżeſatniſchejho dnja wulicżeż a jawoła wyſłajo do hieſadyh druhich: Po prawom byſchcże mél wot Katzenpeckenez nětko hiſchcże połſchtwórta miljardow ſchéſnakow doſtacż. Ale ſe prěnja běſche jenna ſawżiże wopaczna, pſchetoż licżenje njeběſ i naſtżilniſchej ſtronu jareho liſeja, a ſdruha praſeſche drje Mariza: „Papa, Katzenpeckenſki rod je dawno wotemrěł.“

Potom wón jaſkoczi, tłoczaŕ jwjeſe ſo jemu do prědka, a wyſche nad ſchilleżanmi won na ſwoju dżiwku ſahrima: „Rimacże dha wy žonſke ani ja kroſchnik fantaſije?“

Mariza pak bě runje tón wokomik jeho pſchetorhnyczej wubrała, hdżež traſch bě Meinhardt ſpytał na tón wjeczor dopominacż, na kotrenż bě ju plakaju w ſahradże nadeſchoł. Wona ſo jemu wuhibiny, jenże wón njebě ſ njej ſamej.

Lepſi-li ju raz w pſchedběżi, to możeſchtaj wocżakowacż, ſo ſaklinża hnydom cżeſtiwu hłóſ na ſłhodach. A do ſahradży njemożeſche ju bicż druhich dostacż. Nětko, każ ſo ſda, njedźeſcżeſche ju wot Jindrjiſchki. Hdżež Mariza pżeſchébywaſche, tam woſta tej Hanica. Ale to jeho runje njeſtłóżeſche, je njedawnidże wona jemu pſchiſłepnjeſe ſo wuprajicż. Jeho dny minychu ſo w ſpżijomem měru a pokoju. W hewak dżěławem mnżu cżeſcżiſche też kapka łżiwjeje, wſchitko na jutſiſchi dżeń wottorkowajeje krwě, kaikaj ludżom cżeſcże w żilach, tudy, hdżež pſchiroda ſloro pſchejéżdnje, pſchebohacże darowaſche, ſalutujo cżłowjeſkam energiju, běżeńcże. Dlijoze wottorkowanje bě jenni ſłódże. Hdyż na Marizu myſlešche, bu jeho dujdna mjeſka, měrna, ſpokojna; ho poſwjeżejażo dobry duch domu dyrbjeſche wona być, kiž ſe ſwojej lubej pſchihotowaſcżu žiwjenje wokrażnja, jako bě to nětko jeho mocż było. Wón ſda ſo toho wěſty być, tak wěſty, każ cżujeſche: moja je, moja tola raz budże!

Jeho knihi, jeho nadoba, jeho wumětſke wěży, kiż bě, wobmjeſowany ſ pżedy njepſchelobatymi ſrědżami, we wſelkich dżěłach ſwěta hromadu naimpolwaŕ, běchu pſchiſchłe.

Hanica ſo pſchezo jaſo pżiſcżelcżerka, hdy też to budże wón jim ſłónczne Rochuſowom hród pokaſowacż. Wón ſo jenuż poſtużowżiwu: To wſchak na cżaſ, dóniż jena njeſpſchińdże, kiż budże tam i kujenju. S dawnedo cżaſa njebě ſo na ſtarem hrodże niczo njeſtało, a wón bě pſchirodnej macżeri dżakowny, jo njebě ſwoju móc na to nałożowała w tych nějcżto létach, kiż bě horjeka kujcżita, pſchewobroczeſ ſo, ichtož běſche prěnja żona wuſtonjała abo njewukonjała. Nětko da ſo Meinhardt do dżěła, Rochuſowy hród po ſwojich mużłach pſchipżewcżeż.

A wón wumołowa ſebi wobras, kak budże ſo Mariza pżajicż. „Njecżujom-li cżi hnżdo rjane nałwarić?“

Na dróhach bě wſchitko do procha reſpadało. Hdyż elektriſka tram ſ Lany nimoſchwórcżeſche abo ſ Meram, jóchachu ho ſa njej trubjeke każ pola auta, tak ſo tſi hołczi to Góſlanje, pżjedy hacż ſchirm ſażſużchachu, hižo blížeńe pżihnychu, runja każ pżchi wulkeſenej ſłeżbinje wuſkładaja najpżjedy pżóżeſke tura a potom halle ſtuk wutżeła ho rozujeże.

Mariza, Hanica a Jindrjiſka ſedżachu na ſtronje wot kłóżża wopjpokroczneje pod Kolpwej lipcżbu ſwora. Sczim badaſche pſchi ſamom bounje, tak wuſkało ſwieſche wohnjiwa kula na njeżim. Hdyż jaſko po mróczel ſbehnu, ſawoła Jindrjiſchka: „Wón pſchińdżada!“

A Hanica: „Haj, Meinhardt ma pſchińcż.“

„Toho ja tola njeczujżu. Tón dże bě hakle wczera tu!“

„Cżżeſch ho ſadżeci, jo pſchińdże?“

„Wo cżo?“

„Wo — wo hubicżku!“

„Wot tuho?“

„Kżda żnuż ſebi ſwojeho wubracż!“

Wonej ſawdajſchtej ſej ſmużo ruzy, dobżbujeſchtej je khwalkom po ſłhodach dele — ani ſłónczniża ſebi ſobu njewjaſchtej — a bě widżeci, **kak** ſhubi ho **jeju** bżła draſta w huſtej ſeleni wiażom.

Mariza popſchińdżi ſwoje dżěło ſ **rukí a ſepre** kuheji wo ſtary marmurowy ſallaŕ. Jeje wulkej cżiſmuej wocżi njeběſchtej do doka ſłożenej, hdżež traminaj pſchiſtładżeſchtej, też niż ſ Rochuſowemni hrodu, wot tam horjeka ho ſtyſchéżo, wonej wuhladowaſchtej do Merany, pſchi cżimż ho jerniczżyh pżjeke pſchipitaju ſwětła ſwonjiżichtej. Nospuſcżeńe cżerne włoſky dótkachu ho ſpżeteju lobcżow. Nutkowy cżaſto plokuceje draſty běchtaj ho trochu pſchiſtuſchiłoj. Nětko wuhladowaſche nad ſylnymaj dłonjomaj, tj ſ cżiſtejſchtej licżiſchej, jako byſchtej ho gratu pſchimnacż dowjedżeŕ, ſnehbéła koża rutki. Pſchezo hłubje ponóri ho Mariza do myſlow. Tram bě dawno nimo dojſła, ale hołzy ho pſchezo hiſcheże njewżeżiſchtej.

Tu ſaklinża hłóſ jeſady ſonjaceje. Ta ſo wuſtżaſo. Meinhart ſłojeſche jady njeje. Se ſłohta ho jeje liczby ſocżerwjenijſchtej. Wona ſhraba ſwoje dżěło hromadu, jako by cżakała woteńcż. Wón rjekny:

„Ja żnym wot Lebenbrega ſem pſches łeż pſchijéżdżeł. Mějach tam nějcżto wobſtaracż. Sſy-li ty ſamo?“

„Starſchej ſtaj na wopyt wuſchłej. Papa je dyrbjeł ſobu hicż, mama njeje jeho na pokoj wopuſtiła.“

W żnużnym wokomiku ſpżeſchnje pſchida: „Ale Jindrjiſchka a Hanica dyrbjeſ kżdy wokomik pſchińcż. Njemóżmoj ſtintaj napżeczeżo hicż?“

(Pokracż. ſczeſnje.)

Wulki serbski swjedźeń w Hodźiju.

Prěnje zjawne wustupjenje župy „Jan Arnošt Smoler“.

W Hodźiju, 29. haprleje 1928.

Jenje žiłchcje njewuhłada ſtkawny ſtary Hodźij drje
tajkeho rasu, kajkiż ſo tu dźenſa njedźelu ſwje
Župa ſerbſkich towaſtwow „Jan Arnoſcht
pſchitſhwata ſ zyłeje Budyſkeje błiſſcheje a dal
kololinu, haj ſamo ſ Drježdźan, tnam, ſo by pola
otowała ſwój prěni ſhromadny župny ſwjedźeń.
župny ſwjedźeń běſche prěni poſpyt župnych
low a jemu běſche ſpožčene pokne poradźenje,
ſo hnydom pſchi ſapočatku wuſběhnycź. Mno
otow a dźěkow, kiż ſebi ſwjedźeń tajkeho roſmě
a kotreż ſu hiſchcze mnohemu njeſnate, je pak
je wuplaćiło. K prěnjemu ſpožcźi nam Bóh
knjes rjane cſkopke naſétne wjedro, ſo ſebi ſkp
njemužachmy pſchecź, a k druhemu běſche wobdźě
wobſchje ſ Hodźijſkeje woſady ſameje tak ſnjwe
ſwjedźa ſarjadowarjo ſwjedźenja dopołnje ſpo
bacź.

wſchich kónczin błižſchu ſo wopytowarjo w ſaž
ſkich hodźinach. Pěſchi, ſ kołami, ſ cźahom,
ſ wulkimi autami pſchiſtwatachu k nam. We
ſcźenzu běſche

wiſtnje towaſtſwow.

ozja tudomneho młodeho ſerbſtcho towaſtwa
er Jmiſch“, po naſchim źwěrnym ſararju a hor
wótcźinzu tak rjenje pomjenowanym, knjes
rak, witaſche wutrobnje pſchiſtkhadźaze ſerbſke
a. K poſtrowej ſahudźi Maleſchanſka ſokolſka
ſki pſchiſtkhadje jenetlimych towaſtſwow. Stónczc
wſchitzy dóſchli a ſwjedźeńſki cźah ſo ſeſtupa.
ſchedźnya Pokrak hiſchcze junu wſchitke to
a jenotliwſow ſ wutrobnymi ſłowami k nam
a pſchejeſche, ſo by ſo wſchitkim derje ſpodobało.
je ſo župny pſchedźyda, knjes Krjeczmař,
ne powitanje w mjenje župy podźakował,

ſwjedźeńſki cźah

e ſo pſches naſchu rjanu wjeſ. Na cźole tutoho
ho cźaha, w kotrymż běſche 17 ſerbſtich towaſ
ſtupnje, mjes nimi pjecź ſe ſwojimi rjannymi
ki, ſtarcźohu cźeſtni hoſcźo a naſche towaſtſwo.
nyſchał politiſcźachu wobſebje kraſne narodne
rany, evangeliſke a katoliſke. Wobſebje wuſběhnycź
u naſche Drježdźanſke krajanki, kiż ſebi po
nu tedźenoſcź a khwalbu ſaſłužiłoh. Pſches poł
dołho traješche ſwjedźeńſki cźah. Wulke ſkuty
warjow běchu kromy dróhi a puczow wobſtaw
adaźu ſe ſpadobanjom na pyſchny a nam zyle
ah. Ssakolika kapała ſtupaſche wopſredź ſwje
ojneho kapałneho miſchtra Pětſchki pſches zyłu
jenoż krótkim pſcheſtawkom. Jeje mózne ſwuki wi
mnoho wjeſnjanow ſ domow a wſchudźe ſtejac
ſrjódźi, pſchiłitkowajo lubym ſwjedźeńſkim hoſcźam a
ſwjedźcźelnje ſtrowjo.

Wſched zpětkuju rospuſchcźi ſo ſwjedźeńſki cźah a
wſchitzy cźaha a ſkuty woſadnych a zuſych, wjele ſtow
ſi, pjelnjachu ſěrkwow wokoło rowa naſcheho njeſa
ſmjerſcheho Jmiſcha a jeho lubej mandźelſkeje.

Wopomnjeńſka ſwjatcźnoſcźi

e ſapocźa. Naſcha ſokolſka kapała ſahudźi kěrluſch „Mý
ſo ſpominamy na tych, kiż w rowach ſpja“, a ſ nutr
cźnje ſylna woſada ſi ſchtuczki tutoho kěrluſcha wuſe
me. Na ta jimaſche ſo knjes ſarař Wjeſař ſłowa
ſwojej wopomnjeńſkej rěcźi. Won położi pſchitomnym
jeſche ſcźěhowaze na wutrobu: Lubi Sſerbja, ſtejimy
e rowje ſtareho ſerbſtcho wótcźinza, kotrehoż ſu cźi
jes nami hiſchcze woſobinſźy ſnali. Pſchi rowach
ſe ſaſe rajſne myſle najprjedy wrócźo do ſaſdźe
ſche a praſchamy ſo, ſchto běſche nam wótcźinzu Jmiſch?
ſu tuboſcź je nam wopokaſał, ſa kotruż mamy ſo je
wutrobu dźakowaſ? Mjes nami w Hodźiju je
iſch hiſchcze żiwy. A wſchitko, ſchtoż bu tu ſa Sſerb
ſtwjene, jeſ jednoczene ſ jeho mjenom. Naſch Bóh
je ſnamjo jeho źwěrneho ſtkutkowanja. Spomina
dale na cźaſ, ſako běſche naſch ſerbſti lud hiſchcze
ſerbſti lud; ſo ſerbſti jazyk hiſchcze w dalſchej wokoli
e ſtłyſchcźeſche, je dalſche ſnamjo we wótzu Jmiſchu. Po
Jmiſchowej ſwjerzeji je ſarař Kichjan źwěru ſwojich lu
ſtich Sſerbow kromadźił, też jeho row my ſtrowimy. —
ſtni Jmiſchowym rowje du pak naſche myſle też do
ſchtowneho cźaſa. Schto by Jmiſch prajił, kdy by ſta
ſu? By widźał mrějazy lud? Kak by ſo rudźił na ſta
ſe ſerkwje, kiż nimaju wjazy ſerbſtkeho duchownoho, kak
ſo jeho bolała mała liczba ſerbſtich wucźerjow a ſnad
na wola ſerbſtich pacźerſtich dźěcźi. Hladacź do naſcheho
ſtwa, to rěka ſebi prajicź, ſo ſmy mrějazy lud. Nje
ſerjamy pak pſchi rowje bjes nadźije a wobſebje niż pſchi
wje tajkeho muża, kajkiż Jmiſch běſche. Tu wotewrja
nam wuhlad do kraſneho pſchihodu, jeli ſtupamy do
ho ſtowow a jeli ſo thutnje praſchamy, kak mohło ſo
ſerbſtwo ſaſo ſběhnycź. Jenoż tak, ſo jhladujemy k nje
mu, hdźeż bydli naſch Bóh a ſ wotkel też naſch Jmiſch
tatej hodźinje na naſ jhladuje, ſo jemu ſlubimy, ſo
emy naſch lud wobnowicź. Nusne je, ſo ſo ſwéru ke
ſtwi dźerżimy. Tu ſpominaſche knjes ſarař też na je
ho ſwérneho Sſerba Hodźijſkeje woſady, kiż je hakle
dawny ſwój jenjeſti běh dokonjał, na ſahrodnika Forg
ſ tuż dże je mnohim hiſchcze ſwojeho naſtawa dła, kiż
ſche w naſchim njedźeljeſtim łopjeńku „Pomhaj Bóh“
ſwjerk, derje w pomjatku. — Sſwoju hnujazu wo
jenſku rěcź ſkónczi knjes ſarař Wjeſař pokaſujo na
dere ſkſcźeſcźanſke poczinki, na modlitwu a zwéru ke
ſemu bohaci, kiż bſchitzi móz naſchich ſerbſtich wótzow.
jenoż wera może nam pomhaci. Tebi, wótcze Jmiſcho,
dźakujemy ſo ſa wſchitku źwěrſu, kotruż ſo naſchemu
ſerbſtemu ludej wopokaſak a ſlubimy pſchi twojim ro
wje, ſo dźemy dale khodźicź w twojim duchu.

Na to ſtupi pſched row wótza Jmiſcha pſchedźyda žu
py „Jan Arnoſcht Smoler“, k. Krjeczmař, a ſpomi
naſche, kak je njebohi ſkutkował ſa naſ kiż my tu we
bohatej liczbje pſched jeho rowom ſtejimy. Schto było
ſ naſchim ſerbſtim ludom, njebychu-li naſchi wótzojo tak
krucze ſa njón dźěkali. Wón pokaſa na ſłowa knjeſa ſa
rarja, kiż naſ powuczichu, ſo mamy ſo bóle a bóle jako
Sſerbja wuſnawacź. Tu ſtejimy też pſchi rowje Jmiſcho
weje mandźelſkeje, kotraż běſche jena ſ prěnſchich ſerb
ſtich pěſnjerkow a tak weje też mjes nami hiſchcze w jeje
pěſnjach duch Jmiſchowoho domu. Sſkowa župneho
pſchedźyduy wuklincźachu do thutneho napominanja, kiż
njech ſebi kóżdy k wutrobje wſmje: Bratija, jawdajmy
ſebi ra pſchi rowje ruzy a ſtutkujmy ſa ſwój ſerbſti na
rod w Jmiſchowym duchu, doniż w naſchich ſiłach cźeeze
ſerbſka krej! S dźakom wótcźinjez a ſłubjo źwéru ſa
pſchihod, położi wón wěnz wot župy „Jan Arnoſcht
Sſmoler“ wěnowany, na row.

W mjenje Drježdźanſkeho ſerbſkeho towaſtwa „Hro
madnika“ położi knjes hudźbny direktor Bjarnat
Krawz drobotny wěnz ſ rjannym wěnom na row nje
ſapomnitcho wótcźinza a wuſběhny khwalobnje, ſo ju
w „Hromadniku“ też nékotſi Němzy, kotſiż maſu jaſim
ſa Sſerbſtwo a ju ſerbſtu rěcź hižo derje nawukhnyli.
Knjes hudźbny direktor położi woſebje naſchej ſerbſtej
młodźinje na wutrobu, ſo njeby ſapomniła ſwojeho
ſwérneho wótcźinza. Sſwoju ſtutkowaju narěcź wob
ſamknu ſ krótkimi kraſnymi a jadriwymi ſłowami.

Sſo ſerbſke towaſtwo „Cźornoboh“ w Drježdźanach
poręcza knjes Schołta a mjenowaſche tutón ſwjedźeń
dźeń potrjebnjenja Sſerbowſtwa. Spominaſche na ſmrć
tcho muża jako dołholétneho wedźerja Drježdźanſkich
ſerbſtich Božich ſłužbow wot 1868—1897, to je nimale
29 lět dołho. Wěnz ſerbſkeho towaſtwa „Cźornoboh“
położi na row Sſerbowka w ſerbſkej draſce.

Narěcźe ſo ſkónczichu. Sſokolſka kapała ſanjeſe na
ſacźu narodnu hymnu „Rjana Łužica“. Zyle zunjo wo
tucźachu ſynki, pſchiběrachu, hdyż mózniſche a mózniſche, doniż njenadobyſku elementarneho wuraſa, kiż
wubudźi we wutrobach wohnite ſahorjenje, ſ kotrymż
ſpka ſ błyſchcźatym wócźom ſwoju narodnu hymnu wuſpěwa. Nad rowom toho pak, ke kotrehoż cźeſcźi běchmy
ſo ſhromadźili, thilachu ſo ſe wſchěch ſchtyrjoch ſtron
thorhoje w naſcźich kroſnych ſerbſtich barbach a pſches
wutrobu cźehnjeſche pohěhowaza mytł: Ty ſy ſebi ſo
ſaſkużił. Sſwjatoczny a poſběhowazy to wokomik! Nje
ſapomnity woſtanje drje wſchitkim. Sſo roſeńdźo pſchi
ſtupichu mnoſy k rowu, kiż běſche tudomny ſahrodnik k.
Forgel mk. rjenje do porjada ſtajił.

Wólna thwilka ſaſtupi. Pod ſwulami hudźby ſokolſ
kieje kapały podachu ſo ſwjedźeńſzy hoſcźo do Cźgnerez
hoſcźenza, hdźeż ſo bórzy rjana ſabawa wuwi. Daſchi
wſchichu thwilu też k cźelnemu popołnjenju, ako wobhła
dowachu ſebi rjanu wjeſ w młodnej naſétnej pyſche.
Někotſi pſcheproſcheni hoſcźo pſchebywachu też w hóſtinym
farſtkin domje.

Tyła bórzy ſo cźaſ miny a hižo pjelnjeſche ſo ſala
ſ nowa. Njeſmérne ſyły cźiſcźachu ſo do njeje, ſo běſche
ſa krótki cźaſ pſchepjelnjena. Pſchetoż wſchitzy chżachu
ſo woddźelicź na ſerbſtim ſwjedźenju, kotreż ſu w Ho
dźiju tak żadne, wſchitkich wabjachu nésne ſpěwy w ma
cźerſnej rěcźi, cźehnjeſche ſerbſte dźiwadło. Sſkónczne ſa
ſchumi hudźba, kraſna ſokolſka, a wotewri

ſwjedźeńſki konzert.

Pod kjeſchkom ſnateho dirigenty ſerbſtcho ſpěwneho
ſwjaſta, knjeſa wyſchſcheho wucźerja Sſokołnika,
kraſnje naſtki ſerbſky ſpadźenjo, tak rjanje a wuſe
kotnje, ſo dyrbjachmy jich woprawdźe wobdźiwacź. Sa
krótki cźaſ, kiż ſokolſka kapała wobſtejí, je pod njeſproſz
niwym wuwucźowanjom ſwojeho horliweho kapałneho
miſchtra k. Pětſchki ſ Wulkeje Dubrawy na jara wy
ſoki wuměłſki ſthodźeńſ ſtupiła. Wona rozumi naſche
kraſnje ſerbſke hudźbne kruchi tak pſchednjeſcź, jo na po
łożbne ſłowa: „Haj, to je něſchto rjane, ſchkoda ſo nje
mějachmy dotal pſchileżnoſcźe, tule rjanu hudźbu ſłyſ
ſchecź“, tak a podobnje ſebi powédachu. W pſchichodje
pak budźeſche wěſche huſcźiſho tole wotſchewenje wuži
wacź móz, lubi Hodźijczenjo!

Hudźba pſchesta a dalſche ſwjedźeńſke poſticźenja ſcź
howachu. Knjeſna Měrańka Leſchawiz pſchednjeſe
prolog „Sſón na Łubinje“. Spodobało je ſo jara, ſ kaj
kim ſaczuczom a kak wohniwje jón wona poſticźi. Se
ſwojim jaſnym a derje ſrosumlitwym wuprajenjom a
ſiłnym, ji derje pſchiſłuſcźejazym waſchnjom dobu ſebi wu
trobu wſchitkich.

Sawěſchk ſewiſchcźa ſo roſcźahny a kraſny wobras
ſpěwakkow a ſpěwarjow, wołſchewjazy ſa wócźko, wo
ſebje ſchtoż naſtupa narodnu draſnu, ſo ſjewi. Sſzylny
khór, kiż běſche ſeſtajany ſ towaſtſwow „Łužije“-Budy
ſkeje, „Radoſcźe“-Bukecźanſkeje, „Serjow“-Hrodźiſch
cźanſkeje a „Łužizy“-Hornjo-Hórcźanſkeje witaſche je
ſwojim prěnim ſpěwom Łužizu, kraſnu druſku. Tutón
ſpěw ma něſchto ſiweho, radoſtneho na ſebi, w kotrymż
ſo wjeſele nad rjanej Łužizu, naſchej lubej domińnu,
wupraja. Jón je knjes wyſchſchi wucźer Frajſchlag we
Hornjej Hórzy do notow ſeſtajał. Zyle druhcho raſu bě
ſche wjeczorny ſpěw „O miły, żwjaty wjeczorje!“ wot k.
wyſchſcheho wucźerja Sſokołnika komponowany. S njeho
wje tak prawje ſpokojaje ſacźucze żwjatoka, żwjatcho
wje tak prawje ſpokojaje ſacźucze żwjatoka, żwjatcho
wjeczora, kiż je po dokonjanym dźěle lubje witany. Di
rigent tutoho nahladneho khóra, knjes pſchimikař Mo
ręcźeſ ſ Budyſchina, ſwojich ſpěwarjow tak wěſche wodźe
ſche, ſo ſ nimi też cźeſcźſche měſtna hrajuzy pſchewinu.
Wſchelazy hudźbu wuſtojni knjeza jemu to wobſwědcźi
chu a pſchipoſłuchařſtwo dźakowaſche ſo ſ mózným pſchi
kleſkom. Sſerbſki ſpěw rěcźi k wutrobje!

Tu ſcźěhowaſche **powitanſke rěcź** župneho pſchedźyduy,
knjeſa Krjeczmarja. Pſchirunowaſche nětcźiſchi woł
khowny naſétni kcźew, ſ kotrehoż w naſtupje płody do
ſrawja ſe ſerbſtim narodom, kiż ma też junu płody ſwo
jeho próżowanja żnjecź, pokaſa na naſche młode towaſt
ſtwo „Jaromēr Jmiſch“, kiż ſjednocza pěknu cźſtódku
Sſerbow w ſebi. Wón pſchejeſche naſchemu towaſtſtwu,
ſo by roſtło a kcźeło. Strowa dyrbi być naſcha młodźina,
ſtrowa może być, hdyż cźita naſche ſerbſte knihi, kiż ju
w nėżnym a cźiſtym duchu piſane. Hajcź dyrbi ſebi
ſerbſke ſpěwy, dźiwadło a też narodnu draſnu. Skutkowacź ma ſo we wſchitkim horliwje, njeſebicźnje.
Pſchedźyda pſchejeſche dołkońcźnje wſchitkim prawje rja
ny wjeczor.

Sſwjedźeńſtu rěcź mějeſche knjes ſarař Voigt, we
kotrejż jara ſajimawje wo naſchim wótcźinzu Jmiſchu
rěcźeſche. Pſchirunowaſche župu „Jan Arnoſcht Sſmoler“
ſ maczerku, kotrejež najmłódſche dźeczikło je naſche to
waſtſwo, kiż je cźeſtne mjeno „Jaromēr Jmiſch“ doſta
ło. Chże-li pak towaſtſwo a zyle Sſerbſtwo w jeho du
chu ſkutkowacź, dyrbi też wědźecź, ſchtó je Jmiſch był.
Sacź też młodźina naſcheho Jmiſcha ſnaje. Jmiſch je ſo
16. dez. 1819 w Bukſnji pola Barta narodźił, je Bart
ſku ſchulu a poſdźiſcho Budyſki gymnaſij wopytował a
w Lipſku theologiju ſtudował. Sſwoje prěnje ſarłe měſt
no doſta njeboh Jmiſch we Wóſzłinku. 19. junija 1846
bu ſa duchowneho wuſwjeczeny, je potajtim pſches 51
lět w duchownym ſaſtojnſtwje ſkutkował, 5 lět w Buły
ſchinje, 8 lět we Wóſzłinku a 38 lět w Hodźiju. Won bě
ſche ſtſcheſcźan a Sſerb ſ dobom. Jeho wutroba płomje
njeſche ſo ſa ſwoje wohrożene Sſerbſtwo, ſa kotreż je
won zyłe ſwoje żiwjenje dźěkał. W lěcźe 1872 ſałoži ev.
luth. knihowne towaſtwo, ſo bě ſerbſti lud ſ dobrym
pijmom ſaſtarany był. Sſamo je Jmiſch też mnoho pi
ſał. Je woddźěłał 9. a 10. wudawk ſerbſkeje biblije, je
ſałożił ſerbſtu prědarſku konferenzu a ſo ſtarał ſa ſtutki
ſtcheſcźanſkeje luboścźe. W lěcźe 1867 ſałoži Budyſku wo
nożku ſa ſmutſkowne miſjonſtwo, 10 lět poſdźiſcho ſpo
mjeźiti dom w Hodźiju. Jako ſynodala měſjeſche ſtłada
noſcź ſa prawa ſerbſkeho ludu wuſtupowacź. Pilnje je
won dźěkał ſa Macźiju a w Macźiju, je ſo ſtarał ſa na
ſe jenerſke Sſerbſkeho Domu. Sa ſwoje ſaſłužby bu też
ſe wſchelakimi wujnawanjemi počźeſcźeny. Naikraſnje
ſche wſchak je mjeno, je jeho dźěło podarma wſchěch. K.
ſarař Voigt rozłoži dale na wſchelakich rjanych pſchikła
dach, na kaſke waſchnje je naſch wótcźinz dźěłał. Woh
běſche jeho ſ dobrej ſrowoſcźu wobhnadźił a też ſe ſwo
jej dobrej wolu je naſch wótcźinz telko dokonjał. S ka
tolſtimi ſaſtojnſtimi bratrami je, ſo ſtajnje derje ſnjeſk.
Njeſapomnite woſtanu nam żiwe wobraſy, kiż knjes ſa
rař ſe ſamźneho naſhonjenja ſ wótzom Jmiſchom ryſo
waſche. Won ſkónczi ſwoju ſwjedźeńſku rěcź, pſchi kotreż
bu ſuſto ſe ſchumjazym pſchitſlekom pſchetorhnjeny, ſa
dźiju, ſo ſtarſchi ſ dźeńſnjſchego ſwjedźenja dopoſnaju,
kak kraſna naſcha ſerbſka rěcź je a njech ſebi wſchitzy
ſłubja, ſo chżedża też ſwoje dźěcźi ſerbſke wocźahnycź
a w duchu Jmiſcha dale dźěłacź.

S elementarnej mozu wudoby ſo na to ſhromadny
ſpěw „Sſjichcze Sſerbſtwo njeſhubjene, ſwój ſchkit we
naſ ma“ je wſchitkich ertow, kotreż ſwjedźeńſka ſhroma
dźiſna ſtejo wuſpěwa.

Tu ſaſnadźi ſnaty thór ſ tſjomi dalſchimi ſpěwami,
wot njeboh J. Pilka ſeſtajenymi, „Ha ſchła je holcźo
trawu żnjecź“, „Ha pſchijeł panik do Delan“ a „Schto
wucźi Abſalom“. Tute ſpěwy ſu wjeſeſchcźeho a żortne
ho raſu, to płacźi wobzebej wo poſledniſchim, kiż mjes
pſchipoſłuchacźarjemi najwjazy ſmjerza wubudźi. Ta po
kaſa ho ſaſo miſchtrſtwo wuſtojneho dirigenty knjeſa
Wowczeńka. Ale też ſpěwarjam ma ſo rjany dźak pra
jicź ſa tute kraſnje parłe ſerbſtkeje hudźby.

W mjenje bratrowſkeje župy „Michał Hórnik“, kotraż
jenoża w ſebi katoliſke towaſtwa, pſchiniješe knjes Gu
da ſ Hrubjelczju najwutrobniſche poſtrowy.

Po rjanym ſerbſtim potpourriju, pſchi kotrymż ſo
wuměłiwo ſokolſkeje kapały pod nawjedowanjom knjeſa
wyſchſcheho wucźerja Sſkodeńka w najrjeſniſchi barbach
pokaſa, ſeſtěhowaſche dźiwadł. kruch „Na wuměłiku“, wot
Jurja Wingera. Je to jena jara powuczaza hra w 4
jednanjach. Kunjeż bywa ſ wjeſcha khutneho raſu, je
tola rejnje ſe żortnymi měſtnami pſchetkana. Je ſłé pſchi
hladowacź, kak kubłeś Mróbł „na hlinſchcźach“ ſwoje
kubło ſanjerodźuje a do dołha pſchinjeſe. Jeho ſtaremu
nanej naczini to wulke hněwanje. Na końzu pak ſo zyła
hra k ſbożownemu końzej dopjeće. Hru pſchedſtajachu
ſcźehuſtawy ſerbſkeho towaſtwa „Łužizy“ w Hornjej
Hórzy. Hłowne wożoby ſwoje róle jara derje hrajachu.
Jara ſpodobał je ſo ſtary Mróbł ſe ſwojej krutej wo
ſu. Prawu burowſku pſchedſtajeſche jeho mandźelſka. Mło
da wudowa mějeſche ſa ſuſchomaj, ſwoju rólu wubjerze
wobtnjeſeſche, ſa ſnjeżeſe je pak ſo woſebje ſchewz
Matka poſtarał. Druhi hrajerjo ſo k tutym hłownym ró
lam doſtojnje pſchidružichu. Wſchitkim hrajerjam a hra
jeſkam ſłuſcha wutrobny dźak ſa nałożenu wulku prózu.

W pſchicźatowy poręcza ſaſtupjeř pſchedźyduy Do
mowiny, pokaſujo na to, ſo po prawom dźenſa łicźſijna
ſwjecźinny a ſo wjeſkelimy, ſo je ſo w Hodźiju ſerbſke
towaſtwo ſałożiło. Won pſchejeſche ſcźemu wjeſe iboża ke
dźeńſnjſchemu ſwjedźecźanjej a dalſche ſwéru ſtutkowanje
ſa naſch narod, wjedźiwacź na konſeſionalne a politiſke
měnjenja.

Dopiſnki.

Na tutón derje poradźeny prěni župowy ſwjedźeń
ſmjedźa wſchitzy, njech ſarjadowarjo, ſobuſtutkowarja a

wopytowarjo se spokojnosćju a dosćěinjenjom śledowaćz. Na prěnim měsnje žłuscha dźak njespróźniwemu pschedźydźe župy „Jan Arnoscht Semolek“, knjesej Krjeczmarjej, kiž je tutón wulkotny zwjedźeń se woporniwosću a prózu pschewjedł, dźak žłuscha dale pschedźydźe Hodźijskeho žerbskeho towarstwa, knjesej Poldrakej Prastowa, sa wschitke pschihotu, wozadnymaj duchownymaj kk. fararaj Woigtej a Wjesarjej sa zwjedźeńskej rěcźi, knjesej Nowakeju Budyschina sa sastaranje kenzlije a pokładnje, knjesej měšcanskemu pschedźydźe župje Lubjeńkemu sa Bukez sa vjadowanje zwjedźeńskeho cźaha, dirigentomaj kk. Skodeńkeja Wowczerkeja a wschitkim druhim pomoznikam a spěchowarjam.

Njany žerbšći zwjedźeń w Hodźiju je so minył, dopomnjecze pak wostanje. Njech nětko njese swoje płody k lěpschenu zyłeho Serbowstwa. Dź.

Swójbne powěsće.

Semrěkoj: Korla Bergow, łukownik w Budyschinje. Arnoscht Feige, nětko wuski kowarski mišchtr w Serbskich Kundraćizach, 87 lět.

Najnowiše z cyłeho swěta:

— Schkrowa powěźeń wo wjedrje sa jutrischu wutoru: Njenje, cźopło, žuchy, tu a tam njewjedra. W Jendźelskej njewjedra a potom nješchto khłódnischo.

—

W poslednim poźedźenju měschczanskich sastupjerjow w Kamjenicy su socialdemokratoju a kommunistojo s wjetschinu hłosow wobsamkli 1. meje s radnizy cźerwjene khorhoje wupowěźnyć.

*

Pischcziwo wobsamknjenju kommunistiskeje a socialdemokratiskeje wjetschiny w Barlinskim měschczanskim sastupjerstwje, po kotrymž so w Barlinskich měschczanskich khorownjach nutrnosće a nabožne rěcźe zakazaju, je so Braniborski konsistorium pola Barlinskeho magistrata hrubem hórschil a jón namolwił, so by tomule wobsamknjenju potwjerdźenje zapowědźił.

*

We wožobowym cźahu mjes Frankfurtom a Bingenami je žebi jedyn puczowar w nusniku krl a bibikowej žile pischerěnył. Pola cźěła su papjerku namakali, we kotrejž samomordar wo to prošu, so bychu jeho cźěło we krematoriju w Mainzu spalili.

Za Bwojese zhoroscze njese marschall Pitsudski mnohe afghanskeho krala Amana Ullaha we Warschawje powitanje. Někotre nowiny twdawaju, so je Pitsudskeho Boja rucźił sajala. Tole twdawanje njeje pak so hischcze jako wěrne potwjerdźiło.

*

Njedźelu wjecźor mjes 7 a 8 hodźinami su w Filippopolu a wokolnosći znowa tři podjemske storki łaćali, se kotrychž bě tśeći najsylnischi. Won je so też w Starej Sagorje, Sofiji a na druhich městnach pytnył.

*

Kož so z kupy Jahy w hollandskej Zydiskej powe, hdyž bluwaza hora Krokatao žylnje pucha. Se schtyrjomi mócnymi trubjelemi na stajnosći wohenj z hory hnaše, wohnjowe trubjele druhdy 250 metrow wysoko schtrihaju. Wulkanowe nowe puchanje je so dotal se 64 žylnymi podjemskimi storkami pschewodźało.

*

W połnóznym dźělu Sjednoćenych statow połnocneje Ameriki je žebi powodźenje 13 cźłowjeskich žiwjenjow jako wopor zadało. Też w południschim dźělu połnocneje Ameriki su slowki wjele schkody nacźinile. Se žnjehowym mjezcźołom su bawłnowe pola w Alabamje cźežko schkodowałe.

Direkcija koncertow Karl Johannes Guder

Stwórtk 10. meje 1928 wjecźor we 8 hodź.
w Budyšinje w salach „Krony“
slawny

Khór Donskich Kozakow spěwa!

IV. koncert -- Nowy program

Direkcija koncertow K. J. Guder
w Budyšinje na Seminarskej hasy čo. 8
Telefon 3018

Pohonjeny z kruhow přećelow a znatych wotewrju štwórtk 3. meje
w Budyšinje na Zadnjej Bohatej hasy čo. 9

wobkhod za drobne předawanje muki.

Mój nan, kiž je 45 lět w Lehmannec młynach dźěłał, budźe mje ze swojej wěcywustojnosću a nazhonjenjom podpjerać a so sobu za to starać, zo so jenož najlěpše, wupruhowane druźiny muki předawaja.

Poručuju pšeńčnu muku „Kaiser Auszug“, hładku a masolnu, pšeńčnu muku k warjenju dobru pšeńčnu krupicu a rżanu muku jara tunjo a prošu při potrjebje wo dobroćiwu podpjeru.

Erich Schmidt.

Zadanjamy nalutowańske pjenjezy z 5–8½ procentami po wučinjenju

Šćkowe konto z 4 % djez dalšich wudawkow
Dawamy kredity, wobstaramy hypothcki a hódnostne papjery kaž wšě druhe bankowske dźěła

Přijimamy a wupłaćujemy tež pola filialkow we Wojerecach a w Khóćebuzu a agenturow w Kulowje, Wjerbnje, Łazu, Rakecach, Nowem Měsće, Wulkich Zdźarach, Khróšćicach, Barće, Delnim Wujezdźe

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Młóćadło,

motorske, nowe z fabriki,
2 wšelakej zubkatej młóćadle, nowej z fabriki,
hrjebak, 2½ mtr., předawa dla pobrachowaceho městna wo wjele tuńšo

Carl Gast w Budyšinje

Ložowe damasty

běłosmuhate nawobleńcy, ložowe płachty, najwupjerši pisane ložowe nawobleńcy kupujeće jara tunjo pola

K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach čo. 11
znaneho hosć. „Złoty hwězdy“

Młóćskeho

pjekarskeho

pyta
Pawoł Bělk w Radworju
pjekarski mišter

Přepodanje wobkhoda!

Wobydlerstwu Hornjeje Horki, jeje wokoliny a Budyšina a wozewjamoj, zo k 1. meji naš hosćenc w Hornjej Hórcy wotedamtoj.

Dźakujemoj so wšém přećelam, hosćam a towarstwam za namaj w 40 lět dołhim hospodarjenju wopokazanu přikhilnosć a podpjeru, a prosymoj, zo byšće tež našemu nasledniku

knjezu Maksu Nowakej

dobroćiwje podpjerali.

Hornja Hórka, 1. meje 1928 — Jan Hänsel a mandź.

So počinajo na hornje wozewjenje, prosymy našich a wokolnych, kaž tež Budyskich wobydlerjow, zo bychu z bohatym wopytom naše nowe předewzaće dobroćiwje podpjerali. Budźemoj přeco najlěpšu jěź a napoje poskićeć a so za to starać, zo bychu naši česć. hosćo stajnje z namaj spokojom byłoj.

Hornja Hórka, 1. meje 1928 — Maks Nowak a mandź.

Lubjenje

Symjenitne běrny

připóznate Odenwaldske módre, Centifolia a Gratiola poručuje

Franc Müller w Halšterowje
Wikowańja z běrnami / Telefon 46

Skazanki přijimuje też
knjez Michał Šěruk w Młoćicach

Zakhowajće sebi włosy!

Też před šědźiwjenjom! Wlosopad, šupy, spjerchizny, swjerhjenje su znamjenja čežkeho skhorjenja włosow. pódušk. Dospołne wulěkowanje na zakładze 20lětnjeho nazhonjenja, też alopecia areata, kulojty włosopad so dospołnje wotstroni.

Darmotne přepytowanje! Jednore samolěkowanje!

R. M. Möbius, specialista za wothladanje włosow wot instituta za Bio-Od.-Therapie
w Zhorjelcu, an der Frauenkirche 9, Telefon 1978

Rěčne hodźiny štwórtk 3. meje 14—18 hodź w Edel-Reformhaus w Budyšinje na Kamjentnej hasy 19a I

Pilneho

wojnarskeho

pyta hnydom při darmotnej jědźi a z bydlenjom

Jurij Rietscher,
wojnarstwo z elektr. připrawu
w Sernjanach pola Rózanta

Žiwnosć – 24 kórcow

z mrowym a žiwym inwentarom je wobstejnosćow dla hnydom na předań

w Cornych Noslicach č. 29.

Symjenitne běrny

Graciola, Zentifolia su na předań w Hornjej Kinje čo. 8
Telef. 3208

Kruwa

z cźelećom je na předań
w Khomorowie pola Rakec

Wupjerki

jenož najlěpsche twory

80 cm	šěrokosć	m 2.20
100 cm	„	m 2.75
115 cm	„	m 3.00
130 cm	„	m 3.50
140 cm	„	m 3.70
160 cm	„	m 4.25

Spravne šerbske pohrožowanje!

A. Kasper nasl.
w Budyschinje, Burgstrn 11

5 lět stara belgiska, čorna

kobla

skludna, bjez zmylkow, jedno- a dwojopřeżna, je na předań

we Worklecach čo. 10

Dźěłbu **kołow**

znamkowych
nowe z fabriki a dobreje Bielefeldskeje kajkosće předawa po bjezkonkurencnych płaćiznach
Max Seifert na Kamjenitz, hasy 29

Najkrasniši dar

za wšě přileżnosće su nowe pyšne zwjazki

H. Zejlerjowych spisow

Serbska knihańja w Budyšinje / Serbski dom

Draněrarjo

so při wysokej mzdźi pytaja

Swobodne kubło w Brězynej

Młoda kruwa

blizko k 3. cźeleću je na předań
w Lipicu 12 pola Minakała

Přistojna holca do domu

kotraž ma lubosć k dźěćom, so k 1. abo 15. meje pyta
w Budyš. na Renatusow. dr. 18

Jara ważne za wotběrarjow „Serbskich Nowin“

(Ta wutśihaći)

Meje 1928

50 pj.

(Podpismo wotběrarja „Serbskich Nowin“.)

Tutón wotrěźk płaći za nawěšku w měsacu meje 1928

Zo bychmy wšěm našim česćenym čitarjam składnosć dali, zo móhli wšo, štož maju na předań, abo jeli chcedźa sebi něsto kupić, abo maja někajku druhu naležnosć,

z nawěškom
w „Serb. Nowinach“

wozjewić, smy jako něsto cyle nowe, wotrěźki zawjedli. Kóždy čitař „Serbskich Nowin“, kotryž při skazanju abo připósłanju nawěška wotrěźk předpoloži, dostanje nawěšk wo 50 pj. tuńšo hač hewak płaći. Wotrěźk smě so jenož w postajenym měsacu wužić. Skazań nawěška ma swoje połne mjeno a wjes podpisać. Nowy wotrěźk so kóždy měsac wóšći

Nakład. „Serb. Nowin“.

Jědźne a symjenitne

běrny

předawa Hunius, Swobodne kubło w Jěšecach.

Modern je naha šija

ta čorna kokoš „Siebenbürger Nakthalse“.

Jeja k nasadźenju 30 pj. su dostać pola

Palarjec Jana w Kopicach
pola Pomora

Priloha k číslu 101

SERBSKE NOWINY

Pondźelu, 30. haprieje 1928

Město, kiž je tśeśi sekundow wotemrě.

Sajo jónu sarja semja, na kotrejž Messina steji, nejpiśeńej Pśeteož Messina, najbohatśe, najzimiśe město kupy „Sizilije", kiž ma pśiśitaŕ, je — jenož malo jich we, kiž to wéźa — po prawom jenož hišćeźe na semjepitzarje sarze a w puśeźowańskich kuihach, kiž žo pśeden dwaceźi stawi cyśeśeźachu.

Schtož žo dźensa wot daloka błyšćejo ſ pomorańcowych gaju kupy pośěduje, hdyž hobrśi parnik ſ italśim wot Pólo San Giovanni w Kalabrišej wotśeźe, je jene je mośnodźiwniśich a najbóle hnujacych měśtow Europy. Wó-ja, kotrehož wobydlerjemi, cytaśi w Baedekeru. Temu wšo tak je. A tola temu tak njeje. . . . .

Pśeteož schtaj jónu Messina rěkaśe, wjaz njeje. Wo cyłe dwaceźi lét. Wot tamneho strucheho dnja Sizilije, stamnedo W. hodownika 1908, na kotremuž nawałne žałowo a cyła semja najmóźniśe a najkraŕniśe město kupy śiśichu. Sa dwajatśiceźi mjeńśichnow semrě jich schtyrimaceźdźesaćaź tyšaź ludźi. Schtož swota, běchu rospadanki a hromady cyłtow. Na tutom měśtnje natwaŕichu nowe Messinu, saśo wobydla město wjaz haćž stotyšaź ludźi. saśo śuješi człowjecze žiwjenje w pśeśitawach, skerce, rane dróhi so natwaŕichu. Wobhladaśch tam pyšne fahrody a wulkotnje natwarjene pśeśitawy. A tola, jako by cyłe pśeśi najrjeńśichim fizilitkim nałetnim ranju khodoźta wužiwa: dźesch po měśćeze, kiž cźe pśeśi kóždej krocźeli na to dopomina, — so tu wjaz njeje.

Na wurunanej semi, na rospadankach palastowego, pśeśitopśeśeno a patrizilskeho města Messiny pośěduje so nowe město bjes napohlada. Pśeśityrawne, strośne, njezajate, kaž wěźe, ſ kustaŕiśej mozu pśeśes nóz natwarjene wiźa stokowarjow w Kaliforniji.

Wulke město, kotrehož kóžde žu ſ wjeśicheho dźěła jara wiźe. Někotre žu ſ pěśkowanemi wapnom wobmjetane, tamne drjewjane. Jena kněža runa ko druhej. Wjaz haćž stotyšaź ludźi bydli nakhwilnje hižo dwaceźi lét w nastawanje natwarjenem Messina.

Jenož jene měśtno, jena šahroda tamje, kiž móże so ſ najrjeńśichim zyłeho pśeśiśiceź. S rózemi pożyty, hobrśi, pśeśi módrem morju ko kraźnjaze haj ſ palmami a zajmjetnemi schtomami.

To je pohrjebniśćezo, na kotremž jich schtyri a wóśomdźeśaćź tyšaź cźełow ſ tamneho semjerźenja wotpocźuje.

*

Wele měśtow jich njeje, kotrymž žo ſ tajkej napjatoścu kžiśi kaž Messinje. Wobhladaśch ju mjeń módrymi žołmami a wyšokimi, seleńenimi horami, śtulenu w paradisiśej žobinje.

Na pśeśitawnem dwórńiśezu, hdźež śpeśchnik pśeśenośnych cyłtow wopuśćeźi a puśćowaźi kiž je žo w Romje na cźah žydowy, bjes toho so by pśeśestupiś trjebał, hnydom do mitśkowneje Sizilije dojeźe, je hara, para maśinow, tołk a mnoha wulkeho pśeśitawneho města.

Tuźon sacźišćej pominje žo hnydom, saśmuśiśeli do poprawneho města. Je to město, kiž nima ani cźaśa, ani śandźenośe, ani stawiśnow, ani dopomnjeźa — tołe we Sizilii tyšaźśtych palastow, zyrkwjow ſ cźaśa Normannow, Stojańnjow, stejaźych hižo na dwětyšaź lét na stajnje selenych Asphodelośtich łukach.

Dokeŕ je jena kněža kaź druha, jena haža runja druhej, měśćich žo tu hižo sa krótki cźaś sabeźeć.

Runje tak njeluboźny, pśeśejednory napohlad maju baraki pśeśi bryjoh, kiž śteja jena pśeśi druhej. To běśe nětko hłowny pśeśibrjoh Messiny, na kotremž žo pśeśed dwaceźi létami śwětowatawny „Palazzata" pośěbowaśe. Běśe droha ze šamemi palastami. W běźu dwajatśiceźi sekundow śłubi žo wśeka kraźność. Na śpodźitwne waśnje wosta pśedźowa strona twarjeni stejo. Tak pśeśindźe, ja ſ cźełkami na pomoź pśeśihwatazy pomozaźo tworśeźo do dośpołneho śniczenja Messiny nochcyzo wěriś. Pśeśeśej njewobśchkodźena, źa žo, śtejeśe Palazzata. Hałle, jako bliże pśeśindźeźu, wuhladachu sa murjeni jeniczki módre njebo.

Schtož žo na śtruchłem dnju hodownika léta 1908 rano w 5 hodź. hišćeźe Messina mjenowaśe, bě dwajatśiceźi mjeńśichnow poźdźišo hobrśa hypina, pod kotrejž jich Cźeśta, wot jenaćiwych rospuśkinow rośćeźepjena murja śe. thowaśe ja žobu śniczene město.

Po měźazach dyrbjachu žo tute pośłednje thyrki Messiny śwoitworjeŕ a hišćeźe léta dołho běśe nehdyźki nabrjoh niczo jako hobrśe puśte městno ſ rospadankami tyzaźitnje normaniśke a klowneje zyrkwje.

Wona je dźensa hišćeźe ſ rośkalinu, ſ kotrejž saźenatwarjenjom je žo w pśeśednich létach sapocźało. Schóźkadwajeźi stokpow, na kotrež so fśeśna sajerasće, buchu tehdy spowalane. Jenož kraźny wołtaŕ ſ marmora a někotre klowne mośaiki buchu pśeśelutowane.

Herbat w dźensniśkej Messinje ścźeźka hišćeźe někotre wo tehdyśkej Messinje wohladaśch. Kněźe a bajty su załožene po śórnich śchaćkowańcach, kotrejž tónz běźoju dowólnich. Schtož je žo na śtarych śkulpturach a wunuślich wźach wulkowało, namakaśch dźenża w muzeju. . . .

Rospadanki zyrkwjow a w někotrych nuźejach samešitnjene wobrazy a postawy žu to jenicźke, schtož dopomina na wulke město kiž je wośrjedź oranźowych hajow a palmowych šahrodow w běźu nimale dwětyšaź lét rośkeźowało a sa dwajatśiceźi sekundow wotemrěło.

Někotre bydli w niśkich, śtróžnych kólnjach noweje Messiny śaźo pśeśes stotyšaź ludźi. Ale cźłowjeŕ móże tam ani dołho pśebywaś, haćž někoho trjeźi, kiž je staru Messinu znaŕ. Pśeśeož schtyriawóśomdźeśaćź tyšaź cźłowjekow, iśi schtwórcźiny wobydleŕśiwa, wumrě lebdy ſ městom.

*

Tuźi śpja na kraźnem Cimitero. Je to hórka, kiž pśeśi mórśkim pśeśelivje postupuje jako śtóbo a kiž je tak rjana, jo žo hižo jeniczźy jeje dla wuźiwaśi, Messinu wopytaź.

Tropiźay žo kraźnjaza šahroda pśeśerośćena ſ rózemi, kiž pśeśes zyłe léto, palmy, kiž w januaru kcźeja, row, do kotrehož dyrbjachu w najwjetśiśej nuźnośe zyłe, wulke město šahrebaś. Wóźomdźeśaćź tyšaź, śemrětych na jeniczźim dnju, wotpocźuja tudy. Dwaceźi lét žu žo mjeś tom minyłe. Sa thejemi noweje Messiny selenja žo zitrony a oranźe. A kaź wot Bożeje ruki nad módrem njebjom pośłehnjena kcźeja pohrjebniśćezowa šahroda, ſ kotrejž starych pomnikow — jako dźiw — śemjerźenje ani jeniczki njeśniczi.

Daloko wonkach pśiwaju na morju lipariśke kupy. Pośłocźane njebjo iwupina žo nad semju a morjom. Rajśka šahroda. A jenož druhdy pokmuri Bóh, kiž ju śtrowi, swoje wobliczo. Potom jarźi semja a podmorja Sizilije śnowa haćž ke kalabrišemu brjohej, kiž pośběhuje žo ſ morja jako śwětowy, złotobarbity wobrub.

Nowy hajnik.

Cźrjóda wjeźnjanow žędźachu hromadźe w korcźmje. Mjeś nimi Nowaśej Jakub, kotryž žebi rady jedyn kupi. Nowaśej Jakub bě hewaŕ zyle dobry cźłowjek, tola dźiwny. Hdyž wón mějeśe dwě krowje, bě wón wšitkich hoźiwerjenja njemóźeśe žo wośtajiś. To bě jeho rośźałośćej (Leidenschaft). Tu jastnpi runje wjeśny hajnik Jurśich do korcźmje. „Witaj Jano!" klincześe po jśtnje. Tola Jurśich dźensa nékaŕ pokmurjeny hladaśe. „Schto dha je žo stało Jano, jo žy tajki bjes łóchta," praśeźachu po druhy. „Mysliźe žebi jeno," dźeśe hajnik, „Cźibanez Bolcźijez žu wobě noźy pśeśeśekli a to pśeśi jeho dźiwnu hoźiwerjenju!" „Schto —?" wuraśchu wšitcźi kaź je jeneho erta. „To žym žebi hnydom mysliŕ, so ſ tym nětko dźiwnje śtónczi," měnjeśe Schenzez Michał, „a mysliŕ žo nje jźym." „Haj — haj," dźeśe hajnik, „karan nośy žo tak dołho ſ tudni, doniž wucho njewotpadnje. A nětko leźi w chorowni, hdźež matej žo jemu wobě noźy wotewjaś."

Dołha pleźeśe žo hišćeźe tałowa we hnjeśbożenym Cźibanu, haćž śtónczinje bjeźadu na nětćho druhe śtoźichu. A potom dźeśe hajnik do cźmerwje nozy won do lěźa. Jedyn mjeś nimi pak dołho na jnjeśbożenoho sabyś njemóźeśe. Bě to Bržśanez Jurij. „Kóż dracź, wobě noźy matej žo jemu wotewjaś!" měnjeśe, wobě nozy. A jeho mandźelśka ſ tymi tśomi dźećimi." Też wón mějeśe donu žonu a dźeći. A kaŕ by bóło, hdy by žo jemu podobnje śeśko. Abo bórje, hdy bychu jeho na pośledku łaśkelili. Jeho tyma woběhaśche. Sśam bě mjeńśizy ſ dźiwnym hoźiwerjenjom.

Dwaj dźej po tutym wobawku njeźdźeśe Bržśan do lěża na hoźiwerjenjo. Wokoło lěża khodźeśe jako pod wokoło horzeje polinoki. Nuśá žebi njeśwěŕi, haćzrunjeź mějeśe tam žwoje pośłe napoleczene. Tam mjeńśizy hajnik na njeho łakaśe.

Bržśan drje žo na hajnika hnčwaśe, dokeŕ bě jeho hižo wjaźy rajow pokhoŕał. Tola, by-li śnadź nětkdy ke pśihmanźy dóśeźa, na njeho tłóśiś, to žebi njeśwěŕi. Tak śiły njebě. Wóśe pak bě jemu hišćeźe jeho dźeśi žel a jeho mandźelśkeje.

Jónu hižo cźyśeśe žo dźiwjeho hoźiwjenja wostajiś, tola, śdźerźeś žo njemóźeśe. A saśo na to myślesće, so mataj žo Cźibanez noźy wotewjaś.

Jako bě jónu saśo zyły dźeń wokoło dundaŕ, dźeśe do korcźmy na jemu śchśeńcźku. A jako śastupi — „kóś draź, schtó tu, saśo tón śatrašemy hajnik žędźeśe. Najradśicho by jeho won cźišnył.

Aśt hdy bych tola hižo prjedy wědźaŕ, so tónle wołoś w korcźmje žędźi, korcźeśe pśihi žebi. „To bych móśe mjeś tym barono w lěźu pobyś.

Ale někto Bržśan źiwojim wuczanm njewěrjeśe. Hajnik dóś jeho žebi kimaśe. Najprjedy njetwérjeśe žebi, ale śtónczinje žebi wěrjeź dajśe.

„Sśyšiźe žo," porucześe hajnik, „korcźmarjo, jedyn źimy ale wulki."

Bržśanez žo skoro sezny. „Schto dha ma tole rěkaś, dźeśe pśihi žebi."

„Na, kaŕ bha žo wam wjeźe, Bržśano," dźeśe hajnik „Njejźym waś tola dawno hižo wjazy w lěźu widźaŕ."

„Hubjenje dośeź!" wotmolwi.

A hižo bě palenź śchlapnył. Cźuješe žo we wuśkoścach w tajśej śadawje.

„Korcźmarka hišćeźe jedyn konjak!" poruči hajnik, wulku półku.

Bržśanez žo poźa śkoro we hlowje muczeźiś. „Schto ma tole jeno rěkaś." Njejrajeśe niczo ale plunu jenož někotre raźy na śchpundowanje.

„Sapaleźe žebi hišćeźe trubku," a hajnik jemu trubku podawaśe — a jemu hišćeźe ſam jaźebli.

Bržśan žebi njemóźeśe tole cźinjenje wujaźniś.

„Tak žo wam hubjenje wjeźe, Bržśano?"

„Jara!"

„Dźe dha waś cźrij cźišchi?"

„Dźe žeźi? w hajn žędźi tam pod tymi wulkimi dubami."

„Schtó dha, abo schto po prawym měnicźe?"

„Nó wón, Mlynkez Jan. Ale tole mje wopraudźe hnčwa. hdyž tónle płéwy wśeź najrjeńśiśe sajazy wukoji."

„Tak," wotmolwi hajnik.

„Wésźe, kniez Jurśicho, hdy-li na wašim měśtnje był, dha bych wšeźich dźiwich hoźiwerjeŕow ſ hatej hnak. Najbórśichi pak je Mlynkez Jan."

„Měnicźe?"

„To jenož njeměnju, toho žym pśeśeśwědcźeny. A hdy-li mohł, hnč jemu kśeśe pśebiś."

„Na, to mje wopraudźe śwjeźeli, so tychle khadli talle hidźiśch."

„Potom žo też njedźiwajcźe, so ja na nikoho njedźiwam, hdyž někoho lepju, so jeho potom pokhlostam. Njeje to moja winowatość."

„Waścha śatrašna winowatość."

„Na, wy wśchak njeśeźe tak błupe, kaź žo śda. Mi žo śda, so waś dołho wjazy w lěźu widźaŕ njeźźym."

Na to hajnik worcźiśmu śapłaćźi a wostaji Bržśanez Jurja pśeśekwapjenoho žędźo. Sa thwilu žo też won wotśali.

Sa někotre dny jédźeśe hajnik do města ſ mjeśćelej hoźiwu. Tón bě na śwdniśtnje wuśoki śastojnik ale nimo toho pak njemóźeśe žwój lěź a žwoju hoźiwu zabyś. Tam śkorźeśe někto na lěźnych padnchow, dźiwich honź.

Hoffmann a Dostojewskij.

Podał dr. W. Giusti, profesor w Romje.

Wliw A. T. A. Hoffmanna na F. M. Dostojewskeho je so hižo wot wjele kritikow rozpominał, pśed nésto létami na pŕ. wot znateho korwatskeho Dostojewskij-spytnika Dragutina Prohaski.

Dostojewskij sam rěći we swojich listach časćišo wo wulkim začišću, kiž je čitanje Hoffmannowych dźěłow na njeho činiło. Też strowota wobeju spisowaćelow pokazuje wulku podobnosć. Trjebamy so jenož dopomnić na halluneiacije, pod kotrymiž Dostojewski jako dźěćo ćerpješe, a na „mysle, kiž dawachu so słyšeć" pola Hoffmanna.

Typus, často so wospjetowacy kaž w dźěłach Hoffmannowych tak też w dźěłach Dostojewskeho, je typus „podobnaka" (Doppelgänger). Hnydom pak ma so pśipomnić, zo mataj Hoffmannowaj podobnakaj nésto woprawdźiteho, mjez tym zo je pola Dostojewskeho podobnak jenož z fantastiskim refleksom swojeho samsneho „ja".

Wzmimy na p. protagonistu „Dvojnika", je typje spróćniweho knjeza Goljadkina: jeho wosobliwosć rozśćěpuje so we kontrastu mjez woprawdźitym žiwjenjom, połnym poniżenjow a maličkosćow, a idealnym žiwjenjom człowjeka, kiž njechca so wot swojeho „ja" wotrjec. Tónle ćwilowacy, znutŕkowny boj wjedźe jeho k wobłudnjenju.

Typus podobnaka je też Versilow we „lětach so staća". Wón je dźiwna měšeńca stareho aristokrata a Parižskeho rebella; wón zdobom hidźi a wozbožuje Rusku; njewěri do žanoho nabožnistwa, je pak zwólniwy so za nésto njejasne, mhłowojte woprować.

Foma Fomič Opiskin w „Stepančikovo" je też podobnak: staremu wyšej so wón předstaja jako „postupowy nawjećernik" a před starej generalku jewi so wón jako nabožnje přepjaty fanatik.

A Raskolnikov sam je podobnak w najhłubšim słowa smysle: wón ma so za noweho Napoleona, jeho ekstremny khorobny individualism pohonja jeho ke mordarstwu, dokeŕ je sebi wumyslił, zo skónćowanej dwě „wši" njebudźetej jeho ćwilować. Ale wopraudźe je wón „slabuch" a jeho napoleonska teorija je dźě jenož teorija.

Snadź jenož Peregrinus w Hoffmannowem „Meister Floh" je z duchownym bratrom podobnakow Dostojewskeho. Njezbožowny, směšny Peregrinus chce runje tak kaž khory, přeśćěhany Goljadkin, so z ryćerjom pokazać.

Z tohole kontrasta mjez struchłej wěrnosću a ryćerskej donquichotskej ilusiju, nastawa móćna, jimaca tragedija Peregrina abo Goldjakina.

Wjele bóle woprawdźite pak su te druhe podobnakowe typy Hoffmannowe, na pŕ. Medardus w Elixiren des Teufels". Na kóždy pad njestawa so ženje pola Hoffmannowych podobnakow, so „podobnok" (kaž pola Jvana Karamazova) so jenož jako refleks starych, přeživjenych, ćwilowacych myslow zjewi.

Ale nie jenož pola podobnakowskich typow zwostawa přirunanje Hoffmanna-Dostojewskeho stejo.

Dopomńmy so na analogiju mjez hudźbnym romanom Dostojewskeho „Netočka Nezvanova" a Hoffmannowym „Kapellmeister Kreisler" — na „Sonerjow" z Dostojewskeho „Běle nocy" a Hoffmannowy „Zloty horno" (Goldener Topf).

W swojej „Chozajka" (hospoza) pojedna Dostojewski wo problemje ćłowjeskeje swobody: protagonistka Katerina je wšak „slaba wutroba". Ani zo by to sama rozumiła, je sobuwina na mordarstwje jeje nana. Katerina je přeslaba, zo by swobodna była. Swoboda bě za nju přeśećišu wahu měła; wona pyta ćłowjeka, kiž zdobom jeje swobodu a jeje hrěchi na so wozmje. (Podobny motiv jewi so też we „Wulkim Inkwizitoru").

W „Ignatz Denner" jewi so cyle tón samsny motiv: też Ignatz Denner stawa so ze słabosće z pomocnikom mordarjow; też wón njeje „dosć sylny", zo by swobodny był. Hoffmann a Dostojewski postajitaj tuto prašenje wo winje a hrěchu, wo dobrem a zlem. Njejstaj-li tuto prašenje rozrisałoj, tak to rěka, zo je njerozrisujomne. Na kóždy pad pak staj je do noweho swětła stajiłoj.

wjerjow, rosmowjesche žo wo tym a wo druhim a wuradžowaše tež wjele wo Brěsanej Jurji.

Knjes žudnišći rada tole wšcho słyšachowšći, by najradšcho sasełił. Skónčnje měješche hamik hišće jedyn nawjet, ke kotremuž žo knjes žudnišći rada najprjedy spjecjowaše, potom pak žo sudrowa a bě ſ nawjetom pšeheſjene.

Jako bě hajnik wotešchoł, měnješche knjes rada k žwojej mandželce:: „To je wopraudže kundka, naſch hajnik Jurſch. To bych žebi wo nim njemyślił. To bydže ſchibałſtwo. Běr žo na kedžnu Marja, to hišćeže něſchto doživimy."

Tola jako žo Marja praſchecej poca, nadobo mjeleſche. A haežrunjej by wuſchikńišćho rěčzaka a žo praſchała, niežo wot njeho njeſhoni. Skónčnje měnješche mjerſaza: „To pak ſaže rjanu hłupoſcej ſworaſch!"

Myšleſche, ſo jeho ſ tym dobudže a ſo ji tak dopokaſa, ſo žanu hłupoſcej njeſwora, ale niežo njebu. Knjes rada mjeleżeſche.

Dnjy domoj ſaložeše hajnik ſaže do korczmy. Tam też wjeło ſaže Brěsana trjechi a žo hnydom pola njeho žydny. Djenža pak njedaſche Brěsanej wjazu njeſeżepnje cżakacż. Kupi jenu jedyn palenz a ſapocża hnydom.

„Haj Brěsano! Jutſhe žo wotrubjacże a wobleczeże žo najlěpſchi woblek. Tu macże pjenjesy a jědżeże do měſta Wy meże ke knjeſej žudniſtkemu radże pſchińcż."

„Schto ——o — o — o? k ſudniſkemu radże ſchtoow?"

„Haj ke knjeſej radże, wón chże ſ Wami rěczeć."

Něſto bě jemu hnydom jaſnje. Tale ſtara měſchczańſka liſchka chże jeho do paſti ſawjeſcż a hajnik ma jemu k tomu dopomhacż.

„Nė, nė, knjes hajniko, ſ toho niczo njebudże, tak hłupy kola hiſchcże njeſhym. Ke knjeſej radże mam hicż, kotremuſch tuta hontwa ſłuſcha. Schto dha waž napadnje. Cżi mje tam tola hnydom ſdżerja. A potom budu dyrbjeſcż ſako měſſazy dołho pſchi ſuchim khlěbje a wodże ſedżeć. Nė, nė, tam njeidu. Je-li knjes rada něſchto chce, dha njech tola ſam ke mni pſchińdże.

Hajnik móješche ſapocżeć ſchtoż chońche. Brěſana njemóješche narěcżeć. Hakle hdyž bě jemu dwaj dalſchej palenzaj kupił a jemu ſwjatoczńje ſłubił, ſo ſo jemu niczo njeſtanje, ſłubi, ſo ſo nasajtra do měſta nastaji.

Brěſanej do města pſchiježdżeſchi, khodżeſche dleže hacż hodži nu wokoło domu knjeſa rady. Njeſwěrjeſche ſo wuſs. Symmy pół ſtoječe jemu na cżole. Skónčnje pak ſo tola ſwaži.

Saſtrožany ſtojeſche něſto wo ſtuwje toho, ke kotremuž doma w ječu wiſcha dżiwna ſłuſcheſche. Dołho cżakaſche. Skónčnje ſaſtupi tón muż, pſched kotrymż tſchepotajeſche każ hišćeże hacż dotal pſched nikim na ſwěrże. Brěſan ſraſy ſ nohomaj hromadu a ſtojeſche każ wojak a ſtrowjeſche po wojerſku.

Knjes rada, kotryż bě pola wojakow hacż k wyſchkej ſchiknył, poruczeſche po wojerſku, tak ſo jeho mandżelka ſ póblanſkeje ſtwy pohladacż phdżże, ſchto ſo tudy njeczini.

Knjes rada pak ſwoju ſtaroſcżiwu mandżelku hórſy ſuěrowa a wróżo pókła. Potom ſo wſchelako praſcheſche.

„Wy ſeże Brěſan?"

„Haj knjes rada."

„Odże ſeże ſtużił?"

„W Drježdżanach."

„Seże khłostany."

„Haj, knjes rada."

„Cżohodła?"

„Dla dżiwjeho hontwjerjenja."

„Wy ſeże najtwjazy w mojich lěſach ſtżłał?"

„Haj, knjes rada."

„Schto ſeże ſtżłał?"

„Wſcho ſchtoż mi nawreći pſchińdże."

„Na, mój pcheczelko, dha praješe jomu ſ prawdu, kelko ſajazow dha ſeże po prawym w mojim lěſu ſatſełak. Praješe to ſ prawdu. Wam žo dale niczo njeſtanje."

Brěſan žo ſtrózi a poża kaſchlowacż. Skónčnje pak žo ſmuži a měnješche: „Na, knjes rada, na tſjach rjeblowanych wołach bychu wſchě moje ſatſełane ſajazy ſ cżežka měſtna mělc.

Knjeż rada žo ſtrózi a da žo do kaſchlowanja, ſo by ſ hněwom rozpyrjeny njewuraſnył. Khodżeſche w ſtuwje tam a ſem a wołta ſkónčnje pſched Brěſanom roskoczenje ſtoje.

„Na ſti rjeblowanych wołach?"

„Haj knjes rada."

„Na, na! Wy ſeże wopraudżity murdaſ! — — Něſto pójeże jomu ze mnu ſobu!"

Wón jeho pſches dwór ke kunjazej do pohonczowje komory dowjedże.

„Jano, tudy maſch toho khablu!"

Brěſan ſe ſubami tſchipjeſche, pſcheioż něſto jemu tola ſtwiałoſche, ſo je ſiwoju ſoju na wiki njeſe. Něſto poł kopy puków na njeho cżakachu.

Knjes rada ſankny durje ſa nim. Na dworje pak žo ſ zyłej ſchiju wuſmja, tak ſo jeho ſtaroſcżiwa mandżelka wołno wotewri a žo praſcha, ſchto dha pak to ſaže na.

Mjes tym pak mějeſchtaj Brěſan a pohonecż w komorje walke roſrěżowanje. A jako Brěſan weſtupi, bě ſo zyle pſcheměnił. Jeho ſtary woblek bě do brěmjeſchka wjajał a bě jón ſ nowym hajnikim woblekom pſchemělił. Tak bě hajnik, jenož ſo jemu hišćeże tſełka pobrachowaſche.

Wonka jeho knjes rada ſaže witaſche: „Wot djenſtſcheho ſem ſeże potajkim mój nowy hajnik a dobladowar lěſow. Dam waž měſaz na pruhu. Je-li ſo derje ſajwiecże, dha też rjeblu doſtajeczże a budżeczże trajnje ſ mojim hajnikom. Ale ſtarajcże ſo wo to, ſo dżiwje hontwjerjenje w mojich lěſach ſaſtanje.

Brěſanej bě jako by jeho něchtó do njebeſ pſchežadził. „Knjes rada, ſemmu dyrbicże być ſpokojom." Ani dwě njedżeli njebudże tracż a ſadyn dżiwi hontwjeſ ſo wjazy do waſchich lěſow njeſwěri. A Mlynkej Jana najprěſcheho bożahnu.

K wobtwjerdżenju nowehu ſwjatka dari jemu knjes rada hišćeże 10 hr. a 6 dobrych trubkow ſ jeho najlěpſcheje tyſki.

Prjedy hacż domoj jědżeſche, da žebi hišćeże wotoſy wotſtihacż, dokelż każ měnješche, ſo ſo to lěpje pſchihodżi k jeho nowemu woblekej. K tomu ho hišćeże po nekotrych měſchczańſkich haſach pſchełkodżowaſche, dokelż ho k wyſokej cżeſći poſbožnjeny cżuješche.

Hajnik bě to mjes tym korczmarjej wupowědał, ſchto žo djenża ſ Brěſanom w měſcże ſtanje. Wobaj jeho nětko hižo na hodżinu woczakowałachaj. Skónčnje widżeſchtaj jeho wot naſdala pſchikhodżejcż.

Korczmaŕ dżeſche jemu napſchecżo a cżinješche, jako by jeho njeſnjał a dżeſche ſaſo wróżo do hoſcżińſkeje ſtwy.

Jako Brěſan ſaſtupi praſcheſche ho korczmaŕ: „O cżim móju wołoſnemu hoſcżej ſłużiczeż" Pſchi tom ſejmowaſche cżapku hacż k ſemi. Brěſan wuſtupujo nimo buſeta dżeſche. „Khóts dracż, njeſnajecże dha mje wjazy. Sšym, dże waſch Brěſan, waſch wſchědny hoſcż. Dajcże mi. —"

„Jedyn žitny?"

„N palenz łóżdy łežny paduch pije: ja chżu píwo."

S wopredka žebi hišćeże wſchelake błaſnjſtwo ſ Brěſanom cżerjachu ale wot djenżniſcheho bě ho naſch Brěſan zyle pſcheměnił. Njeſhydaſche wjazy po nozach we korczmje, njepijeſche ivjele a bě zyle nowy cżłowjek.

Nasajtra hižo Mlynkej Jana w lěſu jako paduha dżiwny ſopadow. Pſchi wſcheżnażu bě jemu uimale pokoju khabata wódrěk a tute trundle jako dopokaſ pſched żudniſtwo pſchinjeſże.

Brěſan bě ſwérny ſłużownik ſwojeho knjeſa, bě ſkónčnje pſchihodne powołanje namakał, a njetrajeſche ani dwě njedżeli a żadyn paduch ho wjazy bo lěſa njeſwěri.

Wſchitcży běchu ho do druhich hontwiniſkich wokrjeżow ſczahnyli, dokelż w knjeſa radowym lěſu bě Brěſan ſ nowym hajnikom.

„Serbske Nowiny" we wólbnym wojowanju!

W nastupanju předstejacych wólbow złožuja so Serbske Nowiny po sćěhowacych zasadach:

1. W poměrje k politiskim stronam wostanu Serbske Nowiny neutralne.
2. Hnydom zapłaćić dyrbja so pódla nawěstkow wšě wozjewjenja nastupace:
   a) wahjenja za strony kandidatow abo zhromadźiznow.
   b) wšě dopisy,, wopřijace program politiskeje strony abo toho dźěła.
   c) Wupady přećiwo politiskim stronam, jeje wjednistwu, kandidatad abo jenotliwcam.
3. Wšě nawětki a wozjewjenja dyrbja so při zapodaću z hotowymi pjenjezami zapłaćić.
4. Wšě zapósłanja a wozjewjenja politiskeho wopřijeća wozjewimy jenoż z mjenom zapósłarja abo zapósłarjow. Njedosaha powšitkowne podpisanje kaž: „W mjenje mnohich", „Někotři wolerjo" abo „Přiwisnik strony" atd.
5. Zapósłane a nawěstki wopřijace wosobinske wohidne wupady a dźełomne powěsće wo privatnym žiwjenju politiskich wosobow so wotpokazuja.

Nakład Serbskich Nowin.

Nowy plan za hrače w Saksej krajnej lotteriji.

S dowolnosću finanzneho ministerstwa je Saſſka krajna lotterijina direkcija nowy plan za hrače postajiła, po kotrymż žo w měżazach wot meje hacż do septembra 1928 w 5 rjadownjownych cżehnjenjach 193. lotterija hraje a tiż we wſchitkich kruhach najwjetſchi ſajim ſłuſże. Pſchi wudrażu na jenoż 150 000 łożow wuhraje žo w pjećihodże 67 500 dobyczow a 1 premija, tiż ſhromadnje wuczińa 20½ miljona hriwnow a wupłacża žo we wſchelakorkych rjadownjach na ſbożownych dobywarjow. Tu žu žo ſtarejże dobreje ſajdaż, ſo nimale kóżdy druhi łóſ dobudże, też nětko dżerżeli. Pſchełładamy-li żebi nowy plan, ſmy hnydom pjećeżwědżeni, ſo je hohaty na hłownych a ſrjenich dobyczach. Hižo prénje ſchtyri rjadownje maju pornjo nětkuſchemu planej powyſchene dobycża, kotreż wuczińeja 10 000, 15 000, 20 000, 30 000, 40 000, 50 000, 60 000 hriwnow. Najwjetſchu możnoſcż k dobyczu poſkiczi wšo 5. rjadownja, kotraż žo pſches 23 cżehnjeńſkich dnjow wupſcheſtrěwa. Na cżole plana ſteji jako najwyſchiſche dobycże w najpſchihódniſchim pſchipadże 750 000 hriwnow. Tomu ſcżehuje premija wo 25 000 hr., kotraż žo k tomu łoſej pſchiliczi, na kotrymż na wołtelnim dnju cżehnjenja 5. rjadownje najwyſchiſche dobycże padnje. Dalſche hłowne dobycża wo 500 000, 200 000, 150 000, 100 000 hriwnow a nahladna liczba ſrjenich dobyczow dawa kóżdemu hrajerjej nadżiju na ſbożownu wuſpěch. Wšo ſo powyſchnje dobyczowho plana, tiż ſo doſtojnje planej dowójnſcheho cżaſa runa, njemóżeſche pſchewjeſcż bjes powyſchenja łożowneje płaczińy, kotreż je žo pak w poměrnych mjeſach ſtako. Jo ſtónczńje kóżdy hrajeć ſnjeże a pſchi wuſnamnym ſlépſchenju plana, powyſchenju a roſmnożenju dobyczow, wěrcże njeje napadne, dokelż žo na měżazy roſdżěli. amtiſka płaczińa za łóſ wuczińa ſa 1/10 łoża 4 hr., 1/5 łoża 8 hr., ½ łoża 20 hr. a 1/1 łoża 40 hr. w kóżdej rjadownji. Dokelż wobſtatk na łohach w Saſkej krajnej lotteriji ſo bórſy ſwubjerje, ſmě žo radżicż, ſo ſo kóżdy ſ cżłażom ſe ſwojim łożom ſaſtarak. Nadżija na dobycże je po nowym planje wopraudże wulka. Cżehnjenje 1. rjadownje je na 14., 15. a 16. meje poſtajene. aż je ſ dżenſniſcheho nawěſchtka dowidżeć, ſu łoży w tudomnych kollekcijach ſtatneje lotterije dostacż.

Nalětni swjedźeń „Sokolskeje Jednoty" w Ralbicach.

Njedźelu tydźenja wuhotowa sebi Ralbicanska Sokolska jednota rjany wječork — mjenujo jón „Nalětni swjedźeń we wjesnej korčmje". Bjez wulkeje hary přeprošowaše w našim dźeniku přez towarstwowski powěstnik a rjana ličba Serbow naſcheje wokoliny pokaza ze swojim wopytom, zo je sebi nowe dźěło a pročowanja po krótkich lětach swojeho wobstaća wjele přikhilnosće a připóznaća dobyła. Starši Ralbičanskeje jednoty, knjez Jurij Žur, witaše při započatku wječora z wutrobnymi a zahorjenymi słowami lubych hosći, mjez nimi z wosebitej radošcu předsydu Domowiny, wysokodost. k. fararja Sewčika a někotrych serbskich wučerjow, rysowaše jasnje čiste, dobre a sprawne wojowanje a skutkowanja „Sokoła" wotpokazowaše wšě falšne podtykowanja a přisłodźenja a słubi doraznje, zo nicžo njezamóže jednotu kazyć a mylić a wot nastupjeneho puća wotwjesć, kotryż wjedźe ke kulturnemu pozběhnjenju naſcheho serbskeho luda. Mócne připóznaće ze strony hosći swědči, zo naš lud tuto dźěło a tute ideje česćuje a podpjera. Preskićenja wječora tón raz njeběchu jenoż sokolskeho razu. Widźachmy najprjedy khutnu hru „Winy wosud". Směmy wuznać, zo su wšitcy wopraudże bjez poroka swój nadawk dopjelnili a ze žiwym začućom hrali a też hosćo sćěhowachu z dobrym dorozumjenjom tuteje tola čežkeje hry. Jako dalše čisło hrajachu tšo wopraudże krasni bratśa stary žort „Tšo wo jednu" a zbudźichu z nim wopraudże směch a wjeselo w polnej měrje. Mjez hromadźi přičahnychu naši Sokoljo pod jimacymi zwukami razneho pokhoła do žurle, nawjedowani wot swojeho načolnika k. Jurja Čornaka a předstajichu cyły rjad wopraudże wumělskich skupinow a to w tak elegantnej formje, spěšnosći a hładkosći, zo běše to wopraudże radość přibladować a dźakny přiklosk bě derje zasłužene myto. Na kóncu nastupichu hišće raz k prostnemu zwučowanju a też tuto dopokazachu, zo je Ralbičanska Sokolska jednota derje postupowała a so wuwiła. Też tu wobdźiwachmy, kak čěsnozwučowanje młodeho człowjeka pozběhuje a skrući w cylym jeho zjewje. Wjesela rejka skónči wječor a w kóždej sprawnej serbskej wutrobje rosćeše respekt před wuspěchami sokolskeho dźěła. Tuž dale tak, bratśa Sokoljo a hromadźe wšěch do waſcheho rjadu!

Mišnjanski biskop wo swojim amerikanskim pućowanju.

H—s. Swjatſk katolſkich DrjeŽdżanſkich towarſtwow mójeſche ſaſtojny ſchtwórtk tydżenja wjeczor ſwojeho wyſchſcheho paſtyrja Mišchnjanſkeje diöcezy knj. biſkopa dr. Schreibera po ſwojim wróczenju ſ Ameriki ſaſo powitacż a ſ jeho erta roſprawu wo jeho pućowanju dóſtacż. Nimo měry wutrohnje bu knjes biſkop w pſchepjelnjenej ſiurli wuſtajeżych witany. Katolſke mużże ſpěwanſke towarſtwo a ſjednoczene zyrkwinſke chóry ſaſpěwachu ſpěwy wot Vermana a Wagnera. Schuliſki wjednik Scheder wuſtupi ſe prologom a wyſchk ſw. ſk. Jaeckel wuprajі poſtrow Drježdżanſkich katolikow.

Potom ſtupi knjes biſkop na jewiſchczo a pſchedwiſchowaſche w žortnej rěcži ze ſwojim pućowanju do Ameriki. S pſchiczinu jeho pućowanja běchu mnohe pſcheproſzenja. Tak bu wón w Ameriży wutrohnje witany, ale namaka też cżeżke dźěło. Wſchelake wulke měſta je dyrbjał wopytacż, biſkopow, gmejnu a wyſchnoſcże. Hoſpodarſke wobſtejnoſcże Ameriki myſlimy žebi ſtajnje pſchekolkte. Dokelż je Amerika też pſchirodnje derje a bohacże wobſtarana, dha pobrachuje tola na wotebčrańſkich wikach. Na tom khoruje Amerika najbóle. Hobrſke wuhlowe krajiny a worzłowe dźěłańſke ſu ſapuſczene a bjesdźěłoſcż je jara wulka. Najhubjeńſche ſu ſozialne wobſtejnoſcże. Dźěławjeżowy ſtawa doſpołnje na haży. Jano ſozialne ſaſtarańſtwo njeeriſtuje. Wupowědżenje ſ dźěła je wſchudże bjes cżaſa. Sa to pak je privatne ſaſtarance a pomhanje wjele wjetſche hacż pola naſ. S tym wurunna ſo pobrachowaze ſaſtarance zyle.

Po tym wuſaſni knjes biſkop politiſke położenje Ameriki. Politiſky tam żaneho ſozialiſma njeje, każ pola naſ. Sozialiſtam tam nicžo njeje hacż „dżełacżerjam pſchećiwny". Kulturelnje je wuſběhnjenja hódne, ſo je liczba njewěrjazych a njekſcżeńſchich wo mnoho wjetſcha hacż fichtejſkich janow. Reſpekt pſched konfeſijomi knježi pak wſchudże a zyrkwinſke njepſcheczeľſtwo każ pola naſ njeſnaja. Kruty pokaſuje kulturelnje hiſtorje ſwoju młodoſcż. Jeho wukhowanſtwo pak je wyſokoroſwite. Wobſthad njes ludżimi je bjes formny, ale jara pſcheczelny a wutrobny. Hluboko ſmyſlenu Americzan njeje ſchtoż hižo we ſwojej natywnej wěrje pokaſa. W zyrkwach je katolſke bjes dwěla najbyſtniſche. Po njej pſchińdu metodiſtojo, baptiſtojo a tamne 500 ſektow. Sa němſku wěż je wón tam jara mnohe wuſtitkował ale finanzny wuſpěch je ſo bjes měry pſchehnał.

Skónčnje biſkopa ſcżehowaſche pſchiſłeſk. Kónz wječora tworjachu ſpěwne pſchednoſchki operneje ſpěwarſki a katolſkeho mużſkeho towarſtwa, kotreż mjes druhim hamžowu Hymnu pſchednjeſe.

Sakski pomocny tydźeń za wumělcow w Budyšinje.

Wutoru 1. meje wjeczor ½9 hodź. ſpěwaju na Mjasowym torhoſchcżu mużſke chóry, pſchi tutej ſkładnoſći budża ſtare twarjenja ſe ſwětkomjetatami wobſtwěnene. To je mjes tudomnym wobydleŕſtwom najwjetſcheho ſajima namakało. Najprjedy ſubja chórowe ſpěwy Hornjołużiſkeho ſpěwarſkeho ſwjaſka pod nawjedowanjom Swjaſkowepo dirigenta kantora Richtera ſ Pózkowow wożebitu poſkiczenku, dokelż chór ſ 5—600 ſpě-

prěnje předwidźenje „Der Thomaskantor“ w žurli „Krony“.

Wot Budyšchinje, 29. haprleje 1928.

Hižo dźesać stejimy pod zaćuwanjom grandioseho hudźbneho stutka Drježdźanskeho mišchtra, kiž je so zwobrotu a nadźelu we wobšernych rumnoscach „Krony“ wotmak. Wšelenje so oratorika hra, dokelž bě libretistiski znaty Drježdźanski spisowaćel F. A. Geißler žej za jubilejum se jeneršim pschedstajenjom wotmyslił. Ale to dźe so jenoc njestanje, dokelž ma oratorij pschimchelo a tak budźemy tež w pschichodnich pschi dalschim wospjetowanju jón w žurlach widźeć a pschesłuchać. Niz pak w zyrkwjach, kaž bě to we žiwotnim času 26. sebrarata tuteho léta w Pětrowskej zyrkwi wotstajene dla žiwotnich erotiskich (lubkowanzych) momentow, kotrejž so tola na žiwotnym městnje njehodźa. Niedźiwamy na to zawostajo truch najhłubschejsho saćišchcza, hižo dźesać swoje orchestralne wobdźelanje.

W cyhoda prěnje pschedstajenje runje w Budyschinje. To ma swoje pschičinu. Kamponista je, kaž to pschisłuša dźełarjowo wubjerka k. twarski rada Góhre pschi jabawje po pschedstajenju wupraji, po swojich prijedawnikach nimale ſ 50 proz. Budyschčanan. S dobom pat je to tež trěbny hudźbny sałtad za pschedwjedźenje. Hiblina dirigent a hławny hudźbnik studijny rada Wotruba bě jebi prěnjotnosć wuwjedźenja w Budyschich wonkach pschał, k čemuž bě autor tež swólniwy był. Wěsche tola, so ſ tym swoje „hudźbne dźěćo“ do najšepich rukow sdowéri. Ssobotnischi hudźbny nawjedowar — niedźelu popołdnju dirigowaische komponista Kurt Striegler-sam — bě dozhnyje wězy frosćeny a ma hižo tola delho lhór, kiž najcešejše hudźbne kruhi ſ sobu-ćinja pschedwjedźe, kaž smy to we swojim czasu we „Missa solemnis“ słyscheli. Potaſtim wschě trěbne podsłatki — tej dobry orchester, kiž bu ſ 11 hudźbnikami Drježdźanskeje opery sesnitnjeny — tu běchu. Tutón orchester na 50 muži a bě tak sylny dosć — druhdy zasy pschesylny — napschećo 160 spěwarjow liežazemu chóru.

Z mjenom „Der Thomaskantor“ je znaty němski komponista Jan Schežépan Bach mjenjeny, kiž bě [illegible] kantor pschi Domaschowej zyrkwi w Lipšku. [illegible] wopisuje jeho swójbne a hudźbne žiwjenje, potom jeho pschebywanje w Drježdźanach, [illegible] hdźinym wuběhowanju prěnje myto dostawši, [illegible] ſ pschischesche też pruski kral Bjedrich a zadawši ſ a swojeho „kralowskeho hudźbnika“ do [illegible] Bach wotpokaja a wosta swojemu Lipškej. [illegible] ſ dźeł wopisuje jeho do Lipška a dalsche [illegible] nje. Bach bě jara nabožnje smyslieny cžłowjeh, kiž w pozdźejschim dźele swójbu pschi ranich [illegible] wotrjech, kiž potom do kérluscha „Jesu, moje [illegible] pschidźe. Runje tónle moment, kotrejž orchester [illegible] barbotnjesć pschihotuje, a twarlett we [illegible] dźele zu zenithu (wjerschchi) znjeho opuſa. Sčuž tu komponiſta orchestrialnje polnicza, dopomina [illegible] na najwjeschiſchi hudźbnikow tuteje druzyny, na jeho Bacha, Beethorena, Wagnera a druhich. Synła je [illegible] orchestralnam melowanju a barbjenju mischtr, kotrejž [illegible] jedna ſ tuczažnych hudźbnikow pschetrjechi. [illegible] je wušpěch tak wulketny.

Wěso pschinoschowachu k tomu też wubjerne solistiske mozy, swjetscha ſ Drježdźanskeje opery, kaž P. Schmalrjeź (jeho mandźelska — alt), Madlena Rychta-Höfer (jako jeju dźěćeji Friedmann a Filip — tenor a bariton), Lieſeleſe Schuch (Bárbchen Bach — sopran), Carl Werner-Reichelt (magister Ernestl a Carker — bas), Hanß Lange (Nagel, prefekt Domaschoweho chóra — tenor) a mjeńschej róli, do kotrejž hischcze žo dźelachu. Snaty Budyšći spěwar, Kurt Schräder, stejesche drej na programje, je pak pozdźeni dźeń nju Budyšćich nowin zabywschi mjenowany. Pschi žiwotnim wobschernym dźele za wumělſti pomozny tydźeń nje-Góhry wotpohladnje ſtako. Ale bě pschičinu dosć, njeswědomicze w pozdźednim wokomiku wotpraſicź. Mężkeſche znadź, pschedwjedźenje ſ tym snjemóžnicź, pschi čimž je ſo khětra ſtrašał. Jeho wobſoba njeńe tak pschewažna, ſo mohła tutón njerjany wotmyſl pschewjeſć. Tola pak ſo tutón čžnk hacź nanajbóle we wschich hudźbnych kruhach a hischcze dale ſahudźuje a budźe drje tak njemóžny w dalschim Budyšćim hudźbnym žiwjenju. Praji ſo, ſo njeńe žiwjej rólí frosćeny a tuj pytajsche nětkajeke pschiležnoſcze, ju ſtrašu wotbyć. Schtož je ſo jemu tež radźiło. Sa njeho ſastupi k. wuczeŕ Höſer, kiž je žiwotu wěz ſ wulkej khwalbu činił, hyrnjež jenoż nětkotr hodźiny ſ nawukujenju měł. S tajkimi njeluboſnoſczemi maja dirigentoju druhdy wojowacź. Tola njeje to w nicžim pschedstajenju ſchkodźiło.

So buchu dirigent, ſolistojo a wobzeže autoraj (komponiſta a libretiſta) wulzy ſkamjenaj, běſche to jenoż derje ſaſłużeny dźak ſa wobschérne dźeło. Knjes Kurt Striegler bu ſ hobrſtim fawrjenzowym wěnzom ſ drohotnej ſkelu (jón darichu jemu wjeczorni ſolistojo) wuſnamjenjeny. Njejschestawajcy pschihłoſowachu pschipołoſuchaju. A tak bě autor na „Domaschoweho kantora“ pschiſchok. Knjes Geißler roswiwaſche ras ſwoje ideje wo nim, pschinjeſe prěni dźeł, hudźbnik namołwjeſche k dalschemu dźełu a tak roſczeſche kompozitja pod jeho rutu, doniž nětczíſcheje ſchtatkoſcze njedosta. S tym je němſku hudźbnu literaturu wo wjele wobohaczik. — Po pschedstajenju ſhromadźichu ſo najwažniſchi wukonjerjo a jich pschečelſo w małej žurli „Krony“ (w prenim poſthodźe). Tam ſławjeſche měſchczanſki twarſki rada Góhra komponiſtu, pěſnjerja, dirigentu a ſolistow a wuběhowaſche wurjadny hudźbny ſkutk, kiž je ſo we Budyšćich murjach wukonjał. Pschitomni hoſcžo wunjeſechu jim tioſu ſławu a džak ſa hobrſke dźeło. Wěſo budźe Budyšćim ſtšchcze dołho na prěnje pschedwjedźenje „Der Thomaskantor“ ſpominacź, kotrejž autor hiſchcze žo powſchitkowneho pschipóſnaca, ſnajmjeńſcha niz we wſchich Drježdźanſkich kruhach, njeſwjeſeli. Tohodla mjeſche hižo ras wotpohlad, Drježdźanſti proch wottſchacź. Tola je na pohnuwanje jemu bliſko ſtejazych wotſchtow wostał. A to je wulki dobrk ſa Drježdźany, ſa zyku Saſku. Jenoż k wudoſpoknjenju rospramy dźu pschipómnicź, ſo je jeho žona Sserbowka, rodź. Hantuſchez ſe Drježdźan, žwójba, kiž ma w Radwoſſkej woſtadze wjetſcheho pschečelſtwa.

Jurij Sſodeńk.

Přilopk.

* **Sapałkty ſamomorđar.** W Gerſturngenje tſeli ſej jedyn ſaſtojnik měſchczanſkeje pokładnje kulku do hłowy. Dokelž pak hiſchcze morwy njeběſche, ſkočži do rěki Werry. Njepodnórí ſo pak, ale woda pschiſpłakwi jeho k brjohej. Jako ſo jemu tež tónle pospyt njeporadźi, ſo ſaſtojnik ſkónčnje wobwěſny.

* **85 wowzow ſakuſał.** W Mossiningu w Hornjej Bawerſkej dobu ſo poſ, kiž ſa dźiwinu ſledźeſche, do ſa brodu, w kotrejž pſches 300 wowzow ſtojeſche. Poſ mjeſ wowzami ſałoſnje ſakhadźeſche. 85 wowzow njendźe ſkoču ſakuſa a 45 dalſchich mjenje abo bóle ſkuſa.

* **Ssebi 170 hr. njeſbał.** Jedyn pſchekupc w Duisburgu je rosumił, wſchelakim wobſoban pjenjezy wujebacź. Dopała je ſkóſnom 170 000 hr. wujebał. Sſwojim wopytam běſche powedał, ſo ſo pjenjezy ſa wobſtaſnje ſamérne wuſija a ſo ſo je 100 procentami ſadanja. Jedyn ſaſtojnik nětnikoſtatnje żeleſnizy a jedyn pſchekupc ſtajichu ſej hromadźe 64 000 hrimnow. Jebał je cžeknył.

* **Dźeſaczneho paducha ſajeli.** W Kölnje ſajachu dyſaczneho paducha ſ Krakowa, jako dźiwiſche runje nětko wobkradnuc. Jako ſtólnika na policiju wjedźechu, ſpyta ta wón wjedźeſwajcy ſwojeje wěnze ſo wobſwobodźicź. Hdyž na ſawołanje policiſta ſtejo njeſwoſta, ſaſtojnik ſa nim ſtrěli a jeho na prawym ramjenju ſrani. Paducha dowjeſechu do khorownje.

* **S błyſkom ſarażena.** Krajinu pola Roßlawy pſchi Tobju pſchečahny ſaſtdeny ſchtworik cžeſke njewjedro a roſpuſchči ſo woſebje wokoło Hundelufta. Njewjedro pſchebywaſa Möbiuſez mandźelſtwo a jeju pſchichodnu dźowčk, kotrejž na polu dźěſachu. Jedyn błyſk ſaraſy Möbiuſowu. Jeje mandźelſtwo a pſchichodna dźowčka wotendźeſchtaj ſe ſtróżkemi.

* **Puſk we wólbnej ſhromadźiznje.** Pſchi ſozialdemokratiſkej wólbnej ſhromadźiznje w Langendreeru, w kotrejž nědbuſchi mecklenburgſki miniſterſki preſident Stelling rěcžeſche, ſpyta nětkaſe 30 Hakenkrenzlerow w draſtach Hitlerowcje ſarodu ſhromadźiſnu roſebnacź. Tutón pospyt dowjeſe ſ wulkej bijerju, pſchi kotrejž bu 13 Hakenkreuzlerow ſtěžko ſranjenych. Policija porjad ſaſo poſtaji.

* **Byk mori wyſſiſchego deſerja.** Wyſchiſchego derjerja Leiſlingſkeho kubła pola Lavanninda we Wolfsbergikim wokrjeſu w Koruntanſkej, Aloiſa Plankera, je byk na paſnoje ſłónował. Sčim jeneho druheho deſerja chžyſche Plankerej nětchto pſchinjeſcz. Tu pſchińdże pachoł bykej pſchebliſtko, kiž ſo na njeho ſamjeri a ſa nim bježeſche. Plankera chžyſche roſbornjeze ſtoczo, kotrejž wón nimale dwě lěcze wothładowaſche, ſmérowacź a majkaſche jo. W kamžinym wokomiku pał jeho byk hižom ſ rohomaj ſtrabmy a do powětra wjerchny. Na to klakny ſo na Plankera a bodźeſche do njeho. Ludźo pſchikhwatachu, ale hakle Plankerowa žona ſwěri ſebi, ſtoczo wotehnacź. Planker bórſy na to wumrě.

* **Kóń ſo pſched wocžomaj pohonca do ſemje ſhubi.** Pola Mötzlicha we Halleſkej wokolinje *njedaloko ſtareho* kłanicžeſka ſo pod dwěmaj konjomaj, kotrajž woraſchtaj, wopuſchczeny wuhlowy ſchacht ſaſkpyny, ſo ſo jedyn ſ konjow 4 metry kłuboko ſapadny. Pohonc dyrbjeſche po wohnjowu wobornu pózkacź, kotraž jemu po pothodźinſkim prózowanju konja ſaſo wuczahny.

* **Cžeſke njeſboże ſ automobilom.** W Winje ſajedże automobil ſ poſnej ſpěchnoſcžu do prednjeje ſcženy nadróżnje żeleſnizy, kotraž jemu tehorunja ſ poſnej ſpěchnoſcžu nopyſchcžo pſchijedże. Schofker bu na měſtnje morjeny. Dwě žonje ſtej w autowje ſedźeſchtej, dyrbjachu cžeſkoranjeneju wotwjeſcź.

* **Wulki woheń.** W Biesingenach je ſo pjecź burſtich ſtatokow wotpaliło. Hačzunjeż běſche cžicho, ſo woheń tola ſ njeſmérnej ſpěchnoſcžu wupſchesčerašche. Stót mózachu wulkowacź, ale wulki dźeł ratařiſkich maſchinow a gratow a wſchitke ſtłady pizy a zita ſu ſo ſpaliłe. Woheń je najſterje ſ pichetorhnjenjom elektriſkeho pruda naſtał.

* **Tyfus w pólſtim korridorje.** Se Kolberga ſo powe, ſo ſu do khorownje w Nołym Měſeze w pólſtim korridorje wjeſkich licžbu woſobow pichiwjeſli, kotrejž běchu na tyfus ſkhorite. Dotal ſu tſjo thori wumrěli.

* **Wjedźeſtoſcž w Jendźelſkej.** Dwója 16 haprleje běſche w Jendźelſkej 1083800 dźěłkjemeńowzow, to je 41865 mjenje mjł. tydźeń prjedy a 22640 mjenje dyžli w ſamym cžaſu lońſcheho léta.

* **Khěža ſo ſaſtypła.** W Lyonje ſaſtypny ſo khěža, kotruž korhachu. Horni dźeł twarjenja ſypny ſo na kofejownju, kotruž běſche ve pſchiſtejni ſamétninja. Dotal ſu ſchtyrjo cžeła wuhrjebali.

* **Skała ſo wotwaliła.** W jenej ſkale njedaloko Toulona w Franzoſiſkej ſo pondźelu hora kamjenjow wotwali. Nětkaſe 12 000 kubikmetrow kamjenjow ſo puſchcži a wali ſo 20 metrow hłuboko do ſkały dele. Kamjenje ſaſtypny cžu wot bźeżwjecź dźěłacžerjow, kiſſij běchu ſo po ſnjedanju ſaſo na ſwoje dźeło podali, ſchtyrjoch. Tamni pjecžo mózachu ſtjicže ſ cžaſom cžeknycź. Popołdnju wuhrjebachu dwaju dźěłacžerjow, kotrejuj cžeſke běſchtej zyle roſmjecženej. Stutkneju bźeżdźěłacžerjow dyžcha wutworu wuhrjebacź.

* **Wotebźeraju błaki na ſtónzu?** Wunoſchki wobłedźowanjow wo wulkoſcži a wutrajnoſcži błakow na ſtónzu, kotrejž ſo je wſchelakich ſtron ſa pſchičinu mnohich njewjedrow, ſenjerjenjow a njeſbożow wobkhladuje, je Zürichſka bźeżdźatnja w poſlednich létach pſchehladnje ſeſtajała. Nětko ſu tej wopratudźite licžby ſe ſaſdźenehe léta ſnate. Pornjo léta 1926 je ſo ſkułkowanje błakow na ſtónzu wot 62,4 hacź na 64,7 w léce 1927 powſchiło. Hacź je wyſchinu ſkułkowanju błakow hižom pſchekrocžena hodźi ſo hakle poſdźiſcho ſwješcžicź.

* **Cžeſki wichor.** Na hollandſkej kuſye Celebes je zyły wichor wulku ſchkodu nacžinił. Tſjo domoródni ſu ho ſatepili. Woda je dwaj moſtaj ſwottorhała.

* **S pjateho poſthoda dele padnyła a — njeſranje na woſtała.** Pſchi cžiſczenju wokna padże w Pariſi žona ſ pjateho poſthoda na dróhu dele. Wona měſeczh wulkeſ bożo, dokelž na wóſ padże, kiž běſche ſe ſelenim nałkładenym, a zyle njeſranjena woſta.

3 dobre rady pſecela zahrody.

S pjera wobſwědzerja ſahrody ſu ho nam ſcžěhowace [illegible] k wuzicžu pſchewoſtajiče, kiž wobſahuja nětkotre [illegible] rady, a tohodla je tudy radźiwše mojewimy.

1. W ſahrodze mojeho ſuzeda, nimale pſched mojimi wokнami, ſtoji tſeſcheń, rěnjeje ſtarobu. Nad tutym ſchtomom ho zyke léto wjeſelu, w nałecžu nad jeho rjanymi bełymi kcženjemi, kiž w najwjazy łćach maju napoład, jako by ſchtom był ſe ſnjehom pokrył, potom nad rjanym, wulkim liſczom, w dalſchim roswicžu nad pyſchnymi, cžemnocžerwjenymi płodami, kotreż, hdyž je ſchtom polny — a to je ſkoro pradźiwe — dopominaja mje na knihu bajkow ſ moſeje młodoſcže. Potom najzmu pſkani ho liſczo ſ zyle kraſnej najſmiſej barbitoſczu a poſticza ſ tym wabjacy napoład. Saamo w ſmje, hdźej ſynkorki a druhe ptaczki na jeho hałoſach wokoło ſkakaju, wózeſch wěſchczoſkulti ſaſtmawého wobkedźbowacź. Bohužel pak ſu, runje tak kaž w knihy bajkow moſeje młodoſcže, płody ſa mnje njedoſcžejne. So bych tutomu njedoſtatkej wotpomhał, žym oſ roſbudźił, tule ſmu w ſwojej ſahrodze tohorunja ſłeſchcži ſebi bądźicź a ſa to płahowanje ſeleniny wobmjeſowacź.

2. Cžaſto widźiſch w domjazych ſahrodach ſchlinacze (Nadelhólzer), kotreż ſu pſchi ſałoženju ſahrodow jako małe pſchikłady pſchi ſamom domje bądźene a nětko we ſwojim dalſchim roswicžu ſu wołna pſchijemje dołhacze a ſamo wyſche hižo narołte. Wone bjeru, kaž je ſamo roſumi, potom tutym měſtnoſcžam ſwětło a powětr, kiž tola cžłowjek tak nuſnje trjeba. Cžehodła njeſwubjeru ſo w taſtich pſchipadach małkuſche cžorneho drjewa? Taſtich je tola wulki wubjerk, hacź tu to ſeromgy abo jaworonzy abo ſchmrěki atd. Wſchitke tele druzíny maja jara łubosne palcžikoſte tworby w ſpźela kuloſtej, jeſtoſtej abo njeprawidłowej podobje, kiž wopramdże ſwoje ſamérny, też we wjetſchej ſtarobje, dopjelnja. Ja bych tódomu. kiž bębi ſahrodu pſchi domje ſałoſi, radźił, ſo by tute formy pſchi bądźenju wužiwał, wón wjeſe wjeſela ſ nimi nałhoni.

3. Pſchelhadźeſch-li ras pſches ſchrebarſke ſahrodki pſched wrotami měſtow, widźiſch pſchezo ſałso, ſo ſu ſwjetſcha prawje ſylnoſrótſne ſadowe ſchtomy, kaž Boſtoop, Landsbergſka reneta, Harbertowa reneta, Gellertowa mašlowka, dobra ſchěra a druhe druzíny naſadźene a tutym poměrnje małym ſahrodkam po cžaſu tózbu tłónczeju pruhu ſebjeru. Cžehodła njeſbądźeja ho w tutych padach Ananaſowe renety, Coxowe oranžowe renety, Succalmagliožowe renety, Williamžowe łicheſcžanki a druhe łłabje roſcžaze druzíny? Je jich telko taſtich druzín, kiž tola, hacžrunjeż ſu łłaboroſtke, dobre žně pſchinjeſu a njeſebjeru kóždyžku łłónczenu pruhu, kotruž nam njebjo wobradźi.

Wěſty ſpěwar ſo ſwojeho ſpěwanja dla ſam ſebi ſpodobowaſche. Wón ſo tež na akuſtiſiju pſchihódnym Mjaſowym torhoſcžu ſa impoſzantne ſłuſkowanje rukuje; k druhemu pak je wobſwětlenje ſe ſwětkomjetalami nětčžo zyle nowe ſa Budyšćin. Loni je Shorjetz ſpytał, ſwoje ſtare ſwarjenja ſe ſwětkomjetalami wobhonćiłcź, a ta běſche wurjadnje rjany napoład. Wjele tuńaz ludźi bě ſo na moſi ſtajiło, ſo by wubjernje rjanoſcž tuteho wobſwětlenja wobdźiwałа. Wobſwětlenje tudomneho Mjaſowego torhoſcžeja na kóždy pad pſched rjanoſcžu Shorjetzſkeho wobſwětli. Zyła wěz je nětčžo tak njewidźeńe, ſo ſmjemy drje praſicź, ſo ju wobydlerjo ſ jara ſylnym wopytom mytuja a cžim bóle, dokelž je ſaſtupny pjenjes na 50 pj. poſtajeny.

Sſrjedu wotmeje ſo w evangelſkim dźelu naſcheje Pětrowſkeje zyrkwje zyrkwiniſti konzert, kiž bębi kedźkuli dalſchich worſchtow ſaſtłuſi. Porjad je wurjadnje ſeſtajmawy, ale też bobuſtkutkowazy drje powſchitkownu ſajimu namataju. Drježdźanſta ſtatna operna ſpěwałka Hedwiga Elfrieda Haberkornez je wuſnamna altiſtka, kotraž je ſpěwami ſtarſcheho němſkeho wumělſtwa pſchipohłucharjow ſwjeſeli a natwari. Cellist, tnjes komorny virtuos Zenker wot ſtatneje kapały ſ Drježdźan je pódła konzertneho mišchtra Heſſy najlepſchi cellist ſławneje Drježdźanſkeje ſtatneje kapały. Tudomny wubjerny zyrkwiniſti chór poſpiči nětotre chórospěwy, kotrejž wěſče je ſtarſcheho němſkeho wumělſtwa pſchipohłuchacžow ſwjeſeli a natwari. Cellist, tnjes komorny virtuos Zenker wot ſtatneje kapały ſ Drježdźan je pódła konzertneho mišchtra Heſſy najlepſchi cellist ſławneje Drježdźanſkeje ſtatneje kapały. Tudomny wubjerny zyrkwiniſti chór poſpiči nětotre chórospěwy, kotrejž wěſče je ſtarſcheho němſkeho wumělſtwa pſchipohłuchacžow ſwjeſeli a natwari. Cellist, tnjes komorny virtuos Zenker wot ſtatneje kapały ſ Drježdźan je pódła konzertneho mišchtra Heſſy najlepſchi cellist ſławneje Drježdźanſkeje ſtatneje kapały. Tudomny wubjerny zyrkwiniſti chór poſpiči nětotre chórospěwy, kotrejž wěſče je ſtarſcheho němſkeho wumělſtwa pſchipohłuchacžow ſwjeſeli a natwari.

Wulki strajk w Indiskej. W Bombayu w Indiskej dźěłacerjo pschadowniowju strajkuja. Liczba strajkowazych je nětk hacź na 117 000 sroślka. Nimale wschitke pschadownje su nětko pschestake dźěło.

*** Bengalskej hłód hrozy.** W Bengalskim wokrjesu Bankurje su létsa jara hubjene žně měli. 70 000 człowjekow je z hłodom wohrożenych. Najbóle cźerpi 20 000 kmołcow, kotśiž swoje twory pola rataršstwa cźežko wotbudu, domiž cźi nimaju pjenjes ke kupowanju. Wyschnoscże nimaja dosć mogu, zo bychu cźerpjazemu wobydlerstwu najnuśnischu pomoz pschinjesć mohłe.

*** Wjele lodu w Rigaskim mórskim faliwje.** Pschi zajźdźe do Rigaskeho mórskeho faliwa je zo mnoho lodowych schkrutow nastorkało. Wone su z wjele měśinami tak tołste, zo nźěhdźe 6 metrow nad wodu a 3 metry pod wodu cźa. Mnoho łódźow je tak z lodom wobdatych, zo dale njemóža. Ssamo najstarschi namórniaj njemóža zo na jake bohrske lodowe hromady w tak pózdnim poczasu dopomnicź.

*** 200 twarjenjow zo wotpalichu.** S Moskwy pschińdźe powěsć, zo je zo pschi wulkim wohnju w Krasnojarsku w Rusce 200 khěžow wotpalichu. Woheń su dźěcźi pschi hrajkanju z niewobhladniwoscźu samischkrile.

*** Kuriozny wólbny kandidat.** W Francozowskej zo pschi pózdnischich wólbach też spodźiwny kandidat wo gyldło we jejnje prózowasche. Muz běsche wobhnźdźer kinowa we Angouleme. Sso jomu rozumi, zo swoje wólbne khromandźijnje w kinowje wotmérwaschе. Tak njemóžesche jenoh pjenjezných wudawkow sa swoju dwělomnu wólbu. Nawopak, frosumjesche pschi tym pjenjezy sasłužiś. Pódla porjadneho programa podawaschе wopytowarjam darmotny film. Tak wabjesche ludźi k sebi a tuźi też na swoje pschihódźenja. Wulki žort jim cźinjesche, hdyż mózachu „swojeho“ kandidatu wuźiwdacź a sarejźeś. Mjes filmom spytasche swoju wólbnu rěcź dźerzeć. Ale k tomu njedóhódźe. Hdyż wustupi a pschiposkuchararjow wo mér proschesche, dha poczachu tuźi wołacź a so žmjeć. Tuž daloko je swojej rěcźi njepschińdźe. Tak bě nikowanny, létak wudawacź, kiž wschitko wopschijesche, za cźož dźensche wón wustupowacź, jeli by do parlamenta pschejschol. Létak jemu wjele pjenjes pschinješe, dokelž bej derje sapłaceźi da. Ludźo jón hrabajźy kupowachu, dokelž mějachu nějsko k žmjeću. A sa to rad groš wudachu. Wón do parlamenta (žejma) njeje pschijschol. S tym pak bo tróschtnje. Je tola pschi tym wjazy sasłużnoho pjenjesa we swojim kinowje sasłużił, kiž bě wjetschi, hacź dokhedy we žejmje.

Hospodarski rozhlad.

Pónjelu 30. haprcje 1928

Barlinska bursa słónczi sajźdźenu hobotu pozłedni tydźeń se wschelakimi kurjanni efektow. Wone cźahachu ho stérje wotdrjebjowacź. Wiki z dołhimmi a rentowymi fiscźinami wostachu pschi dotalnej kruteczi.

Produktowe wiki běchu sajźdźenu hobotu jara mérne. W placźiznach žaneho pschemjenjenja njesapłachu. Sakładne ménjenje wosta krute. Zentrał placźeznje sajźdźenu hobotu

w Barlinje

pschenźy 13,55—13,70 hr., rozki 14,30 hr.
hacź 14,40 hr., nałětni jeczmjeń 12,70 hr.
hacź 14,50 hr., wowsa 13,15—13,45 hr.

w termińowym wikowanju

sa mej: pschenźy 14,25 hr., rozki 15,17½
hacź 15,20 hr., wowsa 13,55—13,45 hr.,
sa julij: pschenźy 14,78¾—14,80 hr., rozki 13,90 hr.
sa september: pschenźy 13,80 hr., rozki pak 12,68¾—12,70 hr.

Pschiprajacej pytaju.

Pohonca, Höfgen we Wětej Wodźe, Barschcźowska dr. 10.
Holzu do domu, Warschadowa we Hródku, Drjeźdźanska dr. cźisło 63 a 61 (Hopzyna).
Holzu do domu, Schrybarka w Malem Zicźinku.
Holzu starschu, kotraž móže trochu warieź, Britzena w Budyschinje, Walska dróha 8.
Holzu, Hornbogenowa w Budyschinje, Kěžołka haja 37.
Knjeżnu sa pokładnju, Bielołdez konditornja w Budyschinje, Bohata haja.
Pjekarskeho, Schmidt w Hrodku, Dolha haja 36.
Blidarskeho, blidarnja w Boschezach.

Na pschedań.

Kruwy młode, Otto Nowak w Sślepom.
„ mloda wyżkokožuczelna, we Wulkej Khożuy 14.
„ žyzna, wyżkokožuczelna, w Sdźarach 22.
„ mloda, Kątzner we Wjesu pola Hródka.
„ wyżkokožuczelna we Sarcźu 15.
„ mloda wyżkokožuczelna, we Lomšu 20 pola Minakala.
Kruwa wužitkowa w Porschizach 34.
Sšyno, 10 zentnarjow we Lušu 41.
Bérny žymjentne, tachantske łubło w Hrubjelcźizach. —
„ Hunius w Jeschizach.
„ Probst w Budyschinje, Bleichenstr. 1.
„ w Budyschinje, Mukakowka dróha 27.
„ w Holeschowskej Dubratuzy 6.
Bycźkaj a prosześi, Rühla we Wulkim Wožyku.
Bycźk 1¼ létny, Barth w Budyschinje, Tśelanska dróha.
Kóń 5-létny, knježi dwór w Hrodźischcźu.
„ 5-létna kobla, dwór w Hrodźischcźu 53.
Kundros w Hrodźischcźu 53.
Wós dźěcźazy, Fraza w Wětej Wodźe Jahnowa haja 58.
„ w Wětej Wodźe, Hłowna haja 68.
„ Horbich w Wětej Wodźe, Hłowna haja 11.
„ njedźelski, knježi dwór w Mikecach.
„ dźěcźazy w Budyschinje, Němska haja 27 delka.
Hospowarske wozy 4, kowarnja w Ssotwjerjach.
Droschki w Budyschinje, Nowo-Sakzaska dróha 19.
Kosa, dobra mloda dójka w Lubiju, Friedrich-Liststr. 10.
„ dobra dójka w Budyschinje pod Hrodom 48.
Byk ¾ létny, Hanko w Bórthamorach.
Schijaza maschina, kolo a żelezko w Budyschinje, Sserbske Hrjebje 261I.
Jeja k nałožowanju, Wyandottske a Leghornske, Brěsa w Hródku, Hóśla haja 13.
Jeja kacźe, tachantske łubło w Hrubjelcźizach.
„ Mjerwa w Cźemjerzach.
Kolo žonjaze, knježi dwór w Mikecach.
„ hólcze w Budyschinje, Wettinska haja 18 delka.
„ motorske 4 PS, we Warizach 12 e.
Kury młode w Hródku, Westbahnstr. 5.
„ Minorkaste w Budyschinje, Bleichenstr. 3.
Karnikle w Bjelopizach, Wyżoka haja 3, jadni dom.

Sšudnistwe pschesłužowanje lejownosće.

Dla dźělenja namrěwstwa (herbstwa). Leżownosće žiuschaze jemrětemu kubjerjej Korli Bohuměrej Jenczej we Klukschu a to: łubło z korcźmarskim prawom a kamarzija z domiskim, hródźemi, bróžkiju, rěsanju, kólnjemi a wołowymi kólniemi. Do wopalneje pokładnje su warjenja z 19150 hr. sapiśane. Pola, łuki, dwór a sahroda wopschijeja nźěhdźe 30 khorzow (= 8,47 ha.). Gmejnska wyschnoscź postaji hódnotu na 9311 41 hr.

Khěża we Budyschinje, na Wetericzonskej dróży cźo. 47 se nźěhdźe ¼ khorzom wulkej leżownosću, žiuschaza twarjenu mijchterej Bjedrichej Paprotkej w Wětej Wodźe. Wobkhódnu hódnotu su na 6035 hr. postajili, do wopalneje pokładnje je 5 11700 hr. sapiśana. Khěża je delnim a hornim poskhadom a z kólnju z płokarnju. Na pschesadźowanje pschińdźe sekwórtk 5. julija 1928 dop. w 10 hodź. w Budyschinje na sudnistwje, jistwa 141.

Ssudnizy na pschesadźowanje

srjedu 2. meje 1928.

w Kóślach pschip. w 1 hodź. do hoscźenja nźěhdźe 60 tunow plestrnakow I a 2 tunje drobnych plestrnakow II,

schtwórtk 2. meje 1928

w Natarjezach w hoscźenju dop. we 8 hodź. wschelake dźěle sa motorje kola.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje wjenza dop. ¾11 hodź.: **Wiki su hischcźe mało wuwite, ale žito na płaczinje wobstawa.**

Dop. ¾12 hodź.: Wiki su jara mérne, ale płaczizny struczene.

Płaczizny rěznecho skotu na Barliuskich skótnych wikach.

28. haprl. 1928. Płaczizny po centn. a zl. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 620.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetśeje rěznoje hódnosće hač do 6 lět	60—61
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	54—58
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	48—51
Mjenje picowane wšěch starobow	38—45

Byki 602.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetśeje rěznoje hódnosće	53—54
Połnomjasne, młódše	50—52
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	46—49
Špatne	42—44

Jałojcy a kruwy: 1063.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetśeje rěznoje hódnosće	45—48
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetśeje rěznoje hódnosće hač do 7 lět	32—44
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	24—28
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	18—21
Mjenje a špatnje picowane	—

Cźelata: 2578.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	70—80
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	50—65
Špatne (4)	35—45

Wowcy: 5100.

Młódše a starše wukormjene (1 družina)	60—62
Starše wukormjene (2.)	55—59
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	50—55

Swinje: 13985.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	50—51
Wukormjene	50—51
Mjasne	47—50
Špatne	45—47
Rancy a kundrocy	45—52

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaczizny po złotej hriwnje.

	28. 4.	27. 4.		28. 4.	27. 4.
Pšenica	271-274	271-274	buny	23-24,00	23-24,00
rožka	288-288	286-288	woka	23-24,00	24-26,00
nal. jačmjeń	254-290	290-294	módre lupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jačmjeń	—	—	žołte lupiny	15-15,80	15-15,80
wows	263-269	263-269	zeradella	—	—
kukurica	289-243	289-243	raps. wosušk	19,00	19,00
pšenc muka	34-37,75	34-38,00	lany wosušk	24,00	24,00
rožna muka	29-40,75	29-40,75	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	18,00	18,00	běrnj. kruški	27-27,80	27-27,80
rožne „	18,75	18,75	syno, 50 kg	2,60-2,90	2,60-2,90
lane symjo	—	—	rožna słoma	0,95-1,15	0,95-1,15
raps	—	—	pšenź. „	0,95-1,15	0,90-1,15
hróch	36-39,00	36-39,00	wowsna „	0,80-1,00	0,80-1,00
pjoluski	24-24,50	24-24,50	jačna „	0,80-1,00	0,80-1,00

tuž ma woprawdźe wulkich, wobžarowachu pak, zo je knjeżerstwo wob'amtko, so maju zo ratarske družstwa je hamtnymi žrědłami wustrowicź.

Směšk.

** **Naw jaw!** Macź: „Potajtim, holeźiczka, daj twjerdowej dohladowarjej pschedy hacź lehnycź dźesch, pěkne hnjatko.“ Hiljeźka: „So bych też pisnu dostawa kaj wjacy nan.“

** **Dopałacja.** Mały Robert wobhódźuje bataljon wojakow, kiž runje nimo cźehnje. „Hladaj, macźi,“ powoła zo pschihlžiwaje, „telko kusenkow naschcze Madlenu.“

** Twoje schórnje kwicźa pak runje, jako njebohata hischcźe zaplaćene byłe?“ — „Njerěcź tajke khupschcze, potom bu mój nałětni wobłet też kwicźeź dyrbjał!“

* **Automobilista:** To mi źel cźini, so žiwy jenn je Waschich kur pschejěł. Je naczinjena schkoda z 3 hriwnami sajo zarunana? Bur: Honacź je tutu kokoch pschejeła schónu druhimi kubowak. Hdyż wón wo jeje žiwjenju shoni, budźe jeho Boża ruka jaźeź. Saplaćeże ho nacźa tohodła hnydom hobu.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Jan Schworza w Kumschizach, 72 lět. — Gustaw Robert Thomas w Budyschinje. — Bjarnat Heinsdorf, nóžnik w Kamjenzu, 40 lět.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Pschi **mě chcźanitkim pohrjebnym wustawje** ma zo wěsto **zeremonijowego mischtra** w pódlaźitym jastonstwje 1. junija 1928 znowa wobstajźiś. Samohwjenja se žiwjenjebyhm a wotpiskami wuźiwdźenjowom njech zo hacź do 3. meje 1928 sapodaja na

Měschczańsku radu w Budyšinje.

Do wilowańskeho registra je zo dźensa sapisało:

1.) Na łopjenu 733 nastupaju firmu **H. C.** Seltmer **a Ermisch w Budyšinje.** Towarstwo je rozpuscźene a firma je saschła.

2.) Na łopjenu 811 nastupaju firmu **Richard Jatob w Budyšinje**: Firma je saschła. Prokura Hilby Jakuboweje rodź. Scholeźiz je saschła.

3.) Na łopjenu 977 nastupaju **Měschczańsku a statnu bank Horniże Łužicy, komanditne towarstwo** na nazjo **w Budyšinje** (hłowny wobtbah w Zhorjelu: Prokura Rudolfa Gimpela je sajschła. Prokura je spožcźena wschelkemu Pakowej Niedrjerej w Lubiju. Won smě towarstwo jenoh zhromadnje i wobsobnjazu rukowazym towerschnikom abo je druhim prokuristom sastupowacź.

4.) Na łopjenu 1066 firma **Wumělstwowy mlyn we Wowsinjowje Gustaf Mai** w Wowsinjowje a jako jeho nětši wobsedźer mlynа Gustaf Adolf Mai w Wowsinjowje.

W Budyschinje, dnja 24. 4. 1928.

Hamtske sudnistwo.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“ chce sebi dźensa póndźelu wjećor khodojtypalenje wobhladać. My zhromadźimy so při „Serbskim Domje“ hač do ½9 hodź. — Wobdźělće so prawje bohaće. Předs.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu póndźelu w Serb. kofejowni.

Drježdźanski „Hromadnik“ zmeje štwórtk 3. meje swoje porjadne posedźenje pola G. Zmija (Christianska dróha 22). Přednošk: Wodźan — B. Krawc. Rozprawy. Hosćo su stajnje witani. Předsyda.

Malešecy. Serbske towarstwo a Sokoł. 1. dźeń swjatkow meju mjetanje z narodnymi rejemi.

Nałětni wulět Maćicy do Zeleńca pola Kulowa. 1. meje wotjźeć dop. 9.34 hodźin do Kulowa a wróćo z Wejerec wjećor. Wšitke sobustawy z přiwuznymi so należnje přeprošnja. Předsyda.

Rakecy. Towarstwo „Jutrnica“ wopyta bratrowske towarstwo „Cornobóh“ w Drježdźanach 12. a 13. meje. Też towarstwo „Lipa“ je přeprošene, so na tutej jězbje wobdźělić. Štóž wot sobustawow chce so na tutym wopyće wobdźělić, njech to hač do njedźele popołdnja pola čestneho předsydy Mječi wozjewi. Předsyda.

Slepo. Tón tydźeń štwórtk (3. 5.) wjećor we 8 hodź. změje towarstwo „Swěrnosć“ swoju měsačnu zhromadźiznu pola Heidena při dwórnišću. Spěwarki njech wšitke přindu, dokelž budźemy też spěwać. Wobdźělće so wšitcy, přiwjedźće hišće wjacy sobu.

Radwoř a wokolina. Tow. Rat. Dorosta za Radwoř a wokolinu přeprošuje wěcch lubych Serbow, wosebje serbsku ratarsku młodźinu a starších ratarjow na zajěd Serbow do złoteje Prahi na wulku ratarsku wustajeńcu 16., 17. a 18. meje 1928. Zarjadowar za Radworsku wokolinu: Jakub Běrk w Radworju, kotryž hač do 30. t. m. zamołwjenja zběra.

Serbske tow. skupina „Hrodźišćo“. Wulět do Błótow nastupace. Njedźelu rano 6. meje t. l. autobus wotjědźe: z Budyšina rano w 3 hodź., z Bukec 3.15, z Pomore, dwórniša 2.20, z Njechornja 3.30, z Brězec 3.40, z Barta, dwórniša w 4 hodź. z dypkom. Wobdźělić móža so jenož te wosoby, kotrež su zjěbu připowědźili, dokelž je autobus wobsadźeny, so žane připowědźenja wjacy njepřijimuja.

Předsydstwo.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždu **póndźelu** nawječor wot 6—9 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje“ (w małej stwi).

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: **Marko Smolerj w Budyšinje.** — Za lokalny dźěl a feuilleton: **A. Dučman w Budyšinje.** — Za hospodarski dźěl: **Arnošt Bart w Brěžnym.** — Za nawěšćki: **G. Janik w Budyšinje.** —